

ఓమ్ పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమదాపస్తంబ మహర్షయేనమః.

యాజుర్వేద పూర్వప్రయోగమును.

యాజుషశ్రౌతస్తార్తానుక్రమణిక.
(ఆధానపంచక సహితము)

ఇందుప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థ, భాగసహితము.
ఈగ్రంథము.

కృష్ణాజిల్లా మచిలీపట్టణ నివాసులును సుప్రసిద్ధులైన
చెల్లా నాగలింగశాస్త్రిలవారి పుత్రుడగు
లక్ష్మీ న్య సింహ శాస్త్రి చే

గృహ్యసూత్ర, ధర్మశాస్త్ర, సస్వర, ప్రప్రయోగసహితముగ
చెర్పబడి

మచిలీపట్టణస్థిత, స్వకీయ శ్రీ
ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడి,
ప్రకటింపబడియె.

చతుర్థ ముద్రణము 1500 కాపీలు.

1922

దీనివెల రు 4-0-0

Registered Copy Right

చల్లా. లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి.

శ్రీ రఘుః

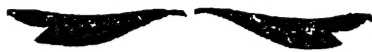
ఓమ్ పర బ్రహ్మణేనమః,

శ్రీమదాప స్తంబ మహర్షయేనమః.

యజుర్వేద పూర్వప్రయోగనామాంతర

యా జు ప శౌ త స్తా ర్తా ను క్ర మ ణి కా

ఖ్యాయంగంధః ఆధానపంచక సహితః

అ య మ్.

ప్రాచీనతాళపత్త్ర బహుగ్రంథేభ్యసంగృహీతస్సంకృష్టా రా
జధాన్యాః ప్రథాననగర్యాం బృందావనపుర్యాం నివాసినా సుప్రసి
ద్ధేనచల్లాన్వయసంభూతేన నాగలింగశాస్త్రి పుత్రేణ లక్ష్మీన్యసింహ
శాస్త్రిణా గృహ్యసూత్ర ధర్మశాస్త్ర స్వరప్రయోగాదీన్ క్రమేణ
సంపుటికృత్య స్వకీయ శ్రీ ఆర్యానందముద్రాక్షర శాలాయాం
ముద్రాపితో విజయతేతరామ్.

చతుర్థ ముద్రాపిత గ్రంథసంఖ్య. 1500

వీరద్రింధమూల్యం చతురూప్యమ్.

రిజస్టరు కాపీరైట్.

హూణశకవత్సరాః. 1922

ప్రకటన.

కాపీరైట్:— మచిలీపట్టణ నివాసులైన.

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిగారు ఈ గ్రంథమునకు కాపీరైటుదార్లు. ఎవరుగాని యీ పుస్తకమును సంపూర్ణముగాగాని, యిందొక భాగమునుగాని వేరుగా ప్రకటించుట, మఱియొక భాషయందు భాషాంతరీకరించి ముద్రించి విక్రయించుటయును కూడదు. గనుక దీని నేమాత్రమైనను కాపీ చేసినవారు కాపీరైటును పుల్లంఘించినవారగుట జేసి యాటివారు దావాకు పాత్రులగుదురు.

ప్రీతి క.

పరాశరః॥ శ్లో॥ సంధ్యాన్నానంజపోహణమా దేవతానాం
చపూజనమ్ । ఆతిథ్యంవైశ్వదేవంచ షట్కర్మాశీసినేదినే॥ మనుః॥
అధ్యాపనంచాధ్యయనం యజనంయూజనంతథా । దానంప్రతిగ్రహ
శ్చేషట్కర్మాణ్యగ్రజన్మనః ॥ షణ్ణాంతు కర్మణామస్యత్రీణికర్మాణి
జీవికా । యూజనా ధ్యాపనేచైవ షశుద్ధాచ్చప్రతిగ్రహః॥ షట్కర్మ
సహితోవిప్రఃకృషికర్మచ కారయేత్ ॥

తా॥ కాలత్రయమునందు సంధ్యావందనము, స్నానము, గాయ
త్రిజపము, ఔపాసనాగ్ని హోత్రాదికర్మములు, దేవతారాధనము,
అతిథిపూజ, వైశ్వదేవము, అను నీయాఋకర్మంబులునునిత్యముగృహ
స్థుఁడు జరుపవలయును. మఱియు శిష్యులకు వేదముఁజెప్పట, తాను
అధ్యయనము సేయుట, యజము సేయుట. ఇతరులచే జేయించుట, ఒకరికి
దానమిచ్చుట. ఇతరులచే గ్రహించుట, ఈయాఋకర్మంబులుబ్రా
హ్మణగృహస్థున కర్హంబులు, వీనియూజనము, అధ్యాపనము, శరి
శుద్ధునివలన దానముఁగొనుట, అను నీమూఁడుకర్మంబులును జీవనో
పాయంబులు, ఒకవేళ ఈయాజనాదులవలన జీవనముజరుగనియెడల
షట్కర్మములఁజ్ఞగుచ్చుకొనుచు కృషికర్మమును జరిగింపఁదగును, మఱియు,
జగత్ప్రప్త్యారంభమున నేర్పడినబ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య,
శూద్రులనెదు ర జాతులొగ్రిందనుండి యొకరికంటె నొకరుజన్మము
చేతనే శ్రేష్ఠులగుచున్నారు, శ్రీభగవంతుని యుత్తిమాంగమునందుఁ
బుట్టుటవలనను, వేదములను ధరించుటవలనను, అన్నిటికి ధర్మముగా
బ్రాహ్మణుఁడే భోజును, దేవతలయొక్కయు, పితృదేవతలయొక్కయు,
హవ్యకవ్యములను బ్రాహ్మణముఖముగా భుజి పునున్నది, అట్లుగు
టంజేసి యితరవర్ణులవారికంటె విప్రులధికులు, బ్రాహ్మణజన్మమే

శాశ్వతధర్మముయొక్క శరీరము, కావున బ్రాహ్మణుడు ధర్మముని
 లుపుటకై పుట్టితుడిని మోక్షమునకు సమర్థుడగుచున్నాడు, తొ
 లుతఃజతుర్ముఖుడు శ్రీమన్నారాయణునిగూర్చి తపముచేసి వేదము
 లంగాపాదుటకును, పితృదేవతలందఱు ప్రియొందించుటకును, ధర్మముల
 రక్షించుటకును బ్రాహ్మణులను సృజించెను, కనుక జన్మముచేతనే
 శ్రేష్ఠులై సకలభూతములకును దల్లియుదండ్రీయుగురువులై సకలవర్ణ
 ములకును శ్రేష్ఠులుగా నున్నందున ముల్లోకములయందును వీరికంటె
 బూజనీయులు మఱియుకరు లేరు, వేదవిద్యావిశేషముచేత దమలో
 నొకరి నొకరు పూజింపుకొనుచు, నొకనికి నొకరు గురువులై అతిథులై
 పరస్పరముపకరించుకొనుచు, నాము తరించి యితరులందరింపఁజేయు
 చున్నారు. మఱియు సకలభూతములలో ప్రాణులు శ్రేష్ఠములు, వాని
 కంటె చేతనములు, వానికంటె మనుష్యులు, వారికంటె విద్వాన్ములు
 వారికంటె వేదార్థ పరిజ్ఞాతలు, వారికంటె బ్రహ్మవేత్తలు, శ్రేష్ఠుల
 ని సమస్తగ్రంథములువక్కాణింపుచున్నవి. ఆపస్తంబః॥ సర్వవర్ణా
 నాం స్వధర్మానుష్ఠానేపరమపరిమితం సుఖం, తతః పరివృత్తౌ కర్మఫ
 లశేషేణ జాతీయూపం వర్ణం బలం మేధాం ప్రజ్ఞాం ద్రవ్యాణి ధ
 ర్మానుష్ఠానమితి ప్రతిపద్యతే తచ్చక్రవ దుభయోర్లోకయో సుఖమే
 వ వర్తతే॥ సకలవర్ణములవారికిని స్వధర్మానుష్ఠానము సలిపిఁమాత్ర
 ముననే పరలోకమునం దపరిమిత సౌఖ్యముగలుగును, అట్టిసుఖాను
 భవముఁజెందినపిదపఁ దిరిగి భూలోకమున జనించి శేషించినకర్మఫల
 ముచేత నుత్తమజాతిని సౌందర్యాదులను, శరీరవర్ణమును, బలమును,
 ధారణాశక్తిని, బుద్ధిని, ధనమునుధర్మానుష్ఠానము మొదలగువానిని
 బొందుచున్నారు, కావున నుభయలోకములయందును సుఖమే మను
 జుఁజెంది చక్రమువలె దిరుగుచుండును. మఱియు శ్రీభగవంతుడు
 లోకధర్మసంరక్షణార్థము చతుర్ముఖుని ముఖమునుండి మొదట వేద
 ములను వెలిపుచ్చె. అట్టివేదములయందలి ధర్మములను, శ్రీమదాప
 స్తంబ, మను, పరాశర, గౌతమ, భరద్వాజ ప్రముఖులగు మహర్షు

లు స్మృతులమూలముగఁ బ్రకాశింపఁజేసిరి. తరువాత (వ్యసో నా
రాయణోహరిః) అనువచనము ప్రకారము సాక్షాన్నారాయణాంశ
సంభూతుండగు వేదవ్యాస మహామునీంద్రుఁడు స్మృత్యంత్యవస్థాశ్రీ
మ ధర్మానులను, భగవదవతార ప్రభావంబులను, అనేక దేవతామ

హిమలను నానావిధసీతిప్రకారంబులను బ్రకాశింపఁజేసిరి, అట్టియ
ష్టాదశ పురాణములు లోకమందుఁ బ్రకాశింపుచున్న విషయము
అందరికిని దెలివిన విషయమేను. మరియు ఆముహూపురాణములయందు
అద్భుతవిషయంబులుగలిగి కర్మసిద్ధిద్వారాజ్ఞానము, జ్ఞానమువలన మో
క్షమార్గసాధనంబులని ఘోషింపుచున్నవి. గనుక మనము ముందు
కర్మకాండను గుఱించియు, పిమ్మట ఉపాసనాకాండను గుఱించియు,

అటుపిమ్మట జ్ఞానకాండనుగుఱించియు విచారితము — “వేదయితీ
తివేదః” తెలియఁజేయునదిగాన వేదమని చెప్పఁబడెను. వేదశబ్దనిష్ప
త్తియొట్లనఁగా “విదన్తియతోధర్మా ధర్మావితివేదః” అనఁగా దీనిన
హయమువలన ధర్మా ధర్మములు తెలియఁబడును. “శ్రూయతెతి
శ్రుతిః” అనఁగా పరమేశ్వరునుడియే వినఁబడినందున శ్రుతియనఁబ
డెను. మరియు శ్రోత్రేంద్రియముచే శబ్దరూపముగాఁ దెలియఁబడు
టచుబట్టి “శ్రుతిః” యని జెప్పఁబడెను, ఆమ్నాయఃఅనఁగా వర్ణించు
టచుని యర్థము. ఇంతియగాక వేదమునుగుఱించియు వేదానుష్ఠాన
మును గుఱించియు ఆదియందు భగవంతుఁడు బ్రహ్మదేవునకుపదేశిం
చెను. బ్రహ్మదేవుఁడు ఋషులకుపదేశించెను. ఋషులు తమ శిష్యు
లకుపదేశించిరి. తదాది స్మార్తకర్మానుష్ఠానముగుఱించి విపులముగా
ఆశస్త్రంబ గౌతమ భరద్వాజాది బ్రహ్మఖులందఱు వారివారి సూక్తి
ములు ప్రకటనజేసిరి, ఆయాసూత్రములయందు ఇహపరసుఖముల
కుఁదగిన కర్మానుష్ఠానములనుజేయు పద్ధతులును; అశ్వమేధము, వా
జపేయము, మొదలగు యజ్ఞములుచేయు విధములును; అవిచేయు
టవలనఁ గలుగు ఫలములును బోధించును. ఉపాసనాకాండము పర

మేల్వేగుని నుండు లక్ష్యమునిల్పువిధము, అట్టిభక్తులకుఁ గలుగు ఫల
 మును బోధించును. జ్ఞానకాండము:—తత్త్వబోధనలన బ్రహ్మజ్ఞాన
 మును బొందుమార్గమును, అందువలనఁగలుగు పయోజనమును
 బోధించును. మఱియు బ్రాహ్మణులకుద్విజత్వముపోడశకర్మాచరణం
 బుచేఁ గలుగును, కావున నీద్విజత్వస్థితికొఱకు వ్రథమములూ పోడ
 శకర్మాలు జెప్పబడును నిట్లవిసి ౧ గర్భాధానము, ౨ పూసవనము,
 ౩ సీనుంశము, ౪ బాలకర్మము, ౫ నామకరణము, ౬ అన్పప్రాశన
 ము, ౭ చౌలము, ౮ ఉపనయనము, ౯ ప్రాజాపత్యము, ౧౦ సౌమ్య
 వ్రతము, ౧౧ ఆగ్నేయవ్రతము, ౧౨ వైశ్వదేవము, ౧౩ గోదానము,
 ౧౪ స్నాతకము, ౧౫ వివాహము, ౧౬ పితృమేధమని (నామములు)
 ఈపోడశకర్మములనుకొందు సూత్రిమార్గముగను మఱికొందరు భట్టి
 యమార్గముగను జేయుదురు. ఈరెడుమార్గములు నొకగొంధమం
 దుసస్వరప్రయోగ విధిగాలేనందున, వేదశాస్త్రములయందుఁ బ్రవీ
 ణతగల యాజ్ఞికులకుఁ దప్పతిక్కినసామాన్య యాజ్ఞికులకు దానిం
 జూచిగొఱపించుటకుఁ గఠినముగానున్నది. మఱియునిమంత్రముఁజెప్పి
 ఈక్రియఁజేయ వలయునని యెల్లరికుఁదెలియకయు, నడుమ నడుమ
 ధర్మశాస్త్ర ముండుటచేఁ బ్రయోగమును వలనగా గ్రహించుటకు
 దెలియకయున్నది. పెక్కుదేశములయందు ధర్మశాస్త్రరీతిగఁజేయిం
 చువిప్రనరువులు శ్రమపడుచుండిన కష్టమింతయని జెప్పనలవిగాదు.
 ప్రయోగములు కొందఱు కొంతకాలమువఱకుఁ జదివీయు కొన్ని

ప్రయోగాదులందు సందేహము గలవారైననున్నారు కొందరు
 యీ వేదోక్త ప్రయోగములు దురవగాహంబని ప్రారంభింపకయే
 యున్నారు. బహుజనులు ఇట్టి శ్రమపడుటనుజూచి యాజుషస్మార్తాను
 క్రమణిక యనుపేరుతో 1909 వ సంవత్సరంబున సహస్ర ప్రతు
 లును, పునః 1912 సంవత్సరంబున సహస్రప్రతులును 1916 స
 రంబున 1500 ప్రతులును ముద్రింపించితిని, ఆముద్రింపించిన ప్రతు
 లన్నియు సెలవైనవి. ఇదియిట్లుండగా దేశములనుంచి బహుజనులు
 ఈగ్రంథములు పంపుమని పదేపదే జాబులు వ్రాసిరి. అ దుమీద
 ఈముద్రణమందు పూర్వముకన్న బహువిషయములు గూర్పుస్తక
 మందు చేర్పఁబడి వేదశాస్త్రప్రసీదులైన, బి॥ వేమూరి చిరంజీ
 వావధానులవారిచేతను, 2 బ్ర॥ వేమూరి వేంకటరామ సోమయా
 జులవారిచేతను, 3 బి॥ ఇంగువ వేంకటకృష్ణ శాస్త్రిగారి చేతను,
 4 బి॥ శ్రుధల ఆదినారాయణ ఘనాపాటిగారి చేతను, పరిష్కరిం
 పఁబడి ప్రకటింపఁబడెను. గనుక ఇక సజ్జనులు సహాయులై నాశ్రమ
 సార్థకంబు చేసిరేని నిట్టియద్భుతము లనేకములు వెలువరింప నుత్సా
 హింపగుదును. విద్యాదత్తులు సమయోచితమును సద్గ్రంథప్రకటన
 ప్రయోజనమును నెఱుంగుదురుగాన, విశేషము విన్నవింపఁబనిలేదు.
 ఈగ్రంథమందు స్వరాదిస్థాలిత్వములున్నచో వానింగనుగొన్నవఁగా
 సీయుటనన్ను మన్నించివానినివిశదముగా నాకుఁదెలిపి రేనిరాబోవుకూ
 ర్పునందు సవరణచేయబడును, కాఁబట్టి వేదశాస్త్ర సంపన్నులనుబ్రా
 హ్మిం చేదను.

మచిలీకట్టణము }
 బచ్చుపేట. }

ఇట్లు
 చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

నవీనగ్రంథ ప్రకటనము.

యాజుష స్మార్తమంత్ర పాఠము.

ప్రథమభాగము పస్వరము, సద్గ్రంథము.

అయ్యా !

భగవదనుగ్రహముచే చతుర్థముద్రణముతోరను ఇది ముద్రింపించుచుండగా యాజుషములపదేపదేపంపుమని బాలులువాసిరి అప్పట్లో యైగ్రంథమునుపంపలేకపోతిమి “శ్రేయాంసిబహువిఘ్నాని” అనునట్లు ముద్రింపించుచుండకాగితములు, కాటుక, పై డుసానూమలు మొదలగునవి ఒకటికి పదిరెట్లు హెచ్చి కొన్ని సమయములతో దొరికి కుండుటవలన గలిగిన యాలస్యమును గూర్చి చదువరులే గ్రహింతురు గాక— గ్రంథస్థవిషయము తెవ్విచునిన, నచుకము, చమకము, పురుషసూక్తము, శ్రీసూక్తము భూసూక్తము, అరుణము, సౌరము. త్రిచ, వివాహమంత్రప్రశ్న, ఉపనయనమంత్రప్రశ్న, నక్షత్రశేష్టి, ఉపనిషత్తులుఅనగా—చిత్తి, శీత, ఆనందబల్లి, భృగువల్లి, నారాయణము, పితృమేధము, అధిశ్రవణము, మన్యసూక్తము, గుద్రీసూక్తము, సర్వసూక్తము, దేవీసూక్తము, రాత్రిసూక్తము, హింజ్యసూక్తము, నీరాసూక్తము, సరస్వతీసూక్తము, లక్ష్మీసూక్తము, కాశీసూక్తము, అన్నసూక్తము, వ్యాసఖడ్జ, మహావ్యాసము, దశాంగశాస్త్రీకరణము, షోడశాంగశాస్త్రీకరణము, ఆత్మోష్ఠ, శివసంకల్పములు, దశశాస్త్రము, సామ్రాజ్యపట్టాభిషేకము, బిల్వాష్ట్రోత్తరశతనామత్రాబా, ఇన్ద్రాక్షీస్తోత్రము, రుద్రీకవచము, నవగ్రహమంత్రములు మొదలగు స్మార్తమంత్రవిషయములన్నియునుగలదిఇదిస్మార్తగృహస్థులకును విద్యార్థులకును, రాజాశ్రీతులకును, యాజ్ఞీకులకును, స్వస్తివాచకులకును, శివాలయవిష్ణ్వలయార్చకులకును, ఋగ్వేదులకును అత్యవసరముగ నుండదగినది గురువునద్ద 1. 2 సార్లు పాఠము చెప్పించుకుని, స్వయముగా గ్రంథహార్యముచే పఠింపదగును, మఱియు నీగ్రంథముండుటవలన రుద్రాభిషేకము, నవగ్రహశాస్త్రము, నవగ్రహజపము, మొదలగునవియును, వివాహోపనయనాదిషోడశర్కములమొదలగు స్మార్తకర్మలన్నియు పూర్తిగా నెరవేర్చుటకు సమర్థులగుదురు ఈగ్రంథమువలయువారందఱు వెంటనేవాసి తెప్పించుకొనగలరు ప్రతి 1 కి రు 2—3—0 తమరుమాకుజాబువాయునప్పుడు తమగ్రామంపోస్టు, జిల్లా, లాలూకా, మొదలగు నవివిష్టముగా తెనుగుభాషలోగాని ఇంగ్లీషుభాషలోగానివ్రాయవలెనుసంజేహములుండకూడదు 5 ప్రతులు ఒకేతూరివ్రాయునప్పుడు తమకుచేరువనున్న రైల్వేస్టేషన్ వద్దపేరు తెలియపర్చవలెను. రైల్వేపార్శల్ ద్వారా తెప్పించుకొనునప్పుడు మీఖర్చులుచాలాతగ్గును మాకేట్లాగులు గ్రంథములతో పంపుమను.

గ్రంథస్థవిషయములు.

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
1	విఘ్నేశ్వరపూజా	1	20	తంత్రమతీర్థాశీవాకము	74
2	విష్వక్సేనపూజా	8	21	ఔపాసనము	„
3	పుణ్యాహవాచనవిధి	9	22	లఘుపునస్సంధానవిధి	77
4	పుణ్యాహవాచనసూత్రము	11	23	ఔపాసనవిధి	78
5	పుణ్యాహవాచన ప్రయోగము	14	24	షడాహుతి తండుల వైశ్యదేవం	„
6	కర్మణః పుణ్యాహవాచనము	20	25	ఆత్మారోపణము	79
7	అంకురారోపణము	23	26	శయనవిధి	80
8	(అగ్నిముఖం) చతుష్పాతప్రయోగం	32	27	గర్భాధానము	81
9	(అగ్నిముఖం) షట్పాతప్రయోగము	34	28	పునవనము	84
10	జయాదిహోమము	38	29	క్షీప్రపునవనము	88
11	పూర్ణాహుతిహోమము	47	30	సీమంతోన్నయనము	89
12	దీపవిధి	51	31	ముఖావలోకనము	94
13	గృహ్యసూత్రారంభః (ప్రథమప్రశ్న)	„	32	శాంతిపీఠికా	95
14	„ ద్వితీయప్రశ్న	55	33	గ్రహకోష్ఠములు	98
15	„ ఉత్తరభాగము	60	34	నక్షత్రపీఠికా	„
16	నాందీముఖము	65	35	„ ఉప హోమాః	105
17	నాందీవిధి	66	36	(శ్రౌతవిషయం) అగ్నిహోత్రప్రశ్నం	108
18	పునస్సంధానము	68	37	„ దర్శపూర్ణమాసాలు	116
19	పునస్సంధానాహుతులు	70	38	„ ఆధానపన్నము	178
			39	పావమానేష్టి	192
			40	„ కశుపన్నిము	197
				(ప్రథమభాగము సమాప్తము)	

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
41	నవగ్రహారాధనము	226
42	,, ఉపగ్రహారాధనము	239
43	నవగ్రహజపము	243
44	నవగ్రహజప హోమా మ చిర్బ సంఖ్య	246
45	నవగ్రహతర్పణము	247
46	నవగ్రహహోమము	,,
47	నవగ్రహదానములు	250
48	నవగ్రహస్తోత్రము	254
49	నవగ్రహాష్టకము	260
50	మంగళాష్టకము	262
51	లగ్నాష్టకము	263
52	పురుషసూక్త విధాన దేవతార్చనము	265
53	మంగ్రతపుష్పము	271
54	శంచాయతనపూజా	278
55	శంఖత్కస్త్వీకరణవిధి	284
56	శివాష్టోతర శతనామ పూజా	285
57	బ్రహ్మయజ్ఞము	287
58	దేవపితృతర్పణము	289
59	నిత్యపితృతర్పణము	290
60	విచ్చిన్నాపాననవిధి	292
61	విచ్చిన్నప్రాయశ్చిత్త హోమము	,,

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
62	త్ర్యోపాసనప్రయోగము	293
63	,, సమిదాధానము	298
64	,, సమిదారోపణము	298
65	సస్వరఅద్భుతప్రయోగము	299
66	అన్నసూక్తిము	322
67	మట్టువిత్తిధారణవిధి	328
68	విశ్వేదేవనిర్ణయము	,,
69	మహాలయశ్రావణము	,,
70	హిరణ్యశ్రాద్ధము	330
71	సంకల్పశ్రాద్ధము	332
72	పురుషప్రాయశ్చిత్త ప్రయోగము	333
73	మృత్తికాస్నానము	342
74	బ్రాహ్మణసభానిర్ణయము	347
75	స్త్రీప్రాయశ్చిత్తము	348
76	సుమంగలీప్రాయశ్చిత్తము ద్వితీయభాగము సమాప్తము	356
77	అనుపసితప్రాయశ్చిత్తము	358
78	పాహిత్రయోదశచారము	360
79	జాతకర్మప్రయోగము	361
80	జాతకర్మవిధి	366
81	జాతాదిసూతకంబునకర్త వ్యనిబంధనము	368
82	కత్నీకుమారోపవేశనము	,,

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
83	నామకరణము అందు మాననామములును	369	105	వైకల్పిక సమావర్తనము	434
84	అన్నప్రాశనము	372	106	సూత్రీయః పాహ	
85	చౌలప్రకరణము	374	107	భట్టియవివాదప్రయో గము	435
86	ఉపనయనముందు తల్లి బహిష్టయగుట	377	108	ప్రధాననామామము	441
87	ఉపనయనము	378	109	వివాదప్రవేశనా మము	452
88	అగ్ని కార్యము	390	110	ఆగ్నేయస్థానీపాకము	457
89	భిక్షాక్రమము	393	111	మహాసంకల్పము	461
90	అగ్నిగోదానము	395	112	చూర్ణికా	463
91	పాలాశప్రయోగము	399	113	సదస్యప్రయోగము	466
92	ఉపాకర్షకప్రకరణము	403	114	కింకరావమోచనమంత్రం	467
93	వివాహానామము	406	115	మిథునవిడియమంత్రము	468
94	ఉపాకర్షోత్సర్జనము	407	116	ఉపసారమంత్రములు	469
95	వేదవ్రతప్రకరణము	409	117	కన్యానూత్తర్భాగ్యసేన మంత్రములు	471
96	ప్రాజాపత్యవ్రతము	410	118	శేషజ్ఞానము	473
97	ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జ నము	417	119	నాకబలి	475
98	సౌమ్యవ్రతము	419	120	శ్రీనివాసకవచము	476
99	సౌమ్యవ్రతోత్సర్జనము	421	121	ఉపనయనమంత్ర శాస్త్రము	477
100	ఆగ్నేయవ్రతము	423	122	పునరుపనయనవిషయము	478
101	ఆగ్నేయవ్రతోత్సర్జనము	424	123	స్నానప్రకరణము	479
102	వైశ్వాదేవవ్రతము	424	124	హిరణ్యశృంగసూక్తము	480
103	వైశ్వాదేవవ్రతోత్సర్జనము	424	125	పవమానసూక్తము	480
104	స్నాతకవ్రతము	424			

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
126	అఘనమునా క్తము	480	146	వైశ్వదేవభాగవినియోగము	513
127	స్నానకాలదేవదితర్పణం	481	147	„ భాగవినియోగము	„
128	భస్మధారణవిధానము	482	148	మతత్రయవైశ్వదేవ	
129	యమతర్పణము	484		ప్రయోగము	„
130	భీష్మతర్పణము	„	149	ప్రేయభోజనము	517
131	సింసుస్నానప్రయోగము	485	150	స్థాళీపాకము	„
132	ఊర్ధ్వపుండ్రవిధి	487	151	హృదయసంస్కర్షణము	518
133	ఘటస్థాపనశ్రాద్ధవిధి	488	152	మూలికాపహరణ	
134	ఘటశ్రాద్ధప్రయోగము	489		ప్రయోగము	519
135	అధోక్షాయమహూహ		153	వివాహకాలనధూముతు	
	దయస్నానము	492		మతీ	520
136	సూర్యోపస్థానము	493	154	కృష్ణపక్షవివాహవైశ్వ	
137	రథసప్తమీస్నానవిధానం	495		దేవము	521
138	మాఘస్నానము	496	155	ప్రథమపూర్ణిమాశీక్రమ	
139	అన్యారంభణీయస్థాళీ			కృష్ణం	„
	పాకము	497	156	ఔషాసపరిత్యాగప్రాయ	
140	అన్యారంభణీయానంతర			శ్చిత్తం	„
	మన్వాధానము	500	157	ఆలస్యపరిత్యాగప్రాయశ్చి	
141	బిభ్రపేష్టి	„		శ్చిత్తం	522
142	వైశ్వదేవార్ధగృహపాకం	501	158	కామకృతపరిత్యాగ	
143	వైశ్వదేవమంత్రప్రయో			ప్రాయశ్చిత్తం	„
	గము	„	159	నాస్తిక్యపరిత్యాగప్రాయ	
144	వైశ్వదేవబలినిక్షేపణ			శ్చిత్తం	„
	చక్రము	504	160	వైశ్వదేవపరిత్యాగప్రాయ	
145	వైశ్వదేవప్రయోగము	505		శ్చిత్తం	522

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
161	సర్పబలి	523	182	ఉదకదానము	560
162	అగ్నియణిస్థాళీపాకము	527		శ్రీశీయ భాగస్సమాప్తః	
163	ఈశానబలి	528	183	కూళ్ళొండ హోమామము	561
164	మానశ్శార్దూమము	534	184	గణ హోమామమంత్రములు	569
165	పుత్రదానప్రయోగము	540			
166	దత్త హోమామము	541	185	సింహానుంకము	560
167	విద్యోవిహారము	543	186	గృహనిర్మాణము	582
168	గామాన్యాశి	544	187	గృహప్రవేశము	583
169	చంద్రగ్రహణహోమము	546	188	పక్షి హోమామము	„
170	సూర్యగ్రహణహోమము	547	189	అక్షరాభ్యాసము	584
171	అబ్ధపూర్తి(జన్మోత్సవము)	„	190	విధురౌపాసనము	„
172	ఆయుష్య హోమామవిధి	548	191	విశురవైశ్వదేవము	„
173	ఆయుష్య హోమామము	„	192	గోదానవ్రతము	586
174	జన్మోత్సవవిధి	550	193	స్థాళీపాక పరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తము	587
175	వివాహాద్యగ్ని నాశే ప్రాయశ్చిత్తము	„			
176	బౌపాసనాగ్నిద్యయ సంసర్గప్రాయశ్చిత్తము	551	194	ప్రాయశ్చిత్తసమన్వయము	588
177	భార్యాద్యయాగ్ని సంసర్గము	„	195	ప్రాయశ్చిత్తవిషయము	„
178	శ్రీసీతారామకళ్యాణోత్సవము	„	196	ఏతద్విషయానుక్రమణిక	„
179	కౌతుకధారణము	554	197	వైశ్వదేవకేచనవిశేషములు	589
180	సీతారామకళ్యాణప్రవరలు	„	198	దేవతార్చనాత్పరం వైశ్వదేవనిర్ణయము	„
181	పుత్రకామేష్టిప్రయోగం	557	199	వైశ్వదేవే సంకారదుష్టం క్రియాదుష్టాదివిషయము	590

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
200	వైశ్వదేవసూక్తముల భిక్షా దానము	594
201	బలిప్రకాశకాలకాశ ప్రాయశ్చిత్తము	598
202	బలిప్రకాశము	599
203	వైశ్వదేవసూక్తములు	603
204	వైశ్వదేవసూక్తముల భిక్షా దానము	605
205	సర్పబలేయత్నము	606
206	హేమంతక్షత్యవరోహణం	
207	అష్టకా	

నా శవేషన శాంతిః.

అతఃపరంప్రపక్యమి నాశవేష్టనజంఫలం । శిక్షేకంలేచనా
భౌచ వేష్టతేచేచ్ఛవేష్టతః ॥ తత్ప్రేక్ష్యేనేవావశా పితృవ్యసో
త్తరేభుజే । మాతృవ్యసుర్భవేష్టత్యుచదరేనూతులస్యచ ॥ ప్రా
ర్థ్యమోస్సహజాక్ పార్థ్యాత్సహజాశోభవేష్టనం । నాభ్యాది
మాణికారేణ సర్వమృత్యుపదంభవేత్ ॥ తద్దోషపరిహారార్థంశాం
తీంశుర్యాద్విచక్షణః॥

పాశాండ్రాక్షశ్శద్విరాచయ్య ॥ ఓం నమస్తుదసే + ఉపాసతాం
సర్వేభ్య శ్రీ... భోజనముః । అశేషే శాస్త్రాది స్వీకృత్యగోత్రస్య నక్ష
త్రే రాశౌబాతస్యయమ కుమారస్య నాళపేష్టనజననేన యోగోపస్య
మజన తద్దోష పరిహారార్థం జన్మవత్తులి జన్మరాశివశాన్వయ నక్షత్ర
నాయరాశివశా దాదిశాస్త్రాది నక్షత్ర హేమయే యేగ్రహఃప్రక్షానము
స్థితాః శైవైః క్రిదుమాణ కరిష్యమాణకృష్ణాక్షకరిహారద్వారా శుభ
ఏకాదశిపాన ఫలావాప్త్యధికం యేయేగ్రహః శుభశ్శానము స్థితాస్తే

పాంగ్రహణా మతిశయఫల జనకతాసిద్ధ్యర్థం మాతాప్రిహో శ్చిశోశ్చ
 మాతృలాదీనాంచ సర్వార్థప్రసరితార్థా శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థంనా
 శశేష్టన శాంతజపమాచార్యబుద్ధిబుద్ధిః కారయితుం మమ యోగ్య
 తాసిద్ధిమనుగ్రహణ ॥ కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య గణపత్యంభరం కృత్వా-
 ఆచార్యవరణంశుద్ధిపుణ్యానాంచ కృత్వాగ్రహణికాసర్వంప్రోక్షయేత్-
 శుచాదే శేవీహీన్నితీప్య ॥ అష్టదశపద్మ లిఖిత్వా సపవస్త్రనూచ్ఛా
 ద్య తస్యోపరితదర్థం తిలంనితీప్య తదుపరిసపవస్త్ర మాచ్ఛాద్య త
 స్యోపరితదర్థం తంసులంనితీప్యష్టదశపద్మం లిఖిత్వాదర్భానాస్తీర్య త
 స్యోపరిశ్వే సూత్రవెట్టితంకుంభానిధాయ హిరణ్యస్మిగం + అణ
 వః । ఆపోనా ఇదః + రాప ఓం ॥ గంకేచ యమునేచైవ గోదావరిసర

స్వతి । నర్మదేసింధు కావేరిజలేఽస్మిన్ననిధింకురు ॥ ఇతిమంత్రేణతీర్థంపూ
 రయిత్వా కు భరత్సం స్వణా ప్రతిమాం లక్ష్మీనారాయణ మూర్తిం
 చనితీప్య - దధేకూర్చామశాఖ పంచత్వక్పంచపల్లవాన్నితీప్య ॥
 తస్యోపరినారికేశఫలంనిధాయశ్రీశాకారంస్వర్ణసూత్రీనూవెట్టి రక్త
 వస్త్రం తస్యోపరిశ్వేతవర్ణం వస్త్రనూచ్ఛాద్య ' ఇనుమేవరుణ, ఇతి
 వరుణాంతర్యామిణ శ్రీమన్నారాయణమావాహయామితి నారాయణం
 నాశ వెష్టనశాంతికలశే ఆవాహయేత్ । తత్పురతఃకేశవాది ద్వాదశకల
 శాస్త్రాపయేత్ । తస్మధ్యే వాసుదేవ సంకషణాప్రద్యుమ్నానిరుద్ధా
 తస్మధ్యే లక్ష్మీనారాయణమేవం ప్రాదక్షిణ్యేన సప్తదశకలశాస్త్రాప
 యేత్ । వాసుదేవాదిక లక్ష్మీనారాయణంచేతి పంచకలశాస్త్రాప
 పయేత్ ॥ శన్నోదేవీ, రిత్యపః పూరయిత్వా । తత్కలశేస్వర్ణమూర్తి
 ప్రతిమాంనితీప్య । దగ్ధకూర్చామశాఖనారికేశఫలాని నిధాయ గం
 ధపుష్పైరలంకృత్య ॥ నివేదనం విష్ణుగాయత్ర్యా షోడశోపచారా కు
 ర్యాత్ బ్రాహ్మణా బహూ వృత్వా స్వయందర్భమాస్తేనకలశమన్వా
 రభ్యజపేత్ ॥ వేదాదిక జాపయేత్ ॥ అగ్నిమిశే- ఇషేత్వా- అగ్న ఆ
 యాహి- శక్తోదేవీః- కృణుష్వపాజః- మహాగంధరీః- సజోషాఇంద్ర

అగ్ని రాయమ్మ - ఆశుశ్శిశానః - విష్ణుసూక్తం-బ్రహ్మసూక్తం-పురు
షసూక్తం- నారాయణానువాకం- భూసూక్తం- పంచశాంతిః- ఘోష
శాంతిరిజపిత్వా- కు-భస్యపురతః అగ్ని పరిష్ఠాపనంకుర్యాత్ ||

స్వగృహవ్యాక్తపక్వాదేణ ముఖాంతంకృత్వా- విష్ణుసూక్తేన
మిథాహుతిః - రుద్రసూక్తేన ఆజ్యాహుతిః- బ్రహ్మసూక్తేన అన్నాహు
తిః- త్యోంబకమంత్రేణ వీహిమిశ్రతిలహూమః- నక్షత్రాప్తౌహక్త్యేన
చస్వహూమః- తత్తన్మంత్రేణ అప్తో త్రశతం అప్తావంశతివాగంవా
హుత్వా- వ్యాహుతిభిః స్విష్టకృతంచహుత్వా పరిధ్యంజనం లేపకార్యం
పరిధిప్రహరణం పరిషేచనాంతంకృత్వా- బ్రహ్మహూద్వాసనం || కుంభో
దకేన వరుణసూక్తేన దేవస్య త్వేతి, మాతాపితౄశ్శిశోశ్చాభిషేచేద
ధవా ప్రోక్షయేత్ - ఆచార్యాయదక్షిణాందత్వా- కలశవస్త్రప్రతిమాం
వస్త్రధాన్యానిచదత్వా- ఆజ్యావహోకనం || రూపగ్ం రూపంప్రతిరూపో
బభూవ- తదస్యరూపంప్రతిచక్షుగాయా - ఇద్రోమాయాభిః పురురూప
ఈనుతే- యుక్తాహ్య స్యహరయశ్శతాదశ - యాఽలక్ష్మీర్యశ్చమేదా
స్థ్యంసర్వాంగే ఘవ్యవస్థితా | తత్సర్వం శమయాద్యత్వం శ్రియంపుష్టిం
చవర్ధయ | ఆజ్యదానం | కానుధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషసంస్థితం |
దేవానామాజ్యమాహార మదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే || ఇదం ఆజ్యదానం
సదక్షిణాకం సతాంబూలం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ | దశిదానా
ని- గోభూతిలహిరణ్యాజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ | రాప్యంలవణమిత్యా
హుద్దేశదానాః ప్రకీర్తితాః | ఇమానిదశిదానాని నానాగోత్రీభ్యః + ప్ర
దదే || ఆశిషోవాచయిత్వా- సదహ్యనాం తాంబూలదక్షిణాంచదత్వా |
బ్రాహ్మణాభోజయేత్ || వాళవేష్టనశాంతి స్సంపూర్ణా.

శ్రీ రస్తు.

శ్రీగురుభ్యో నమః హరిః ఓమ్.

యాజుషశ్రౌతస్తార్తాను క్రమణికాయాం.

ఆచార విఘ్నేశ్వరపూజా ప్రారంభః.

ఓమ్॥ దేవీం వాచ మజనయంత దేవాస్తాం విశ్వరూపాః పశ
వోపదంతి । సానో మంద్రేష మూర్జా దుహానా ధేను ర్వాగస్తాను
ప్రసుప్తుః తైతు ॥ అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు॥ యశ్చివో
నామరూపాభ్యాం యా దేవీ సర్వమంగళాతయో స్సంస్మరణాత్పుం
సాం సర్వో జయమంగళమ్॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణంచతు
ర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥ తదేవ
లగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలం తదేవ । విద్యాబలం దై
వబలం తదేవ లక్ష్మీపతే తేఽంఘ్రియుగం స్మరామి॥ యత్రయోగీశ్వ
రః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః । తత్ర శ్రీర్విజయో భూశిర్ధ్రువా ని
తి ర్మతి ర్మమ ॥ స్మృతే సకలకల్యాణభాజనం యత్రజాయతే । పురు
ష స్తమజం నిత్యం ప్రజామి శరణం హరిమ్॥ సర్వదా సర్వకార్యేషు
నాస్తి తేషామమంగళమ్॥ యేషాం హృదిస్థో భగవాన్మంగళాయతనం
హరిః ॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాభవః । యేషా
మిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః ॥ ఆపదామపహర్తారందా
తారం సర్వసంపదామ్॥ లోకోభిరామం శ్రీరామం భూయోభూయో
నమామ్యహమ్॥ సర్వమంగళమాంగళ్యే శివే సర్వార్థసాధికే శరణ్యే
త్ర్యంబకే దేవి నారాయణి నమోఽస్తుతే ॥

శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః - ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః - వాణీహరణ్యగర్భాభ్యాం నమః - చీపురందరాభ్యాం నమః - అరుదతీనసిస్థాభ్యాం నమః - సీతాకామాభ్యాం నమః - సర్వభ్యోమహాజనేభ్యో నమః॥ ఆచమ్య - ఓమ్ కేశవాయ స్వాహా ॥ ఓమ్ నారాయణాయ స్వాహా - ఓమ్ మాధవాయ స్వాహా - ఓమ్ గోవిందాయ నమః - విష్ణవేనమః - మధుసూదనాయనమః - త్రివిక్రమాాయ నమః - వామనాయ నమః - శ్రీధరాయ నమః - హృషీకేశాయ నమః - పద్మనాభాయ నమః - దామోదరాయ నమః - సంకర్షణాయ నమః - వాసుదేనాయ నమః - ప్రద్యుమ్నాయ నమః - అనిరుద్ధాయ నమః - పురుషోత్తమాయ నమః - అఢోక్షజాయ నమః - నారసింహాయనమః - అచ్యుతాయ నమః - జనార్దనాయనమః - ఉపేంద్రాయ నమః - హరయే నమః - శ్రీకృష్ణాయ నమః ॥ (ప్రణామాయమ్య)

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః యే శే భూమిభారకాః । ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥ ఓం భూః - ఓం భువః - ఓం సువః - ఓం మహాః - ఓం జనః - ఓం తపః - ఓం సత్యమ్ - ఓం తత్సత్త్వ నిత్య ర్వ రేణ్యమ్ । భగ్గోదేవస్య ధీమహి । ధయోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓం మాప్రోజ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ॥

మ మోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శుభ శోభనే ముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణో రాజ్యయా ప్రవర్తమానస్య అశ్వ బ్రహ్మణః - ద్వితీయపరాధే - శ్వేతవరాహకల్పే - వైవస్వత మన్వంతరే - కలియుగే - ప్రథమపాదే - జంబూద్వీపే - భరతవరే - భరతఖండే - మేరోర్ద్వీపదిగ్భాగే - శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే - కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే - శోభనగృహే సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణస

న్ని ధౌ - అస్మిన్వర్తమా నెవ్యవహరికచాంద్రమా నేన... సంవత్సరే...
 అయనే... ఋతే... నూ సే... పక్షే... తథా... వాసరే॥ శుభసక్షతే-
 శుభయోగే- శుభకరణ ఏవంగుణవిశేషభాగిన్యాయాం శుభతిథౌ- శ్రీ
 మా- గోత్రః - నామధేయః - శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య
 మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థమాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం వాణిగహణాఖ్యం కర్మవిషయమాణస్తదంగ త్వేనతదాదా
 శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థం మభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహ
 స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదా నిర్విఘ్నం పరిసమాప్త్య
 ర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే ॥ కలశంగంధపుష్పాక్షతై
 రభ్యర్చ్యం॥ శ్లో॥ కలశస్య ముఖేచిహ్నుః కంటేకుద్రస్సమాశ్రితః॥ మూలే
 తత్రస్థితౌ బ్రహ్మమధ్యే మాతృగణాస్సమృతాః॥ కుక్షౌతు సాగరా
 స్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా । ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేద స్సామ
 వేదోహ్యాభిర్వణః॥ అంగైశ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః॥
 ఆకలశేషుధావతి ప్రవితే పరిషిచ్యతే॥ ఉక్తైర్వజ్రేషువర్ధతే॥ ఆప్రోవా
 ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపఃప్రాణావాఆపఃప్రళవఆపోఽన్న
 మాపోఽమృతమాప స్సమాదాపో విరాడాప స్స్విరాడాప
 శ్చంద్రాగ్ స్వాప్రోవ్యోతీగ్ ప్లాప్రోయజుగ్ ప్లాప స్సత్యమా
 ప్రస్సర్వా దేవతా ఆప్రోభూర్భువస్సువ రాప్రథమ॥

శ్లో॥ గంగేచయమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి॥ నర్మదేసిం
 ధుకావేరి జలేఽస్మిం తస్మిన్నిధింకురు॥ ఆయాంతు శ్రీమహాగణాధిపతి
 పూజార్థం మమదురితక్షయకారకాః । కలశోదకేనపూజాద్రవ్యాణిసం
 ప్రోక్ష్య దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥ ఓం అసునీతే పునరస్మాన్ము

చక్షుఃపునః ప్రాణమిహనో ధేహిభోగమ్ । జ్యోత్స్వశ్యేము సూర్య
 ముచ్ఛరంత మనుమతే మృడయాన స్స్వసి ॥ అమృతం వై ప్రాణా
 అమృతమాహః ప్రాణావేవ యథాహ్వాన ముపహ్వాయతే ॥ స్థిరోభవ
 వరదోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనం కురు ॥
 ఓం గణానాంత్యా గణపతిగ్ం హవామహేకవిం కవినాముపమశ్ర
 వ ప్తమమ్ ॥ శ్రేష్ఠ రాజంబ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్పత్రాసశ్శ్రాణ్డా న్నూతిభి
 స్సిద్ధనాదనమ్ ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః ధ్యాయామి ॥ ఆవాహ
 యామి ॥ సువర్ణరత్నఖచితసింహాసనం సమర్పయామి ॥ పాదయోఃపా
 ద్యం సమర్పయామి ॥ హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥ శుద్ధాచమనీ
 యం సమర్పయామి ॥ ఓం ఆప్తోహిస్తామయోభవః । తానఙ్ఞైర్జేద
 ధాతనా మహేరణాయ చక్షుసే ॥ యోవశ్శివతమోరసః ॥ తస్య భాజ
 యతేహనః ॥ ఉశతీ రివ మాతరః ॥ తస్మా అరంగమామవః ॥ యస్యక్ష
 యాయజన్వశ ॥ ఆపో జనయధాచనః ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః ॥
 శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి ॥ స్నానానంతరం శుద్ధాచమనీయం స
 మర్పయామి ॥ ఓమ్ అభివస్త్రాసువస్తనాన్యప్రాభి ధైనూ స్సుదుఘా
 పూయమానాః ॥ అభిచంద్రా భర్తవేనో హిరణ్యాభ్యశ్వాన్క్రిధి నోదే
 వసోమ ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః ॥ వస్త్రం యగ్మం సమర్పయామి ॥
 వస్త్రధారణానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ యజ్ఞోపవీతం
 పురమంపవీత్రం పుజాపతేర్యత్సహజం పురస్తాత్ ॥ ఆయుష్యమగ్న్యో
 క్త్తిముంచశుభ్రం ॥ యజ్ఞోపవీతం బలమస్తుతేజః ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే

యోగముః శ్లో॥ పవీతం సమర్పయామి॥ యజ్ఞోపవీతధారణానంతరం శు
 ద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ గంధద్వారాం దురాధర్వాం నిత్యపు
 స్తాం కరీషిణీమ్॥ ఈశ్వరీగంధసర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయై
 శ్రియమ్॥ శ్లో॥ శ్రీగంధంచండనోన్మిత్రం కర్పూరేణసుసంయుతమ్॥ వి
 లేపనంసురశ్రేష్ఠప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేన
 మః॥ శ్రీగంధంసమర్పయామి॥ ఆయునేతేనరాయణేదూర్వారోహంతు
 పుష్పిణీః॥ హృదాశ్చపుండరీకాణిసముద్రస్యగృహాంతరే॥ శ్రీమహాగ
 ణాధిపతయేనమః గంధస్యోపరిలలంకరణార్థంలక్షతాం తస్మదర్పయా
 మి॥ పుష్పైఃపూజయామి॥ ఓంసుముఖాయనమః॥ ఓం ఏకదంతాయ
 నమః॥ ఓం కపిలాయనమః॥ ఓం గజకర్ణకాయనమః॥ ఓం లందోదరా
 యనమః॥ ఓం వికటాయనమః॥ ఓం విఘ్నరాజాయనమః॥ ఓం గణాధి
 పాయనమః॥ ఓం ధూమకేతవేనమః॥ ఓం గణాధ్యక్షాయనమః॥ ఓం
 ఫాలచంద్రాయనమః॥ ఓం గజాననాయనమః॥ ఓం వక్రత్రుండాయనమః॥
 ఓం శూర్పకర్ణాయనమః॥ ఓం హేరంబాయనమః॥ ఓం స్కందపూర్వజా
 యనమః॥ ఓం సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయనమః॥ శ్రీమహా — నమః॥
 షోడశనామపూజాం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ వసస్పత్యుద్భవైర్వివైర్నా
 నా గంధైస్సుసంయుతః॥ ఆఘ్నేయస్సర్వదేవానాం ధూపోఽయం
 ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహా — నమః॥ ధూపమాఘ్రూపయామి॥ శ్లో॥
 నాజ్యంతిప్రసంయుక్తం వహ్నినాయోజితంప్రియమ్॥ గృహాణమం
 గళందీపంత్రైశ్చాక్య తిమిరాపహా భక్త్యాదీపం ప్రయచ్ఛామి దేవా
 యపరమాత్మనే॥ త్రాహిమాంసరకాద్ధూరాద్దన్యజ్యోతిర్నమోఽస్తు
 తే॥ శ్రీమహా — నమః॥ దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధా
 భమనీయం సమర్పయామి॥ నైవేద్యం॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ ఓంతత్సవి

తుర్వశేణ్యమ్ భగ్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్
 సత్త్వాత్వరేవ పరిపించామి॥ అమృతమస్తు అమృతోపసరణమసి॥
 శ్లో॥ నైవేద్యంషడ్రసోపేతం ఫలలక్ష్మక సంయుతమ్ భక్త్యభోజ్యసమా
 యుక్తంప్రీత్యైతత్స్పృతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహానమః॥ మహానైవేద్యం
 సమర్పయామి॥ ఓంప్రాణాయామి॥ ఓంఅపానాయామి॥ ఓం
 నాసాయామి॥ ఓంఉదానాయామి॥ ఓంసమానాయామి॥
 మధ్యేమధ్యేపానీయం సమర్పయామి॥ అమృతాపిధానమసి॥ ఉత్త
 రాపోఽశనం సమర్పయామి॥ హస్తాప్రత్యక్షయామి॥ పాదాప్రత్యక్ష
 యామి॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ పూగీఫలైస్స కర్పూరై
 ర్నాగవల్లీదళై ర్యుతమ్॥ ముక్తాచూర్ణ సమాయుక్తం తాంబూలాప్రతి
 గృహ్యతామ్॥ శ్రీమహానమః॥ తాంబూలా సమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఘృ
 తవర్తినచానైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా॥ నీరాజనం మయాదత్తం
 గృహాణ వరదోభవ॥ శ్రీమహానమః॥ నీరాజనం సమర్పయామి॥
 శ్లో॥ సుముఖైశ్చ కదంతశ్చ కపింగజకర్ణకః॥ లబోదరశ్చవికటోవి
 ఘ్నరాజోగణాధిపః॥ ధూమకేతుగ్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రోగజాననః
 వక్రతుండ శూర్పకణ్ఠో హేరంబస్కందపూర్వజః॥ షోడశైతానినా
 మాని యఃపఠేచ్ఛుణుయాదపి॥ విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశే
 నిర్గమేతథా॥ సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్న సస్యనజాయతే॥ శ్రీ
 మహానమః॥ సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ యానికాని
 చపాపానిజన్మాంతరకృతానిచ తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే
 పాపోఽహంపాపకర్మాహంపాపాత్మాపాపసంభవః॥ త్రాహిమాం
 కృకయా దేవ శరణాగతవత్సల॥ అన్యథాశరణం నాస్తిత్వమేవ శర
 ణం మమ॥ తస్మాత్కరుణ్యాభావేనరక్షరక్ష గణాధిప॥ శ్రీమహా +

సమాః॥ ఆత్మప్రదక్షిణనమస్కారా సమర్పయామి॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరాయ
 వరదాయ గణేశ్వరాయ సర్వేశ్వరాయ శుభదాయ సురేశ్వరా
 య విద్యాధరాయ వికటాయ చ నమనాయ భ కప్రసన్న వరదాయ
 నమోనమోస్తు॥ శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచ నామోక్త్యాతపఃపూజాక్ర
 యాదిషుః॥ న్యూనం సంపూర్ణ తాయాతి సద్యోవందేగణాధిపమ్॥ మం
 త్రహీనం క్రియాహీనం భ క్తిహీనం గణాధిపా యత్పూజితం మయాదే
 వ పరిపూర్ణం తదస్తు తే॥ అనయా ధ్యానావాహనాది షోడశోపచా
 రపూజయా భగవాన్సర్వాత్మకః శ్రీమహాగణాధిపతి స్సుప్రీతో వర
 దో భూత్వా ఉత్తరే శుభకర్మణ్య విష్ణు మస్మితి భవంతో బ్ర
 వంతు॥ ఉత్తరేశుభకర్మ ణ్యవిష్ణుమస్తు॥ శ్రీమహాగణాధిపతి ప్ర
 సాదం శిరసా గృహ్లామి॥ యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేహాస్తానిధర్మా
 నిప్రథమా న్యాసః॥ తేహ నాకం మహిమాన స్సంచంతేయత్త్రిపూ
 ర్వేస్తాధ్యా స్సంతిదేవాః॥ శ్రీమహాగణాధిపతిం యథాస్థానముద్వా
 సయామి॥ శ్లో॥ వక్రతుండమహాకాయసూర్యకోటిసమప్రభా అపిష్ణుం
 కురుమే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా॥ శోభనార్థంపునరాగమనాయ
 థ॥ ఓమ్ తత్పురుషాయ విద్మహే వక్రతుండాయ ధీమహి॥ తన్నో
 దంతిః ప్రచోదయాత్॥ ఇతి జపకృత్వా ॥ శ్లో॥ ఆవాహనం నజా
 నోమి నజానామి విసర్జనమ్॥ పూజాంచైవ నజానామిక్షమ్యతాంబో
 గణాధిప॥

ఓమ్ తత్సత్.

శ్రీవిఘ్నేశ్వరపూజా సమాప్తా.

విష్వ క్సే న పూ జా.

ఆదానిర్విఘ్న పరిసమాప్త్యర్థం విష్వ క్సే న పూజాంకరిష్యే
ఇతిసంకల్ప్య||

విష్వ క్సేనం సకలవిబుధప్రౌఢనై న్యాధినాథంముద్రాచక్రకేర
తలయుగేశంఖదంబౌదధానం । మేఘశ్యామంసుమణిమకుటం పీతవ
స్త్రంశుభాంగంధ్యామేదేవందళితదనుజం సూత్రవత్సాసమేతమ్||శ్రీ
విష్వ క్సేనంధ్యాయామి||ముగ్ధసూత్రవతీనాథం చతుర్భుజ విరాజితమ్
పరిత్రాతాఽఖిలాసీకం దేవమావాహయామ్యహమ్| శ్రీవిష్వ క్సేనమా
వాహమామి||రత్నసింహాసనంసమర్పయామి|| పాదయోఃపాద్యంసమ
ర్పయామి|| హస్తయోరర్ఘ్యంసమర్పయామి||ముఖేఽచమనీయం సమ
ర్పయామి|| ఆపోహిష్మతిన్నాపయామి|| స్నానావంతరం శుద్ధాచమనీ
యంసమర్పయామి|| చమూపతేనమస్తేస్తునరకార్ణవతారక । దదామి
వస్త్రందేవేశ ధారయత్వమనుత్తమం || వస్త్రంసమర్పయామి||ఊర్ధ్వ
పుండ్రం సమర్పయామి|| యజ్ఞోపవీతంసమర్పయామి || కస్తూరీకుంకు
మోపేతం కర్పూరేణసమన్వితం|గృన్యతాందేవతాశ్రేష్ఠ దివ్యచంద
నలేపనమ్|| దివ్యశ్రీచందనం సమర్పయామి|| అలంకారార్థమక్షతాం
త్సమర్పయామి|| ఓం విష్వ క్సేనాయనమః| సకలవిబుధప్రౌఢనై న్యాధి
నాథాయనమః । జ్ఞానముద్రధరాయనమః । శంఖచక్రాయుధాయన
మః| దండపాణయేనమః| మేఘశ్యామాయనమః| సుమణిమకుటాయ
నమః| పీతవస్త్రాయనమః| శుభాంగాయనమః| దేవాదిదేవాయనమః|
విజితదనుజాయనమః| సూత్రవతీసమేతాయనమః । సర్వవిఘ్నహరా
యనమః| సర్వార్థప్రదాయినేనమః| వేదహస్తాయనమః| పుండరీకాక్షా
యనమః| నానావిధపరిమళపుష్పాణిసమర్పయామి|| వనస్పత్యుద్భవై

దివ్యైర్గంధాన్యైస్సుమనోహరైః । కపిలాఘృతసంయుక్తో ధూపా
యంప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ ధూపమాఘాపయామి ॥ శ్లో ॥ సాజ్యంత్రీవర్తి
సంయుక్తం వహ్నినాయోజితంప్రియం । గృహాణమంగళందీపం త్రై
లోక్యభిమిరావహ ॥ దీపాదర్శయామి ॥ ధూపదీపానంతర మాచ
మనీయం సమర్పయామి ॥ నైవేద్యం ॥ గుడోపహారం నైవేద్యం సమర్ప
యామి ॥ మధ్యేమధ్యేపానీయం సమర్పయామి ॥ ఉత్తరాపోశినం సమ
ర్పయామి ॥ తాస్త్రాప్రత్యౌశయామి ॥ పాదాప్రత్యౌశయామి ॥ శుద్ధాచ
మనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో ॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరై ర్నాగవల్లీదళైర్యు
తమ్ ॥ ముక్తాచూర్ణేన సంయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ తాం
బూలం సమర్పయామి ॥ విష్వక్సేన సమస్తేస్తు లోకరక్షణతత్పర ॥ సమ
స్సూత్రవతీనాథ వేత్రహస్తాయ తేనమః ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాంత్య
మర్పయామి ॥ శ్లో ॥ పవిత్రం సర్వలోకానాం సర్వాభీష్టార్థసాధకమ్ ॥ సర్వ
మోహాకరంతుభ్యం స్వర్ణపుష్పందదామ్యహమ్ ॥ సువర్ణమంత్రత
ప్సం సమర్పయామి ॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనంచమూ
ఘతే ॥ యత్పూజితం మయా దేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥ అనయాభ్యానా
వాహనాది షోడశోపచారపూజయా భగవాంతస్సర్వాత్మక శ్రీవిష్వ
క్సేనస్సుపీత స్సుప్రసన్నోవరదోభవతు ॥ ఉత్తరేశుభకర్మణ్యవిఘ్న
మస్తు ॥ శ్రీవిష్వక్సేనప్రసాదం శిరాసా గృహ్యేమి ॥ విష్వక్సేనం యథా
సానముద్వాసయామి ॥ మం ॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతే దేవాస్తానిధర్మాణి
ప్రథమాన్యాసన్ ॥ దేహనాకం మహిమాన స్సచం తెయత్రపూర్వే
సాధ్యాస్సంతిదేవాః ॥ యాజుష స్సార్తానుక్రమణికాయాం.

విష్వక్సేనపూజా సమాప్తా.

అథ పుణ్యాశావాచనవిధిః.

ప్రయోగపారిజాతే ॥

శ్లో ॥ ద్వాత్త్రింశదంగుళందీర్ఘం సమంతాశ్చతురశ్రకమ్ ॥ తేజోద్య
తోణితఃకోణే తిర్యక్కుర్వీతవార్భ్యయోః ॥ కోష్ఠానికారయేత్తత్రద్వా

త్రింశత్సంఖ్యకానితు । పదవత్పార్శ్వయోస్తత్ర పురతోగజతుండ
వత్ । పశ్చిమేకలశాకారం నిర్మితబ్రహ్మణాపురా । తదేవస్వస్తికంచే
తి ప్రవదంతినుహర్షయః । తండులైస్స లిఖేద్భూమౌ ఆదాతుశుభక
ర్మణామ్ । తస్మద్ధ్యేష్ఠాపయేద్రాశ్యో స్సజలంకలశత్రయం । సౌవర్ణరా
జితంవాపికాంస్యంవారత్నపూరితమ్ । త్రివాతైవిన్యస్తేత్తత్ర సౌవర్ణ
రాజితేపివా । సఫలేకాంస్యపాత్రేవా న్యస్తేత్తండులపూరితే । సువర్ణ
పత్రపుష్పేర్వా పంచరత్నై స్సమన్వితే । పత్నీపుత్రైస్సమాయుక్తో
శుభార్థీబ్రాహ్మణైస్సహ । వివాహంజేషుసర్వేషు గర్భాధానాదికర్మ
సు । నాందీశాద్ధం సముద్దిశ్య స్వస్తివాచనమాచరేత్ । స్వస్తివాచ
నమంత్రేషు సర్వేషాంవృద్ధికర్మణామ్ ॥

తా॥ పుణ్యాహవాచనవిధినికొంచంవ్రాయుచున్నాను॥“ద్వాత్రిం
శదంగుళం దీర్ఘం ... కర్మణామ్” ఇరువది రెండంగుళముల పొడ
వును, అంతటనునాలుగంచులును, రెండులేఖములును, కోణములు
ను, పార్శ్వములనుండునట్లు చేయవలయును. ఇరువదిరెండు కోప్టము
లను గల్పింపవలయును. పార్శ్వములయందుఁ బదాకారముగఁ జేయ
వలయును. ముందరగజతుండా కారముగరచింప వలయును. పశ్చిమ
మునందుఁ గలశాకారమును నిర్మించవలయును. అదియేస్వస్తికమని
మహర్షులుచెప్పుచున్నారు. శుభకర్మలను జేయునపుడు ముందుగఁ
దండులములచే సంలేఖనమును జేయవలయును. దానిమధ్యమునఁబా
ర్శ్వభాగములయందు జలముతోఁగూడిన మూడు కలశములను స్థా
పించవలయును. రత్నపూరితములగు బంగారపాత్రనైనను, రజితపా
త్రలైనను, కాంస్యపాత్రలైనను, నుంచవలయును. రత్నములు
భించనియెడలతండులములచేతనైనను, ఆపాత్రలయందుంచవలయును.
అయిదుసువర్ణపుష్పములనైనను, అయిదురత్నములనైననునుంచవల
యును, అట్లుంచిపత్నీపుత్రులతోఁగూడి శుభార్థియైబ్రాహ్మణులతోఁ
గూడ పుణ్యాహవాచనమునుసకలశుభకర్మములయందునునాచరింప

వలయును. వివాహదులయందును గర్భాధానాది కర్మలయందును నాందీ శ్రాద్ధము నుద్దేశించి స్వస్తివాచనము నాచరించవలయును. సమస్తవృద్ధి కర్మలకును పుణ్యాహవాచనము ముందు చెప్పబడిన దని తాత్పర్యము.

ఇతి పుణ్యాహవాచనవిధిస్సమాప్తా:

పుణ్యాహవాచన సూత్రమ్.

ఆశ్వలాయనగృన్యాపరిశిష్టే చోక్తమ్.

అథ స్వస్తివాచన మృద్ధిపూర్వేషు స్వస్త్వయనం వాచయేది. త్యాచార్యః । బుద్ధిర్వివాహంతా అపత్యసంస్కారాః । ప్రతిష్ఠాద్యా పనేపూర్తం । తత్కర్మణ ఆవ్యతయోః కుర్యాచ్ఛుచి స్వలంకృతో వాచయీతతిథా నూతే సస్మిని మంగళసంభారభృతి యుగ్మాన్ బ్రాహ్మణాః ప్రశస్తానాచారలక్షణ సంపన్నానర్హ్యాదిభిరభ్యర్చ్యదక్షిణయాతోషయే దధప్రాజ్ఞుఖాః ప్రశస్తాదర్శపాణి యస్తిష్ఠేయుస్తద్దక్షిణతో వాచయీతో దజ్ఞుఖస్సాన్కార్యా వాచయీతు ర్దక్షిణపార్శ్వ మాతిష్ఠేయు రథవాచయితా దర్శపాణి రపాంపూర్ణ ముదకుంభంస్వర్చితం సపల్లవముఖం గృత్వాతిష్ఠన్ సమాహితో మనస్సమాధీయతామితి బ్రాహ్మణాన్రూపూత్సమాహితమనసస్మః ఇతి తేబ్రూయుః ప్రసీదంతు భవంతిఇతి వాచయిత్వా ప్రసన్నాస్మః ఇతి తరేఽథ తేన ర్వేసంహృత్యశాంతిః పుష్టిస్తుష్టిర్వృద్ధి రవిఘ్న మాయుష్య మారోగ్యం శివంకర్మ కర్మసమ్మద్ధి ర్ధర్మసమ్మద్ధిః పుత్రసమ్మద్ధి ర్వేదసమ్మద్ధి శాస్త్రసమ్మద్ధి ర్ధనధాన్యసమ్మద్ధిః పుష్టసమ్మద్ధి రిత్యేతాని పంచదశతంత్రాణ్యుక్తాని తన్నామ్నా కర్మదేవతాం ప్రీయతా మితి బ్రూయు రథ వాచయితాపూర్వవత్తల్లింగమంత్రాః పఠిత్వాత్రిస్త్రీ

శ్లో॥ యథామధ్యోచ్చస్వైరే రోంపుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు స్వస్తిభా
 వంతో బ్రువంతు ఋద్ధిభవంతో బ్రువంత్యితి బ్రూయాత్తేఽపితథా
 ప్రత్యేకం ప్రతిబ్రూయ రోమితృత్యధితా మిత్యేదౌప్రతిబ్రూయ
 రథ పాజ్మఖమాసీనం సామాత్యం కర్తారం బ్రాహ్మణాస్సపల్ల
 వదర్భపాణయః ప్రత్యజ్మఖాస్తీష్ఠేయ శ్శాంతిపవిత్రలింగాభి రృగ్భి
 తభిషించేయః పురంధ్రోనీరాజనాది కురువ్యః॥

తా॥ అనంతరము స్వస్తివాచనము (చెప్పబడుచున్నది) బుద్ధి
 కర్మయందును పూర్తకర్మలయందును స్వస్తివాక్యములను చెప్పవల
 సినది అని ఆచార్యులు చెప్పిరి. (గర్భాధానముమొదలు) వినాహ
 ముతుదిగాగల బాలురకు జేయఁదగిన సంస్కారములు ఋద్ధికర్మలు,
 వాపీకూపాదులయొక్క ప్రతిష్ఠయు (వృతాదులయొక్క) ఉద్యోగపన
 మున్ను పూర్తకర్మలు, ఆకర్మలయొక్క ప్రారంభమందును అనసాన
 మందును (స్వస్తివాచనమును) చేయవలసినది. (యజమానుఁడు)
 శుచియై అలంకరించబడినవాడై (స్వస్తివాక్యములను) చదివించవల
 సినది. అలంకరించబడిన మంగళవస్తువులు కలిగియున్న గృహమందు
 యోగ్యులును ఆచారసంపన్నులును (అయిన) ద్వంద్వముగానున్న
 బ్రాహ్మణులను అర్హ్యపాద్యాదులచే పూజించి దక్షిణచే సంహ
 పెట్టవలసినది, పిమ్మటయోగ్యులగు ఆ బ్రాహ్మణులు దర్భలు హస్త
 ములయందు గలవారై తూర్పు మొగముగలవారై యుండవలసినది.
 (పుణ్యాహమంత్రములను) చదివించే (యజమానుఁడు) ఉత్తరముఖ
 ముగలవాడై ఆ బ్రాహ్మణులకు దక్షిణదిశయందు (ఉండవలసినది (యజ
 మానునిచే) సంస్కారము జేయఁదగిన (కుమాళ్లు మొదలగువారు)
 యజమానునియొక్క దక్షిణభాగమందుండవలసినది. పిమ్మట యజ
 మానుఁడు దర్భలు హస్తమందు గలవాడగుచు ఉదకముతో నిండి
 యున్న అలంకరించబడిన చిగుళ్లు ముఖమందుగల ఉదకపాత్రమును
 కిరించి ఉన్న వాడగుచు స్థిరచిత్తుడై ముఁహస్సు స్థిరపరచబడుగాక యుని

బ్రాహ్మణులనుగూర్చి చెప్పవలసినది. స్థిరపరచబడిన మనస్సుగలవారమగుచున్నాము అని ఆ బ్రాహ్మణులు (ప్రతివాక్యమును) చెప్పవలసినది. (ఓ బ్రాహ్మణులారా) మీరు ప్రసన్నులగుదురుగాక అని యజమానుడు (చెప్పుచున్నాడు) ప్రసన్నులగుచున్నాము అని బ్రాహ్మణులు (చెప్పుచున్నారు) పిమ్మట ఆయజమానుడు బ్రాహ్మణులున్న అందఱునుకూడి శాంతి, పుష్టి, తుష్టి, వృద్ధి, అవిఘ్నము, ఆయుష్యము, ఆరోగ్యము శివమైనకర్మ, కర్మసమృద్ధియు, ధర్మసమృద్ధియు, పుత్రసమృద్ధియు వేదసమృద్ధియు శాస్త్ర సమృద్ధియు, ధనధాన్యసమృద్ధియు. ఇష్టసమృద్ధియు అను నీపది హేనుకృత్యములు చెప్పబడినవి. ఆ పేరుచేతకర్మదేవతనుగూర్చి తృప్తి నొందుగాకా “యని చెప్పవలసినది. పిమ్మట యజమానుడు పూర్వమువలె శాంతి, పుష్టి, (మొదలగుపదములు) గల మంత్రములను హరించి మూడేసిమార్లు (మొద

టిపర్యాయము) అల్పస్వరముచేతను (రెండవపర్యాయము) మధ్యస్వరముచేతను (మూడవపర్యాయము) ఉచ్చస్వరముచేతను “ఓం పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ” “స్వస్తిభవంతో బ్రువంతు” “బుద్ధిభవంతో బ్రువంతు” అని (ఈమూడువాక్యములును) చెప్పవలసినది. ఆ బ్రాహ్మణులున్న వేరువేరుగా ప్రతివాక్యమును పఠకవలసినది. ఋద్ధికర్మయందు “ఓమిత్యధ్యతాం” అని ప్రతివాక్యమును పఠకవలసినది. పిమ్మట తూర్పుమొగముగా కూర్చున్న భృత్యాదులతో కూడియున్న యజమానునిగూర్చి బ్రాహ్మణులు చిగుళ్ళతోను దర్భలతోను కూడిన హా సములు గలవారగుచు పడమర మొగములుగలవారలయి ఉండవలసినది. శాంతి, పవిత్రమొదలగు పదములుగల ఋక్కులచేత (యజమానుని) అభిషేకము జేయువలసినది. కుటుంబవంతులయిన సువాసినీ స్త్రీలు సీరాజనము మొదలగుదానిని చేయవలెను.

న్యాయాశ్లో॥ సంపూజ్యగంధమాల్యాద్వై బ్రాహ్మణాన్ స్వస్తి వాచయేత్ । కామ్యకర్మణి మాంగల్యే సంగ్రామాదభ్యత దర్శనే॥

యనుః ॥ శ్లో ॥ ఓం కారం బహు శక్తు గ్యాన్ని రోంకారం మహిపతా
 ఉపాంశుచతథా వై శ్వే స్వ స్తిశూద్రే ప్రకీర్తయేత్ ॥
 పుణ్యాహవాచనవిషయము సమాప్తము.

అథ పుణ్యాహవాచన ప్రయోగః.

(3) ఓం పుణ్యాహం దీర్ఘమాయరస్తు । (శిరస్యభిః సుత్ర్య) శివా
 అపస్సంతు (కలశేష్వభిమృశ్య) సామనస్యమస్తు (3) (హృదయే
 భిమృశ్య) అక్షతం చాక్షుం చాస్తు ఓం అర్చిత ప్రార్థిత ప్రేయ మే
 ధాస్తో అర్చిత అర్చింతు పుత్రకాక్షత పురన్నధ ఎష్ట్యచిత । అర్చ
 తప్రార్థిత ॥ గంధ ద్వారాం దురాధర్వాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీమ్ । ఈ
 శ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తా మిహా పహ్వయై శ్రియమ్ ॥ గం
 థాః పాంతు ॥ ఓం ఆయుశేతే ప్రరాయణే దూర్వారోహంతు పుష్పి
 ణీః ॥ హృదాశ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహాశ్చమే ॥ అక్షతాః పాం
 తు ॥ ఆయుష్య మస్తు ॥ పుష్పాణి పాంతు - సామంగల్యం చాస్తు ॥
 తాంబూలాని పాంతు - ఐశ్వర్య మస్తు ॥ దక్షిణాః పాంతు - బహుదే
 యమస్తు ॥ శ్వే శేయసమస్తు ॥ ప్రజాపతిః ప్రేయతామ్ । శాంతి రస్తు
 యం కృత్వా సర్వవేదయజ్ఞక్రియాకరణకర్మారంభాశ్శుభాశ్శోభనా
 ప్రవర్తంతే । తమహమోంకార మాదింకృత్వా - భవద్భిరనుజ్ఞతః
 పుణ్యం పుణ్యాహం వాచయిష్యే ॥ వాచ్యతామ్ । భద్రంక శ్శేభిశ్శు
 బ్ధయామ దేవాః । భద్రం పశ్యే మాక్షభిర్యజతాః । స్థైరైరంగైస్తు
 ఘ్నవాగ్ంస స్తనూభిః ॥ వ్యశేమ దేవహేతయ దాయుః ॥ ద్రవిణో
 నాద్రవిణసస్తు రస్య ॥ ద్రవిణోవాస్సనరస్య ప్రేయసన్ ॥ ద్రవిణో

దావీరవత్తీమిషంనో । ద్రవిణోదా రాసతేద్ధీమాయుః । సవితా
 ప్రశ్నాతా త్వవితా పుగస్తాత్వవితో త్తరాత్తా త్వవితాదరాత్తాన్ । స
 వితాన స్సువతు సర్వతాతిం సవితా నో రాసతాం దీర్ఘమాయుః॥
 నవోనవో భవతి జాయమా నోఽహ్నింకేతు సుషసా మేత్యక్రే ।
 భాగం దేవేభ్యోవిదధాత్యాయ స్ప్రిచంద్రమాస్తిరతి దీర్ఘమాయుః ॥
 ఆపణదగుతు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే ॥ యస్త్యా హృతాక్తిరి
 ణా మన్యమానోఽ మర్త్యం మన్యోజోహవీమి । జాతవేదోయశో
 అస్మాసు ధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వ మశ్యామ్ । యస్తేత్వగ్ం
 సుకృతే జాతవేద ఉక్తోక మగ్నే కృణవ స్సోన్యనమ్ । అశ్వినగ్ంసపు
 త్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయి సశే తే స్వస్తి॥ సంత్యాసించా
 మి యజమా ప్రజా మాయుర్ధనంచ ॥ దక్షిణకలశ మాదాయ । ప్రా
 క్కలశేకించి త్కించి దుదకం నిసయతి । దీర్ఘమాయు రస్తు - మన
 స్సమాధీయతామ్ ॥ సమాహితమనసస్సన్ధః । ప్రసీదంతు భవంతః ।
 ప్రసన్నా స్సన్ధః । శాన్తి రస్తు । పుష్టిరస్తు । తుష్టి రస్తు । వృద్ధి రస్తు ।
 అవిఘ్న మస్తు । ఆయుష్య మస్తు । ఆరోగ్య మస్తు । స్వస్తిశివః
 క ర్మాస్తు । కర్మ సమృద్ధి రస్తు । పుత్రసమృద్ధి రస్తు । వేదసమృద్ధి
 రస్తు । శాస్త్రసమృద్ధి రస్తు । భవధాన్య సమృద్ధిరస్తు । ఇష్టసంపదస్తు ।
 ఈశాన్యాం బహిర్దేశే అరిష్టహరసన మస్తు । కలశయోరీశాన్యదేశే
 ఉదకం సింహేత్ । యత్పాపం తత్ప్రతిహతి మస్తు । యచ్ఛ్రేయ సదస్తు॥
 శుక్రాంగారక బుధబృహస్పతి శనైశ్చరరాహుకేతు సోమసహితాఽ
 దిత్యపురోగా స్సర్వేగ్రహః ప్రీయంతామ్ । తిథికరణముహూర్తజన్మ
 నక్షత్రదిగ్దేవతాః ప్రీయంతామ్ । నైర్మత్యం దిశిశామ్యుంతు ఘోరా

శామ్మంతుసాసాని శామ్మంతుఈతయః | ప్రథమకలశే | శుభాన్తి
 వర్ధంతామ్ | శివా ఋతవ స్సంతు | శివా ఓషధయ స్సంతు | శివావ
 సస్పతయ స్సంతు | అహోరాత్రే శివే న్యాతామ్ | ఉత్తరే శుభకర్మ
 క్ష్యావిష్ణు మస్తు | ఉత్తరోత్తరం మహాభివృద్ధి రస్తు | ఉత్తరోత్తరాశ్శు
 భాః క్రియా స్సంపద్యంతామ్ | అగ్నిపురోగా విశ్వేదేవాశ్చ ప్రీయం
 తామ్ | మా హేశ్వరీపురోగాః మాతరః ప్రీయంతామ్ | ఇంద్రపురో
 గామరుద్రణాః ప్రీయంతామ్ | వసిష్ఠపురోగాఋషిగణాః ప్రీయంతామ్ |
 శ్రీవిష్ణుపురోగా స్సరే దేవాశ్చ ప్రీయంతామ్ | ఆదిత్య పురోగా స్స
 ర్వే గ్రహాః ప్రీయంతామ్ | ఋషయ శ్చందాగ్ న్యాచార్యా వేదా
 యజ్ఞా దక్షిణాశ్చ ప్రీయంతామ్ | బ్రహ్మచ బ్రాహ్మణాశ్చ ప్రీయం
 తామ్ | బ్రహ్మవిష్ణు సహశ్వరాశ్చ ప్రీయంతామ్ | శ్రద్ధామేధప్రీయేతా
 మ్ | ప్రీయతాం భగవా న్నారాయణః | ప్రీయతాం భగవా న్పర్జ
 న్యః | ప్రీయతాం భగవాన్ స్వామిమహాసేనః | ప్రీయతాం భగవాన్నితా
 మహాః | ప్రీయతాం భగవా న్నృపితామహః || సత్యా వ్రతా ఆశిషస్సం
 తు | పుణ్యాహక్రాలా వాచ్యంతామ్ || ఉద్గాతేవశకునే సామగాయ
 న్నిజహ్నుపుత్రత్రవసవనేషు శగంససి || వృషేవ వ్రాజే శిశుమతీరప్రీచ్యా
 శర్వతో న శ్శకునే భద్ర మావద | విశ్వతో నశ్శకునే పుణ్యా మా
 వద | యాజ్యయా యజతి ప్రత్యర్వేయాజ్యాః | పుణ్యేవ లక్ష్మీః పు
 ణ్యా మేవ తల్లక్ష్మీం సంభావయతి | పుణ్యాం లక్ష్మీం సంస్కరుతే || య
 త్పుణ్యం పక్షితమ్ | తద్బట్కర్వీతో పప్రుషమ్ | యదా వై సూర్యోఽ
 దేతి | అద నక్షత్రం నైతి | యావత్త తత్రసూర్యో గచ్ఛేత్ | యత్ర
 జనున్యం పశ్యేత్ | తావత్తి కుర్వీతయత్కరీస్యాత్ || ఓంతానివాప్రీ
 తాని యమనక్షత్రాణి | యాన్యేవ దేవనక్షత్రాణి తేషు కుర్వీతయ

త్కారీస్యాత్ । పుణ్యాహ వ్రవకురుతే ఓం పుణ్యాహంభవంతోబ్రు
 వంతుః ఓం పుణ్యాహమ్॥ఏవంత్రిః॥స్వస్త్వయే ఘాయు ముపబ్రవామ
 హైస్తోమమ్॥స్వస్తిభువనస్వయస్పరిః॥బృహస్పతిగ్ంసర్వగణాస్వస్
 త్వయే॥ స్వస్వయ ఆదిత్యాసోభవంతునః॥ ఆదిత్య ఉదయనీయః । పథ్యే
 వేద స్వస్త్వాప్రియంతి । పథ్యం స్వస్తిమభ్యుద్యంతి । స్వస్త్వేదపి
 యంతి॥ స్వస్త్వద్యంతి॥ స్వస్త్వద్యంతి॥ స్వస్తిసత్కారో వృద్ధశ్రవా॥
 స్వస్తిసః పుషావిశ్వవేదాః॥ స్వస్తిస్తాత్మోక్త్యా అష్టవేదాః॥ స్వ
 స్తిస్తో బృహస్పతిర్దధాతు ॥ అష్టా దేవావసవ స్సామ్యాసః ।
 చరన్తా దేవీ రజరా శ్రవీష్ఠాః । తేయజ్ఞ వాంతు రజనః ప్ర
 రస్తాత్ । సంవత్సరిణ మమృతగ్ స్వస్తి॥ మహ్యం సహకుటుంబా
 య శుద్ధిసృద్ధ్యభ్యుదయకర్మణేమహాజనాన్న మస్మక్స్వాగ్మానాశీర్వ
 చన మపేక్షమాణా యాయుష్మతే స్వస్తిభవంతో బ్రువంతుః॥ ఆయు
 వ్యతేస్వస్తి॥ ఏవంత్రిః॥ ఓగ్ స్వస్తిభవంతోబ్రువంతు । ఓగ్ స్వస్తి
 ఏవంత్రిః॥ ఋధ్యామ స్తోమగ్ం సమయామవాచ మానోమంత్రగ్ం
 సర ధావోపయాతమ్ । యశోను ప్రక్వం మదు గోష్వంతరా భూ
 తాంశో అశ్వినోః కామ మప్రాః॥ సర్వామృద్ధి మృగ్నుయామి తిశం
 నై తేజ సైవ పురస్తాత్పర్యభవ చ్చందోభిర్భూయతోక్షై రుపరిష్టా
 ద్ధాయత్రాసస్వతో ద్వాదశాహం పరిభూయా త్సర్వా మృద్ధిమా
 ధోఽ త్సర్వా మృద్ధి మృధోఽతి యవవం వేద ॥ ఋధ్యామ హవ్యై
 ర్నమ సాప్రసద్య । మిత్రం దేవం మిత్రీధేయం నో అస్తు । అనూరా

పునంతుమా । ప్రాజ్ఞాత్వత్వం ప్రవిత్రిమ్ । శతోద్యామగ్ం హిరణ్మ
యమ్ । తేన బ్రహ్మవిదోవయమ్ । పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్ర
స్సువీరి సహమా పునాతు । సోమ స్వస్త్వా వరుణ స్సమీ
చ్యా । యమోరాహ ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామో
ర్జయంత్యాపునాతు॥ (ఇతి మార్జనం కృత్వా) ప్రాచ్యాం దిశి దేవా
ఋత్విజో మార్జయంతామ్ । దక్షిణాయాం దిశి మానాగ పీత రో
మార్జయంతామ్ । ప్రతిచ్యాం దిశి గృహాగ పశవో మార్జయంతా
ముదీచ్యాం ది శ్యాప ఓషధయో వనస్పతయో మార్జయంతామ్
ర్థాయాం దిశి యజ్ఞస్సోవత్సరో యజ్ఞపతి ర్మార్జయంతామ్॥ ఏతేభ్యో
బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్యశ్శీలక్ష్మీనారాయ
ణోమామ హేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహస్వరూపేభ్యశ్శీలక్ష్మీనారాయ
ణోమామ హేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహప్రీత్యర్థం స్వస్తి పుణ్యహవాచన
మంత్రజపదక్షిణాం మనసోత్సాహాపరిమిత హిరణ్మ తుభ్య మహం
సంప్రదదే నమమ॥ వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీ హ్యస్మాక్ తస్యవేశో
అవమీవోభవానః । యత్వేమహే ప్రతి తన్నో జపస్త్వశంస ఏధి
ద్విపదేశంచతుష్పదే । వాస్తోష్పతే శక్మయా సగంసదా తేనక్షీమహి
రణ్మయా గాతుమత్యా । ఆనః క్షేమక్షతయోగే వరంనో యూయం
పాత స్వస్తిభి స్సదానః । అమీ వహః వాస్తోష్పతే విశ్వరూపా
గ్యావిశక్ త్సఖాసు శేవ ఏధి నః । శుభగ్ం శుభమ్॥ స్వస్త్వయ్య
నం తాక్ష్య మరిష్ట నేమి ర్మహద్భూతం వాయు సం దేవతానామ్

అనుదమ్ము మింద్రసఖం సనుత్సబృహద్యశో నావమివారు హేమ ।
 ల్లం నామచూంగిరిసంగయంత్య స్వస్త్వాస్త్రేయం మనసా
 చత్త్వమ్ । ప్రయతపాణి శృంగణం ప్రపద్యస్తస్తిసంబాధేవ్యభా
 యంనోఅస్తు॥ శుభగం శుభమ్॥ ఓంకర్మణః ॥
 ఇతి యాజువక్రౌతస్మారానుక్రమణికాయాం పుణ్యాహవాచనమ్ సమాప్తం.

అథకర్మణః పుణ్యాహవాచనమ్.

ఆచమ్య ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం తదంగకర్మణః పుణ్యాహవాచ
 నం కరిష్యే॥ అదా నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి
 పూజాం సమాచర్యేత్ ॥ అథ సోదకం కలశం తండుల తాంబూలం
 నిధా యాజుధీమ ప్రతిష్ఠాశ్య॥ శాహ్మణా న్నాన్తయేత్ ॥ ఓంకర్మణః
 పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ॥ ఓంపుణ్యాహంకర్మణోఽస్తు॥ ఏవం
 త్రి॥ య త్పుణ్యాం సత్తత్రమ్..... పుణ్యాహ ఏవ కురుతే ఓంకర్మణే
 స్వస్తి భవంతో బ్రువంతు । ఓంస్వస్తి కర్మణోఽస్తు ॥ ఏవం త్రిః
 స్వస్తి ఇంద్రోవృద్ధశ్రవాః..... స్వస్తి వస్త్రాశ్చ అఽష్టనేమిః॥ స్వస్తి
 నోబృహస్పతి ర్దధాతు॥ ఓమ్॥ కర్మణ ఋద్ధిం భవంతో బ్రువంతు॥
 ఓమ్॥ కర్మఋభ్యతామ్ ॥ ఏవం త్రిః ॥ ఋధ్యాశ్మహవ్యై ర్నమసోఽహ
 నద్య । మిత్రందేవం మిత్రధేయన్నో అస్తు । అనూరాధా హవిషా
 వర్ధయంతః । శతం జీవేమశరదస్సపేరాః ॥ త్రిణితిని వైదేవానామ్ ॥
 ద్రాని త్రిణిధందాగ్ంస్త్రిణి సవనాని త్రియైశ్చమేలోకాః । ఋధ్యా
 మేవతద్వీర్య ఏష లోకేష ప్రతిపత్తి । ఋద్ధిం భవంతో బ్రువంతు॥

ఋధ్యతా మృద్ధి సమృద్ధిః ॥ ముఖసమం కలశ ముద్ధిత ॥ కర్మ
 ణః పుణ్యాహ సమృద్ధి రస్తు । వర్షితసంపూర్ణ మస్తు । గోత్రా
 భివృద్ధి రస్తు । శాంతిఃపుష్టి శ్చస్తు । శుభగ్ం శుభ మస్తు । పున
 రపి గోత్రాహ్వానాభ్య శ్శుభం భవతు । సర్వసంపదస్తు । శు
 చ్చో హవ్యా మగుత శ్శుచీనాగ్ం । శుచిగ్ం హి నో మృద్వరగ్ం
 శుచిభ్యః । ఋతేన సత్య మృతసాప ఆయన్శుచి జన్మాన శ్శుచయః
 పావకాః ॥ అగ్ని శ్శుచి వ్రతతమ శ్శుచి ర్విప్ర శ్శుచిః కవిః । శుచీ
 రోచత ఆహుతః । ఉదగ్నే శుచయ స్తవశ్చాకా భాజంత ఈరతే ।
 తవ జ్యోతిగ్ వ్యుచ్చయః ॥ ఏతో స్సోదగ్ం స్తనామ శ్శుద్ధం శ్శుద్ధేన
 నామ్నా । శ్శుద్ధేర్శుక్తే ర్వాప్తధ్వాంసమ్ । శుద్ధ ఆశీ ర్వాం మమత్తు
 ఇంద్ర శ్శుద్ధోవ ఆగహి । శుద్ధ శ్శుద్ధాభి యతిభిః । శ్శుద్ధో రయినిధా
 రయి । శ్శుద్ధో మ ముగ్ధి సోమ్యః । ఇంద్రశ్శుద్ధోహి నో రయిమ్ । శ్శుద్ధో
 రత్నానిదాశుషే । శ్శుద్ధోవృతాణి జఘ్నుసి । శ్శుద్ధో వాజం శిషా
 ససి ॥ బ్రాహ్మణి వ్యమృతగ్ం హితమ్ । యేన దేవాః పవిత్రేణ ।
 ఆత్మానం పునతే సదా । తేన సహస్రధా రేణ పావమాన్యః పునంతు
 మా । ప్రాజాపత్యం వ్రవిత్రిమ్ । శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయమ్ । తేన
 బ్రహ్మవిదోవయమ్ । పూతంబ్రహ్మ పునీమహే । ఇంద్రస్సు నీతీసహ
 మా పునాతు । సోమప్రస్వస్త్వానకుణస్సమీచ్యా । యమో రాజా
 క్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదా మోర్జయంత్యా పునాతు ॥
 ప్రాచ్యాం దిశి దేవా ఋశ్వితో మార్జయంతామ్ । దక్షిణాయాందిశి

మాసాః పితరో మార్జయంతామ్ | ప్రతిచ్యాం దిశి గృహః శశవో
 మార్జయంతా ముదీచ్యాం దిశ్యాప్ర ఓషధయో వనస్పతయో మార్జ
 యంతామూర్ధ్వాయాం దిశి యజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞపతి ర్మార్జయం
 తామ్ | ఏతేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్య
 శ్శీలక్ష్మీనారాయణో మామహేశ్వరా దిత్యాది నవగ్రహ స్వరూ
 పేభ్య శ్శీలక్ష్మీనారాయణో మామహేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహ
 ప్రత్యర్థం కర్మణః పుణ్యాహవాచన మంత్రజప దక్షిణాం మనసాత్సా
 హవనిమిత హిరణ్య తుభ్య మహం సంప్రదదే నమమ | వాస్తో
 వృతే వ్రతదానీ హ్యస్మాక్ తస్వవేశో అనమీ నో భవానః |
 యత్వే మహేప్రతితన్నో జవస్వశంస ఏధి ద్విపదేశం చతుష్ప
 దే | వాస్తోవృతే శగ్మయాసగం సదాతే సక్షీ మహి రణ్ణయా
 గాతుమత్యా | అనఃక్షేమ ఉతయోగే వరం నో యూయం పాత
 స్స్వస్తిభి స్సదానః | అమీనహః వాస్తోవృతే విశ్వ రూపాణ్యా
 విశ్వా త్సఖానుశేవ ఏధి సః | శుభగం శుభమ్ | స్వస్త్వయంతం
 తాగ్మ్యి మరిష్ట నేమిర్మహద్భూతం వాయసం దేవతానామ్ | అసుర
 ఘ్న మింద్రసఖం సమత్స్స బృహద్యశో నావసువాకుహేమ | అగం
 హూముచ మూగిరసం గయంత్య స్వస్త్వాత్రేయం మనసాచ
 తాగ్మ్యమ్ ప్రయితపాణి శ్శుగ్గణం వ్రపద్యే స్వస్తి సంబ్రాధేష్వభ
 యంనో అను శుభగం శుభమ్ | వారిః ఓం తత్సత్ ||

ఇతి యాజుష స్మార్తానుక్రమణికాయాం - కర్మణః

పుణ్యాహవాచనం సమాప్తమ్ || శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

అంకురారోపణమ్.

శ్లో॥ కర్తవ్యోవిధితోంకురారూపణవిధి శ్చాలాదికగ్నాదితోరా
త్రిష్యే వశరాగ్నిశైలగణనా స్వేతాసుసద్యోధనా॥ రిక్తాపర్వపషత్ర
దోష రహితేనారేశుభానాంగృహీక్షీ ప్రన్వాతిమృదుస్థువాసురమ
ఖావిష్ణుత్రయాభ్యోదుషు ॥

తా॥ అంకురారోపణమును- గృహ్యసూత్రములో జెప్పినప్ర
కారము- అన్నప్రాశనచౌల ఉపనయన, వివాహ - సీనుంత- పుంసవ
నకర్మలకుపూర్వమందనఁగావీటి ముహూర్తదినానికిపూర్వరాత్రియం
దైనను - సద్యస్కాలమందైనను - పరరాత్రియందైన చేయవలెను-
అట్లుచేయని పక్షంబున- ముహూర్తదినానికి - 3 వ రాత్రియందైన
ను- ౧ వ రాత్రియందైనను- 2 వ రాత్రియందైనను- చవితి- నవమి-
చతుర్దశి యీరిక్తశిధులును- పూణిమ- అమావాస్య- కృష్ణాష్టమి
కృష్ణచతుర్దశి - సంక్రమణములీ పర్వములును- చవితి- నవమి- త్ర
యోదశి- ప్రదోషదినములును - త్యాజ్యగడియలును - నిషేధించి -
సోమ- బుధ- బృహస్పతి- శుక్రవారములయందును- వృషభ- మిధు
వ-కర్కాటక- కన్య- ధనుర్దీనములైన శుభగ్రహములయొక్క లగ్న
ములయందును- అశ్విని- పుష్యమి- వాస్త- స్వాతి- చిత్ర- రేవతి -
మృగశీర్ష- అనూరాధ- రోహిణి- ఉత్తర- ఉత్తరాషాఢ- ఉత్తరా
భాద్ర- మూల- మఖ- శ్రవణ- ధనిష్ఠ- శతభిష- నక్షత్రములయందు
ను- అంకురారోపణము జేయవలయునని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ సర్వేషు మంగలే ష్వాదా వంకురార్పణమిష్యతే పూర్వం
వాత్రది నేనప్తదివసే పంచమేఽపివా॥ పంచాంగశుద్ధదివసేబీజనక్షత్ర
సంయుతే॥ సహమంగళ భూషాద్యై ర్విప్రపుణ్యాంగనాదిభి॥ స్వగ్రా
మాత్పా) గుడగ్వాతు మృత్తికానయనం శుభం॥ అథాతోంకురా
ర్పణవిధింవ్యాఖ్యాస్యమోఽన్నేనపరితుష్యసోయంకారేబ్రహ్మణా

నాహూయ పుణ్యాహం నాచయిత్వా॥ శుభమస్తు॥ యశ్శివో నామ
 రూపాభ్యాం...స శ్వేభ్యామహజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య॥ ఏవం...శుభ
 తిథౌమనుకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగభూతమం
 కురారోపణాఖ్యంకర్మకరిష్యే మాణస్తదంగత్వేన తదాదౌశుద్ధ్యర్థం
 ...సహస్వస్తిపుణ్యాహానాచనం కరిష్యే॥ ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమా
 ప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాంపుణ్యా
 హానాచనంచసమాపయేత్ ఆచమ్య...ఏవంగుణ + ప్రీత్యర్థం మమ
 కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంతత్తత్కర్మాంగభూత మంకురారోప
 ణాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్యాంకురారోపణాంగత్వేనబ్రాహ్మణా
 న్భోజయిత్వాఽశిశోనాచయిత్వా॥ అథశుచాదేశే గోమయే నానులి
 ప్యగంధపుష్పాక్షతైస్సృజకీర్యపంచపాలికాః సావర్ణరజతతామ్రమ్మ
 ణ్మయైర్వాయథాసంభవగృహీత్యా॥ శ్లో॥ మధ్యేచతుర్ముఖంవింద్యా
 త్పుర్వేవజ్జిణమేవచ॥ దక్షిణేచయమంవింద్యాత్పశ్చిమేవరుణం తథా
 ఉత్తరేశేశినంవింద్యాత్పాలికాస్థాపనంక్రమాత్॥ దూర్వా మశ్వత్థప
 ర్ణంచశిరీషం బిల్యపత్రికం॥ తానాంమూలేతు బస్మీయాచ్ఛేదసూ
 త్రేణవేష్టయేత్॥ శుద్ధపదేశే భూమి భూమీతి భూమి మభిమం
 త్ర్య॥ భూమిభూమా ద్యౌర్వర్తి గాంతరిక్షం మహిత్యా॥ ఉపస్థే
 తేదేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయాదధే॥ ఆయంగాఃపృశ్చి
 రక్రమీదసస న్మాతరంపునః॥ పితరఞ్చప్రాయం త్సువః॥ త్రిగ్రంథ
 ధామనిరాజతివాక్పతంగాయ శిశియే॥ ప్రత్యస్య వనామ్యభి॥ అస్య
 ప్రాణా దచాన త్యంతశ్చరతి రోచనా॥ వ్యఖ్యన్మహిష స్సువః॥
 యత్వాకుర్ధః పరోవప మన్యునా యదవత్త్యా॥ సుకల్ప మగ్నేతత
 త్తపునస్త్యాదీపయానుసి॥ యత్తేషుచ్యువగోప్తస్య పృథివి మను దధ్య

సే । ఆదిత్యావిశ్వేతదేవా వసవశ్చ సమాభరన్ । మానో జ్యోతిర్జుష
 తామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు । పృథాస్పతిస్త
 నుతామిమన్నో విశ్వేదేవా ఇహమాదయంతామ్ ॥ సప్తతేలగ్న సమిధ
 సప్తజిహ్వః సప్తర్షయ సప్తధామప్రియాణి । శ్రవహోత్రాస్స
 ప్తధా త్వా యజంతి సప్త యోనీ రాపృణ స్వామృతేన । పునర్జా
 నివర్తస్వ పున రగ్న ఇషాయుషా । పునర్మః పాహి విశ్వతః । సహ
 రయ్యానివర్తస్వాగ్నే పిన్వస్వధారయా । విశ్వస్మిమా విశ్వతస్సువి
 లేక స్సలేక స్సులేక స్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణ వియన్తు ॥ కేత
 స్స కేత స్సు కేతస్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణ వియన్తు వివస్వాగ్ం ఆది
 త్తిరేవ జాత్తిస్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణ వియన్తు ॥ మానో
 నివర్తని తేతి భూమిం ఖనతి ॥ మానోనివర్తనితా యస్తే చాహం
 ఖనామిహః । ద్విపచ్ఛతుష్ప దస్మాక్గ్ం సర్వమస్త్యనాతురమ్ ॥ అప
 ఉపస్పృశ్య ॥ భూమిర్ధేనురితి మృదమభిమన్త్ర్య । భూమిర్ధేనురరణీలో
 కశ్రాణీ..... ప్రణవేన పూరయిత్వా । ఓం, గి ॥ శ్లో ॥ వల్మీ
 కమృత్తికాం చైవ గోమయంచ తద్దైవచ । ఏతాని ప్రక్షిపే త్తాసు
 పాలికాసుయథాక్రమం । పాలికాసుకించిత్కించి దుడకం సంశోక్త్య ॥
 తిలమాషయవప్రీహిముదస్త్వ పచణక కుళుత్థగోధూమప్రియంగుశ్యా
 మాకాది చతుర్దశ ద్వాదశ వా యథాసంభవం గృహీత్వా ॥ యా
 జాతా ఓషధయ ఇత్యనువాకేన కాంస్యపాత్రేమిశ్రయిత్వాక్షి రేణుప
 యోశ్య ॥ యాజాతా ఓషధయో జేవేభ్యస్త్రియుగంపురా । మంహామిబ

అర్చితాతయే । యాః శలిస్తీర్యా అసలా అపుష్పయాస్పిపుష్పిణీః ।
 బృహన్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్యగ్ంహసః । యాః ॥౪॥ ఓషధయ
 సోమరాజ్ఞః ప్రవిష్టాః పృథివీ మను । తాస్తాం త్వమన్యత్రమాప్ర
 తోజీవాతవే సువ । అవపతింతీ దవదాదవ ఓషధయః పరి । యం జీవ
 మశో చ్ఛనామహై నన రిష్యాతి పూరుషః । యాశ్చేదముపశ్చన్యం
 త్రియాశ్చ దూరం పరాగతాః । ఇహసంగత్యతా స్సర్వాఅస్త్వైసంధ
 త్రభేషజం । మావోరిషత్ఫనితా తాస్మైచ్చాహం ఖనామివః । ద్విప
 చ్చతుష్ప దస్మాక్గ్ం సర్వమస్త్వనాతురమ్ । ఓషధయ స్సంవదంతే
 సోమేన సహరాజ్ఞా । యస్మై క్కరోతి బ్రాహ్మణ స్తగ్ం రాజన్పరయా
 మసి । బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రజాపతేవ త్వదేతానితిమధ్యపాలికాయాంబ్ర
 హ్మజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసేమత సుకుచోవేన ఆవహాసబుద్ధి
 యా ఉపమా అస్యవిష్టాససత శ్చ యోనిమసతశ్చవివః । ప్రజాపతే
 నత్వదేతా న్త్యనోయో విశ్వాజాతానిపరితాబభూవ । యత్కామాస్తేజ
 హుమస్తనో అస్తువయగ్న్యామ పతయో రయీణామ్ ॥ యత ఇంద్ర
 భయామహేస్వస్తిదా విశస్పతిరితి ప్రాచ్యం । యత ఇంద్రభయామ
 హేతతోనో అభయం కృధి మమవ చ్చగ్ధితవతన్న ఊతయేవిద్విషా
 విమృధోజహి । స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్త్రహ విమృధోఽశీ వృ
 షేంద్రః పుర ఏతున స్వస్తిదా అభయంక్రః । యమాయ సోమ
 మినుం యమేతిదక్షిణస్యాం । యమాయ సోమగ్ం సునుతయమా

యాజుర్వేదా హవిః । యమగంహ యజ్ఞోగచ్ఛ త్యగ్నిదూహో
 అరం కృతః । ఇమం యమ ప్రస్తర మాహిసీ దాంగిరోభిః పితృభిః
 స్సంవిదానః । ఆత్వా మంత్రాః కవిశస్తావహాంత్యేనారాజకహవిమా
 మాదయస్వ । ఇమం మేవరుణ తత్త్వాయామితీ ప్రతీచ్యాం । ఇమం మే
 వరుణ శ్రుశీహవ ముద్యాచ మృడయ । త్వా మనన్యూరాచ కేతత్త్వా
 యామి బ్రహ్మతా వందమాప్త నదాశాస్తే యజమానోహవిర్భిః ।
 అహేడమానో వరుణైహ బ్రోధ్యురుశగంస మానతయః ప్రమోషీః ।
 సోమోధేను మాప్యాయస్వ త్యదీచ్యాం । సోమోధేనుగం సోమో
 అర్హంత మాశుగం సోమో వీరం కర్త్రణ్యం దదాతు । సానవ్యంవిధ
 ధ్యగం సఖేయం పితృ శ్శ్రవణం యో దదాశదస్మై । ఆప్యాయస్వ
 సమేతు తే విశ్వత స్సామ వృష్టియం । ఇవా వాజన్య సంగభే శుద్ధా
 భిస్సికతాభిః ప్రచ్ఛాదయే త్వంచగవ్యేన జలేనవా ప్రోక్షయేత్ । మ
 ధ్యమపాలికాయాం ఓంభూః । బ్రహ్మణమావాహయామి ఓంభువః ।
 ప్రజాపతి మావాహయామి ఓగంసువః । హిరణ్యగర్భ మావాహ
 యామి ఓంభూర్భువస్సువః । చతుర్ముఖ మావాహయామి ప్రాచ్యాం
 ఓంభూః । వజ్రణ మావాహయామి ఓంభువః । ఇంద్రమావాహయా
 మి ఓగంసువః । శతక్రతు మావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః ।
 శచీపతి మావాహయామి దక్షిణస్యాం ఓంభూః । యమమావాహ
 యామి ఓంభువః । వైవస్వత మావాహయామి ఓగంసువః । పితృపతి
 మావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః । ధర్మరాజ మావాహయామి

ప్రతీచ్యం । ఓంభూః । ప్రచేతశమావాహయామి । ఓంభూవః । వరుణ
 మావాహయామి । ఓంసువః । అపాంపతి మావాహయామి । ఓం
 భూభూవస్తసువతిసురూపిణమావాహయామి । ఉదీచ్యం । ఓంభూః శశి
 వమావాహయామి । ఓంభూవః నిశాకరమావాహయామి । ఓంసువః
 చంద్రమావాహయామి । ఓంభూ...వః । సోమమావాహయామి । అథై
 తాస్సద్భిరాపో హిష్ఠామయోభవ ఇతి తిస్థభిర్నిరణ్యవర్ణా ఇతిచతు
 స్పృథిః పవమానస్సువర్జన ఇత్యేతేనానునాకేనచ సంప్రోక్ష్య సర్వో
 తతారాన్కర్త్యాముష్టేనమోఽముష్టేనమాఇతి । అప్రోహిష్ఠామ
 జనయథాదనః । హిరణ్యవర్ణా... బలమోహోనిధత్త । పవమానస్సు
 వర్జనః కువిత్తేణవిచర్షణిః । యఃపోతా సపునాతుమా । పునంతుమా
 దేవజనాః పునంతు మనవో ధియా । పునంతువిస్వీ ఆయవః జాతపే
 తఃకువిత్తవత్ । కువిత్తేణ పునాహిమా । శుక్రేణదనదీవ్యత్ । అగ్నే
 క్రత్వాక్రతూగ్ంరసు । యత్తప్రవిత్తమర్చిషి । అగ్నే వితత మంతరా ।
 బ్రహ్మ తేన పునీమహే । ఉభాభ్యాం దేవసవితిః । కువిత్తేణప్రవేషచ ।
 ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే । వైశ్వదేవీపునతీ దేవ్యాగాత్ । యస్యైజ
 హ్వీననువో వీతపృష్ఠాః । తయా మదంత సుధచూద్యేషు । వయగ్
 న్యాభుపతయో రయూణాం । వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా పునాతు । వాతః
 ప్రాణనేషిరోమథ్థాభూః । ద్యావాపృథివి కయస్తాపయోభిః । ఋతా
 వరీ యజ్ఞయే మాపునీతాం । బృహద్భిస్సవిత్త స్పృథిః । వర్షిషే
 షేన మన్వభిః । అగ్నే దత్తేః పునాహిమా । యేనదేవాఅపునతః । యే

నాపాదివ్యంకశః॥ తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా ఇదంబ్రహ్మపునీమ హే॥ యః
 పావమానీ రథ్యేతి॥ ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసమ్॥ సర్వగ్ంస పూత
 మశ్నాతి॥ స్వదితం మాతరిశ్వనా॥ పావమానీర్యో అథ్యేతి॥ ఋషిభి
 స్సంభృతగ్ం రసం॥ తస్మై సరస్వతీదు హే॥ క్షీరగ్ం సర్పిర్మధూదకం॥
 పావమానీ స్స్వి స్త్యయనీః॥ సుదుఘాహిపయస్వతీః॥ ఋషిభిస్సంభృ
 తోరసః॥ బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం॥ పావమానీ ర్దిశంతునః॥ ఇమం
 లోకమధోఅముం॥ కామూన్ధ సమర్థయంతునః॥ దేవీరేవై స్సమాభృ
 తాః॥ పావమానీ స్స్వి స్త్యయనీః॥ సుదుఘాహిఘృతశ్చృతః॥ ఋషి
 భి స్సంభృతోరసః॥ బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం॥ యేన దేవాః ప్రవి
 త్రేణ... జాత వేదా మ్మోర్జయంత్యాపునాతు॥ అథ ధ్యానావాహనాది
 ఘోడశో పచారపూజాం సమర్పయామి॥ బ్రహ్మణేనమః॥ ఇంద్రాయన
 మః॥ యమాయనమః॥ వరుణాయనమః॥ సోమాయనమః॥ ఇతినమస్కృ
 త్య॥ శ్లో॥ దిశాం పతీన్న మస్యామి నర్వకామ ఫలప్రదాక॥ కుర్వంతు న
 ఫలకర్మ కుర్వంతు సతతం శుభం॥ తాః పాలికాయా వత్కర్మాంతం సుర
 క్షితం కృత్వా తత్తచ్చుభకర్మకాలేనాం కురాః పాలికా వేదికా చతుష్టా
 కేషు సంస్థాపయేత్॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమకుమార
 స్యాఽయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చోగోపనయ నాంగభూతం నాందీశోభనదే
 వతాముద్దిశ్య నాందీశోభనదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీదేవతాహ్వానాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే॥ నమస్సదసేనమస్సదసస్పతియై-నమస్సఘనాం పురోగా
 ణాం చతుషే-నమోద్దివే-నమః పృథివ్యై॥ అథ నాందీ వృద్ధప్రపితా
 మహీ-వృద్ధప్రపితామహీ-వృద్ధమాతరః-గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ

నాండి వృద్ధప్రపితామహా వృద్ధప్రపితామహావృద్ధప్రపితరః-గోత్రాః-నాండి
ముఖాః నాండి - నాండిమూలామహా మాతుఃపితామహా మాతుః
ప్రపితామహాః పత్నీ సమేతాః- గోత్రాః-నాండిముఖాః నాండి-నాండి
ఉభాభ్యా ముభాభ్యాం సత్యవసుసంజ్ఞ కవిశ్వేదేనాంశ్చ గృహసిద్ధా
న్నేన హిరణ్యవ్రవ్యేణ వాద్యతోషయిష్యే! అథ బ్రాహ్మణాయ య
థాశక్తి హిరణ్యం దద్యాత్ ||

అత్ర దేవతానుమోదనాథ మిడావాచనంకరిష్యే! ఇదేవ
హూర్మను ర్యజ్ఞసీర్బహస్పతి రుక్థామ దాని శగ్ంసిషద్విశ్వేదేవ
స్సక్తవాచః పృథివిమాతృర్నామాహిగ్ంసీర్మధు మనిష్యేనాధుజని
ష్యేమధువశ్యోమి మధువదిష్యామిమధుమతిం దేవేభ్యో వాచము
ద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యం మనుష్యేభ్యస్తం మాదేవాఅవంతుశో
భాయై పితరోఽనుమదంతు|| ఇద్ర ఏహి|| ఏతా శ్శోభనదేవతాఃమమ
కుమారస్య ఉపనయనాది పాలాశపర్యంతం మమ గృహేవసంతు!
మాం రక్షంతు - మమకుమారం రక్షంతు||

ఇదామగ్నే పురుషగ్ంసగ్ం సనింగోశ్శశ్వత్తమగ్ం హవమా
నాయ సాధ | స్యాన్న సూనుసనయోవిజావాఽగ్నే సాతేసుమతి
భూత్వస్మే! అదిత్ర ఏహి|| ఏతా శ్శోభనదేవతాః + + రక్షంతు!
ఈదామహోదేవాగ్ంఈడేఽన్యాన్నమన్యామనమన్యా యజామయ
జ్ఞయా నిత్యాహ మనుష్యా వా ఈడేన్యాః పితరోనమన్యాదేవాయ
జ్ఞయా దేవతా ఏవతద్యథాభాగంయజతి|| సరస్వత్యేహి|| ఏతాశ్శో
భనదేవతాః + రక్షంతు || శోభనం శోభనం శోభనమ్! అథనాండి
శోభనదేవతాభ్యోనమః | షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి!

అసప్తకాత్రాత్పజాకామ అహంచరాత్రాత్పశుకామ అత్రా
త్రాదన్నాద్యకామ స్పృహ్యకాలలయిష్టకామ ఇత్యాహ భగవాన్
బోధాయనః । బ్రాహ్మణానాం 'మయేహ' ॥ ఆశీర్వాదః కర్తవ్యః
ఇత్యంతురానోపనిష్త్ ॥ ... శ్శతస్మిత్తానుక్రమణికాయాం అంతు
తారోపణం సమాప్తమ్.

అగ్నిముఖం - ఆత్ర చతుష్పాత్రప్రయోగవిధిః.

శ్లో॥ నాఘారా నాజ్యభాగాచవచేన్ద్రం నజయావయః । తత్తు
షాత్రప్రయోగేతు విశ్చిత్తోక్తం కవర్ధినా । ప్రిణానాఘముమ్మపీవం
గుణ విశేషణ.....ప్రీత్యర్థం...ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ... హూ
మం కరిష్యే ॥ తదంగ మగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ॥ యత్రాగ్నిఃస్థా
• వ్యతే తత్ర శ్వేతతండులఘాన్యేనప్రాదేశమాత్రంచతురశ్ర (మండలం)
స్థండిలంకల్పయిత్వా । ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాముల్లిఖ్యత్రత్రప్రాచీరుహ
కస్సంస్థాః ఉదీచీః ప్రాకస్సంస్థాః తిస్రః తిస్రారేఖా లిఖిత్వా । అద్భిరవో
త్యు ॥ శేష ముత్సృజ్య ॥ భూర్భువస్సువరో మిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య
ఓంభూర్భు వస్సువరోమ్ ॥ చత్వారిశ్చంగ్రాత్రయో అస్యపాదాద్వే
శీశేసప్త హస్తాసోఅస్య ॥ త్రిధాబద్ధో వృక్షభోరోరవీతి మహాహే
వోమర్త్యాగ్ంఆవివేశ ॥ (యజ్ఞేశ్వరంధ్యాయామి) సప్తహస్తశ్చతుశ్చుం
గస్సప్తజపాఞ్వాద్విశీర్షకః । త్రపాత్ప్రసన్నవజన శ్శుఖాసీనశ్శుచిస్త్రి
తః । స్వాహాంతుదక్షిణే పాశ్చ్యదేవీం నామే స్వధాంతథా । విభ్ర
ద్దక్షిణహస్తేస్తుశక్తిమన్నంస్మృచంశ్రువమ్ ॥ తోమరం వ్యజనం వామై
ర్ఘృతపాత్రంతు ధారయత్ ॥ మేషాయాథం జటాబద్ధం గౌరవరం
మహాజపమ్ ॥ ధూనుధ్వజం లోహితాక్షం సప్తాద్విస్సర్వకామదమ్ ॥
అత్మాభిముఖ మాసీనమేవంధ్యాయో ధృతాశనమ్ ॥ వీక్షహి ధేహఃప్రశీ

ఆత్మాభిముఖ మాసీనమేవం భ్యాయేద్ధతాశసమ్॥ ఏష హిదేవఃప్రది
 శోనుసర్వాః పురోహి జాతస్య ఉగ్రే అంతః॥ సవిజాయమానస్య
 జనిష్యమాణః ప్రత్యజ్ఞుఖా స్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః॥ ప్రాజ్ఞుఖాగ్నేమ
 మాభిముఖోభవ సుముఖోభవ సుప్రసన్నోభవ వరదోభవ
 యథోక్త జిహ్వయా హవిర్గృహణ ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ ఓం
 తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్ ॥ భగ్గోదేవస్య ధీమహి ॥ ధియో యోనః ప్ర
 చోదయాత్ ॥ అగ్నిం పరిసమూహ్య॥ అలంకృత్య॥ అగ్నయేనమః॥
 హుతవహాయ నమః॥ హుతాశినేనమః॥ కృష్ణవర్తనేనమః॥ దేవము
 ఖాయ నమః॥ సప్తజిహ్వాయ నమః॥ వైశ్వానరాయనమః॥ జాతవేద
 సేనమః॥ పాగ్దిదర్భై రగ్నిం పరిస్తృణాతి॥ పురస్తాత్॥ దక్షిణతః॥
 పశ్చాత్॥ ఉత్తరతః॥ ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగ్రాదర్భా సగ్గస్తీర్య॥
 ద్వం ద్వంస్యంచిత్రాణిప్రయునక్తి ॥ దర్వాజ్యస్థాల్వా ప్రోక్షణ
 స్రువావితి॥ సమా సాగ్రాదర్భాప్రాదేశమాత్రోపవిత్రేకురుతే॥
 అద్భి రనుమృజ్య ॥ ప్రోక్షణపాతేనిధాయ ॥ ప్రోక్ష్య ॥ తస్యా మప
 ఆనీయ ॥ హస్తయో రంగుప్తోపకనిష్ఠికాభ్యా ముదగగ్రేగృహీత్వా॥
 ప్రాచీ స్త్రిరుత్పాయ॥ సపవిత్రేణ పాణినాపాత్రాణి సంస్పృశ్య॥ పా
 త్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా॥ త్రిః ప్రోక్ష్య॥ ప్రోక్షణశేషందక్షిణతో
 నిధాయ ॥ తత్సవిత్రమాజ్యస్థాల్వా మాదాయ ॥ ఆజ్యం విలాప్య॥

అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయామాజ్యస్థాల్వామాజ్యంనిరూప్య॥
 ఉదీచోఽంగారాన్నిరూహ్య ॥ తేష్యధిశ్రిత్య ॥ జ్వలతాదర్భేణావ
 ద్యోత్య॥ ద్వేదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్య ప్రతౌశ్య ప్రత్యస్య॥ ఆజ్యేప్రాస్య॥
 అప ఉపస్పృశ్య॥ త్రిః పర్యగ్ని కృత్వా ॥ ఉదగుద్వాస్య॥ అంగారా
 న్ప్రీత్యాహ్య॥ ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం
 త్రిరుత్పాయ ॥ పవిత్రగంధిం విస్రస్య॥ ప్రతౌశ్య॥ పాగగ్రమగ్న

పవిత్రేఽనుప్రహరతి । స్రుక్సునా వక్నా ప్రతితప్యదర్భాగైస్సం
 మృజ్య । పునః ప్రతితప్య ప్రోక్ష్య । స్రువము తరతోనిధాయదర్భా
 నద్భిస్సగ్ధైస్సృశ్యాన్నాప్రహరతి ॥ అద్రితేఽనుమన్యస్వ । అనుచు తే
 ఽనుమన్యస్వ ॥ సరస్వతేఽనుమన్యస్వ । దేవసవిత్రః ప్రసువ । తతఃవిభవ
 కారేణ హేమామంకుర్యాత్ ॥ అద్రితేఽన్వమగ్ధస్థాః ॥ అనుచు తేఽన్వమ
 గ్ధస్థాః ॥ సరస్వతేఽన్వమగ్ధస్థాః ॥ దేవసవిత్రః ప్రాసావీః ॥ అనేన... హేమా
 మేన భగవాన్ సర్వాత్మకః..... మమ కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధి
 తస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు ॥ ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు ॥

అద్రితేఽన్వమగ్ధస్థాః (ఇతి దక్షిణతః ప్రాచీనమ్)

అనుచు తేఽన్వమగ్ధస్థాః (ఇతి పశ్చాదుదీచీనమ్)

సరస్వతేఽన్వమగ్ధస్థాః (ఇత్యుత్తరతః ప్రాచీనమ్)

దేవ సవిత్రః ప్రాసావీః (ఇతి సమంతమ్)

ఇత్యుత్తరపరిషేచనం కుర్యాత్.

పరిస్తరణ దర్భలు అగ్నికి దక్షిణోత్తరములు ప్రాగ్రములు
 తూర్పుపడమరలు త్తరగ్రములుగాను నుండవలయును దక్షిణపరిస్త
 రణము తూర్పుపడమరల పరిస్తరణములకు మీఁదుగాను ఉత్తరపరి
 స్తరణము తూర్పుపడమరలకుఁ గ్రిందుగానుండవలయును.

ఇతి యాజుస్తానాను క్రమణికాయాం

చతుష్పాత్రప్రయోగ స్సమాప్తః ॥ ౧॥

అథ షట్పాత్రప్రయోగః. అగ్నిముఖమ్.

ప్రాశానాయమ్య ॥ ఏవంగుణవిశేషణ... ప్రీత్యర్థం... ఆయుష్యా
 భివృద్ధ్యర్థం... హోమం కరిష్యే ॥ శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేమా
 త్రం స్థండిలం చతురశ్రమండలం కల్పయిత్వా ॥ ద్వాభ్యాందర్భాభ్యా

ముల్లిఖ్య । శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వ ముదక్సంస్థందక్షిణారంభ మాలిఖేత్
అథోదీచీః పుర స్సంస్థం పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ॥ అవాక్కురో ౭
భ్యుక్త్యనిధాయ వహ్ని ముచ్చ్యతే వోక్షణ తోయ శేషమ్ । ప్రా
క్రాయమన్యన్నిదధాత్యుద గ్వాయథాబహిస్సాచ్య పరిస్తరాశామ్ ।
ఓం భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాన్యః । ఓం భూర్భువస్సువరోమ్ ॥
అగ్నిమిద్ధ్వా ॥ ఓమ్ చత్వారిశ్శృంగాత్రయో ఆస్య పాద్రాద్వేశ్చే
స్తప్తహస్తాసో ఆస్య । త్రిధాబద్ధో వృషభో రోరవీతి మహాదేవో
మర్త్యాగ్ం ఆవివేశ । స్తప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ స్తప్తజిహ్వోద్విశీర్ష
కః । త్రిపాశ్చ సస్పృవదన స్సుఖాసీన శ్శుచిస్మితః ॥ స్వాహాంతు దక్షి
ణే పార్శ్వే దేవీం వామే స్వధాం తథా । బిభృద్దక్షిణహస్తైస్తుశక్తి
మన్నం స్రుచం స్రువమ్ । తోమరం వ్యజనం వాష్టైర్వృతపాత్రీంతు
ధారయన్ ॥ మేమారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహాజనమ్ ॥ ధూ
మన్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చి సర్వకామదమ్ ॥ ఆత్మాభిముఖమాసీన
మేవం ధ్యాయేద్ధుతాశనమ్ ॥ ఏష హి దేవః ప్రదిశోను సర్వాః పూ
ర్వోహి జాతస్స ఉగ్రేభ్య అంతః । సవిజాయమానస్సజనిష్యమాణః
ప్రత్యజ్ముఖా స్త్రివృత్తి విశ్వతోముఖః ॥ ఇతి పశ్చిమే నాక్షతోదకం నిసీ
య ॥ వ్రాజ్ముఖా ౭ గ్నే మమాభిముఖోభవ । సుముఖో భవ । సుప్రస
న్నోభవ । వరదోభవ । ఇత్యుక్త్వా । యథోక్తజిహ్వయా హవి
ర్గ్రహణ ॥ ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్ ॥ భిగ్నో
దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥ (ఇతి పోత్య)
సోదకేన పాణినా ప్రదక్షిణ మగ్నిం పరిసమూహ్య । అలంకృత్య
అగ్నేయేనమః ॥ హుతవహాయనమః ॥ హుతాశ నేనమః ॥ కృష్ణవ
ర్ణనేనమః దేవముఖాయ నమః ॥ స్తప్తజిహ్వాయనమః ॥ వైశ్వా

నరాయనమః ॥ జాతవేదసేనమః ॥ పాగ్నైర్దైభరగ్నిం పరిస్థ
 ణాతి ॥ ప్రాగుగ్నైర్వా । దక్షిణాను తరాన్కరోతి ॥ ఉత్తరానభ
 రాత్ ॥ పురస్తాత్ ॥ దక్షిణతః ॥ పశ్చాత్ ॥ ఉత్తరతః ॥ ఉత్తరేణాగ్నిం
 పాశ్చాతా నైర్భాగ్ సగ్నస్తీర్య ॥ ద్వంద్వం న్యంచ పాత్రాణిప్రయునక్తి
 దర్వాభ్యజ్ఞాత్యా ॥ ప్రోక్షణీప్రణీత్యా ॥ ఇద్మసువావితి ॥ సమానా
 గ్రాద్వా దర్భా ప్రాదేశమాత్రౌ పవిత్రే కురుతే ॥ తృణం కాష్ఠం
 వాంతర్ధాయ చింతి ॥ న నభేన ॥ అప ఉపస్పృశ్య ॥ అద్భిరనుమృజ్య
 ప్రోక్ష్య ॥ తస్యానుప ఆసీయ ॥ హస్తయో రంగుష్ఠోప కనిష్ఠికాభ్యా
 ముదగగ్రే గృహీత్వా ॥ ప్రాచీస్త్రీరుత్పాయాభినుంత్య ॥ సపవిత్రే
 ణపాణినా పాత్రాణి సంస్పృశ్య ॥ పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా ॥ విస్ర
 స్త్యేధమ్ ॥ త్రిః ప్రోక్ష్య ॥ శేష ముత్సించ్య ॥ పూర్ణ పాత్రమాదాయ
 అప రేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితేపాత్రే అప ఆసీయ ॥ ఉదగగ్రాభ్యాం
 పవిత్రాభ్యాం పాచీస్త్రీరుత్పాయ ॥ సమం ప్రాణైర్హృత్వా ॥ ఉత్త
 రేణాగ్నిం దర్భేషు సాదయత్వా ॥ దైభః ప్రచ్ఛాద్య ॥ బ్రహ్మణః
 దక్షిణతో దర్భేషు నిషాద్య ॥ అస్మిన్..... హోమకర్మణి ॥ త్వం
 బ్రహ్మభవ ॥ బ్రహ్మణః ఇదమాసనం సుఖాసనమ్ ॥ ఆజ్ఞస్థాలీమా
 దాయ ॥ ఆజ్ఞా విలాప్య ॥ అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయామా
 జ్ఞస్థాల్యా మాజ్యంనిరూప్య ॥ ఉదీహోఽంగారాన్నిరూప్య ॥ తేష్వ
 ధిశ్రిత్య ॥ జ్వలతాత్పణేనాఽధోగామిన్యా దీప్త్యాఽజ్యేప్రతిసలీకృత్య
 ద్వే దర్భాగ్రే ప్రచ్ఛాద్య ॥ ప్రత్యుశ్య ॥ అప ఉపస్పృశ్య ॥ ఆజ్యేప్రత్య
 స్య ॥ త్రిః పర్యగ్ని కృత్వా ॥ ఉద గుద్వాస్య ॥ అంగారాన్ప్రత్యుహ్య ॥
 ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం త్రిరుత్పాయ
 ప్రాగారభ్య ప్రాగేవసమాప్తి ॥ పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య ॥ ప్రత్యుశ్య ॥ ప్రా
 గగ్ర మగ్న పవిత్రే అనుప్రహరతి ॥ సుక్ష్మేనా నాదాయ ॥ అగ్న
 ప్రతీతప్య ॥ దర్భాగ్రైస్సమ్మృజ్య ॥ పునఃప్రతీతప్య ॥ ప్రోక్ష్య ॥ నిధాయ
 దర్భా నద్భిస్సగ్నస్మృత్యాగ్నప్రహరతి ॥ ఇద్మమాదాయ ॥ పరిధీస్పరిద

భాతి॥ స్థావరం పశ్చాత్ ॥ దక్షిణతోఽఽగ్రయాగంసం దీర్ఘమ్॥ అనిష్ఠ
గ్ం ప్రాప్య ముత్తరతః । ఉదగగ్రం మధ్యమమ్॥ పాగ్గగోవితశా॥
మధ్యమపరిధముపస్పృశ్య॥ పురస్తా దూర్ధ్వేద్యేఽఽఘారసమిధావాద,
భాతి॥ అగ్నిం పరిషిచ్య॥

అదితేఽనుమన్యస్వ, (ఇది దక్షిణతః ప్రాచీనమ్)

అనుమతేఽనుమన్యస్వ, (ఇది పశ్చాదుదీచీనమ్)

సరస్వతేఽనుమన్యస్వ, (ఇత్యుత్తరతః పాచీనమ్)]

దేవసవితః ప్రశువ, (ఇతి సమంతం పరిషిచ్య)

ఇధ్మ మలంకృత్య । స్వయమలంకృత్య । బ్రహ్మణ మలం

కృత్య । ఇధ్మ మభిఘార్య ॥ ఓం చత్వాదిశ్చంద్రా ... ఆవివేశ ।

అస్మిన్..... హూమే ఇధ్మ మాధాస్యే (ఇతిధ్మ హూమంకుర్యాత్) ఆధత్స్వి॥ (ఇతిబ్రహ్మవదేత్) ఇధ్మప్రక్షేపణముహూ రస్సుము

హూర్తోఽస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు (ఇతి వదేత్) ఇధ్మప్రక్షేపణముహూ ర్ రస్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ (ఇతిబ్రాహ్మణోవదేత్)

ఆఘారావాఘారయతి దర్శపూర్ణమాసవ త్త్వాప్తిమ్ । ఇతరదర్శిమాదాయ । ఉత్తరపరిధసంధి మన్వవహృత్యప్రజాపతిం మనసాధ్యాయ దక్షిణతః పాగ్గచ మృజగ్ం సంతత మాఘారయతి వాయవ్యాదా

గ్నేయాంతమ్॥ (జహుయాత్.) ప్రజాపతయ ఇదం నమమ॥ ఇత్యుక్త్వా॥ ప్రధానదర్శి మాదాయ ద్వితీయమైంద్ర మితరపరిధసంధిమన్వ వహృత్య పాగ్గుదంచం పూర్వవ దాఘారయతి నైర్ఋత్యా దీశా నాంతం । (జహుయాత్.) ఇంద్రా యేదం నమమ ॥ ఇత్యుక్త్వా॥

అజ్య హూమః॥ ఏకమ్ ద్వే త్రిణి చత్వారి (ఇత్యాజ్యంగృహీత్వా) అగ్నయే స్వాహా ॥ ఉత్తరార్ధపూర్వార్ధే । అగ్నయ ఇదం నమమ॥

వకమ్ । ద్వే । త్రిణి । చత్వారి । సోమాయ స్వాహా॥ దక్షిణార్థపూ-
ర్వార్ధే । సోమాయేదం నమమ ॥ నమం పూర్వేణ॥ యథోపదేశం
ప్రధానాహుతిస్తు త్వా । జయాభ్యతానా న్రాష్ట్రభృతః ప్రాజాప-
త్యాంవ్యాహృతి ర్విహృతా స్సాష్టకృత మిత్యుపజాహూతిః॥ ఇథ్యస-
న్నహనా న్యద్భి స్సగ్ధైః పృశ్యాశ్చప్రవారతి । రుద్రాయతంతిచరా-
యేదమ్నమమ॥ అపఉపస్పృశ్య॥ అస్యకర్మణః హూమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్య-
ర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమం కరిష్యే॥ స్రువేణాజ్యమాదాయ॥
అథ జయూదిహోమం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ ప్రథమాఘారహోమశ్చప్ర-
థానాహుత్యనంతరమ్॥ యద్ధోతవ్యంతతుత్సర్వం॥ స్రువేణోక్తంకపర్దినా॥

ఇతి యాజుషస్మారాను క్రమనికాయాం.

షట్పత్రప్రయోగ నమాప్తః. చ॥ ౮॥

అథ జయాదిహోమః.

ఓమ్॥ చిత్తంచస్వాహా॥ చిత్తాయేదం నమమః॥ చిత్తిశ్చస్వా-
హా॥ చిత్త్యాఇదం నమమ ॥ ఆకూతం చస్వాహా ॥ ఆకూతాయేదం
నమమ॥ ఆకూతి శ్చస్వాహా ॥ ఆకూత్యా ఇదంనమమ ॥ విజ్ఞాతం చ
స్వాహా॥ విజ్ఞాతాయేదం నమమ॥ విజ్ఞానంచ స్వాహా॥ విజ్ఞానాయే-
దం నమమ ॥ మనశ్చస్వాహా ॥ మనస ఇదంనమమ ॥ శక్వరీశ్చస్వా-
హా ॥ శక్వర్యా ఇదంనమమ ॥ దర్శ శ్చస్వాహా ॥ దర్శాయేదంన-
మమ॥ పూర్ణమాసశ్చ స్వాహా॥ పూర్ణమసాయేదంనమమ॥ బృహ-
చ్చస్వాహా॥ బృహత ఇదంనమమ॥ రథంతరం చస్వాహా ॥ రథంతరా-
యేదంనమమ॥ ప్రజాపతిర్జయా నింద్రాయపృష్ఠేప్రాయచ్చదుగ్రఃపు-
ర్తినాజ్యేషు తస్మైవిశ్న సమనమంతసర్వాస్య ఉగ్రస్సహిసావ్యోబ్రహ్మ

[illegible]

పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ బృహ
 స్పతయే బ్రహ్మణోఽపతయ ఇదంనమమ॥ మిత్రస్సత్యానామధిపతి
 స్సమావ త్వస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వే॥ స్యా మాశిష్యస్యాం పురో
 ధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ మిత్రాయస
 త్యానామధిపతయ ఇదంనమమ॥ వరుణో॥ సా మధిపతి స్సమావ
 త్వస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వే॥ స్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మి
 న్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ వరుణాయాసామధిపతయ
 ఇదంనమమ॥ సముద్రస్సోత్యా నామధిపతి స్సమావ త్వస్మిన్బ్ర
 హ్మన్నస్మిన్ త్వే॥ స్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మ
 న్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ సముద్రాయస్సోత్యానామధిపత
 యఇదంనమమ॥ అన్నగ్ం సామ్రాజ్యానా మధిపతి తస్మా వత్వస్మి
 న్బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వే॥ స్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మ
 న్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ అన్నాయసామ్రాజ్యానా మధిపత
 యఇదంనమమ॥ సోమ ఓషధీనామధిపతి స్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మన్న
 స్మిన్ త్వే॥ స్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ సోమాయాషధీనా మధిపతయఇదం
 నమమ॥ సవితా ప్రసవానామధి పతిస్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మి
 న్ త్వే॥ స్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ సవిత్రేప్రసవానామధిపతయఇదంనమమ॥

దుద్రః పశూనామధిపతి స్సమావత్వస్మిన్నగ్నిహోత్రం అస్మిన్నగ్నే స్యా
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్గర్భం న స్యాం దేవహూ
 త్యాగ్ స్యాహం || రుద్రాయ పశూనా మధిపతయ ఇదం నమమ||
 అప ఉపస్పృశ్య|| త్వష్టా రూపాణామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్నగ్నిహో
 త్రం అస్మిన్నగ్నే స్యామాశి. ష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్గర్భం న స్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్యాహం|| త్వష్టే రూపాణామధిపతయ ఇదం నమ
 మ|| విష్ణుః పర్వతానామధిపతిస్సమావత్వస్మిన్నగ్నిహోత్రం అస్మిన్నగ్నే స్యా
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్గర్భం న స్యాం దేవహూ
 త్యాగ్ స్యాహం || విష్ణువే పర్వతానామధిపతయ ఇదం నమమ|| మరుతో
 గణానా మధిపతయస్తే మావంత వస్మిన్నగ్నిహోత్రం అస్మిన్నగ్నే స్యా
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్గర్భం న స్యాం దేవహూత్యాగ్
 స్యాహం|| మరుద్భ్యః గణానా మధిపతిభ్య ఇదం నమమ|| పితరః పితౌ
 మహః పశేవరే తతాస్త తామహ ఇహ మావత | అస్మిన్నగ్నిహోత్రం
 అస్మిన్నగ్నే స్యామాశి ష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్గర్భం న స్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్యాహం|| మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదం నమమ||
 (జీవపితృకశ్చేత్) తంది శీవించి యుండిన నీమంత్రముఁ జెప్పవలయును

పితౌ మహః అవశేతతాస్త తామహ ఇహ మావత | అస్మి
 న్గ్నిహోత్రం అస్మిన్నగ్నే స్యామాశి ష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్గర్భం

స్కర్మ స్మిన్ స్వాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య
ఇదం నమమ॥

(పితామహాజీవితచో) పితామహః (దుఃశీవించి యుడిననీమంత్ర) మః జెప్పవలయును

పితరః పితరతాస్తతామహ ఇహ మావతః అస్మిన్ స్మిన్ స్వాహా
స్మిన్ స్మిన్ స్వాహా స్వాహా పునోథాయా మస్మిన్ స్కర్మస్మ
స్వాహా దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదం నమమ॥

పితృపితా మహాయోర్జీవతో సుహోర్జ పవన కర్తవ్యః॥ తిండియు తాతయు జీవించి
యున్నయెడల పైచెప్పిన రెండుమంత్రములను జపముమాత్రము చేయవలయును అనఁ
గా నాజ్యహోమము గూడదు.

అప ఉపస్పృశ్య । ఋతాహ దృతధామాగ్ని గంధర్వస్త స్వా
షధ యోఽప్సరస్త ఊర్జో నామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా
ఇదం బ్రహ్మక్షత్రింపాంతు తస్మై స్వాహా॥ ఋతాసాహే ఋతధా
మ్నే అగ్నే యే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ ఓష
ధీభ్యోఽప్సరోభ్య ఊర్గభ్య ఇదం నమమ॥ సగంహితో విశ్వసామా
సూర్యో గంధర్వస్తస్య మరీచ యోఽప్సరస్త ఆయువో నామస ఇదం
బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రింపాంతు తస్మై స్వాహా॥
సగంహితాయ విశ్వసామ్నే సూర్యాయ గంధర్వా యేదం నమమ॥
తాభ్యస్వాహా॥ మరీచి భ్యోఽప్సరోభ్య ఆయుభ్య ఇదం నమమ॥
సుషుమ్న సూర్యరశ్మిశ్చంద్రమా గంధర్వస్తస్య సత్త్రాణ్యప్సర
సాబ్రకురయో నామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మ

క్షత్త్రంపాంతు తస్మై స్వాహా॥ సుషుమ్నాయసూర్యరశ్మయేచంద్ర
మసే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ నక్షత్రేభ్యోఽ
ప్సరోభ్యో బేకురిభ్య ఇదంనమమ॥ భుజ్యస్సుప్త్యో యజ్ఞోగంధర్వ
స్తస్య దక్షిణాలప సరసః స్తనానామసఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రంపాంతు
తాఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాంతుత స్మై స్వాహా॥ భుజ్యవేసుపణ్ణాయయ
జ్ఞాయ గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ దక్షిణాభ్యోఽ
ప్సరోభ్య స్తనవాభ్యఇదంనమమ॥ ప్రజాపతీర్విశ్వేకర్మామనోగంధ
ర్వస్తస్య స్థానూ న్యప్సరసో వహ్నియో నామసఇదం బ్రహ్మ
క్షత్త్రం పాంతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాంతు తస్మై స్వాహా॥ ప్ర
జాపతయే విశ్వకర్మణే మనసే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్య
స్వాహా॥ ఋక్సామేభ్యోఽప్సరోభ్యో వహ్నిభ్య ఇదం నమమ॥
ఇషిరోవిశ్వస్యచావతారో గంధర్వ స్తస్య సోఽప్సరసోముదా నా
మన ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాంతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాంతు
తస్మై స్వాహా॥ ఇషిరాయ విశ్వస్యచసే వాతాయ గంధర్వా యేదం
నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ అద్యోభ్యోఽప్సరోభ్యో ముదాభ్యఇదంన
మమ॥ భువనస్య పతేయస్య తక్షపరీక్షణ ఇవాచ॥ సనోరాస్వా
హ్యనిగంఠాయస్ఫిషగం సువీర్యగంసంవత్సరీణాగ్ స్వస్తిగ్ స్వాహా॥
భువనస్య పతయ ఇదంనమమ॥ పురమేష్ట్యధిపతిర్మృత్యుర్గంధర్వస్త
స్య విశ్వమప్సరసో భువ్రానామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రంపాంతు తా

ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై స్యాహా॥ పరమేష్ఠినేఽధిపతయే
 మృత్యుశ్చేగంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥ విశ్వస్మాఅ
 ప్సరోభ్యో భూభ్య ఇదం నమమ॥ సుక్షీతి సుభూతి రభద్రకృత్సవ
 ర్వాన్వర్జ్వో గంధర్వస్తస్య విద్యుతోఽప్సరసో రుద్రోనామ॥ స
 ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై
 న్వాహా॥ సుక్షీతయే సుభూతయే భద్రకృతే సువర్వతే పర్జన్యాయ
 గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥ విద్యుద్యోభ్యోఽప్సరో
 భ్యో రుభ్య ఇదం నమమ॥ దూరేహేతి రమృడయో మృత్యు
 గ్గంధర్వస్తస్య ప్రజా అప్సరసో భీరుద్రోనామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం
 పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై స్యాహా॥ దూరేహేతయే
 అమృడయాయ మృత్యవే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥
 ప్రజాభ్యోఽప్సరోభ్యో భీరుభ్య ఇదం నమమ॥ ఛాక్రపణకాశీకా
 మో గంధర్వస్తస్యాధయోఽప్సరసశ్శోచయంతీ సమస ఇదం
 బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై స్యాహా॥ ఛా
 రవే కృపణకాశీనేకామాయ గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥
 ఆధిభ్యోఽప్సరోభ్య శ్శోచయంతీభ్య ఇదం నమమ॥ సనోభువ
 నస్య పతేయస్య త ఉపరిగృహ ఇహ చ ఉరు బ్రహ్మణైఽస్మై క్షత్రియ
 మహిశర్మయచ్చ స్యాహా॥ భువనస్య పతయే బ్రహ్మణ ఇదం నమమ॥
 ప్రజాపతేన త్యజేతాన్వనో విశ్వజాతాన్వికరితా బభూవా యతా

సూక్ష్మజహమస్తన్నో అస్తువయగ్ స్వామ పతయో రయూణాగ్
 స్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ ॥ భూస్వాహా॥ అగ్నయ ఇదం
 నమమ ॥ భువస్వాహా॥ వాయవఇదం నమమ ॥ సువ స్వాహా॥
 సూర్యా యేద నమమ॥ యదస్య కర్మణోఽత్యరీచం యద్వాన్య
 నమిహాకరమ్॥ అగ్నిష్టధిష్విష్టకృద్విద్వాత్ ॥ సర్వగ్స్విష్టగ్ం సుహ
 తం కరోతు స్వాహా॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదంనమమ ॥ మధ్యమ
 పరిధిం ప్రహృత్య ॥ ఇతరా యుగపత్ప్రహరన్ ఉత్తరార్ధస్మాగ్రమం
 గా రేషూపోహతి ॥ పరిధీ నభిమంత్ర్య ॥ ఆఘారసమిధౌ ప్రహరతి॥
 దర్వామితరదర్వ్యగ్రి మవధాయ సగ్గ్నావేణాభిజహూతి॥ స్వా
 హా॥ వసుభ్యో రుద్రభ్య ఆదిత్యేభ్య సగ్గ్నావభాగేభ్య ఇదంనమ
 మ॥ అస్మిన్ప్రకృతే కర్మణి జ్ఞాతాజ్ఞాతాదిసకలదోషస్విర్హరణార్థ మ
 నాజ్ఞాతత్రయమ్॥ కర్మాంతరితకర్మవిపర్యాస ప్రాయశ్చిత్తార్థంత్యనో
 అగ్నే సత్వనో అగ్న ఇతి ॥ సర్వాక్షరపదనృత్తవర్ణా పప్రాయశ్చిత్త
 ర్థమాభిర్గిర్భిరితి॥ వాజ్మీయమహాప్రప్రాయశ్చిత్తార్థ మిదంవిష్ణుస్త్వంబక
 మితి॥ ఋక్స్వేద్యప్రప్రాయశ్చిత్తార్థం యద్విద్వాగ్ం సేతిస్కన్నాదిదో
 షప్రప్రాయశ్చిత్తార్థమన్యోద్యారితి॥ మిందాదిదోషప్రప్రాయశ్చిత్తార్థం
 నృత్యతన ఇతి॥ సమస్తభయాద్యుపద్రవదోషనిర్హరణార్థం పునరిగ్నిష్ట
 త్సురితి॥ అగ్న్యపఘాతప్రప్రాయశ్చిత్తార్థం పునస్వాదిత్యా ఇతి॥ సర్వప్ర
 యశ్చిత్తార్థం భూభువస్సువరిత్యే ధైర్మ్యే రాజ్యాహుత హోహామి॥

అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియ తేషిషు॥ అగ్నే తదస్యక
 ల్బయ త్వగ్ంహి వేత యథాతథగ్ స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదం నమ
 మ॥ పురుషసమ్మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః॥ అగ్నే తదస్య
 క్లబ్దయ త్వగ్ంహి వేత యథాతథగ్ స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదంనమమ॥

యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షాన యజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యాసః । ఉ
 గ్నిష్ట స్థోతా క్రతువి ద్విజానా యజ్ఞోదేవాగ్ం ఋతుశోయజాతి
 స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ ॥ త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్
 దేవస్య హేదోవయాసిసీమాః । యజ్ఞో వహితమ శోశుచానోవి
 శ్వా ద్వేపాగ్ంప్రిప్రముముగ్ధ్యస్మతాస్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదం
 నమమ ॥ సత్వన్నో అగ్నే వమా భవ్రాతీ నేద్యో అస్యా ఉషస్తా
 వ్యుష్టా । అవయక్ష్మణ్ణో వరుణగ్ంర రాణోవీహిమృడీకిగ్ం సుహవోన
 వధి స్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యా మిదం నమమ ॥ ఆభిర్గీర్భి ర్య దతో
 నక్షోస మాప్యాయయా వారిహో వర్థమానః । యదా స్తోతృభ్యోమహి
 గోత్రారుజాసి భూయిష్ట భాజోఅఫతేస్యామస్వాహా ॥ ఇంద్రాయ
 హరివత ఇదం నమమ ॥ ఇవంవిష్టు ర్విచక్రమే త్రేధా నిదధేప్రదమ్ ।
 సమూళ మస్యపాగ్ంసురే స్వాహా ॥ శ్రీవిష్ణవ ఇదం నమమ ॥ త్వం
 బకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్ । ఉర్వారుక మివ బంధనా
 స్మృత్యో ర్ముక్షీయ మామృతాత్వాహా ॥ త్వంబకాయేదం నమమ ॥
 యద్విద్వాగ్ంస్తో యదవిద్వాగ్ంస్తో ముగ్ధాః కుర్వంత్యృత్విజః ।
 అగ్నిర్మా తస్మాదేస స శ్శ్రద్ధాదేవీచీ ముంచతాగ్ స్వాహా ॥ అగ్న
 యేశ్రద్ధాదేవ్య ఇదం నమమ ॥ తస్మాద్యోః పృథివీ మస్కాస్మష్ట
 ణోయినాగాః స్కన్నేమావిశ్వా భువనా స్కన్నో యజ్ఞః ప్రజన
 తుతు ॥ అస్కానజన్మిప్రజన ॥ ఆస్కన్నాజ్జాయతేప్రమా ॥ స్కన్నా

శృంగనిషీమహిస్వాహా ! స్కన్నాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం నమః॥
 యన్మ ఆత్మనో మిందా భూదగ్ని సత్కుశ రాహు దాహి నా దిహ
 జిహ్వాహా ॥ మిందాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం నమః ॥ పునర్జన్మ
 తు రదాత్పునరిందో బృహస్పతిః । పున స్మ ఆశ్వినాయువ చ తు
 రాధ తమత్యోస్వాహా ॥ అగ్నింద్రబృహస్పత్యశ్వభ్య ఇదం నమః
 మ । పునస్తాదిత్యా రుద్రా వసవస్సమింధతామ్ పునర్భ్రహ్మహోన
 సునీధ యజ్ఞః । పుతేన త్వంతనువో వర్ధయస్వసత్యా స్సంతయజ
 మానస్య కామా స్వాహా॥ అగ్నయే వసునీథా యేదం నమః॥
 శ్రీవిష్ణవేస్వాహా ॥ శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మన ఇదం నమః ॥ ఓంభూర్భు
 వస్సువస్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమః॥

అథ పూర్ణాహుతిహోమః.

శ్లో॥ ఆజ్యంబాదశకృత్సస్తు గృహీత్వాపూరయేత్సుచిమ్ ।

తయాచాజ్యాహుతిఃకార్యా సాపూర్ణాహుతిఃప్రతే॥

ఏవంగుణ..... ప్రీత్యర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం... హోమ
 మసంపూర్ణసిద్ధ్యర్థంపూర్ణాహుతిహోమఃకరిష్యే॥ హోమద్రవ్యా
 ణి పాత్రేనిధాయ ॥ పూజాదికం కుర్యాత్ ॥ ఏకమ్ । ద్వే । త్రిణి ।
 చత్వారి । పంచ । షట్ । సప్త । అష్టే॥ నవ । దశ । ఏకాదశ । ద్వాదశ ।
 సప్తతేఅగ్నే...॥ పూర్ణాహుతిమ్ సమాం జహూతి । సర్వంవై
 పూర్ణాహుతిః । సర్వమై వాహ్నీతి । అథో ఇయంవై పూర్ణాహుతిః
 అస్మామైవ ప్రతితిష్ఠతి । వస్తోరారాం జహూతి నహ్నే కారాన
 దితి వాప్రమా హూయా తేష్మతస్య వా ఏన మేషాథా రాఽ ముస్మి

న్నోకేపిన్యమానోపనిష్ఠత ఆజ్యేనజహూతి తేనోవాఆజ్యం తేజోవసాః
 ధాగాతేజస్వి నాజ్యే తేనోఽవయంధేఽథో కామా నై వసోధారా కా
 మానే నానరుంధే॥ పూర్ణానుతి ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు...
 అస్మిన్ ప్రకృతేకర్మణియజుర్భేషప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓమ్ భువస్సాస్వి
 హ॥ వాయవ ఇదంసమమ॥ హస్తం ప్రతౌశ్య ॥ ఆతమిహోః ప్రాణా
 నాయమ్య॥ విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః॥ ఏతావత్పర్యంతంనానాప్రకారేణసంభా
 విత సకలదోషనిర్హరణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓమ్ భూర్భువ
 స్సువ సాస్విహ॥ పృజాపతయ ఇదంసమమ ॥ అది తేఽన్వమగ్గ్థాః॥
 అనుమ తేఽన్వమగ్గ్థా॥ సరస్వతేఽన్వమగ్గ్థాః॥ దేవసవితః ప్రాసా
 వీ॥ పృణీతాస్వవ అనీయ॥ సదసినన్యే భూయాస్సర్వ మసినర్వంమే
 భూయాః పూర్ణమసి పూర్ణంమేభూయా అక్షితమాసిమామేక్షేషాః॥
 ఇత్యభిమంత్ర్య॥ యేన దేవాః ప్రవితేరిణ ఆత్మానం పునతేసదా॥ తేన
 సహస్రధారేణా ప్రావచూన్యఃపునంతు మా॥ ప్రాజాపత్యం ప్రవిత్రమ్॥
 శ్శోద్యామగ్ంహిరణ్మయమ్॥ తేన బ్రహ్మవిదోవయమ్॥ పూతబ్రహ్మ
 పునీమహే॥ ఇంద్రస్సనీతీసహమాపునాతు॥ సోమస్సస్వస్త్వావరుణస్స
 మీచ్యా ॥ యమోరాజా ప్రమృణాభిఃపునాతు ॥ జాతవేదామౌర్జ
 యంత్యాపునాతు॥ ఇతి మార్జయిత్వా॥ అథ దిజ్జౌర్జనమ్॥ ప్రాచ్యాందిశి
 దేవా ఋత్విజోమార్జయంతామ్॥ దక్షిణాయాం దిశి మాసాః పితరో
 మార్జయంతామ్॥ ప్రతీచ్ఛ్యాందిశిర్వహఃప్రశవో మార్జయంతామ్॥ ఉదీ
 శ్యాందిశ్యాప్రటవధ యోనస్సస్పతయోమార్జయంతామ్॥ ఉర్ధ్వాయాం

దిశియజ్ఞస్సంవత్సరోయజ్ఞపతిర్నాగజయంతామ్॥ ఇతిదిశ్నాగజనంకృత్వా
 నముద్రీంతః ప్రహిణోమిన్వాంయోనిమపి గచ్ఛతః॥ అచ్చద్రఃప్రజయా
 భూయాసంమాపరాసేచిమర్పయః॥ అంజతాపూర్ణస్తాత్రమానయతి
 శేత ఏనాస్యాంప్రజాందధాతి॥ ప్రజయాహిమనుష్యఃపూర్ణః॥ ముఖం
 విమృష్టే॥ అవభృథ స్యేవహూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి॥ అక్షతాశిరసి
 ధారయేత్॥ బ్రహ్మణంపూజయామి॥ జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతేభవ
 త్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం మనసోత్సాహ పరిమితిహిరణ్యం తుభ్య
 మహం సంప్రదదేనమమ॥

శాంతిరస్తు॥ పుష్టిరస్తు॥ ధనదాన్యసమృద్ధిరస్తు॥ కర్మసమృద్ధి
 రస్తు॥ భగవాన్ వాస్తోషుతిఃప్రియతామ్॥ ప్రాగాది పరిస్తరణముత్తరే
 విస్మజేత్॥ అగ్నేస్త్రాణాన్యపచనోతి॥ తేజస్వీయశస్వీ బ్రహ్మవర్చసి
 భవతి॥ హూమాంతేశ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః॥ ధ్యానాదిహోడశోప
 చారపూజా సమర్పయామి॥ స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధా యశః ప్రజ్ఞాం
 విద్యాం బుద్ధిం శ్రియంబలమ్॥ ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహి మే
 హవ్యవాహన॥ యన్యస్మృత్యాచనామోక్త్యాతపోహూమక్రియా
 దిమన్యానమ్ సంపూర్ణతాంయాతినద్యోవందేహుతాశన॥ యద్ధుతం
 తుమయా దేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ చతుస్సాగరపర్యంతం...అహా
 భోఅభివాదయే॥ అగ్నేనయసుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వానిదేవ
 వయునాని విద్వాన్॥ యుయోధ్యన్మజ్జహురాణమేనోభూయిష్ఠాంతే
 నమఉక్తింవిధేమ॥ ప్రచక్షుక్రాయ భానవేభరధ్వమ్ హవ్యంమతిం
 హౌగ్నయేసుపూతమ్॥ యౌదైవ్యాని మానుషాజ్జహూగ్ం వ్యంతర్వి

శ్వాని విద్యవాజగతి అచ్చగిగోమతయో దేవయంతిరగ్ని యంతి
 ద్రవిణంభిక్షమాణాః సునందృశగ్ంసుపతీకగ్ంస్వంచగ్ంసావ్యనాహ
 మరతిమానుషాణామ్ అగ్నేత్వమస్మద్యయోధ్యమీవాఅగ్నితా
 అభ్యమంతకృష్టిః పునరస్మభ్యగ్ంసువితాయ దేవతాంవిశ్వేభిరజ
 శేభిర్యజత్ర అగ్నేత్వంపారయానవ్యో అస్మాత్త్వస్తిభిరతి దుగ్ధాశే
 విశ్వో ॥ పూర్వే ప్రథ్వీ బహులాన ఉర్వీభవాత్తోకాయ తనయాయ
 తంయోః ప్రకారవో మననా వచ్యమానాదేవద్రవీచీం నయథ దేవ
 యంతః దక్షిణా వాఙ్మజస్త్రివాచ్యేతి హవిర్భరంత్యగ్నియేషుతా
 చీ ॥ శ్లో ॥ నమస్తేగార్హపత్యాయనమస్తే దక్షిణాగ్నియే । నమఆహ
 వనీయాయ మహావేద్యేనమోనమః ॥ కాండద్వయోప సాద్యాయ
 కర్మబ్రహ్మస్వరూపిణే స్వర్గాపవర్గరూపాయయజ్ఞేశాయ నమోనమః
 యజ్ఞేశాచ్యుత గోవిందమాధవానంత కేశవ కృష్ణ విష్ణో హృషీకేశ
 వాసుదేవనమోస్తుతే ॥ సకృత్తే అగ్నే నమః । ద్విస్తే నమః । త్రిస్తే
 నమః । చతుస్తే నమః । పంచకృత్వస్తే నమః । దశకృత్వస్తే నమః । తతకృత్వ
 స్తే నమః । సహస్ర కృత్వస్తే నమః ॥ ఆసహస్ర కృత్వస్తే నమః ।
 అపరిమితకృత్వస్తే నమః । నమస్తే అస్తుమామాహిగ్ంసీః ॥ అహంప్రస్తా
 దఃగా మవస్తాదహంజ్యోతిషావితమో వవార । యదంతరిక్షం తదుమే
 పితా భూదహగ్ం సూర్య ముభయతో దదర్శాహం భూయానము
 త్తమస్సమానానామ్ ॥ సంతతశ్రీరస్తు । నమస్తమంగళాని భవంతు ॥
 శ్లో ॥ మత్కర్మ కుర్వతాం పుంసాం కర్మ తాపో భవేద్భద్ర । తత్కర్మ

వఫలం కుర్యుస్సినః కోట్యోనుహర్షయః । అపరాధ సహ ప్రాణి
క్రియంతేహర్షిశం మయా । దాసోఽయమితిమాంమత్వాత్మమస్య
శ్రీయశ్శేష్వరః ॥ యత్కరోమియదశ్చామియజ్జహూమిదదామియత్ ।
యత్ప్రసామినాష్టేకయతత్కరోమి త్వదర్పణమ్ ॥ శృద్ధామేధాం
యశః వజ్ఞాంవిద్యాంబుద్ధిం శ్రియంబలమ్ । ఆయుష్యంశేజ ఆరోగ్యం
దేహిమేహవ్యవాహన । ప్రమాదాత్కుర్వతాంకర్మ ప్రచ్యవే తా
ధ్వజేయతి । స్మరణాదేవ తద్విష్ణో స్సంపూర్ణం స్యాదితిస్మృతిః ॥
విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః । ఇతియాజుష స్మార్తాను క్రమణికాయాం

పూర్ణాపాతి హూమసహిత జయాదయ స్సమాప్తః.

అథ దీపవిధిః.

శ్లో॥ రవేరస్తం సమారభ్యయావత్సూర్యోదయోభవేత్ ॥ యస్య
తిష్ఠేద్ధృహేదీప స్తస్యనాస్తిదరిద్రతా । ఆయ్యర్థః ప్రాజ్ఞుభో దీపో
ధనదన్యాగుదజ్ఞుభః । పృత్యజ్ఞుభోదుఃఖదోఽసా హనిదో దక్షిణా
ముఖః । స్థాపితాయదిచైవస్య ద్దిక్షు దీపా శ్చతస్పృశు । శుభదాస్తే
నదా సర్వేనదోష స్తతికశ్చన॥

తా॥ సూర్యాస్తమయ సమయము మొదలుకొనినూర్యోదయమునాకును దీపము
గలగృహమునందు చారిద్ర్యము కలగ నేరదు; సూర్య మొగముగఁ బెట్టిన దీపమాయు
త్పన్నుని గలుగఁజేయును, ఉత్తరాభిముఖముగఁ బెట్టినదీపము ధనాభివృద్ధిని జేయును
పశ్చిమాభిముఖముగుదీపము దుఃఖమునుకలుగఁజేయును; దక్షిణాభిముఖముగఁ బెట్టిన
దీపముహానిని గలుగజేయును; నాలుగుదిక్కులయందును నొక్కతూరిగ దీపమును
పెట్టెని దోష మేమియునులేదని తాత్పర్యము.

శుభకర్మను సర్వదా ఆచౌ దీపారాధనంకృత్వా, ప్రణమ్య,
తాంబూలఫలాదికంగృహీత్వా, విధిప్రకారేణప్రయోగంకుర్యాత్ ।

అథ గృహ్యసూత్ర ప్రారంభః.

సూత్రం॥ సుహృదస్సమవేతాన్మంత్రవతోవరాస్సృహిణు యాత్తానా
దితోద్వాభ్యామభిమంత్రయేతస్వయందృష్ట్వా తృతీయాం జపేచ్ఛతు.
ధ్యాసమీక్షేతాంగుష్ఠేనోపమధ్యమ ఖాచాంగుళ్యాదర్భగంసంగృ

హ్య ఉత్తరేణయజమాతస్యా భువోరంతరగ్ంసంమృజ్యపరీచీనం
 రస్యేత్ పాప్తేనిమిత్తఉత్తరాంజపేత్ యుగ్మం త్సమవేతాన్మంత్రవత
 ఉత్తర గూర్భ్యఃప్రహిణుయాదు త్తరేణయజమాతస్యాశ్శిరసిదర్భేణ్యం
 నిధాయతస్మిన్నుత్తరయాదక్షిణంయుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్యచ్ఛిద్రేసువ
 ణము త్తరయాం తిథా యో తరాభిఃపంచభిన్నా పయిహోత్తరయా
 అనా తేనవాసనాచ్ఛాద్యోత్తరయా యోక్తేణసన్నహ్యత్వధైనాముత్త
 రయాదక్షిణేహస్తేగృహీత్వాగ్ని మభ్యాసీయాపరేణాగ్ని ముదగగ్రం
 కటమాస్తీర్య తస్మిన్ను పవిత్రతఉత్తరోవరో ౭ గ్నేరుప సమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాంతే ||*|| అదైనామాదితోద్వాభ్యామభిమంత్రే యేతా
 థాన్యైదక్షిణేనసీచాహస్తేనదక్షిణముత్తానగ్ం హస్తజృష్టాయాద్య
 థికామయేతస్త్రిరేవజనయేయమిత్వం గుళీరేవగృష్టాయాద్యదికామ
 యేతపుగ్ంస ఏవజనయేయమిత్వం గుప్తమేవసాభీనాజుప్తమభీవలా
 మానిగృష్ణాతిగృష్ణామితృత్యేతాభిశ్చతస్మభిరధైనా ముత్తరేణాగ్నిం
 దక్షిణేనపదాప్రాచీముదీచీంవాదిశిమభిప్రకృమయ త్యేకమిష ఇతినఖే
 తిసప్తమేపదేజపతాప్రాహ్మోమాత్పదక్షిణమగ్నింకృత్వా యథాస్థాన
 ముపవిశ్యాన్వారభాయాముత్తరాతహుతీజానోతి * సోమాయ
 జనివిదేన్వాహే త్యేతైః పృతిమంత్రం అదైనాముత్తరేణాగ్నిం దక్షి
 ణేన పదాశ్మన మాస్థాపయత్యాతిష్ఠేత్యధాస్యా అంజలాపుప స్తీర్య
 ద్విర్లాజానోప్యాభిఘారయతి తస్యాస్సోదర్యోలాజానావపతీత్యేకే జ
 హోతీయంనారీ త్యుత్తరాభిస్తిస్మభిః ప్రదక్షిణమగ్నిం కృత్వాశ్మ
 నమాస్థాపయతి యథాపురస్తాద్ధోమశోత్తరయా పునఃపరిక్రమణ
 మాస్థాపనగ్ం హోమామశోత్తరయాపునః పరిక్రమణంజయ్యాదిప్రతి
 పద్యతే పరిషేచనాంతర కృత్వోత్తరాభ్యాం యోక్త్రంవిముచ్య
 తాంతతః క్రవాహయే త్ప్రవాహారయేత్స మోవ్యైతమగ్ని మమ
 హారంతినిత్యో ధార్యోనుగతోమంధ్యశోత్త్రయాగారాద్వాహర్య
 క్రవాహశ్చివ్యతరస్యభార్యాయాః పత్న్యర్వానుగ తేపివోత్తరయా

జహుయాన్నోపవసేదు త్రరా రథస్యోత్తంభనీవాహంపు త్రరాభ్యాం య
 న క్షిదక్షిణమగ్రఆరోహతీము త్రరాభిరభిషుంత్రయ తేసూత్రేవత్కనో
 ర్వ్యవస్తృణాత్మ్యత్తరయానీలం దక్షిణస్యాంహిత ముత్తరస్యాతేం
 ఉత్తరాభిరభియాతితిథ్నస్థాణుచతుస్పథ వ్యతిక్రమేచోత్తరాంజపేత్ |
 నావ ముత్తరయానుమంత్రయ తేనచనావ్యాగ్ సరతీవధూః పశ్యేత్తీ
 ర్వోత్తరాంజపేచ్ఛ శానాదివ్యతిక్రమేభాండేరథేవారిష్టేగ్నేరుపస
 మాధానాద్యాజ్యభాగాం తేన్వారభాయాము త్రరాఆహుతీర్హుత్వా
 జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకగోతి క్షీరిణామన్యేషాంవా
 క్షుణ్ణానాం వృక్షాణాంనదీనా ధన్వనాంచవ్యతిక్రమ ఉత్తరేయధా
 లింగంజపేత్ - గృహాను త్రరయా సంకాశేయతివాహంపు త్రరాభ్యాం
 విముంచతిదక్షిణమగ్రేహోహితం చర్మానడుహం ప్రాచీనగ్రీవ ము
 త్రరలామ మధ్యే గారస్యోత్తరయా స్తీర్యగృహాన్ప్రపాదయన్ను త్ర
 రాంనాచయతిదక్షిణేనపదానచదేహలీ మధితిష్ఠత్మ్యత్తరపూర్వేదేశేం
 త్రగారస్యాగ్నేరుపస మాధానాద్యాజ్యభాగాం తేన్వారభాయాము త్ర
 రా ఆహుతీహుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకగోత్వో
 త్రరయాచర్మ ణ్యుపవిశిత ఉత్తగో వరోథాస్యాః పుగ్గ్స్వాజీవ
 పుత్రాయాః పుత్రమంక ఉత్తరయోపవేళ్యత స్తైఫలాన్యత్తరేణయ
 జమా ప్రదాయోత్తరేజపిత్యావాచం యచ్ఛతి ఆనక్ష త్రేధ్య ఉదితే
 షునక్ష త్రేషు ప్రాచీముదీచీంవాదిశముపేనిష్క్రిమ్యోత్తరాభ్యాంయ
 త్థాలింగంధ్రువనురుంధతీంచదశాయతి || అథైవామాగ్నే యేనస్థా
 లీపా కేనయాజయతిపత్న్యవహంతిచదుగ్గశ్శిపయిత్వాఽ భిఘార్యప్ర
 చీనఃసుదీచీనంవో ద్వాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘార్యాగ్నేరుప సమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాం తేన్వారభాయాగ్ స్థాలీపాకాజ్జహోతిసకృదుప స్రరగా
 భిఘారణెద్విరవదానమగ్ని ర్జేవతాస్వాహాకారప్రదానోపివాసకృదుప
 హోత్యజహుయాదగ్ని సస్విష్టకృద్వితియస్సృకృదుప స్రరగావదానేద్విర
 భి ఘారణంమధ్యాత్పూర్వస్వావదానంమధ్యేహోమఉత్తరాథాదుత్త

తస్యోత్తరాథా పూర్వాథాహోమోలేపయోః ప్రస్తవత్తాస్త్రిణ్ణి
 యోక్తుగ్నాప్రహరణిసిద్ధము తరంపరిషేచనం తేనసర్విష్ణుణా బ్రాహ్మ
 ణంభోజయేద్యోన్యపచితస్తస్నాఘుపభందదా శ్యేవమతిఠ్ఠార్థ్వందక్షి
 ణావజ్జముపోషితాభ్యాంపర్వసుకార్యః పూర్ణాత్రస్తుదక్షిణేత్యేక
 నాయంప్రాతరతిఠ్ఠార్థ్వగ్గంహస్తైవ తే ఆహుతీతండులైర్యవైర్వాజ
 హుయాత్సాలీపాకవద్దైవతిగ్ం సారీపూర్వాహుతిః ప్రాతరిత్యేక ఉభ
 యతః పరిషేచనంయథాపురస్తాత్పార్వణే నాతోన్యానికర్మాణి వ్యా
 ఖ్యాతాన్యాచారాద్యాని గృహ్యం తే యథోపదేశందేవతా అగ్నిగ్ం
 స్విష్టకృతం చాంతరేణావికృతమాతిథ్యంవై శ్వదేవేషిశ్వదేవాః పౌర్ణ
 మాన్యాంపూర్ణమాసీయన్యాంకియతే॥*॥ ఉపాకిరణేనమాపనేచఘ్న
 షిర్యఃప్రజ్ఞాయతే సదసస్పత్రిత్వీయఃస్త్రియానుపేతేనతొరలవణావ
 రాన్నసగ్ంనృష్టస్యచహోమంపరిచక్షుయతేయథోపదేశంకామ్యాని
 బలయశ్చసర్వత్రస్వయం ప్రజ్వలితేగ్నాపుత్తరాభ్యాగ్ం సమిధావాద
 ధ్యాదాపన్నాశీ శ్శ్రీమాణాదితివైతదవా ర్విజాగ్నియంద్యదహార్భా
 ర్యామావహతేత్తిరాత్రముభయోరధశ్శయ్యాబ్రహ్మచర్యం తొరల
 వణవజ్జనంచ తయోశ్శయ్యామంతరేణదండ్రోగ్గంధలిప్తోవాసనాసూ
 త్రేణనాపరిసీత స్తిష్ఠతితం చతుర్ధ్యాఅపరరాత్రఉత్తరాభ్యాముత్థాప్య
 ప్రత్యాశ్యనిధాయాగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్య భాగాంతేన్వారభా
 యాముత్త ఆహుతీర్హుత్వాజయాదిప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృ
 త్వాపరేణాగ్నిప్రాచీముపవేశ్యతస్మాశ్శిరన్యాజ్యశేషాద్వాప్యహ్మ
 తిభిరోంకారచతుర్థాభి రాసీయోత్తరాభ్యాం యథాలింగంమిషస్స
 విహిక్యోత్తరయాజ్యశేషేణహృదయదేశౌ సమృజ్యోత్తరాస్త్రిప్రా
 త్పిత్యా శేషగ్ంసమావేశనజపేదన్యోవై నామభిమంత్రయేతియదా
 మలవద్వాసాన్యాదథే నాం బ్రాహ్మణ ప్రతిషిద్ధానికమాణిసగ్ం
 శాస్తియాం మలవద్వాససమిత్యేతానిరజసః ప్రాదుర్భవాత్తాన్విష
 తాన్ముతు సమావేశన ఉత్తరాభిరభి మంత్రయతే॥

చతుర్థీశ్రభృత్యా షోడశీ.

ముత్తరా ముత్తరా, యుగ్మా ప్రజానీశ్రేయసమృతుగమన
 త్త్యుపదిశం త్యధకాప్రాధ్వన్య కరిత వేపరిశాసనచాపడకస్పృశాత్తి
 త్తరే యథాలింగం జపేదేవము తతైర్యథా లింగచిన్త్యంవనస్సదిగ్
 స్వాతగ్ం శికుని మిత్యుభయో వ్యాకచయసగ్ం సకేకపున్ప్రైరా
 త్రావంబ్రహ్మచర్యం చరిత్వాష్టాలీపాకగ్ శ్రవయత్వాగ్నే రుపన
 మాధానాద్యాజ్య భాగాతే న్వారభామూముత్తరా ఆహుతీహుక
 త్వాజయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వా తేన సర్విష్ణుతా
 యుగ్మా ద్వ్యవరాన్బ్రహ్మణా న్భోజయిత్వా సిద్ధిం వాచయీత
 శ్వస్తిష్యేణేతిస్స పైర్యవైః సాతాంపరికిరితియదివాదుణ్యసి వరుణా
 త్వానిష్క్రిణామితియాదిసామ్యసి సామాత్వా నిష్క్రిణామితిశ్వో
 భూతఉత్తరయోత్థా ప్యోత్తరాభి స్తిస్సభిరభినుంహ్వోత్తరయూప్రతి
 చ్చన్నాగ్ం హస్తయోరాబన్య శయ్యాకాలేజాహుభ్యాం భర్తారం
 పరిగృహ్ణీయా దుపధాన లింగయా వశ్యోభవతినపత్నీ బాధనంచేతే
 నైవకామెనోత్తరేణానువాకేన సదాదిత్యమఃపతిష్ఠతే యక్ష్యగృహీ
 తామన్యాంవా బ్రహ్మచర్యయుక్తః పుష్కరసంవర్తమూలైరుత్తరే
 ర్యథాలింగమంగాని సంమృజ్య ప్రతీచీనంనిరస్యే ద్వధూనాసఉత్తరా
 భరే తద్విదేదద్యాత్ ॥ ఇతి యాజుషస్మార్తానుక్రమణికాయాం

గృహ్యసూత్రేవివాహ మంత్రసూత్రం సమాప్తమ్.

హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

గృహ్యసూత్రే ద్వితీయప్రశ్నోపాసరంభః.

సూ॥ ఉపనయనంవ్యాఖ్యాన్యమోగ రాభిష్టమేషుబ్రాహ్మణ
 ముపనయీత గర్భైకాదశేషు రాజన్యం గర్భద్వాదశేషు వైశ్య
 వసంతో గోష్మశ్చరదిత్యుతనో వర్ణాను పూర్వేణబ్రాహ్మణానోభజ
 యుత్వా శిషోవాచయిత్వా కుమారం భోజయిత్వాను వాకస్యప్రథ
 మేన యజుషాప స్సగ్ం సృజ్యోష్టా శ్శీతాస్వానీయోత్తరయా శిర

ఉన త్రితిగం స్త్రీందర్భానంతర్ధాయోత్తగాభి శ్చతస్సభిఃప్రతిమంత్రే
ప్రతిదిశంప్రవపతి వపంత ముత్తర యాను మంత్రయతే దక్షిణా
మాతా బ్రహ్మచారీనానడుపే శక్యత్పిండేయవాన్ని ధాయతస్మిన్నే
శానుపయ మ్యోత్తర యోదుంబగమూలే దర్భ సంజేనా నిదభాతి
న్నాతమగ్నే గుపనమాధానా ద్యాజ్య భాగాంతే పాలాశీగంసమిధ
ముత్తర యాధాప్య ఉత్త రేణాగ్నిం దక్షిణేనపదాశ్చాన మాస్థాప
యత్వాతిషేతివాస్ససద్యఃకృత్తోతముత్త రాభ్యామభీమంత్రోత్త రా
భిస్తి స్సభిః పరిదాప్య పరి హిత ముత్తరాయను మంత్రయతేమాం
జీం మేఖలాంత్రి వృతాంత్రిః ప్రదక్షిణ ముత్త రాభ్యాం పరివీయాజిన
ముత్తర ముత్తరయోత్త రేణాగ్నిందర్భాంత్రగ్ స్తీర్యతేష్వేన ముత్తర
యావస్థా ప్యోదకాంజలి మస్యాఅంజ లావానియ్యోత్తరయాత్రిఃప్రో
త్తోత్తరైర్దక్షిణమాస్తేగృహీతోత్తరైర్దేవతాభ్యఃప్రదాయోత్తరేణ
యాజుషోపనియసుప్రజాఇతిదక్షిణేక రేజపతి॥ బ్రహ్మచర్యమాగామితి

కుమారాహప్రప్యంపరస్యప్రతివచనం కుమారస్య శేషం పరోజపతి
ప్రత్యగాశిషంచనంవాచయత్యుక్తమాజ్యభాగాంతమజ్ఞేన ముత్తరా
ఆహుతీహ్వానయిత్వాజయాది ప్రతిపద్యజేపరిషేచనాంతంకృత్వాపరే
ఽణాగ్ని ముదగగ్రంకూర్చంనిధాయతస్మిన్నుత్త రేణయాజుషోపనేశోప
విశతిపురస్తాత్ప్రత్యజ్ఞాసీనః కుమారోదక్షిణేనపాణినాదక్షిణంపాదమ
న్వారభ్యాం సావిత్రీంభో అనుబూహితస్కాతన్వాహతత్సనితురితి
పచ్చోర్ధ్వశస్తతస్సర్వా వ్యాహృతీర్విహృతాః పాదాదిష్వంతేషువా
తథాద్విర్చయోరుత్తమాం కృతన్నయాం కుమార ఉత్త రేణ మంత్రే
తోత్తరమోష ముప స్పృశేతి కర్ణానత్తరేణదండముత్త రేణాదక్షే
పాలాశోదండోబ్రాహ్మణస్యనైయ్య గ్రోధస్కంధజోవాగోజ్గిరాజ
స్యస్యగాదర ఔదుంబరోవా వైశ్యస్యవాగో దండ ఇతి స్ఫుతంచమ
ఇశ్వేతద్వాచయిత్వాగురవే వరా దత్వోదాయపేత్యుత్థాప్యోత్తరై
రాదిత్య ముపతిష్ఠతేయం కామయేత నాయసుచ్చి ద్యేతేతితముత్తరై

యాదక్షిణా హస్తేగృహ్ణీయాత్ప్రహ మేతమగ్నిం ధారయంతియోరల
వణవర్జనంచ పరిత్వేతి పరిమృజ్యోత్తరైర్మంత్రేన్సరుథ ఆదధ్యాదేవ
మన్యస్మిన్నపి సదారణ్యా ధేహా నాహృతోత్తరయాసగ్ంశాస్తి
వాసశ్చితుర్థీ ముత్తర యాద త్రేన్యత్పరిధాప్య॥ వేదమధీత్యస్నాన్య
న్ప్రగుదయాద్వృజంపవిశ్యాంతగ్ంమ్లాచర్మణాద్వాతమపిధాయాస్తే
నై సమేతదహరాదిశ్యోభితపేన్మధ్యందినేగ్నేరుపసమాథానాద్యాజ్య
భాగాంతేపాలాశీగ్ంసమిధముత్తరయా ధాయాపరేణాగ్నిం కటవక
కాయాం వోపవిశ్యోత్తరయా త్సురమభిమంత్ర్యోత్తరేణయజుషావ
ప్రేప్రదాయాపగ్ంసగ్ంసర్జనాద్యాకేశ నిధానాత్సమానంజఘనాథే
వ్రజస్యోపవిశ్య విసన్యమేఖలాం బ్రహ్మచారిణే ప్రయచ్ఛతితాగ్ం
స ఉత్తరయో దుంబరమూతేదర్భస్తంబే వోపగూహత్యేవం విహి
తాభిరేవా ద్భిరుత్తరాభిష్టభిస్తాత్తరయో దుంబరేణతతో
ధావతేస్తాసీయోచ్చాదిత స్తాతఉత్తరేణయజుషాహతమంతరం
వాసఃపరిధాయ సార్వసురభిణాచందనేనోత్తరైర్దేవతాభ్యఃప్రదాయో
త్తరయాను లిప్యమణిగ్ం సావర్ణగ్ం సోపధానగ్ంసూత్రోతముత్త
రయోదపాత్రేత్రిప్రదక్షిణం పరిష్టావ్యోత్తరయాగీవాస్వాబద్వైవ
మేవబాదరం మణింమంత్రవర్జగ్ం సవ్యేపాణానాబధ్యాహతముత్తరం
వాసోరేవతి స్త్వేతిసమానంతస్యదశాయాంప్రవతోప్రబన్ధర్వాన్

మాధాయాజ్యేనాభ్యానా యన్నుత్తరా ఆహుతీహుత్వాజయూది
ప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వా । ఏతాభిరేవదక్షిణైకర్ణాబద్ధితై
తాభిస్సన్య ఏవముత్తరైర్యథాలింగగ్ం సృజశ్శిరస్యాంజనమాదశా
వేక్షణముపాన హాఘత్రం దండమితి వాచంయచ్ఛత్వానక్షత్రేభ్య
ఉడితేషునక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీనా దిశముపనిష్క్రమ్యోత్తరేణా
ర్థర్థేన దిశఉపస్థాయోత్తరేణ నక్షత్రాణిచంద్రమస మితిరాతినాసం
భాప్య యథార్థంగచ్ఛతి ॥ ౮॥ అథైతదపరంతూష్టిమేవ తీర్థేన్నా
త్వాతూష్టిగ్ంసమిసమాదధాతియత్రాస్మాఅపచితింకుర్వతితయా

ర్చణపవిత్రత యథాపురస్తాజేన ముత్తరాభ్యాం యథాలింగగ్ం తా
జాస్థపతిశ్చపః పాన్యాశ్చితి ప్రాసానా త్రరయాభిమంత్ర్య దక్షిణం
సాదః పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్యగ్ం శూద్రాయప్రత్యో
శ్చియితార ముశస్పృశ్యోత్తరేణయజుషాత్సనం ప్రత్యభిమృశేత్కూ
ర్చాభ్యాం పరిగృహ్య మృన్మయేనార్హణీయా అపశ్చితిప్రాసానా త్ర
రయాభిమంత్ర్యాంజుల వేక దేశ ఆనీయమాన ఉత్తరం యజ్జపేచ్ఛే
మం పురస్తాన్ని నీయమాన ఉత్తయానుమంత్రయతే దధిమధుసగ్ం
సృజ్యకాగ్ం సేనవ ర్షీయసాపిధాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్యమధుప
ర్క ఇతిప్రాసా త్రవృషేకేఘృతంచ పాజ్జమేకేథానాస్సక్తూం
శ్చోత్తరా భ్యామభి మంత్ర్యయజుర్భ్యామప ఆచామతి పురస్తాదు
పరిష్టాచో త్రరయాత్రీః ప్రాశ్యానుకంప్రాయ ప్రయచ్ఛేత్ప్రతిగృహ్యైవ
వ రాజాస్థపతిర్వాపురోహితాయశాంతిగాం ప్రాసానా త్రరయాభి
మంత్ర్య తస్యైవపాగ్ శ్రవయిత్వోప నీణాభిఘాతీతాం మధ్యమే
నాంతమేనవాపలాశపర్ణేనోత్తరయా జహ్నాతి యద్యుత్సృజేమ
పాగ్ం శూత్తరాంజపిత్యో ముత్సృజ తేత్యుచ్చైరన్నంప్రోక్త ము
పాగ్ం శూత్తరై రభిమంత్ర్యోంకల్పయతే త్యుచ్చై రాచార్యాయ
ర్వీజే శ్వశురాయ రాజ్ఞశ్చిపరిసంవత్సరా దుపఃష్టద్యభ్యః ఏతత్కా
ర్యగ్ం సకృత్ప్రవక్తౌ చిత్రాయ ॥౯॥ ఖండః॥ సీమంతశ్శాన్నయనం
పృథమేగ క్లేచతుర్థేమాసిబ్రాహ్మణానాభిజయత్వాశిషోవాచయిత్వా
అగ్నే దుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంజే2 వ్యారభాయాముత్తరాఆ
హుతీర్హుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా2 పరే
ణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య త్రేణ్యాశలల్యాత్రిభిర్దర్భ పుంజీలైశ్చలాలు
గ్లప్సేన త్యూర్ధ్వగ్ం సీమంతమున్నయతి వ్యాహృతీభిరుత్తరాభ్యాం
చ గాయత్రమితి వీణాగాధినాసగ్ంశాస్త్యుత్తరయోః పూర్వాసాల్యా
నాం బ్రహ్మనామితరానదీనిరేశశ్చ యస్యాంవసంతియ వాన్విరూధా
సాబధ్యవాచంయచ్ఛత ఆనక్ష తేభ్య ఉదితేషునక్ష తేషు ప్రాచీము

తీర్చిచా దిశముపనిష్క్రమ్యనర్స మన్వారభ్యవ్యాహృతీశ్చజపిత్యా
 వాచవిస్మజేత్ || ౧౦ || ౪౦ || పుగ్ంసువనం వ్యక్తేగ శ్శేతిష్యేణ న్యశో
 ధన్యయా ప్రాచ్యుదీచీనా శాఖాతతస్సవృషణాగ్ం శుంగామాహృ
 త్య సీమంతపదగ్నే రుకునమాధానాద్యనవన్నతయం కుమార్యాదృ
 షత్పుత్రే దృషత్పుత్రేణ ప్రేషయిత్వా పరిష్లావ్యాకరేణాగ్నింప్రాచీ
 ముత్తానాం నిపాత్యోత్తరేయజ మాగుప్తేనదక్షిణేనాసికా చ్చిద్రేపి
 న ముతిపుమాగ్ం స జనయతి క్షేప్రపుగ్ంసువన మనాప్రీతేన శ
 రావేణానుసోతస ముదకమాహృత్య పత్తస్తూర్యంతినిధాయమూ
 ర్ధ్వం చోష్వంతి ముత్తరేణయజమాభిమృత్యైతాపి రేవాద్భిరుత్తరా
 భిరవోక్షేత్ || ౧౧ || జాతంవాత్సపేగ్గాభిమృశ్యోత్తరేణ యజమాప
 స్థ ఆధాయోత్తరాభ్యా మభిమృత్రణ మూర్ధన్యచిద్రుద్రమభి నత్పరా
 యంజనా యదగ్ని మయజంతపంచ శ్రీణాముదారోధరుణోరయీణాం
 మనీషాణాం ప్రార్పణస్సోమగోపాః వసోస్సూనుస్సహసో అప్పురా
 జావిభాత్యగ్రిడిష సామిధానః | యస్తేఅద్యకృణవద్భద్రశోచేఽపూపం
 దేవఘృత వంతమగ్నే | ప్రతంసయప్రతరాంవసోఽలచ్ఛాభిద్యుమ్నం
 దేవభక్తంయవిష్ఠ | ఆతంభజశాశ్రవసేష్వగ్న ఉక్థ ఉక్థ ఆభజతేస్యమా
 నే | ప్రీయస్సూర్యేప్రియో అగ్నాభవాత్యజ్ఞాతేసభిన దదుజ్ఞానిత్వైః |
 త్వమగ్నే యజమానా అనుద్యున్విశ్వావసూనిదధిరేవార్యాణి | త్వ
 యాసహద్రవిణమిచ్ఛమానా వజ్గింగోమంతముశిజోవివప్రుః | దృశానో
 రుక్మఉర్వ్యావ్యద్యౌద్దుర్మణామాయుశ్శ్చియేరుచానః | అగ్నిరమృతో
 అభవద్వయోభిర్యదేనంద్యౌరజనయత్సురేతాః | అస్మిన్నహగ్ం స హ
 సంపుష్యా మ్యేధమానాస్సేవశే | అవఘోణందక్షిణైకరేజా పోనయ
 త్రనామచ నిర్దిశతి తద్రహస్యం భవతిమధుఘృతమితిసగ్ం నృజ్యత
 స్సికద శ్శేణహిరణ్యం నిష్టర్క్వం బధ్వా పదాయోత్తరైర్నృత్యైఃకు
 మారంప్రాశయిశ్యోత్తరాభిః కుంచభిహ్ను పయిత్వాదధి ఘృత మితి
 సగ్ంనృజ్యకాగ్ంసేనపృష దక్షిణంవ్యాహృతీభిరోంకార చతుర్థాభిః

కుమారం ప్రాశయిగ్వాద్భి శ్చేషగంసగంసృజ్యోమైవినయే గుహర
యానూతురుకసతహాయోత్తరయా దక్షిణగ్వాద్భి శ్చేషా
రాభ్యాం పృథ్వీ మభిమృత్యోత్తరేణ యజమానం విష్ణుముతరేణ
యజమాశిరిస్థ ఉడకుంభంసిధాయ సవకావాన్యలీకరణమిశ్రా నజలి
నోతి తైత్త్రిప్త్రిః పరిస్వాహా కారగం హుత్వాసగం శాస్త్ర ప్రవిష్టే
ప్రవిష్టవంతుష్టేనుగ్వా నావప తేత్యేనమహారహ గానిర్జత తా యాం
దశమ్యాముత్థితాయాగం స్నాతాయాం పుత్రస్యనామదధాతి పితా
మా తేతద్వ్యక్షరం చతురక్షరంవా నామపూర్వమాభ్యాతో త్తరం
ద్విర్భుభిష్టావాంతం ఘోషవదాద్యంతరం తస్థమపివా యస్మిన్స్విత్యు
పసర్గస్విత్యుత్తది ప్రతిష్ఠితమితిహి బ్రాహ్మణమయుజాక్షరం కుమా
ర్యాః పృథ్వీనాదేత్వపుత్రస్విత్యుత్తరాభ్యా మభిమంత్రణం మూర్ధన్యవ
భూణం దక్షిణకణఁఉత్తరాన్యంత్రా జపేత్కుమారీ ముత్తరేణ
యజమాభిమంత్రయి తే || ౧౨ || జన్మనోధిషష్ఠేనూసి బ్రాహ్మణాన్భి
జన్మన్యా శిషో చయిత్వా దధిమధుఘృతమోదనమితిసగంసృజ్యో
త్తరేత్వ త్తరం కుమారం ప్రాశయే తైత్త్రిరీయేణ మాగంసేనత్యేకే
జన్మనోధి త్పతీయే వర్షచౌలం పునర్వస్వా రాబ్రహ్మణానాం భోజన
మపాయనవత్సమంతవ దగ్నేరుప సమాధానాద్యపరేణాగ్నిం ప్రాం
చముపవేశ్య తేగ్వా శలల్యాతిభిర్దర్భ పుంజీతైశ్శలాలుగ్లఘ్నేనతి
తూష్ణింకేశాన్నినియ యథషిశిఖాసిదధాతి యథావైషాంకులధర్మ
స్విత్యుదపాగంసగంసర్జనాద్యాకేశ నిధానా త్సమానంతురం ప్రత్య
క్ష్య సిదధాతి తేనత్ర్యహం కర్మనివృత్తిర్వరఁదదాత్యేనం గోదానమ
న్యస్మిన్నపి నక్షత్రే. షోడశేవ శేగ్ని గోదానోవాస్యా త్సావత్సరం గో
దానవ్రత మిశ్యేక ఉపదిశం త్యేతా వన్నానానర్వాన్కేశా న్వాప
కుత ఉడకోపస్పర్శమితి ఛందోగాః || ౧౩ ||

శ్లో గృహ్యసూత్రేణ ఉత్తరభాగ ప్రారంభః ||

ఓం దక్షిణాపగ్వాద్భిష్టవంతుమగారావశాశ ముద్ధర్మపాలా శేనశ

మీనుయేనవోదూహేనతామేవ దిశము తరయోదూహ త్యేవంత్రీః
 కృత్వా ఉ తరయాభిముశ్య పదక్షిణ్య స్థానాగర్తాఖానయిత్వా
 భ్యంతరంపాగ్ం సూనుదుప్యోత్తరాభ్యాదక్షిణం ద్వారస్థానామ
 వదధా త్యేవమితరాంయథా ఖాతమితరాలన్య వధాయవగ్ంశమాధీ
 య మానము త్రరేణ యజుషాభిముత్రయ తే సమ్మితము త్రరైర్యథా
 లింగం పాలాశగ్ంశమీమయం వేధ్యమాదీప్యోత్తరయాగ్ని ముద్ధృ
 త్యోత్తరేణయజుషా గారంప్రపాద్యో తరపూర్వేదేశేగారస్యోత్తర
 యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతీతస్మాద్దక్షిణ ముదధానాయతనంభవతితస్మి
 న్వి మాచీనాగ్రాద్దర్భాం త్సగ్ంస్తీన్య తేషా తరయావ్రహీయనా
 న్యుష్యతహోదధానంప్రతిష్ఠాపయతీ తస్మిన్త్రరేణ యజుషాచతుర
 ఉదకుంభానానయతి దీర్ఘము తరయా నుమంత్రయ తేలగ్నేరుపసమా
 ధానా ద్యాజ్యభాగాంతఉత్తరాహతీన్మత్వాజయాది ప్రతిపద్యతే
 ఘరిషేచనాంతం కృత్వోత్తరేణ యజుషోదకుంభేనత్రీః ప్రదక్షిణమం
 తరోతాగారం నివేశనంవాపరిషిచ్య బ్రాహ్మణా భోజయేదపూవై
 స్సకుభిరోదనేనేతి॥ ఖడ్జా॥ ౧౭॥ శ్వగ్రహగృహీతారం కుమారం త
 పోయుక్తోజాలేన ప్రచ్ఛాద్యకంస కింకిణీవాహోద యన్న ద్వారేణ
 సభాం ప్రపాద్య సభాయా మధ్యేధిదేవనముద్ధత్యా వోత్వోత్వోన్య
 ప్యాక్షేషూత్తానం నిపాత్యదధ్నాలవణమిశ్రేణాంజలినోత్తరైరవోక్షే
 త్ప్రతర్కధ్యందినే సాయముగదోభవతిశంఖనంకుమారంతపో ఉక్త
 ము తరాభ్యా మభిముత్రో తరయో దకుంభేన శిరస్తావన యేత్వా
 తర్హణధ్యం దినేసాయముగదోభవతి శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యామస్త
 మితేష్టాలీపాకః పార్వణవదాజ్యభాగాంతే షాలీపాకాద్ధుత్వాంజలీ
 నోత్తరైః ప్రతిమంత్రం కింశుకానిజువహోత్స్యోత్తరాభిస్తి సృభరారగ్వ
 థ మయ్యసమిధ ఆజ్యాహుతీరుత్తరాజయాది ప్రతిపద్యతే ఘరిషేచ
 నాంతంకృత్వా వాగ్యతసంభారానాదాయప్రాచీ ముదీచీంవాదిశము
 థ నిష్క్రిమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వా తత్రప్రాచీనుదీచీస్త్రస్త్రిస్త్రో

శ్రీభూలిఖత్యాద్భి రుపనినీయతానూ త్తరణానక్తాన్ని వపనిమాన్వీంసత్తు
 పుష్కా ధానాలాజానాంజనాభ్యంజనే స్థగనోసీరమిత్వత్తరై రుపస్థా
 యాపః పరిషిచ్యా పతీతుస్తూష్ణీమేత్యాప శ్వేతపదేశ్వేతా భ్యాము
 దకుః భేనత్రః వంద్యేణమంతరితోగారం నీవేశనంవా పరిషిచ్య బ్రా
 హ్మణాభోజయేత్ || ౧౦౧ || ఖండః || ధానాఃకుమారా న్ప్రాశయం
 త్యేవమతఃఉర్ధ్వం యదశనీయన్యాన్నస్య సక్తానాం వైతంబలింహశే
 చామాగఃశీర్ష్యా మాగఃశీష్యాం పాణామాన్యామస్తమితే స్థా
 లీపాకోఽహార్షమితి బలిమంత్రస్య సన్నామోత్తైవముత్సృజత్యనా
 హితాగ్నే రాగ్రయణంనవానాం స్థాలీపాకగ్ం శ్రవయిత్వాఽగ్రయ
 ణదేవతాభ్యస్త్విష్ట కృచ్ఛతుథాభ్యోహుత్వా తండులానాంముఖం
 పూరయిత్వాగీత్వాచమ్యాదనపీడం సభ్యతోత్తరేణ యజమాగార
 స్తూప ఉద్విధేమంతే ప్రత్యవరోహణ ముత్తరేణ యజమా ప్రత్యవ
 రూహ్యాత్తరైర్దక్షిణైఃపాశ్వైర్నవస్సస్తరే సంవిశంతి దక్షిణతః
 పిశోత్తరామాతైవ మశిష్టానాం జ్యేష్ఠోజ్యేష్ఠోనంతరస్సహాయోత్తరా
 భ్యాంపుథివీమభిమృశ త్యేవగ్ం సంవేశనాదితి శీశానాయస్థాలీపా
 కగ్గ్రశ్రవయిత్వాత్తైత్రీపత్యంచ ప్రాచీముదీచీంవా దశముపనిష్క్రి
 మ్యస్థండిలా కల్పయిత్వాగ్నే రుపసమాధానా ద్యపరేణాగ్నింద్వేకు
 టీకృత్వా || ౧౦౨ || ఉత్తరయాదక్షిణన్యామీశానమావాహయతి లాకి
 క్యానాచో తరన్యాంమూఢుషీం మధ్యేజయంతం యథోఽఘుదకాని
 ప్రవాహయతీనో దనపీడాకల్పయిత్వాగ్ని మభ్యానీయోత్తరైరుప
 ప్సర్ష యతోత్తరైర్భాస్వమోదనేభ్యోహుత్వాసర్వతి స్సఘవా
 దాయోత్తరేణ యజమాగ్నిగ్ స్విష్టకృతముత్తరేణ యజమాపస్థా
 యోత్తరైస్సహోదనానిపణాన్యే కేసద్వేద్వేదత్వాదశ దేవసే
 వాభ్యో దశోత్తరాభ్యః పూర్వవదుత్తరేణయజమా వృక్షతసజ్జత్యత్ర
 కుగ్రాజపేత్ప్రథమోత్తమావాఽభివేదితగ్నింగాస్థాపయతి యథై
 భాధూమః ప్రాఘ్నయాత్తాగంధైదభాగ్రముషినావోక్షతి వృషా

ఇమేవాగ్రేగవాం మాగేగ్నా తేతస్యపతిం యజతఈశానవదావా
వానంచత్వమ సప్తగువాపణేషు నామాదేశందధాతిక్షిప్రంయజేత
పావణోదేవఉత్తరాభ్యాముపసంజ్ఞతే స్థానీపాకః బ్రాహ్మణాభోజయే
త్ తైత్రిత్యపత్యంప్రాశ్నిన్నియేసనాభయోభవతియథానైమాగుర
ధర్మస్సాన్యత్ ॥ ౨౦ ॥ మాసిశ్రాద్ధస్యాపరపక్షేయథోపదేశంకాలాశ్శు
చీన్మంత్రవతోయోనిగోత్రమంత్రాసంబంధానయగ్నాగ్ ప్రవ్రవరాన
సర్థాపేక్షోభోజయేదన్నస్యోత్తరాభిజ్ఞాపాపాత్యాజ్యాహుతీరుతరా
వతీద్వావిపరీతగ్ంసత్వముత్తరైరభిమృతేత్క ఇచ్ఛాన్వాప్రతిపూరుష
ముత్తరీణయజాషోపస్సృయిశ్వాభుక్తవతోనువజ్జప్రదక్షిణకృత్య
ద్వైధందక్షిణాగ్రాదధర్భాసగ్ స్తీర్యతేషాత్తరై రపోదతోత్త
రైర్దక్షిణాపవర్గాన్నిదాదా దత్వాపూర్వవదుత్తరైరపోదశ్చోత్తరైరు
పథాయోత్తరయోదపాత్రేణాః ప్రసవ్యంపరిషేచ్య న్యుజ్యపాత్రా
ణ్యుత్తరంయజరనవా నంత్యనిరార్థ్యమావర్తయిత్వాప్రోక్ష్యపాత్రా
ణిద్వంద్వమభ్యుదాహృత్యసర్వతీస్సమవదాయోత్తరేణయజమాశేష
స్యగ్రాసావరార్థ్యంప్రాశ్నియాద్యామాఘ్నాఃపౌర్ణమాస్యా ఉపాష్టా
ద్వ్యప్తకాలన్యామప్తమిజ్యేష్ఠయాసంపద్యతేతామేకాష్ఠకేత్యాచక్షు
తేతన్యాస్సాయమాపకార్యమపూపంచతుశ్చకావగ్ శ్రేపయిత్వాస్తా
కపాలితిత్యేకే పార్వణవదాజ్యభాగాం తేఽంజలినోత్తరయా పూపాజ్ఞ

హోతిసిద్ధశ్శేషస్తమప్తధాకృత్వా బ్రాహ్మణేభ్యఉపహాశేత్ ॥ ౨౧ ॥
శ్వోభూతేదగ్భేణగా ముపాకరోతి ఫీతృభ్యస్త్యాజ్ఞప్త ముపాకరోమితి
తూష్ణీపంచాహుతీర్హుత్వాతస్యైవపాగ్ శ్రేపయిత్వోప స్తీర్ణాభి ఘాం
తాంమధ్యమేనాంతేమేనవా పలాశపల్లెనోత్తరయా జుహోతిమాగ్ం
సాదనముత్తరాభిఃపిష్టాన్నముత్తరయాజ్యాహుతీరుత్తరాస్విష్టకృత్ప్రే
భృతీసమాన మాపినిధానాదన్వప్తకాయామేవైకేపిండనిధానమిత్త్యు
పదిశంత్యధైతదపరందధ్న ఏవాంజలినాజుహోతియయాపూపమతేవవ
యథాధికంమాగ్ంసగ్ంశిష్టాశ్వోభూతేన్వప్తకాలన్యామాసిశ్రాద్ధాన

కల్పాన్యాయాశస్సనిమిత్తోత్తరాణ్ జపిత్యాభిక్షంబూయాద్రథం
 లభ్యా యోజయిత్వోక్తా చిముష్ణావ్యోమిరయారథచక్రేలభిమృశతి
 పక్షిసహస్రేణయజమాధరూపేణ్యోతరమూత్రాచిముదీచీనాదిశ
 మభిషయాయయాథాంధం యాయాద్యముత్తరైరారో హేద్ధస్తిస
 ముత్తరయాతాభ్యం రేషణేపూర్వవత్ప్రథివీ మభిమృశే త్సంపాద
 మేష్యంస్సవ్యేనపాణినాచత్రదణ్డచాదతే || ౨౨ || దక్షిణానఫలీకరణ
 ముష్టిముత్తరయూహుత్వా గత్యోత్తరాంజపే త్కుద్ధముత్తరాభ్యా
 మభిసుత్రయేతవికోధోభవత్యసంభవేపుఃపరేషాం సూలాధారికా
 జీవచూర్ణానికారయిత్వోత్తరయా సుప్తాయాస్సంభాధ ఉపవపేత్సిద్ధే
 థేబభూ) మూత్రేణప్రత్యక్షయాత్తసిద్ధ్యథేయదన్యగ్రహేపణ్యం
 న్యోత్తత ఉత్తరయాజమాతీ యంకామయేతనాయ మచ్ఛిద్యేతేతి
 జీవవిమాణేన్ద్రం మూత్రమానీయాసుప్తముత్తరాభ్యాంత్రిప్రసవ్యంపరి
 షించేద్యేనపథాదాసకర్మకరాః పలామేరం స్తస్మిన్నిన్వాన్యపసమా
 ధాయోత్తరా ఆహుతీన్జహాయాద్యద్యేనం వృక్షాత్ఫల మభినిపతే
 ద్వయోవాభీవిషీ పేతావర్షదక్లేపాంబిదురభినిపతే దుత్తరైర్యథా
 లింగప్రత్యక్షయీతాగారిస్థాణాధిరోహణేమిధునఉపవేశనేకుప్త్వాం
 కపోతదర్శనేమాత్యానాగ్ంశరీర రేషణేన్యేషుచాద్భుతేష్వమా
 వాన్యాయాంనిశాయాంయత్రాపాన్నశృణుయాత్తత్రాగ్నేరుపసమా
 ధానాద్యాజ్యభాగాంత ఉత్తరాఆహుతీహుత్వాజయాదిప్రతిపద్య
 తేపరిషేచనాంతం కృత్వాభిమృతేభ్యఉత్తరయా దక్షిణతోశ్మానం
 పరిధిం దధాతి దధాతి ఖడ్గః || ౨౩ ||

ఇతి యాజుషస్సంగ్రామ కృమశికయాం

గృహ్యసూత్రం సమాప్తమ్. చ|| ౨||

ఆచమ్య! ఏవంగుణ...శుభతిథౌ ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమకు
 మార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చౌగోపనయనాంగ త్వేన నాందీదేవ
 తాహ్వానం కరిష్యే॥అత్రదేవతాః॥ నాందీవృద్ధప్రపితామహీవృద్ధప్రపితా
 మహీవృద్ధమాతరః గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ॥ నాందీవృద్ధప్రపితా
 తామహ వృద్ధప్రపితామహవృద్ధప్రపితరః గోత్రాః నాందీముఖాఃనాందీ॥
 నాందీమాతామహమాతుఃప్రపితామహమాతుఃప్రపితామహఃగోత్రాః
 పత్నీసమేతాః నాందీముఖాఃనాందీ॥ ఉభాభ్యాముభాభ్యాంసత్యవసు
 సంజ్ఞకవిశ్వేదేవాంశ్చ గృహసిద్ధాన్నేన హిరణ్యద్రవ్యేణచాఽద్యశో
 వియిష్యే ॥ అత్రదేవతానుమోదనార్థమిడావాచనం కరిష్యే॥ ఇ
 దేనహూర్మనుర్యజునీ ర్భృహస్పతి గుక్తామదాని శగ్ంసిష ద్విశ్వేదే
 వా స్సూక్తవాచఃపృథివిమాతర్మామాహిగ్ంసీర్మధుమనిష్యేమధుజ
 నిష్యే మధువత్యూమి మధువడిప్యామిమధుమతీందేవేభ్యో వాచ
 ముద్యానగ్ం శుశూప్తేణ్యం మనుష్యేభ్యస్తంమాదేవా అవంతు
 శోభాయై పితరోఽనుమదంతు॥ ఏతా శ్శోభనదేవతాః మమకుమార
 స్యాపనయనాదిచతుర్థ దివసపర్యంతం మమగృహే వసంతు ॥ మాం
 రక్షంతు॥ యజమానగ్ం రక్షంతు ॥ ఇడవిహి॥ ఇడామగ్నే పురుదగ్ం
 సగ్ంసనిం గోశ్శ్వత్తమగ్ హవమానాయ సాధ । స్యాన్నస్సూను
 స్తనయోవిజావాగ్నే సాతే సుచుతి సూభత్వస్మై॥

ఏతా శ్శోభనదేవతాః.....మమగృహే వసంతు॥ మాంరక్షంతు॥

మమకుమారగ్ం రక్షంతు ॥ యజమానగ్ం రక్షంతు॥ ఆదిత్యపహి॥

ఈడామహేదేవాగ్ం ఈడే న్యాన్నమస్యామనమస్యాక్ య
 జామయజ్ఞయానిత్యాహ । మనుష్యావా ఈడేన్యాః॥ పితరోనమస్యాః॥

దేవాయ జ్ఞాయా దేవతా ఏవ తద్వధాభాగం యజతి || ఏతా శ్శోభన
దేవతాః.....పర్యంతం మమగృహేవసంతు || మాంరక్షంతు ||

మమకుమారగ్ం రక్షంతు||యజమానగ్ం రక్షంతు|| సరస్వత్యేహి||

ఇక్షవహ్యాదిత ఏహి సరస్వత్యేహి || శోభనం శోభనం శోభనమ్||
నాందీ శోభన దేవతాభ్యోనమః ధ్యానాది షోడశోపచార పూజాం
సమర్పయామి| అనయా పూజయా నాందీశోభనదేవతా స్సు

ప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు|| ఆభ్యుదయిక బ్రాహ్మణభోజన
ప్రత్యామ్నాయయథాశక్తిహిరణ్యంతుభ్య మహంసంపద దేనమమ||
అథ నాందీవిధిః.

శ్లో|| అనన్మద్వద్ధశబ్దానా మహాపాణామగోత్రిణామ్|

అనామ్నామతిలాద్వైశ్చనాందీశ్రాద్ధవిధీయతే||

శ్లో|| మాతాపితామహీ చైవ తదైవ ప్రపితామహీ | పితా పి
తామహశ్చైవతదైవ ప్రపితామహః || మాతామహస్సపత్నీ కావిశ్వే
దేవా స్వనంతరమ్| ఏతేరక్షంతునఃప్రీతాఃప్రయచ్ఛంత్యహమంగళమ్||
శంఖః||దక్షస్యదుహితాసాధ్వీ విశ్వానామప్రకీర్తితా | తస్యాఃపుత్రా
మహావిర్యా విశ్వేదేవాస్త్రు యోదశ|| ఇష్టిశ్రాద్ధే దక్షక తూసంకీ
ర్త్యవైశ్వదేవకా| నాదీముఖే సత్యవసూ సాపిండ్యే కాలకామకా|పు
రూరవార్ధ్రవాచైతౌపార్వణేసముదాహృతౌ|| హే మశ్రాద్ధేధనురు
చీతీర్థేదురివిలోచనా| ఏకొద్దిష్టేరుద్రసంజ్ఞో విశ్వేదేవాస్త్రుయోదశ||
సూత్రార్థసంగ్రహకారః|| వివాహేకన్యకాయాశ్చవరస్యై వగృహే
పిచ| నాందీశ్రాద్ధంహిపూర్వేద్యుఃకర్తవ్యంస్మృతిశాసనాత్ ||మాతుః
శ్రాద్ధతు పూర్వంస్యా త్పితౄణాంతద సంతరమ్|తతో మాతామహ
దీనాం వృద్ధాశ్రాద్ధత్రయం స్మృతమ్|అత్రకాలనియమమాహగర్గః||
మాతుశ్రాద్ధంతుపూర్వేద్యుః కర్మాహనితు పైతృకమ్| మాతామ
హ్యంఞో శ్రేయ్యర్వృద్ధాశ్రాద్ధత్రయం స్మృతమ్||ఏతచ్ఛసతిసామర్థ్యే

వేదితస్యమ్॥ అసామ క్షే క్షేకస్మిన్నే వదివసే వృత్తా కాలత్రయేశా
 ద్ధత్రయమభిహితమ్॥ కాలచంద్రికాయా శాతాతపః పూర్వాష్టమా
 త్మకంశాద్ధంమధ్యాహ్నమైశ్మికంశధా తతోమాతా మహానాంచ
 వృత్తాశాద్ధత్రయం స్మృతమితి॥ తత్రాప్యసామ క్షే సవనాహ॥ కృత
 ద్ధినేవ్యశ క్షే దేకస్మిన్నే వ నాసరే శాద్ధత్రయంప్రకుర్వీత వైశ్వ దే
 వంతుతాంత్రికమితి॥ మనురపి॥ అలాభే భిన్న కాలానాం నాందీశాద్ధ
 త్రయంబుధః॥ పూర్వేమ్యుర్వైప్రకు ర్వీత పూర్వాష్టమాత్మపూర్వక
 మితి॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ నాందీముఖేవివాహేచప్రపితామహపూ
 ర్వకమ్॥ అపిజీవత్పితా నాందీశాద్ధం కుర్యాచ్ఛు భాగమే॥ పితృశ్చప్ర
 పితామహ్యద్యుద్దిశ్యతు యథావిధివభ్యవవపితాదద్యాత్తేభ్యోదద్యా
 త్వయంసుతః॥ జీవమానేపి పితరినాందీశాద్ధంప్రసజ్యతే॥ నాం దీము
 ఖేకర్మణి సంప్రవృత్తేపితర్యతో జీవతియస్యపుంసః॥ యేభ్యశ్చదద్యా
 త్వపితాస్వయం చతేభ్యశ్చద ద్యాదితిశాస్త్రసిద్ధమ్॥ నాందీ శాద్ధం
 కుర్యాదిత్యుక్తంభవతి॥ ఉక్తంచకాలచంద్రికాయామ్॥ శ్లో॥ నాందీశా
 ద్ధంపితాకుర్యాత్పుత్రీపుత్ర వివాహయోః॥ ఉత్తరేషువివాహేషుస్వ
 యంకుర్యాత్తునాందికమితి॥ తత్కథంకుర్యాదిత్యపేతాయాంగంగాభ
 ట్టియేశాతాతపః॥ నాందీశాద్ధంపితా కుర్యాదాద్యే పాణిగ్రహేబు
 ధః॥ అతఃసార్థ్యంసుతః కుర్యాదేభ్యవవెత్యసావితి॥ సూత్రార్థ సంగ్రహ
 కారః॥ సత్యాంమా తరిజీవంత్యాంశేష వర్గాసమర్చయేత్॥ మాతా
 మాతాసంహసానంతోజీవంతౌపితరయశేత్॥ ప్రయోగపారిజాతే॥ జీవ
 మానేమా తృవర్గేమాతామహ్యదివర్జయేత్॥ షట్పిండవిధి నాకుర్యా
 త్తీర్థశాద్ధేమహాలయే॥ పితాదిజీవనేవిష్టుః॥ పితరిజీవతియశ్శాద్ధంకు
 ర్యాత్॥ యేషాంపితాకుర్యాత్॥ తేషాంకుర్యాత్॥ పితరిపితామహే
 చజీవతియేషాంపితామహస్తేషాంకుర్యాత్॥ పితరిపితామహేప్రపితా
 మహేచజీవతినైకుర్యాత్॥ ఏకద్వితిజీవనె పూర్వవదేవత్యర్థః॥ త్రిషు
 జీవత్సునైవకుర్యాదితి పరిశిష్టే సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ అనగోత్ర

స్సగోత్రోవాచార్యశాసనానాం సతాప నేయపిత్రాదీనుద్దిశ్యాభ్యు
దయంచరేత్ ॥ కన్యకాయామయం మార్గోమునిభిః పరికీర్తితః ।
ఇత్యుక్తం యాజుక్లృప్త్యావిద్భి ర్వృధైః పురాతనైః । తస్మాద్భిపుత్రి
కృతపుత్రికాత్మజామాతా మహా న్యాఖిలరిక్తహరిణః । తథానుహ
ద్వాహితకన్యకాత్మజా సచార్చ్యధకృత్యే హ్యాధికారిణ స్త్రయః॥వృద్ధా
గయాయాంచ మహాలయే కురుక్షేత్రేప్రయాగాద్యఖిలైశు కర్మసు ।
మాతామహాశార్చ్యధమేధికారిణో భవం త్యమాదిష్వపి నేతరేనదే
తి॥కించ ॥ స్మృత్యర్థసారే॥ స్వపితృభ్యః పితా దద్యాత్సుతసంస్కార
కర్మసు । యావద్వివాహం పుత్రస్య తావదేవహి తత్పితా । నాందీ
శార్చ్యధేపితా కుర్యాదాద్యే నాణిగ్రహేబుధః । అతఃస్మృత్యం సుతః
కుర్యాత్పితౄణాం తద్ధివైపితః ॥ యథా జీవత్పితా నాందీ శార్చ్యధ
కుర్యాద్విధానతః । పిత్రోర్మాతా మహాదీనా మేష ధర్మస్సనాతనః॥
ఏకస్మింశ్చదినేశార్చ్యధమేకైకం వృద్ధిసంజ్ఞకమ్ । శుభాధీవిధవత్కు
ర్యాదేకస్మిన్నపిచాదినే ॥ హేమాద్యై ॥ నాందీముఖే వివాహేచ
ప్రపితా మహాపూర్వకమ్ । నామసంకీర్తయే ద్విద్వా అన్యత్రపితృ
పూర్వకమ్॥ నాందీముఖవిధిస్సమాప్తః. చ॥ ౮॥

అథ పున స్సంధానమ్

వధూముత్తరత ఉపవేశ్య స్వయందక్షిణతఃసీనః॥ఆచమ్య...
ఏవం...ప్రీత్యర్థంఅనుగతస్యాగ్నేఃపునస్సంధానాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణః
సదంగత్వేనతదాచాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ
మహాజనైస్సహ స్సస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆచాన్విష్ణున
పరిసమాప్త్యర్థంశ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥గణాధిపతిపూజాం
కృత్వాతతః పుణ్యాహం వాచయత్వా॥పునః ప్రాణానాయమ్య॥ఏవం
శుణ...శుభతిథౌశ్రీమా...గోత్రః...నామధేయశ్రీమతః...గోత్రస్య
॥నామధేయస్యమహాధర్మపత్నీ సమేతస్యమహాపాత్రదురితక్షయద్య

శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమబౌపాసనాంతరి
తదినాదారభ్యంత తణపర్యంతం బౌపాసనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం
వైశ్వదేవేఽంతరితేపునర్వైశ్వదేవాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రతిపద్ధోమేఽంతరి
తేపునః ప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తిసంభవత్ప్రాయశ్చిత్తం
కరిష్యే॥ పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్త సంపత్సమవాప్తిహే
తవస్సముత్థితాపత్కులఘామ కేతవః॥ అపారసంసారసముద్రసేతవః పు
నంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆపద్ధునధ్వాంతసహస్రభానవస్స
మీహితార్థార్థణకామధేనవః॥ సమస్తతీర్థాః బుషవిత్రమూర్తయోరక్షం
తుమాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆధివ్యాధిహరంస్యాణాంమృత్యుదారి
ద్రవ్యాశనమ్॥ శ్రీపుష్టికీర్తిదంపందేవిప్రశ్రీపాదపంకజమ్॥ అశేషే హేపరి
షన్మదీయాంవిజ్ఞాపనామ వధార్యమయాసమర్పితామిమాంపరిషద్దక్షి
ణాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్య॥ మమౌపాసనాంతరితదినాదారభ్య
ంతరిత తణపర్యంతం బౌపాసనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం వైశ్వదేవే
ఽంతరితేపునర్వైశ్వదేవాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రతిపద్ధోమేఽంతరితేపునః
ప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిత్త్యపదిశ్యమామను

గృహ్లాంతు భవంతః॥ బౌపాసనాధికారసిద్ధిరస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు॥
బౌపాసనాధికారసిద్ధిరస్తు పునఃప్రాణానాయమ్యవవం... ప్రీత్యర్థంధర్మ
పత్నీ సమేతస్యమమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యాజ్యకృచ్ఛాచ్ఛిణ్యచరి
ష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణాశనమ్॥ స్వర్ణంహి
శగకరం యస్మాదత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతి స్వర్ణదానందత్వాత్
శ్లో॥ ధన్యంకరోషి దాతార మిహాణ కేవలత్రచ॥ యస్మాత్సాచ్చి
వంమేస్యాదతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతి ధాన్యదానందత్వాత్ శ్లో॥ కా
మధేనో స్సముద్భూతం సర్వకతుషునంస్థితమ్॥ దేవానామాజ్యమా
హరమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇత్యాజ్యదానం దద్యాత్ శ్లో॥ హిర
ణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసాః॥ అనంతపుణ్యఫలద మతశ్శాం
తిప్రయచ్ఛమే॥ ఇహ కృచ్ఛిత్రయప్రత్యాక్షాన్నయ మధాత్మికం

రణ్యం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకామయమానఃతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ్
 మ॥ ఇతిహిరణ్యదానం దద్యాత్ ॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌమయాకృతైః
 శేభిస్సర్వధాన్యాజ్యకృతైః ॥ ర్భగవాన్సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణు
 స్సుప్రీతో వరదోభూయాత్ ॥ మమశరీరశుద్ధిరస్త్వితిభవంతోబ్రువం
 తు॥ శరీరశుద్ధిరస్తు॥ ఏవం... పీత్యర్థం మమాపాసనత్యాగదోషనివృత్త్య
 ర్థం తండులసహితాజ్యదానంకరిష్యే॥ తదంగత్యేన బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య
 అస్మై బ్రాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయయజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయ
 నే... గోత్రాయ... బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహితే॥ శ్రీమాన్... గో
 త్రః... దాతాధర్మపత్నీ సమేతోఽహం హి మాతృక్రమణదోషనివృ

త్త్యర్థం హోమద్రవ్యదానం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ్॥ దేవస్య
 త్వా... ప్రతిగృహ్యతు॥ దాననాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాంతుభ్యమహం... న
 మమ్॥ శ్లో॥ మాసత్రయేతుకృచ్ఛం వ్యాత్తస్మాదేద్విగుణంభవేత్॥ త్రిగు
 ణంనవమాసేతుపంచకృచ్ఛాచ్ఛివత్సరే॥ షష్టప్రస్థమిదంధాన్యోప్రస్థ
 త్రికమిదంఘృతమ్॥ ఔపాసనార్థమభ్యాసం వత్సరస్యమసీషిభిః॥ ఏవం
 ప్రకారేణ హోమద్రవ్యదానం కుర్యాత్ ॥ పునఃప్రాణ నాయమ్యః
 ఏవం... శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం అనుగతన్యాగ్నేః పునస్సంధానాఖ్యంక
 ర్మకరిష్యే॥ స్థండితోల్లేఖనాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతంకృత్వా॥ సమిధమా
 దాయ॥ ఓమ్॥ ఉపావరోహజాతవేదఃపున స్త్వందేవేభ్యోహవ్యంవహ
 నఃప్రజావక్॥ ఆయుః ప్రజాగ్ం రయిచుస్మాసుధేహ్యాజస్రో దీదిహినో
 దురోణే ॥ తదగ్నా సమిధం నిక్షిప్య॥ బహిర్గతనాశ శ్చేత్ ఉపావరోహ
 ణం సకర్తవ్యమ్॥ అగ్నింధనాదిచతుష్పాతప్రయోగంకుర్యాత్ ॥

పునస్సంధానాహుతయః.

మహాహవిహూతా, మన్తో జ్యోతి, ర్యదస్మిన్, త్రయస్త్రి

శీంశ, తంతు తన్వ, ఉద్భవ స్వాగ్నే, ఉదుత్తమం, ఉద్వయం,
ఉదుత్యం, చిత్రందేనానా, మగ్నేభ్యవద్రిన్నగ్నే అంగిశ్శతం, పున
రూర్జా, సహరయ్యేతి చతుదశా జ్యాహుతిర్హుత్వా || పూర్వ
పరిపేచనంకృత్వా || స్రువేణ చతుర్గృహీతం గృహీత్వాన్వారభా
యామ్ || అయాశ్చగ్నేఽస్యసభిశ్చ సీచ్ఛసత్య మిత్వమయూఅసి అయా
సా మనసా ధృతోఽయసా హవ్యయూహిషేఽయానో ధేహి ధేష
జగ్న్ స్వాహా || అయసేఽగ్నయ ఇదమ్నమమ || స్రువేణాజ్యమాదా
య || ఓమ్ భూభువస్సువ స్వాహా || ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ||
చతుర్గృహీతం గృహీత్వా మహాహవిహ్వాతా || సత్యహవిరధ్వర్యుః |
అచ్యుతపాజాఅగ్నిత్ | అచ్యుతమనాఉపవక్తా | అనాధృష్యశ్చప్రతీధృ
ష్యశ్చయజ్ఞస్యాభిగ్రరా | అయాస్యఉద్ధాతా | వాచస్పతేహృద్విధేనా
మ | విధేమ తేనామ | విధే స్త్వమస్మాకంనామ | వాచస్పతిస్సోమమ
పాత్ | మదైవ్య స్థంతు శ్చేదిమా మనుష్యః | నమోద్దివేనమఃపృ
థివ్యస్వాహా || వాచస్పతయే బ్రహ్మణ ఇదంనమమ || ఏకం - ద్వే-
త్రిణి-చత్వారి || మనోజ్యోతిర్జషతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ంస
మిమం దధాతు | యాఇష్టా ఉషసో నిముచశ్చ తాస్సందధామిహ
విషాఘ్నతేనస్వాహా || ఉషసోనిముగ్ధ్య ఇదంనమమ | యదస్మిన్
యజ్ఞేఽంతరగామమంత్రితఃకర్మతోవా | అనయాఽహుత్యాతచ్ఛమ
మూమిసర్వం తృప్యంతు దేవా ఆవృధంతాం ఘృతేన స్వాహా | దే

వేభ్య ఇదం నమమ ॥ త్రయస్త్రిగంశ తంతవోయే వితత్త్విశే । య
 ఇమం యజ్ఞగ్ స్వభయాదదంతే శేషాం చిన్నంప్రత్యేతద్దధామి స్వా
 హాఘ్నోదేవాగ్ అప్యేతుస్వాహా ॥ దేవేభ్య ఇదం నమమ । తం తుంత
 స్వనజసా భానుమన్విహిజ్యోతిష్మతః పథోరతుధియా కృతా ॥ అన్త
 బ్ధిణావయతజోగువామవో మ నుర్భవజనయాదైవ్యంజన్తగ్ స్వా హా ॥
 అగ్నయేతంతుమత ఇదం నమమ । ఉద్భుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృ హ్యే
 నమిష్టాపూ దేసగ్ సృజే ఖామ యంచ । పునఃకృణ్వ్యాగ్ స్వా
 పితరంయువాస మన్వాతాగ్ సీ త్వయితంతు మేతగ్ స్వాహా ॥ అగ్న
 యేతంతుమత ఇదం నమమ ॥ ఉదుత్తమం వరుణాపాశే మస్మదవాధమంవి
 మధ్యమగ్ శ్రీ ఖాయ । అథావయమాదిత్యవ్రతేతవానాగస్తా అదితయే
 స్వామస్తాహా ॥ వరుణాయాదిత్యా యేదం నమమ ॥ ఉద్వయంతమస్తస్పతి
 పశ్యంతో జ్యోతి రుత్తరమ్ దేవందేవత్రా సూర్యమగన్తజ్యోతిరుత్త
 మగ్ స్వాహా ॥ సూర్యా యేదం నమమ ॥ ఉదుత్యంజాతవేదసం దేవం
 వహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యగ్ స్వాహా ॥ సూర్యా యేదం
 నమమ ॥ చిత్రం దేవానా ముదగాదసీకం చక్షుర్మితస్య వరుణస్యా
 గ్నేః । ఆప్రాద్యావాసృధివీ అంతరిక్షగ్ సూర్య ఆత్మాజగత ససుమ
 శ్చస్వాహా ॥ సూర్యా యేదం నమమ ॥ అగ్నేఽభ్యావర్తి న్నభివత
 ర్తస్వాయుషా వర్చసానన్యా మేధయా ప్రజయా ధనేన స్వాహా ॥ అ
 గ్నయేఽభ్యావర్తిన ఇదం నమమ ॥ అగ్నే అంగిరశ్శతంతే సంత్యావృ

తస్మాత్సంప్రదానం ఉపావృతమ్॥ తాస్మాంపాపస్య పాపేషాం పునర్నోస్తప్తమా
 కృధిపునర్నో రయిమాకృధిస్వాహా॥ అగ్నయేఽగిరసఇదంనమమ॥
 పునర్నాదానివ ర్తస్యపునరగ్నఇషాయుషా॥ పునర్నాపాహివిశ్వేతస్సా
 హా॥ అగ్నయఇదంనమమ॥ సహరయ్యానివతస్సాక్షేపిన్వస్య ధార
 తూ॥ విశ్వస్నియా విశ్వేతస్పరి స్వాహా॥ అగ్నయఇదం నమమ॥ సు
 వేణాజ్యమాదాయ॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సువసా
 హా॥ ప్రజాపతయఇదంనమమ॥ ద్వాదశగృహీతేనసుచంపూరయిత్వా
 ఏకం ద్వే త్రిణి చత్వారి పంచ షట్ సప్త అష్టా నవ దశఏ
 కాదశ॥ ద్వాదశ॥ ఓమ్॥ సప్తతే అగ్నే సమిధస్సప్తజిహ్వస్సప్తర్ష
 యస్సప్తధామప్రియాణి॥ సప్తనాతాస్సప్తధా త్వాయజంతిసప్త
 యోనీ రాపుణ స్వామృతేన స్వాహా॥ అగ్నయేసప్త... నమమ॥

అదితేఽన్వమగ్గస్థాః (ఇతిదక్షిణతః ప్రాచీనమ్) అనుమతేఽ

న్వమగ్గస్థాః (ఇతిపశ్చిమదక్షిణమ్) సరస్వతేఽన్వమగ్గస్థాః (ఇత్యు
 త్తరతః ప్రాచీనమ్) దేవసవితః ప్రాసావీః (ఇతి సమంతం) పరిషిచ్య॥

అనేన పునస్సంధానహోమేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీయజ్ఞే
 క్వరస్సుప్రీణాతు ఏతత్ఫలం శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు॥

శ్లో॥ విచ్ఛిన్నపహ్ని సుంధిత్యే పరిధి స్పృహశేన్నతు॥ చరుం
 జయాదికం కుర్యాన్న సందేహః కపర్దినా॥ పునస్సంధానవహ్నిాతు
 పరిధిప్రహరణానహి॥ జయాదిహోమఃకర్తవ్యోనసందేహః కపర్దినా॥
 ఆత్మన్యారోపణా త్పూర్వమనలే శాంతిమూగతే॥ పునస్సంధానవేళా
 యామాదా నోపావరోహణం॥ అగ్న్యచారవిహీనోయ శ్చిరకాల

...గోత్రః + నామధేయః ధర్మపత్నీ సమేతోఽహం - క్రీమతః... గోత్ర
 స్య + నామధేయస్య మనుధర్మపత్నీ సమేతస్య మమోపాత్త దురితక్ష
 యద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతరాపానసంతండులైహోమ్యా
 మి॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ ఓంభూర్భువస్సువరోమ్॥ చత్వారిశ్రంఘ్రాయా
 అస్య పాదాద్వేశ్చీరేనప్తహస్తాసో అస్య... విశ్వతోముఖః॥ ప్రాజ్ఞుభా
 గ్నే॥ మమాభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ, వరదోభవ
 యథో క్తజిహ్వాయా హవిర్గృహణ॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ ఓంతస్సవితు
 ర్వశేణ్యం భగ్గోదేవస్యధీమహి॥ ధియో యోనః ప్రచోదయాత్॥
 సోదకేనవాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య॥ అలంకృత్య॥ అగ్న
 యేనమః- హుతవహాయనమః- హుత్రాశినేనమః- కృష్ణవత్సనేనమః
 దేవముఖాయనమః- సప్తజిహ్వాయనమః- వైశ్వానరాయనమః- జాతవే
 దసేనమః॥ ఇత్యలంకృత్య॥ పరిషేచనం- అద్దితేఽను మన్యస్వ॥ అను
 మతేఽనుమన్యస్వ॥ సరస్వతేఽనుమన్యస్వ॥ దేవసవిత్తః ప్రసువ॥ ఇతి
 సమంతంపరిషేచ్య॥ ఓంసూర్యాయస్వాహా॥ సూర్యాయేదంనమమ॥ ఇతి
 మధ్యేఽగ్నౌజుహోతి॥... అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్వి
 ష్టకృతేదంనమమ॥ అగ్నేరుత్తరపూర్వదేశేజుహోతి॥ ఓంఓంసుభతి
 థౌ॥ ఆహుతిసంసర్గప్రాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతిహోమంకరిష్యే॥ య
 త్రవేత్థవనస్పతే దేవాశాంగుర్యానామాని॥ తత్రహవ్యాని గామయ
 స్వాహా॥ వనస్పయదంనమమ॥ అద్దితేఽన్వమగ్గస్థాః + దేవసవిత్తః
 ప్రాసావీః॥ ఉపస్థానమ్॥ అగ్నేత్వన్తో అంతమః॥ ఉతత్రాత్రాశివోభవవ
 రూధ్యః॥ తత్త్వాతోచిష్టదీదివ॥ సుమ్నాయన్మానమీమహేనభభ్యః॥

సురస్మిర్వసుశ్రవాః | అచ్ఛానక్షిద్వ్యమత్రమోరయిందాః | సనబోధి
 శ్రుధీ హవమురుష్యాణో అఘాయతస్సమస్మాత్ || హూమసాగ్ధు
 గ్యార్థ మనాజ్ఞాతత్యమంత్రజహంకరిష్యే || అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం
 యజ్ఞస్యక్రియతేమిధు | అగ్నే తదస్యకల్పయ త్వగంహవేత్థ యథా
 తథం | పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః | అగ్నే తదస్య
 కల్పయత్వగం హి వేత్థయథాతథమ్ | యత్పక్షతామనసా దీనదక్షా
 నయజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యాసః | అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువి ద్వజానా
 యజ్ఞోదేవాగంబుతుశోయజాతి | అనేనప్రాతరావాసన హూమేన
 భగవాన్ సర్వదేవాత్మకః శ్రీయజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీణాతు | శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్ప
 ణమస్తుశ్రో || స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాంయశః ప్రజ్ఞాం విద్యాంబుద్ధిం శ్రీ
 యంబలం | ఆయుష్యం తేజఆరోగ్యందేహి మేహవ్యవాహనయస్యస్మృ
 త్యాచనామోక్త్యా తపోహామక్రియాదిషు | న్యూనంసంపూర్ణతాం
 యాతినద్యోవందేతమచ్యుతమ్ | మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీ
 నంహుతాశన | యద్ధుతంతు మయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే...చతు
 స్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభంభవతు... గోత్రముచ్చా
 ర్య || అహంభోఅభివాదయే | బ్రహ్మత్సమక్షిత్ర భృద్వృద్ధవృష్టి
 యం త్రిష్టభౌజశ్శుభిత ముగ్రహీరం | ఇంద్రస్తోమేన పంచదశేన
 మధ్యమిదంవాతేన సగరేణరక్ష || (ఈమంత్రముకొందలు రక్షకౌటకు చెల్లు
 చున్నారు) అథ ప్రదక్షిణంకుర్యాత్ || నమసై గార్హపత్యాయ నమ
 స్తేదక్షిణాగ్నయే | నమః ఆహవనీయాయమహావేద్యేనమోనమః || కాం
 కద్యమోపవాద్యాయకర్మబ్రహ్మస్వరూపిణే | స్వర్గాపవర్గయాపాయ
 త్తుజ్జేశాయ నమోనమః || యజ్ఞేశాయత గోవింద మాధవా నంతే

శేషవా కృష్ణ విష్ణుహృషీ శేషవాసుదేవ సమోస్తుతే॥ అహంపరస్తాదహ
మవస్తాదహం జ్యోతిమావితమో నవార॥ యదంతరితం తదుమేపితా
భూదహగ్ం సూర్యఃసుభయతో దదర్శాహం భూయాసము తనుస్స
మానానాం॥ బ్రాహ్మణాశీర్వాదఃక ర్తవ్యః॥ (అగ్ని నితర్మాహోపనిషత్తు
శబ్దం) యా శేఆగ్నేయ జ్ఞయా తనూస్తయేహ్యరో హత్యానం,
అచ్చా వసూని కృష్ణా నస్తే నర్యాపుమాణి॥ యజ్ఞో భూత్వాయజ్ఞ
మాసీదస్వాం యోనింజాత వేగో భువంతజాయమానః సక్షయవహి॥
ఋత్యోపాసనమ్॥ (సాయమాపాసనమ్-అని సాయంకాలమునసంకల్పింప వలయును)
అగ్నయే స్వాహా॥ అగ్నయఇదంనమమ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥
అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదంనమమ॥ ఇతిహుత్వా॥

అథ లఘుపునస్సంధాన విధిః.

“నిత్యోధాత్యోయమగ్నిర్యది సమనుగతో మంధ్య ఇతాది
నోక్తావహ్నుర్పిత్తి॥ స్తదేనోనిరసనముపవాసశ్చపత్యుశ్చపత్నాః॥
నా శేచైవాపహో శే జ్వలనముపసమాధాయసంస్కృత్యసర్పిశ్చాపూ
శ్చవ్యాహృతీ ద్వేహుతభుజ జహుయా త్సుక్కువాభ్యాం క్రమేణ॥
అచమ్య...వపంప్రీత్యర్థం అనుగత స్వాగ్నేః పునస్సంధానాఖ్యంకర్మ
కరిష్యే॥ శ్రోత్రియాగారా దగ్ని మాహృత్యాయతనే విధినాగ్నిం
ప్రతిష్ఠాప్య అగ్నింధ్యాత్వాలంకృత్వ॥ చతుష్పాతప్రయోగంకృత్వా
అదితేనుమన్యస్వేత్యాదిభిఃపరిషిచ్య॥ సకృద్గృహీతంగృహీత్వావ్యా
రభాయామ్॥ అయాశ్చాగ్నే స్యనభిశ స్తీచ్ఛస్తత్యమిత్త్వ మయాఅసి॥
అయస్తామససాధ్యతో యస్తామావ్యమూహిషే॥ యానోధేహిభేష్ట
భిగ్గోస్వాహా॥ అయసేగ్నేయఇదం (నమమ)॥ సువేదాజ్యమాదాయ॥

సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే || ఓంభూర్భువస్సుప్తస్వాహా || ప్రజాపతయే
 ఇదం (నమమ) ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా || జౌపాసనం కుర్యాత్ ||
 అధీతవేదస్యగృహద్గృహీత్వానిధాయ వహ్నింవిధినాసమింధే
 త్ || అజ్యంతుసంస్కృత్యసకృద్గృహీత్వాపరిష్త్వ తేఽగ్నే జహుయా
 దయాశ్చ || ప్రాయశ్చిత్తేషుహోమేషుచతుష్పత్రప్రయోగతః || నాఘా
 రాచతుష్పీచైవ ప్రణీతీద్ధం వినాకృతం || నాఘాకా నాజ్యభాగాచన
 చేద్ధంనజయాదయః | చతుష్పత్రప్రయోగేతుసశ్చిశ్చక్తంకపర్షినా ||
 ఏవమే వోత్తరాణి చలఘుఘనసంధానాని కర్తవ్యాని ||

అథజౌపాసనవిధిః.

ముఖ్యోగాణశ్చవిఖ్యాత ఇతి ధర్మో వ్యవస్థితః | ముఖ్యంకర్తు
 మశిక్తానాం గాణవవిధీయతే ఇడాపింగళనాడిభ్యాం నిసార్వహృద
 యాంబుజాత్ | తాభ్యామానాహయేద్వహ్నింతాభ్యాముద్వాసయే
 ద్ధృతి | అక్షతానింధిమాదాయ సమ్యగ్వాయుం నిగ్మహ్యచ | మంత్ర
 ముక్త్వాస్థాత్థవహ్నింవమన్నగ్నే వినిక్షిపేత్ || ఉపావరోహ...దుర్గో
 క్షేతదగ్నే సమిధంనిక్షిప్య || ప్రాణానాయమ్య || ఏవం...ప్రీత్యర్థంసాయం
 ప్రాతరాపాసనంతండులైహోష్యామి || జౌపాసనప్రయోగంపూర్వముక్తమ్.

అథ షడాహుతితండులవైశ్వదేవమ్.

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం సాయంప్రాతరా పాసనహోమేషడాహుతి
 తండులవైశ్వదేవంకరిష్యే || పూర్వపరిషేచనంకృత్వా || అగ్నేయేస్వా
 హా || అగ్నేయఇదంనమమ || విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహా || విశ్వేభ్యో
 దేవేభ్యఇదంనమమ || ధ్రువానభూమాయస్వాహా || ధ్రువాయభూ
 మాయేదానమమ || ధ్రువక్షీతయేస్వాహా || ధ్రువక్షీతయఇదంనమమ ||
 ధ్రువక్షీతయేస్వాహా || అచ్యుతక్షీతయఇదంనమమ || అగ్నేయేస్విష్ట

శృంగేశ్వర! అగ్నేయస్విష్టకృతభద్రదంశనమ్॥ ఉత్తరపరిపేచనం కృ
త్యాబ్రహ్మతామక్షత్ర) + + సగరేణరత్న॥ అగ్నేయపథూత ప్రాయ
శ్చిత్తం॥ పుష్పాద్విత్యా... కామసాస్వహ॥ దివానక్తం చారిభ్యోవశు
భ్యోరుదేభ్యోఽపి త్యేభ్యభద్రదంశనమ్॥ యేభూతాః పుష్పచరంతి దివానక్తం
బలిమిచ్ఛంతో ఏతుదస్య ప్రేమ్యాః । శేభ్యోబలింపుష్పకామోహరా
మిమయి పుష్పింపుష్పిపతిదధాతుస్వాహ॥ దివానక్తం చారిభ్యోభూతే
భ్యః ఇమం బలిం దదామి॥ పాదా ప్రత్యక్ష్యాచమ్య॥ నమస్తేగ్నా
పత్యాయ + తమస్స... శ్రీయజ్ఞేశ్వర॥ యత్కరోమి యదశ్నామియ
జ్జహామి దదామియత్ । యత్తపస్యామి వాగ్నేయ తత్కరోమి
త్వదర్పణమ్॥ శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిశ్రియం
బలం ఆయుష్యంతేజ ఆరోగ్యం దేహిమే హవ్యవాహన॥ ప్రమాదా
త్కుర్వతాం కర్మప్రచ్యవే తాభ్వరే యది । స్మరణా దేవ తద్విష్ణోః
సంపూర్ణం స్యాదితి స్మృతిః । ఏతస్మిన్ మూలం మృగ్యమ్॥

ఆత్మారోపణమ్.

యాతే అగ్నేయజ్ఞయా తనూస్తయే హ్యారోహత్మాత్మానం॥
అచ్ఛావనూని కృణ్వంతస్మై నర్యాపుమాణి । యజ్ఞోభూత్వా యజ్ఞ
మాసీదస్వాంయోనిం । జాతేవేదోభువ ఆజాయమానస్సత్తయవహి
యచాసంధీయతేవహ్నిః ప్రాతర్మధ్యందినేఽపివా । తదాసాయంవిజా
నీయా త్సాయమాహుతిపూర్వకం । ఉపావరోహ త్పూర్వ మనలే
శాంతిమాగతే॥ పునరగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పున స్త్యేతి నమింధనం॥ ఉపావ
రోహణా మార్ధ్వం శూయతే సూతకద్వయం॥ కృత్వాచోపాసనం
సాంగమగ్నిమాత్మని నిక్షిపేత్ । నిత్యమాపాసనే కాతే వసునంయః

ప్రయత్నతః ! సర్వమాపాసనం కృత్వాచాత్మ న్యారోపయేత్పునః ।
 జలసంయుక్తమేతద్ధి ధారణం నిష్ఫలంభవేత్ । నిర్జలంధారణంకుర్యా
 త్పుత్రదారాభ్యుద్ధయే । హవిషాం ధారణం చైవ సమారోపణపూ
 ర్వకం । తతః వశ్శాన్మకుర్వీతధారణం నిష్ఫలంభవేత్ । యాతేఆగ్నే
 యజ్ఞయాతనూ... ఏహే॥ తేలగ్న ఇదంజప్త్వా॥హస్తేనాగ్న ప్రతప్యచ
 త్రినారం వాసకృత్కృత్వా చాత్మన్యగ్నిం సమాపయేత్ ॥స్ఫుటమర
 త్రం జపేద్వాయు మాసమాప్తేర్నిగృహ్యచ । ఏవంత్రివారముక్త్వా
 ౭గ్నాతప్తహస్తం ముఖేషీపేత్ । ఇతి ఆత్మారోపణమ్.

అథశయనవిధిః.

శ్లో॥ స్వగృహేపాప్రాజ్ఞుభిఃకుర్యాత్ శ్వాశురేదక్షిణాముఖః ।
 ప్రత్యజ్ఞుభిః ప్రవాసేచ నకదాచి దుధజ్ఞుభిః । తృణేదేవాలయేచైవ
 పాషాణేచైవ పల్లవే । అంగణేద్వారదేశేతు మధ్యభాగేగృహస్యచ ।
 రిక్తభూమా తదా లోష్టే పాచ్ఛే వోచ్ఛిప్తసన్నిధౌ । శూన్యాలయే
 శ్మశానేచ వృక్షిమూలే చతుష్పథే । మాతావా భగినీవాపితథా
 చాన్యస్త్రియోఽపివా । ఏతాసాం సన్నిధౌచైవ నస్వపే ద్బ్రాహ్మ
 ణఃక్వచిత్ । చందనంచానులిప్య్యాగేధృత్వాపుష్పాణిదంపతీ । తాంబూ
 లచర్మణం కృత్వాప్రదీపే మైథునంచ గేత్ । దీపేనష్టేతు యస్సంగం
 కరోతిమనుజో యది । యావజ్జన్మదరిద్రత్వంసంతతేర్నాత్రసంశయః ।

తా॥ స్వగృహంబున పాప్రాజ్ఞుభిఃడైశయనింపవలయును, శ్వాశురగృహంబునదక్షి
 ణాభిముఖుడై శయనింపవలయును, ప్రవాసంబునప్రత్యజ్ఞుభిఃడైశయనింపవలయు
 ను- ఉత్తగాభిముఖముగ నెప్పటికిని శయనింపగూడదు తృణమునందును, దేవాలయ
 మునందును, పాషాణమునందును, పల్లవమునందును, అంగణమునందును, ద్వారదేశమునం
 దును, గృహమధ్యభాగమునందును, రిక్తభూమియందును, లోష్టములయందును, పార్శ్వ
 మునందును, ఉచ్ఛిప్తసన్నిధియందును, శూన్యాలయమునందును, శ్మశానమునందును, శ్మ
 తుమూలమునందును, నాలుగుతోవలుగల ప్రదేశమునందును, తల్లి ఆక్క మొదలగు
 స్త్రీలయొక్క సన్నిధియందును, శనియింపఁగూడదు వంపతులిరువురును చందనాను

ప్రదేహులై పుష్పదులనుధరించి తాంబూలచగ్గణమును జేసిచక్కఁగ దీపమును జ
లింగించుకొని మైశునకర్మ నాచరింపవలయును, దీపములేక యేదంపతులగుంభోగము
చేయుదురో పారిసంతానము బ్రతికియున్నంతవఱకును దారిద్ర్యముననుభవించుననుట.

గ ర్భా ధా న మ్.

ఋతుస్నాతాయాం భార్యాయాం శుభేహని పునస్సంధా
నాదిబోపాసనాదికం కృత్వా...రాత్రౌశుభలక్ష్మీ గర్భాధాన మితి
కథవ్యమ్॥ ఆదాగణాధిపతిమభ్యర్చ్య॥ఆచమ్య...ఏవంగుణ...శుభ
తిథౌమమదంపతోః ఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మ
కరిష్యమాణః...మహాజనైస్సహకర్మణః పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥
ఆదానిర్విఘ్నైః పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥
గణాధిపతిపూజాం కృత్వా ఓంకర్మణః పుణ్యాహంభవంతో బ్రువం
త్విత్వాదిపత్ని మార్జనాంతంకుర్యాత్॥ తతఃవధూవరౌ నూతనవస్త్రా
లంకారాదికంధారయేతాం॥

ఓం అర్చితప్రార్చిత॥ సుమంగళీరియం వధూగ్నిమాగ్ంసమేత
పశ్యత॥ సాభాగ్యమస్త్యై దత్త్వా యాథాస్తం విపరేతన॥ ఇతి మంత్ర
ముచ్చార్య తత్తద్దాతృనామ వదేత్॥ ఇతివధ్వాః॥ యువంవస్త్రాణిపీవ
సావసాధే యువో రచ్చిద్రా మంత్రో హస్తగ్గాః॥ అవాతిరత మన్య
తాని విశ్వాఋతేన మిత్రావరుణాసచేథే॥ ఇతిమంత్రముచ్చార్యతత్త
ద్దాతృనామవదేత్॥ ఇతివరస్య॥ నూతనవస్త్రాణిధృత్వాఽచమ్య॥ఏవం
గుణ...శుభతిథౌ దంపతోః॥ ఆయుర్వరోచ్యశోబలాభివృద్ధ్యర్థం
స్వాంభార్యాయాంప్రథమగర్భసంసౌరద్వారా సర్వగర్భ శుద్ధ్యర్థం
గర్భాధానాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ఉత్తరోవరః॥ నారికేళఫలపుష్పతాంబూ
లదక్షిణాదికంగృహీత్వా॥ ఆరోహణముపబర్హస్వబాహుంపరి
ష్వజన్మజాయాగ్ంసుచునస్యమానః॥తస్యాంపుష్కరంబుక్షునానయో

సేబహ్విం ప్రజాంజనయన్తా సరతసా । ఆద్రయాఽరిణ్యా యత్యే
 మంశ త్పురుషంపురుషేణశక్రః । తదేతామిధునానయోసిప్రజయాఽ
 మృతే వేహగచ్ఛతిమ్ । అహం గర్భ మదధా మోషధీష్వహంవి
 శ్వేషు భువనేష్వంతః । అహంప్రజా అజనయంపితృణా మహంజని
 భ్యో అనరీషపుత్రాః । పుత్రిణైమాకుమారిణావిశ్వ మాయుర్వ్య
 శ్నుతిమ్ । ఉభాహిరణ్యపేశసావీతి హోతాకృతద్వసూ । దశస్యం
 త్వాఽమృతాయ కగంశమూఢో రోమశగంహఢో దేవేషు కృణు
 తోదువః । విషుర్యోనిం కల్పయతు త్వష్టా రూపాణిపిగంశతు । ఆసిం
 చతు ప్రజాపతి ధాతా గర్భం దధాతుతే । గర్భం ధేహి సినివా
 లిగర్భం ధేహి నరస్వతి । గర్భంతే అశ్వినా ... దేవా నాధత్తాం
 పుష్కరస్రజా । హిరణ్యాయా అరణీ యంనిమన్ధతోఅశ్వినా! తంతే
 గభాగంహవామహే దశమేమాసిసూతవే । యధేయంపృథివీమహీ
 తిష్ఠన్తీ గభామాదధే । ఏవం త్వం గభా మాధధ్స్వి దశమేమాసి
 సూతవే । యథాపృథివ్యగ్నిగభాద్యార్య ధేన్త్రీణ గభాణీ । వా
 యుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామి తే । విష్ణో శ్రేష్ఠేనరూ
 పేణాస్యాం నార్యాం గవీన్యామ్ । పుమాగ్ం సంగభామాధేహిదశ
 శే మాసి సూతవే । నేజమేష పరాపత సపుత్రః పునరాపతాన్తస్యై
 మే పుత్రకామాయైగర్భమాధేహియఃపుమా । వ్యస్య రోనింప్ర
 త్తిరేతో గృహాన్పుమాన్పుత్రోధీయతాం గర్భోఅంతః । తంమాతా

దశమాసానిభిత్తుః సజాయతాం నీరతమస్సాహమ్ । ఆతే గ
 ర్భో యోని మేతు పుత్రా న్బాణ ఇవేషుధిమ్ । ఆనిరోజాయతాం
 పుత్రిస్తే దశమాస్యః కరోమితే ప్రాజాపత్య మాగర్భో యోని
 మేతుతే । అనూనః పూర్ణోజాయతా మశ్లోణోఽపిశాచధీరః । పుమా
 గస్తే పుత్రోనాగితం పుత్రా ననుజాయతామ్ ॥ యానిభద్రాణి బీజా
 న్యప్తభా జనయన్తిసా తాని భద్రాణి భీజా న్యప్తభా జనయన్తి
 సః । తైస్త్వం పుత్రాః విద్వన్త్వ సా ప్రసూ ధేనుకా భవ । కా
 మస్సమృధ్యతాం మహ్య మపరాజిత మేవమే । యంకామం కామ
 యే దేవ తంమే వాయో సమర్థయ ॥ ఇతి శత్రీ మభిమంత్ర్య ॥
 యథాస్థాన ముపవిశ్య । గర్భాధాన ముహూర్తా సుముహూర్తోఽ
 స్తు ॥ సూర్యాదీనాం...రస్తు ॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం సత్సంతాననాభాగ్య
 ఫలావాప్త్యర్థంబహుసుపుత్రావాప్త్యర్థం ఫలప్రదానానికరిష్యే ॥ ప్ర
 స్థస్థస్థః ప్రేయంప్రజయా భువనేశోచ్ఛేష్ట । యాఃఫలిసిర్యా అఫలా
 అపుష్పాయాశ్చపుష్పిణీః । బృహస్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్యగ్ం
 హసః ॥ శ్లో ॥ ఫలంమనోరథఫలంప్రదదామిసదాన్మణాం పుత్రపౌత్రాభి
 వృద్ధ్యర్థమతిశ్యాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదంఫలం సతాంబూలంసదయీ
 ణాకం...తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ ఏవంసర్వత్ర బ్రాహ్మణే
 భ్యః ఫలప్రదానాని దద్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణాశీర్వాదఃకర్తవ్యః ॥ తయా
 సహసంభోగం కుర్యాత్ ॥

శ్లో ॥ ఋతుః స్వాభావికః స్త్రీణాంరాత్రయ షోడశస్సృతాః ।
 చతుర్భుతైః సార్థ మహూభి స్సర్వసమ్మతైః ॥ తాసామాద్యాశ్చిత్
 సస్త్రి నింద్యా ఏకాదశీచయూ । త్రయోదశీచ శేషాస్తు ప్రకస్తా డశ

శాత్రయః ॥ ఇతి మనువచనాత్ ॥ చతుర్థీశ్రుభృత్యాహడశీముత్త
రాంయుగ్మాంప్రజానిశ్రేయసమృతుగమనమిత్యపదిశంతి॥ సమాప్తం.

అథ పుంసవసమ్.

వ్యక్తేగ శ్చ తృతీయే మాసి శుభతిథౌ పుష్యనక్షత్రేపున్నక్ష
త్రేషు నాపత్న్యాః పుంసవసం కర్మకరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ॥ పూర్వేద్వ్య
రాభ్యుదయికం కృత్వా పరేద్వ్యుదయం పతీమంగళస్నాతౌ భూత్వా ఆచ
మ్య ॥ ఏవం... శుభతిథౌ యజమాసి సహితయజమానస్య + గోత్రోద్భ
వస్య + నామధేయస్య మమోపాత్తదురితక్షయద్వారాశ్రీపరమేశ్వర
ప్రీత్యర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాం మమ భార్యాయాం
జనిష్యమాణగర్భస్య పురూపతాప్రాప్త్యర్థంగర్భస్థపిండశుద్ధ్యర్థం పుం
సవనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః తదాచాశుద్ధ్యర్థం... సహస్వస్తి పుణ్యా
హవాచనం కరిష్యే ॥ ఆచా నిర్విఘ్నం న పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణా
ధిపతి పూజాం కరిష్యే ॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనం కృత్వా ॥
ఏవం గుణేత్యాది శుభతిథౌ... మమ పత్న్యాః ప్రథమగర్భసంస్కారద్వా
రా సర్వగర్భసంస్కారార్థం పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యే ॥ ఇతి కేచిత్ -
సంకల్ప్య ॥ ఏవం + శుభతిథౌ శ్రీమా + గోత్రః + నామధేయః, శ్రీమ
తః + గోత్రస్య + నామధేయస్య మమధర్మపత్నీ సమేతస్య మమోపా
త్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్య
ర్థం అస్యాం మమ భార్యాయాం జనిష్యమాణగర్భస్య పురూపతాప్రా
ప్త్యర్థంగర్భస్థపిండశుద్ధ్యర్థం పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యే ॥ వధూందక్షిణ
తీక్షణవేష్యస్వయముత్తరతలపీనః ॥ పునః ఆచమ్య... ఏవం పత్నీ సమేతస్య
మమ పుంసవనాంగ త్వే నోభయోః రక్షార్థం రక్షాబంధనం కరిష్యే ॥ తతః
రక్షాబంధనపూజాం కృత్వా ॥ విశ్వేతాతే సవనేషు ప్రవాచ్యాయాచ

1. పుంసవసం వ్యక్తేగ శ్చ తృతీయే మాసి ॥

2. భార్యను దక్షిణముగా కూర్చుండబెట్టి తాను తరభాగముగా కూర్చుని,
పూజాయామమును కేసి సంకల్పమును జెప్పి ఉదకమును స్పృశించవలయును.

కర్మమనువన్నింద్రసున్వతే॥ పారానతం యత్పురుసంభృతం వన్వపా
 వృణోత్సభా యషికబంధవే॥ ఇతివరస్య దక్షిణక రేబధ్నాతి॥ బ్రహ్మ
 త్సామత్యత్రభృద్వృద్ధవృష్టియంత్రిన్వభాజశ్శుభిరముగ్రవీరంబంద్ర
 స్తామనభంచదశేనమధ్యమిదంవాతేననగరేణరక్ష॥ వధ్వావామకరేబ
 ధ్నాతి॥ రక్షోబంధనముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ పుగంసవనం
 వ్యక్తేగర్భేతిష్యేణవ్యగ్రోధస్యయాప్రాచ్యుదీచీనాశాఖాతతస్సవ్య
 షణాగంశుంగామాహ్వాత్య సీమంతవదగ్నేరుపసమాధానాదిభౌపా
 సనాగ్నింప్రజ్వాల్యభ్యాభ్యాంబంకృత్యపరిస్తీర్య॥ అథవాలోకకాగ్నిం
 ప్రతిష్ఠాప్య॥ పుంసవనం హూమంకుర్యాత్॥ ఆచమ్య... ఏవం... ప్రీత్య
 ర్థం మమఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం మమ భార్యాయాంజనిష్యమాణగర్భ
 స్యపుంసవనతాప్రాప్త్యర్థంగర్భస్థిడశుద్ధ్యర్థం పుంసవన హోమంక
 రిష్యే॥ తదంగ మగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ విధిప్రకారేణషట్పాత్రప్ర
 యోగం కుర్యాత్॥ ... పాత్రప్రయోగకాలే శ్లో॥ ఫలద్వయేనసం
 యుతంవటాంకురం దృషత్సుతే॥ సుపాయనాయవస్త్రకంక్షీపేత్సహే
 వ పుంసవే॥ పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాం తేఽన్వారణ్ధాయాం॥ ధాతాద
 దాతున ఇత్యస్తాభిర్హుత్వా॥ సుచా ఆజ్యమాచాయ॥ ధాతాదదాతు
 నోరయి మీశానో జగతస్పతిః॥ సనః పూర్ణేన వావనత్ స్వాహా॥
 ధాత ఇదంసమమ॥ ధాతాప్రజాయ ఉతరాయ ఈశే ధాతేదంవిశ్వం
 భువనం జజాన దాతాపుత్రం యజమానాయదాతాతస్మా ఉతావ్యం

1 బౌపాసనాగ్నిని జ్వాలచేసిధ్యానింది అలంకరించి పరిక్షరణలువేసి పాత్ర
 సాదన కాలముందు శేండుపండ్లుగల మర్రిచిగురును సన్నికల్లు పాత్రరములను వస్త్ర
 ముమగూడా నాసాదింది ఆజ్యభాగాంతకర్మనుజేసి పత్నీయనుసరించియండగా
 ధాతాదదాతానుసరించి మోదలగు సన్నిమిదిహోమములను జేయవలెననుట.

ఘృతవద్విధేనుస్వాహా॥ ధాత్రఇదంసమమ॥ ధాతా దదాతునోరయః
 ప్రాచీంతీనాతుమక్షిణాంవయం దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ంసత్యరా
 ణసస్వాహా॥ ధాత్రఇదంసమమ॥ ధాతా దదాతుదాశుపేవసూని
 ప్రజాకామాయమిషుపేదుగోణా తస్యైదేనామృతాస్సావ్యయం
 తాం విశ్వేదేవాస్తా అదితి స్సజోమా స్వాహా॥ ధాత్రఇదం సమమ॥
 యస్తా హృదా కీరిణామృతమానోమ ర్యంనుర్యోజోహవీమి జా
 తవేదో యశో అస్తాసు ధేహి ప్రజాభి రగ్నే అమృతత్వ మశ్యాగ్
 స్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసఇదం సమమ॥ యస్మై శ్వగ్ంసుకృతే
 జాతవేద ఉలోక మగ్నే కృణవ స్సోన్యనం అశ్వినగ్ంసపుత్రణంవీర
 వంతం గోమంతగ్ం రయిన్న శతే స్వస్తిస్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదస
 ఇదం సమమ॥ త్వేసుపుత్ర శవసోఽవృత్రినామకాతయః - నత్వా
 మింద్రాతిరిచ్యతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయపుత్రణ ఇదం సమమ॥ ఉక్త
 క్తేసోమ ఇంద్రం మమాద నీధేనీధే ముఘవానగ్ంసుతాసః॥ యదీగ్ం
 సనాథః పితరంస పుత్రా స్సమానదత్తౌ అవస్నే హవంతే స్వాహా॥
 ఇంద్రాయ ముఘవత ఇదం సమమ॥

ఇథ్యసన్నహనాన్యద్భి స్సగ్గ్స్ప శ్యాకగ్నా ప్రహరతి॥ అగ్నయే
 ఇదంసమమ॥ దుదాయ తింతిచరాయేదం(సమమ॥) అపఉపస్పృశ్యః
 అస్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమం
 కరిష్యే॥ స్రువే గాఙ్య మాదాయ॥ ఓచిత్త చ స్వాహా... జయాదిప్ర

జయాదిహోమమును జేసి స్విష్టకృద్దోమమును పరిధిప్రహరణమును సంసారిక
 తానెనేసి అవాహితాదిపరిషేచ వాంఠము వలన కర్మము జేయవలయును॥

పుంసవనమునాఁతే భవత్కృత బహుత్వదక్షిణాంతభ్యమహంసంపదజే
 సముమః॥ అనవస్సారయా కుమాగ్యాదృషత్పుత్రేదృషత్పుత్రేణవట
 శుంగాంపేషయిత్వా వస్త్రేణకరిస్తావ్య అపరేణాగ్నింప్రాజ్ఞుభిముతా
 నాం నిపాత్య-పుగ్ంసవన మసీతియజహః అంగుష్ఠేన దక్షిణేనాసికా
 చ్ఛిదేరసం నిసయేత్ -పుగ్ంసవన మసీ సాత మాగర్భాగ్నిరత్యాశి
 జోవాచయిత్వా-అభిష్టే త్యభివృశ్య-ఆభిష్ట్యాహందశభిభిన్యశా
 మిదశమాన్యాయ సూతకేయధైవసామఃపనశేయథా సమూద్యోషజః॥
 ఏవం తేగర్భ ఏజతుసహ జరాయుణానిష్క్రమ్యప్రతీతిస్తత్వాయుషిః
 బ్రహ్మవర్చసియశసి వీర్యేనా ద్యేదశమాహంశ్చ శయనోదాత్రా
 హితథాక్రతం । ఐతుగర్భో అక్షువో జీవో జీవంత్యాః॥ ఆయుమసి
 ర్యమయతగర్భమాహోదేవీ సురస్వతీః॥ ఇత్యభివృశ్య తిలదేవపద్య
 స్వేతిద్వాభ్యామవోక్షేత్ -తిలదేవపద్యస్వనమాగ్ంసమస్సినోదశం
 స్థవిత్ర్యవపద్యస్వనమాగ్ంసేషునన్నావస్తునబద్ధ మసిమజ్జను నిరైతు
 పృశ్ని శేవలగ్ంశునేజరాయ్వత్తవే- ఇత్యవోక్షేత్ - బ్రాహ్మణభ్యో
 యథాశక్తి హిరణ్యం దద్యాత్॥ బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । తతః బ్రా
 హ్మణాశీర్వాదః॥ శ్లో॥ పరిష్టావ్యచ సస్త్రేణ వధూంతద్వన్ని వేశయేత్
 తత్రోత్తానాం నిపాత్యేనాం దక్షిణాంగుష్ఠతోరసం । దక్షిణేనాసికా
 చ్ఛిదే తంపుంసవనమంత్రితః॥ నిసయేత్సావధూపశ్చాత్పుమాంసం
 జనయ త్యధ । అన్వారభ్యవధూ పూర్వంహోమస్సీమంతవద్భవేత్ ।
 ప్రహరోపిచ సంస్థానో శేష ఇతిసంస్కృతః ॥ చంద్రమాడియో

1. హోమమును జేసిరి జస్వలగాని స్త్రీచేపరిపండు నునూరించికన్త్రములొ
 నుంచికభిజన్తీ స్త్రీనిపకుండబెట్టి దక్షిణనాసికా రంధ్రములొకుడిచేతి బ్రాట్టనవ్రేలుచో
 నీప్రయోగములొనుండుకుంత్రమును తెప్పిసిడువవలయును

శ్లో॥ ద్వితీయేచతృతీయేవామాసిపుంసవనంభవేత్ । వ్యక్తేగర్భభవే
త్కారం సీమంతేన సమాధవా । సమాప్తమ్.

అథ క్షీప్రపుంసవనమ్.

వధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య స్వయంసు త్రితరతసీనః-ప్రాణానా
యన్య-ఏవం... ధర్మపత్ని సమేతః ౭హాక్షీప్రపుగ్ంసవనాఖ్యంశర్మ
కరిష్యే॥ క్షీప్రపుగ్ంసవన మనాప్రీతేన శరావేణానుసోతసముదక
మాహృత్య పత్తస్తూర్యంతీ నిధాయమూర్ధ్న చోష్ఠ్యంతీముత్తరేణ
యజమాభిమృశ్య - ఆభిష్టాహం దశభి ర్భిమృశామిదశమాన్యాయ
సూతవే-హస్తాభ్యాంమూర్ధానమభిమృశ్య ఏతాభిరద్భిరుత్తరాభిరవో
క్షేత్ - యథైవ సోమః పవతి యథా సముద్ర ఏజతి ఏవంతేగరభి
ఏజతు సహజరాయణానిష్క్రమ్య-ప్రతితిష్ఠత్వాయుష్మిబ్రహ్మవర్చసి
యశసి వీర్యే ౭న్నాద్యే - దశమాస్తాగ్ శృశయానోధాత్రాహితథా
క్షృతమ్ - ఐతు గర్భో అక్షతోజీవో జీవంత్యాః ఆయమనీర్యమయత
గరభ మాపో దేవీ స్సరస్వతీః॥ యది జరాయునపతేదేవంవిహితాభి
రేవాద్భిరుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ - త్రిదేవపద్యస్త్వనమాగ్ం సమస్త
నోదలంస్థైర్యవపద్యస్త్వ । నమాగ్ంసేషు న స్నావస్తున బద్ధమసి
మజ్జను-నిరైతుప్రశ్ని శేవలగ్ంశునేజరాయ్యుత్తవే॥ శ్లో॥ అనాప్రీత
శరావేణ చానుసోతసమాహరేత్ । జలంపత్తస్తుతూర్యంతీం నిధా
యాద్భిః ప్రసేషయేత్ । సూతార్థసంగ్రహాకారో ౭పి॥ శ్లో॥ క్షీప్రప

1 అనవస్నాతయతుమార్యదృష్టుత్తేణ పేషయిత్వాపరిష్టాన్వాపకేణాగ్ని
ప్రాచీనుత్తానాంనిపాతోత్తరేణ యజమాంసుష్మేన దక్షిణానాపికాచ్ఛిదేపినయతి.

2. స్యగోధస్య యాప్రిమ్యదీచీవాకాఖాతతః సవిషణాం శృంగామాన్య
శ్చ ప్రతిష్ఠితాగ్నే రుపసమాధానాది (పుమాంసజనయతి॥)

సూత్యర్థమిహ చానాప్రీతేన చాత్మలితసూతనేన । క్వచిన్మనాకా
 శనన్వజ్జితేన గ్రాహ్యం హ్యనుసోత సమంధవితత్ । తతఃపరం బ్రాహ్మణ
 భోజనంచ కృత్వా శిషో వాచనమాచరేయః ॥ ఓపాసనాగ్నా ద్వేకార్యే
 హి సీమంతకపునవనాఖ్యే-గర్భిణీశోషపరిహారార్థం నిత్యం కుంభకార
 గృహదాసీతే నానాప్రీతేన అప్రత్యులితేన సవేషారామో అనుసోత
 సంసోతసోఽనుమోమ ముదక మాహృతానీయ వ్యతస్తస్యాపాద
 యోఃమూలేతూర్యంతి మధఃపుష్పికాఖ్యా మోషధీనిధాయ తథా
 ఉదకమపి తత్రైవవిన్యస్య శోష్యంతీం ప్రసవపీడాయాశ్శుష్కమాణాం
 స్త్రియమభిమ్మశేత్ । తస్యాః మూర్ధానం హస్తాభ్యామభిమ్మశేదిత్యర్థః ॥

అథ సీమంతోన్నయనమ్.

సీమంతోన్నయనం ప్రథమేఽర్థే చతుర్థమాసి బ్రాహ్మణా నోభజయిత్వా
 ప్రథమే గర్భే చతుర్థే మాసిషష్ఠేఽష్టమే చాశుభేఽహాని
 దంపతీ మంగళస్నాతో భూత్వా- ఏవంగుణ..... శుభతిథౌధర్మశత్రీ
 సమేతోఽహం మమధర్మపత్నీం ప్రథమగర్భసంస్కార ద్వారా
 సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మ కరిష్య మాణః తదా
 దౌ శుద్ధ్యర్థం...సహ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే । ఆదౌ
 నిర్విఘ్ననపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధి
 పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా వధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య
 న్వయ ముత్తరత ఆసీనః । ఆచమ్య ॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం-మనుభార్యా
 యాం జనిష్యమాణ సర్వగర్భాణాం బీజగర్భ సముద్భవై నోఽబ్రహ్మణ
 ద్వారా ప్రతిగర్భసంస్కారాతిశయద్వారా శ్రీహర మేశ్వరప్రీత్యర్థానీ
 మంతోన్నయనం కర్మకరిష్యే ।

పునః ప్రాణానాయమ్య ఏవంగుణ... శత్రీ సమేతోఽహం సీమం
 తోన్నయనాంగ త్వేనోభయోరత్నార్థం రత్నబంధనంకరిష్యే । రత్న
 బంధన పూజాంచకృత్వా ॥ విశ్వేత్తా త్రేనవనేషుప్రవాప్త్యామాచరత్

మఘవన్నింద్రసువ్యతే॥ పారావతంయత్పురుసంభృతంవస్త్వపావృణో
 శ్చరభాయపిబంధవే॥ ఇతివరస్య దక్షిణక రేబధ్నాతి॥ బ్రహ్మత్సా
 మక్షత్త్రభృద్వృద్ధవృణ్ణియం త్రిష్టభాజ శ్శుభిత ముగ్రవీరం॥ ఇంద్ర
 స్తోమేన పంచదశేన మధ్యమిదంవాతేన సగరేణరక్ష॥ వధ్వావామక
 రేబధ్నాతి॥ రక్షాబంధనముహూతఃస్సుముహూర్తోస్తు॥ ఏవం...
 ప్రీత్యర్థం సీమంతోన్నయనాంగ త్వేన ఆభ్యుదయికంకర్మకరిష్యే॥ తదం
 గ త్వేన బ్రాహ్మణపూజాంకరిష్యే॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మ
 ణస్య ఇదమాసనం ఇదంపాద్యం॥ శ్లో॥ సమోస్తునంతాయ సహస్ర
 మూర్తయే॥ సహస్రపదాక్షిణ్యోరుబాహవే॥ సహస్రనామ్నే పురు
 షాయ శాశ్వతే॥ సహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥ శ్రీమహా...అయం
 వోగంధః- సుగంధః॥ అలంకారాభా ఇమేలక్షతాఃసంతృక్షతాః॥ సక
 లారాధనైః స్వచ్ఛితమసు॥ ఓంభూర్భు + ప్రచోదయాత్॥శ్రీ
 మహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయాభ్యుదయిక ప్రత్యామ్నాయం
 యథాశక్తిహారణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ బ్రాహ్మణా
 భోజయిత్వాశిషోవాచయిత్వా॥ తదంగ...కర్మణా పుణ్యాహంవాచయి
 ష్యే॥ ఓంకర్మణాః పుణ్యాహంభవంతో బ్రువంత్యిత్వాది పత్నీమార్జ
 నాంతంకుర్యాత్॥ పునఃప్రాణనాయమ్య... ఏవం...ప్రీత్యర్థం మమధ
 ర్మపత్న్యాం ప్రథమగర్భసంస్కారద్వారా సర్వగర్భసంస్కారార్థంసీ
 మంత హోమంకరిష్యే॥ ఔపాసనాగ్నో హోమంకుర్యాత్॥ అథ
 వాతాకికాగ్నో హోమంకుర్యాత్॥ బ్రాహ్మణైస్సహ స్థండిలోల్లే
 ఖనాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతంకుర్యాత్॥ షట్పత్రప్రయోగః॥ శ్లో॥ య
 వాన్విరూఢా శలలీంసపుంజాంగ్లప్సంయ వానామపిబంధనంచ॥ ఏతా
 నిసీమంతవిధౌ ప్రయుంజ్యా త్పత్రాణి సాకంఖలు మానుషాణిపవి
 త్రకరణాద్యాజ్య భాగాంతే న్వారబ్ధాయా ముత్తరా ఆహుతిహూ
 త్యా॥ ధాతాదదాతు నోరయిమితి చతస్రాయస్త్యా హృదా కీరిణితి

శతస్రేణ్యమృత్యుహృత్పాత్యమ్ సువేణాజ్యమాదాయాః ధాతాద
 దాతు నోరయిమిశానో జగత్స్పతిః సనఃపూర్ణేనవాఙ్మత స్వాహాః
 ధాత్రీదంసమమ ॥౧॥ ధాతాప్రజయా ఉతరాయ ఈశే ధాతేదం
 విశ్వంభువనం జజాన ధాతాపుత్రం యజమానాయ దాతాతస్మాఉ
 హ్వయంపుత్రవద్విధేమ స్వాహాః ధాత్రీదంసమమ ॥౨॥ ధాతాదదాతు
 నోరయిం ప్రాచీజీవాతు మక్షితాం వయ దేవస్య ధీమహి సుమ
 తిగ్ం సత్యరాధసస్వాహాః ధాత్రీదంసమమ ॥౩॥ ధాతాదదాతు
 దాశుషేవసూని ప్రజాకామాయ మ్నాధుషే దురోణతస్మై దేవా
 అమృతా స్సంవ్యయంతాం విశ్వే దేవాస్తోఅదితిస్సజోహస్వాహాః
 ధాత్రీదంసమమ ॥ ౪॥ యస్తాహృదాక్షీరిణా మన్యమానోమర్త్యం
 మర్త్యోజోహవీమిజాత వేదో యశోఅస్మానుధేహిప్రజాభిరగ్నే అమృ
 తత్త్వమత్యాగ్ స్వాహాః ॥ అగ్నయేజాత వేదస ఇదంసమమ ॥౫॥ యస్మై
 త్వగ్ం సుకృతే జాత వేద ఉగ్లోక మగ్నే కృణవస్త్యనంఅశ్వినగ్ం
 సపుత్రిణం వీరవంతంగోమంతగ్ంరయిన్న శ తేస్వస్తిస్వాహాః ॥ అగ్నయే
 జాత వేదస ఇదంసమమ ॥ ౬॥ త్వేసుపుత్ర శవసోఽవృత్త్రీ నామకా
 తయః సత్వామిద్రాతిరిచ్యతే స్వాహాః ఇంద్రాయ పుత్రిణ ఇదం
 సమమ ॥ ౭॥ ఉక్థిఉక్థేసోమ ఇంద్రం మమాదా నీధేసీధేమఘవానగ్ం
 స్తుతానః యదీగ్ం సబాధః పితరం న పుత్రా స్సమానదత్తాలవసే
 హావతేస్వాహాః ॥ ఇంద్రాయ మఘవత ఇదంసమమ ॥ ౮॥ ఇధ్మసన్న

హనాన్యద్భి స్సన్ స్పృశ్యాన్ ప్రహరతి॥ అగ్నయశ్చదం సమమం
దుదాయ తంతిచరా యేదం సమమ॥ అపడపస్పృశ్య॥ అస్యకర్మణః
హనామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమంకరిశ్యే॥ సు

వేణాజ్యమాదాయ ॥ ఓం చిత్తంచస్వాహా.....జయాదిబ్రహ్మవిస్మ
నాంతే భవత్యైతబ్రహ్మత్వదక్షిణాంతుభ్యమహానంప్రదదేనమమ్॥

అత్రపట్నాత్రప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ యవా.....మానుషాణి॥

ఈసీమంత కర్మయందలి పాత్రాపాదసము జేయునప్పుడ, యవాంకురములను
ఏదువదిముల్లును మేడికొమ్మను యవాంకురములను కట్టెత్తాడునుగూడ స్వాదించు
వలయును

నూ॥ ఆశిషోవాచయితా॥ నూ॥ అగ్నిరుపసమాధానాది॥

అపరేణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య॥ త్రేణ్యా శలల్యాత్రిభి ర్దర్భపుంజేతై
శ్శలాల్యుగ్ల ప్నేనబౌదుంబరశాఖయాచ॥ వ్యాహృతభీరాకామసామితి
చపురస్తాన్నాభే రూర్ధ్వం సీమంత మున్నయతి॥ తత స్సుముహూ
ర్తైః పరేణాగ్నిం *ప్రాజ్ఞుభీంజాయాముపవేశ్యస్వయంతుప్రత్యజ్ఞు
ఖఃత్రేణ్యా శలల్యేత్యాదిద్రవ్యాణి యుగపద్మహేత్వాతై రేవనాభిప్ర
దేశ మారభ్యోర్ధ్వంశిరః కేశమధ్యస్థసీమంత రేఖాంతమున్నీ యతత్పుం

* క్రియ॥ శుభిముహూర్తమునందు పత్నినిఅగ్నికిపడమరవై పు ప్రాజ్ఞుఖము
గాగురుచ్చండబెట్టి తాను పశ్చిమముఖుడయియుండివ్యాహృతులను “రాకామహం”
యూస్తరాకే, అనుమంత్రములను జెప్పిఏదుబందిముల్లునుమూడుదోబ్బకట్టలను మేడికొమ్మ
తోచేర్చిశక్తమారుగ్రహించినాభిత్రదేశము మొదలు పాపిటవఱకు సూర్ధ్వముగాబొం
దించిపడమరవై పుపారవేసి ఉదకమునుస్పృశించవలయును.

క్రియ॥ “యాగంధరిరేవ,, అనుమంత్రముచే సాల్యదేశస్థులకు వీణాగానమును
జేయువారిని నియమించవలయును. “సోవఎవనోరాజా,, అనుమంత్రముచే నితరదేశి
యులకు బ్రాహ్మణులకువీణాగానమును నియోగించవలయును “సోమానోరాజా,,
అనుమంత్రముచేనితరదేశీయులకుక్షత్రియవైశ్యులకు వీణాగానము చేయించవలయును

“అంకురితమ్” ప్రగ్రధితాక్ వధ్వాశ్శిరిస్యాబధ్నాతి॥

క్రియ॥ యదాంకురములను పత్ని శిరస్సుయందుకట్టదలయును “నక్షత్రోదయ

భర్తృంతమ వాక్యే యముచేసి నక్షత్రోదయ మయిన తరువాత వత్సననుసరించియుండే వ్యాహృతులును జపించివాక్యేయమమమ విడువవలయును.

సూ॥ అపరణాగ్నిం ప్రాచీనుపవేశ్య త్రైణాశఃపూర్తిభిర్దభాః పుష్కరైఃశలాః
లుగ్లపై నత్యుద్ధ్వంసీమంతమున్నయతి వ్యాహృతి భిరు త్రరాభ్యాంచ.

సూ॥ గాయత్రమితివీణాగాధినాసగ్ంకాన్తిః త్రయోఃపూర్వాసాల్యానామ్
బ్రాహ్మణానామితరానదీనిర్దేశశ్చయస్యాంచపన్తి

సూ॥ యవాన్విరూఢానాబధ్యవాచం యచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్యఃఉదితేషు నక్షత్రే
షుప్రాచీనుదీచీనా దిశముపనిష్క్రమ్యవత్సమాన్వారభ్యవ్యాహృతిశ్చ
జపిత్యావాచంవిస్మజతే.

సూ॥ అజ్యభాగాపై న్యావధాయాము త్రరా అహుశీమూర్త్యా

జం ప్రతీచీనం నిరన్యావపథవస్పృశేత్ ॥ భూః-భువః-సూవః-రాకా
మహాగ్ంసుజావాగ్ంసుష్టుతీ హువే శృణోతు నస్తుభగాబోధతు
త్మనా-సీవ్యత్వపస్మాచ్యాచ్ఛిద్యమానయాదదాతువీరగ్ంశతదాయ
ముక్త్యం-యాస్తే రాకె సుమతయ స్సుపేశప్రాయాబిర్దదాసి దాశుషే
వసూనితాభిర్నోఅదసుమనా ఉపాగహి సహస్రప్రోవగ్ంసుభగేరరా
ణాప్రతీచీనం నిరన్యావపథవస్పృశ్య-గాయత్రమితివీణాగాధినాసగ్ం
శాస్త్వత్రయోః పూర్వాసాల్యానాం యాగంధరి రేవనో రాజేత్రి
సాలీరవాదిషుః వివృతచక్రా ఆసీన్వాస్తీరేణయమునేతవ త్రాహ్మ
ణానామితరా- సోమప్రవనోరాజేత్యాహు ర్బ్రాహ్మణేఃప్రహాః వివృ
తచక్రా ఆసీన్వాస్తీరేణాసాతవ-నదీనిర్దేశశ్చ యస్యాం వసంతి-య
వాన్విరూఢానాబధ్య అంకురితాత్సుప్రగధితా వధ్యాశ్శిర స్వా
బధ్నాతి-వాచం యచ్ఛ త్యానక్షత్రేభ్యఃఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీ
నుదీచీ వాదిశ ముపనిష్క్రమ్య వత్స మన్వారభ్య వ్యాహృతి శ్చ
జపిత్యా వాచం విస్మజేత్ ॥ శ్లో॥ అన్వారభ్య తదావత్సం వ్యాహృతి

శ్చజపేదధ । విస్మజేత పునర్వాచం భుజిత సహ బంధుభిః । అతిక్ర
 మతికాలశ్చేద్విజః పునువనస్య తు ॥ సీమంతన్నోయనే ప్రాస్తేప
 శ్చాత్పూర్వం సమాపయేత్ ॥ యస్మిన్ కాలేసీమంతోక్తచతుర్థమా
 నాదికాలేసీమంతం పునువనం చక్షతోతి । తదాస్య కాలబలవత్తరేణ
 సీమంతంకృత్వా పశ్చాత్పునువనం కుర్యాత్ । న త్వేకదినే । తత్రాప్యే
 కస్మిన్నహస్యేవ కుర్యాచ్ఛేత్తదా వాచం యచ్ఛ త్యానక్షత్రేభ్య
 ఇతివచనబలాత్పూర్వం పునువనంపశ్చాత్సీమంతంచకుర్యాత్ ॥ శ్లో ॥
 సీమంతోన్నయనం కర్మయస్మి న్నేకదినే భవేత్ । తత్రపునువనంచే
 త్పుపూర్వాపునువనక్రియా ॥ ఏకస్మిన్ దివసేచేత్తుయుగపద్గర్భ కర్మణి
 తత్రపునువనం పూర్వం పశ్చాత్సీమంతమాచరేత్ ॥ సత్యవ్రతః । స్త్రీ
 యదా కృతసీమంతా పృసూయేత్ కథంచన । గృహీతపుత్రా విధివ
 త్పునస్సంస్కార మహాత్మి ఇతిసీమంతప్రయోగస్సమాప్తః

అథ ముఖావలోకనమ్.

ఆచమ్య + దేశకాలాసంకీర్త ॥ అథముఖావలోకనవిధిం వ్యాఖ్యాస్యా
 మః పుణ్యాహేదంపత్యోశ్చంద్ర తారాబలాన్వితేపూర్వాహేదంపతీ
 మంగళస్నాతౌభూత్వా ॥ శుక్లాంబరధర ... ఏవంగుణ... శుభతిథౌశ్రీ
 మా + గోత్రః + నామధేయః + శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామ
 ధేయస్య + మమధర్మపత్న్యః అశ్వినీనక్షత్రేప్రథమచరణేయుక్తగం
 డేపుత్రపుత్రికాజననేనఆవయోఃసకలగండబుద్ధోషపరిహారార్థంజా
 యావత్సోశ్చిశోశ్చైత్రయాణా మాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శాంతిముఖా
 వలోకనపూర్వకం గ్రహముఖాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన
 తదాచాశుద్ధ్యర్థం... సహస్వస్తిపుణ్యాసానాచనంకరిష్యే । ఆచానిర్వి
 ఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిప
 తిపూజాంచకృత్వా ॥ పునస్సంకల్ప్య । ఏవం... శుభతిథౌ... మమధర్మ
 పత్న్యః అశ్వినీనక్షత్రేప్రథమచరణేయుక్తగం డే పుత్రపుత్రికాజననే

కౌటవయోః సకలగః డదున్తోష పరిహారార్థం జాయావత్తో శ్చ శోషైత్ర
 యాణామ యుష్యాభిన్వద్ధ్యర్థం మమకుమారస్య ముఖావలోకనాఖ్యం కర్మ
 కరిష్యే॥ గంధమాల్వై రలంకృత్య॥ స్వగ్ధయుక్తం కాంస్యవాగ్రంగోఘృ
 తపూరితం తండులేషు నిధాయ॥ అంతఃపటలంకృత్వా (తెరపట్ట కలయును)
 ...రూపగ్ం రూపం ప్రతిరూపోబభూవ-త దస్య రూపం ప్రతిచక్షగా
 య-ఇన్ద్రోమా యాభిః పురురూప-ఈయతే॥ యుక్తావ్యాప్త్యహరయశ్చ
 తాదశే॥ ముఖావలోకనముహూర్తస్సు హూగ్తోఽస్తు॥ ఏవం ముఖావలో
 కనంకృత్వా॥ పాదావ్రతౌ శ్యాచమ్య॥ నిరీక్షితాజ్యదానం కరిష్యే॥ ఇతి
 సంకల్ప్య॥ ప్రతిగృహీతారంభాన్వాణమభ్యర్చ్య॥ యాఽలక్ష్మీర్వ్యచ్చ
 మేదాస్థ్యం సర్వాజ్ఞేషు వ్యవస్థితం । తత్సర్వం శమయాజ్య త్వం
 శ్రియం పుష్టించ పర్థయ॥ నిరీక్షితాజ్యం సదక్షిణాకం సతాంబూలం
 బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥ నిరీక్షితాజ్యం కేచిత్ శివాలయే దీపారాధనం
 కుర్వంతి॥ తతః పుణ్యాహవాచనంగ్రహపూజాంచ సమాప్య-త తద్దో
 మనానాదికం యథావిధిశాంతిం కుర్యాత్ ॥ (స్త్రీజననమైన) పుత్రికా
 జననేన ఆవయోరితి సంకల్ప్య॥ అథ రజస్వలాదోషే సంగల్పవిధిః॥ మమ
 ధర్మపత్నయః...నక్షత్రే...చరణే యుక్తగండే ప్రథమరజోదశే నేన
 ఆవయోః సకల గండదుదోష పరిహారార్థం మమాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం ముఖావలోకనాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ పూ
 ర్వోక్తప్రయోగాను సారేణ ముఖావలోకనం కుర్యాత్ ।

ఇతి ముఖావలోకనం సమాప్తమ్.

అథ శాంతి వీతికా.

ఆదా గణాధిపతి మభ్యర్చ్య॥ తతః ముఖావలోకనంకృత్వా-
 తతః పుణ్యాహం వాచయిత్వా॥ ఆచమ్య...ఏవంగుణ...శుభదిభా శ్రీ
 మూన్...గోత్రః...నామధేయః-శ్రీమతః...గోత్రస్య...నామధేయస్య

మమధర్మవత్సావ్యః...నక్షత్రే...చరణి,యుక్తగంజేపు త్రిజననేన,అవ
యో స్సకలగండదుదోహ పరిహారార్థం బాయాపత్యో శ్చిశో శ్చ
త్రయాణామాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం...నక్షత్రపూర్వక మాదిత్యాది నవ
గ్రహదేవతాడిద్విన్యసన్,త్రిపూర్వక మాదిత్యాది నవగ్రహదేవతాప్రత్య
ర్థంమనుష్యాశివ శాత్ నామరాశివశాత్ జన్మనక్షత్రవశాత్ నామ
నక్షత్రవశాత్ జన్మలగ్నవశాత్ నామలగ్నవశాత్ జన్మాంశవశాత్
నామాంశవశాచ్ఛుభుహదశాదివశాత్ షడ్బలవేధవశాత్ -గోచార
వేధవశాద్వామవేధవశాత్ -త్రివిధశాస్త్రోక్తవేధవశాత్కలచక్రవ
శాత్సర్వతోభద్రచక్రవశాచ్ఛుభుత్తచామరాదితోరణ సింహసనద
శాంకరాహుచక్రాదినరపతిచతుష్పతి చక్రవశా దష్టకవర్గాదిజీవరూ
పాదిబలై ర్యామశప్రోక్తవశాచ్ఛుభుజన్మకర్మసాంఘాతిక సాముదా
యికవైనాశికలతలతోపరిలంగ్రహవశా ద్భావగ్రహవశాత్పక్షగ్ర
హవశాచ్ఛుభునక్షత్రగ్రహవశాచ్ఛుభునామాంశ వశాద్భూతగ్ర
హవశాచ్ఛుభుతాద్యంతరిక్షమహాత్పాతకదుస్స్వప్న దుశ్శకున వశా
చ్ఛు-యోఽరిష్టస్సూచితఃతదరిష్టపరిహారద్వారాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
యేయేగ్రహః శుభస్థానేషు స్థితాఃతేషాంగ్రహా మతిశయ ఫలా
వాప్త్యర్థం యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేషు స్థితాః తైస్సైక్రియమాణ
తరిష్యమాణవర్తమానవర్తిష్యమాణ సూచితాగామి సర్వారిష్ట పరి
హారద్వారా శుభస్థాన ఫలావాప్త్యర్థం యజమానినీ సహిత యజ
మానస్య...గోత్రోద్భవస్య...సామధేయస్యమమక్షేమసైర్యవిజయా
భయాఽయురారోగైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాం గోమయేనానులి
ప్తాయాభుమారంగవల్లీవిరచిత శ్వేతతండుగోపరివిరచితాష్టదశపద్మ
కర్ణికోపరినవకోష్ఠాదిమధ్యమకోష్ఠే ఏకైకగ్రహస్యఅధిదేవతాప్రత్య
ధిదేవతాసహితంతర్దిక్షు తత్సంప్రేరావాహ్యాసంభవద్భిర్వైశ్వా
నంభవద్భిః పక్షాగైస్సంభవద్భి రుపచారైస్సంభవతా నియమేన పూ

జాంచ మనుజురభివృద్ధ్యర్థం...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహ
 శాంత తత్సమిదాజ్యోప్రత్యేకం ప్రతిద్రవ్యం హిమ కర్మచమమ
 ఆయురభివృద్ధ్యర్థం అభిమంత్రితకలశపూజాంచ-దుర్గాగణపతిక్షేత్రపా
 లకాభయంకరమృత్యుంజయసదాశినానుద్దిశ్య-దుర్గాగణపతిక్షేత్ర
 పాలకాభయంకర మృత్యుంజయసదాశివప్రీత్యర్థం | త్ర్యంబకమంత్రేణ
 న్యాస పూర్వకం మృత్యుంజయజపంచ హోమంచ న్యాహుతిభిః తిల
 హోమంచమమ ఆయురభివృద్ధ్యర్థం అవేక్షి తాజ్యపూరితకాంస్యపాత్ర
 దానంచ...నక్షత్రదేవతాముద్దిశ్య-ప్రీత్యర్థం స్వర్ణస్వచ్చితవస్త్రప్రతిహ
 దానంచ అభిమంత్రితకలశోద కేన మార్జనంచనక్షత్రపూర్వకఘోడశదా
 నానిచ- మమఆయురభివృద్ధ్యర్థం ఛామూడిషాసమేతసవితా శ్రీసూ
 ర్యనారాయణదేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం సూర్యసమస్కారా అశ్వ
 త్థపదక్షిణానిచ- మమ...ర్థం జాపకేభ్యో దక్షిణాదానంచ బ్రహ్మ
 త్వదక్షిణాదానంచ- దశదానానిచ- గోదానంచ- భూదానంచ-
 మహిషదానంచ- గజదానంచ- అనడుహదానంచ- అయః ఖండకా
 ర్పాసలవణ దానానిచ- గ్రాహ్మణేభ్యో మృష్టాన్నదానంచ| ఇతరే
 షాంభూరిదానంచ| తదనంతరంతాంబూలదానంచ| ఏవం సాంగోపాం
 గం...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదినవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థం
 నవగ్రహషుభాఖ్యం కర్మకరిష్యే| తదంగ త్వేన ఆచార్యబ్రహ్మముత్వి
 గ్వరణంకరిష్యే| ఆచార్యంతామహంవృణే| బ్రహ్మణం త్వామహం
 వృణే| నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహజప మస్తదర్థం భవంతః
 కుర్వంతు|| రుద్రాభిషేకార్థం + కుర్వంతు|| సూర్యసమస్కారార్థం
 + కుర్వంతు|| అశ్వత్థపదక్షిణార్థం + తు|| వృహస్పి కరిష్యామితి
 పృథివచసమ్...శ్లో|| ఏకస్మిన్నేవ నక్షత్రే భ్రాతృర్వా పితృపుత్ర
 యోః| ప్రసూతిశ్చే త్తయోర్మృత్యు ర్భవేదేకస్య నిశ్చితః| ఇత్యేక
 నక్షత్రజననసంభవే యథావిధిశాంతిం కుర్యాత్ |

గ్రహశోభములు			నవగ్రహములు	ధాన్యములు	సమీధణ
బు	కు	చ	సూర్యునకు	... గోధుమలు	జిల్లేడు
			చంద్రునకు	... భియ్యము	మోదుగ
			కుజునకు	... కందులు	చండ
గు	శూ	కు	బుధునకు	... వెసలు	ఉత్తరేణి
			గురునకు	... సెనగలు	రావి
			శుక్రునకు	... బొబ్బరు	అత్తి
కే	కే	రా	శనికే	... నువ్వులు	జమ్మి
			రాహువుకు	... మినుములు	గరికే
			కేతువునకు	... ఉలవలు	దబ్బ

అథ నక్షత్రపీఠికా.

శ్రీ గురుభ్యోనమః హరిఃఓమ్॥ అగ్ని ర్నః పాతు కృత్తికాః |
 నక్షత్రం దేవమింద్రియం | ఇదమాసాం విచక్షణం | హవి రాసంజ
 హితన | యస్యభాంతి రశ్మయో యస్యకేతవః | యస్యేమా
 విశ్వాభువనానిశర్వా | నకృత్తికాభినభిసంవసానః | అగ్ని ర్నో దేవ
 స్సువితేదధాతు || కృత్తికానక్షత్రదేవతా మగ్ని మావాహయామి
 ఘాపయామి పూజయామి (అధిదేవతాభరణి-ప్ర-రోహిణి) ౧॥

రోహిణి॥ ప్రజాపతే రోహిణీ వేత్తువత్సే | విశ్వరూపాబృహ
 తీచిత్రభానుః | సానోయజ్ఞస్య సువితేదధాతు | యథాజీవేమశరద
 స్సవిరాః | రోహిణీదేవ్యదగాత్పురస్తాత్ | విశ్వరూపాణిప్రతిమోద
 మానా | ప్రజాపతిగ్ం హవిషా వర్ధయంతీప్రియాదేవా నాముపయా
 తుయజ్ఞమ్॥ రోహిణీనక్షత్రదేవతాం ప్రజాపతిమామి ౨॥

మృగశీషకా॥ సోమోరాజా మృగశీషేణాగ్గౌ | జీవం నక్షత్రం

ప్రియ మస్యధామ । ఆప్యాయమానోబహుధా జనేషు । శేతఃప్రజాం
యజమానే దధాతు । యజ్ఞేనక్షత్రం మృగశీర్ష మస్తి । ప్రియగీంరా
జన్ప్రియలిమం ప్రియాణాం ॥ తస్మై తేహామ హవిషావిధేమ । శంస
ఏధద్విపదేశంచతుష్పదే । మృగశీర్షానక్షత్రదేవతాంహామమా—మి॥

ఆచారాః । ఆచారయారుద్రః వ్రధమాన ఏతి । శ్రేష్ఠోదేవా
నాంపతిరిఘ్నియానాం । నక్షత్రమస్యహవిషా విధేమ । మాసఃప్ర
జాగీంరిషన్మోలివీరారా । హేతీరుద్రస్యపరిణోవృణక్తు । ఆర్ద్రానక్షత్రం
జషతాగీంసూవిర్షః । ప్రముంచమానా దురితాని విశ్వా । అపాఘశే
గీంసన్నదతా మరాతిమ్ ॥ ఆచారానక్షత్రదేవతాయుద్రమా—మి॥ ౪

పునర్వసు ॥ పునర్నోదేవ్యదితి స్పృశోతు । పునర్వసూనః
పున శేతాం యజ్ఞంపునర్నోదేవా అభియంతుసర్వే । పునః పునర్నో
హవిషాయజామః । ఏవానదే వ్యదితి రనర్వా । విశ్వస్య భుక్త్యా
జగతః ప్రతిష్ఠాపునర్వసూ హవిషా నధకాయంతీ । ప్రియం దేవానా
మప్యేతు పాథః ॥ పునర్వసూనక్షత్రదేవతా మదితిమా—మి॥ ౫॥

పుష్యమి॥ బృహస్పతిః ప్రథమంజాయమానః । తిష్యన్నక్షత్ర
మభినంబభూవ । శ్రేష్ఠోదేవానాం పృథన సు జిష్ణుః । దిశోనుసర్వా
అభయన్నో అస్తు । తిష్యః పురస్తాదుత మధ్యతోనః । బృహస్పతి
ర్షః పరిపాతు ప్రశ్చత్ । బాధేతాం ద్వేష్టో అభయం కృణుతామ్ ।
సువీర్యస్యపతయస్సామి॥ పుష్యమినక్షత్రదేవతాంబృహస్పతిమా—మి॥

ఆశ్రేష|| ఇనగ్ం సర్వేభ్యోహవి రస్తు జప్త్య|| ఆశ్రేషాయేషా
మనుయగతిచేతః|| యేఅంతరిక్షం పృథివీం క్షియంతి|| తేనస్సర్వాస్తాః
హవ మాగమిష్ఠాః|| యేరోచనే సూర్యస్యాపి సర్వాః|| యేదివందేవీ
మనుసంచరంతి|| యేషా మాశ్రేషా అనుయంతి కామం|| తేభ్యస్సర్వే
భ్యో మధు మజ్జహేహమి|| ఆశ్రేషానక్షత్రదేవతాంసర్పమా-మి|| 2||

మఖ|| ఉపహూతాః పితరో యేమఘాసు|| మనోజవనస్సుక్ష్మ
తీ స్సుక్ష్మత్యాః|| తేనో నక్షత్రే హవ మాగమిష్ఠాః|| స్వధాభిర్వజ్రం
ప్రియతంజుషంతాం|| యే అగ్నిదగ్ధాయేఽనగ్నిదగ్ధాః|| యేఽముంత్లోకం
పితరః క్షియంతి|| యాగశ్చవిద్ధు యాగం ఉచన ప్రబద్ధు|| మఘాసు
యజ్ఞగ్ంసుక్ష్మతంజుషంతాం|| మఖానక్షత్రదేవతాంపితృనా-మి|| ౩||

పూఘ|| గనాంపతిః ఫల్గునీనామసిత్యం తదర్యమన్వరుణమిత్ర
చారు|| తంత్యా వయగ్ంసనితారగ్ం సనీనాం|| జీవా జీవంతముపసం
విశేమ|| యేనేమావిశ్వాభువనాని సంజితా|| యస్యదేవా అనుసం
యంతి చేతః|| అర్యమా రాజా జరస్తువిష్మాన్|| ఫల్గునీ నామృషభో
రోరవీతి|| పూర్వఫల్గునీదేవతాం సూర్యమా-మి|| ౪||

ఉఫ|| శ్రేష్ఠోదేవానాం భగవో భగాసి|| తత్త్వావిదుః ఫల్గువీ
స్తస్యవితాత్|| అస్మభ్యః క్షత్రమజరగ్ం సునీర్యం|| గోమదశ్వేవ దు
ప్రసన్నుదేహః|| భగోహదాతా భగృత్ప్రదాతా|| భగోదేవీఃఫల్గునీరా
వివేశ|| భగస్యేతం హస్తవంగ మేమ|| యత్రదేవై స్సథ మాదృశ

ఆశేష॥ ఇదగ్ం సర్వేభ్యోహవి రస్తు జష్టగి॥ ఆశ్రేషా యేషా
మనుయంతిచేతః॥ యేఅంతరిక్షం పృథివీం క్షియంతి॥ తేనస్సర్వాహ
వావ మాగమిష్ఠాః॥ యేరోచనే సూర్యస్యాపి సర్వా॥ యేదివందేవీ
మనుసంచరంతి॥ యేషా మాశ్రేషా అనుయంతి కామం॥ తేభ్యస్సర్వే
భ్యో మధు మజ్జహేరామి॥ ఆశ్రేషానక్షత్రదేవతాంసర్పమా-మి॥ ౭॥

మఖ॥ ఉపహూతాః పితరో యేమఘాసు॥ మనోజవసస్సుక్ష్మ
తస్సుక్తత్యాః॥ తేనో నక్షత్రే హవ మాగమిష్ఠాః॥ స్వధాభిర్వజ్రం
ప్రయతంజవంతాం॥ యే అగ్నిదగ్ధాయేఽసగ్నిదగ్ధా॥ యేఽముంఘోకం
పితరః క్షియంతి॥ యాగ్ శ్చవిద్మ యాగ్ం ఉచన ప్రబద్మ॥ మఘాసు
యజ్ఞగ్ంసుక్తతంజవంతాం॥ మఖానక్షత్రదేవతాంపిత్రానా-మి॥ ౮॥

పూ॥ గవ్రాంపతిః ఫల్గునీనామసిత్వం తదర్యమన్వరుణమిత్ర
చారు॥ తంత్యా వయగ్ంసనితారగ్ం సనీనాం॥ జీవా జీవంతముపసం
విశేమ॥ యేనేమావిశ్వాభువనాని సంజితా॥ యస్యదేవా అనుసం
యంతి చేతః॥ అర్యమా రాజా జరస్తువిష్మాన్॥ ఫల్గునీ నామృషభో
రోరవీతి॥ పూర్వఫల్గునీదేవతాం సూర్యమా-మి॥ ౯॥

ఉ॥ శ్రేష్ఠోద్దేవానాం భగవో భగాసి॥ తత్త్వాపిదుః ఫల్గునీ
స్సస్యవితాత్॥ అస్మభ్యః క్షత్రమజరగ్ం సునీర్యం॥ గోమదశ్వవ దు
ష్టసన్నదేహా॥ భగోవాదాతా భగఇత్ప్రదాతా॥ భగోదేవీఃఫల్గునీరా
భివేత॥ భగస్యేతం ప్రసవంగ మేమ॥ యత్రదేవై స్సథ మాధృ

మదేమ । ఉత్తరభల్గునీ నక్షత్రదేవతాం భగమా — మి ౧౦ ।

హస్తా ఆయాతు దేవస్సవిత్ పయాతు । హిరణ్యయేన సు
వృత్తారథేన । వహావా సగ్ం సుభగం విద్ధనాపసం । ప్రయచ్ఛం
తంపపురింపుణ్యమచ్ఛ । హస్తా ప్రయచ్ఛత్వ మృతంపసీయః ॥ దక్షి
ణేనప్రతిగృణ్ణీభీమవనత్ । ధాతారమద్యసవితా విదేయాయోనో హస్తా
యప్రసువాతియజ్ఞమ్ ॥ హస్తానక్షత్రదేవతాంలర్యన్మమా — మి ౧౧ ।

చిత్రా త్వష్టా నక్షత్ర మభ్యేతిచిత్రాం । సుభగం ససంయువ
తిగ్ం రోచమానాం । నివేశయన్న మృతాన్మర్త్యాగ్ శ్చ । రూపాణి
ప్రిగ్ంశన్భువనాని విశ్వా । తన్న స్త్వష్టాతదుచిత్రా విచష్టాం । తన్నక్ష
త్రంభూరిదాలస్తుమహ్యం । తన్నఃప్రజాంవీరవతీగ్ం సనోతు । గోభి
ర్నో అశ్వైస్సమనక్తుయజ్ఞమ్ ॥ చిత్రానక్షత్రదేవతాంత్వష్టారమా — మి

స్వాతి ॥ వాయుర్నక్షత్రమభ్యేతి నిష్ట్యాం । తిగ్మశృంగోవృషభో
రోరువాణః । సమీరయన్భువనామాతరిశ్వా । అప్రద్వేషాగ్ంసి నుద
తామరాతీః । తన్నోవాయు స్తదునిష్ట్యాశ్మణోతు । తన్నక్షత్రంభూరి
దాలస్తుమహ్యం । తన్నోదేవాస్తోఅనుజానంతుకామః । యధాతరేమ
దురితానివిశ్వా । స్వాతీనక్షత్ర దేవతాం వాయు — మి ౧౩ ।

విశాఖా । దూరమస్మచ్ఛ్రవో యంతుభీతాః । తదింద్రాగ్ని
కృణుతాం తద్విశాఖే । తన్నోదేవాలనుమదంతుయజ్ఞం । పశ్చాత్పుర
స్తాదభయన్నో అస్తు । నక్షత్రాణామధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠావింద్రా

గ్నిభవనస్యగోపాః । షష్ఠాచశ్చతూనప్రబాధమానాః । అప్రక్షుధన్యైః
దత్తామరాతిమ్ । విశాఖాంక్షత్రదేవశేషప్రసాగ్నితనాహమామి । ౧౮॥

అనూరాధ॥ ఋద్ధ్యాస్సహృద్యైర్నమసోపసద్యమిత్రందేవం
మిత్రధేయన్నోఅస్తు । అనూరాధాహవిషావర్ధయంతః । శతం
జీవేమశరదస్సవీరాః । చిత్రంనక్షత్రముదగాత్పురస్తాత్ । అనూరా
ధాసత్తతియద్వదంతి । తన్నిత్రవీతితథిభిర్దేవయానైః । హిరణ్యయై
ర్వితతైరంతరిక్షే ॥ అనూరాధానక్షత్రదేవతామిత్రంఽమింగి॥

జ్యేష్ఠ॥ ఇంద్రోజ్యేష్ఠామనునక్షత్రమేతి । యస్మిన్ప్రత్యంతం
వత్తతూర్యేతతార । తస్మిన్ప్రయమమృతం దుహనాః । క్షుధంతరే
మమృతిం దురిష్టిం । పురందరాయవృషభాయ దృష్టవే ఆషాఢాయ
సహమానాయ మోఘపే । ఇంద్రాయజ్యేష్ఠామధుమద్దుహనా
క్షుంకృణోతుయజమానాయనోకం ॥ జ్యేష్ఠానక్షత్రదేవతామింద్ర
మావాహయామి॥

౧౯॥

మూల॥ మూలంప్రజాంవీరవతీంవిదేయ । పరాశ్యేతునిర్మతిః
పరాచా । గోభిర్నక్షత్రంప్రశుభిస్సమిక్తం । అహర్యభయాద్యజమా
నాయమహ్యం । ఆహగోఅద్యసువిజేదధాతు మూలంనక్షత్ర
మితియద్వదంతి పరాచీ వాచానర్ముతంనుదామి । శివంప్రజాయై
శ్చినమస్తుమహ్యం॥ మూలానక్షత్రదేవతాం అసురమామి॥ ౨౦॥

మృగశిర॥ మృగశిరఃపక్షిపయసానంబభూవుః । మూలంతరిక్ష

జీతకాధీనీ ర్యాః । యాహ నుమాధా అరుయంతి కామః । తా సతత
శ్చగ్గ్ ప్రాప్తవాభవంతు । యాశ్చకూప్తా యాశ్చనాద్యాస్సముద్రియాః ।
యా శ్చనైశంతీగుత ప్రాప్తవీర్యాః । యాహ నుమాధా నుధుభక్ష
యంతి । తా సతతశ్చగ్గ్ ప్రాప్తవాభవంతు ॥ పూర్వాపాదానక్షత్రదే
వతాలపతివాహయామి ॥

౧౮

ఉమా ॥ తన్నో విశ్వే ఉపశృణ్వంతు దేవాః । తదపాధా విభి
సంయంతు యజ్ఞః । తన్నక్షత్రప్రథతాం ప్రశుభ్యః । కృషిర్వృష్టిర్యజ
మానాయకత్వతాం । శుభాః కన్యా యవతయ స్సుచేనః । కర్మకృత
స్సుకృతోన్వీర్యావతీః । విశ్వా దేవా నావిషావర్ధయంతీః । అపాధాః
కామముపయాంతు యజ్ఞమ్ ॥ ఉత్తరాపాదా నక్షత్రదేవతావిశ్వా
దేవానావాహయామి ॥

౧౯

శ్రవణం శృణ్వంతి శ్రోతా మమృతస్యగోపాః । పుణ్యామస్తా
ఉపశృణోమి నాచః । మహీం దేవిం విష్ణుపత్నీ మహూర్యాం ప్రతీచీ
మేనాగ్ంహవిషాయజామః । త్రేధా విష్ణురుగుగ్రామో విచక్రమే ।
మహీందివంపృథివీ మతరిక్షం । తచ్చోజైతిశ్రవణచ్యుమానా ।
పుణ్యగ్గ్ శ్రో కం యజమానాయకత్వాతీ ॥ శ్రవణక్షత్రదేవతాం
విష్ణు మానావాహయామి ॥

౨౦

ధనిష్ఠా ॥ అష్టా దేవా వసవస్సామ్యానః । చత్వరీ దేవీరజరా
శ్చివిష్ణాః । తేయజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్ । సంవత్సరీమమృ

తగ్న్స్వస్తి యజ్ఞన్నః పాంతు వనవఃపురస్తాత్ | దక్షిణతో భియంతు
శ్రవిషాః | పుణ్యంనక్షత్ర మభినంవిశామ | మానో అరాతి రఘశగ్ం
సాగః || ధనిష్ఠానక్షత్రదేవతా వసూ నానాహయామి || ౨౧ ||

శతతారా || క్షత్రస్వరాజా వరుణోఽధిరాజః | నక్షత్రాణాగ్ం
శతభిష గ్వస్తిషః | తౌదేవేభ్యః కృణుతో దీఘమాయుః | శతగ్ంసహ
సా భేషజానిధతః | యజ్ఞంనో రాజా వరుణ ఉపయాతు | తన్నో
విశ్వే అభినంయంతు దేవాః | తన్నోనక్షత్రగ్ం శతభిష గ్జుషాణా
క్షీర్ణ మాయుః | ప్రతిర ద్భేషజాని || శతభిష...తాం వరుణమా...మి || ౨౨ ||

పూర్వాభాద్ర || అజవకపాదుదగాత్పురస్తాత్ | విశ్వాభూతాని
ప్రతిమోదమాసః | తస్యదేవాః ప్రసవం యంతి సర్వే | ప్రోష్ణప్రదాసో
అమృతస్యగ్ంసాః | విభాజ మానస్సమిధానఉగ్రః | అంతరిక్షమరుహ
దగ్ంద్యాం | తగ్ంసూర్యం దేవమజమేకపాదం | ప్రోష్ణప్రదాసో అనుయం
తిసర్వే || పూర్వాభాద్రపదనక్షత్రదేవతామజమేకపాదమా...మి || ౨౩ ||

ఉత్తరాభాద్ర || అహిరుద్నియః ప్రథమానవతి | శ్రేష్ఠోదేవానా
ముత మానుషాణాం | తంబ్రహ్మణాస్సమపాహ్సమ్యాసః | ప్రోష్ణ
ప్రదాసో అభిరక్షంతి సర్వే | చత్వారవక మభిక్షర్మ దేవాః | ప్రోష్ణప్ర
దాసః | ఇతియావదంతి | తేబుద్నియం పరివద్యగ్ంస్తువంతః | అహిగ్ం
రక్షంతినమసోప్రసద్య || ఉత్తరాభాద్రదేవతామహిరుద్నియమా...మి ||

రేవతీ || పూషా రేవత్యస్వేతిపంథాం | పుష్టిపతీ పశుపావాస

బస్తాన్ ఇమాని హన్యాప్రయతా జమాణా సుగ్రహ్నో యా నైరుప
యాతాగ యజ్ఞం తుద్రాక్ పశూక్ రక్షతు శేవతీనః । గావోన్
అత్వాగ్ం అన్వేతుపూషా అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధా విరూపం
వాజగ్ం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞం శేవతీనక్షత్ర దేవతాం
పూషణ మావా—మి । ౨౫ ।

అశ్విని తదశ్వినా వశ్వయు జోపయాతాం । శుభంగమిషా
సుయమేభిరశ్వైః । స్వంనక్షత్రగ్ం హవిషా యజంతౌ । మధ్వా
సంపృక్తాయజమాసమక్తా యాదేవానాం భిషజౌ హవ్యనాహవా
విశ్వస్యదూతాన మృతస్యగ్రోహా తౌనక్షత్రంజజమాణోపయాతాం
నమోఽశ్వభ్యం కృణుమోఽశ్వయుగ్భ్యమ్ ॥ అశ్వినీనక్షత్రదేవతే
అశ్వినానానాహయామి ।

భరణి ॥ అపస్తాప్నంభరణీభరంతు । తద్యమోరాజా
భగవాన్ విశ్వాం లోకస్య రాజా మహతోమహాహి సుగన్నః
పంథా మభయంకృణోతు యస్మిన్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజాయస్మి
న్నేనమభ్యషించంతదేవాః ॥ తదస్యచిత్రగ్ం హవిషా యజామ । ఆప
స్తాప్నం భరణీభరంతు ॥ భరణీనక్షత్రదేవతాయమమావా—మి ।
ప్రతినక్షత్రమునకు ఆధిదేవతానక్షత్రము పూర్వనక్షత్రము, ప్రత్యధిదేవతానక్ష
త్రముపరనక్షత్రము.

అథ ఉపహూమాః.

కృత్తి అగ్నియోహ్వాహ్వాకృత్తికాశ్వసాస్వహ్వా అంబామైహ్వాహ్వా

దులాయైస్వాహా॥ నిత్యైస్వాహా॥ అభయం త్యైస్వాహా॥ మేఘ
 యం త్యైస్వాహా॥ వర్షయం త్యైస్వాహా॥ చుపుణికాయైస్వాహా॥
 ...రో॥ ప్రజాపతయైస్వాహా॥ రోహిత్యైస్వాహా॥ రోచమానాయైస్వాహా॥
 ప్రజాభ్యస్వాహా॥ ...మృ॥ సోమాయ స్వాహా॥ మృగశీరాయస్వాహా॥
 ఇంద్రకాభ్యస్వాహా॥ ఓషధీభ్యస్వాహా॥ రాజ్యాయస్వాహా॥ అభి
 జ్యైస్వాహా॥ ఆ॥ రుద్రాయస్వాహా॥ ఆర్ద్రాయైస్వాహా॥ పిన్వమానా
 యైస్వాహా॥ ప్రశుభ్యస్వాహా॥ ...పు॥ అదిత్యైస్వాహా॥ ...పునర్వసుభ్యై
 స్వాహా॥ భూత్యైస్వాహా॥ ప్రజాత్యైస్వాహా॥ పుష్య॥ బృహస్పత
 యైస్వాహా॥ తిష్యాయస్వాహా॥ బ్రహ్మవర్చసాయస్వాహా॥ ...ఆశ్రేష॥
 సన్నేభ్యస్వాహా॥ ఆశ్రేషాభ్యస్వాహా॥ దండశూకేభ్యస్వాహా॥
 హా॥ ...మఖ॥ పితృభ్యస్వాహా॥ మఘాభ్యస్వాహా॥ నఘాభ్యస్వాహా॥
 హా॥ గదాభ్యస్వాహా॥ అరుంధతీభ్యస్వాహా॥ పూ॥ అర్కస్థైస్వా
 హా॥ ఫల్గునీభ్యైస్వాహా॥ ప్రశుభ్యస్వాహా॥ ...ఉ॥ భగాయస్వా
 హా॥ ఫల్గునీభ్యైస్వాహా॥ శ్రైష్ఠ్యాయస్వాహా॥ ...హస్త॥ సప్తతేస్వా
 హా॥ హస్తాయస్వాహా॥ దదతేస్వాహా॥ ప్రణతేస్వాహా॥ ప్రయచ్ఛ
 తేస్వాహా॥ ప్రతిగ్రభ్యతేస్వాహా॥ చిత్ర॥ త్వష్టేస్వాహా॥ ...చిత్రాయై
 స్వాహా॥ చైత్రాయస్వాహా॥ ప్రజాయైస్వాహా॥ స్వాతి॥ వాయవేస్వా
 హా॥ నిష్ఠాయైస్వాహా॥ కౌముదాయస్వాహా॥ అభిజ్యైస్వాహా॥ విశా
 ఖ॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యైస్వాహా॥ విశాఖాభ్యైస్వాహా॥ శ్రైష్ఠ్యై

యస్వాహా॥ అభిజితై స్వాహా॥... అనూ॥ మిత్రాయస్వాహా॥ అనూ॥ గాధే
 భ్యస్వాహా॥ మిత్రధేయాయస్వాహా॥ అభిజితై స్వాహా॥... జ్యేష్ఠా॥
 ఇంద్రాయస్వాహా॥ జ్యేష్ఠాయై స్వాహా॥ జ్యేష్ఠాయస్వాహా॥ అభి
 జితై స్వాహా॥... మూ॥ అదభ్యస్వాహా॥ అమాధాభ్యస్వాహా॥
 సముద్రాయస్వాహా॥ కామాయస్వాహా॥ అభిజితై స్వాహా॥... పూ॥
 విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్వాహా॥ అమాధాభ్యస్వాహా॥ అనపజ
 యాయస్వాహా॥ జ్యేష్ఠాయై స్వాహా॥... ఉ॥ బ్రహ్మణే స్వాహా॥ అభిజ
 తై స్వాహా॥ బ్రహ్మహోతాయస్వాహా॥ అభిజితై స్వాహా॥... శవణం॥
 విష్ణవే స్వాహా॥ శోణాయై స్వాహా॥ శ్లోకాయస్వాహా॥ శ్రుతాయ
 స్వాహా॥... ధనిష్ఠా॥ వసుభ్యస్వాహా॥ శ్రవిష్ఠాభ్యస్వాహా॥ అగ్రా
 యస్వాహా॥ పరీతై స్వాహా॥... శతభిష॥ వరుణాయస్వాహా॥ శతభి
 షజై స్వాహా॥ భేషజేభ్యస్వాహా॥... పూ॥ అజాయై కపదే స్వా
 హా॥ ప్రోష్ఠప్రదేభ్యస్వాహా॥ తేజసే స్వాహా॥ బ్రహ్మవర్షసాయస్వా
 హా॥... ఉ॥ అహాయే బుధ్ని యాయస్వాహా॥ ప్రోష్ఠప్రదేభ్య
 స్వాహా॥ ప్రతిష్ఠాయై స్వాహా॥... రేవతి॥ పూర్ణే స్వాహా॥ రేవతై
 స్వాహా॥ వశుభ్యస్వాహా॥... అశ్వి॥ అశ్విభ్యాం స్వాహా॥ అశ్వ
 యగ్భ్యో స్వాహా॥ శ్రోత్రాయస్వాహా॥ శ్రుతై స్వాహా॥... భరణి॥
 యమాయస్వాహా॥ అపభరణీభ్యస్వాహా॥ రాజ్యాయస్వాహా॥ అభిజ
 తై స్వాహా॥ ఇతి ఉప హాసామా.

అత్రాదా అగ్నిశాస్త్రపన్నమ్.

శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్॥ ధృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్చ! ధృష్టి
మాదాయ! సుగర్వాశత్యోవిదహన్నరాతీ రుషసశ్రేయసీ శ్రేయసీ
ర్ధతే । అగ్నే సపత్నాగ్ం అపబాధ మానో రాయ స్పృషమిష
మూర్జమన్మసుధేహి! గార్హపత్యమభిమంత్ర్య! ఉద్బుధ్య స్వాగ్నే
ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తేనగ్ం సృజేధామయంచ । అస్మిన్సంధ
నేఅధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానస్యసీదత । గార్హపత్యమ
ద్బృధయతి॥ యజమానః! ఓముద్ధర! వాచాత్వాహూత్రాప్రాణేనో
ద్గత్రాచక్షుషా ధ్వర్యుణా మనసాబ్రహ్మణా శ్రోత్రేణాగ్ని ధైతై
స్తావంచభిర్దైవైరు త్వీభిరుద్ధరామి! ఆహవనీమూర్ధంజ్వలంతమగ్ని
ముధృత్య! ఓంభూర్భవస్సువ రుద్రీయమాణ ఉద్ధర వ ప్సనో మాయ
దవిద్వాన్! యచ్చవిద్వాగ్శ్చైకార! అహ్నయదేనః కృతమస్తిపాప
గ్ం రాత్రియాయదేనః కృతమస్తిపాపగ్ం సర్వస్మాన్మోధృతో ముం
చతస్మాత్ । ఉద్భృతమగ్ని మభిమంత్రయతే॥ యజమానః! తూష్ణిందక్షి
ణాగ్నిం ప్రణీయ । ఆహవనీయం ప్రణయతి । అగ్ని పతయేగ్నయే
మేవిధ్యగ్నిపతయేగ్నయేమేమృడ । అమృతాహుతి మమృతాయాం
జాహూమ్యగ్నింపృథివ్యా మమృతస్యజితై యై । తయీనంతంకామ
మహంజయమిప్రజాపతిర్యం ప్రథమే జిగాయాగ్నిమగ్నా స్వాహా ।
ఆహవనీయదేశం వ్రాప్య । అగ్నే సంమాదజై కపాదాహవనీయదీవః
పృథివ్యాఃపర్యంత రిక్వాల్లోకం వింద యజమానాయ! పృథివ్యాస్త్యా
మూర్ధ స్సాదయామి! యజ్ఞియేలోకేయోనో అగ్నే నిఘ్నోయోని
ఘ్నోభిదా సతీదమహంతం త్వయాభినిదధామి! ఉదజ్ముఖః! క్రత్యజ్ముఖో
వా సాయమాహవనీయేగ్నింప్రతిష్ఠాపయతి వ్రాజ్ముఖః వ్రాతః । స్వ
యంయజమాన ఇథ్మానాహరతి । విశ్వదాసీమాభరంతో నాతురేణ
కునసా! అగ్నే మాతేప్రతివేశామిమామనమిధం శ్రేణావిభజ్య । గాయ

త్రియాప్రోక్ష్య । ఓ భూర్భువస్సువః । ఓంతత్తన్వితుర్వశేణ్యంభన్తో
 జేవస్యధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । యదగ్నేయాని
 శాని చా తేదారూణిదధ్ధసి । తదస్తుతుభ్యమిద్ధృతంతజ్జషస్వయవిష్ట్య
 గార్హపత్యముపనమింధే । యదత్యుజజిహ్వకాయద్వమో అతిప
 త్పతి । సర్వంతదస్తు తెఘృతంతజ్జషస్వయఃష్ట్య । దక్షిణాగ్నిముపన
 మింధే । రాత్రిగ్ంరాత్రిమప్రయావంభరంతో శ్వాయేవతిష్ఠ శేఘానమ
 సై । రాయస్సోషేణ స మి మా మ దం తోగ్నే మాతేప్రతివే
 శారిషామ । ఆహవనీయేవరిషిష్ఠం । అగ్నేగృహపతేశుంధస్వ । గార్
 హపత్యం అగ్నేవహ్నేశుంధస్వ । దక్షిణాగ్నిం । అగ్నే సం
 మాట్కుంధస్వ । ఆహవనీయం । త్రీనలంకృత్యా హవనీయం పరిస్తీర్య ।
 పరిస్తరిణాం తే దోహానం । దక్షిణేనవిహారమగ్ని హోత్రీతిష్ఠతితాం
 యజ్ఞమానోనుమంతయతే । ఇడాసివతభృథవాన్నా పుభయోర్వ
 తంచరిష్యామి । సురోహిణ్యవాన్నా పుభయోర్వతంచరిష్యా మి । డ
 వహిమయిశ్రయస్వైరవహ్యాది తవహి గౌరేహిద్ధవహి సత్యేనత్వా
 హ్వయామి । అథవేది దేశమభిమృశతి । ఇయమసితన్యా సైగ్నిర్వత్తన్
 సామెస్వర్గంచ లోకంచమమృతంచధుత్వ । పూమాసి । స్థాల్యాందో
 హనీనచ దోగ్ధి । అయత్మోవః ప్రజయాసగ్ంసృజామి రాయస్సోషే
 ణబహులాభవంతిః । ఉర్జంపయః పిన్వమానా ఘృతంచ జీవోజీవం
 తీరువవస్సదేయం । దోగ్ధోపనీదతి । ద్యాశ్చేషుంయజ్ఞం పృథివీచసందు
 హతాంధాతాసోవేద సహవాతేన నాయుః । యజమానాయ ద్రవి
 ణఃదధాతు । దుహ్యామానాం ఉత్సందు హంతకలశంచతుర్బిలమిడాం
 దేవీంమధుమతిగ్ం సువర్విదం తదిం దాగ్ని జిన్వతిగ్ంసూన్పతాన్తత్త
 ద్యజమానమమృతత్వే దధాతు । భారాఘోషం । యజమానః । అప
 రేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య । విద్యుదసివిద్యమే చాచ్ఛానమృతా
 త్తన్త్యము పైమి మయిశ్రద్ధాఅచమ్య । ఋతంత్వస త్యేనపరిషించా
 మూతి నాయుపరిషించతి । సత్యంత్వరేన పరిషించామూతి ప్రాతః

అగ్నిహోత్రహవగ్యామపతనీయ । యజ్ఞస్యసంతతి రసియజ్ఞస్యత్యా
 సంతతి మనుసంతనోమి గార్హపత్యాత్రిక్రమ్య సంతతా ఋదకధా
 రాగ్ స్రావయత్యాహవనీయాత్ । ధృష్టిరసిబ్రహ్మణుచ్చ । ధృష్టి
 మాదాయ । భూతకృతస్థాపోఢంజన్యం భయనుపోఢాస్సేనా అభీత్వ
 రీః । గార్హపత్యాదుదీచోంగారాన్నిమాహ్యబహిఃకరోతి । సగర్థాన్
 అంగారా నభిమంత్ర్య । అగ్నయతదీత్యం గృహ్ణామ్యహాన్ రాత్రిం
 సాయంజపతి ఆదిత్యాయాగ్నిం గృహ్ణామిరాత్రయాలహః ॥ ప్రాతః
 దోహవన్తం పయస్థాల్యామానీయ । ఇదాయాః పదఘృతవచ్చరా
 చరం జాతవేదోహవిశ్రంజషస్య । యేగ్రామ్యాఃపశవోవిశ్వరూపావి
 రూపాస్తైమాగ్ంసప్తానామివారంతిరసురాయస్పషాయసు ప్రజాస్త్యా
 యసువీర్యాయా । తేష్వంగా రేషుస్థలీమధిశ్రయతి । స్థాల్యాంతండు
 లామాప్యజగ్వాపత్యేనిధాను అదబ్ధేనత్వాచక్షుషావేక్షేఅవేక్ష్య
 తృణేన జ్వలతావేక్షతే । (దోహవన్తంక్షాశక్గ్స్సు)వతనీయ) । హర
 స్తైమా వినైషం తేనస్థాల్యాప్రతిషించతి । ఉద్భవస్థోదహంప్రజయా
 ప్రపశుభిర్భూయంసగ్ం హర స్తైమావిగాదుద్యం తస్వగ్లోకస్త్రి
 సులోకేషురోచయ పూర్వవజ్జ్వలయా వేక్షతే ॥ అంతరితగ్ంరక్ష్యం
 తరి తాలరాతయోపహతావృద్ధి రపహతంపాపం కర్మాపహతంపాప
 స్య పాపకృతః పాపం కర్మయోనః పాపంకర్మ
 చిక్రీషతిప్రత్యగేన మృచ్చ । త్రిపర్యగ్నికృత్వా । ఉదగుద్వాస్య
 (సుష్కోసిరాయ స్పృషవనిహోర్జంధ్రగ్ంహ) । ఇహప్రజాంపశూం
 దృగ్ంహ । త్రిర్భూమాప్రతిష్ఠాప్య । సుభూతకృతస్థప్రత్యూఢంజన్యం
 భయంప్రత్యూఢాస్సేనా అభీత్వరీః । గార్హపత్యేం గారాన్ప్రత్యూ
 హ్య । దేవస్యత్వాసవీతుఃప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తా
 భ్యామాదదే ॥ అగ్ని హోత్రహవణీమాదాయ । దేవస్యత్వాపూ-మా
 దదే । సువమాదాయ । ప్రత్యుష్టగ్ంరక్షః ప్రత్యుష్టాలరాతయః । గా
 ర్హపత్యే ప్రతితప్య । అరిష్టోయజమానఃపత్నీచవాస్తేన నైమాప్తి ॥

హోరణ్యయప్తిరస్య మృతపలాశాస్సోహో యజ్ఞానాం । అగ్నిహో
త్రహవణీమభిమంత్ర్య । ఓం మున్నేష్యామి హ వ్యం దే వే భ్యః
పాప్సనోయజమానం ఓమున్నయామి॥ హవ్యం దే వే భ్యః పా ప్స
నోయజమానం । హ వి ర్దే నా నా మ సి మృ త్యో ర్కే భ య గ్
స్వస్తిమే స్త్యభయంమేఅస్తు॥ ఓమున్నయా॥ ఉచ్చైరనుజానాతి । అగ్న
యేచత్వాపృథివ్యేచోన్నయామి॥ వాయువేచత్వాన్తరితాయోచోన్న
యామి॥ సూర్యాయ చత్వా దివేచోన్నయామి । చంద్రమసేచత్వా
నక్షత్రేభ్య శోచోన్నయామి॥ సువేణ చతురున్నయతి॥ సర్వాన్పూర్ణా
నున్నయతి॥ (పంచావస్థీనాం । అద్భ్యుచ్చత్వేషధీ భ్యశోచోన్నయామి)
పశూన్మృచ్యుచ్చ అప రేణగార్ హపత్వం కూ ఛేహవిస్సా దయత్వా
సజూర్దైవైస్సాయంయావభి స్సాయంయావానో దేవాస్వస్తి సంసార
యంతు॥ కశుభిస్సంపృచీయ ప్రజాందృగ్హా॥ సజూర్దైవైః ప్రాతర్యా
వభిః ప్రాతర్యావాణోదేవాస్వ సిసంసారయంతు పశుభిస్సంపృచీయ
ప్రజాందృగ్హా॥ గార్హపత్యేహస్తం పతాప్యహవిరభిన్ముశతి॥ చిత్తి
స్రుక్॥ చిత్తమాజ్యం॥ వాగ్వేదిః ఆధీతంబర్హిః॥ కేతోఅగ్నిః॥ విజ్ఞా
తిమగ్నిః॥ వాక్పతిర్హోతా॥ మనఉపవక్తా॥ ప్రాణోహవిః॥ సామా
ధ్వర్యుః॥ దశహోతారం వ్యాఖ్యాయపుం రేవహవిస్పృష్టా॥ తూష్టిం
ప్రాదేశ మాత్రం పాలాశీగ్ంసమిధముపరి నిధాయ । ఉర్వంతరిక్షం
పీహి॥ హరతి॥ చిత్తిస్రుక్ - సామాధ్వర్యుః॥ స్వాహాగ్నయే వైశ్వాన
రాయఅంతర్వేది మధ్యదేశేనియచ్ఛతి॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం॥
వాతాయత్వా ముఖసమము ధృత్య॥ వాతాయేదం । ఉపప్రేతసం
యుదధ్వం మాతగ్గాతభాగినంభాగధేయాత్ । సప్తర్షీణాగ్ంసుకృ
తాయత్రలోక స్తత్రేమం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహ్యాపప్రత్న
ముపభూన్భువస్సునరాయుర్మేయచ్ఛ॥ అప రేణాహవనీయం కూ ఛే
సాదయత్వా॥ విన్మృదసివిద్యమేపాష్మానమృతాత్సత్యమువైమి॥ హో
మ్యన్నప ఉపస్పృశ్య । ఏమాతేఅగ్నేసమిత్తయావృత్త్యాచాస్యాయస్వ

వర్ణతాంచ తెనుజ్జపతిగాచప్యాయతాంవర్ణిషీనుహించవయమాచస్య
 సిషినుహిస్వాహాః॥ అగ్నయశ్చదంసమిధమాధాయ । సుచమాదాయ
 ప్రాణ్యాపాన్యనిమిల్యావేక్ష్యే॥ అభిక్రామగ్ంసాయంజహోత్యనభిక్రా
 మంప్రాణిః॥ భూర్భువస్సువః॥ అగ్నిర్జ్యోతిర్జ్యోతిరగ్నిస్వాహా॥ అగ్నయే
 జ్యోతిషశ్చదం । భూర్భువస్సువః॥ సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతిసూర్యస్వాహా॥
 సూర్యాయ జ్యోతిషశ్చదం । సూత్వా మాహవభివీక్షతే । ఇషేత్వా
 అవాచీనగ్ంసాయముపమాప్తి॥ ఊర్జేత్వాఊర్ధ్వంపాత్రీః॥ ఓషధీభ్య
 స్వాషఫీర్జన్వ । బహ్నిశితేపంనిమృజ్య । ఓషధీభ్యశ్చదం॥ వరోచీమేయ
 చ్చకూర్చేసాదయిత్వా । అగ్నేగృహపతే మామానంతాఫీరాత్మ
 న్నమృతమధిషిప్రజాజ్యోతిరదధై నత్వాచక్షుషాప్రతీక్షే । గార్హప
 త్యంప్రతీక్షతే । పునస్సుచమాదాయ । ఓంభూర్భువస్సువస్వాహా॥
 ప్రజాపతయశ్చదం । సూత్వాసుచముద్గృహ్య । రుద్రమృణానార్భవ
 మృడధూర్తనమస్తే అస్తుపశుపతేత్రాయస్త్వినం । త్రిస్సుచాగ్నిము
 దంచమతి వల్లయతి రుద్రాయ పశుపతయశ్చదం । అపఉపస్పృశ్య॥
 ఇషేత్వా । ఊర్జేత్వా । పూర్వవల్లే పమాదాయ । ప్రాచీనావీతీస్వ
 ధాపితృభ్యఃపితౄణాంజన్వ । దక్షిణేనవేదింభూమ్యాంలేపంనిమృజ్య ।
 స్వధాపితృభ్యశ్చదం । యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య । ప్రజాంమేయచ్ఛ
 కూర్చేసాదయిత్వా । వృష్టిరసి వృశ్చమే పాస్మానమృతాతస్సత్యము
 సాగామ్ । యజమానభ్రుగ్రేణాహవనీయం పరీత్యది వస్పరిప్రథమం
 యదేనం ద్యౌరజనయత్సురేతాః॥ వాతస్ప్రవేణోపతిష్ఠతే॥ అథగార్
 హపత్యే శూళామః । అగ్నేగృహపతే పరిషద్య
 జుషస్వస్వాహా॥ అగ్నయేగృహపతయే పరిషద్యా
 యేద॥ అగ్నేగృహపతే స్వాహా॥ అగ్నయేగృహపతయశ్చదం॥ అగ్న
 యేగృహపతయేరయపతయే పుష్టిపతయే కామాయాన్నాద్యాయ
 స్వాహా॥ అగ్నయేగృహపతయే రయపతయే పుష్టిపతయే కామా
 యాన్నాద్యా యేదం॥ అగ్నయేగృహప - స్వాహా॥ అగ్నయేగృహ

వతయేరయి-ఇదం । అథదక్షిణాగ్నా జాహూతి । అగ్నేదాభ్యపరి
 షద్యజ్ఞమన్వస్వాహా । అగ్నయేదాభ్యయపరిషద్యాయేదం । అన్న
 పతేన్నస్యనోదేహ్యానమీవస్యశుష్కిణః । ప్రప్రదాతారంతారిషణ్
 ర్జ్జనో ధేహీద్విపదే చతుష్పదేస్వాహా । అగ్నయేన్నపతయిఇదం ।
 అగ్నేదాభ్యపరిషద్యజ్ఞమన్వస్వాహా । అగ్నయేదా - ఇదం । అగ్నే
 దా-స్వాహా । అగ్నయే - ఇదం అహవనీయదేశంప్రాప్యత పూషాసి
 లేపంప్రాశ్య । ఆచమ్యగర్భేభ్యఇదం । పునః । పూషాసి । లేపంప్రాశ్య ।
 ఆచమ్యగర్భేభ్యఇదం । గర్భేభ్యస్తాగర్భాన్ప్రీణీహి । ఆగ్నేయగ్
 హవిఃప్రజననంమేఅస్తు । సౌర్యగ్హవిఃప్రజననంమేఅస్తు । దశవీరగ్
 సర్వగణగ్ స్వస్తయే । ఆత్మసనిప్రజాసని । పశుసన్వభయసనిలోక
 సని వృష్టిసని । అగ్నిఃప్రజాంబహులాంమేకరోతు । సూర్యఃప్రజాం
 బహులాం మేకరోతు । అన్నంపయోరేతో అస్మాసుధేహి । రాయ
 స్పౌషమిష మూర్జమస్మాసుదీధరత్స్వాహా । మనుష్యగర్భేభ్యఇదం
 ఆచమ్య । ఉచ్చిష్టభాజౌ జిన్వ । ఉచ్చిష్టభాగ్భ్యఇదం । ఆచమ్య । అగ్నే
 గాహవనీయం దరై భరగ్ని హూత్రహవణీం ప్రతూశ్య । ఉదతేన
 సుచిచంపూరయిత్వా । సర్వేభ్యస్తాసర్వా జిన్వ । సర్వేభ్య ఇదం
 చతుర్దిక్షునినయేత్ । సర్వాన్ప్రీలికా జిన్వ । సర్వేభ్యః పిపీలికా
 భ్యఇదం । సర్వేతరజనాంజిన్వ । సర్వేతరజనేభ్యఇదం । సర్పదేవ
 జనాం జిన్వ । సర్పదేవజనేభ్యఇదం । చతుర్థీంపూరయిత్వా । పృథ
 వ్యామమృతం జాహూమిస్వాహా । అర్థమంతర్వేది పృథివ్యా
 ఇదం । శేషంపత్న్యం జలౌనినయేత్ । గృహేభ్యస్తా గృహం
 జిన్వ । గృహేభ్యఇదం । యదిపత్నీ దూరతస్తిష్ఠేత్ । దేవానాంపత్నీ
 భ్యోమృతం జాహూమిస్వాహా । దేవానాం పత్నీభ్యఇదం । విప్రు
 హిగ్ శాంతిరిసి । ఉన్నయ సదేశెనీయ విప్రుశ్శ్రీఇదం । ఆహవనీయే
 సుచిచంప్రతాప్య । హస్తీనాపిథాయోర్ధ్వం దర్శయతి । సప్తర్షి
 భ్యస్తాసప్తర్షీంజిన్వ । సప్తర్షిభ్యఇదం । ఉద్దిశతిసప్తర్షీనంప్రీ

గాదిదక్షిణాపర్యావర్తతే సుచగంసాదయిత్వా । హుతోష్వపసమిరి
 ధే దీదిహిదీది దాసిదీదాయ । అగ్నయిఇదం । త్రిః పరిస్తరణముద్వా
 న్య । అగ్నేగృహపతేశుంధన్వ । గార్హపత్యం । అగ్నేవహ్నిశుం
 ధన్వ । దక్షిణాగ్నిం అగ్నే సంమాట్టుంధన్వ । ఆహవనీయం । పునర
 లం కృత్యాంత ర్వేద్యహోనసీయ । అవభృథస్త్వైవయాప మకః । శిరసి
 సంప్రోక్ష్య । ఋతంతాన త్యేనపరిపించామితిసాయాం పరిపించతి
 సత్యంత్యర్తే నపరిపించామితిప్రాతః అగ్నిహోత్రస్థాల్యామపఆసీయ ।
 ఓం భూర్భువస్సువః । అక్షితమక్షిత్యైజుహూమిస్వాహా । అంతర్వే
 దినయేత్ । అక్షిత్యాఇదం । అస్మిన్ త్సాయమగ్ని హూతాభ్యో
 కర్మణిజ్ఞాతాజ్ఞాతసకలదోషనిహరణార్థ మనాజ్ఞాతత్రయంకర్మాంతరిత
 కర్మవిపర్యా సప్రచాయశ్చిత్తార్థంత్యనో అగ్నే సత్యనో అగ్న ఇతిస్వ
 రాక్షరపదవృత్తివర్ణలోపప్రచాయశ్చిత్తార్థమాభిర్ధిభిరితివాక్కియమ
 లోపప్రచాయశ్చిత్తార్థమిదం విష్ణుస్త్రింబకమిత్యర్థిర్విజ్ఞాత్యప్రచాయశ్చి
 త్తార్థం యద్విదాగ్ంస ఇత్యగ్న్యసఘాతప్రచాయశ్చిత్తార్థం పునస్తాది
 త్యా ఇతిసర్వప్రచాయశ్చిత్తార్థం భూర్భువస్సువరిత్యే తేషామంతాణాం
 జపంకరిష్యే । అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియతేమిథు । అగ్నే
 తదస్యకల్పయత్వగ్ంహి వేత్థయథాతథం । పురుషసమ్మిళో యజ్ఞో
 యజ్ఞః పురుషస్సమితః । అగ్నే తదస్యకల్పయత్వగ్ంహి వేత్థ యథాత
 థం । యుత్పాకత్రామనసాదీనదక్షాన యజ్ఞస్యమన్వతేమర్త్యాసః । అగ్ని
 ప్రధోతా క్రతువిద్విజానన్యజిష్ఠోదేవాగ్ం ఋతుశోయజాతిత్వనో
 అగ్నే వరుణస్య విద్వాందేవస్య హేడోవయాసిసీష్ఠాః । యజిష్ఠోవహ్ని
 తమశ్శోశుచానో విశ్వాదేవాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ । సత్యనో
 అగ్నే వమోభవోతినెదిష్ఠోఅస్యా ఉపసోవ్యస్తే । అవయత్సనో రుణ
 గ్ంరరాణోవీహిమృడీకగ్ంసుహవోనయేధ । ఆభిర్గిర్భిర్యదశోన ఉన
 మాప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రా
 తుజాసి భూయిషభాజాఅధతేస్యామ । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేతేధాని

ఉద్ధృతం. సమూహమస్యవాగ్ంసురైత్వంబకంయజామహేనుగంధిం.
పుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుకమివబంధనాన్ముత్తోర్మక్షీయమామృతా
త్ । యద్విదాగ్ంసోయదవిద్వాగ్ంసోముగ్ధాః కుర్వంత్యర్విజః । అగ్ని
ర్మాతస్మాదేవసశ్రద్ధాదేవీచముంచతాం । పునస్తద్విదిత్యాయజావస
వస్సమిందతాం పునర్బ్రహ్మణోవసువీధయజ్జైః । ఘృతేనత్వంతనుహ

వర్ధయ స్వసత్యాస్సంతు యజమానస్యకామాః । భూః । భువః । సువః ।
భూర్భువస్సువః । అప రేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య । వృష్టిరసివృ
శ్చమే పాస్మానమృతా శ్చముపాగాం । అపుశ్రద్ధాఆచమ్య । అంత
ర్వేదిమాంజయతే । అన్ని గాస్థాన్నా దోభూయాసంయశ్శస్థయశస్వీ
భూయాసగ్ శ్రద్ధాస శ్రద్ధిషీయాపో నాల్లెష్మ ప్రథమగ్ంసంబభూవ ।
యేనధృతోవసుణోయేనబుత్రోయేనేంద్రదేవా ఆభ్యషించం తరా
జ్యాయ తేనాహంమా మభిషించామివర్చసే । శిరస్యపలనయతే । అ
గ్నేనయసుపధారాయేఅగ్నాన్ । విశ్వాసదేవవయునాని విద్వాన్ ।
యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమేనోభూయిష్టాం తేనమఉక్తింవిధేమ । ప్ర
వశ్శుక్రాయభానవేధరధ్వగ్ హవ్యంమతించాగ్నయేషుపూతం । యో
దైన్యానిమానుషాజనూగ్ష్యంతర్విశ్వాని విద్మనాజిగతి । అచ్చాగి
రోమత యోదేవయంతీరగ్నింయంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృ
శగ్ంసుప్రతీకగ్ స్వంచగ్ంహవ్యవాహమరతింమానుషాణాం । అగ్నే
త్వమన్న ద్యుయోధ్యమీవాలసగ్నిత్రాఅభ్యమంతకృష్టిః । పునరన్న
భ్యగ్ం సువితాయ దేవతాంవిశ్వేభిరజరేభిర్యజత్ర అగ్నేత్వం పార
యానవ్యోఅస్మాన్ధన్వస్తిభిరతిదుర్గాణివిశ్వా । పూశ్చైషృధ్వీబహులా
న ఉర్వీభహ్మణో కాయతనయాయశంయోః । ప్రకారవోమనసా ప
చ్యమావాదెవద్రీచీనయథదేవయంతః । దక్షిణావాడ్వాజసి ప్రాచ్యే
తిహవిర్భరంత్యగ్నయేషుతాచీ... సకృత్తేఅగ్నేనమః । ద్విస్తేమః । త్రి
స్తేనమః । చతుస్తేనమః । పంచకృత్వస్తేనమః । దశకృత్వస్తేనమః । శిత
కృత్వస్తేనమః । సహస్రకృత్వస్తేనమః । ఆసహస్రకృత్వస్తేనమః । అపతి

మతకృత్వస్తేనమః! నమస్తై అస్తుమామాహిగ్ంసీః! నమస్తే గార్హ
 పత్యాయ నమస్తే దక్షిణాగ్నయే! నమఆహవసీయాయ మహావేద్యై
 నమోనమః! ప్రమాధాత్కుర్వతాంకర్మప్రచ్యవేతా ధ్వరేయది! స్మ
 రణాదేవతద్విష్ణోస్సంపూర్ణం న్యాదిత్రిశుతిః! కాండద్వయోపపాద్యా
 యకర్మబహుస్వరూపిణే! స్వర్గాపవర్గరూపాయయజ్ఞేశాయ నమోన
 మః! యజ్ఞేశాచ్యుతగోవిందమాధవానంతకేశవ! కృష్ణవిష్ణోహృషీకేశ
 వాసుదేవనమోస్తుతే! మత్కుర్మకుర్వతాంపుంసాంకర్మలోపోభవేద్యది
 తత్కుర్మ సఫలకుర్యుః! తిస్రః కోట్యో మహర్షయః! ప్రాయశ్చిత్తా
 న్యశేషాణితపఃకర్మాత్మకానివై! యానితేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మర
 ణంపరం! అపరాధసహస్రాణిక్రియం తేహర్షిశంమయా! దాసోయ
 మితి మాంమత్వాత్మమస్వయజ్ఞేశ్వర! అహంపరస్తాదహమవస్తా
 దహం జ్యోతిసావి తమోవవార! యదంతరిక్షం తదుమెపితా
 భూదహగ్ంసూర్య! ముభయతోదదర్శాహం భూయానముత్తమస్స
 మానానాం! అన్యణాలస్మిన్నన్యణాః పరస్మిన్గస్తుతీయ్యేలోకే అన్యణా
 స్యామయదేవయానా ఉపపితృయాణాన్సర్వాం స్పృహోఅన్యణా అక్షీ
 యేమ! సర్యప్రజాంమే గోపాయ - నిత్యమంగళానిభవంతు! ఆయు
 ర్దాలగ్నై హవిషోజుషాణోఘృతప్రతికోఘృతయోః సరేధి! ఘృతం
 పీత్వా మధుఃచారుగ వ్యంపితేషపుత్రమభిరక్షితాదిమం! అనెనసాయం
 ప్రాతరగ్నిహోత్రా ఘ్నేనకర్మణా భగవన్ధన్వర్వాత్మకః! యజ్ఞేశ్వరా
 ర్పణమస్తు! శ్రీయజ్ఞేశ్వరఃప్రియతాం! యక్ష్మరోషి యదశ్చాసీ యజ్ఞ
 హోషితాసియత్! యత్తపశ్యసి కౌంతేయ! తుర్కరవ్వమదర్పణం!
 త్రిబ్రహ్మార్పణమస్తు! హరిఃఓం తత్సత్! అగ్నిహోత్రపన్న సమాప్తం
 దర్శపూర్ణమానాః.

హరిఃఓం అథాతోదశక పూర్ణమానా వ్యాఖ్యాస్యమః!
 ప్రాతగ్ని హోత్రగ్ంహుత్వా! అపరేణగార్హపత్యం దర్శయ్యాసీ
 కోద ర్భూధారయమాణః! కవిప్రసాదే! పత్నీ సహ ప్రణామ!

యన్మ్య! సంచల్పంకరోతి! దర్శనయత్నే . పార్ణమాసే నయత్నే!
 ఇంద్రవైమృధేనాను నిర్వాప్యేనసహ . తతోయజమాన పసంస్నా
 నం! విద్యుదసివిద్యమే! పాష్ణానమృతా ధృత్యమువైమి! యత్నమా
 జోప ఉపస్సృశ్య మమాస్మిన్ దర్శే హ్యభ్యే కర్మణి పార్ణమాసే
 హ్యభ్యే కర్మణిలధ్వర్యం త్వామహంవృణే! వృతోస్సికరిష్యామి॥ బ్ర
 హ్మణంత్యామహంవృణే! హూతారంత్యామహంవృణే! అగ్నిధం
 త్యామహంవృణే! వృతోస్సికరిష్యామి! తతోధ్వర్య రాహవసీయా
 ర్థమగ్నిముద్భృత్య! దక్షిణాగ్నిప్రణీయ! ఆహవసీయం ప్రణయతి!
 విహరస్వోత్తరత ఉపవిశ్య జపతి ఓందేనాగాతువిదో గాతుంయజ్ఞా
 యవిందతి! మనస్పతినాదేవేనవాతా ద్యజ్ఞః ప్రయజ్యతాం! ఇతిదపి
 త్వా! మమాగ్నేవరోచి విహవేష్వస్తు ఐయంత్యేం ధానాస్తనువం
 పుషేమ! మహ్యాన్నమంతాం ప్రదిశెశ్చతస్ర స్వయాధ్యక్షేణ పృథ
 నాజయేమ! ఆహవసీయముపసంమిధే! యజమానః! అగ్నింగృహమి!

సుధంయోమయోభూర్యఉద్యంతమారోహతిసూర్యమహ్నా! ఆది
 త్యంజ్యోతిషాం జోతిరుత్తమగ్గశ్వోయజ్ఞాయరమతాం దేవతాభ్యః! వ
 సూన్రుద్రానాదిత్యా నింద్రేణ సహదేవతాః! తాఃపూర్వఃపరిగృహ్య
 మిన్స్వ ఆయతనే నేమనీషయా! ఇమామూజఙం పంచదశీం యే
 ప్రవిష్టాస్తాం దేవాన్పరిగృహేమి పూర్వః అగ్నిరేహవ్యవాచి
 హతానావహత్పర్ణమాసగ్ం హవిరిదమేషాంమయి! అమా
 వాస్యగ్ం హవిరిదమేషాంమయి! యథాలింగమాహననీయే
 స్వాధీయమాసే జపతి అంతరాగ్నిపశవోదేవసగ్ంసదమిగమక్
 తాన్పూర్వః పరిగృహ్యమిన్స్వఆయతనేమనీషయా! అధ్వర్యుః! మ
 మదేవావిహవేసంతుసర్స ఇంద్రావంశో మరుతో విష్ణురగ్నిః! మ
 మాంత రిక్షమురుగోపమస్తు మహ్యాంపాతః! పవతాంకామేలస్మిక్!
 గార్హపత్యముపసమిధే॥ యజమానః! ఇహ ప్రహవిశ్వయావార
 మంతామగ్నిం గృహపతిమభిసంవసానాః! తాఃపూర్వః పరిగృహ్య

ము స్వ ఆయతనేమనీషయా | ఇహపశవోవిశ్వరూపారమంతామగ్ని
 గృహపతిమభినవసానాః | తాన్పూర్వః పరిగృహ్లామి స్వఆయతనేమ
 నీషయా | గార్హపత్యే న్వాధీయ మానేజపతి | అధ్వర్యః | మ
 యిదేవాద్రవిణమాయజంతాం | మయ్యాశీరస్తుమయి దేవహూతిః ||
 దైవ్యాహూతారావనిషంత పూర్వేరిష్టాస్యామితను వానునీరాః | అ
 న్వాహర్యపచనం | యజమానః ఆయం పితృణామగ్ని రవాధ్వర్యః
 తృభ్యః | తంపూర్వః పరిగృహ్లామ్యవిషంన్నః పితృకరత్ | దక్షి
 ణాగ్నిం | విహారస్యోత్తరతడపవిశ్య | అన్వాహితేషుజపతి | ఇదమహ
 మగ్ని జ్యేష్ఠేభ్యో వసుభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహమిం ద్రజ్యేష్ఠే
 భ్యోరుద్రేభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహం వరుణజ్యేష్ఠేభ్య ఆదిత్యే
 భ్యోయజ్ఞంప్రబ్రవేమి | గార్హపత్యస్యోత్తరత డపవిశ్యాన్వాహితే
 షుజపతి | సన్నయతఃపాలాశశాఖాగ్ శమీ శాఖాంవాహరతి | ఇ
 షేత్వా | శాఖామాచ్ఛినత్తి | అపఉపస్పృశ్య | ఊర్జేత్వా | సన్న
 మయత్యనుమార్పివా— | ఇమాం ప్రాచీ ముడీచీమిషమూర్జమ
 భిసగ్ స్మృతాం | బహు పర్ణామశుష్కాగ్రాగ్ హారామి పశుపా
 మహం | ఆహరతి వాయవస్థోపాయవస్థ | షట్కృత్వః | తయాష
 డవర్ణార్థానువజ్ఞాన పాకరోతి | యజమా యజమానః | పయ
 స్వతీగోషధయః పయస్వధ్వీరుధాంపయః | ఆపాంపయసోయత్పయ
 స్తేనమామింద్రసగ్ంస్పృజ | అపఆచామత్యప డపస్పృశతివా | అప
 శేణాహవనీయం దక్షిణాని క్రామత్యేషవవత ఊర్ధ్వంయజమాన
 స్య సంచరోభవతి | దక్షిణేనాహవనీయ మవస్థాయవ్రతగ్ సముద్ర
 స్తదుష్టేష్యామి | సముద్రంమనసాధ్యాత్వా | అగ్నేవ్రతపతే వ్రతం
 చరిష్యామి తచ్చ కేయంతన్నేరాధ్యతాం | వాఙ్మోవ్రతపతేవ్రతం చ
 రిష్యామితచ్చ కేయం తన్నేరాధ్యతాం | ఆదిత్యవ్రతపతేవ్రతం చరి
 ష్యామి తచ్చ కేయంతన్నేరాధ్యతాం | వ్రతానాంవ్రతపతేవ్రతం చరి
 ష్యామితచ్చ కేయం | తన్నేరాధ్యతాం | ఆధాదిత్యముపస్థతే | స

ప్రహాదసివతపా ఆసినృత పతిరసిగ్నేప్రబ్రహ్మి తచ్చకేయంలేనశశే
యంతెనరాధ్యాసం । యక్ష్మస్మితే వృతము పేమీధానావనియ
ముపతిష్ఠన్నే తద్యజ్జపేత్ ప్రహ్లాపూర్ణమాసే వ్రతముపైతి । వ
ద్వేష్వపాకృతేష్వమా నాస్యాయాం । అన్వయః । దేవోవస్సనితా
ప్రార్పయతు శేష్ఠమామయకిర్ణాప్యాయధ్వ మఘ్న యామహం
ద్రాయ దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీనా ఆయ
మ్మమావస్తేన ఈశతమాఘశగ్ంసః । శాఖయోగోచరాయగాః । ప్ర
థాపయతి శుద్ధాఅకస్సుప్రపాణీ పిబంతీశ్శతమిద్రాయశరదో దుహ
నాః । తస్థితానామేకాగ్ శాఖయోగస్సృశతి । రుద్రస్యహేతిః ।
వరినోవృణక్తు । ప్రస్థతా అనుమంత్రయతే ధ్రువ అస్మిన్లోకతౌస్యా
తబహ్వా । యజమానస్య గృహానభిపర్యావర్తతే । యజమానస్యప
శూకపాహి । పురస్తాత్పతీచీగ్ శాఖాముకగూహతి॥

ఉత్తరేణగార్హ పత్య మసిదోశ్వపరశుర సడుత్పరశుర్వానిహ
తః । దేవస్యత్వాసవితుః । ప్రసవేశ్వినో ర్భాహభ్యాంపూజోహస్తాభ్యా
మాదదేఅసిదమశ్వపరశుంవాదతేతూష్ణీమనడుత్పరశుం । యజ్ఞస్య
ఘోషదసిగార్హ పత్యమభిమంత్య । ప్రత్యుష్టగ్రతుఃప్రత్యుష్టాలరా
తయఃగార్హపత్యేసిదగ్ప్రతితపతినపరశూ । ప్రెయమగాద్ధిషణా
ర్హిరచ్చమను నాకృతాస్వధయావితస్తాతఆవహంతికవయః పురస్తాద్దే
వేభ్యోజుష్టమిహబర్హి రాసదే ఉక్త్వా అసిదంకమండలుంచాదాయ
ఉర్వారతిక్షమన్విహి । ప్రాచీముదీచీం వాదర్భదేశంగచ్ఛతి । దేవానాం
పరిమాతమసి వరుషవృద్ధమసి । దర్భాన్పరిమతి । అతిస్మష్టోగనాం
భాగః । ఏకాంద్వేతిస్రోవానాడీరు త్స్పృజతి । ఇదంతేదేవానాం । పరి
శూతానభిమృశతి । ఇదంపశూనాం । అతిస్మష్టా । దేవస్యత్వా
పూజోహస్తా భ్యాంబర్హిరైనసదనమారభే । విశాఖేనుదర్భానార
భతే । దేవబర్హిర్మాత్వాన్వక్ష్మాతిర్యక్ । నవ్యనపాణినాదృఢముష్టిం
కరోతి । సంయచ్ఛతి । పర్వతేరాధ్యాసం । అసిదమధ్వినిదధాతి । ఆచ్ఛే

తా తేనూరిషం। ఆచ్ఛినత్తి। అపఉపస్పృశ్యే। — 3 — శృణ్వ్యా
స్సవృచః పాహి। అనధోనిదధాతి। సప్రస్తరః। ఏవందేవస్యత్వేత్వా
దిపృథివ్యాసంపృచః పాహీత్యం। తంత్రిరావర్తతే। తదేకం నిధన
మేనం త్రీణినిధనానిలుప్త్వా। దేవబర్హి శృతవలుశంవిరోహ। ఆ
వానభియృశతి। సహస్రవలుశావివయగ్రుహేమ। ఆత్మానం ప్రత్య
భియృశ్యాప ఉపస్పృశ్యే। అదిత్యైరాన్నాసి। శుల్బంకృత్వా। ఆ
యుపితాయోనిః। ప్రతినిదధాతి। త్రిధాతు పంచధాతువా। ధా
తౌ ధాతౌమంత్ర మావర్తతే। అదిత్యైరాన్నాసి। ఉదగగ్రంవితత్వా
సుసంభృతాత్వా సంభరామి। తస్మిజ్ఞుచ్ఛేదన క్రమేణనిధనాని సం
భృత్యే। అలుభితాయోనిః। ఉత్తమేనిధనే ప్రస్తరమత్యాధాయ
ఇంద్రాజ్యేస్సాన్నహనం। సన్నవ్యాతి। పూషాతేగ్రంధింగ్రద్వా
తు। బర్హిషాగ్రంధింకరోతి। సతేమాస్థాత్। పురస్తాత్ప్రత్యం చం
గ్రంధిముపగూహ తివశ్చత్ప్రాంచంవా। ఆపస్తామశ్వినాత్వామృ
షయ స్సప్తమామృజః। బర్హిసూర్యస్య రశ్మిభిరుషసాంకతు
సూరభే బర్హిరారభతే। ఇంద్రస్యత్వాబాహుభ్యాముద్యచ్ఛేఉ
ద్యచ్ఛతే। బృహస్పతేర్ముర్ధ్నాహరామి। శీఘ్రపన్నధినిధతే।
— 4 — ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్చమనునా కృతాస్వధయా
వితస్తాత ఆవహంతి క్షవయః పురస్తాద్దైవభ్యోజష్టమిహ బర్హిరా
సదే। ఉక్త్వా। ఆసిదంకమండలుంచాదాయ। ఉర్వంతరిక్షమన్విహే।
ప్రత్యేత్యే। అదిత్యాస్త్యోపస్తేసాదయామి। మగ్యమేపరిధిదేశే అన
ధస్సాదయతి। అత్రపౌర్ణమాస్యాం వ్రతోపాయనం। పయస్వతీర్వ్య
తగ్ సముద్రోగ్నే వశిపతే సంక్రూడసి। బర్హిరసిదేవంగమం
సాదితమభిమంతయతే। దేవంగమమసి। అనధోనిదధాతియథాప్రా
గు పసాదయేత్। తూష్ణిందర్భదేశంగత్వా। యాజాతాఽపధయో
దేవేభ్యప్రియుగంపురాః। తాసాంపర్వరాధ్యాసంపరిస్తద్ధమాహ
రన్। అసిదమధినిదధాతి। అపాంమేధ్యంయజ్ఞయగ్ంసదేవగ్ శివ

మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తాహోమూరిషం జీగాని శరదశ్శతం । ఆచ్ఛినత్తి ।
 అప ఉపస్పృశ్య । అపరిమితానాం పరిమితా స్సన్న హ్యేస్సు
 కృతాయకం । ఏనోమానిగాం కతముచ్చ నాహం పునరుద్ధాయ
 బహులాభవంతు సన్నహ్యతి । తూష్ణింపరిభోజనీం ఛిత్వా । అపఉ
 పస్పృశ్య । ఉలపరాజీంచ । ఛిత్వా । అపఉపస్పృశ్య । తూష్ణిమిద్ధుఞ్చి
 త్వా । అపఉపస్పృశ్య । తూష్ణిగ్ంశుల్బకరణం । ఖాదిరంపాలాశంవై
 కవిగ్ంశతి దారుమిద్ధుంకరోతి । అదిత్యైరాన్నాసి । ఉదగగ్రంవితత్య ।
 ———— యత్కృష్ణోరూపంకృత్వా ప్రావిశ స్త్వంవనస్పతీన్ । త
 తస్త్వామేకవిగ్ంశతిధాసంభరామి సుసంభృతా । త్రిస్పరిధీగ్ స్తి స్రస్స
 మి ధోయజ్ఞాయ రనుసంచరాన్ । ఉపవేషం మెక్షణా ధృష్టిగ్ సం
 భరామిసుసంభృతా । శుల్బఞ్చిద్ధుగ్ం సంభరతి । కృష్ణాస్యాఖరెహోద
 వ పురశ్చరసఘ్నాసంత్యా । పూర్వవత్సన్నహ్యతి । అనథానిదధాతీ
 ధృప్రవశ్చనానినిదధాతీ । త్వయావేదించివిదుః పృథీనీత్వయా య
 జ్ఞోజాయతే విశ్వదానిః । అచ్ఛిద్రంయజ్ఞ మన్వేషివిద్వాన్త్వయా
 హూతా సూతనోత్యర్థమాసాన్ । దర్భాణాం వేదంకృత్వా । శు
 ల్బాత్ప్రాదేశేపరీవాస్యాప ఉపస్పృశ్య । వేదపరివాసనానినిదధాతీ ।
 (వత్సంగ్ంకరిష్యే పశుమాన్భూయాసం) । అమావాస్యాయాం వేదోవే
 దిః ప్రాగుత్తరాత్పరిగ్రహత్కృత్వా । అంతర్వేదిశాఖాయాః పలా
 శానిసర్వాణిప్రశాత్య । మూలతశ్శాఖాం పరీవాస్యాప ఉపస్పృశ్య ।
 మూలతేఉప వేషంకరోతి । ఉపవేషోసియజ్ఞా యత్వాంపరి వేషమధార
 యన్ । ఇంద్రదాయహావిఃకృణ్వం తశ్చివశ్చగ్ంభవాసినః । ఉపవేషం
 కరోతి । తృతీయస్యైదివోగాయత్రీ యాసోమ ఆభృతఃసోమపీథా
 యసన్నయితుంవకల సుంతరమాదదే । పరివాసన శకలమాదాయ
 పృజ్ఞాతంనిదధాతీ । త్రివృద్ధృ మయంపవిత్రం కృత్వా । వసూనాం
 పవిత్రమసి శతధారం వసూనాం పవిత్రమసిసహస్రధారం । శాఖా
 యాగ్ శి ధి ల మ వ స జ తి మూ లే మూ లా న్య గే అ

గ్రాణిన గ్రంథిక రోగి | యజమానః | త్రివృత్తలాశే
 దర్శయ్యానాన్ బేశ సమ్మితః | యజ్ఞేపవిత్రింహ
 తృతయం పయోపావ్యంకరోతుమే | ఇమాప్రాణాపానో యజ్ఞాన్యం
 గానిసర్వశః | ఆప్యాయయంతో సచరతాం పవిత్రేహవ్య శోధనే |
 పవిత్రేక్రియామాణే యజమానోను మంత్రయతే | సమూహాంత్యం
 జ్ఞయగారముపలింకంత్యా యతనాన్యలం కుర్వాతేయజమానః ప
 త్నిచానవేసాన్నాయ్యకుంభ్యా యావచ్ఛర్కరంగోమయే నానులిప్తై
 భవతః | సవేసాన్నాయ్యకుంభ్యా యావచ్ఛర్కరంగోమయే నానులిప్తై
 భవతః — 6 — అమావాస్యాయాం యదహశ్చంద్రమసానప
 శ్యం తితదహః పిండపితృయజ్ఞంకురుతే | అధ్వర్యం త్వమహం
 వృణే ప్రాచీనావీతీప్రాణానాయమ్య పిండపితృయజ్ఞేనయజ్ఞే | విద్యు
 దసీత్యప ఉపస్పృశ్య అపరాహ్ణేధ్వర్యుర్దక్షిణాగ్ని మేవవిహృత్య
 ప్రాచీనావీతీప్రాణానాయమ్య అపాంవేధ్యంయజ్ఞయగ్ంస దేవగ్ంశివ
 మస్తుమే | ఆచ్ఛేత్తావోమారిషంజీవాని శరదశ్శశం | సమూలగ్ంసకృ
 దాచ్ఛిన్నం బహిరాహరతి | అపఉపస్పృశ్య | తూష్ణీంపరిస్తర
 ణంచ | దక్షిణాప్రాగగైర్దక్షిణమగ్నిం పరిస్తీర్య | దక్షిణతః
 పశ్చాద్వాదర్భాన్దన్గస్తీర్య దక్షిణాప్రాగ్ంచైకతః | పిండపితృయ
 జ్ఞప్రాత్రాణి ప్రయన్తీ | స్ఫ్యంమేక్షణం కృష్ణాజన ములూఖలముస
 లగ్ శూర్పమాజ్యస్థాలీంచదుస్థాలీం మృన్మయగ్ంసువంచ | దక్షిణతః
 ప్రాగీషంప్రీహి మచ్ఛకటమవస్థితం భవత్యధ్వర్యురుపవీతీ | స్థాలీమేక
 పవిత్రేణాంతర్ధాయ | తయాదక్షిణ తశ్శకటాదధినిర్వివత్పురతోవా
 ప్రాచీనావీతీతాం పూరయిత్వానిమార్జ్యై | మృన్మయేసర్వపతి | పితృ
 భ్యోవోజష్టంనిర్వపామినిర్వపతి | తూష్ణీంవాపరేణాన్వాహర్యపచనం
 ప్రత్యగుదగ్గీవేకృష్ణాజన ఉలూఖలేప్రతిష్ఠితే హవిరావపతి | దక్షిణా
 ప్రాచీనీమతి | పత్న్యవహంతి పరాపావమవివేకగ్ సకృత్ఫలీకరోతి |
 దక్షిణాగ్నిజీవతంసులగ్గ్ శ్రవయతి ప్రాచీనావీతీ | అపహతాఅనురా

శ్రీ శక్తి సామంతములు అంశములు

కర్తాగ్రసిపిశాచావేదిషదః | అంతరాగార్ చావత్యోన్వాహార్యచహ
 నాదక్షిణ పూర్వేణవాన్వాహార్య పచనందక్షిణా ప్రాచీమకస్యాంప
 రాచీవేదిముద్ధత్య అపఉపస్పృశ్య | శుంధంతాంపితరః | అభిరవో
 క్త్య ఆయంతు పితరౌమనోజవనః | అభిమంత్ర్యసకృదాచ్ఛివంబర్
 హియార్ణామృసుస్వౌనం పితృభ్యస్త్యాభరామ్యహం | అస్మిన్ స్థిదం
 తుమే పితరస్సమ్యాః పితామహః ప్రపితా మహాశ్చను గైస్సహ |
 సకృదాచ్ఛిన్నే నబర్హిషానెదిగ్ స్పృణాతి | -----7----- ఉత్పా
 తేననవనీతేనానుత్పాతేన వాసర్పిషా | స్థాలీపాకమభిఘార్య | ఏక
 స్థాయాం మేక్షణమాసాద్య | స్థాలీపాకమాసాదయతి | దక్షిణతః
 కశిపూపబర్హణమాంజనమభ్యం జనముదకుభమిత్వైకైకాసా
 దయతి | అధ్వర్యురుపవీతి | దక్షిణాజాన్యాచ్య | మేక్షణఉపస్తీర్వ
 తేనాషదాయాభిఘార్య | ఖోమాయపితృపీతాయస్వధానమః | అర్థం
 దక్షిణాగ్నౌజుహోతి | సోమాయపితృపీతారౌదం | పూర్వవదవ
 దాయాభిఘార్య | యమాయాంగిరస్వతే పితృమతేస్వధానమః | అ
 ర్థంజుహోతి | యమాయాంగిరస్వతేపితృమతఇదం | హోమశిష్ట
 ద్వయమను పస్తరణాభిఘారతేనజుహోతి | అగ్నయేకవ్యవాహనా
 యస్వధానమః | సర్వంజుహోతి | అగ్నయేకవ్యవాహనాయేదం |
 తూష్ణింమేక్షణమాదధాతి | నయమాంజుహోతీత్యేకే || అప
 యంత్యసురాపితృయాసాయేర్హాసాణి ప్రతిముచ్యాచరంతి పరాపు
 రోనిపురోయేభరంత్యగ్నిస్తాల్లోకాత్ప్రణదాత్వస్మాత్ |
 యేదేవాపితరోయేచమానుషాయేగర్భే మమృతయేపరాస్తాః |
 యఉద్ధతాఉతయేనిఖాతాస్తేసమ్యంచ ఇహమాదయం
 తాం | యేయాసాణిప్రతిముచమానా అసురాస్సంతస్వధయాచరంతి
 పరాపురోనిపురాయేభరంత్యగ్నిస్తాల్లోకాత్ప్రణదాత్వస్మాత్ | యే
 జ్ఞాతీనాం ప్రతియాసాః పితృన్నాయయాసురాః ప్రవిష్టాః | పరాపు
 రోనిపురోయేభరంత్యగ్నే తానస్మాత్ప్రణదస్సరోకాత్ | దక్షిణా

శ్చైవకోల్కుకం ధూపయోద్ధరతి । దక్షిణపూర్వమవాంతర దేశగ్
 నకృస్థ్యేనోల్లిఖ్య ఉదీరతామవర ఉత్పరాసఉన్నధ్యమాః పితరస్స
 మ్యాసః । అనుంతు ఈయరవృకాముత జ్ఞాస్తేనోవంతు పితరోహ
 వేషు అద్భిరవోక్ష్యుః ఉల్లిఖితాంతే నిదధాతి యజమానోత ఉర్ధ్వం
 ప్రాచీనావీతీ కర్మాణికరోతి । మార్జయంతాం మమపితరో మార్జయం
 తాంమమపితామహః మార్జయంతాం మమప్రపితామహః । ఏకస్థ్య
 యాంత్రీ నుదకాంజలీకా నిసయతిద్విస్తూష్ణీం — 8 — సవ్యంజా
 న్వాచ్యా వాచీనపాణిస్సకృదా చ్చిన్నై బర్హిషిదక్షిణాప వగ్గాస్పిం
 డాదదాతి । ఏతత్తైతత్సాయెచత్వా మన్విత్త్యైః ప్రతిమంత్రం ।
 తూష్ణీంపతుర్థగ్ంసకృత్యతః । యస్మైమాతాప్రమమాదయచ్చచా
 రాననువ్రతం । తస్మైతైః పితావృజ్జమా భురన్యోపపద్యతాం ।
 పితృభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః । తామహేభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధా
 నమః । ప్రపితామహేభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః । ఉ క స్థాయ । అత్రపి
 తరోయధాభాగంమందధ్వం । ఉక్త్వాపరాధావర్తతే । అమీమదంత
 పితరస్సమ్యాః । వ్యావ ఉక్తేష్మణ్యాభి పర్యావర్తతే వ్యావృత్తేవా
 యస్థాల్యాగ్ం శేషస్థమవజిఘ్రుత । యెసమానాస్స మనసః పితరాయ
 మరాజ్యే । తేషాంలోకస్స్వధానమోయజ్ఞోదేవేషు కల్పతాం ॥ వీరం
 ధత్తపితరః । ఆమయావినా ప్రాశ్నాచమ్య । మార్జయంతాం మమ
 పితరగత్యాది పూర్వవత్ । అంజనాభ్యం జనేనా సశ్చక్రీరను పి డం
 దదాతి ద్విస్తూష్ణీం ఆక్ష్యతత । అముకశర్మస్మి త్యాది — 9 — సతా
 నివః పితరోవాసాగ్ం స్యతోనోన్యత్పిరో మాయోష్టపితామహామా
 యోష్టప్రపితామహామామోష్ట । వాససోదశాంచ్చిత్వా నిదధాతి
 ఉర్ధ్వాస్తుకాంవాడత్రర ఆయుషిలోమభిందీత । సమన్కరా ఏతేమం
 త్రాః । న మో వః పిత రో రసాయ న మో వః పిత ర శ్శుష్మా
 య న మో వః పిత రో జీవా య న మో వః పిత రస్వధా యై
 క్ష మో వః పిత రో మన్య వే న మో వః పిత రో ఘో రా య

పీత రో న మో వో య ఏ త స్మిన్లో కేశ్య యు మ్నా గ్ స్తే ను
 యేస్మిం లో కేమాంతేను య ఏ త స్మిన్లో కేశ్య యు మ్నా గ్ స్తే ను
 స్థా భూయా స్తమెస్మిన్ లో కేశాంతేమాం వస్మిన్ స్థా భూయా సః | గృహ-
 న్నః పితరో ద త సదో వః పితరో జేష్ఠః ఉపతిష్ఠ తే | ఉష్ణం వహంతీరమృ-
 తం ఘృతం పయః | కీలా లం పరిస్రుతం | స్వధా నతర్పయతమే పితౄన్ |
 ఇత్యుదకం నిసీయ | తృప్యత తృప్యత తృప్యత | మనస్వత్య ఇమా ఋచః
 మనో న్వాహు వా మ హే నా రాశి గ్ సేన స్తో మే స పితౄణాం చ మన్మథిః |
 ఆనవతు మనః పునః క్ర త్వేద త్మాయ జీవ సే | జ్యోక్ష్మ సూర్యం దృశే | పున-
 ర్నః పితరో మనో ద దాతు దైవ్యోజనః | జీవం వా త్ర గ్ం స చేమహి | పి-
 తౄ ను పతిష్ఠ తే | ఉత్తిష్ఠ తి పితరః ప్రేత సూ రాయ మస్య పంథా మన వే-
 తా పురాణం | ధత్తా దన్మాను ద్రవిణం యచ్చ భద్రం ప్రణో బూతా-
 భ్యా గధాం దేవతా సు | పితౄ నుద్ధా పయతే | ప్ర వాహణీ యమృక్ |
 పరే త పితర స్సామ్యా గంభీరైః పథిభిః పూర్వైః | అథా పితౄ న్నువిద-
 త్రా గ్ం అపీతయ మేనయే సధమాదం మదంతి | ప్ర వాహణ్యా పితౄ-
 న్ప్ర వాహయతి | ప్రజాపతేన త్వదేతా న్యన్యో విశ్వాజాతాని పరితా-
 బభూవ | యతా మాస్తే జహా మస్తనో అస్తు వయగ్ స్సామ్య పత-
 యోరయీణాం | యజ్ఞోపవీతీ గార్ హపత్య దేశం గచ్ఛతి | యదంత-
 రిక్షం పృథివీ ముత ద్యాం యన్మాతరం పితరం హజిహి గ్ం సిమా | అగ్ని-
 ర్మాత స్మాదేన నా గార్ హపత్యః ప్రముంచతు మరితాయాని చక్రమ-
 కరోతు మామ సేనసం | పత్యై గార్ హపత్య ముపతిష్ఠ తే | ఆపాం-
 త్యైషధీనా గ్ రసం ప్రాశయామి | భూత కృతం గర్భం ధత్స్వి | ప్రాచీ-
 నావీతీ మధ్యమం పిండం పత్యైష్ప్రయచ్ఛతి | పత్యై బహు త్యై పిండం
 విభజ్య ప్రయచ్ఛతి | అధో త్తపితరో గర్భం కుమారం పుష్కర స్రజం
 యధేనా పురుషో సత్ | తం తే హి హస్తాన్ పుమా గ్ సగ్ హజాను
 కా భవతీతి విజ్ఞాయతే | స్థాల్యాం పిండం స్తనూవనాయు యే సమానా
 స్సమనసః పితరో యమ రాజ్యే | తేమాం లోక స్వధా నమో యజ్ఞోదేవే

మకల్పతాం । సకృదాచ్ఛిన్న మగ్నాప్రచారతి । అభూన్నోదూతా
 వావిషోజాతవేదా అవృద్ధ్యాని సురభీశకృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్య
 స్వధయాతే అహస్సృజానం న్నిగ్నే । పునరప్యేహీదేవన్ । దక్షిణా
 గ్నే శోకోల్ముకం ప్రత్యపిసృజతి । ప్రోక్త్యపాత్రాణిద్వంద్వ మభ్యుదా
 హరతి । స్వ్యాకృష్టాజినములూఖిల ముసలగ్ శూర్పమాజ్య స్థానీం
 మృన్మయగ్ సువంచదర్భాచ । వృష్టిరసివృష్టమై పాప్నోనమృతా
 ద్విత్వముపాగాం । సంతిష్ఠతే పిండశిత్రయజ్ఞోపః పిండానభ్యవహశే
 ద్బ్రాహ్మణావాప్రాశయేత్ । సోయమేవంవిహిత ఏవానాహితాగ్నే
 శాసాననాగ్నీ శ్రవణధర్మాహూమశ్చతి ప్రణితేవాజుహుయా
 ద్యస్సిం జుహుయాత్తముపతిష్ఠతే తత్రగార్హపత్య శబ్దోలుప్యేత
 సగ్గస్కార ప్రతిషేధాద్యది జీవపితానాదద్యాదా హూమాంతం
 కృత్వావిరమేత్ -- 10 -- అమావాస్యాయాగ్ రాశియగ్
 స్వయంయజమానో యవాగ్వాగ్ని హోత్రం జహూత్యగ్ని హేత్రో
 ఛేషణ మాతంచనార్థం । సదథాతి నాస్యైతాగ్ రాశింకుమారా
 శ్చనపయసోలభంతే । హుతేసాయమగ్ని హోత్రేసాయం దోహం

దోహాయతి । అగ్నిస్సరిస్తీర్యాగ్ని మగ్నీవసాన్నాయాపాత్రాణిప్రతా
 శ్య । ఉత్తరేణగార్హపత్యందర్భాన్దన్యగ్ సీర్ష్య ద్వంద్వం న్యంచపా
 త్రాణిప్రయన్తి । కుంభీగ్ంశ ఖాపవిత్రమభిదాసిం సదానేదారు పా
 త్రందోహనమయస్పాత్రం దారుపాత్రం వాపిథానార్థ మగ్ని హూ
 త్ర మోవణీముపవేషం శిల్లవల్కం తృణచ । సమావప్రచ్ఛిన్నా
 గ్రావనం తర్గర్భాదర్భా ప్రాదేశమాత్రో పవిత్రే కురుతే । పవిత్రేష్టా
 జైషవీనాయుర్వాం మనపాపునాతు । తృణంకాష్ఠం వాంతర్ధాయచ్ఛి
 నత్తిసనభేన అకుడపస్పృశ్య । విష్ణోర్మనసాపూతేస్థః । అద్భిరనుమృజ్య
 తస్యాంపవిత్రాంతర్హితాయామగ్ని హూత్రహవణ్యామపసీయ
 ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం దేవోవస్సవితోత్సునాతు । అచ్ఛిద్రే
 గ్నుపవిత్రేణ వసాన్సుర్యస్యరశ్మిభిః త్రిరుత్పాయ । ఆపోదేవీరగ్రేపు

హోమగ్రామగ్రామ ఇమం ముజ్జనయతా గ్రేయజ్ఞపతిం ధతయమ్నా
నిద్రోవృణోత వృతతూ ర్యేయూ ముమింద్రమవృణోధ్వం వృతతూ ర్యే
ప్రోక్షితాన్థా అపోభిమంత్ర్య ఉత్తానానిపాతాని పర్యావృత్యః శుం
భస్య దైవ్యాయకర్మణే దేవయజ్ఞాయో పాతానితిప్రోక్షతా సేక్ష్మ
స్మృతేణ ద్విస్తూష్ణి సర్వాభిరద్భిః పృజ్ఞా తేపవిశ్రేణిధాయా యజ
అపోదేవిశ్శుద్ధాస్థేమాపాతానిశుంభత ఉపాతంక్యాయ దేవానాం
వర్ణవల్కముతశు ధత దేవేన సవిత్రోత్పూతా వసాస్సూర్యస్య
రశ్మిభిః గాందోహపవిత్రేరజ్జగ్ సర్వాపాతానిశుంభత ప్రోక్ష్య
మాణాన్యభిమంత్ర్య ఏతా ఆచరంతి ఋధుమద్భుతానాః ప్రజావతీర్య
శపోవిశ్వయాపాః బహ్వీర్భవంతీరుపజాయమానా ఇహనగ్రద్రోరమ
యతుగావః గాఆమఃః ప్రతీక్షతే యజమానః — 11 — అధ్వ
ర్యుః నిష్ప్రప్తగ్ రక్షోష్టప్రోఘశగ్ సః గార్హపత్యే సాన్నాయ
పాతానిప్రతిష్ఠ్య ధృష్టిరసిబ్రహ్మాయచ్చ ఉపవేష మాచాయా
నిరూఢం జన్యంభయం నిరూఢాస్సేనా అభీత్వరీః గార్హపత్యాదుదీ
చోంగారాన్నిరూహ్య నబహిః మారరిశ్వనో ఘర్మోసిద్ధ్యారసి పృ

ధివ్యసివిశ్వభాయా అసిపరమేణ ధామ్నాదృగ్ హస్వమాహ్వః
తేషుకుంభీమధశ్రియతి భృగూణామగిరసాంతప సాతవ్యస్వ ప్రద
క్షీణమంగారైః పర్యూహ్య వసూనాంపవిత్రమసి శతధారం వసూ
నాంపవిత్రమసి సహస్రధారం కుభ్యాగ్ శాఖాపవిత్రం ప్రాగ్గ్రమ
త్యాదధాతి ఉదక్పాతఃకుంభీమన్వారభ్య వాచంచయచ్చతి పవ
త్రంవాధారయంన్నస్తే అదిత్యైరాస్తాసి అభిధానీమాదత్తేయజ
మానః త్రయస్త్రిగ్ శోసితంతూనాం పవిత్రేణసహగహి శివేయగ్
రజ్జరభిధాన్యఘ్నియా ముపసేవతాం ఆధీయమానా మనుమంత్ర
యతే యజమానః పూషాసి వత్సమభిదధాతి ఉపస్పృష్టాం మేఘ
బ్రూతాత్ అధ్వర్యురాహ ఉపస్పృజామి ఆమంత్రయతే అయ
క్షౌవః ప్రజయాసగ్ స్పృజామిరాయస్సోషేణ బహులాభవంతి

వత్సముపస్థజతిగాంనోపస్థస్థాం విహారంచాంతరేణమానంచాష్ట
 అధ్వగ్యస్సంప్రేష్యతి ఉపసీదామి ఆమంత్రీయతే అయత్నోవప్ర
 జమానగం స్థజామిరాయస్సోపేణ బహులాభవంతీః ఉర్జంపయః
 పిన్వసూనాఘృతంచ జీవోజీవంతీరుపవస్సదేయం దోగ్ధోపసీదతి త్రి
 యత్నోవప్ర = భవంతీః ఉర్జంపయః - వస్సదేయం యజమానో
 నుమంత్రయతే ద్యాశ్చేమంయజ్ఞం పృథివీచసందుహతాం ధాతా
 సోమేనసహవాతేనవాయుః | యజమానాయద్రపిణం దధాతు | దు
 హ్యమానాం — 12 — ఉత్తన్నాదుహంతి కలశంచతుర్బిలమిడాం
 దేహిమధు మతీగ్నువర్విదం | తదింద్రాగ్నిజిన్వతగ్ సూన్యతావత్త
 ద్యజమానమమృతత్వేదధాతు ధారాఘోషం కామధుక్షః ప్రణో
 బ్రూహిమహేంద్రాయ హవిరింద్రియం | తంపృచ్ఛతి నిర్దిశతి | గం
 గాం | యమునాం | సరస్వతీం | యస్యాందేవానాం మనుష్యాణాం
 పయోహితం ప్రత్యాహా నావిశ్వాయుః | సావిశ్వవ్యచాః | సావిశ్వ
 కర్మా అనుమంత్రయతే | దేవస్త్వాసవితాపునాతువసాః పవిత్రేణ
 శతధారేణసుపువా | కుంభ్యాంతరః పవిత్రమాసించతి హుతస్తాకో
 హుతోద్రభోగ్నయే బృహతేనాకాయ స్వాహా ద్యావా పృథివీ
 భ్యం | విప్రుషోనుమంత్రీయతే | అగ్నయేబృహతే నాకాయేదం |
 ద్యావాపృథివీ భ్యామిదం | బహుదుగ్ధిమహేంద్రాయదేవేభ్యోహవ్య
 మాప్యాయ తాంపునః | వత్సేభ్యోమనుష్యేభ్యః పునర్దోహాయ కల్ప
 తాం | త్రిర్వాచంవిస్రుజ్య ఏకం ద్వే త్రిణి చత్వారి | భూర్భువస్సు
 వః | అనన్వారభ్యతూష్ణీముత్తరా దోహయిత్వా | దోహనేపఆనీయ |
 సంపృచ్ఛ్యధ్వమృతావరీ రూర్హిణీర్మధు మత్తమామంద్రాధనస్య సాత
 యే | కుంభ్యాగ్ సంతాళనమానీయ | హవిష్యం దయత్తుశ్శతం
 కరోతి దృగ్ హాగాదృగ్ హాగోపతిం మావోయజ్ఞపతీరిషత్ | ప్రాత
 ర్దోహంవర్తకుర్వన్ప్రొగుద్వాసయతి | ఉదక్ప్రొగుదక్వా | సామేన
 త్వా తనచ్చిమహేంద్రాయదధి | దధినిదధాతి — 13 — యజ్ఞ

స్వసూతతిరసియజ్ఞస్య త్యానంతతిమను సంతనోమి । అగ్నిహోత్రో
 ఛేషణమన్వవదధాతి । అయం పయస్సామం కృత్వాస్వాం యోని
 మపిగచ్ఛతు । పర్ణవల్కః పవిత్రగ్ సామ్యసామాద్ధి నిర్మితః । పరి
 వాసనశకలమన్వవదధాతి । ఆపోహవిష్ణుభాగృతయథాదేవేషు జాగ్ర
 థా ఏవమస్మిన్ యజ్ఞేయజమానా యభాగృత । అయస్పత్రే దారు
 పాత్రేనా శతసీయ । అథ స్తమసివిష్ణవేత్వా యజ్ఞాయా పిదధామ్య
 హం । అద్భిరరిక్తైః పాత్రేణయాః పూతాః పరిశేరతే । తేనాపిదధాతి
 అమృన్మయందేవపాత్రం యజ్ఞస్వాయుషి ప్రయుజ్యతాం । తిరఃపవిత్ర
 మతీసీతా ఆపోధారయమాతిగుః । యజమాన్లోజపతి । యదిమృత్యు
 యేనాపిదధ్యాత్తృణంకాష్టంవాంతర్ధానే నానుప్రవిశ్యేత్ । విష్ణోహ
 వ్యగ్ రక్షస్వ । అనధోనిదధాతి ఇమాపర్ణః చదర్భంచ దేవానాగ్
 హవ్యసోధనా । ప్రాతర్వేషాయ గోపాయవిష్ణోహవ్యగ్ హిరక్షసి
 ప్రజ్ఞాతగ్ శాఖాపవిత్రం నిదధాతి । తయైవశాఖయా దర్భైర్వా ।
 సాయందోహవ త్పాతర్దోహయవత్థాన పాకగోతి । వాయవస్థోపా
 యవస్థా । పత్ । తతస్సాప్రేష్యతి । పరిస్తుణీత పరిధత్తాగ్నింపరిహీ
 తోగ్ని ర్యజమానం భునక్తు అపాగ్ రసఓషధీనాగ్ సువర్ణానిష్కా
 ఇమెయజమానస్య సంతుకామదుఘా అమృతాముష్మిన్లోకే అగ్ని
 స్పరి స్తృణాతిప్రత్యగ్నిం మంత్రావృత్తిఃఉభావగ్నిఉపస్తృణాతే దేవ
 తాఉపవసంతుమే । అహంగ్రామ్యాను పవసామిమహ్యాం గోపత

యేవశూన్ । సాయంపరిస్తీర్య మాణేషుజపతి । దేవాదేవేషు పరా
 క్రమధ్వం ప్రథమాద్వితీయేషు ద్వితీయా స్తృతీయేషు త్రిరేకాదశా
 ఇహమావత । ఇదగ్ శకేయం యదిదంకరోమ్యాత్మా కరోత్వాత్మనే
 ఇదంకరిష్యేభేషజమిదంమే విశ్వభేషజా । అశ్వినాప్రావతం యువా
 సద్యస్కాలాయా మపిదేవా దేవేషు జపతి । ఏతత్కృత్వోప వసతి ।
 — 14 — ఉదితఆదిత్యే పార్ణమాస్యాస్తంత్రం ప్రక్రమయతిప్రా
 గుదయాదమావాస్యామూశ్చత్వారముత్విజః । పూర్వవదగ్నిస్పరిస్తృ

తాతి యద్యపరిస్తీన్దాభవతి కర్మణే వాందేవేభ్యశ్చకేయం వాస్తా
 వవనిజ్య । యజ్ఞస్యసంతతిరసీ యజ్ఞస్యత్వా సంతత్యై స్సృణామి
 సంతత్యైత్వా యజ్ఞస్య । గార్హపత్యాత్ప్రకమ్య సంతతాములపరా
 జగ్ స్సృణా త్యాహవనీయాత్ । తూష్ణీదక్షిణా ముత్తరాంచ దక్షి
 ñేనాహవనీయం బ్రహ్మ యజమానయో రాసనె ప్రకల్పయతి ।
 పూర్వం బ్రహ్మణోపరం యజమానస్య । ఉత్తరేణ గార్హపత్యా
 హవనీయా దర్భాస్థగ్ స్తీర్య । ద్వాద్వంద్యంచ పాత్రాణి క్షయ
 నక్తి । దశాపరాణి దశపూర్వాణి పురతః । స్ఫ్యశ్చకపాలాని చాగ్ని
 హూత్రీహవణీచ శూర్పంచకృష్ణాజనంచశంమ్యాచోలూఖ లంచ
 ముసలంచ దృశశ్చోపలాచ । పురతః । స్రువంజుహూం ఉపభృతం
 భృంవాంవెదంపాత్రీం ఆజ్యస్థాత్రీం ప్రాశిత్రహరణం ఇడాపాత్రం ప్రణీ
 తాప్రణయనంచ । తాన్యత్తరేణావశిష్టాని । అన్వాహర్య స్థాలీముఖ
 వెషం ప్రాతర్దోహపాత్రాణి యోక్త్రీమేక్షణం మదంత్యర్థం వేదా
 గ్రాణీర్దృష్ట ప్రశ్చనానిపిష్టలెపఫలీకరణపాత్రేచ । — 15 — అత్ర
 పూర్వవత్పవిత్రే కరోతి । యదినసన్నయతి సన్నయతస్తు తేపిభవతః ।
 అధ్వమ్యర్యజమానశ్చ ప్రిజ్ఞుఖ బ్రహ్మణంవృణోతే । భూపతే భువ
 నకుతేమహతోభూతస్యపతే బ్రహ్మణంత్యా వృణోమహే । బ్రహ్మ ।
 అహంభూపతిరహం భువనపతిరహం మహతోభూతస్య పతిర్దేవేన
 సవిత్రాప్రసూత ఆర్త్విజ్యం కరిష్యామి దేవసవితరేతంత్యా వృణతే
 బృహస్పతిందైవ్యం బ్రహ్మణ తదహంమనసే ప్రిబ్రవీమి మనోగా
 యత్రయైగాయత్రీ త్రిష్టుభేత్రిష్టుజ్జత్యై జగత్యనుష్టు భేనుష్టుక్ష్వం
 త్యైవంజ్యైః ప్రజాపతయే ప్రజాపతిర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో విశ్వే
 దేవాబృహస్పతయే బృహస్పతిర్బ్రహ్మణే బ్రహ్మ భూర్భువస్సువః ।
 బ్రహ్మస్పతిర్దేవానాం బ్రహ్మహంమనుష్యాణాం బృహస్పతేయజ్ఞం
 గోపాయ । వృతోజపతి । అపరేణాహవనీయ్యం దక్షిణాతిక్రమ్య నిర
 స్తః పరాగ్వసుసహపాష్మనా । బ్రహ్మసదనాత్పణంనిరస్య । అపశిప

స్మృత్యః ఇదమహమర్వాగ్వసో స్పదనేసీదామిప్రసూతాః దేవేనసేవి
తాబ్రహ్మహస్పతే స్పదనేసీదామి తదగ్నయేప్రబ్రహ్మిమి తద్వాయవేత
తక్షాస్సర్వాయతత్పృథివ్యై । ఉపవిశతి । ఉపవిష్టేబ్రహ్మణి । యజ
మానస్తాష్ట్రీం నిరన్యాపఉపస్పృశ్య । అధ్వర్యుః । వానస్సోవ్యసి
దేవేభ్యస్సుధస్వ । ప్రణీతాప్రణయనంచమసమద్భిః ప్రతౌశయతి
అపరేణగౌర్హపత్యం పవిత్రాంతర్హితం చమసంనిధాయ । అన
యాపృథివ్యాపోగ్రహీష్యామి పృథివీం మనసాంధ్యాయేత్ । కోవో
గృహ్ణాతినవోగృహ్ణాతుకస్యైవోగృహ్ణామితస్యైవోగృహ్ణామిపోషాయ
పః । అనయాపృథివ్యాపోగృహ్ణామిధ్యాయేత్ । ఉపబిలంచమసంపూర
యిత్వాపోక్షణీవదు త్పూయాభిమంత్యై దేవోవస్సవితోత్పునాతు
అచ్చిదేణపవిత్రేణానసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః । తిరుత్పూయాఆపోదేవీ
రగ్రేపువోఅ - పోక్షితాన్థ । ఆపోభిమంత్యై బ్రహ్మన్నపః ప్రణే
ష్యామి యజమాన వాచంయచ్ఛ । బ్రహ్మణమామంత్యై ।
బ్రహ్మ । ప్రణయయజ్ఞం దేవతావర్థయత్వంనాకస్యపృష్ఠేయజమా
నోఅస్తు । సప్తర్షీణాగ్ సుకృతాం యత్రేలోకస్తత్రేమంయజ్ఞం
యజమానంచధేహి । ఓంప్రణయ । అధ్వర్యుః । కోవః ప్రణయతినవః
ప్రణయత్వపోదేవీః ప్రణయానియజ్ఞగ్ సగ్ సాదయంతునః । ఇరంమ

దంతీర్ముతపృష్టా ఉదాకుస్సహస్రపోషంయజమానేన్యంచతీః । న
మంప్రాణైర్థారయమాణస్థైవోపసం గృహ్యవిషించన్వారతి । అన
యాపృథివ్యాపః ప్రణయాని । ధ్యానం । యజమానః । భూశ్చకశ్చ
వాశ్చర్చిర్చిగౌశ్చవత్సృఖంచ భూశ్చనూగ్ శ్చపూగ్ శ్చైకాక్షరాః
పూర్వశిమావి రాజోయాఇదంవిశ్వం భువనం ప్యానసుస్తానోదేవీస్తర
సాసంవిదానాస్సస్తి యజన్నయతు । ప్రజానస్త్రిహ్మపూతాన్థ । కో
వోయునక్తి సవోయునక్తునిశ్వేభ్యః కామేభ్యో దేవయజ్ఞాయైయాః
పురస్తాత్ప్రసవంత్యై పరిష్టాత్సర్వతశ్చయాః । తాభీరశ్మిపవిత్రాభి
శ్రద్ధాయజ్ఞమారభే । ప్రణీతాః ప్రణీయమానా అనుమంత్యైతే

యజమానః । అధ్యక్షః । శ్రోత్రోయునక్తి సవోయునక్తి । ఉత్తరేణా
 హేవనీయమసగ్గ్ స్పృష్టాదశ్భేషు సాదయతి । నేంగయంతిసేత యం
 త్యాసగ్గ్ స్థాతోః । దద్భైరభిచ్ఛాద్య । పవిత్రమాదాయస్ఫ్యమా
 దాయ । సంవిశం తాందైర్విశః పాత్రాణిదేవయజ్ఞాయై । అసంభ
 వతాం మత్రావృత్తిస్స పవిత్రేణపాణినా పాత్రాణిసంమృశ్యపాత్రీ
 మాదాయ । ———16———వాసస్పత్యోసిదక్షాయత్వా । అగ్ని
 హోత్రహవణీమాదత్తై । వెషాయత్వా । శూర్పం । ప్రత్యుష్టగ్గ్ ర
 త్తః ప్రత్యుష్టాలరాతయః । ఆహవనీయేగార్ హపత్యేనాద్రతితప్య
 యజమానహవిర్నిర్వహస్యమి । యజమానః । ఓంనిర్వప । ప్రవస
 త్యగ్నహవిర్నిర్వహస్యమి । అనుజానాతి । ఉర్వంతరిక్షమన్నివహి ।
 శకటాయాభివవ్రజతి ॥ అపరేణగార్ హపత్యేగత్వాదక్షిణత
 స్ఫ్యముపధాయపాత్రీమన్వారభ్యతస్యాగ్ సర్వాన్చకటమంత్రాంజ
 పేత్ । ధూర్హసిధూర్వధూర్వంతం ధూర్వంతయా స్థాన్ధూర్వంతం
 ధూర్వయం వయఃధూర్వామః । దక్షిణాయుగే ధునిమభిముశ్యత్యు
 త్తరాంవాత్వందేవానామసిసస్త్రి తనుః పవిత్రమజ్ఞానము వహ్ని
 తమందేవహూతమం । ఉత్తరామి షామారభ్యజపతి । విష్ణుస్తా
 క్రగ్గ్ స్త । సవ్యేచక్రేదక్షిణం పాదమత్యాధాయ । అహతమసిహ
 విర్ధాసందృగ్ హస్వమాహ్వాః । ఆరోహంజపతి । మిత్రస్యత్వాచక్షు
 పాపేక్షేమాభీర్నా సంవిక్థా మాత్వాహిగ్ సిషం । పురోజాశీయా
 ప్రస్తేక్షతే । నిర సగ్గ్ రత్తోనిరస్తాఘశిగ్ సః । తృణాదీంనిరస్యాపడిప
 స్పృశ్య । ఉర్జాయవః పయోమయిధేహి । పురోజాశీయాసభిమం
 త్ర్య । చిత్తిసుక్ । చిత్తిమాజ్యం । వాగ్వేదిః । ఆధితంబర్హిః । కే
 త అగ్నిః । విజ్ఞాతమగ్నిః । వాక్పతిర్ హూతా । మనడిపవక్తా
 ప్రాణోహవిః । సామాధ్వయః । ధశ హూతారం వ్యాఖ్యాయశూ
 ర్భేషవతేసుధాయ । యచ్ఛంతాంతుంచ । ముష్టింగృహీత్వా । స్ఫు
 ర్భిముష్టిభూప్య । దేవస్యత్వాసవీతుః ప్రస వేశ్వినోర్బాహుభ్యాం

మంత్ర్య । ఇదమహం నిర్వ్యుగుణస్యపాశాత్ । ఉపనిష్క్రమ్య । స్వ
రభివ్యఖ్యం । ప్రాశ్నోతు తే । సువరభివీభ్యేషం । సర్వంవిహారమను
వీతు తే । వైశ్వానరంజ్యోతిః । ఆహవనీయం । స్వాహాద్యావాపృథివీ
భ్యం । స్కన్నానభిమంత్యై । దృగ్ హతాందుర్యాద్యావాపృథి
వ్యోః । పృత్యవరహ్య । ఉర్వంతరితుమన్విహే । హరతి । అదిత్యా
స్త్యోపథసేనాదయామగ్నే హవ్యగ్ రక్షిస్వాగ్నే షోమా హవ్యగ్ రక్షే
థామింద్రీవైమృథహవ్యగ్ రక్షిస్వ । అపరేణగార్ హవత్యంయథా
దేవతముపసాదయత్వా హవనీయంవాయద్యాహవనీయేశ్రవయతి ।

—18— సమకాలానుగ్ని పుష్కరావళి వ్యాసముని పరిచయోదగ
గ్రాభ్యం పవిత్రాభ్యం । దేవోపస్థవితోత్పన్నాతు । అచ్చిదేని

కవిశేణ । వసాస్యార్యస్యరశ్మిః । తిరుత్పాయ । ఆపోదేవీరశే
 పువో ఆశేగువోగ్ర ఇమంయజ్ఞంనయతా గేయజ్ఞాతంధత్త య
 మ్మానిందో వృణతవృత్రతూక్యేయాయ మింద్రమవృణేధ్వంవృత్ర
 తూక్యేప్రాక్షితాన్థ । ఆపోభిమంత్ర్య । బ్రహ్మనోప్రాక్షితామి । బ్ర
 హ్మణమామంత్ర్యి । బ్రహ్మ । ప్రోక్షయజ్ఞందేవతావర్ధయత్వం నా
 కస్య పృథ్వేయజమానోఅస్తు । స పురషీణాగ్ సుకృతాంయత్రలోక
 స్తత్రేమయజ్ఞయజమానంచధేహి । ఓప్రోక్ష । దేవస్యత్వా-
 పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్నయేవోజప్తం ప్రోక్షామ్యగ్ని షోమాభ్యాం
 నోజప్తం ప్రోక్షామి । ద్రావి నైమృధాయవోజప్తంప్రోక్షామి ।
 హవిస్త్రిః ప్రోక్షతి । సకృన్మంత్రేణద్విస్తాప్తే । ఉత్తానాని పాత్రా
 ణిపర్యావృత్య । శుంధధ్వంజ్వల్యయ కర్మణేదేవయజ్ఞాయై । పా
 త్రాణిత్రిఃప్రోక్షతి । సకృన్మంత్రేణద్విస్తాప్తే । ప్రోక్షణీశేషమగ్రే
 ణాగార్ హవత్యంనిధాయ । దేవస్యత్వా- పూష్ణోహస్తాభ్యా
 మాదదే । కృష్ణాజన మాదాయ । అవధూతగ్ రక్షో వధూతా
 అరాతయః । ఉత్కరే త్రిరవధూనోత్యుర్ధ్వగీ
 వంబహిష్టాద్విశసనం । అదిత్యాస్త్యగసిప్రతిత్వాపృథివీవేత్తు । ఉత్త
 శేణాగార్ హవత్య ముత్కరదేశేనా । ప్రతీచీనగీవ ముత్తరలోమో
 వస్త్రాణాతి । పూష్ణాత్ప్రతీచీ భసదముహసమస్యత్యను ధృన్జనస్థా
 జ్ఞాజనం । అధిషవణ మసీవానస్పత్యం ప్రతిత్వాదిత్యాస్త్యగ్వేత్తు
 తిస్కిన్నులూఖిల మధివర్తయ త్యనుధృన్జనం లూఖిలం । అగ్నే స్థ
 నూరసివానోవిసర్జనం దేవవీతయే త్వాగృహ్ణామి । తస్మిన్ హవిరావ
 పతి । తిర్యజహతూష్ణించతుర్థం । అదిరసివానస్పత్యస్సౌమిదందేవేభ్యో
 హవ్యగ్ సువమిశమిష్య । ముసలమాదాయ । హవిష్కృదేహి । తిర్
 సావిష్కృద్గృహ్యయతి । అవరక్షోదేవస్సపక్షం నధ్యానం । అవహం
 తి । — 19 — ఉచ్చైస్ససూహంతవై । సంప్రేష్యతి । ఆగ్నిధ్యే
 దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మాదదే । శమ్యామాదాయ । ఇష్య

మావదోర్జమావదద్యు మద్వదతవయగ్ సంఘాతంజేష్మ దృషద్యు
 కలేనమాహంతి ద్విర్ద్వైషతిసకృదుపలాయాం తిస్సాచార యన్న
 వకృత్వ సంపాదయతియత్రసమాప్తిస్తత్తోపకృమాః అధ్వర్యుఃవరు
 షవృద్ధునిసి పురస్తానూర్చముపోనాతి వర్షవృద్ధాస్థ ఉలూఖిత
 స్థనుభిమంత్యైః ప్రతిత్వావర్షవృద్ధంవేత్తు ఉన్వవతి పరాపూ
 తగ్ రక్షః పరాపూతాలరాతయః ఉత్కరేపరాపునాతి ప్రవిద్ధగ్ ర
 త్తః పరాధ్మాతా అమిత్రాః తుషాస్త్రస్కందోను మంత్రయతే
 వాధ్యమేపుగోడాశకపాలేతుమానోష్య రక్షసాంభాగోనే అధస్తా
 త్కృష్టాజినస్వో పనపత్యు తరమషరమవాంతరదేశంవాని రస్యాపడి
 స్పృశ్యై రక్షోభ్యుదయం యజమానోత్యాగః అద్భిః కపాలగ్
 సగ్ స్పర్శ్యైః ప్రజ్ఞాతంసథాయ అపడిపస్పృశ్యై వాయుర్వోవివి
 నక్తు వివిచ్య దేవోవస్సవితాహిరణ్యపాణిః కృతిగృహ్లాతు పా
 త్రియాంతండున్మస్కందయిత్వా అదభ్యేవచ్ఛేషమవ పశ్యా
 మిరాయస్వోమాయవర్చ సేసుప్రజాస్త్యాయ చక్షుషోగోపీథాయాశి
 షమాశాసే అవేక్ష్య తాన్సునరాదాయ తూష్టిములూఖితే
 హవిరావపతి ఏకం ద్వే త్రిణి చత్వారి త్రిషులీక ర్తవేనం
 ప్రేష్యతి దేవేభ్యశ్శుంభధ్వం దేవేభ్యశ్శుంభధ్వం దేవేభ్యశ్శుం
 భధ్వం ————20———— సుఫలీకృతాన్మరోతు తూష్టివాపత్న్య
 వహంతిద్విస్తూష్టిం ప్రతూశ్యతండులాన్ తిష్ఠలీక్రియమాణా
 నాయోన్యంగో అవశిష్యతే రక్షసాంభాగధేయ మాపస్త్రవ
 హతాదితః ఉత్కరేత్రిర్నినయతి రక్షోభ్యుదయం అపడిపస్పృశ్యై
 అత్రకృష్టాజినాదానాది ప్రాగభివర్తనాత్మకత్వా దివస్కంభనిరసి
 ప్రతిత్వాదిత్యాస్త్యగ్వేత్తు కృష్టాజినఉదీచీనకుంభాగ్ శమ్యాని
 థాయ ధిషణాసిపర్వత్యాప్రతిత్వా దివస్కంభనిక్వేత్తు శమ్యా
 యోదృషదమత్యాథాయ ధిషణాసిపర్వతే ఈప్రతిత్వాపర్వతిక్వే
 త్తు దృషద్యుపలామత్యాదీథాతి పూర్వవదనుత్సర్గః అగ్ంశవస్థమ

శ్రీమద్విష్ణుసాహస్రనామ స్తోత్రము

మధు మంత్రః తండులానభిమంత్రాదేవస్యత్వా == పూర్ణోహస్తాభ్యామ
గ్న యేజుప్త సుధినపామ్యగ్నీ యేమాభ్యా జుప్త మధివపామీద్రాయనై
మృధాయజుప్త మధివ పామిధాన్యమసి ధినుహదేనాన్ | యథాదేవ
తందృషదితండులానధివపతి | తిర్యజుపాతూష్ణి చతుర్థం | ప్రాణ
యత్వా | ప్రాచీయుపలాం ప్రోహతి | అసానాయత్వా | ప్రతీచీం |
వ్యానాయత్వా | మధ్యదేశేవ్యవధారయతి | ప్రాణాయత్వా పానా
యత్వా వ్యానాయత్వా సంతత పినష్టి దీరామనుప్రసితీమ్నాయుషే
భాం | ప్రాచీనుతతోను ప్రోహ్య | దేశోవస్సవితాహిరణ్య పాణిః
ప్రతిగృహ్ణాతు | కృష్ణాజినపిష్టానిప్రస్కాదయిత్వా | అద బ్రేన వశ్చ
క్షుమావెక్షే | అవేక్ష్య | తాన్పునరాదాయ | అసంవపంతీ పిగ్ం
పాణానికురుతాత్ | సంప్రెష్యతి | దాసీపినష్టి పత్ని స పిహ పత్న్య
వహంతిశూద్రాపినష్టి పత్ని పినష్టి పిప్త లేపాన్పుహిత్వా నిదధాతి |
—21— ఆహవనీయే గార్హపత్యే వాహవిగ్ంషిశ్రవయతి య
త్రశ్రవయతి | తత్రదోహయోః | ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్చ | ఉపవేష
మాదాయ | రక్షసఃపాణిందహాహిరసి బుద్ధియః | ఉపవేషమభిమం
త్రియ | అపాగ్నేగ్నిమామాదంజహి | గార్హపత్యా తృత్యంచా
వగారానిర్వర్త్య | నిష్క్రివ్యాదగ్ సేధ | తయోరన్యతర ముత్తర
మపరమణాంతరదేశగ వానిరన్యప ఉపస్పృశ్య | ఆదేపయజంవహ |
దక్షిణమవస్థాప్య | ధృవమసిపృథివీందృగ్ం హయర్దృగ్ం హప
జాందృగ్ం హసజాతానన్దై యజమానాయపర్యూహ | తస్మిన్
ధ్యమంపురోదాస కపాలముపదధాతి | నిర్దగ్గరక్షో నిర్దగ్గాలరాత
యః | కపాలేంగారమత్యాధాయ | ధర్త్రమన్యంతరిక్షం దృగ్ం హ
స్థాప్రాణందృగ్ంహాపానందృగ్ం హసజాతానన్దై యజమానాయ
పర్యూహ | తత్పూర్వం | తృతీయగ్ంసగ్గస్పృష్టం | ధరుణమసిదివం
దృగ్ంహచక్షుర్దృగ్ం హశోత్రం దృగ్ంహసజాతా నన్దైయజ
మానాయపర్యూహ | తత్పూర్వం | తృతీయగ్ంసగ్గస్పృష్టం |

చిదసివిశ్వాసుదిక్షుసీద । మధ్యమాద్దక్షిణం । పరిచిదసివిశ్వాసుదిక్షు
 సీద । మధ్యమాదుత్తరం—22— మరుతాగ్నిశర్థోసిమధ్యమాత్ప్ర
 త్యక్ । యథా యోగమితరాణి । ధర్మాసిదిశోద్భగ్ంహయేసింద్యగ్ం
 హప్రజాంద్యగ్ హసజాతానస్మైయజమానాయపర్యూహ । ఆగ్నే
 యు । చితస్థప్రజానుస్మైరయిమస్మైసజాతానస్మైయజమానాయ
 పర్యూహ । ఈశాన్యం । ఆగ్నేయస్యాష్టావృపథాయాగ్ని షోమీ
 యస్యాష్టావృపదధాతి । చితస్థోర్భ్యచితః । త్రిః । ఏవమైంద్రవైమృధస్య
 చక్షపథాయకశాలానిసాయం దోహవత్ప్రాశ్చిద్దోహవత్యేతా ఆచరం
 తీత్యాద్యాస్సంక్షాళనినయనాంతం । భృగుణామంగిర నాంతవసాత
 ప్యధ్వం । వేదేన కపాలేష్వంగారానధ్యూహ్య । మదంతీరధిశ్రయ
 తి । —23— ప్రత్యుశియాంపత్రియాంసిష్టస్తోపవాతాయాం పవి
 త్రవత్యాంపిష్టానిసంవపతి । దేవస్యత్వా ॥ పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్న
 యెజష్టగ్ సంవపామ్యగ్ని షోమాభ్యాం జష్టగ్ సంవపామింద్రాయ
 వై మృధాయజష్టగ్ సంవపామి । ఊష్ణీచతుర్థగ్ సర్వం । సంవ
 పనువాచంచ మచ్ఛతి । తామభినాసయన్నిస్సృజేత్ । ప్రోక్షణేన
 త్విష్టాయుత్పాయ । దేవోవస్సవితోత్పనాతు । అచ్ఛిదేణపవి
 త్రేణ వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః । మేక్షణేనభర్జనంకృత్వా । శుష్కే
 షుపిష్టేషు సృవేణప్రణీతాభ్యః ఆదాయ । వేదేనోపయమ్య । స
 మ్నాపోఅద్భిరగ్మృతసమోషధయో రసేనసగ్ రేవతీర్జకతీభిర్మ ధుమ
 తీర్మధుమతీభిస్యజ్యధ్వం । పిష్టేష్వానయతి । అద్భ్యఃపరిప్రజాతాన్ధ
 సమద్భ్యః పృచ్యధ్వం । తస్మాభిరనుపరిష్లావ్య । జనయత్యేత్వాసం
 యామి । మేక్షణేనసంయుత్య । మఖస్యశిరోసి । పిండంకృత్వా ।
 యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । యథాభాగంవ్యావర్తేథాం । విభజ్యన
 మాపిండంకృత్వా । ఇదమగ్నీషామయోః । ఇదమింద్రస్యవైమృధ
 స్య । పురోడాశగణితంత్యయోరెవనిదైశః । అమాహస్యాయాం కే
 వల ఆగ్నేయస్యనధిరేశః । అనుత్తుంగమనపూపాకృతిం కూర్మన్వై

శ్రీమద్విశ్వకర్మసూత్రము

•వ క్రకృతిచక్రశఃఫమాత్రంకరోతి । ఇదమహిగ్ సేనాయా అభ్యర్థ
 రైముఖునుసోహమి । వేదేనకపాలేభ్యోంగారానపోహ్య । ఘనో
 సివిశ్వయుః । —24— యథామంపురోడాశాస్కపా లయోగే
 పూపదధాతి । ఉసుపథస్వోరుతేయజ్జపతిః పథతాం । న్యుప్తంప్ర
 థమతి । త్వచగృహ్ణీష్వ । అద్భిశ్చక్షణీకరోత్యనతితౌరయన్ । అ
 తరితగ్ రక్షోంతరితాలరాతయః । దోహద్వయయుక్తాని సర్వాణిహ
 వీగ్షితిః పర్యగ్నికృత్వా । దేవస్తాసవితాశ్రవయతువర్షిషే
 అధినాకే । ఉల్ముకైఃప్రతితపతి । అగ్నిస్తేతనువం మాతిథాగగ్నే
 హవ్యగ్ రక్షస్వ । క్రమాద్దైభిరభిజ్వలయతిజ్వాలైర్వా । అవిదహం
 తశ్రవయత । సంప్రవృత్తి । ఆగ్నిధోహవీగ్ పిశ్రీపయతి । సంప్ర
 హ్నానావృచ్యస్వ । వేదేనపురోడాశే సాంగారంభస్మాధ్యూహతి । అ
 త్రవావాచంవిస్మజేత్ । అంగుళిప్రతౌశనంపాతీ నిర్ణిజనంచ । సగ్
 సృజ్జ్వాల్మకేనాభిశఃస్వ । స్ఫ్యేనాంతర్వేదితిసోరేఖాలిఖత్వాప్రా
 వీరుదీచీర్వాతాస్వసగ్ స్వందయగ్ స్త్రీర్నినయతి । ప్రత్యగపవర్గం
 ఏకతాయస్వాహా । ఏకతాయెదం । ద్వితాయ స్వాహా । ద్వితాయెదం
 త్రితాయ స్వాహా । త్రితాయెదం॥ నిసీయవాభితపేదభితపేత్ —25—

హరిః ఓంతత్సత్ । ఐక్యస్తాపణాసస్తు హరిఃఓం । దేవస్యత్వా—
 పూర్ణహస్తాభ్యామాదదే । స్ఫ్యమాదాయ । ఇంద్రస్యబాహురసి
 దక్షిణస్సోమస్థస్థిశ్చితతేజావాయురసితిగ్మతేజాః । స్ఫ్యమభి
 ముత్ర్య । హరస్తేనూప్రతిగాం । స్రువవద్దర్భేణసంమృజ్య । తంద
 ర్భముత్కరేనిరస్యాప ఉపస్పృశ్య । వేదేనవేది వివిదుఃపృథివీగ్ సా
 పప్రథేపృథివీపార్థివాని । గర్భంబిభర్తిభువనేష్వంతస్త తొయజ్ఞో
 జాయతేవిశ్వదానిః । పురస్తాత్సోమయజుషోవేదేన వేదిత్రిస్సంమా
 రి । ఉపరిస్తాన్వా । యజమానః । చతుశ్శిఖండాయువతిస్సు పేశా
 ఘృత ప్రదీకాభువనస్వమధ్యే । మర్మృజ్యమానామహా తే సాభగా
 ముమహ్యంఘక్ష్వ యజమానాయకామాః । వేదిగ్ సంమృజ్య

మానాం । పృథివ్యైవర్తాసి । తస్మాదగగ్రంప్రాగగ్రంహ దర్శంసి
 ఖాయ । పృథివిదేవయజన్యోషధ్యాస్తే మూలంమాహిగ్ సిషం । త
 స్మిగ్ స్థేనప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యై
 స్థేనస తృణాన్పాగ్ సూనపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛ గోస్థానం ।
 హరతి । యజమానః యోమాహృదామనశా యశ్చినాచాయోబ్ర
 హ్మణాకర్మణాద్వేష్టిదేవాః । యశ్శుతేనహృదయే నేష్టతాచతస్యేం
 ద్రవజ్జేణ శిరశ్చినద్ధి । స్తంబయజుర్ హ్రీయమాణం । అధ్వర్యుః
 వర్షతు తేద్యౌః । వేదిప్రత్యవేక్షతే యజమానంవా । బధాన
 జేవసవితః పరమస్యా పరావతిశ తేనపాశైర్యో స్మాన్వేష్టియంచ
 వయంద్విష్మ సమతోమామాక్ । ఉత్కరేనవపతి । ఆగ్నిధ్రః
 అరరు సేడినంచూన్కాన్ । న్యుప్రమాగ్నిధో జలిగాభిగృహ్లాతి । య
 జమానః ఇదంతస్మై హర్మ్యంకరోమియో నోదె హర్షిరతి బ్రహ్మ
 చర్యం । మేధావీదిక్షుమనసా తపస్వ్యతర్హతశ్చరతి మానుషీషు ।

ఉత్కరమభిగృహ్యమాణం । అపారరుమదేవయజనం పృథివ్యాః ।
 ద్వితీయే ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యైదేవయ
 జన్యైః । అపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛగోస్థానం । హరతి । యజమానః ।
 యోమాహృదా = శిరశ్చినద్ధి అధ్వర్యుః । వర్షతు తేద్యౌః । వేది
 ప్రత్యవేక్షతే యజమానంవా । బధానదేవసవితః - మామాక్ । నివ
 పతి । ఆగ్నిధ్రః అవబాహగ్గరతుః । అభిగృహ్లాతి యజమానః । ఇదం
 తస్మైహర్మ్యం - మానుషీషు । అరరుద్ధ్యాం మాపపైత్ । తృతీయే
 ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యైదేవయజనః
 అపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛగోస్థానం । హరతి । యజమానః । యోమా
 హృదా = శిరశ్చినద్ధి । అధ్వర్యుః । వర్షతు తేద్యౌః । వేదిప్రత్య
 వేక్షతే యజమానంవా । బధానదేవసవితః - మామాక్ । ఉత్కరేన
 వపతి । ఆగ్నిధ్రః అవబాహోఘశగ్గస । అభిగృహ్లాతి । యజమానః ।
 ఇదంతస్మైహర్మ్యం - మానుషీషు । తూష్ణీచతుర్థగ్ హరన్ధర్నం

దర్శశేషగహరితి — 1 — యజమానః | యోమాహృదామప
సాయశ్చనాచాయో బ్రహ్మణాకర్మణా ద్వైష్టిదేవాః | యశ్శుతేన
హృదయే నష్టతాచతస్యే ద్రవజేణ శిరశ్చిన్ద్రీ అధ్వర్యుః | తూష్ణీ
మవేత్యతూష్ణీం నివపతి | ఆగ్నీధ్రః | అపబాధా యాతుధానాః |
అభిగృహ్ణాతి | ఇదంతై హర్మ్యం కరోమియోవోదేవా శ్చరతిబ్ర
హ్మచర్యం | మేధావేదిత్యుమనసాతప స్వ్యంతర్దూతశ్చరతి మాను
షీషు | అధ్వర్యుః ద్రఫ్నసైద్యాం మాస్కాన్ | ఖనింప్రత్యవేత్య |
స్థేనవేదింపరిగృహ్ణాతి | వసవస్త్యా పరిగృహ్ణాంతు గాయత్రేణచ్చం
దసా | దక్షిణతః | యజమానః | యజ్ఞస్యత్వా | ప్రమయాభిమయా
ప్రతిమయోన్మయా పరిగృహ్ణామి | వెదింపరిగృహ్మమాణాం | రుద్రా
స్త్యాపరి గృహ్ణాంతు త్రైష్టుభేః ఛందసా | పశ్చాత్ | అపడపస్పృశ్య |
ఆదిత్యాస్త్యా పరిగృహ్ణాంతు జాగతేన ఛందసా | ఉత్తరతః | అపార
రుపదేవయ జనంపృథివ్యా అదేవయనోజహి | స్థేనోత్తమాంత్య
చముద్ధతి సముద్ధతన్యాగ్నీధ్రః | ఉక్తేత్రేర్నివపతి | యజమానః |
యదుధకరోజహిన్ సిమపృథివీ మోషధీరపః | అధ్వర్యవస్సృక్వత

స్థేనాంతరిక్షం మోరుసాతు తస్మాత్ | యదుద్ధంతోజహిన్ సిమ
కూరమన్యావేదించ కృమమనసా దేవయంతః | మాతేన హేడడప
గ్రామ భూమ్యాశ్చివానో విశ్వైర్భువనేభిరస్తు | ఉద్ధన్యమానాం |
ఇమాంన్నరాః కృణుతవేది మేతదేవేభ్యో జప్తామదిత్యాడపస్థే |
ఇమాంధేవాఅజుషంత విశ్వేరాయస్సోషా యజమానవిశింతు | సం
ప్రేష్యతి | ఆగ్నీధ్రః | దేవస్యసవితుస్సవేకర్మకృణ్వంతి కేధనః | ఖనతి
అపడపస్పృశ్య | తూష్ణీముక్తకేఖననం | అపటపస్పృశ్య | యజ
మానః | భూమిహృత్వా మహిమానం పుపోషతతో దేవీవర్ధయతే
భయాగ్ని | యజ్ఞయాయజ్ఞం వీచయంతిశం చోషధీరాప ఇహశక్య
రీశ్చ | క్రియమాణాం — 2 — ప్రాంచౌవేద్యగ్ సావున్నయతి |
ప్రతీచీశ్రోణే | పురస్తాదగ్ వ్యసి | పశ్చాత్ప్రథీయసి | మధ్యేస్సన్న

తతతారాభవతి బ్రహ్మను తరంగగ్రహం కరిగ్రహీష్యామి బ్రహ్మ
 గమామంత్ర బ్రహ్మ బృహస్పతే పరిగృహణ వెదిగ్గ్ స్వగావోదే
 వాస్పదనానిసంతు । తస్యంబర్హః ప్రథతాగ్ సాధ్యంతరహిగ్
 ప్రాణః పృథినీదెన్యస్తు దేవతావర్ధయత్వం నాశస్యపృష్ఠే యజమా
 నోఅస్తు సప్తర్షీణాగ్ సుకృతాం యత్రలోకస్తతేమంయజ్ఞం య
 జమానంచధేహి ఓంపరిగృహణ । ప్రసాతీ అధ్వర్యుః । ఋతమసి
 ధక్షిణతః । యజమానః । యజ్ఞస్యత్వా ప్రమయాభిమయా । ప్రతిమ
 యోన్మయా పరిగృహ్ణామి ఋతసదనమసి । పశ్చాత్ । ఋతశీరసి
 ఉత్తరతః । ధాఅసిస్వధాఅస్యరీచాసి వస్వీచాసి పురాకూరస్య వి
 స్వపో విరప్సిన్ । ప్రతీచీంవేదిగ్గ్ స్థైరయోయ్యతే । ఉదాదా
 యపృథివిం జీరదానుర్యామెరయ్యం చంద్రమసిస్వధాభిస్తా నీరానా
 అనుదృశ్యయజుతే వేదిమనువీక్షతే । పశ్చార్థేవేదైర్వి తృతీయదేశే
 స్థ్యంతిర్యంచగ్ స్థభ్యాసంప్రేక్ష్యతి ప్రోక్షణీరాసాదయే ధ్మాబర్
 హిరుపసాదయ సువంచస్రుచశ్చ సంమృద్ధిపత్నీగ్ సంసహ్యజ్యేనో
 దేహి । అగ్నిధ్రః । ప్రోక్షణీరభిపూర్య । అభిపూర్ణమాధ్వర్యవం ।
 ఉదంచగ్ స్థ్యమపోన్యా దక్షిణెనస్థ్యమసగ్ స్థప్తాఅపోనినియ ।
 ఋతసధస్థినాపఘ్నియః । స్థ్యశ్చవర్తన్థాసదయతి యజమానః । ఈ
 ధ్యే క్రతురహమ పోదేవీపప్రువే దివాక్త్రచసస్రుషీ రపస్వ
 రీః । ప్రోక్షణీరాసాద్యమానాః । అధ్వర్యుః । తిలభ్యస్తీరిసినానస్పత్య
 ద్విషతోవధః పాశ్మనః । పురస్తాత్ప్రత్య చ ముత్కరేస్థ్యమేదస్యః ।
 అగ్నిధ్రః । హస్తావవసిజ్య । స్థ్యంప్రోక్షయత్వగ్రమ ప్రతిమృతే ।
 ఉత్తరేణాహవనీయ్యం ప్రాగగ్రమిధ్మాబర్హిరుపసాదయతి । దక్షిణ
 మిధ్మం । ఉత్తరంబర్హిః । — 3 — యజమానః । ఉగ్రామృదుప్ర
 థమాగ్ స్థానంజేవేభ్యో జప్తగ్నదనాయబర్హిః । సువిగ్గేలోతే
 యజమానగ్ం హి ధేహిమాంన్నాకస్య కృష్ణేకరమే వ్యోమం ।
 బర్హిరాసాద్యమానః । అగ్నిధ్రః । ఘృతాచీరతాగ్నిర్వో హ్వయతి

దేవ యజ్ఞాయై । సప్రాశిత్రాసుచిత్రదాయ । ప్రత్యుష్టగోరక్షాప్ర
 త్యుష్టాఅరాతయః ఆహవనీయేగార్ హపత్యేవాప్రతితప్య । అనిశితా
 స్థసపత్నక్షయణీః । సుగ్రోభిముత్ర్య వెనాగ్రాణీ ప్రతివిభజ్యాప్రతి
 విభజ్యనాతై సుచసంమార్జిప్రాగ్రాగ్రా । గోష్ఠం మానిర్మృక్షంవాజ
 సంత్వా సపత్న సాహగ్ సంమార్జిన్తి । స్రువమగై రంతర
 తోభ్యా కారగ్ సర్వతో బిలనుభి సమాహారం మూలై ర్దం
 డం న సం మృష్టాన్య సం మృష్టే స్పగ్ స్పర్ శ య తి । వా
 చంప్రాణా మానిర్మృక్షంవాజనీంత్యా సపత్న సాహిగ్ సంమార్జిన్తి ।
 జహూమగై రంతరతోభ్యాకారం ప్రాచీమత్యైర్బాహ్యతః ప్రితి
 చీమూలైర్దండం । చక్షుశ్రోత్రంమానిర్మృక్షం వాజనీంత్యాసప
 త్న సాహిగ్ సంమార్జిన్తి । ఉపభృతముదీచీమగై రంతరతోభ్యాకా
 రంప్రతీచీ మత్యైర్బాహ్యతః ప్రాచీమూలైర్దండం । ప్రజాయో
 నిమ్మానిర్మృక్షం వాజనీంత్యా సపత్న సాహిగ్ సంమార్జిన్తి । య
 ధాస్రవమేవంభృవాం । రూపంవర్ణంపశూనాం మానిర్మృక్షంవా
 జిత్వాసపత్న సాహిగ్ సంమార్జిన్తి స్రువవత్ప్రాశిత్రహారణం । అగ్నే
 ర్వస్తేజ్ఞేన తేజసానిష్ఠపామి । పునః ప్రతితప్య । పోక్ష్య । అగ్నే
 ణోత్కరందభేషునాద యతీజఘనేనవా । సుక్ష్మస్థిమాన్జనాన్యధి
 స్పగ్ స్పర్శ్యాగ్నిప్రహరితి । వికృతాపుత్కరత్యాగః—4—
 దివశ్శిల్పమవతితంపుధివ్యాః కకుభిశ్రితం । తేనవయగ్ సహస్రవల్
 తేనసపత్నంవాశయామసిస్వాహా । ప్రజాపతయధిదం । వెదమాద్య
 స్థాలీయోక్తంపవిత్రే చాదాయుగ్నిధిః । ఆశానానాసామనసం
 ప్రజాగ్ం ప్రాభాగ్యంతమా । అగ్నేరనుప్రతాభూత్వా సన్న హ్యే
 మకృతాహుకం । అపరేణగార్ హపత్యమూర్ధ జ్ఞమాసీనాంపత్నీం
 యోక్తేణ సన్న హ్యతి । ఉత్తరేణనాభినిష్ఠర్కగంధింకృత్వా ప్రి
 థక్షిణంపశూన్య । దక్షిణేననాభినువస్థాప్యవోత్థాయ । తిష్ఠంతిం
 చ్చావాచయతి త్యేకే । అగ్నేగృహపత ఉపమాహ్వాయస్వగార్ హ

కత్యముపతిష్ఠతే । దేవావాంపత్నిరుప మాహ్వయధ్వం । పత్ని ప
త్నైష తేనాకోనమస్తే అసుమామాహిగ్ సీః । దేవపత్నిరుపతిష్ఠతే
తస్మాద్దేశాదపక్రమ్య । సుప్రజసప్తావయగ్ సుపత్ని రుపసేదిషః ।
అగ్నే సపత్నీదా భనమదబ్ధాసాలదాభ్యం । దక్షిణతడిదీచ్యుపనిశ్య
జపతి । ఇంద్రాణీ వావిధవాభూయాసమదిరివసుపుత్రా । ఆహూరి
త్వాగార్ హపత్యోపనిష దేసుప్రజాస్త్వాయ । పత్ని జపతి । యు
క్తామేయజ్ఞమన్వాసాతై । యజమానస్సంప్రేష్యతి --- ర --- అగ్ని
ప్రః । పూషా తేబిలంవిష్యతు । సన్నిధానస్సవిలచుషాహృత్య । దక్షి
ణాగ్నావాజ్యంవిలాప్య । అదితిరస్యచ్ఛిద్రపత్రా । ఆజ్యస్థానీమా
దాయ । మసీనాంపయో స్యోషధీనాగ్ రసస్తస్యతేక్షీయమాణ
స్య నిర్వపామిదేవయజ్ఞాయై । తస్యాంపవిత్రాంతర్ హితా గూ
మాజ్యస్థాల్యా మాజ్యనిరుప్య । ఇదంఃష్టర్విచక్రమేత్రేధా నిద
ధేపదం । సమూళమస్యపాగ్ సురే । దక్షిణాగ్నా వధిశిత్య । ఇషే
త్వా । దక్షిణార్ధేగార్ హపత్యహ్యధిశిత్య । ఊర్జేత్వా । ఆపాదా
య । వేదేనోపయమ్య । పత్యాడపావహరతి । తత్థానిమిల్యా
వేత్వోనుచ్ఛ్వసతి । మసీనాంపయో స్యోషధీనాగ్ రసాదబ్ధేన

త్వాచక్షుషా వేక్షేసుప్రజాస్త్వాయా । పత్య వేక్షతే । తేజోసి ఉ
త్తరార్ధేగార్ హపత్యస్యాధిశిత్య । తేజవేత్వా । ఆపాదాయా । తే
జోసి తేజోమప్రేహి । హరతి । అగ్నిస్తేతేజోమావినైత్ । ఆహవని
యేధిశిత్య । అగ్నేర్జిహ్వాసి సుభూర్దేవానాం ధామ్నీ ధామ్నీ దేవే
భ్యోయజుషేయజుషేభవ । స్ఫుస్యవర్జ్విహ్నాదయతి । అధ్వర్యుర్జ
జమానశ్చ్య నిమిల్యా వేత్వోనుచ్ఛ్వసంతావాజ్య మవేక్షేతే । ఆ
జ్యమసి సత్యమసి సత్యస్యాధ్యక్షమసి హవిరసి వైశ్వానరం వైశ్వజేవ
ముత్పుతశుష్కగ్ సత్యోజాస్సహాసి సహమానమసి సహస్వా
రాతీస్సహస్వారాతీయత సహస్వపృత నాస్సహస్వపృతస్యతః । స
హస్రవీర్యమసి తన్మా జిన్వాజ్యస్యమసి సత్యస్య పత్యమసి సత్యాయు

రసినత్యశుష్కమసిన త్యేనతాభిఘారయామి తస్య తేభక్షియ్యః । భూ
 ర్భువస్సునః అధైనముదగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమా
 జ్యంతిరుత్పాయ । ————శుక్రమసి । ప్రథమం । జ్యోతి
 రసి । ద్వితీయం । తేజోసి । తృతీయం । ప్రాగారభ్య పశ్చాన్నీత్వా
 పునః ప్రాగేవసమాప్తిః పశ్చాగేవసమాప్తిః । ఆజ్యముత్పాయాపశ్చో
 త్పునాతి । దేవోవస్సవితోత్పునాతు అచ్ఛిదేణపవిశ్చేణ । వసోస్సూ
 ర్యస్యరశ్మిభిః త్రిరుత్పాయ । యజమానః । ఆద్భిరాజ్యమాజ్యే నాప
 స్సమ్యక్కుసీతసతుః పవిత్రైః । తాదేవీశ్వక్వరీ శ్వక్వరేణేమం యజ్ఞ
 మనతసంవిదానాః । ఆజ్యం ప్రోక్షణీశ్చోత్పాయమానా ఆజ్యగ్రహణ
 కాలే ఉభావాజ్య గ్రహణజపతః । అభిష్కాసినాసువేణవేద ముప
 భృతంకృత్వా । జహ్వోపతిష్ఠాప్యా సీనఃఅంతర్వే ద్యాజ్యానిగృహ్లా
 తి । సమంబిలం ధార యమాణోజహ్వం భూయోజహ్వం చతుర్జ
 హ్వోగృహ్లానిశుక్రంత్యాసుశాంయా ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయజ
 పేయజపేగృహ్లామి । జ్యోతిస్తాజ్యోతిషి ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయ

జపేయజపే గృహ్లామిఅర్చి స్త్వర్చిషి ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయ
 జపేయజపే గృహ్లామి । పంచానాంత్యా వాతానాంయంత్రాయథ
 ర్త్రాయగృహ్లామి । పంచావత్తీనాం । పంచానాంత్యర్తునాం యం
 త్రాయథర్త్రాయగృహ్లామి । చతుర్జహ్వం గృహ్లాతినోత్కరఆజ్యాని
 సాదయతి । అల్పియఉపభృతి మధ్య దేశఉపభృత్యష్టాపుపభృతి పం
 చానాంత్యాదిశాంయంత్రాయథర్త్రాయగృహ్లామి । పంచానాంత్యాపం
 చజనానాం ఋత్రాయథర్త్రాయ గృహ్లామి । పంచానాంత్యాసలిలా
 నాంధ్రాయగృహ్లామి । పంచానాంత్యా పృష్ఠానాంధర్త్రాయగృహ్లామి
 పంచావత్తీనాం । ధామాసిప్రిమందేవానామనాధృష్టం దేవయజ
 సందేవవీతయేత్వాగృహ్లామి । చరోన్వాపంచబిలస్యయత్రాయథర్త్రా
 యగృహ్లామి । బ్రహ్మణస్తాతేజసేయత్రాయథర్త్రాయగృహ్లామి । త్స
 త్రస్యత్వేజ సేత్వాయం త్రాయథర్త్రాయ గృహ్లామి । విశేత్వాయంత్రా

యథర్తాయగృహ్ణామి పంచావతీనాం । సువీర్యాయత్వా గృహ్ణామి ।
 ఉపధృత్యప్తకృత్వః । భూమాప్రతిష్ఠితాయాంధ్రునాయాంభూయిష్టం
 చతుర్ధ్రునాయాం । సుహృజాస్తావ్యయిత్వాగృహ్ణామి । హయస్పమా
 యత్వాగృహ్ణామి । బ్రహ్మవచ్చనాయత్వా గృహ్ణామి । భూరస్సాకగ్
 హవిర్దేవానామాశిషో యజమానస్యదేవానాంత్యా దేవతాభ్యోగృ
 హ్ణామి । పంచావతీనాం । కామాయత్వాగృహ్ణామి । చతుర్ధ్రునా
 యాం । ఆవోదేవీక్రేపువో అగ్రేగువోగ్ర ఇమయజ్ఞం నయతాగ్రే
 యజ్ఞ పతింధత్తయుష్మానిద్రోవృణీతవృత్రతూర్వే యాయమింద్ర

మవృణీధ్వం వృత్రతూర్వే ప్రోక్షితార్థ । ఆపోభిమంత్యి — 7 —

బ్రహ్మన్రోషీష్యామి! బ్రహ్మణమామంత్యి । బ్రహ్మ ప్రోక్షయజ్ఞం
 దేవతావర్థయత్వం నాకస్యప్రప్తే యజమానోఅస్తు । సప్తర్షీణాగ్
 సుకృతాయత్రహిక స్తతేమయజ్ఞం యజమానంచధేహి । ఓం
 ప్రోక్ష । అధ్వర్యుః । విసోస్యేధ్మా । కృష్ణోస్యాఖరేష్టో గ్నయేత్వా
 స్వాహా । త్రిధ్మంప్రోక్షతి । వేదిరసిబర్హిషేత్వాస్వాహా । త్రిర్వేదిం
 బర్హిరసి సుగభ్యస్తాస్వాహా । త్రిర్భర్హిః । అంతర్వేది పురోగ్రం
 ధిబర్హిరాసాద్య । యజమానః అశీశేమబర్హిరంతః పృథివ్యాగ్
 భగరోహాయంత ఓషధీర్వివృణ్ణాః । యాసాంమూల ముదవధీస్సేన్యన
 శివాసస్తాస్సుహవాభవంతు । సుమనసోయజమానాయ సంతోష్యధి
 రాపథిపాశక్వరీచ్ఛ! వృష్టిద్యావా ఘర్తన్య ఏనావిరోహయతు హిర
 ణ్యవర్ణాశ్శతవలుళాఅదభాః । అంతర్వేదిబర్హిరాసన్నం యజమా
 నః । అధ్వర్యుః దివేత్వా అగ్రంప్రోక్షతి । అంతరితాయత్వా । మధ్య
 మం । పృథివ్యైత్వా । మూలం । సుగభ్యగ్రాణ్యుపపాయ్యః మూలాన్య
 పపాయయతి । పోషాయత్వా । సహసుగ్చాపురస్తావృత్వంచంగ్రిధిం
 ప్రత్యక్ష్య । ప్రోక్షణీశేషమధ్వర్యు ర్యజమానస్య ప్రాచీనావీతినా
 స్వధాపితృభ్య ఊర్భుభవబర్హిషభ్య ఊర్జాపృథివింగచ్ఛత । దక్షి
 ణాయై శ్రోణీరోత్రస్య సంతతంనినయతి । పితృభ్యేబర్హిషభ్యయి

దం యజ్ఞోపవీత్య కడపన్నశ్య తూష్ణీంపవిత్రిగంధిం విసస్య పూ
షా తేగ్రంధింవిష్యతు బర్హిషాగ్రంధింవిసగ్ంసయతి । ప్రాంచము
ద్గూఢంప్రత్యంచమాయచ్ఛతి । విష్ణోస్తూపోసి । కరువంనివాహవనీ
యంప్రతిప్రస్తదమాదత్తే । అయంప్రాణశ్చ పానశ్చయజమానమపి
గచ్ఛతాం । యజ్ఞేహ్యభూతాంపోతాకా పవిత్రేహవ్య శోధనేయజ
మానేప్రాణాపానాదధామి । తస్మిన్నవిత్తేఅపిసుజ్య । ప్రాణాపానా
భ్యాంత్యాసతనుంకరోమి । యజమానాయ ప్రయచ్ఛతి । యజమా
నోబ్రహ్మణే బ్రహ్మప్రస్తరంధారతేయజమానోవా । —8—దైభ
ర్వేదిమంతర్థాయ పరిభోజనీయైరన్వైశ్చదైభః । దక్షిణత సన్నహ
నగ్గుస్తుకాత్యక్షయావా । ఉగ్రాంమదసంత్యా స్తుకామిస్వాపస్థం
నైవేభ్యః । బర్హిషావేదిగ్ స్తుకాతి । యజమానఃచతుశ్శిఖండాయువ
తిస్సువేశాఘ్రిత ప్రతీకావయునానివస్తే నాస్తీర్యమాణామహతేసా
భగాయసామేధుక్ష్య యజమానాయకామా । శివాచమేశగ్నాచై

ధిస్యానాచమేనుషదాచై ధ్యార్యన్వతీచమేపయ స్వతీచైధి । ఇషమూ
ర్జంమేపిన్వస్వబ్రహ్మతేజోమేపిన్వ స్వక్షత్రమోజోమేపిన్వస్వ విశంపు
ష్టింమేపిన్వస్వాయురన్నాద్యం మేపిన్వస్వ ప్రజాం పసూన్మేపిన్వస్వ ।
స్తీర్యమాణాం । ప్రస్తరపాణిస్సగ్ స్ఫుప్తాన్పరిధీన్పరిదధాతి । గంధ
ర్వోసి విశ్వావసుర్విశ్వస్మా దీపతోయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః ।
ఆహవనీయముదగగ్రం మధ్యమం । ధృవోసిధృవోహగ్ సజాతే
షుభూయాసంధీర శ్చేత్తావసువిత్ । పరిధియజమానం । ఇంద్రస్యబా
హురసిదక్షిణోయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః । ఆహవనీయమభ్య
గ్రందక్షిణం । ఉగ్రోస్మ్యగ్రహగ్ం సజాతేషుభూయాసము గ్రశ్చే
త్తావసువిత్ । పరిధియజమానం । మిత్రావరుణోత్యోతరతః పరిధ
త్తాంధ్రువేణధర్మణాయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః । ఆహవనీయ
ముత్తరం । అభిభూరస్య భిభూరిహగ్ సజాతేషుభూయాసమభి భూ
శ్చేత్తావసువిత్ । పరిధియజమానం । అస్మిన్యజ్ఞపథూయభి

క్షు మేవిష్ణో భాయ పరిధీందథామి ధర్తాధరుణోధరీయా నగ్నిశ్వే
 మాగ్ సినిరిహనుదాతై । పరిధీనేవ । సూర్యస్తాపురస్తాత్పాతుక
 స్వాశ్చిదభిశస్త్యాః । ఆహవనీయమభిమంత్ర్య । అగ్నింకల్పయతి
 యునక్ష్మత్వాబ్రహ్మణాదైవ్యేనహవ్యాయా నైవోఘపే జాతవేదః ।
 ఇంధానాస్తాసుప్రజన స్సువీరాజ్యోగ్నీవేమ బలిహృతోవయంతే ।
 యన్మలశ్చై ఆస్యయజ్ఞస్యరిష్యా ద్యద్వాస్కందాదాజ్య స్యోతవిష్ణో
 తేనహన్మిసపత్నం దుర్మరాయ మైనందథామి నిర్మర్త్యాడపస్తే
 తేజమాతేతచనాయాచరోచనా । ప్రత్యోషంతీస్తవ్యోయాస్తే అగ్నే
 తాభిర్వర్మాణ్యభితో వ్యయస్వమాత్వాదభనుయజ్ఞహనః పిశాచాః ।
 ఆహవనీయ్యంయజమానః । మధ్యమంపరిధిముపస్పృశ్య । పురస్తాదూ
 ర్ధ్వేఆఘాంసమిధావాదథాతి । వీతిహూత్రంత్వాక వేద్య మంత్రగ్

పరిధీమహ్యగ్నే బృహంతమధ్వరే దక్షిణమాఘారసమిధం । సమిద
 స్వాయుషేత్వా ఉత్తరాం । విశోయంతేస్త్రీః । సమాపనంతర్గత్భావి
 ధృతీకురుతేఅంతర్వేద్యుదగగ్రేనిహయ । యజమానఃవిచ్ఛిన్నద్మివిధృతీ
 భ్యాగ్ సపత్నాన్జాతా న్రాభతృవ్యాన్ యేచజనిష్యమాణాః । విశో
 యంత్రాభ్యాం విధమామ్యేనానహగ్న్ స్వానాముత్తమోసానిదేవాః ।
 విశోయంతేనుడమానే అరాతింవిశ్వం పాష్మానమపతిం దుర్మారా
 యం । సీదంతీదేవీసుకృతస్యలోకేధృతీ స్థావిధృతీస్వధృతీ ప్రాణాన్మ
 యిధారయతంప్రజాం మయిధారయతం పశూన్మయిధారయతం । వి
 ధృతీసాద్యమానే అధ్వర్యుః । వసూనాగ్రుద్రాణామాదిత్యానాగ్
 సదసిసీద । తయోః ప్రస్తరమత్యాధదాతి । యజమానః । అయంప్ర
 స్తరఉభయస్యధర్తాధర్తా ప్రయాజానాముతానూయాజానాం । స
 దాధారసమిధోవిశ్వకూపాస్తస్మిన్ద్వైవో అధ్యోసాదయామి । పృ
 స్తరగ్ సాద్యమానం అజహూరసిఘృతాచీనామ్నాప్రియేణామ్నా
 ప్రియేసదసిసీద । పృస్తరేజహూగ్ సాక్షయతి । — 9 — యతో
 షావధోజహుదేవయానాన్ యత్రిర్షయః పృథమజాయేపురాణాః ।

ఆధానపంచకమ్.

హిరణ్యవక్షాః రానంభృతాంగావహసిమా నుకృతాయత్రలోకాః
 జహూరిసిఘ్రతాచీగాయత్ర యామ్నీకవిభిరుపాణావ్యధమానాయ
 మనుయచ్ఛస్వసునీతీయజ్ఞానయాస్యపదేవాన్ । ఆగ్నేయేనశ
 ర్మణాదైవ్యేన । జహూగ్రినాద్యమానాం । ఉపభృతసిఘ్రతాచీనా
 మ్నా ప్రియేణనామ్నాప్రియే సదసిసీద । ఉపభృతగ్రిసాదయతి । అ
 వాహంగాధఉపభృతాసపత్నాన్వాతా న్భ్రాతృవ్యాన్ సుచజనిష్య
 మాణః । దోహ్రాయజ్ఞసుమఘామివధేను మహముత్తరోభూయా స
 మధరేమత్స్నపత్నాః । సుభృదస్యపభృద్భృతాచీత్రైష్టు భేనచ్ఛంద
 సావిశ్వవేదః । అవ్యధమానాయజ్ఞ మనుయచ్ఛస్వసునీతీయజ్ఞాన
 యాస్యపదేవాన్ । ఐద్రేణశర్మణాదైవ్యేన । ఉపభృతగ్రిసాద్యమా
 నాం । ధృవాసిఘ్రతాచీనామ్నా ప్రియేణనామ్నా ప్రియేసదసిసీద ।

భృవగ్రిసాదయతి । యోమావాచామనసామర్మరాయుర్ హృదారా
 తీయాదధిదానదగ్నే । ఇదమస్యచిత్తమ ధరంద్రువాయా ఆహము
 త్తరో భూయాసమధరే మత్స్నపత్నాః । ధ్రువాసిధరణీధనస్యపూర్ణా
 జాగతేనఛందసావిశ్వవేదః । అవ్యధమానాయజ్ఞమనుయచ్ఛస్వసు
 నీతీయజ్ఞానయాస్యపదేవాన్ । వైశ్వదేవేనశర్మణాదైవ్యేన । ధ్రువగ్రి
 సాద్యమానాం । ఋషభోసిశాక్వరో ఘృతాచీనాగ్ సూనుః । ప్రియే
 ణనామ్నాప్రియే సదసిసీద । స్రువగ్రిసాదయతి । స్యోనోమేసీదసుష
 దః పృథివ్యాంప్రథయిపజియాపశుభిస్సువగ్రిలోకే దివిసీదపృథివ్యా
 మాంతరిక్షేహ ముత్తరోభూయా సమధరేమత్స్నపత్నాః । అయగ్రిస్ర
 వోఅభిజవారిచామాంచుతక్షరశ్చందసామస్తుభేన । సర్వాయజ్ఞ
 స్య సమనక్షిప్తాబాద్ హస్పత్యేనశర్మణాదైవ్యేన । స్రువగ్రిసా
 ద్యమానాం । తూష్ణిమాజ్యస్థాలీగ్రిసాదయతి । ఇయగ్రిస్థాలీఘృతస్య
 పూర్ణాచ్ఛిన్నపయాశ్శిత ధారఉత్సః । మారుతేనశర్మణాదైవ్యేన । ఆ
 జిహ్వాలీగ్రిసాద్యమానాం । వేదంబహిర్వేదింగృహీత్వా । ఏతాఅనద
 భ్యుక్తస్యోకేతావిష్ణో సాహిసాహియజ్ఞం సాహియజ్ఞపతిం సాహి

మాంయ జ్ఞనియం । సుచోభిమత్య । విష్ణునిస్థవైష్ణవానిధామాని
 స్థప్రాజాపత్యాని । సుగతాన్యాజ్యాని । వేదంపాత్రీమాజ్యసాలీగ్
 సువంచాదాయ । ఇదమహాగ్ సేనాయా అభీత్వైర్వముఖమహాహ
 మి । వేదేనుపురోడా శేభ్యోగారానహాహ్య । ప్రతిపురోడాశం మం
 త్రావృత్తిః । సూర్యజ్యోతిర్విభాహిమహత ఇంద్రియాయ । అభిమం
 త్రి । ఆప్యాయతాంఘృతయో నిరగ్నిర్హవ్యానుమన్యతాం । ఖ
 మంజ్వక్ష్వత్వచమంజ్వక్ష్వ సురూపంత్యా వసుదంపశునాం తేజసా
 గ్నయేజుష్టమభిఘారయామి । అగ్నేయంపురోడాశమభిఘారయతి
 తూష్ణీమితరా । యస్తాత్మాపశుషుప్రవిష్టోదేవానాం విష్ణామను
 యోవితథే । ఆత్మాన్వాన్తోమఘృతవాన్ హిభూత్వాదేవాన్తచ్చసు
 విర్విందయజమానాయమహ్యం । ప్రాతర్దోహమభిఘారయతి । తూ
 ణ్ణీగ్ సాయందోహం । స్యా నం తే స ద నం క రో మి ఘృ త స్య
 ధా ర యా సు శే వః క ల్ప యా మి తే । పా త్రి యా ము
 పస్తీర్య । ఆర్ద్రః క్షధస్తుర్భవనస్య గో పా శ్రు త ఉత్థాన్నితి
 నితామతీనాం । అపర్యా వర్తయన్పు రోడాసముద్యాస్య వేదేనాథ
 స్తాధ్యస్థోష్ణమృజ్య । — 10 తస్మీన్ద్విదామృతే ప్రతితిష్ఠక్రీషీణాం
 మేధసుమనస్యమానః । పాత్రీయాం । పతిష్ఠాపయతి తూష్ణీంయవమ
 యం । ప్రతిపురోడాశమార్ద్రః ప్రధస్తుర్వేదేన భస్మతస్మీన్ద్విదామృ
 తే । దృగ్ హగాదృగ్ హగోపతిరి మావో యజ్ఞ పతీరిషత్ । ప్రాత
 ర్దోహంవర్తకుర్వన్ప్రా గుద్వాసయతి । ఇరాభూతిః పృథివ్యైరహ
 మోత్కమీత్ । సువేణకపాలాని ప్రత్యజ్య । దేవస్త్వా సవితామ
 భ్యానక్తు । సువేణ పురోడాశ మనక్తి । యజమానః । తృప్తిరసిగా
 యత్రంచందస్తర్ప యమాతేజసా బ్రహ్మవర్చసేన తృప్తి రసిత్రైష్టు
 భంచందస్తర్పయమాజసా వీర్యేణతృప్తిరసి జాగతంచందస్తర్ప య
 మాప్రజయా పశుభిః । ప్రతిపురోడాశం మజ్జమానం । ఉపరిష్టాద
 శ్యవ్యా థస్తామపానక్తి । ఉపరిష్టాద్ద్వి వేణాఢస్తా ధస్తేర । పృథివీ

హాతా । ద్యౌరధ్వర్యుః । రద్రోగ్నీత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా ।
 చతుర్ హాత్రాష్ట్రా మాస్యాగ్ హవీగ్ మ్యాసాదయతి । అగ్నిర్
 హాతా । అశ్వినాభ్వర్యుః । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రఉపవక్తా । పంచ
 హాత్రామావాస్యాయాం । ప్రియణనామ్నా ప్రియగ్ సదఆసీధ ।
 విశ్వతే । పూర్వగ్ శృతం । అపరందధి । యజమానః । యజ్ఞోసిసర్వ
 తశ్రితస్సర్వతోమాంభూతం భవిష్యచ్ఛయతాగ్ శంతంమెంసంత్యా
 శిషస్సహస్రమ్మేసంతా సూన్రుతాఇరావతీః పశుమతీః ప్రజాపతిరసి
 సర్వతశ్రితస్సర్వతోమాంభూతం భవిష్యచ్ఛయ తాగ్ శంతంమెసం
 త్యాశిషస్సహస్రం మేసంతునూన్రుతా ఇరావతీః పశుమతీః । ఆగ్నే
 యంపురోహశమా సన్నాభిమృశతి । ఇదమింద్రియ మమృతంవీర్య
 మనేనేంద్రియ పశవోచికిత్సన్ । తేనదేవాఅవతోప మామిహేష

మూర్జంయశస్సహ ఓజస్సనేయగ్ శృతంమయిశ్రయతాం । ప్రాతర్ద్యో
 హం । యత్పుధివీ మచరత్తత్త్వ విష్టం యేనా సింఛద్వలమిం
 ద్రేప్రజాపతిః । ఇదం తచ్చుక్రం మధువాజనీ వద్యేనో పరిష్టాదధి
 నోస్మహేదం దధిమాంధినోతుదధి । అయంయజ్ఞస్సమసదద్ధవిష్మ
 వృచాసామ్నాయజషాదేవతాభిః । తేనలోకాంధూర్ధ్వర్యవతోజయే
 మేంద్రస్య సఖ్యమమృతత్వమశ్యాం । సర్వాణిహవీగ్మీ । యోనః
 కనీయఇహ కామయాతాఅస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయమహ్యం । ఆ
 పతమింద్రోవైమృధోభువనాన్ను । దతామహంప్రజాం వీరవతీంవి
 దేయ । ఇదగ్రింవైమృధం । మమాగ్నేవరోవిహ వేష్వస్తువయంత్యేం
 ధానాస్తనునంపుషేమ । మహ్యాన్నమంతాం ప్రదిశశ్చిత్రస్త్వయా
 ధ్యక్షేణపృతనాజయేమ । మమదేవావిహ వేసంతునిర్వ ఇంద్రానం
 తోమరుతోవిష్ణురగ్నిః । మమాంతరిక్షమురుగోపమస్తు మహ్యాంవా
 తః పవతాంకామేఅస్మిన్ । మయిదేవాద్రవిణమాంజంతాం మ
 య్యాశీరస్తుమయిదేవహూతిః । దైవ్యాహాతారావనిషంత పూ
 శ్వేరిష్టాస్యామతనువాన్సువీరాః । మహ్యాయజంతుమమయాని హ

హ్యకూతిస్సత్యానుససామేలస్తు ! ఏవోమానిగాంకతమచ్చ నాహర
విశ్వేదేవాసోఅధివోచతామే । దేవీషమర్చ్యురుణఃకృణోతువిశ్వేదే
వాసథఃసావీరయధ్వం । మహాస్సహీప్రజయ మాతను భిర్మారథామ
ద్విషతేసామరాజన్ । అగ్నిర్ధన్యప్రతినుదన్పురస్తాత్ । —2—
అదభ్యోగోపాఃపరిపాహిన స్త్వం । ప్రత్యంచోయతునిగుడః పునస్తే
మైమాంచిత్తం ప్రబుథావినేశత్ । థాతాథాశృణాం భువనస్యయస్స
త్పిరేవగ్ సవితారమభిమాతిమాహం । ఇమంయజ్ఞమశ్వినోభాబ్రుహ
స్పిర్దేవాః పాతుయజమానంస్వధాత్ । ఉగ్రవ్యచానోమహిషశ్శ

ర్షయగ్ సదస్మిన్ హవేపురుహూటఃపురుతు । సనః ప్రిజాయేచార్య
శ్వమృడయేంద్రిమానోరీరిహమాఫరాదాః । యేనస్సపత్నా అతతే
భవత్త్విం ద్రాగ్ని భ్యామవబాధామ హేతాన్ । వసవోరుద్రాఃఆదీ
త్యాఉపరిస్పృశం మోగ్రంచెత్తార మధిరాజమక్రన్ । అర్వాంచమిం
ద్రీమముతో హవామహేయో గోజిద్ధనజిదశ్వజిద్యః । ఇమన్నోయ
జ్ఞంవిహవేజుష న్యాస్యకు ర్మోహరవో మేదిసంత్యా॥ పృథివీహూ
తా । ఙ్యారధ్వర్యుః । రుద్రోగ్నిత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా । చతుర్
హూత్రాపౌర్ణమాస్యాగ్ హవీగ్మ్యా సన్నాభిమృశతి । అగ్నిర్
హూతా । అశ్వినాధ్వర్యుః । త్వష్టాగ్నిత్ । మిత్రణీకవక్తా । పం
చహూత్రామావాస్యయాం । దక్షిణస్యాగ్ శోణ్యాగ్ శృతమా
సాదయతి । ఉత్తస్యాండధి । అయంవెదః పృథివీమన్వవిందర్గు హన
త్రింగహనగహ్వా రేషు । సవిందతు యజమానాయ లోకమచ్ఛిద్రం
యజ్ఞంభూరికర్మాశరోతు । అగ్రేణోత్తరేణ నాధ్రువాం వెదంనిధా
యవెద్యంతాన్ పరిస్తరణశేషైః పరిస్తీర్య । హూతృష దనంకల్ప
యిత్వా । నామిధేనీధ్యక్షతిపద్యతే । — 11 — హూతరేహి ।
అగ్నయేసమీధ్య మోనాయానుబ్రూహి । బ్రహన్ త్సామిధేనీరనువ
త్సామి । బ్రహ్మణ మామంత్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రజాపతే మ్బ్రూహీ
యజ్ఞందేవతావర్థం యర్వం నాకస్యపృష్ఠే యజమానోఅస్తుసప్తర్షీ

హ్యకూతిస్సత్యానునసామేలస్తు | ఏనోమానిగాంకతమచ్చ నాహర
విశ్వేదేనాసాలధివోచతామే | దేవిషడుర్విరుగుణఃకృణోతువిశ్వేదే
వాసథిఃపీరయధ్వం | మహాస్మహిప్రజయ మాతను భిర్మారథామ
ద్విషతేసామరాజన్ | అగ్నిర్భున్యప్రతినుదన్పురస్తాత్ | — 2 —
అదభ్యోగోపాఃపరిపాహినస్త్యం | ప్రత్యంచోయతునిగుదః పునస్తే
మైహంచిత్రం ప్రబుథావిసేశత్ | థాతాథాశృణాం భువనస్యయస్స
తిరేవగ్ సవితారమభిమాతిమాహం | ఇమంయజ్ఞమశ్వినోభాబ్రుహ
స్పత్తిరేవాః పాతుయజమానంస్వధాత్ | ఉగ్రవ్యచానోమహిషశ్శ

ర్షయగ్ సదస్మిన్ హవేపురుహూపఃపురుతు | సనః ప్రజాయైహర్య
శ్వమృడయేంద్రమానోరీరిషోమాఫరాదాః | యేనస్సపత్నా అతతే
భవంత్యం ద్రాగ్నిభ్యామవబాధామ హేతాన్ | వసవోరుద్రాః
త్యాఉపరిస్పృశం మోగ్రంచెత్తార మధిరాజమక్రన్ | అగ్రాంచమిం
ద్రమముతో హవామహేయో గోజద్ధనజదశ్వజిద్యః | ఇమన్నోయ
జ్ఞంవిహవేజుష స్యాస్యకు ర్మోహరవో మెదినంత్యా | పృథివీహూ
తా | జ్యోతిరధ్వర్యుః | రుద్రోగ్నిత్ | బృహస్పతిరుపవక్తా | చతుర్
హూత్రాపౌర్ణమాస్యాగ్ హవిగ్మ్యా సన్నాభిమృశతి | అగ్నిశ్
హూతా | అశ్వినాధ్వర్యుః | త్వష్టాగ్నిత్ | మిత్రణిపవక్తా | పం
చహూత్రామావాస్యయాం | దక్షిణస్యాగ్ శోణ్యాగ్ శృతమా
సాదయతి | ఉత్తస్యాండధి | అయంవెదః పృథివిమన్వవిందర్గు హన
త్రింగహనగహ్వరేషు | సవిందతు యజమానాయ లోకమచ్ఛిద్రం
యజ్ఞంభూరికర్మాకరోతు | అగ్రేణోత్తరేణ వాద్రువాం వెదంనిధా
యవేద్యంతాన్ పరిస్తరణశేషైః పరిస్తీర్య | హూతృష దనంకల్ప
యిత్యా | సామిధేనీధ్యఃప్రతిపద్యతే | — 11 — హూతరేహి
అగ్నయేసమిధ్య మోనాయానుబ్రూహి | బ్రహన్తామిధేనీరనువ
త్యామి | బ్రహ్మణ మామంత్ర్య | బ్రహ్మ | ప్రజాపతే మబ్రూహి
యజ్ఞందేవతావర్ధం యత్వం నాకస్యపృష్టే యజమానోఅస్తుసప్తర్షీ

కాగ్ సుకృతాం యంత్రాక స్తతేమంయజ్ఞం యనుమానంచధేహి |
 ఓమను బ్రూహి | ధశ హూతారం వ్యాఖ్యాయ | యజమానోను
 మంత్రయతే | ప్రణవే ప్రణవే సమిధమాదధాతి | చిత్తిసుక్ | చి
 త్రమాజ్యం | వాగ్వేదిః | ఆధితంబ్ హి | కేతోలగ్నిః | విజ్ఞాత
 మగ్నిః | వాక్పతిర్ హూతా | మనడిపవక్తా | ప్రాణోహవిః | సా
 మాధ్వర్యః | అంగిర సామాస్య యజ్ఞస్య ప్రాతరనువాకై రవంతు |
 సామిధేనివాప్రణవదిజపతి | చిత్తిసుక్ = సాధ్వరుః | అనూచ్యమా
 నేసుదశ హూతారం వ్యాఖ్యాయ | ఉచ్చుష్మల్లగ్నే యజమానాయ
 యైనిశుష్మోలభిదాసదే | అగ్నే దేవేద్ధమన్విద్ధమంద్ర జిహ్వమర్త్యస్య
 తేహోతర్ముఖంనాజిసున్మిరాయస్సో హయసుప్రజాస్త్యాయ సువీ

ర్యాయ | సమిధ్యమానం సమిధ్ధోలగ్ని రాహుతస్వాహాకృతఃపిపరు
 నః | స్వగాదేవేభ్య ఇదంనమః | సమిద్ధం | సమిధ్ధోలగ్ని ఆహుతేత్య
 భిజ్ఞాయో కామనూయాజిసమిధచనశిష్య సర్వమిద్ధ శేషమభ్యాద
 ధాతి | పరిధాని గూయాంవా | యజమానః | దేవాఃపితరః పితరో
 దేవా యోహమస్మిససన్యజే | యస్యాస్మినతమంతరే మిస్వంమథ
 ట్స్త్వగ్ స్వందత్తగ్ స్వంపూర్తిగ్ స్వగ్ శ్రాంతగ్ స్వగ్ హుతం | త
 స్యమేగ్ని రుపద్రష్టావాయురుపశోతా దిత్యోనుఖ్యా తాచ్యైఃపితా
 పృథీవీమాతాప్రజాపతిర్బంధుయ ఏవాస్మిససన్యజే | హూత్య
 ప్రవరేలధ్వర్య ప్రవరేచప్రవీయమాణే | వేదేనాగ్నింతిరుపవా
 జ్య | స్రువేణాధువాయాఆజ్యమాదాయా వేదేనోపయమ్యాసీనః |
 ఉత్తరం పరధి సంధిమన్వపహృత్య | ప్రజాపతయేస్వాహా | మనోసి
 ప్రాజాపత్యంమనసామాభూతేనావిశే | స్రావమాఘార్యమాణం |
 ప్రజాపతయథిద్ధం | ఆప్యాయతాధ్రువాఘృతేనయజ్ఞం యజ్ఞంప్రతి
 దేవయద్యభ్యః | సూర్యాయాఉధోదిత్యా ఉపధిరధా రాపృథీవీ
 యజ్ఞేలస్మిన్ | స్రువేణాజ్యస్థాల్యా ఆజ్యమాదాయధృవామాస్య
 య్య యత్యనదాయావదాయసార్వతికం | అగ్నిత్పరిధిగ్ ఇచ్చిగ్నించ

తీస్త్రీసంమృజ్ఞి । సంప్రేష్యతి—12—ఇథ్మసన్నహ నైస్సహ మైస్స
 రుత్తేస్ఫ్యర్వాగ్నీ ధోనుపరిక్రమంపరిధీ యథాఫరిధితమన్వ
 గ్రంతిస్త్రీసంమృజ్ఞి । అగ్నేవాజజిద్వాజంత్యా సరిష్యంతంవాజం
 జేష్యంతంవాజం వాజజితం వాజజిత్యామైసంమార్జిగ్నీమన్నా
 దమన్నాద్యాయ । తిరగ్నింప్రాంచం । అధ్వర్యుః భువనమసివిప్ర
 ధర్వాగ్నేయప్రదంనమః । అగ్నేణద్రువాం జహూంవాంజలింకృత్వా
 జహ్వేహ్యగ్నిస్తావ్వా యతిదేవయజ్ఞాయై । జహూమాదత్తై ఉప
 భృదేహిదేవస్తావ్వా సవితాహ్వాయతిదేవ యజ్ఞాయై । ఉపభృతమాద
 త్తై సుయమేమేఅద్యమృతాచీ భూయాస్తగ్ స్వావృతౌసూపావృతౌ
 ఉపభృతి జహూముత్యాదథాతి ముఖితోభి వృత్య ముఖిత ఉపా

వహరతినచనగ్ శింజయతి నాభిదేశేచ సుచోధారయతి । సర్వత్రై
 వమత్యాధానోపావ హరిణేభవతః । అగ్నావిష్ణూమావామ వక్రమి
 షం విజహాథాం మామాసంతాప్తం లోకంమేలోకకృతౌ కృణుతం
 అగ్నేణశుచోతరేణ మధ్యమంపరిధి మనవక్రమం ప్రస్తర దక్షి
 నేన పదాదక్షిణాతి క్రామత్యుదంబ్భస్మేనైతద్వావిపరీతం దక్షిణా
 తిక్రమ్య । విష్ణోస్థానమసీత ఇంద్రోఅకృణో ద్వీర్యాణి । అవతిష్ఠతెంత
 ర్వేది దక్షిణః పాదోభవత్యవప్రుస్సన్యోధోర్ధ్వస్తిష్ఠన్ । దక్షిణం
 పరిధిసంధిమన్వవహృత్య । —13— సుచస్థమాజ్యం స్మృశతి

యజమానే । అధ్వర్యుంయజమానోన్వారభ్య । సమారభ్యోర్ధ్వోఅధ్వ
 రోదివిస్ఫృశ మహుతోయజ్ఞోయజ్ఞపతేరింద్రావ్వాహ్వాహా । వాగ
 స్యేంద్రీసపత్ని త్తయణీనాచా మేంద్రియేణావిశ । సృచ్యమాభూర్య
 మాణః । ఇంద్రాయేదం । అనన్వారభ్యఅధ్వర్యుఃసాం బృహద్యాః
 సుచముద్గృహ్య । పాహిమాగ్నేదుశ్చరితా దామాసుచరితేభజ
 అనగ్ స్సర్శియన్ధిన్చాప్రత్యాక్రమ్య త్యేతేపవాక్రమణ ప్రత్యాక్ర
 మణే మంత్రవతేభవతః । మఖస్యశిరోసినంజ్యోతిషా జ్యోతిరజ్జగ్రం

జహ్నుధ్రువాంద్విస్తీర్వాసమనన్తి । ఉన్నీతగ్ రాయః । స్రువేణధ్య
 వాయా ఆజ్యమాచాయ । సువీరాయస్వాహా । జహ్నూనుభిఘార్య । జ
 హ్నో పాదాయ । యజ్ఞేవయజ్ఞస్సంతతః ధ్రువాం
 ప్రత్యభిఘార్య । ఆయతనే స్రుచౌనాదయత్వా — 14 —
 ఇధ్మసన్నహనానిస్ఫృడిపసాగృహ్య వేద్యాశ్చ త్రైత్రణమవ్యంతమా
 దాయోత్తరతః ప్రవరాయావత్మిషేతే । పూర్వోద్వర్త్యురహర ఆగ్ని
 ధో ఇధ్మసన్నహనాన్యాగ్నీథో న్వారభ్యహ । క ఇదమగ్నీద్భిష్య
 తీన ఇదమగ్నీద్భిష్యతి క ఇదమధ్వర్యుర్భిష్యతి స ఇదమధ్వర్యుర్భి
 ష్యసి యజ్ఞోయజ్ఞస్యవాగార్ద్విజ్యం కరోతుమనార్ద్విజ్యం కరోతు
 వాచంప్రపద్యే భూర్భువస్సువర్విష్ణోస్థానేతిష్ఠామి బ్రహ్మన్ప్రవరా
 యా శ్రావయిష్యామి । బ్రహ్మణమామంత్ర్య । బ్రహ్మ । వాచస్స
 తేవాచమాశ్రావయైతామాశ్రావయయజ్ఞందేవేషుమాంమనుష్యే
 సుదేవతావర్థయత్వం నాకస్యప్రప్తయజమానోఅస్తు । సప్తర్షీ
 ణాగ్ సుకృతాయత్రాకస్తతేమం యజ్ఞంయజమానంచదేహి ।
 ఓమాశ్రాతివయః । అధ్వర్యుః । ఆగ్నిశ్రాతివయః । ఆగ్నీధిః । అస్తు
 శ్రౌషట్ । అపరేణోత్కరం దక్షిణాముఖస్తిష్ఠన్ధ్యౌగ్ సంమార్గా
 గ్ శ్చేధారయన్ప్రత్యాశ్రావయతి । ఆగ్నిద్దేవో హోతాదేవాన్య
 త్కద్విద్వాగ్ శ్చికిత్వస్మనుష్యద్భరద్వాజవద్భుహస్పతివదంగిరోవ
 ద్రబ్రహ్మణ్యదాచవత్కద్రాప్తాణాఅస్య యజ్ఞస్యప్రావితారః । హో
 తృశర్మామానుషః । వేద్యాంత్రైత్రణమపిస్పజ్య । యజమానః । జే
 వాఃపితరఃపితరోదేవా యోహమస్మిససన్యజే । యస్యాస్మినతమంత
 రేమిస్వంమథప్రగ్స్వందత్తగ్ స్వఃపూర్తగ్ స్వగ్ శ్రాంతగ్ స్వగ్
 హుతం తస్యమేగ్నిరుపద్రష్టావాయురుపశ్రోతాదిత్యోనుభ్యాతా
 ద్యాః పితాపృథివీమాతా ప్రజాపతిర్భువఃసర్వపవాస్మిససన్యజే ।
 హూతృక్షవరేధ్వర్యుప్రవరేచప్రవియమాణే । ఘృతవతిశబ్దే
 జహ్నూనుభ్యతావధ్వర్యురాదాయదక్షిణా సకృద్ధతిశ్రాంతః । అపరే

చాఘాతసంభేదం పంచప్రయాజాన్నాచోయజతి ప్రతిదిశంవాసర్వా
నువైకత్వస్యం । —౧౫— సమిధోయ జేతి ప్రథమగ్ సంప్రేష్యత
యజయజేతితరా । ఆ ౩ శ్రా ౩ వయ । అస్తుశౌషట్ । సమిధో
యజ । యజమానః । పృథివీహూతా । ద్వారధ్వర్యుః । దుద్రోగ్నీత్ ।
బృహస్పతిరుపవక్తా । సమిదోభ్యగ్నయఇదం । వసంతమృతూనాంప్రీ
ణామిసమాప్రీతః ప్రీణాతు । ఏకోమమైకాతస్యయోస్మాద్దేవ్యస్థియంచ
వయంద్విష్ణుః । ఆ ౩ శ్రా ౩ వయ । అస్తుశౌషట్ । యజమానః । తనూన
సాతేగ్నయఇదం । వసిష్ఠశౌనకగోత్రాణాంత్రత్ర । ఆ ౩ శ్రా ౩ వయ
అస్తుశౌషట్ । యజ । నరాశిగ్ సాయాగ్నయఇదం । గ్రీష్మమృతూ
నాంప్రీణామిసమాప్రీతః ప్రీణాతు । ద్వామమద్వేతస్యయోస్మాద్దేవ్య

స్థియంచవయంద్విష్ణుః । ఆ ౩ శ్రా ౩ వయ । అస్తుశౌషట్ । యజ
ఇదోభ్యగ్నయఇదం । వర్షాబుతూనాం ప్రీణామితామా ప్రీతాఃప్రీ
ణంతు । త్రయోమమశిస్తస్యయోస్మాద్దేవ్యస్థియంచ వయంద్వి
ష్ణుః । అధమాపభృతం జహ్నుమానియ్య । ఆ ౩ శ్రా ౩ వయ । అస్తు
శౌషట్ । యజ । బర్హిషేగ్నయఇదం । శరదమృతూనాంప్రీణామి
సామాప్రీతాప్రీణాతు । చత్వారోమమచతస్రీస్తస్యయోస్మాద్దేవ్యస్థి
యంచవయంద్విష్ణుః । ఆ ౩ శ్రా ౩ వయ । అస్తుశౌషట్ । యజ । స్వాహా
కారాయాగ్నయఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాంప్రీణామితౌ మా
ప్రీతౌప్రీణీతాం । పంచమమనతస్యకించనయోస్మాద్దేవ్యస్థియంచవ
యంద్విష్ణుః । ప్రత్యాక్రమ్య । శేషేణభృవామభిఘార్య । ఆనుపూ
ర్వ్యగ్ వాపేగ్ వ్యభిఘారయతి । ఉపభృతమంతరిః । ఆయతనేస్మచాసా
దయిత్వా । నవావీగ్ వ్యభిఘారయతి । ద్వేష్యస్య । అగ్నిశ్చసామశ్చే
తిద్వాదాద్యభాగా । ఆప్యాయతాంత్రీః । అగ్నయేనుబూహి । ఆప్య
యతాం । వక్షీణాతిక్రమ్య । ఆ ౩ శ్రా ౩ వయ । అస్తుశౌషట్ ।
అగ్నింయజ । అగ్నయఇదం । వికృతౌ । అగ్నినాయజ్జశ్చక్షుష్మానగ్నే
భిశాం దేవయజ్యయచక్షుష్మాన్భూయాసంత ప్రత్యాక్రమ్య । నస్తు

చోస్సాదనం । పూర్వవదవద్యన్తప్రేష్యతి । సోమాయానుబ్రూహి । ఆకృతాకృతయ । అస్తుశౌపత్ । సోమంయజ । సోమాయేదం । అగ్నిషోమయోరహం దేవయజ్యయాచక్షుష్మాన్భూయాసం । వికృతౌ । సోమేనయజ్ఞచ్ఛేక్షుష్మాన్తోమన్యాహం దేవయజ్యయాచక్షుష్మాన్భూయాసం । అన్వాధాన్వేషుధ్యేప్రత్యే హనిప్రతలోపప్రాయశ్చిత్తార్థం వ్రాతపత్యేస్థిస్తానేసువాహుతిం హోష్యే । అగ్నయేవ్రతపతయేస్వాహా । అగ్నయేవ్రతపతయథదం । ఆప్యాయతాం ధృవామాప్యాయ్య నానాపకారేణ సంభావితసకలదోషనిర్హరణాథంసర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓంభూభువస్సువస్వాహా । ప్రజాపతయథదం । పురస్తాద్ధవిరవదాచస్య పంచహూతారంవదేత్ ।

అగ్నిర్హూతా । అశ్వినాధ్వర్యా । త్వష్టాగ్నిత । మిత్రీడపవక్తా । ఆప్యాయతాంజహ్వముపస్తీర్య । మాభీర్మానవిధామాత్వాహిగంసిషం మాతేతేజోపకృమేద్భరత ముగ్ధరేమనుషించావదానానితేపత్యవదాస్యామి నమస్తేఅస్తుమామాహిగస్తేః । ఆగ్నేయంపురోడాశం మధ్యాద్ధగుప్తపర్వమాత్రమవదానంతిరీచీనం మవద్యతి । పూర్వార్థాద్వితియ్యనునూచీనం పశ్చాథాత్వతీయ్యం పంచావత్తిథః । ఆప్యాయతామభిఘారయతి । యదవదానానితేవద్యన్వితోమాకారుషమాత్మనః । ఆజ్యేనప్రత్యసజ్యేనతత్త్ర ఆప్యాయతాంపునః । సహవీగ్వ్యభిఘారయతి । స్రుష్టుఖమానియ్య । అగ్నయేనుబ్రూహి । ఆకృతాకృతయ । అస్తుశౌపత్ । అగ్నింయజ । అగ్నయథదం । అగ్నేతహందేవయజ్యయాన్నాదోభూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య । ఉపాగంశుయాజమ౧త్రరాయజతి । ఆప్యాయతాంచత్వారి । ప్రజాపతయేఅనుబ్రూహి । ఆకృతాకృతయ । అస్తుశౌపత్ । ప్రజాపతిం...యజ । ప్రజాపతయథదం । దద్ధిరస్యదద్ధోభూయాసం పాస్సానందభేయం । ఆప్యాయతాంఘోభేరాప్యాయతాం యదవదానాని స్రుష్టుఖం । అగ్నిహో

మాభ్యామనుబూహి । ఆశిశ్రాశివయ । అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నిహో
మామజ । అగ్నిహోమాభ్యామిదం । అగ్నిహోమయో రహాదేవయ
జ్యయావృతహా భూమానం । ప్రత్యాక్రమ్య । ఆప్యాయతాంమా
భేరాప్యాయతాం యదవదానాని సుజ్జుఖం । ఇంద్రాయవైమృథా
యానుబూహి । ఆశిశ్రాశివయ । అస్తుశ్రౌషట్ । ఇంద్రాయవైమృ
థంయజ । ఇంద్రాయవైమృథాయేదం । ఇంద్రస్యవైమృథస్యవాం
దేవయజ్యయాసపతో వీర్యవాన్భూయానం । దర్శే । ఆగ్నేయే
నప్రచర్య । ఆప్యాయతాం మాభేర్మాభేరాప్యాయతాం యదవదా
నానిససుజ్జుఖం । మహేంద్రాయానుబూహి । ఆశిశ్రాశివయ ।
అస్తుశ్రౌషట్ । మహేంద్రంయజ । మహేంద్రాయేదం । మహేంద్ర

ద్రస్యహందేవయజ్యయాజేమానం మహిమానం గమేయం । ప్ర
త్యాక్రమ్య । సృవేణ పార్వణౌ హోమా । ఋషభం వాజినం ష
యంపూర్ణమానంయజామహే । సనోదోహతాగ్ం సువీర్యగ్ం రాయ
స్పృషగ్ం సహస్రిణం ప్రాణాయసురాధసే పూర్ణమాసాయస్వాహా
పూర్ణమాసాయేదం । అమావాస్యసుభగాసుశేవా భేనురివభూయ
ఆప్యాయమానా । సనోదోహతాగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పృషగ్ం
సహస్రిణం సహస్రిణం సురాధసేమావాస్యయైస్వాహా । అమావా
స్యాయాఇదం ॥ జుహ్వగ్ం షష్ఠహీతం గృహీత్వా । నారిష్ఠానాం
మాంజుచలోతిదక్షిణాజాన్వాచ్య నాచ్య పసీనోదర్శ్య హోమాంజు
హోమాతి । దశ తేతనువోయజ్ఞ యజ్ఞయాస్తాప్రీతాతు యజమానో
ఘృతేన । నారిష్ఠ యోధశిషమీడమానోదేవానాం దైవ్యేపియజమా
నోమృతోభూత్వాహా । నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయుభ్యామిదం । యం
వాందేవాఅకల్పయన్ నూన్జోభాగగ్ం శతక్రతూ । ఏతిద్వాంతేనప్రీ
తామితేనతృప్యతమగ్ంహహాస్వాహా । నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయు
భ్యామిదం । అహందేవానాగ్ం సుకృతా మస్మిన్ కే మమేదమిష్టంన
మిధుర్భవాతి । అహన్నారిష్ఠావను యజామివిధ్వాన్ । యదా

భ్యామిద్రోలదధాద్భాగభేయగ్గ్ స్వాహా॥ నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయు
భ్యామిదం । అదారసుద్భవత దేవసోమాస్మిన్ యజ్ఞేమరుతోమృడ
తానః । మానోవిదదభిభామోఆశస్తి ర్మానో విదద్వృజనా ద్వేష్యా
య్యాస్వాహా । నారిష్ఠేభ్యోదేవసోమ మరుద్భ్యుఇదం । బ్రహ్మపృతి
ష్ఠామనసోబ్రహ్మనాచో బ్రహ్మయజ్ఞానాగ్ హవిషామాజ్యస్య । అతి
రిక్తంకర్మణోయచ్ఛ్రీహీనంయజ్ఞః పర్వాణిహృతిరంన్నేతి కల్పయన్ధన్వా
హాకృతాహుతి రేతుదేనాన్ధాస్వాహా । నారిష్ఠాయబ్రహ్మణఇదం । సంతే
మనసామనస్సంప్రాణే ప్రాణందధామితే సంవ్యానే సమపానం దధా
మితే । పరిగృహ్యాయజమానో మృతోభూచ్ఛన్న ఏదద్విపదేశోఽచ్చతు
ష్పదేస్వాహా । నారిష్ఠాయపరమాత్మన ఇదం । ఏష ఉపహారామా

నాం కాలోనంతరంవా ప్రధానాః ప్రాగ్వాసమిష్టయజుషో జుహ్వీ
ముప స్తీర్యసర్వేషాం హవిషాముత్తరాథాత్థనకృత్తనకృత్తిన్వప్త కృతేవ
దాద్విః పంచావతినో దైవతసా విష్టకృతైజాచాతుర్థాకర్ణికానాము
త్తరముత్తరం జ్యాయతజ్యభాగప్రభృతీస్విష్టకృందంతా నాంనారిష్ఠ
వర్జితానాంప్రస్తరబర్హిస్సమంజసం ద్విరాప్యాయతాం నహవిఃప్ర
త్యభిష్ఠారయతి । అగ్నయేస్విష్టకృతేనుబూహి । ఆతి శ్రాతివయః
అస్తుశౌఘట్ । అగ్నిగ్న్యస్విష్టకృతం...యజాగ్నయేస్విష్టకృతఇదం ।
అగ్నే స్విష్టకృతో హంభేవ యజ్యయాయుషాన్ యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాం
గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య । జుహ్వీముపతీనియ్య । వైశ్వానరేహవి
రిదంజుహూమి సాహస్రముత్సగ్ శతధారమేతం । సనఃప్రితరంపితా
మహం ప్రపితామహగ్న్ స్వగ్గేలోకే పిన్వమానోభిధర్తు స్వాహా ।
అగ్నయే వైశ్వానరాయేదా ॥ అంతః పరిధినినయతినినయతి॥

ఇదామేకేపూర్వక్ సమామనంతి ప్రాశిత్రమేతే ప్రాశిత్రపా
త్రోడుప స్తీర్య। ఆగ్నేయం పురోడాశం ప్రాంచంః ర్యంచంవా విరుజ్యా
ప ఉపస్సృశ్య। అజ్యాయోయసమాత్రాదాః వ్యాధాతృప్త్య తామి
దం । మాయూరుపాసుయజ్జన్య శుద్ధగ్న్స్విప్యమిదగ్ హవిః । సర్వేయాం

భూలోకా నాం మధ్యాదం గుప్తావకనిష్ఠికా
భ్యాంయవమాత్రం పిప్పలమాత్రంవావద్యతియజమా
నః । అగ్నిర్మానురిష్టాత్పాతు సవితాఘశగ్ సాద్యోమంజిదూరేరా
తియ్యతితమేతేనజేషం ప్రాశిత్రమవదీయమానం । బహు । మిత్రస్య
త్వాచక్షుషాప్రేక్షే । ప్రాశిత్రమవదీయమానప్రేక్షే । ఋతస్య
పథాపర్యేహి । కరిహిర్యమాణం । సూర్యస్యత్వాచక్షుషాప్రతిప
శ్యామి । ఆహీయమాణం । దేవస్యత్వాహస్తాభ్యాంప్రతిగృహ్య
మి । అంజలినాప్రతిగృహ్య । పృథివ్యాస్తానాభౌసాదయామ్యాను

జాయాపదే । అతర్వేదిన్యూహ్యతృణానిప్రాగ్దగ్ సాదయత్వా ।
అదధేనత్వాచక్షుషాప్రేక్షే । అవేక్ష్య । దేవస్యత్వా + హస్తాభ్యామా
దదే । అంగుష్ఠేనోపమధ్యమయాచాంగుశ్యానాయ । అగేస్తాస్యేన
నప్రాశ్చామిబ్రాహ్మణస్యోదరేణ బృహస్పతేర్బ్రహ్మణేంద్రస్య త్వా
జరరేసాదయామి । భక్షయతి । అసంక్షేత్యాపిగిరతి । యాతిఘ్నం
తర్దేవతాస్తాఇదగ్ శమయంతుస్వాహుకృతం జరరమింద్రస్యగచ్ఛ
స్వాహు । అద్భిరభ్యవనీయాచమ్య । ఘసీనామేమానః పృథ్వాణ్ధర్మం
మేనా భేస్సి దేంద్రస్యత్వాజరరే సాదయామి । నాభిదేశమభిమృశ
తి । వాఙ్మలసన్ । యథాలింగమంగాని । నసోఃప్రాణః । అహ్యోశ్చ
క్షుః । కర్ణయోశ్లోత్రం । బాహువోర్బలం । ఊరువోరోజః । అరిష్టావిశ్వా
న్యంగానితనూః । తనువామేసహ నమస్తే అస్తుమా మాహిగ్ సీ ।
అవశిష్టాన్యంగాని । ప్రత్యుశ్యపాత్రం పూరయిత్వా । దిశోజిన్వ । ప్రా
చీనినయతి । మాంజిన్వా । శిరశ్శిథ్యాత్మం । ఆధ్వగ్యుః । ఇడపాత్ర
ఉపస్తీర్య । మనునాద్యౌష్టాం ఘృతవదీంమిత్రవరణసమీరితాం । ద
క్షిణార్ధాదశంభిం దన్నవంద్యాం మ్యేకతోముఖాం । హవిరోభ్యదక్షి
ణార్ధాత్ప్రథమా మవదాసమవద్యతి । సంభేదాద్వితీయం । పూర్వా
ర్ధాచ్ఛయజమాన భాగమణు మివదీర్ఘంతమాశ్యేన సంతర్ప్య । ధృ
వాయాడిపోహతి । యజమానః । సురూపవరుషవర్ణ ఏహీదూన్య

ద్రాందుర్యాగ్ అభ్యేహిమామను వ్రతాన్యశీర్షాణి మృశ్యమిష్య
 వ్యాదితపహిసరస్వశ్యేహి రంతిరసిరమతిరసి సూనర్యసిజప్తేజప్తింత
 శియోపహూత ఉపహవం తేశీయ । అవదీయమానామి ధానునుమం
 త్రయతే అభిఘాద్యేడాగ్ హేమాత్రేప్రదాయాపివా హిచీమిజాము
 పోహ్య । దక్షిణతతసీ-సువేణ హేమాతురంగులీ పర్వణీతన క్తి ఉప
 స్పృహ్యోదకాయ । అధ్వయః । ప్రథమమవదాన మవద్యతి । స్వయగ్
 హేమాతో తర మేద్యావిపరీతం । లేపాదుప స్త శాభిఘారణేభవతః ।
 ఉపహూయ మానామన్వార భేతేధ్వర్యుర్య జమానశ్చ సప్తదేవగ
 వ్యేమేమంత్రాః । భూయస్యేహి । శ్రేయస్యేహిపసీమ్యస్యేహి । ఉత్తప
 హి । దక్షిషపహి ఇడపహి । సూన్యతపహి । ఇడాయాఉపాగ్ శూపహవేన
 ప్రదేవగవీజపతి । చిదసీమనాసీ । ధీరసీ । రంతిః । రమతిః । సూ
 నుః । సూనరీ । ఉచ్చైరుపహవీన త్తమనుష్యగవీః । దేవీరైవైరభిమానివర్త
 ధ్వగ్ సోనాసోననఘృతే నమానముక్షత । నమఇదముపదంభిషగృ
 ప్తిర్బహ్మయద్దదేశముద్రాదుదచం నివస్యచావాగగే । విప్రస్యతిష్ఠ
 తిశ్శం గేభిశ్శభిర్దిశ్శ ఇతీచోపహూయమానాయాం । వాయవిడాతే
 మాతావాయో । హూతార మిక్షమాణో వాయుం మనసాధ్యా
 యేత్ । దైవ్యాఅధ్వర్యవ ఉపహూతా ఇత్యభిజ్ఞాయ । ఉపహూతః
 పశుమానసాసీత్యధ్వర్యుర్జపతి ఉపహూతోయంయజమానఇత్యభి
 జ్ఞాయ । ఏతమేవమంత్రం యజమానః । సామేనత్యా శీరస్యయజ్ఞ
 స్యభూయాదరేడతామన సాతచ్ఛకేయం యజ్ఞోదివగ్ రోహతు శ్చ
 జ్ఞోదివంగచ్ఛతు యోదేనయానః పంథాస్తేనయజ్ఞో దేవాగ్ అప్యేత్వ
 స్నాన్వింద్రఇంద్రియం దధాత్వస్నానాయ ఉయజ్ఞాస్ప చంతామస్నా
 సుసంత్యాశిషస్నానః ప్రియాసుప్రతూర్తిర్మ ఘోనీజప్తిరసిజుషస్వనో
 జప్తానోసిజప్తిం తేగ మేయం । ఆశీర్మ ఉర్జముతసుప్రజాస్త్వ మిషంద
 భాతుద్రవిణగ్ సవర్చనం । సుజయస్కేత్రాణి సహసాహమిద్రక్ప
 ణ్వానోఅన్యగ్ అధరాన్ త్సపత్నాన్ । ఆశీష్వాజపతి । ఇడాయాత

శ్రౌతదేవయజ్ఞయా పశుమాన్భూయానం । ఉపహూతాం । ఇదా
భనుస్సహవత్సాన ఆగాదూర్జాదుహానా పయసాప్రపీనా । సానోల
న్నేనహవిషోదగోభిః డాధ్యస్మాగ్ ఆగాత్ । భక్షాయా హ్రీయమా
ణాయాముక్తః । ఉపహూతః పశుమానసాని । ఇత్యభ్యర్చ్యర్జపతి ।
ఇడేభాగం జనస్సనోజ్యగా జిన్వార్యతః । తస్యాస్తే భక్షీవాణస్యా
షనర్వాత్మాన స్సేర్వగణాః । యజమానపంచమా ఇడాప్రాశ్యాచ
మ్య । వాగ్యతాఅసతాఆనూర్జనాత్ । మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యం
విచ్ఛినంయజ్ఞగ్ నమిమందధాత్ । బృహస్పతిస్తరుతా మిమన్నోవి
శ్వేదేవాఇనామాదయంతాం । అద్భిరంతర్వేది ప్రస్తరేమూర్జయం
తే । ఆన్నేయం పురోడాశంచతుర్థాకృత్వాబర్హిషదంతరోతి । య

జమానః । బ్రధ్నపిన్వస్వదదతో మేమాతాయీకుర్వహో మేమోప
దశద్విశాంక్లుప్తిసి దిశోమేకల్పం తాంకల్పం తామ్మేది శోదేవీశ్చమా
నుషీశ్చాహూ రాతేమేకల్పే తామర్థమాసామేకల్పంతాం మా
సామేకల్పంతా మృతవోమేకల్పంతాగ్ సంవత్సరోమేకల్పతాంక్లుప్తి
తసికల్పతాంమే । బర్హిషిపురోడాశ మానన్నాభిమృశతి । అధైనం
ప్రతిదిశంవ్యాహతి । ఆశానాంత్యాశాపాలేభ్య శ్చతుశ్శోభ్యఅమృతే
భ్యఇదంభూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమహవిషావయం బ్రధ్నపాహిభజ
తాంభాగీభాగం మాభాగోభ క్తువరభాగం భజామః । అపస్పిన్వాష
భీర్జిన్వద్విపాత్పాహి చతుష్పాదవదినో వృష్టిమేరయ । బ్రాహ్మణా
నామిదగ్ హవిస్సోమ్యానాగ్ సామపీథినాం । నిర్భక్త్రాహ్మణోనే
హాబ్రాహ్మణస్యాస్తి । ఇదంబ్రహ్మణః । ఇదగ్ చాణతః । ఇవమధ్య
రోభ్యః । ఇదం యజమానస్య । ఇత్యభ్యర్చ్యర్జపతి మానభాగం సిద్ధిశా
తి । ఉపహూతోద్యాః పితోపమాంద్యాః పితామగ్నిరాగ్ని ధ్రా
దాయుషేవర్చసే జీవాత్వైపుణ్యయోప హూతాపృథివీమాతోప
మామాతా పృథివీహ్వాతామగ్ని రాగ్నిధ్రాదాయుషే వర్చసే
జీవాత్వైపుణ్యయః ఇదమగ్నినః । ఆగ్నిధ్రభాగస్యైవై శేష కగ్నస్థ

ష్టమగ్నీ ధీ పడవ త్తగ్ సంపాదయతి । ఉప స్తరణాపదానా భి ఘోరణా
 సద్విద్విరాగ్నీ భాగస్య । ద్విరుపస్తుకాతిద్విరాదభాతి ద్విరభిఘా
 రయతి । అగ్నే రాగ్నీద్రమస్య గ్నే శ్చామిత్రమసి నమస్తే అస్తుమా
 మాహిగ్ సీః । ఆగ్నీధోభక్షయతి । వేదేనబ్రహ్మయజమానా భాగం
 పరిపారతి । పృథక్పాత్రాభ్యా మితరయోః । స్రువేణ హూతుః । జ
 హ్వధ్వర్యోః । పృథివ్యైభాగోసీతి హూతాభక్షయతి । అంతరిక్షస్య
 భాగోసీత్యధ్వర్యుః । దక్షిణాగ్నావన్వాహర్యం మహంతం బృహం
 తమపరిమితమోదనంపచతి క్షీరేభవతీత్యేకే । తమభిఘార్యానభిఘా
 ర్యవోద్వాప్యత ర్వేద్వా సాద్య । బ్రహ్మన్ స్పృహసి బ్రహ్మణేత్వా
 హుతాత్యమామాహిగ్ సీరహుతో మహ్యాగ్ శివోభవ । బ్రహ్మభి

మృశతి । యజమానః । బ్రహ్మపిన్వస్య దదతోమే మాతౌయి కుర్వ
 తోమేనోపద సత్ప్రజాపతేర్భాగోస్యార్జస్వాన్వయన్వా న్వాగ్నాపా
 నామే పాహిసమానవ్యా సోమేపాహుయ దానవ్యాసోమే పాహ్య
 క్షితోన్యక్షీత్యైత్వామామేక్షేష్టాలముత్రముష్మింల్లోకే । ఇయగ్
 ఘోల్యమృతస్య పూర్ణానహస్రధారణ్ద్వో అక్షీయమాణః । సదానా
 రపృథివీమంతరిక్షం దివంచ తేనాదనేనాతి తరాణిమృత్యుం । అంత ర్వే
 ద్యన్వాహర్యమానంన్న మభిమృశతి । అధ్వర్యుః । దక్షిణసద్భ్య ఉప
 వార్తవై । సంప్రేక్ష్యతి । ఏ బ్రాహ్మణ ఉత్తరతస్తా యజమాన
 ఆహ । దక్షిణతపత । ఇత తేభ్యోన్వాహర్యందదాతి । బ్రాహ్మణాల
 యంవదదనో యథాభాగం ప్రతిగృహ్ణీధ్వం । తేనప్రదశ కృత్వో
 చాన్య । — । ఓండేవస్యత్వా + పూష్ణోహస్తాభ్యాం పృతిగృహ్ణా
 మి । రాజాత్వావరుణోనయతు దేవిదక్షిణే బ్రహ్మణ ఏదనం తేనామృత
 త్వమశ్యాంవయోదాత్రే మయోమహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీతేక ఇదం
 కస్మాదాత్కామః కామాయకామోదాతా కామః । ప్రతిగ్రహీ
 తాకామిగ్ నముద్రమావిశ కామేనత్వాపృతిగృహ్ణామి కామైరితే
 నా తే కామదక్షిణోత్తానస్త్యాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు । ఉత్తరః పరి

శ్రేణియజమానస్సాపరివృత్తిః । అర్చ్యుః । హవిశ్శేషానుద్యావ్యుః । బ్ర
హ్మస్పృహాపాపానుస్సరుధా నానాచూర్ణీ త్వరితీగ్ధాగ్నిః । పక్వ
త్థం కృత్తేనామృజ్య । సుప్రేక్ష్యః । బ్రహ్మ । దేవసవిర కింశే ప్రాహ
తిత్వచనువప్రచయజబృహ స్పతిర్ బ్రహ్మనయజ్ఞా హవిసయజ్ఞ
కలింహాహి సమాంహాహి । ఓక్రతిష్ఠా । అనుజ్ఞాతో బ్రహ్మణ ఆగ్ని
ద్రస్యతనూయాజీకీగ్ సమిధమాదధాతి । ఏషాగేలగ్నే సమిత్తనూ
వగ్ధస్వచాప్యాయస్వ వర్ధతాంచతే యజ్ఞపతిరాచప్యానుతాం కర్తి
షీనుహిచవయమాచప్యా శిషీనుహిస్త్వాహ । యజమానోఽప్యేతే నై
వాధీయమానాం । అగ్నయథిదం । యంతేలగ్న ఆవృత్తామృహం వా
షీపితశ్చరత్ । ప్రజాంచతస్య మూలంచనీచై ర్దేవానివృత్తత ల్మగ్నే

యోనోభివాసతి సమానోయశ్చైష్వర్యః । ఇద్ధస్యేన ప్రతాయతో
మాతస్యోచ్చేషికించన । యోమాంద్వేష్టిజాతవేదోయం చాహంద్వే
ష్టియశ్చమాం । సర్వాగ్ స్తానగ్నే సం దహయాగ్ శ్చాహం ద్వేష్టి
యేదమాం । ఆహితాయామగ్నిం పూర్వవదగ్నేత్వరితీగ్ శ్చాగ్నించ
సకృత్త సకృతమృజ్య । అగ్నే వాజిజివ్యాజంత్యా సస్సవాగ్ సంవాజం
జగివాగ్ సంవాజనం వాజజితం వాజజిత్యామై సంమార్జ్యగ్నిమ
న్నాదమన్నాద్యాయాదధే । సకృదగ్నిం ప్రాంచం । ఇద్ధసన్నహనా
న్యద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నా ప్రహరతి । వికృతాపుత్రకేత్యాగః । యో
భూతానా మధిపతీరుద్ర స్తంతిచరోవృహ । పశూసస్మాకం మాహిగ్
సీరేతదస్తు హుత తవస్త్వాహ । భూతానామధిపతయే రుద్రాయతంతి
చిరాయేదం । అపఉహస్పృశ్య । వేదిర్భర్హిశ్రుతగ్ హవి రిద్ధుఃపరిధ
యస్రుచుః । ఆజ్యంయజ్ఞఋచాయజుర్యా జ్యాశ్చసషట్రాకా స్సంమే
సన్నతయోను మంతామిద్ధ సంసహ సేహుతే । సంమార్గానుహు
తా । సప్తహూతారం వదేత్పురస్తాదనూయాహ నాముపరిష్ఠా
ద్వా । నుహాహవిర్ హూతా । సత్యహవిర్ హూతా । సత్యహవి
రథ్యుః । అచ్యుతహవిర్హూతా । అచ్యుతమనా ఉపవత్తా । అనాచ్యు

ష్యశాచిప్రతిధృష్యశ్చ యజ్ఞస్యాభిగరౌ । అయాన్యఉద్గతా । సత్య
మాపభృతంజహ్వామానీయ । జహూపభృతావధ్వర్యురానాయదక్షి
ణాసకృదతిక్రాంతః । పూర్వేణాఘోరసంభేదంప్రతీచస్త్రీసనూయజాన్
యజతి । ప్రథ మంపూర్వాన్ధ్యేసమిధిజహూతిమ ధ్యేద్వితియ్యంప్రాం
చముత్తమగ్న్ స్థావయంన్నితిరావనుసంభిద్య । దేవాన్యజేతిప్రథమ
సంగ్రహేష్యతి యజయజేతితరాన్ । ఆత్రిశాకివయ । అస్తుశౌవట్ ।
దేవాన్యజ । దేవాయబర్ హిషేగ్నయఇదం । బర్హిషోహందేవ
యజ్యయాప్రజావాన్ భూయాసం । ఆ-య । అ-ట్ । యజ । దేవా
యనరాశిగ్ సాయాగ్నయఇదం । నరాశిగ్ సస్యాహం దేవయజ్యయా
పశుమాన్ భూయాసం । ఆ3 శా3కివయ । అస్తుశౌపట్ । యజ ।

దేవాయాగ్నయేస్విష్టకృతఇదం । అగ్నేస్విష్టకృతోహం దేవయజ్య
యాయుష్మాన్ యజ్ఞేప్రహోస్తా గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్యాయతనే
నృచౌసాదయిత్వా । వాజవతేభ్యాఃప్రూహత్యుభౌ వాజవత్యౌజప
తః । వాజస్యమాప్రిసవేనోద్గ్రాభేనోదగ్రభీత్ । దక్షిణేహస్తేనో
త్తానేన సప్రసరరాజుహూముద్యచ్ఛతి । అధాసపత్నాగ్ ఇద్రోమే
నిగ్రాభేణాభిరాగ్అకః । సవ్యేనోపభృతంనియచ్ఛతి । ఉద్గ్రాభంచ
దక్షిణేజహూముద్యచ్ఛతి । నిగ్రాభంచ । తేనైవోపభృతంనియ
చ్ఛతి । బ్రహ్మదేవాలవీవృథా । దక్షిణేనప్రాచీంజహూంప్రోహతి ।
అధాసపత్నానింద్రాగ్నీ మేవిషూచీనాన్వ్యసృతాం । సవ్యేనోపభృ
తం ప్రతీచీంబహిర్వేదినిరసిత్వా । హస్తాభ్యామపడిపస్పృశ్య । ఉ
త్కలేప్రోత్త్య । ఏనామభ్యుదాహృత్య । జహ్వపరిధీననక్తి । వసు
భ్యస్తా । మధ్యమకణిం । వసుభ్యఇదం । వసూందేవాన్యజేనా
పిప్రే । రుద్రేభ్యస్తా । దక్షిణం రుద్రేభ్యఇదం । రుద్రాందేవాన్
యజేనాపిప్రే । అపడిపస్పృశ్య । ఆదిత్యేభ్యస్తా । ఉత్తరం । ఆది
త్యేభ్యఇదం । ఆదిత్యాదేవాన్యజేనాపిప్రే । పరిధీనజ్యమానామ్ ।
శ్చైవస్తరేజహూగ్ంసాదయతి । సజానాథాఃద్యావాభృథీనిమిత్రా

సతుశ్చోత్వానృప్యోవతాం । విధృతీభ్యాంప్రస్తరమపాదాయబర్హి
 పీతూష్ణీవిధృతీలపిసృజ్య । స్రుత్యుప్రస్తరమనక్తి । అక్తగోరిహాణా
 వియంతువయః । జహ్వమగ్రమనక్తి । ప్రజాంయోనిమానిర్ము
 క్తిం । ఉపభృతిమధ్యమం । ఆప్యాయంతామాభవధయః, ధృహ
 యాంమూలం । ఏవంతిః । యజమానః । సమశ్క్తాంబర్హిర్హవి
 హామృతేన । సమాదిత్యైర్వసుభిసృమ్నోద్భిః । సమిందేణవిశ్వేభి
 దేవేభిరక్త్యాండివ్యన్నభోగచ్ఛతుయత్థాన్వహా । ప్రస్తరమజ్జమా
 నం । ఆయుషేత్వా । అక్తసత్త్వణమపాదాయ । పృజ్ఞాతంనిధా
 య । దక్షిణోత్తరాభ్యాం పాణిభ్యాగ్ం సహశాఖయాప్రస్తరంగృ
 హీత్వా । జహ్వంప్రతిష్ఠాప్యాసీనః । ఆకాశాగ్నివయః । అస్తుశ్చోవట్

ఇషితాదేవ్యాహూతారోధద్రవాచ్యాయ ప్రేషితోమానుషస్సా
 క్తవాకాయసూక్తాబ్రూహి । సంప్రేష్యతి । అనూచ్యమానేసూక్త
 వాకే । మరుతాంపుషతయస్థనివంగచ్ఛతతోనోవృష్టిమేరయః । సహ
 శాఖయాప్రస్తరమాహవసీయేప్రహరతి । యజమానః । అగ్నయ
 ఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజేషం । సోమాయేదం । సోమాస్యా
 హముజ్జతిమనూజేషం । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజేషం ।
 ప్రజావతయఇదం । అగ్నీహోమాభ్యామిదం । అగ్నీహోమయోరహము
 జ్జతిమనూజేషం । ఇంద్రాయవైశృధాయేదం । ఇంద్రస్యవైశృధ
 న్యాహముజ్జతిమనూజేషం । దేవేభ్యఅజ్యపేభ్యఇదం । అగ్నయేస్వి
 వృక్యతఇదం । అగ్నేస్విష్టక్యోహముజ్జతిమనూజేషం । దర్శే । అ
 గ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజేషం । సోమాయేదం । సోమ
 స్యాహముజ్జతిమనూజేషం । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూ
 జేషం । మహేంద్రాయేదం । మహేంద్రస్యాహముజ్జతిమనూజేషం ।
 దేవేభ్యఅజ్యపేభ్యఇదం । అగ్నయేస్విష్టక్యతఇదం । అగ్నేస్విష్టక్యో
 హముజ్జతిమనూజేషం । యదాచాస్యహూతానా మగ్నహీయాద
 భజ్ఞాయాత్ । ఏమాఅగ్ననాశిహోహోహాకామాఇంద్రవంతోవహా

మహాధుక్తి మహాప్రకాశమమ్ । సామంత్యాద్వివాగ్మ్యాజ్జపాజ్జప
 తరాత్పర్యాత్పర్యాతరాదేత తామనసాదేవాగ్మ్యాద్యజ్ఞోదేవాగ్మ్యా
 తుయజ్ఞోమజగచ్ఛతు తరమేశ్వరప్రసాదోమా అగచ్ఛతు । — 2
 అభ్యయ్యుః । అగ్నిద్గనుయ । రోహితేత్యాగ్నిర్దేవ తాంగమయతు ।
 అగ్నయఇదం । హరిభ్యాత్వే । దోదేవతాం గమయతు ।
 ణాదామేదం । ఏత శేన త్వా సూ ర్యో దే వ తాం గ మ య
 తు । సూర్యామేదం । అగ్నిభాత్పస్తరం పహ్నియమాణం తిరం
 జలివాగ్నిఘోవిష్వంచం । పృథ్వితమూర్ధ్వముచ్ఛాతి । అదైనమా
 హాగ్నిధ్రః సంవదస్వ । అగానగ్నిదిత్యైవ్యయః । అగన్నిత్యాగ్నిధ్ర
 శ్చౌవయేది త్వధ్వయశ్చౌషవిదిత్యాగ్నిధ్రః । యత్పస్తరాత్తృణమ
 పాతంతదనుప్రహరతి । తనుభ్యఇదం । దివఃఖలోవతతః పృథివ్యాఅ
 ద్యుద్ధితః । తేనాసహస్రికాండేనద్విషంతగ్ శోచయామసి । ద్విష
 స్మే బహుశోచతోష్ణధేమోఆహగ్ శుచం । తృణేప్రహియమా
 నే । ఏతదేతత్ త్రిరంగుళ్యానిర్దిశ్య । అయుష్పాలగ్నే స్యాయుర్మేపా
 హిచతుష్పాలగ్నేసి చతుర్మేపాహి । అగ్నిమభిమంత్ర్య । కృవాసి
 అంతర్వేదిపృథివిమభిన్యశతి । మధ్యమంపరిధి మన్వారభ్య । స్వగా
 దైవ్యాహూతృభ్యస్వ స్థిర్దామ షేభ్యశ్శం డోయాహి । సాప్రే
 ష్యతి । అనూచ్యమానేశంయువాకే । పరిధీవాహవసిమే ప్రహరతి
 యంపరిధంపర్య ధధ్ధాలగ్నే దేవపరిభివ్యయమాణః । తంతఏతమను
 జోషంధ రామినేదేష త్వదవచేరియాతై మధ్యమంపరిధింప్రహరతి
 యజ్ఞస్య పాథే ఉపసమితం । ఇత కా ప్రహరన్ । ఉత్తరార్ధ్య
 స్యాగ్రమంగారేషూపోహతి । వితేముంచా మిరశనావిరశ్శీన్ వియో
 క్త్రాయానిపరిచర్తనాని । ధత్తాదస్మానుద్రవిణం యచ్చభద్రంక్షణో
 బూతా బ్యాగధాం దేవతాను । పరిధిషువిముచ్యమానేషు । కష్టవే
 శ్శ్చాయువాసాయేదం । విష్ణోశ్శంయోరహందేవ యజ్ఞయాత్యేవ
 ప్రతిష్ఠాంగమేయం । యజ్ఞమస్తే యజ్ఞగమీ ముశ్చతేయజ్ఞ । ఇతే

నమఃసంతిష్ఠస్వస్వానేన మనఃసంతిష్ఠస్వసుభూతే నమఃసంతిష్ఠస్వబ్రహ్మ
 వర్చసేనమఃసంతిష్ఠస్వ యజ్ఞస్వ ద్ధిమనుసంతిష్ఠస్వపఠేయజ్ఞ నమః
 పఠే...నమఃపరిధిపమోచనే యజమానంపఠితం ఇతిపఠిధిః భిమంత్ర్య
 జహ్నుముపభృతో గ్రమవథాయా సగ్గ్రావేణాభిజాహూతి సగ్గ్రా
 వ్రావభాగాస్థేమాబృహంతః ప్రస్తరేష్టాబర్హిషదశ్చ దేవాఇమాం
 వాచమభివిశ్వేగృణాత ఆపద్యాస్మిన్నర్హిషి మాదయధ్వగ్ స్వాహా
 వసుభ్యోరుద్రేభ్య ఆదిత్యేభ్యస్సగ్గ్రావ భాగేభ్యఇదం । ఇష్టోయ
 జ్ఞోభ్యగుభ్యివిణోవాయతి భిరాశీగ్దావసుభిరాశీర్వాగ్ అధర్వభిస్త
 స్వమేష్టస్వవీశస్వ ద్రవిణేహగమేస్సగ్గ్రావగ్ హుత మన్వంత్రయ
 తే । అత్రైవర్విజో హవిశ్వేమాన్భక్షయంతి । ఉష్ణేనవారిణా ఆజ్యలే

పాస్పితౌశ్య । సస్రస్రవేజహూపభృతా వధ్వర్యురాదత్తే । వేదగ్
 హూతా । స్థ్యమాజ్యస్థాలీ ముదకమండలం చాగ్నిధిః । ఆగ్నిధిః
 ప్రథమాః పత్నీ ససంయజఇష్యంతః పత్ర్యం చోయంత్యగ్రేణ గార్
 హపత్ర్యం దక్షిణేనాధ్వర్యుః ప్రతిపద్యతే । ఉత్తరేణేతరా । — ౩ —
 ఆగ్నేర్వామపన్నగృహస్య సదసినాదయామి సుమ్నాయ సుమ్నినీ
 గుమ్నే మాదత్తం । కస్తంభ్యాగ్ స్పృచా నాదయిత్వా
 ధురిధుర్యాపాతం । యుగధురా ప్రోహతి । అపకేణగార్హ
 కత్యమూర్ధ్వజ్వరాసీనాధ్వ సేనోపాగ్ శువాపత్నీం సంయజయంతి
 దక్షిణోధ్వర్యురుత్తరఆగ్ని ధ్రోమధ్యే హూతా । వేదముపభృతం
 కృత్వా । జహ్నంచతుర్గుహీతం గృహీత్వా । ఏకం । సామాయా
 నుబూహి । ద్వే । త్రిణి । చత్వారి । ఆకిశా ౩వయ । అస్తుశ్శా
 పట్ । సామంయజ । సామా యేదం । సామస్యా హందేవయజ్య
 యాసు రేతారేతోధిషియా । ఏకం । త్వప్రేనుబూహి । ఆ = య
 అ = ట్ । త్వప్రా రంయజ త్వప్త ఇదం । త్వప్త రాహం దేవయజ్య
 యాపశూనాగ్ చూపంపుషేయం । ఏకం । రాకాయాలనుబూ
 హి । ఆ = య । అ = ట్ । రాకాయజ । రాకాయాఇదం । రా

కాయాఅహం దేవ యజ్ఞయా ప్రజావానూభయా సః । రాకాయాఅ
హం దేవయజ్ఞయా ప్రజావతీ భూయాసమితీపత్నీ । ఏకం । సిసీహ
ల్యాఅనుబ్రాహ్మి । ఆ - య । అ - ట్ । సిసీవాలింయజ । సిసీహ
ల్యాఇదం । సిసీహల్యాఅహం దేవయజ్ఞ యాపశుమానూభయా సః ।
పశుమతీభూయాసమితీపత్నీ । ఏకం । కుహ్యాఅనుబ్రాహ్మి । ఆ -
య । అ - ట్ । కుహూంయజ । కుహ్యాఇదం । కుహ్యా ఆహం దేవ
యజ్ఞయా పుష్టిమాన్పశుమానూభయా సః । పుష్టిమతీపశుమతీ
భూయాసమితీపత్నీ । ఆహవనీయతః పరిశ్రితే దేవపత్నీ రపరిశ్రితే
వా । ఏకం । దేవానాం పత్నీభ్యోనుబ్రాహ్మి । అ - య । అ -
ట్ । దేవానాంపత్నీర్యజ । దేవానాంపత్నీభ్యోఇదం । ఏకం । అగ్న

యేగృహపతయేనుబ్రాహ్మి । ఆ - య । అ - ట్ । అగ్నింగృహప
తింయజ । అగ్నయేగృహపతయఇదం । దేవానాంపత్నీ రగ్నిర్గృహ
పతిర్యజ్ఞస్య మిధునం తయోరహం దేవ యజ్ఞయామిధునేన ప్రభూ
యాసః । — 4 — సృవేణపూర్వనథో తురంగుళిపర్వణీఅస
క్తి । ఉపస్పృష్ట్యోదకాయ । హోతృవాస్తై చతురజ్యబి దూనిడా
మవద్యతి । షడగ్నిధః । ఉపహూయమానా మన్వారభం తేధ్వర్య
రాగ్నిధఃపత్నీచ । ఉపహూతాం ప్రాశ్నేతో హూతాగ్ని ధ
శ్చ । యజమానః । ఇడాహ్నాననువస్తాం ఘృతేనయన్యాః పదేపునతే
దేవయంతః । వైశ్వానరీశక్వరీదావృధానోపయజ్ఞమస్తితవైశ్వదేవీ ।
ఆజ్యేండాం । అత్రసువేణసంపత్నీయంజు హూత । పత్యామన్వార
భాయాం । సంపత్నీపత్యాసుకృతే సగచ్ఛతాం యజ్ఞస్యయక్తాదు
ర్యావభూతాం । సంజానానావిజహతామరాతీర్దివిజ్యోతి రజరమారభే
తాగ్న్వాహ । దివిజ్యోతిషే పరమాత్మనఇదం । ఆంతర్వేదివేదంని
భాయాభిమృశతి । యజమానః । వేదోసివిత్తిరసి పాప్మనోవ్యావృ
త్తినిదేయకర్ణాసి కరుణామసిక్రియాసగ్ సనిరసిసని తాసిననే యం
ఘృతపతం కులాయసగ్ రాయస్వోషగ్ సహస్రిణం వేదోదదాతు

పాజనం । అధ్వర్యుః । దక్షిణాగ్నవిధ్నప్రవశ్చ నాస్యభ్యాదాయ ।
 పీష్టలేపఫలికరణ హూమాజహణతి । ఫలికరణ హూమం పూర్వ
 మేతద్వావివరీతం చతుర్గ్రహీతఆజ్యే ఫలికరణానోఽప్య । అగ్నేదన్వా
 యోశీతతనోపాహిమాద్యదివః పాహిప్రసిత్యైపాహిదురిష్ట్యైసాగిదు
 రద్భవైస్యై పాహిదుశ్చురితాదవిషన్నః పీతుంకృణుసుషదా యోనిగ్ స్వా
 హా । అగ్నయేదభాయవే అశీతతనవఇదః । యానరస్వతీ విశోభగీ
 నాతస్యాంమ్మేరాస్వతస్యాస్తేభక్తి నానో భూయాస్మఫలికరణ హూ
 మేహుతేముఖ విమృష్టే । ఏవంపిష్టలేపాన్ । ఉలూఖలేముసలేయ
 చ్చశూర్పఆశిశ్లేష దృపదియత్కపాలే । అవప్రహో విప్రహస్సంయ
 బామిపిశ్వేదేవాహవిరిదంజవంతాం । యజ్ఞేయవిప్రహస్సంతిబహ్వీ

రగ్నాతస్సర్వాస్విష్టా సుహుతాజహణామిస్వాహా । విశ్వేభ్యోదేవే
 భ్యఇదం । జహ్వోతిర్గ్రహీతం గృహీత్వా । యానరస్వతీవిశోభగీ
 నాతస్యైస్వాహా । సరస్వత్యైవిశోభగీనాయాఇదం । యానరస్వతీవే
 శభగీనాతస్యైస్వాహా । సరస్వత్యైవేశభగీనాయాఇదం । ఇంద్రోపా
 నస్య కేహమనసో వేశానుక్రుదు । సుమనసస్సజాతాంధ్వాహా । ఇం
 ద్రాయసుమనసఇదం । ఇమంవిష్యామివరుణస్య పాశం యమబస్మిత
 సవితాసుకేతః । ధాతుశ్చయోనాసుకృతస్య లోకేహ్యనంమేసహప
 త్యాకరోమి । పత్నీయోక్త్రంవిముంచతి । పత్న్యస్సయోక్త్రంజ
 తాతూష్ణీ పూర్ణపాత్రమానయత్యధ్వర్యుః । సమాయుషాసంక్రజ
 యానమగ్నేవర్చసాపునః । సంపత్నీపత్యాహంగచ్ఛే సమాత్కాతమ
 బామమ । ఆసీయ్యమానేపత్నీజపతి । నీసీయ్యముఖావిమృజ్యోతిష్ట
 తి । తూష్ణీపుష్టిమతీపశుమతీ ప్రజావతీగృహమేధినీ భూయాసం ।
 యథేతమాహవనాయంగత్వా జహ్వోసువేణవాసర్వప్రాయశ్చిత్తాని
 జహణతి । అస్యామిష్టేసర్వప్రాయశ్చిత్తానికరిష్యే । — 5 — బ్ర
 హ్మపతిష్ఠామనసోబ్రహ్మచానో బ్రహ్మయజ్ఞానాగ్ హవిషామాజ్య
 స్య । అతిరిక్తం కర్ణణోయచ్ఛహీనంయజ్ఞః పర్వాణిపతరాన్నేతికల్ప

యన్ ధ్యాన్వహకృతా హుతి శత్రుదేవాధ్యాన్వహః । బ్రహ్మణా ఇదం । ఆ
 శ్రావితమత్యాశ్రావితం వషట్కృతమత్యనూక్తంచయజ్ఞే । అతిరిక్తం
 కర్మణో యచ్ఛ్రీనం యజ్ఞః పర్వాణి ప్రతిరన్నేతి కల్పయం ధ్యాన్వహః
 కృతా హుతి శత్రుదేవాధ్యాన్వహః । యజ్ఞాయేదం । యద్వోదేవా అతి
 సాతయానినాచా చిత్ప్రియతం దేవహేదనం । అరాయో అస్మాగ్ అ
 భిదుచ్చుచాయ తేన్య త్రాస్మస్మరుతస్తన్ని ధేతనస్వాహః । మరుద్భ్యశ్చ
 దం । తతం మత్రవస్తదుతా యతే శ్రునస్వాదిష్ఠా ధీతిరుచధాయశస్య
 తే । అయగ్ సముద ఉతవిస్వభేషజస్వాహకృతస్య సముత్పత్త్యశ్చ
 వస్వాహః । ఋభుభ్యశ్చదం । ఉద్యయం - రుత్తమగ్ స్వాహః । సూర్యా
 యేదం । ఉమత్యం - సూర్యగ్ స్వాహః । సూర్యా యేదం । చిత్రందే

వానాం - తస్మషశ్చ స్వాహః । సూర్యా యేదం । ఇమం మేవరుణ -
 రాచ శేస్వాహః । వరుణాయేదం । తత్త్వాయామి - ప్రమోషీస్వా
 హః । వరుణాయేదం । త్వన్నో అగ్నే - ప్రముముద్ధ్యన్మిథాన్వహః । అ
 గ్నీ వరుణాభ్యామిదం । సత్వంన్నో అగ్నే - సుహవోనవధిస్వాహః ।
 అగ్నీ వరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నే ఆమూసి - భేషజగ్ స్వాహః । అ
 యసేగ్నయశ్చదం । ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతానిపరితా
 బహూవ । యత్కామాస్తే జవామస్తన్నో అస్తుతయగ్ స్వామవత
 యోరయీణాగ్ స్వాహః । ప్రజాపతయశ్చదం । ఇష్టేభ్యస్వాహః । ఇ
 ష్టేభ్యశ్చదం । వషడనిష్టేభ్యస్వాహః । వషడనీష్టేభ్యశ్చదం । భేష
 జదురిష్టేస్వాహః । భేషజం దురిష్ట్యాశ్చదం । నిఘ్నోత్త్యేస్వాహః ।

నిఘ్నోత్త్యాశ్చదం । దౌరాధ్యైస్వాహః । దౌరాధ్యాశ్చదం । దైవీభ్య
 స్తనూభ్యస్వాహః । దైవీభ్యస్తనూభ్యశ్చదం । అధ్యైస్వాహః । ఋ

ధ్యాశ్చదం । సమృధ్యేస్వాహః । సమృధ్యాశ్చదం । అయాశ్చగ్నే స్యే
 నభికస్తీశ్చ సత్యమిత్వమమూలసి । అయసామనసా ధృవోయసాహ
 వ్యమూహీ శు. యానోధేహి భేషజగ్ స్వాహః । అయసేగ్నయశ్చదం ।

యదస్మిన్ యజ్ఞాంతరగామమంత్రః కర్మతోవా । అనయాహుత్యా
తచ్ఛమయామిసర్వం తృప్యంతుదేవా ఆన్మసంతాంఘృతేనస్వాహా ।
దేవేభ్యశ్చిదం । ఆజ్ఞాతమనాజ్ఞాతమగుతం చమతంచయత్ । జాతవే
దస్వంధేహిత్వో హివేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదన
శ్చిదం । యదకర యన్నాకర్ష యదత్యరేచియన్నాత్యలేచ । అగ్ని
ప్రత్విష్ట కృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్ సుహుతం కరోతు స్వాహా ।
అగ్నయేస్విష్టకృత శ్చిదం । యదస్య కిర్మణో త్య రి రి చం
యద్వాన్యూనమిహాశరం । అగ్నిప్రత్విష్టకృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్
సుహుతంకరోతుస్వాహా । అగ్నయేస్విష్టకృతశ్చిదం । యతశ్చంద్రభ
యానుహేతతోనోఅభయంకృధి । మఘవంధస్థి తవతన్నఠాతయేవి
ద్విపోవిమృతోజహిస్వాహా । ఇంద్రాయమసువతశ్చిదం । స్వస్తిదా
విశస్పతిర్ముత్రహవిమృథోవశీ । వృక్షేంద్రఃపురోవతునస్వస్తిదా అ
భయంకతస్వాహా । ఇంద్రాయఅభయంకరాయైదం । ఆభిర్భిర్భ్య
డతోనఠాన మాప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో
మహి గోత్రారుజాసిభూయిష్ఠ భాజోఅభతేస్యామస్వాహా । ఇంద్రా
యసారివతశ్చిదం । అనాజ్ఞాతంయజ్ఞాజ్ఞాతయజ్ఞస్యక్రియతేమిధు ।
అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ హివేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయశ్చి
దం । పురుషసమిశోయశ్శోయజ్ఞః పురుషసంమితః । అగ్నేతదస్యక
ల్పయత్వగ్ హివేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయశ్చిదం । యత్పాక
త్రామనసాదీనదక్షానయజ్ఞస్య మన్వతేమర్తానః । అగ్నిప్రథోతాకృ
తువిద్విహాన్ యజిష్ఠోదేవాగ్ ఋతుసోయజాతిస్వాహా । అగ్నయ
శ్చిదం । యద్విద్వాగ్ సోముగ్ధాః కుర్వంత్యర్త్విజః । అగ్నిర్మాతస్తా
దేవస్త్రిధ్వాదేవీచముంచతాగ్ స్వాహా । అగ్నయేశ్రద్ధాభ్యామిదం ।
అయాడగ్నిజాతవేదా అంతరఃపూర్వోఅస్మిన్నిషద్య । సవ్యంతస్స
నిగ్ సువిముచావిముంచధేన్యాస్మాసుడ్రవిణం జాతవేదోయచ్ఛభ
దగ్ స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదనశ్చిదం । యేతేతంవరుణయేసహ

సంగియజ్ఞయాః సాళావితతాః పురత్రా । తేభ్యోనత్రాదస్సవితోక
విష్ణుర్విశ్వేదేవాఅముంచంతు మదుతస్వస్త్వాస్వాహా । వరుణేంద్రన
విత్సర్వీష్ణుర్విశ్వేదేవమరుద్భ్యుదయం । యోభూతానామధపతీ రుద్ర
స్తంతిచరోవృషా । కశూనస్సౌకం మాహిగ్ సీరేతదస్తుహుతంతప
స్వాహా । భూతానామధపతయేరుద్రాయతంతిచరాయేదం । అపః
పస్పృశ్య । ఉదృఢ్యస్వాగ్నేత్రపతివాగ్మ హేనమిష్టా పూర్తేనగ్
సృజేథామయంచ । పునఃకృణ్వగ్ స్త్వాపితరంయువాన మన్వాతాగ్
సీత్వయితంతుమేతగ్ స్వాహా । అగ్నయేతంతుమతేషాం ఉదుత్తమం
వరుణాపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రద్ధాయ । అథావయమా
దిత్యోవతేతవానాగసో అదితయేస్వామస్వాహా । వరుణాయేదం

భూస్వాహా॥ అగ్నయేదం భువస్వాహా । వాయవేదం । సువస్వా
హా । సూర్యాయేదం ఓభూర్భువస్సువస్వాహా పృథావతయేదం
అస్యామిష్టావఙ్ముక్తా యజ్ఞభేషపాయశ్చిత్తంకరిష్యే । భూస్వాహా
గార్హపత్యే । అగ్నయేదం । అస్యామిష్టాయజ్ఞప్తాయజ్ఞభేషపా
యశ్చిత్తంకరిష్యే భువస్వాహా దక్షిణాగ్నా వాయవేదం అస్యా
మిష్టా సర్వతో యజ్ఞభేషపాయశ్చిత్తంకరిష్యే
సువస్వాహా । ఆహవసీయే సూర్యాయేదం । అస్యా
మిష్టావగ్నినాం మధ్యేందరాగమనదో వనిర్హతగార్ధం ఋధిక్వద్యై
త్వానరేష్టిస్థానే స్రువాహుతి హోమ్యామి । అగ్నయే పధిక్వతే
స్వాహా । అగ్నయేపధిక్వతేదం । అగ్నయేవైశ్వానరాయస్వాహా
అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం అస్యామిష్టామిష్టి స్థిర్భూయాచాపశేష్టో
చ్చారణ దోషనిర్హరగార్ధం సరస్వతేష్టిస్థానేస్రువాహుతి హోమ్యా
మి సరస్వత్యైస్వాహా సరస్వత్యాదయం సరస్వతేస్వాహా । సరస్వ
తేదం అస్యామిష్టాకర్మసంపూర్త్యంతం విష్ణుముద్దిశ్య సువాహుతి
హోమ్యామి । విష్ణువేస్వాహా । శ్రీమహావిష్ణువేదం । పూర్వవద్ధృ
తామాస్థాయా అస్థాయితం - అస్మిన్ అంతర్వేద్యార్థ్యస్థిర్భూ

కృవయాసమిష్ట యయజ్ఞు హూతి మధ్యమేస్వాహా కారేబర్హి
రనుప్రహరతి । బర్హిర్ధృనాయా అధస్తాత్కుత్వా । దేవాగాతువి
దోగాతుం విత్వాగాతుమితమనస్పత ఇమన్నో దేవదేవేషు యజ్ఞగ్
స్వాహా వాచస్వాహావాశేథాస్వాహా । దేవేభ్యోగాతువిద్ధ్యో యజ్ఞా
యపరమాత్మోఇదం । వసుర్వజ్ఞోవసుమాన్ యజ్ఞ సస్యనూయజ్ఞస్య
వసోర్వసుమతోవస్వాగచ్ఛతు పరమేశ్వరప్రసాదోమఱగచ్ఛతు । య
జ్ఞోమఱగచ్ఛతు । సమిష్టయజుర్హూతం యదియజమానః ప్రవసేత్ ।
ప్రజాపతే ర్విభాన్నామలోకస్తస్మిన్ స్త్వాదధామి సహయజమా
నేన । ధ్రువాయాం యజమానభాగమవధాయ । సమిష్టయజుషాసహ
జహుయా ర్దేవాగాతు విదధిత్యాది । అభిస్తుణీహి పరిధేహి వేదింజా

మింమాహిగ్ సీరముయాశయానా హూతృషదనాహరితా స్సువర్ణా
నిష్కా ఇమేయజమానస్య బ్రధ్నే । హూతృషదనై ర్వేది ముప
స్తీర్య । కోవోయోక్షీత్సవోవిముంచతు । అంతర్వేది ప్రణీతాతసా
ద్యవిముంచతి । అంతర్వేదిప్రణీతాస్వధ్వత్య స్సంతతముదక ధారాగ్
ప్రసావయంతి యజమానోమంత్రా జపతి । సదసినన్మే భూయాస్సర్వ
మసినర్జంమేభూయాః పూర్ణమసిపూర్ణం మేభూయాఅక్షితమసిమా
మేక్షేత్తాః । ఆనీయమానాయాంజపతి । యేనధేనాః పవిత్రేణ । ఆ
త్మానం పునతేసదా । తేనసహస్రనారేణ । పావమాన్యః పునతు
మా । ప్రజాపత్యంపవిత్రం । శతోద్యామగ్ హిరణ్మయం । తేనబ్ర
హ్మవిదోపయం । పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇ ద్రస్సునీతీసవామా
పునాతు । సోమన్వస్త్యావరుణస్సమీచ్యా । యమోతాజా ప్రమృణా
భిఃపునాతుమా । జాతేదేదామోర్జయంత్యాపునాతు । ప్రాచ్యాందిశిదే
వాఋత్విజామోర్జయంతాం । దక్షిణాయాం దిశిమానాః పితరౌమా
ర్జయంతాం । వృశీచ్యాందిశిగృహః । ప్రశవోమోర్జయంతాం । ఉదీ
చ్యాందిశ్యావ ఓషధియోవసస్పతయో మోర్జయంతాం । ఉర్ధ్వా
యాందిశియజ్ఞ స్సంవత్సరో యజ్ఞపతిర్మోర్జయంతాం । ఏనైర్యధాని

గంపుత్సించ్య | సాముద్రంవః ప్రహిణోమిస్వాం యోనిమపేగచ్ఛత
అచ్ఛదః క్రజయభూయా సంమాపరాసేనిమత్పయః శేషమంత
శ్వేదినిసియ్య | యదపు తే సరస్వతిగోష్వ శ్వేషుయన్మధు | తేనమే
•వాజసీవతి ముఖమంగ్ధిసరస్వతి | యాసరస్వతీవై శంభల్యతస్యాం
మేరాస్వతస్యాసై భక్షీయ్యతస్యాస్తే భూయిష్ఠభాజో భూయాస్మ
ముఖంవినుప్తే | ఏషవైదర్శపూర్ణమాస యోరవభృథః | యంజే
వామను ప్యేషూప వేషమథారయన్ | యేలస్మదపచేత సప్తానస్మభ్య
మిహాకురు | ఉపవేషోపవిడ్ధినః ప్రజాంపుష్టిమధోధనం ద్విపదోనశ్చ
తుష్పదోధృవానసపగాన్ముగు | పురస్తాత్ప్రత్యంచ ముత్కిరఉపవే
షగ్ స్థవిఃకుత ఉకగూహతి | చతుష్పదీయమృక్ | యానిఘశ్శేకపా

రాన్మృపచిన్వంతి వేధసః | పూష్ణస్తాన్య పివోర ఇంద్రవాయూవిముం
చతాం | ఉభాకపాల విమోచనంజపతి | సంఖ్యాయో ద్వాసయతి
యజమానస్య గోపీధాయ | అత్రాధ్వర్యోః కర్మసమాప్తిః | బ్రహ్మ
దివోభాగోసీ బ్రహ్మభాగంపాశ్చత్తి | అయాడగ్నిర్జ్వాలవేదా అంత
రఃపూర్వోఽస్మిన్నిషద్య | సన్వం అన్వనిగ్ సువిముచావి ముంచధే
హ్యస్మానుద్రవిణం జాతవేదోయచ్చ భద్రంప్రణోయత్యుభి పస్యో
అస్మాన్సన్మస్మస్మజ సుమత్యా నజవత్యా | ఆనావనీయ ముపస్థాయ |
యధేతం ప్రతిమాక్రమశ్వేవంవిహిత మిష్టిపశుబ ధానాం బ్రహ్మ
త్వంబ్రహ్మస్త్వి | యజమానో దక్షిణోవేద్యం వేదక్షిణేనపదాచతు
రోవిష్ణుక్రిమాన్ప్రాచఃక్రామతి | — 5 — విష్ణోఃక్రమోన్యభిమాతి
హాగాయత్రేణ ఛం దసా వృధి వీ మ ను వి క్ర మే ని ర్భ క్తస్స
యంద్విష్ణుః | విష్ణోః క్రి మో న్య భి మా తి హ త్రైష్ట భేనఛం
దస్తాంతరిక్ష ను ను వి క్రి మే ని ర్భ క్తస్సయంద్విష్ణుః | విష్ణోఃక్ర
మోన్యరాతీయతోహంతా జాగతేనఛ దస్తాదివమను విక్రమేనిర్భ
చ్ఛస్సయంద్విష్ణుః | విష్ణోఃక్రమోసిశత్రూయతోహంతానుష్టు భేన
ష్టాంధక దిశోమవిక్రిమే నిర్భక్తస్సయంద్విష్ణుః | అగ్నినాదేవేనవృత

సోజయూమి గాయత్రీణఛందసాత్రి వృణాస్తోమేనరథ తరేణ సా
 మ్నావషట్కారేణవజ్రేణ పూర్వజాన్త్రాభ్యైవ్యానధరాన్పాదయా
 మ్యవై నాన్బాధేప్రత్యేనాన్ము దేస్మిన్వయేస్మిన్మాభిమిలో కేయోస్మా
 న్దేవీస్మియంచవయంద్విష్టోవిష్టోః క్రమేణా త్యేనాన్క్రిమామి । ఇ
 ద్రదేణదేవేనపుతనాజయూమిత్రేష్టుభేంఛందసోపంచదశే నస్తోమేనబృ
 హతాసామ్నా పషట్కారేణవజ్రేణ సహజాన్త్రాభ్యై వ్యానధరా
 న్పారయామ్యవై నాన్బాధేప్రత్యేనాన్ము దేస్మిన్వయేస్మిన్మాభిమిలో కే
 యోస్మాన్దేవీస్మి యంచవయంద్విష్టోవిష్టోః క్రమేనా త్యేనాన్క్రి
 మామి । విశ్వేభిర్దేవేభిఃపుతనాజయామి బాగతేనచ దసానస్తదశే
 నస్తోమేనవామదేవ్యేనసా మ్నావషట్కారేణవజ్రేణ పరజాన్త్రాభ్య

త్రైవ్యానధరాన్పాదయామ్య వై నాన్బాధేప్రత్యేనాన్ము దేస్మిన్వయే
 స్మిన్మాభిమిలో కేయోస్మాన్దేవీస్మియంచ వయంద్విష్టోవిష్టోః క్రమేణా
 త్యేనాన్క్రిమామి । యేదేవాయజ్ఞహవః పృథివ్యామధ్యానతే
 అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేదేవాయజ్ఞము
 వః పృథివ్యామధ్యానతే । అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
 తోవయం । ఆగస్తమిత్రావరుణారాత్రీణాం భాగోయువయోర్వౌభి
 స్తి । నాకంగృహ్లానాస్సుకృతస్య లోకేతృతీయేపృథేఅధిరోచనేది
 వః । యేదేవాయజ్ఞహవోంతరిక్షేమధ్యానతే । వాయుర్మాతేభ్యో

రక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేదేవాయజ్ఞముహోంతరిక్షేమధ్యా
 నతే । వాయుర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యాస్తే
 రాత్రీస్సవిత్తదేవయానీరంతరాద్యావాపృథివీవియంతి । గృహైశ్చస
 ్త్రైఃప్రజయాన్వగ్రేసువోరుహాణా సైర తారిజాగంసి । యేదేవాయ
 జ్ఞహవోదివ్యధ్యానతే । సూర్యోమాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
 తోవయం । యేదేవాయజ్ఞముహోదివ్యధ్యానతే । సూర్యోమాతే
 భ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేనంద్రాయసమధరః ష

యాన్ న్యుత్తమవహవిమాజాతవేదః । తేనాగ్నేత్వముతవర్ధమేమగ్ని
 నజాణానాగ్నేశ్శైష్ట్యః ఆధేహేన్యం । అధాదిత్వముపరిష్ఠతే । అగ్ని
 క్లమసమవరగన్ధ సంధృశస్తేమాభ్యుయితేతపస్తన్నైతేమావృ
 ష్మీనుభూరస్మితేహృశ్శీనామాయుర్దా అస్యాయుర్లేహహి ధేహివ
 ర్చోమేథాఆసినోచ్యుయిధేహిరకు మహాహిపాష్మానాం । భ్రాతృ
 ర్యమాభ్యోదిగోభ్యస్తైదివోస్మాదం దరితుదస్తైపుధివ్యా అస్మా
 దన్నాద్యయన్నిగ్భజామి నిర్భక్తస్సయంద్విష్ఠః । సంజ్యోతిషాభూ
 మః ఉద్యంనద్యమిత్రమహః । నవత్నాన్మేతనీనశః । దివైనాన్విమ్య
 తాజహి । నిమోచన్నధరాస్త్రధి । ఉద్యంన్నద్యవిరోధజహి । పే
 తా పుత్రేభ్యోయథాదీర్హాయుత్వస్యహేశిమే । తస్యోనోధేహిసూ

ర్య । ఉద్యంన్నద్యమిత్రమహః । ఆరోహన్ముతతాండివం । హృద్రో
 గంమయసూర్య । హరిమాణంచనాశయ । శుకేషుమేహరిమాణం
 రోపణాకాసుదధ్మసి । అధోహరిద్రవేషుమే । హరిమాణందిదధ్మసి
 ఉదగాదయమాదిత్యః । విశ్వేనసహసాసహః । ద్విషంతంమమరంధ
 యన్ । మోఅహందిష్ఠితోరధం । యోనశ్చపాదశపతః । యశ్చన
 శ్చపతశ్చపాత్ । ఉహశ్చతస్తైనిమృచ్ఛసర్వంపాశ్మగ్నమూహతాం
 ఖాదీమాస్పతమాన్వావర్తై ప్రదక్షిణమావర్తతే । పుణ్యాభవంతు
 యాలక్ష్మీః పరాభవంతుయూఃపావి । ఇత్యుక్త్వాపునరావర్తతే । స
 మహాంప్రజ్ఞయానం మయాప్రజానమఃహాగ్ రాయస్పాపేణనంమా
 యారాయస్పాపః । ఇతిచ । సమిద్ధోఅగ్నేదీదిహీనమేద్ధాతే అగ్నే
 దీద్యానం । అహవనీయముపసమింధే । వసుసూన్ యజ్ఞోవసీయా
 న్భూయానం । అహవనీయముపరిష్ఠతే । యోనస్సపత్నోయోర
 ణోమర్త్యోభిదానతిదేవాః ఇన్ద్రస్మేవప్రతు యతోమారస్యాచ్చేషికిరి
 దన । ఇతిచ । అగ్నిపావమాన్యావిమేరుచా । అగ్నిపావమానీభ్యాం
 గార్హపత్యముపరిష్ఠతే । అగ్న ఆయాగ్ం పితవసానువోర్జమిషం
 చను । ఆరేబాధస్వదుచ్ఛనాం । అగ్నేపవస్వస్వపా అస్మైవర్చస్సు

వీర్యం । గార్హపత్యముపసమింధే । దధత్ప్రోషగ్ రయింమయి । అ
 గ్నేగృహపతేసుగృహపతి రహంత్యయాగృహపతి నాభూయాసగ్ం
 సుగృహపతిమయాత్వం గృహపతినాభూయాః । శరిగ్ హమాతా
 మాశిషమాశాస్తే । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే జ్యోతిష్మత్తా మాశిషమాశా
 స్తే । జ్యోతిషితంతవేత్వా యజ్ఞేశ్వరశర్మణు ను మాతన్వస్తి నోద్దైవ్యం ।
 స్తూత్తుమామనుష్యశ్చేది దివ్యాధామ్నో మాచిచిమామానుషాత్
 మాత్ అగ్నే వహ్నే స్వదితన్న స్తనయెపితుంవచ । శంతోకాయతనువే
 స్యానః । దక్షిణాగ్నిముపసమింధే । పునర్గార్హపత్యముపతిష్ఠతి ।
 జ్యోతిషితం తవేత్వా యజ్ఞేశ్వరశర్మం ననుమాతన్వస్తి నోద్దైవ్యస్తం
 తుమామనుష్యశ్చేది దివ్యాధామ్నో మాచిచిమామానుషాత్ ।
 జ్యోతిషితం తవేత్వతిపు తం మంత్రావృత్తిః । వేదముపసఆదా
 యాంతర్యేద్యాసినోతిమోక్షం జపతి । యేదేవాయజ్ఞహసఇత్యాది
 సజాతానాన్ శ్రేష్ఠ్యా ఆది హ్యేనమిత్యంతం । కస్త్యాయనక్తిసత్వావి
 ముంచతు । వ్రతంవిస్రజ్జీ । అగ్నేవ్రతపతేవ్రతమచారిషంతదశకంత
 న్నేరాధి । నాయోవ్రతపతే వ్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి । ఆ
 దిత్యవ్రతపతేవ్రతమచారిషం తదశకంతన్నేరాధి । వ్రతానాంవ్రతప
 తేవ్రతమచారిషంతదశికంతన్నేరాధి । యజ్ఞోబభూవసఆబభూవసుక్రజ
 గ్నే సవావృధి । సదేవానామధిపతిర్భ భూవసోఅస్మాగ్ంఅధిపతీస్క
 రోతువయగ్ స్వామపతయోరయీణాం । ప్రాజ్ఞుదేత్యగోమతి—జప
 తి । ఇగోమాగ్ అగ్నే విమాగ్ అశ్వీయజ్ఞోనృవత్సఖాసదమిదం వ్రమ్మ
 వ్యః । ఇడావాగ్ వేషాఅసురప్రజావాందియన్ రయింపుథుబుగ్నస్స
 భావాన్ । సంయజ్ఞపతిరాశిషా । యజమానభాగంప్రాశ్నాతి । ఇ
 దగ్హవిః । ప్రాతర్ధోహం । దధిక్రావుణ్మోఇతిదధి । యజ్ఞశంచమ
 ఉపచమతయశ్చ మేబలంచమే యజ్ఞావోమేసంతిష్ఠస్వయజ్ఞస్విష్ఠోమే
 సంతిష్ఠస్వయజ్ఞారిష్ఠామేసంతిష్ఠస్వ । దర్భపూర్ణమాసాభ్యాగ్ హ
 మేసపశునావెష్ట్యాజపతి । వృష్టింసిన్వశ్చ మేపాస్మాన్ మృతార్కశ్చ

ముసాగాం । అవతతస్పృశ్య । బ్రాహ్మణాగ్ సర్వయతవై । ఆశ్మ
నయైత్యాదిప్రదక్షిణంకుర్యాత్ ॥ హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ।

ఆ థా న ప న్నమ్.

హరిః ఓం । పూర్వేద్యుఃప్రాతరాపాసనగ్ హుత్వా॥ దశ్చేష్వాసీనోద
ర్భాగ్ ధారయమాణఃపవిత్రపాణిః పత్న్యసహప్రాణానాయమ్య ।
దేశకాలానంకీర్త్యనర్వకర్మభ్యః । పూర్వగ్ సామేనయత్యుమాణో
గ్నీనాథాస్యే । సర్వక్రత్వర్థం । యైరస్మృతకృతోయాగ్ శ్చిశ్చక్యా
మిప్రయోక్తుమితిసంకల్ప్య । అయజ్ఞత్వాన్నవిద్యుత్ । అస్మిన్ నా
థానేఅగ్నీనాథాస్యే । ప్రథమాథానేఅధ్వర్యంత్యా మహంవృణే
వృతోస్మికరిష్యామి । బ్రహ్మణంత్యామహంవృణే॥ హూతారంత్యా
మహంవృణే । అగ్నీధంత్యామహంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి । ఏ
వంబ్రహ్మదీనాంవరణం । ప్రథమాథానేఅధ్వర్యుర్వైశ్వానర సూ
క్తంజపతి । వైశ్వానరోనడత్యాపయాతు పరావతః అగ్నిరుద్ధేన
వాహసా । ఋతావాసం వైశ్వానరమృతస్య జ్యోతిషస్పతిం । అజ
స్రంఘర్మమీమహే । వైశ్వానరస్యదగ్ సనాభ్యోబృహదరిణా దేక
స్య పస్యయాకవిః । ఉభాపితరామహ యన్నజాయతాగ్ని ర్ద్యాహ
పృథివీభూరిరేతసా । కృష్ణోదివిపృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాంపృష్టోవిశ్వా
ఓషధీరావివేశ । వైశ్వానరస్సహసా పృష్టోఅగ్నిస్సనోది వాసరిషః
పాతునక్తం । జాతోయదగ్నే భువనావ్యభ్యః పశున్నగోపా ఇర్యః
కరిజ్మా । వైశ్వానరబ్రహ్మణేవిందగాతుః యూయంసతస్వస్తిభిస్సదా
నః । త్వమగ్నే శోచిషాశోశుచాన ఆరోదసీ అపృణాజాయమాసః ।
త్వం దేవాగ్ అభిశస్తైర ముంచోవైశ్వానర జాతపేదోమహిత్యా
అస్మాకమగ్నో మేఘవత్స్పృథారయా నామిత్ప్రమజరగ్ సువీర్యం ।
వయంజయేమశతినగ్ సహస్రిణం వైశ్వానరవాజమగ్నే తవోతిథిః॥
వైశ్వానరస్య నువతే స్యామరాజోహి కంభువనానామభిశ్రిః । ఇతో
జాతోవిశ్వమిదం విచక్షేవైశ్వానరోయతతే సూర్యేణ । అధ్వర్యుః॥

యోగశ్చత్యశ్చమిగర్భ ఆరురోహ స్వేనచా । తంతేహరామిబ్రహ్మ
 యజ్ఞయైః కేతుభిస్సహ । శమిగర్భస్యాశ్చత్య స్వారణీఆహరతి ।
 ఆశ్చశమిగర్భస్యేతివాజసనేయకం । అశ్చత్యద్ధవ్య వాహాద్ధిజాతా
 మగ్నేస్తనూం యజ్ఞయాగ్ సంభరామి । శాంతియోనిగ్ శమిగర్భ
 మగ్న యే వజ్రసంయితవ ఆయుర్మయిధేహ్యయు ర్యజమానే । యుగ
 వదరణీ అభిమంత్ర్య నప్తపార్ధివాత్సభారానాహరత్యే పంవాసస్వ
 త్యాన్ । పంచపంచవాభూయసోవా పార్ధివాససంభారాన్ధసంభరేరిది
 వాజసనేయకం । వైశ్వానరస్య యావంపృథివ్యా పరిససా । స్యావ
 మావిశంతునః । వికతాః । యదిదండివో యదదః పృథివ్యాస్సంజజ్ఞా
 నేరోదసీసంబభూవతుః । ఊషాన్కృష్ణమవత్కృష్ణ మూషాఇహెరా

భయోర్యజ్ఞయమాగమిష్టాః । ఊషాన్ । ఊషీకుర్వాకోయత్పృథివీ
 మచరోగుహాకార మాఖురూపం ప్రతీత్య । తత్తేన్యక్తమిహసంభరం
 తశ్చతంజీవేమశరదస్సవీరాః । ఆఖరీషం । ఊర్జంపృథివ్యారసమాభ
 రంతశ్చతం జీవేమశరదః పుమావీః । వంమీభిరనువిత్రం గుహాను
 శ్రోత్రంతఉర్వ్య బధిరాభవామః । వల్గీకవపాం । ప్రజాపతిస్మప్తా
 సాంప్రజానాం తుధోపహత్యై సువితన్నోఅస్తు । ఉపప్రభిన్నమిష
 మూర్జం ప్రజాభ్యస్సూదం గృహేభ్యో రసమాభరామి । నూదం ।
 యస్యరూపం చిద్రదిమామవిందర్గుహాప్రవిష్టాగ్ సరిరస్యమధ్యే । త
 స్మేదంవిహతమా భరంతో ఛం బట్కారమన్య్యాంవిధేమ । శరాహవి
 హతం । యంభిరద్రుగ్ హజ్జగతఃప్రతిష్ఠాముర్వీమిమాం విస్వజనస్యభ
 ర్త్రీం । తానశ్శివాశ్చర్కరాస్సం తుసర్వాః । శర్కరాః । అగ్నే రే
 తిశ్చంద్రగ్ హిరణ్యమద్భ్యసం భూతమమృతంప్రజాను । తత్సంభరం
 న్ముత్తగతోనిధాయాతి ప్రయచ్ఛందురితింతరేయం । త్రిణిహిరణ్యశ
 కలాన్నిధాయ । ఇత్యప్తేపార్ధివాస్తూష్ణీం త్రిణిరజతశకలాంనిధాయ ।
 యదిపంచాదుంబరాణి లోహశకలానిపంచమోభవతి । అశ్వోయా
 వంశ్యత్వాదశ్వత్యేష్ఠస్సం వత్సరం జీవేభ్యోనిలాయ । తత్తేన్యక్త

మహాసంభరం తశ్చరం జీవేమశరదస్సపీరాః । ఆశ్వద్ధం । ఊర్జఃకృత్తి
 వ్యాలధ్యుత్థితోసివనస్స తేత వల్తోవోహా । త్వయావయ మిష
 మూర్జం మదంతోరాయనోపేణ సమిషామదేమ । జేదుంబరవ
 గాయత్రీయాహ్రియపాణస్య యత్తైపర్ణమపత త్తతీయస్యైదివో
 ధి । సోయంకుర్వహ్నమపర్ణాన్ధిజాత స్తతో హామిసోమపీథవ్యావరు
 ద్యై । దేవానాం బ్రహ్మవాదం వదతాం యదుపాశ్చోసోస్సుశ్రవావై
 శ్రుతోసి । తతోమామావిశతుబ్రహ్మవర్చసం తత్త్వంభరగ్గస్తదవరుం
 ధీయసాక్షాత్ । ఏతాభ్యం పాలాశిపర్ణం । యయా తేస్మప్తస్యా
 గ్నేర్ హేతిమశమయత్ప్రజాపతిః । తామిమామప్రగాహాయశిమిగ్
 శాంత్యై హరామ్యహం । శిమిం । యత్తేస్మప్తస్య యతోవికంకతం

భాఅర్చజ్జాతవేదః । తయాభాసానం మితఉరున్నోలోక మనుప్రభా
 హి । వైకంకతం । యత్తేతాం తస్యహృదయ మాచ్ఛిందంజాతవేదో
 మరుతోద్భిస్తమయిత్వా । ఏతత్తేతదశనే సంభరామి సాత్మాఅగ్నేన
 హృదయోభవేహ । అశనిహతస్య వృక్షస్యశకలం । యత్పేర్యపశ్య
 త్సగిరస్యమధ్యఉర్వీ మపశ్యజ్జగతిః ప్రతిష్ఠామ్ । తత్పుష్కరన్యాయత
 నాద్దిజాతంపర్ణంపుధివాక్యః ప్రథనగ్ హరామి । పుష్కరపర్ణమేకం ।
 పంభారాంతూష్ణీమేకస్మిన్నా త్రేసంభృత్యా । యంత్యాసమభరంజా
 తవేదోయథాశరీరం భూతేమన్యక్తం । ససంభృతస్సీదశివప్రజాభ్య
 ఉరున్నోలోకమనునేషివిద్వాన్ । సంభృత్య నిడధాతి । తతోనాందీ
 ముఖం । మాతృశ్రాద్ధంతుపూర్వంస్యా త్పితౄణాంతదనంతరం ।
 తతోమాతామాహునాంచ పృథ్వీశ్రాద్ధత్రయం స్మృతం । అగూరశ
 గ్యోర్వారగాది యంత్యాశ్రాద్ధం భవేన్నాందీముఖాభిధానం । ఉద్ధ
 న్యమానంపపనం నిధానం బ్రహ్మారనాగ్నేరశనం చతుర్వ్యో । ఉద్ధ
 న్యమానమన్యలమేధ్యమపనాన్మానం యజమానస్యహంతు । శివా
 నస్సంతుపదీకశ్చి తస్మిన్నోమాతా కృధీవీతోకసాతా । ప్రాచీణ
 ప్రవణం దేవయజనముద్ధత్యాపణపస్పృశ్య । శన్నోదేవీరభిష్టయతి

భోధవంతుపీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । అద్భిరవోఽన్యైః తస్మిన్
 న్నుదీచీనవగ్ శగ్ శరణంకరోతితిస్వాగ్రేణమధ్యమవగ్ శంగార్హాః
 త్యాయతనం భవతి । తస్మాత్ప్రాచీనమష్టా సుప్రకమేఘబాహ్మణ
 న్యాహవనీయ్యా యతనమేకాదశ సురాజన్యస్య ద్వాదశసువైశ్య
 న్యాచతుర్విగ్ శత్యా మపరిమితే యవదావా చతుషామన్య
 తేతస్మాన్నాతిదూరమాధేయఇతి సర్వేషామవిశేషేణశ్శ్చాయతే ద
 త్తగతః పురస్తద్విత్పతీయదే శెగార్హాపత్యస్య నేదీయసి దక్షిణా
 గ్నే రాయతనమన్యదాహవనీయాగార మన్యద్గార్హపత్య న్యాగ్రే
 ణాహవనీయగ్ సభాయాగ్ సభ్యంపూర్వేణావసథావసభ్యః ।
 ప్రాచీనిశ్చత్యతత్పశ్చన్యధాన్యన్వంగుశేనతు । సూత్రేణభ్రమయే

ద్గార్ హపత్యాయతనముచ్యతే । తద్భహిఃప్రాకృ దాన్యష్టాగత్వా
 తుచతురశ్రకంద్వి సూర్యాంగుళమానేనకుర్యాదా । హవనీయకం
 ప్రత్యగ్నేఃప్రాకృదంగత్వా దక్షిణేనపదద్వయం । అంగుళ్యైకోనవిం
 శత్యామండలేర్థంతుదక్షిణా । చతుష్పత్యంగుళం తిర్యక్పత్యగ్నేః పు
 రతోభవేత్ । పశ్చదాహవనీయస్య చతుస్సూర్యాంగుళంభవేత్ ।
 పార్వేసన్నమయద్ద్రజ్జంద్వ్యంగుళాధికస్మాతతః । వేద్యాయతనసి
 ర్గాణంద్విత్రిమేఖలకంక్రమాత్ । కేశశ్శశ్రువపతేనఖానిసిక్యంతతే
 స్తాన్తేవంపత్నీ శావర్జం ధౌమేవసానాబాయావతి అగ్నిమాదధి
 యాతాంతే దక్షిణాకాలేన్వర్యవేదత్తోపరాహ్లాధివృక్ష సూర్యా
 పాసనాదగ్నిమాహృత్య । ఆపరేణగార్ హపత్యంబ్రాహ్మణాదనిక
 మాధధాత్యోపాసనం వాసర్యనిర్మధ్యంవా । ప్రాచీపూర్వముద
 క్సం స్థందక్షిణారంభమాలిఖేత్ । తతోదీచీపురస్సంస్థంపశ్చిమా
 రంభమాలిఖేత్ । అపాక్కరోభ్యుక్యనిధాయవహ్ని ముత్థిచ్యతే
 దోక్షుగతోయశేషం । ప్రాక్తోయమన్యంనిదధాత్యుదగ్వాయధాబ
 హిస్యాచ్చపరిస్తరాణాం । ప్రాక్తోయనిధానాంత మగ్నిప్రతిష్ఠాపన
 మగ్నిమలంకృత్యపరిస్తరాణాం । తతోజాయాపత్యోర్భోజనగ్ నాయ

మాచ సనహామహుతేవరేణ బ్రాహ్మణాదనికంహాహితే చర్మణ్య
 నదుహేప్రాచీనగ్రీవము త్తరణోమ్నా పాచ కేవానిశాయాం బ్రహ్మణ్య
 దనంచతుశ్శరావనిర్వచతి । దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బా
 హుభ్యాంపూజ్ఞోహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణైప్రాణాయజప్తంనిర్వపామి ।
 దేవస్యత్వా = పూజ్ఞోహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణైపానా యజప్తంనిర్వపామి
 దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణైవ్యానాయజప్తంనిర్వ
 పామి । దేవస్యత్వా - హస్తాభ్యాం బ్రహ్మణైజప్తంనిర్వపామి । తూ
 ణ్ణీంవాసర్వాణి తూ ణ్ణీమవహత్య చతృషూదపాతేషుశ చతిలప్రతౌ
 శయతినప్రవావయతినగాలయతి క్షీరేభవతీత్యే కేజీవతండులమివ
 శృపయతీ తివిజ్ఞాయతే । ఉద్వాస్యాపాసనదర్వాన్త్రభక్షాదనాదు

ద్భృత్య । ప్రవేధ సేకవయే సేథ్యాయవచోవందారు వృషభాయవృ
 ష్మే । యతోభయమభయంతన్నో అస్త్యవదేవాన్ యజేహేడ్యాం
 త్థాన్వహా । ప్రవేధ సేబ్రహ్మణాదిదం । వృద్ధరణాదియాజమానంయ
 జమానశ్చతుర్థాబ్రహ్మణాదనాదుద్భృత్య । ప్రభూతేనసర్విహాపసిచ్య
 కర్షంననుచ్చిందగ్ శ్చతురుభ్యఆర్షే మేమేభ్యఋత్విగ్భ్య ఉహో
 హ్యగ్యపాతాః పృథమేపిండాభవంత్య ప్రతిహతాఃపాణయోధ్వర్యర్గ్య
 హేతపిండా ఏవఅథబ్రహ్మణాదనశేషగ్ సంకృష్యతస్మిన్నాజ్య శేష
 మాచీయతస్మిగ్ శ్చిత్రియన్యాశ్వత్థస్యతిస్సస్త్రిస్సస్సమిధా ఆర్ద్రా
 సవలాశ్వాఃప్రాదేశ మాత్రియస్తిభిగవత్యః । ఫలవతోవివర్తయతి । చి
 త్రియాదశ్వర్థాత్తన్మంభృతాబృహత్య శ్చరీరమభినగ్ స్కృతాస్థ । పృ
 జాపతినాయజ్ఞముఫేనసంమితాస్తి సస్త్రిస్త్రిష్టద్భిర్మధునాప్రజాత్యై
 చరుశేషేహోడధిత్యాధాద ధాతిఘృతవతీభిరాగ్నే యాభిర్గాయతీభి
 రాబ్రహ్మణస్యత్రిష్టగ్భిరాజన్యస్య జగతీభిర్వైశ్వస్య । సమిధాగ్నిం
 దువస్యతఘృతైర్బోధయతాశ్చిథిం । అస్మిన్ హవ్యాజహాతన । అ
 గ్నయథదం । ఉపన్యాగ్నేహవిష్కృత్యుతాచీర్యంతుహర్యత । జమ
 స్వసమిధోమమ । అగ్నయథదం । తంత్యాసమిద్భిరంగిరోఘృతై

పర్థమూ మసి | బ్రహ్మచోచాయవిష్ట | అగ్నయధిదం | సమిత్తుతి
 ప్రావత్సతరీదధాతి | అధ్వర్యోతిసావత్సతరీస్తేనదామి | ప్రతిగృ
 హ్ణామి | ప్రాశ్చంతి బ్రాహ్మణాదనం | ప్రాశితవద్భ్యస్సమానం వ
 రందచాతిప్రాశిత వంతో బ్రాహ్మణాస్సమానం వోవరందదామి |
 ప్రతిగృహ్ణామి | అధ్వర్యుః | ప్రజాఅగ్నేనంవాసయాశాశ్చ పశుభి
 స్సహ | రాష్ట్రాణ్యస్మా ఆధేహి యాన్యాసద్వితుస్సవే | ఉత్తరేణ
 గార్హపత్యాయతనం కల్మాషమజంబధ్నాత్యన యజమానోవత
 ముపైతివాచంచయచ్ఛతి | అన్యతాత్ఫత్వముపైమిమానుషాద్దైవ్య
 ముపైమి | వోతముపైతి | దైవీంవాచంచయచ్ఛామి | వాచంచయ
 చ్ఛతి | వీణాతూణవేనైనమేతాగ్ రాత్రింయజమానం జాగరయం
 త్యపివాసజాగర్తినవాచంచయచ్ఛతి | శల్కైరేతాగ్ రాత్రిమేతమ
 గ్నిమింధానాస్తే | శల్కైరగ్నిమింధానఉభాలౌకౌసనేమహం | ఉభ
 ర్మోక్షాద్లోకయోదుర్పధ్వాతి మృత్యుంతరామ్యహం | ప్రతిశల్కంమం
 త్రావృత్తిః | తస్మిన్నుపపుష్పమరణీనిష్టపతి | జాతపేదోభునస్యరేత
 తహసించతపసోయజ్ఞస్వతే | అగ్నిమశ్వధాదధిహవ్యవాహాగ్ శ
 మీగర్భాజ్జనయన్ యోమయోభూః | అయితేయోనిర్గుత్వి
 యోయతోజాతోఅగోచధాః | తంజానన్వగ్న ఆరోహధానోవర్ధ
 యారయిం | ఏతాభ్యామరణీనిష్టప్యాగ్ని మనుగమయ్యభస్మకరోతి |
 అగ్నిరత్థాగ్ సినెధతిశుక్రశోచిరమర్త్యః | శుచిఃపావకయాడ్యః | అ
 రణీఅభిమంత్ర్య | దోహ్యచతెదుగభృచ్ఛోర్వరీతే తేభాగధేయంప్ర
 యచ్ఛామి | యజమానాయప్రయచ్ఛతి | మహీవిశ్పత్నీ సదనెముత
 స్యార్యాచీ ఏతంధమణేరయీణాం | అంతర్వత్నీ జన్యంజాతపేదసమ
 ధ్వరాణాంజనయఃపూరోగాం | అరణీఅహ్నియమాణే యజమానః
 పృథీక్షతే | ఆరోహతండశతగ్ శక్వరీర్మమరైసాగ్న ఆయుషావత్స
 సానహ | జ్యోగీవంతఉత్తరాముత్తరాగ్ సమాండర్శమహం పూ
 రమానంయజ్ఞం యథాయజై | అరణీహస్తద్వయేనప్రతిగృహ్ణామి |

ముక్తియవతిస్థాని గ్ని రేతసాగర్భందధాధాంతేవామహందదే । తత్త్వ
త్యంయద్విరంబిభృథోవీరజనయన్యథః । తేమత్ప్రతః ప్రజనిష్యే
థేతేమాపజితేప్రజనయన్యథః । ప్రజయాపశుభిర్భవ్యవర్షసేవ
స్సువర్గలోకే । ప్రతిగృహ్యభిమంత్రియతేషుజమానః । మయిగృ
హ్యమ్యగ్రేఅగ్నిగ్ । రాయస్పృహ యసుప్రజాస్త్యాయసువీర్యాయ ।
మయిప్రజా మయివర్ష దధామ్యరిష్టాన్యాయతనువాసువీరాః ।
యోనోఅగ్నిఃపితరోహృత్స్వంతరమర్త్యోమర్త్యాగ్ ఆవివేశ । తమా
త్మన్పరిగృహ్ణామహేవయం । మానోఅగ్నిగ్ అవహాయపరాగాత్ ।
ఉధాజవతః । అపేతవీతవిచసర్పతతోయేతస్థ పురాణాయేచనూత

నాః । అదాదిదంయమోవసానంపృథివ్యా అక్రిందిమంపితరోలోక
మన్యై । గార్హపత్యాయతనముద్ధత్యావ ఉపస్సృశ్య । శన్నోదే
వీరభిష్టయతపోథవంతుపీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । అద్భిరవో
త్య । ఏవందక్షిణాగ్నే రాహవనీయస్యసభ్యావసద్ధ్యయోశ్చైవమ
ను పూర్వాణ్యైవై స్వతఃస్థాన్యంకర్మాశక్రియంతే । సికతానామర్ధం
ద్వైథంవిభజ్యార్ధంగార్హపత్యాయతననివపత్యర్ధం దక్షిణాగ్నేశ్చ
ష్ఠార్ధమాహవనీయస్యైతేనైవకల్పన సర్వాన్నార్ధివాన్ద్వంభారాన్ని
వపతి । అగ్నేర్భస్మాన్యగ్నేఃపురీషమసి । సికతానివపతి । సంజ్ఞాన
మసికామధరణంమయితే కామధరణంభూయాత్ । యదదశ్చింద్ర
మసికృష్ణం । తద్విహస్తు । ఊషాన్నివపన్మనసాధ్యాయతి । ఉదేన్యా
గ్నే అధిమాతుఃపృథివ్యావిశఆవిశ మహతస్సరస్థాత్ । ఆశుంత్యా
యోదధికేదేవయంతో హవ్యవాహంభువనస్యగోసాం ఆఖుకరీషం
యత్పృథివ్యా అనామృతగ్ సంబభూవ త్వేసచా । తదగ్నిరగ్నయేద
దా తస్మిన్నాధీయతామయః గార్హపత్యా యతనేవాల్మీకవపాంని
వపతి । యదంతరిక్షస్యానామృతగ్ సంబభూవ త్వేసచాం । తదగ్ని
రగ్నయేదదా తస్మిన్నాధీయతామయం । దక్షిణాగ్నాయతనవాల్మీ
కవపాంనివపతి । యద్వివోనామృతగ్ సంబభూవ త్వేసచా । తదగ్నిర

గ్నయేదదాత్తస్మిన్నా నీయతామయం । ఆహవనీయ్యాయతనవాల్మీ
 కవపానివపతి । ఉత్థముద్రాన్మధుమాగ్ ఉత్థిరాగ్నామాజ్య
 యప్రతరాందధానః । అమీచయేనుషు వానోవయం చెషమూగ్లంమ
 ధుమత్సంభరెను । సూక్ష్మం । ఇయత్యగ్నితపిః । వరాహవిహారం । అ
 దోదేవీప్రథమానా పృథగ్యదేవైర్ముస్తావ్య సర్వోమహిత్యా । అ
 దృగ్ హధాశ్శర్కరాభిస్త్రి విష్ణుప్యజయోత్ కాన్పద్దిశశ్చతస్రః । పా
 వ్మన్ । శర్కరాః । ద్వేష్యంచ మనసాధ్యాయతి । ఋతగ్నస్తామ
 పురీషంపృథివ్యామృతేధ్యగ్ని మాదధేన శ్వేధ్యగ్ని మాదధే । నిప
 కనక్రమేణాయతనేషు సంభరాననువ్యూహతి । సంయావప్రియాస్త
 నువస్సం ప్రియాహృదయానివః । ఆత్మానోలస్తు సంప్రియస్సం ప్రి
 యాస్తనువోమమ । సంవస్సృజామి హృదయానిసగ్ సృష్టంమనోఅ
 స్తువసగ్ సృష్టః ప్రాణోలస్తువః । వాసస్పత్యాధ్యగ్ సృజ్యసికతావద్వి
 భజ్యనివపతి । ఇతఃప్రథమంజజ్జైలగ్ని స్వాద్యోనెరధి జాతవేదాః । స
 గాయత్రియాత్రిష్టు భాజగత్యాదేవేభ్యోహవ్యం వహతుప్రజానన్ ।
 నివపతి । యాస్తేశివాస్తనువోజాతవేదో యాలంతరిక్షేదివియాఃపృథి
 వ్యాం । తాభిస్సం భూయనగణస్సజోమా హితణ్యయోనిర్వహహవ్య
 గ్నే । గార్హపత్యాయతనె సోవర్ణగ్ హిరణ్య శకలముత్తరతస్సం
 భారేషూపాస్యతి । చంద్రమగ్నించంద్రరథగ్ హరిత్వచంజైశ్వానర
 మప్పుషదగ్ సువర్విదం । విగాహంతూర్ణిం తవిషీభిరావృతంభూర్ణిందే
 వాసఇహసుశ్రియందధుః । ఉపాత్తమనుమంత్రయతే । ద్వేష్యాయర
 జతంప్రయచ్ఛతి । వేపృనెరజతం । దక్షిణస్యాందిశిరజతశకలం నిర
 స్యాపడిపస్పృశ్య । ఏవగ్ సర్వేషూపాస్యకరోతి బ్రాహ్మదనిశా
 ద్భస్మాపోహ్యతస్మిచ్ఛమీ గర్భాదగ్నింమంధత్యుద్యత్సరశ్శిషుద
 శహోత్రారణీసమవదధాతి । చిత్తిస్సృక్ । చిత్తమాజ్యం వాగ్వే
 దిః । ఆనీతంబహిః । కేనోలగ్నిః । విష్ణుతమగ్నిః । వాక్పతిర్హా
 తా । మనఉపపక్తా । ప్రాణోహవిః । సామూధ్వర్యుః । సహగ్నేగ్ని

నాజాయస్వసహరయ్యాసహపుష్ట్యా సహప్రజయాసహ కశుభిన్స
 సాబ్రహ్మవర్చసేన । ఏతేనసమంతుంధనం కరోత్యుపశ్చత్యశ్వేగ్నిం
 కుంధతిబలవతిజాతే । యజమానః । ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్యం
 జేవేభ్యోహవ్యం వహనఃప్రజానన్ । ఆయుః ప్రజాగ్గరయమన్మాను
 ధేహ్యాజశోదీదిహినోచురోణే । నిర్వర్త్యమానమమ మంత్రీయశే
 యజమానః । అత్రచతుర్వేదాత్మన్ యజమానంవాచయతి । చి
 త్తిపృథివ్యగ్నిసూర్యం తేచక్షుర్మహాహవిరోహాతా । చిత్తిస్సృక్-
 సామాధ్వర్యుః । పృథివీహాతా । ద్యౌరధ్వర్యుః । రుద్రోగ్నిత్ ।
 బృహస్పతిరుపవక్తా । సూర్యంతేచక్షుః । వాతంప్రాణః । ద్యాంవృ
 ష్టం । అంతరిక్షమాత్మా । అంఘ్ర్యజ్ఞః । పృథివీగ్ంశరీరైః । మహా
 హవిర్వేదాత్మన్ । సత్యహవిరధ్వర్యుః । అచ్యుతపాజాలగ్నిత్ । అ
 చ్యుతమనాడిపవక్తా । అనాధృష్యశ్చపతిధృష్యశ్చ యజ్ఞన్యాభి
 గతా । అయాశ్చఉద్గాతా । అజంనగ్నిః పూర్వః పూర్వభ్యః పవమా
 నశ్శుచిః పావక ఈడ్యః । జాతమభిమంత్రయతే జాతేయజమానోవ
 రందదాతి । అధ్వర్యోవరంతేదదామి । పృతిగృహ్ణామి । జాతంయజ
 మానోభిప్రాణితి ప్రజాపతేస్తాప్రాణే నాభిప్రాణిమిపూష్టః పోషణ
 మహ్యందీర్ఘాయుత్వాయశతశారదాయ । శతగ్ శతద్భ్యాయుషే
 వర్చసేజీవాత్వైపుణ్యాయ । ఉపర్యగ్నేరుచ్ఛ్వసతి । అజీజనంన్నమ్య
 తంమర్త్యాసోసేమాణతరణివీడుజంభం । దశస్వసారోలగ్గువస్స
 మీచీః పుమాగ్ సంజాతమభినగ్ రభంతాం । జాతమధ్వర్యురంజలి
 నాప్రతిగృహ్య । సంమూడసివిరాడసి సారస్వతౌత్వోత్సే సమింధా
 తామన్నాదంత్యాన్నపత్యాయ । ఉపసమిధ్య । అత్రేనంప్రాంచముద్ధృ
 త్యాసినస్సర్వేహంమంత్రాణా మంతేనయధర్వాధానన ప్రథమ
 యావ్యాహృత్యా ద్వాభ్యాంవాపరథమాభ్యాంచసర్వ రాజ్ఞభ్యాం
 ప్రథమేనచఘర్మశిరసా । వ్యాహృతీస్సర్వరాజ్ఞ ఘర్మశిరాగ్ సీతిషే
 ర్వేహ్వాధానేషుయజమానోను మంత్రీయతే । అత్రాప్యన్వారంభో

అయంజమానపత్యోః । అంగిరసాంత్యా దేనానాంవ్రతపతేవ్రతే
 నాదధామి । భూః । భువః । భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరీణాఃతరిక్షం
 మహిత్యా ఉపస్థేతేదేవ్యదిగేఽగ్ని మన్నాదమన్నా ద్యాయాదధో
 ఆయంగౌఃపృశ్చురక్రమీద సనన్మాతరంపునః । పితరంచక్రయం
 న్సువః । ఘర్మశ్శిరస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిర్భువత్ । చ్చ
 ద్దిస్తాకాయతనయాయయచ్ఛ । నయజమానః । యాస్తేశినాస్తనువో
 జాతవేదోయా అంతరిక్షజితపార్థివీర్యాః । తాభిస్సంభూయసగణస్స
 జోషాహిరణ్యయోనిర్వహహవ్యచుగ్నే । ప్రాణంత్యామృతజ్ఞధా
 మ్యన్నాదమన్నా ద్యాయ గోప్తారంగువ్యై । దివస్తావీర్యేణపృథి
 వ్యైమహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణ పశూనాంతేజసాసర్వపశు
 మాదధే । అగ్నేగృహపతేహేబుధ్నియః । పరివద్యదివః పృథివ్యాః
 పర్యంతరిక్షోల్లోకం విందయజమానాయ పృథివ్యాస్త్యామూర్ధన్ స్థా
 దయామియజ్ఞయోశయోనో అగ్నేనిష్ఠ్యోయోనిష్ఠ్యౌభి దాసతీదమ
 హంతంత్యయాభినిదధామః । గౌర్హపత్యాయతనసంభారేషునిదధా
 తి । సుగార్హపత్యోవిదహం నరాతీరుషస్రశేయసీశ్రేయసీర్దధత్ ।
 అగ్నేనపత్నాగ్ అపబాధమానోరాయస్సౌష మిషమూర్జనుస్మాసు
 ధేహి । ఆధీయ్యమాసమను మంత్రయతేయజమానః । ఘర్మశిరాగ్
 పిచైనమాధ్యయ్యర్వాచయతి । ఘర్మశ్శిరస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః ప
 శుభిర్భువత్ । చ్చద్దిస్తాకాయతనయాయయచ్ఛ । వాతఃప్రాణస్తద
 యమగ్నిః । సంప్రియఃపశుభిర్భువత్ । స్వదితంతోకాయతనయాయ
 పితుంపచ । అర్కశ్చక్షుస్తథసా సూర్యస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః
 పశుభిర్భువత్ । యతైశుక్రశుక్రంవర్చశ్శుక్రాతనూః । శుక్రంజ్యోతి
 రజస్రం । తేనమెదీదిహితేనత్వాదధే । అగ్నినాగ్నేబ్రహ్మణా । అభశ
 మనహూమః । సర్వాషధీరాజ్యమిశాగ్ శృత్వాజహ్వజహూతి ।
 ఆసీనః । యాతేఅగ్నే పశుషుపవ మానాప్రియాతనూర్యాపృథివ్యాం
 యాగ్నాయారథంతరే । యాగాయత్రేచ్ఛాదసికాంతయేతే నాప

యజేస్వాహా । అగ్నేః పవనాయై ప్రియాయై తన్వా ఇదం । యా తె అగ్నే
 పుసావకా ప్రియాః నూర్యాంతే యావాయా యావామదేవ్యే ।
 యా త్రైష్టభే ఛందసితాం తవ తేనావయజేస్వాహా । అగ్నేః పావకా
 యై ప్రియాయై తన్వా ఇదం । యా తె అగ్నే సూర్యే శునిః ప్రియాతనూ
 ర్యాదివియాదిత్యేయాబృహతి । యాజాగతే చ్చందసితాంతవ తేనావ
 యజేస్వాహా । అగ్నే శ్శుచ్యై ప్రియాయై తన్వా ఇదం । సమిధ ఆధథా
 తీత్యే కే । సర్వత్రా హితమగ్నిగ్ శమనహోమాత్పూర్వం నస్మృ
 శేత్ । అర్థో దితే సూర్య ఆహవనీయమాదధాత్వదితే బ్రహ్మవర్చ
 సకామిన్యగార్పత్యే ప్రణయనీయమాశ్వత్థ మిథ్మమాదీపయతి
 సికతాశ్చోపయ మనీరుపకల్పయతే తముద్యచ్ఛతి । ఓజసే బలాయ

త్వోద్యచ్ఛవృషణే శుష్మాయాయుషే వర్చసే సపత్నతూరసివృత్ర
 తూర్యస్తే దేవేషుమహిమాసువర్గః । యస్త ఆత్మాపశుషుకృవిష్టః పు
 స్త్తిర్యాతే మనుష్యేషుపప్రథే తయానో అగ్నే జషమాణ ఏహిదివః
 పృథివ్యాః పర్యంతరిక్షాత్ । వాతాత్పశుభ్యో అధ్యోషధీభ్యో య
 త్రయత్రైజాతవేద స్సంబభూధ । తతోనో అగ్నే జషమాణ ఏహి
 ఉదుత్వా విశ్వేదేవా అగ్నే భరంతు చిత్తిభిః । సనోభవశి వతమస్సుప్ర
 తీకో విభావసుః । ఏతాభిచ్ఛతస్సృభిరుపరిహగ్ని ముద్యచ్ఛత్యుద్యతఉప
 యమనంధార యత్యధాశ్వస్యదక్షిణేకర్ణే నిహితముఖం యజమాన
 ఘ్ని తనూర్వాచయతి । యావాజింసగ్నే పశుషుపవమానాప్రియా
 తనూస్తామావహా । యావాజింసగ్నే రపుసావకా ప్రియాతనూస్తా
 మావహా । యావాజింసగ్నే సూర్యే శుచిః ప్రియాతనూస్తామావహా
 ధారయత్యే వాగ్నిమథాగ్ని ధోతాకేకమగ్ని మాహృత్యమధిత్వా
 గార్హపత్యోర్ధ్వగ్ రాసీనో దక్షిణాగ్ని మాదధాతి ద్వితీయయా
 వ్యాహృత్యా తిస్సృభిస్సృత్యరాజ్ఞీ భిద్వితీయేన చమర్మశిరసా । అత్రా
 వ్యన్వారభోయం యజమానపత్యోః । అంగిరసాంత్యా దేవానాం
 శ్రవతే వ్రతేనా దధామి భువః । భూమిర్భూమ్నా చ్యౌర్వరిణా

తరిత్రుంమహిత్యాః ఉపస్థేతేదేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయాద
 ధే । ఆయంగ్ఃపృశ్నిరక్ర మిదసనన్మారంపునః । పితరంచప్ర
 యం ౨ త్సువః । త్రిగోశద్ధామవిరాజతి వాక్పతం గాయశిశ్రియః
 ప్రత్యస్యవహద్యుభిః । వాతః ప్రాణస్తదయమగ్నిః । సంప్రియఃపశు
 భిర్భువత్ । స్వదితంశోకాయతన యాయశీతుంపచ । నయజమానః
 యాస్తేశివాస్తనువో జాతవేదో యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః । తాభి
 స్సంభూయసగణ స్సజోషా హిరణ్యయో నిర్వహహవ్య మగ్నే ।
 వ్యానంత్యా మృత ఆదధామ్యన్నాద మన్నాద్యాయగోస్తారంగుప్త్యై
 దినస్తావీర్యేణ పృథివ్యై మహిమ్నా । అంతరిక్షస్య పోషేణభ
 శూనాంతేజసా సర్వపశుమాదధే । అగ్నేన్నపామయో భువస్సు
 శేవదిః । పృథివ్యాః పర్యంతరిక్షాల్లోకం విండయజమానాయ పృథి
 వ్యాస్తామూర్ధంతాదయామియజ్ఞయేనోకేయోనోలగ్నవిష్ట్యోయో
 నిష్ట్యోబిదాసతీదమాహంతంత్యయాభి నిదధామిదక్షిణాగ్నియాయత
 నేసంభారేషునిదధాతి । పూర్వవచ్ఛ మనహోమః । ఆగ్నిధ్రవవజ
 హాతి । వామధేవ్య మభిగాయత ఉధీయమాణే । ప్రాచీమనుప్రది
 శంపేహివిద్వానగ్నే రగ్నే పురోలగ్నే ర్భవేహ । విశ్వాఅశాదీధ్యా
 నోవిభాహ్యూర్జం న్నోధేహి ద్విపనేచతుష్పదే । విక్రిమస్వమ
 హగ్ అసివేదిషన్మానుషేభ్యః । త్రిషులోకేషు జాగృహిప్రజయూచ
 ధనేనచ । ఇమాఉమాముపతిష్ఠంతు రాయఆభిః ప్రజాభిరినాసంవ
 సేయ । ఇహేవాఇడాతిష్ఠతు విశ్వరూపీమధ్యే వసోర్దీదిహిజాతవే
 దః । ప్రాంచోశ్వప్రథమా అభిప్రవజంతి । దక్షిణో బ్రహ్మరథగ్
 రథచక్రం వ్యావర్తయతి యావచ్ఛక్రంతిః పరివర్తతే వట్కుత్తో
 దేవ్యస్సజానుదఘ్న ధారయమాణః స్మృతీయమధ్వనోగ్నిగ్ హరతి
 నాభిదఘ్న ద్వితీయమాస్య దఘ్నతృతీయం నకర్ణదఘ్న మద్యుగ్మ
 హ్లాతి యద్యుగ్మహ్యనిగృహ్లాయాన్ముఖేన సంమాయాదధ్యాన్నాగ్ని
 ఘూదిత్యంచ వ్యవేయాదక్షిణతః పరిగృహ్యహరత్యర్ధార్ధే యజమా

నోదరిందదాతి । అధ్వర్యోవరంబేదదామి । ప్రతిగృహ్యమి । అర్ధాశ్చ
 హారణ్యంవిధాయ । వాకోసిబ్రీధ్నప్రతిష్ఠా సంక్రమణః । అతిక్రామతి
 ప్రాంతమశ్వం । అభ్యస్థాద్విశ్వాః పృతానాలరాతి స్తదగ్నిరాహ
 తిదుసోమతర । బృహస్పతిస్సవితారన్య అహపూషామాధాత్సుకృ
 తస్యహాశే । దక్షిణే పక్షోత్తరతస్సంభారాశ్రయతి । యథాహిత
 స్యాగ్నేకరిగారాఅభ్యవవర్తే రంనితిప్రదక్షిణమావర్తయిత్వా । యద
 క్రందః పృథకుం జాయమాన ఉద్యంత్య ముద్రాదుతనా పురీషాత్ ।
 శ్వేనస్యపక్షాహరి ఇన్య బాహూఉపస్తుతం జనిమతతే అర్వన్ । పు
 వరేవాక్రమయతి । ప్రాజ్ఞుఖస్యాశ్వస్యాథ యజమానశ్చి నా జపతి
 యేతేలగ్నే శివేతనువా । విరాట్పుస్వరాట్పు । తేమావిశతాంతే
 మాజన్వతాం । యేతేలగ్నే శివేతనువా । సంక్రూట్పభిభూశ్చ । తే
 మావిశతాంతేమాజన్వతాం యేతేలగ్నే శివేతనువా విభూశ్చపరిభూ
 శ్చ । తేమావిశతాంతేమాజన్వతాం యేతేలగ్నే శివేతనువా । ప్రభ్యేవీచ
 ప్రభూతిశ్చ । తేమావిశతాం తేమాజన్వతాం యాస్తేలగ్నే శివాస్తను
 వః । తాభీస్తాదధే । యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తుచ్చ్యత్ప్రస్థాచ ।
 అస్తుక్వా నాహుతిశ్చ అశనయాచ పిపానాచ । సేదిశ్చామతిశ్చ ।
 ఏతాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభిఃసాప్మానంగచ్చ । యోస్మాం
 ద్వేష్టి । యంచవయం ద్విష్టుః స్త్రిక్షు స్త్రిహితశ్చ స్త్రిహితశ్చ । ఉష్టా
 చసీతాచ । ఉగ్రాచభీమాచ । సదామ్నా సేదిరవిరా । ఏతాస్తేలగ్నే
 ఘోరాస్తనువః । తాభిఃసాప్మానంగచ్చ । యోస్మాద్ద్వేష్టి । యంచ
 వయం ద్విష్టుః । ఇతిశతృపరాధనతి । యదిదండివో యదదః । పృథి
 వ్యాస్సంవిదానే రోదసీసంభభూవతుః । తయోఃస్యప్తేసీదతు జాత
 తేదాశ్శూభూః ప్రజాభ్యస్తను వేస్యూనః । అగ్నిమభిమంత్ర్య । పుర
 స్తాత్ప్రత్యజ్ఞుఖ స్తిష్ఠన్నాహవసీయ మాదధాతి । సర్వాభిర్యావృత్తి
 భిస్సర్వాభిస్సర్పరాజ్ఞభిస్తృతీయేనచ ఘర్మశిరసా । అత్రావ్యన్యారంభో
 తుంయజమాన పత్యోః । అంగిరసాన్యా జేవానాం ప్రతపతేమ్య

శ్రీనాథభామి । భూర్భువస్సువః భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణాంతరి
క్షంమహీత్యా...వ్యభిఞ్ఞహిషస్సువః । అర్కస్యైశ్చ సదసా సూర్య
స్తదయమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిః పత్ । యతేశుక్రశుక్రం వర్ష
శుక్రకాతనూశుక్రం జ్యోతిరజస్రం । తేనమీదీదిహి । తేనత్వాదధేగ్ని
నాగ్నేబ్రహ్మణా । నయజమానః । యాస్తేశివా స్తనువో జాత వేదో
యాఅంతరిక్షాఢితపార్థివీర్యాః । తాభిస్సంభూయసగణస్స జోషాహిర
ణ్యయోనిర్వహ హవ్యమగ్నే అపానాత్వా మృత ఆదధామ్యన్నా
దమన్నా ద్యామగోష్టారం గుప్త్యై । దివస్త్యా వీర్యేణపృథివ్యై
మహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణపశూనాం తేజ సాసర్వపశుమాద
ధే । అగ్నే సంమాదై జైకపాదాహవనీయదివః— తంత్యయాభినిదధా
మి । ఆహవనీయాయత నేనంభా రేషునిదధాతి । యజమానస్వతియ
తసడిపవిశ్య । ఆనశేన్యానశేసర్వమాయుర్వ్యానశే । అహంత్యడ
స్మిమదసిత్వమేతన్మమాసియోని స్తవయోనిరస్మి । మమైవసనోవహ
హవ్యాస్యగ్నే పుత్రః పిత్రేణాకకృజ్జాతవేదః । ఆధీయమానచునుమం
త్రయతేయజమానః । పూర్వవచ్ఛమనహూమాః । తిస్రస్త్రినత్య
త్థస్స మిథవైకైకస్మిన్ న్నాదధాత్యాహవనీయేవాతి
స్రః । అగ్న ఆయాగ్ పిపవస ఆసువోర్జ మిమంచనః ।
ఆరేబాధస్వదుచ్ఛనాం । అగ్న యేపవమానాయేదం । ఆ
గ్నేపవస్వ స్వపాలస్మైవర్చస్సువీర్యం । దధత్ప్రోషగ్ రయిమయి ।
అగ్నయేపవమానాయేదం । అగ్నిర్కర్షిః పవమానః పాంచజన్యః
పురోహితః । తమీమహేమహాగయం । అగ్నయేపవమానాయే
దం । శమీమయ్యో ఘృతాన్వక్తాస్త్రి పృథిస్త్రినవైకైకస్మిన్నాదధా
త్యాహవనీయేవాతిస్రః । సముదాహూర్మిర్మధుమాగ్ ఉదారదుపాగ్
శునాసమమృతత్వమానట్ । ఘృతస్యశామగుహ్యం యదస్తిజహ్వా
దేవానామమృతస్యనాభిః । ఆదిత్యాత్మనబ్రహ్మణాదీదం వయంన్నామ
ప్రబ్రహ్మమాఘృతేనాస్మిన్ యజ్ఞేధారయాహవనమోభిః । ఉపబ్రహ్మశ్మేణ

వచ్చునమానంచతుశ్రుంగోవ మిగ్గారవరత్ | మజ్జాత్మనబ్రహ్మణః
దం | చక్వారిశ్చంగాత్రయో అస్యసానాద్వేశీర్ పెనప్రహస్తానా
స్య | త్రిభాజిష్ఠోవృషభో రోరవీతిమహూదేవో మర్త్యాగ్ అవివే
శ | దేవాత్మనబ్రహ్మణః | ఏవంహనావృక్షీ యాస్సమిథోఘ్న
తాన్వక్తావప | ప్రెద్ధోలగ్నే దీడిహిపురో నోజనయాసూర్యామవి
ష్ట | తాగ్ శస్వంతఉపయంతినాజాః | ఔదుంబరీగ్ సమిథమాదధా
తి | అగ్నయః | విధేమతేపరమేజన్మం నగ్నే విధేమస్తామైరవరేన
భస్మే | యస్మాద్యో నేరుదారిధాయజేతం ప్రత్యేహవీగ్ పిజుహురేన
మిద్ధేనైకాంతి | అగ్నయః | తాగ్ సవితుర్వరేణ్యస్యచిత్రామా
హంవృణసుమతిం విశ్వజన్యాం | యామస్యకణ్వోఅదుహాత్ప్రపీనాగ్
సహస్రధారాం పయసామహింగాం | శమీమయీం | సవిత్రః
దం | తతస్తుష్ణిం మగ్ని హూత్రం జహూత్యపీనాద్వాదశగృహీ

తేనస్మిచంపూరయిత్వా | ప్రజాపతింమనసాధ్యాయజహూతి |
సాగ్నిహోత్రస్యసానేభవతి | స్వాహా | ప్రజాపతయః | అగ్నయ
జమానో ఘోరాజపతి | యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః | తాభిఃసా
ప్మానంగచ్ఛ | యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః | త్తుచ్చతృష్ణాచ | అ
స్తుచ్ఛానాహుతిశ్చ | అశనయాచపిపాసాచ | సేదిశ్చామతిశ్చ | ఏ
తాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః | తాభిఃసాప్మానంగచ్ఛ | యోస్మాన్వేషి
యంచవయాంద్విష్మః | స్త్రిక్ష - ద్విష్మః | ద్వాదశగృహీతేనస్మిచం
పూరయిత్వా | సప్తతేలగ్నే సమిథస్సప్త జిహ్వస్సప్తర్షయస్సప్త
ధామప్రియాణి | సప్తహూత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతి | సప్తయో
సీరాపుణస్వాఘ్నతేనస్వాహా | సప్తవత్యాపూర్ణా హుతింజహూ
తి | అగ్నయేసప్తవతః | హుతాయాంయజమానోవరందత్వాశివా
జపతి | యేతేలగ్నే శివేతనువా - తాభిస్తాదధే శివాజసాంతమగ్నా
ధేయగ్ శివాజసాం తెవిజ్ఞాత ప్రాయశ్చిత్తాని యద్యగ్నాధేయసూ
ర్యోవావిస్యదుద్వయం తమసస్పర్శ్య దుత్యం చిత్రందేవానామిత్య

హుతీర్జుహుయాత్ । అనాజ్ఞాతంపురుషసంమితోయత్పాకతాత్వం
 నోలగ్న సత్వంనోలగ్న ఆభిగ్గీర్భిరిదవిష్ణుర్వాప్య హుతీర్జుహుతాన
 మస్తాశ్చజహుయాత్ । అస్మిన్నాథానేయజుర్యేష ప్రాయశ్చిత్తంక
 రిష్యే । భువస్వాహా । దక్షిణాగ్నవాయవఇదం । అస్మిన్నాథానే
 సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓంభూభువస్సువస్వాహా । ఆహవనీయే
 ప్రజాపతయఇదం । జహ్వగ్ సకృద్ధృహీత్వా । యేలగ్నయోదిహో
 యేపృథివ్యాసస మాగచ్ఛం తీషమూర్జందుహానాః । తేలస్సాలగ్న
 యోద్రవిణం । ధత్తైష్టాఃప్రీతాఆషుతి భాజాభూత్వాయనాలోకం
 పునరస్తంపరేతస్వాహా । అగ్నిభ్యఇదం । అధవిరాట్కమైర్యజమా
 నఉపశిష్తతే । అధర్వపితుంమే గోపాయూన్నం ప్రాణేనసంమ్మితంత్య
 యాగ్ ప్రాణమూర్జంమదం తోరాయస్సోషేణసమిషామదేమ । అ
 న్వాహార్యపచనం॥ సర్వప్రజాంమేగోపాయ మూలంలోకస్యసంతతిం ।
 ఆత్మనో హృదయాన్నిర్మితం తేపరిదదామ్యహం । గార్హపత్యం ।
 శ్లోగ్ స్యపశూన్యే గోపాయవిశ్వరూపంధనంవసు । గృహాణాంపుష్టిమా
 నందంతాగ్ స్తేపరిదదామ్యహం । ఆహవనీయం । పంచదాగ్నిస్వ్య
 క్రామద్విరాట్కస్మృష్టా ప్రజాపతేః । ఊర్ధ్వారోహదోహిణీయోనిర
 గ్నేఃపుతీష్టితిః । సర్వాన్ । ఇత్యాధానమ్సమాప్తం.

అ ధ పా వ మా నేష్టిః .

అపరేణగార్హపత్యం దర్భేష్వాసినోదర్భాక్ ధారయమాణః ప
 త్యానహప్రాణానాయమ్య । సంకల్పంకరోతి । ఆద్యావేతిపక్షమా
 శ్రిత్యపావమాన్యా దీనితీణివావీగ్ ప్యైద్రాగ్న ఆదిత్యే చాగ్నేయే
 నసహసమాన తంత్రేణకుర్వం । నిష్టాయత్యై । పత్ని । కుర్వతీ
 స్త్రాయత్యై । విద్యుదసి । అద్యయజ్ఞాయ । ఇమామూర్జం పంచద
 శీం । ఐషగ్ హవిః । అంతరాగ్ని ఇత్యాది । ఐంగ్రాగ్నస్యముఖ్యత్వా
 దమాన్తీస్యంతంత్రం । అన్వాధాయ ప్రతపవేశః । సప్తదశసామిధే

న్యః । అదిత్వైరాస్తాసి । యత్ప్రప్ణోయాపం కృత్వాప్రావిశ స్వంజ
 వనస్పతీన్ । తతస్వాంత్రయోనిగ్ శతిధా సంభరామసుసంభృతా ।
 దేవపురశ్చరణభూసంత్యా । అన్తథోనిదధాతి । ఇధ్మప్రప్రశ్చనాని
 దధాతి । వేదంకృత్వావేదిః । త్వయంవేదిమిత్యాది । యేనకేనది
 త్కాప్తేనోపవేష కరణమలు కృత్యపరిస్తరణం । దేవాదేవేషుకర్మ
 జేవాం । పాత్రప్రయోగకాలే । త్రిచత్వారిగ్ శత్రుపాలానిస్థాలీస్సృ
 శ్చద్వంద్వమన్వా హార్యస్థాలీవర్జమితరాణిప్రకృతివత్ । పవిత్రకర్ణాదీ
 నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యామగ్న యేజుప్తంనిర్వ
 పామ్యగ్న యేపవమానా యజుప్తం నిర్వపామ్యగ్న యేపావకాయజు
 ప్తంనిర్వపామ్యగ్న యేశుచ యేజుప్తంనిర్వపామింద్రాగ్ని భాంజుప్తంని

ర్వపామ్యదిత్యేజుప్తం నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాదిః । అదిత్వా
 స్థోపస్థేసాదయామ్యగ్నేహవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే పవమానహవ్యగ్ రక్ష
 స్వాగ్నే పావకహవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే శుచేహవ్యగ్ రక్షస్వేంద్రాగ్నిహ
 వ్యగ్ రక్ష ధామతిథేహవ్యగ్ రక్షస్యశశూకాయామిత్యాది । ప్రోక్షే
 తాస్థేత్యంతంకృత్వా । క్లుప్తీసామనసీభ్యామగ్నిన్ । యజమానఉప
 తిష్ఠతే । క్లుప్తీసామనస్యావిమేముచా । కల్పేతాం ద్యావాపృథివీక
 ల్పం తామాకటవధీః కల్పంతామగ్నయః పృథగ్జ్ఞమజ్యేష్ఠాయస
 వ్రతాఃయగ్నయస్సమనసాం తరాద్యావాపృథివీనాసంతికావృతూఅ
 భికల్పమానా ఇంద్రమివ దేవాఅభిసంవిశంతు । బ్రహ్మనోస్త్రిక్షీస్యా
 మిత్యాది । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యామగ్న యేవోజుప్తంప్రో
 త్కామ్యగ్న యేపవమానాయవోజుప్తం ప్రోతూమ్యగ్న యేపావకాయ
 వోజుప్తం ప్రోతూమ్యగ్న యే శుచయేవోజుప్తం ప్రోతూమింద్రాగ్ని
 భ్యాంవోజుప్తం ప్రోతూమ్యదిత్యే వోజుప్తం ప్రోతూమి । కృష్ణాజినా
 దానాది । ఉత్తరేత్రిన్నినీయ । యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । ఇనమ
 గ్నేరగ్నేఃపవమానస్యాగ్నేః । పావకస్యాగ్నే శుచేరింద్రాగ్నియోః ।
 పురోడాశార్థాన్ । ఇదమదిత్యాః । చర్వరాన్ । కృష్ణాజినాదానా

౬. దేవస్యత్వా - పూజ్యోహస్తాభ్యామగ్నయే జప్తమధివపామ్యగ్న
 యేపవమానాయజప్త మధివపామ్యగ్నయే పావకాయజప్తమధివపా
 మ్యగ్నయేశుచయేజప్త మధివపామింద్రాగ్నిభ్యాం జప్తమధివపా
 మిథాన్యమసీత్యాది । కపాలానాముపధాన కా లేచతుర్ణామప్తాపుప
 థాయవింద్రాగ్నస్యాప్తా పుపథాయతూష్ణీగ్రతీణి । కపాలానాముప
 థానకాలెప్రథమేన కపాలమంత్రేణ చరుస్థాలీముపదధాతి । ధ్రువో
 సీతిమత్రగ్ సన్నమతి । దేవస్యత్వా - పూజ్యోహస్తాభ్యా మగ్నయేజ
 ప్తగ్ సంవపామ్యగ్నయే పవమానాయజప్తగ్ స పపామ్యగ్నయేపా
 వకాయజప్తగ్ సంవపామ్యగ్నయేశుచయేజప్తగ్ సంవపామింద్రా
 గ్నిభ్యాజప్తగ్ సంవపామి । తూష్ణీగ్ సర్వం । పిప్తానాముత్ప
 వన కా లేతండు లానుత్పనాతి । స్థాల్యాం ఘృతమాసిచ్య । దే
 వో వ స్స వి తో త్పు నా తు ... అ చ్చి దే) ణ వ వి తే) ణ ।
 వసాస్సూర్యస్యరశ్మిభిః । మఖస్యశిరోసి । యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం
 త్రిః । యథాభాగంవ్యావర్తేధాం । ఇదమగ్నే శ్శుచేః । ఇదమింద్రా
 గ్నియోః । ఇదమహగ్ సేనాయా ఇత్యాది । ఘర్మోసివిశ్వాయుః । అ
 ధిశ్రయణకాలే । అధిశ్రయణమంత్రేణతండులానావపతి । ప్రథనాదిపు
 రోడాశానాం । అంతరితగ్ రక్ష ఇతిసర్వేషాం । ఆప్య లేపంసీసియ
 తూష్ణీగ్ స్పృమాదాయ । బ్రహ్మన్న త్రమిత్యాది । ఉద్వాసనకా
 లే । ఆప్యాయతాంఘృతయోనిః । తేజసాగ్నయేజప్తమభిఘారయా
 మి । ఆప్యాయతాం - తేజసాగ్నయేపవమానాయజప్తమభిఘార
 యామి । ఆప్యాయతాం - తేజసాగ్నయేపావకాయ జప్తమభిఘార
 యామి । ఆప్యాయతాం = తేజసాగ్నయేశుచయే జప్తమభిఘార
 యామి । తూష్ణీమైంద్రాగ్నం । ఆప్యాయతాం - తేజసాదిత్యైజప్త
 మభిఘారయామి । స్యోనంత ఇత్యాది । ఆర్ద్రోభువన స్వేతిచరోరుద్వా
 సనం । ప్రియేణేత్యాపాదనం । యజ్ఞోసీతిపంచకృత్వః । ఆయంయ
 జ్ఞోయోనః కనీయోమనూగ్నే పంచహోతా । వేదినిధానాది । ఆజ్య

భాగాభ్యాంప్రచర్య । అగ్నయేనుబ్రూహి । ఆరిశ్రాకివయ । అస్త్రశౌషట్ । అగ్నింపయజ । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహందేవయజ్యయా
 న్నాదోభూయానం । అగ్నయేపవమానాయానుబ్రూహి । ఆరిశ్రాకివయ । అస్త్రశౌషట్ । అగ్నింపవమానగీయజ । అగ్నయేపవ
 మానాయేదం । అగ్నేఃపవమానస్యాం హందేవయజ్యయాన్నాదో
 భూయానం । అగ్నయేపావకాయానుబ్రూహి । ఆరిశ్రాకివయ । అస్త్రశౌషట్ । అగ్నింపావకయజ । అగ్నయేపావకాయేదం । అ
 గ్నేఃపావకస్యాహందేవయజ్యయాన్నాదోభూయానం । అగ్నయే
 శుచయేనుబ్రూహి । ఆరిశ్రాకివయ । అస్త్రశౌషట్ । అగ్నిగ్శుచి
 యజ । అగ్నయేశుచయఇదం । అగ్నేశ్శుచేరహందేవయజ్యయా

న్నాదోభూయానం । ఇంద్రాగ్నిభ్యానునుబ్రూహి । ఆరిశ్రాకివయ । అస్త్రశౌషట్ । ఇంద్రాగ్నియజ । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రా
 గ్నియోరహందేవయజ్యయేందియావ్యన్నాదోభూయానం । ఆది
 త్యానుబ్రూహి । ఆరిశ్రాకివయ । అస్త్రశౌషట్ । ఆదితియజ । ఆ
 దిత్యాఇదం । ఆదిత్యాహందేవయజ్యయాప్రజయాచ పశుభిశ్చ
 జనిషీయ్య । ప్రత్యాక్రమ్యనపార్వణ హోమానాదిష్టాన్ హుత్వా
 స్విష్టకృదాది । ఇంద్రాగ్నివర్జితానాం విరుజప్రాశిత్రం । చతుర్థాకర
 ణాచ । చతుర్థాకర్ణకాలఆదిత్యం బ్రహ్మణేపరిహరతి । తంచత్వార
 ఆర్షేయాః ప్రాశ్చింతి । ప్రాశితవద్భిస్సమానంవరందదాతి । ప్రా
 శితవంతో బ్రాహ్మణాస్సమానంవరందదామి । ప్రతిగృహ్ణామి
 ఆగ్నేయస్యదక్షిణాకాల ఆధానదక్షిణాందదాతి । అగ్నిత్ । అజం
 పూర్ణపాత్రముపబర్హణగ్ సార్వసూత్రితేదదామి । బ్రహ్మన్
 వహీనమిశ్వంతేదదామి । హేహూతః । సవత్సాంధేనుతేదదామి
 అధ్వర్యోఅనడ్వాహంతేదదామి । బ్రాహ్మణః । వాహామిధునాగా
 వానవంచరథంగాంచవోదదామి । అయజ్ఞత్వాన్నప్రతిగ్రహమం
 త్రా । హవత్యేషాద్వాసనాదినూక్తపాతే । అగ్నయఇదం । అగ్నే

కహముజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహముజ్జతిమనూ
జ్జేషం । అగ్నయథదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అగ్నయే
పవమానాయేదం । అగ్నేపవమానస్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అ
గ్నయేపావకాయేదం । అగ్నేపావకస్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అ
గ్నయేశుచయథదం । అగ్నేశుచేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । ఇంద్రా
గ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అదిత్యా
థదం । అదిత్యాఅహముజ్జతిమనూజ్జేషం । దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్యథదం ।
అగ్నయేస్విప్తకృతథదం । అగ్నేస్విప్తకృతోహముజ్జతిమనూజ్జేషం ।
దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్యథదం । యజ్ఞోపభూవయజ్ఞశంచ మవర్జమిష్టిస్స
మాప్యతే । హరిఃఓంతత్సత్ — పావమానేష్టిస్సమాప్తః.

అ థ ప శు ప న్న మ్.

హరిఃఓం । ప్రావృషిపౌర్ణమాస్యామమావాస్యాయాం వాప్రాతర
గ్నిహోత్రగ్ హుత్వాపరేణగార్ హప త్యందర్భేష్వాసీనో దర్భా
ధారయమాణః పవిత్రపాణిఃపత్యా సహ ప్రాణానాయమ్యసంక
ల్పంకరోతి । పశుబంధమారఘ్నే । తేనస్సంవత్సరేనంవత్సరేప్రా
వృషియత్యే । ఇత్యారంభసంకల్పః । పునఃప్రాణానాయమ్య । విం
ద్యాగ్నేనవిరూఢపశుబంధేనయత్యే । తేనఫరమేశ్వరంత్రీణయాని
సమారోప్య దేవయజనంగత్వా మధిత్యోపావరోహ్యయతనే నిధా
య । విద్యుదసివిద్యమేపాష్మానమృతాత్సత్యముపేమి । మమాస్మి
న్నిరూఢపశుబంధే ఆధ్వర్యంత్యామహంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి ।
బ్రహ్మణంత్యామహంవృణే । హూతారంత్యామహంవృణే । అగ్ని
ధంత్యామహంవృణే । పృథివీస్థాతారంత్యా మహంవృణే । ప్రశా
స్తారంత్యామహంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి । తతోధ్వర్యురాహవసి

య్యుంబిహృత్య । జహ్వగ్ంసకృన్మహీత్వా । ఇత్యుపగ్ంశు । నూ
ర్యంలేచతుః । హతంప్రాణః । ద్యాంపుష్పం । అంతరిక్షమాత్మా
అంతర్యజ్ఞం । పృథివీగ్ంశరీరైః । వాచస్పతేచ్ఛిద్రీయావాచా । ఆ
చ్ఛిద్రయాజహ్వ । దివిదేవావృదగ్ం హూత్రామేరయస్వస్వాహా ।
షడ్ధోతారంమనసానుదృత్యా హవనీయ్యైసగ్గ్రహగ్ంహుత్వా । వా
చస్పతయేబ్రహ్మణ ఇదః । తమగ్నిం పరిత్యజ్యాగ్నవై ష్ణవేష్టివి
హరణాది । అద్యయజ్ఞాయ । ఇమామూజఙ్ంఘంచదశీం । ఆగ్నవై
ష్ణవగ్ంహవిః । అంతరాగ్నీత్యాదిపాణఙ్మానఃతంత్రం । బర్హి
రాహృత్యవతప్రవేశః । ఘంచదశనామిధేన్యః । త్వయావేదిమిత్యా

దియేన కేనచిత్కాష్ఠే నోపవేషకరణమలంకృత్యపరిస్తరణం
దేవాదేవేషుకర్మణేవాం । పాత్రప్రయోగకాలే ఏకాదశకపాలా
నిస్ఫుల్పేచ్ఛిద్వంద్వమన్వాహర్య స్థాలీవర్జ మిశరాణీప్రకృతివత్ । పవి
త్రకరణాదినిర్వాపకాలే దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణు
భ్యాంజప్త నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది । అదిత్యాస్త్యోపస్థీ
సాదయామ్యగ్నా విష్ణూహవ్యగ్రక్షేధాం । సశూకాయామిత్యాది
దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం వోజప్తం ప్రో
క్షామి । కృష్ణాజినాదానాది । దేవస్యత్వా ... పూష్ణోహస్తాభ్యామ
గ్నా విష్ణుభ్యాం జప్తమనవపామి । ధాన్యమసీత్యాది । కపాలానా
ముపధానకాలే ప్తాపుపధాయతూష్ణీత్రీణి । దేవస్యత్వా...పూష్ణో
హస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం జప్తగ్ంనవపామి । ఉద్వాసనకాలే
తూష్ణీమభిఘోరణం । ప్రియేణేత్యాసాదనం । అయంయజ్ఞో మమా
గ్నేచతుర్హూతా । వేదనిధానాది । ఆజ్యభాగాభ్యాం ప్రచర్య
అగ్నా విష్ణుభ్యామనుబ్రూహి । ఆతిశ్రాతివయః । అస్తుశ్రోషత్ ।
అగ్నా విష్ణూయజ । అగ్నా విష్ణుభ్యామిదం । అగ్నా విష్ణవోరహందేవ
యజ్యయావృతహభూయానం । పృత్యాక్రమ్యన పార్వణ హూ
మానారిషాహుత్వా । స్విప్తకృదాదినవిదుజ్యప్రాశితంనచతుధా

కరణంనచదక్షిణా । యజమానభాగం పరిహృత్య హవిశ్శేషోద్వా
సనాదిసూక్తవాకే । అగ్నయశ్చదం । అగ్నేరహముజ్జతి మనూజ్జే
షం । సోమాయేదం । సోమస్యాహముజ్జతి మనూజ్జేషం
అగ్నవిష్ణుభ్యామిదం । అగ్నవిష్ణో రహముజ్జతి మనూజ్జేషం
దేవేభ్యలబ్యపేభ్య ఇత్యాది యజ్ఞశంభుమవృష్టి ఫజ్జమిష్టిస్సమా
ప్యతే ॥ — సర్వేషామగ్నినాంధారణమిష్టేరన్వాథానార్ధత్వాత్ ।
ఇష్ట్యంతే శాఖాహరణం । ఇషేత్వా । ఊర్జేత్వా । ఇమాంప్రాచీం
తూష్ణింప్లక్షశాఖాం । పయస్వతీరోషధయ ఇత్యాద్యాదిత్యోపస్థా
నాంతే । ధారయత్యాహవసీయం । ఉరువిష్ణోవిక్రమ స్వోరుక్షయా

యనఃకృధి । ఘృతంఘృతయోనేపీ బ్రహ్మప్రయజ్ఞ పతింతిరస్వాహా ।
స్రువేణాహవసీయో యూపాహుతింజుహూతి । విష్ణవశ్చదం । సువ
మాజ్యశేషగ్న్ స్వధితించాధ్వర్యురాదతై । తతాశ స్త్రీయత్రయూప
స్తద్యంతి అధ్వర్యుర్బ్రహ్మయజమానాః । అత్యన్యానగాం నాన్యాను
పాగామర్వాక్త్వాపరైర విదంపరోపరైః । యాపమభిమంత్రియతే ।
తంత్యాజుషేనైషవం దేవయజ్ఞాయై । యాపముపన్నృతతి । దేవ
స్త్యా సవితామధ్వానక్తు । స్రువేణప్రదక్షిణగ్ సర్వతోమూలంపర్య
ణక్తి । ఓషధేత్రాయస్త్వినం । ఊర్ధ్వాగ్రందర్భ మంతర్ధాయా స్వధి
తేమైనగ్ హీగ్ సీః । స్వధితి నా ప్రహరతి । అధైనంప్రథమపరాపాతి
నగ్ శకలమాహరతిగుల్బద ఘ్నవృశ్చైహనుద ఘ్ననక్షుసంగంవా । దివ
మగ్నేణమా లేఖితం తరిక్షం మధ్యేనమాహిగ్ సీః । పృథివ్యాసంభవప్రా
చంపాతయత్యుదంచంప్రాంచముదంచంవా । వనస్పతేశతవల్ శోవిరో
హస్వాహా । ఆవశ్చనేస్రువేణైవజుహూతి । వనస్పతయశ్చదం । సహ
స్రవల్ శావివయగ్ రుహేమ । ఆత్మానం ప్రత్యభిమృశ్యాప ఉపన్నృ
త్యా యంర్వాయగ్ స్వధితిస్తేతి జానః । ప్రణినాయమహతే సాభిగౌ
య । అన్యగ్రిమద్గాగ్ చ్చినత్తి । అపడిపన్నృత్యా ఏకంద్వేత్రీణచత్వారి
వా । అచ్చిన్నో రాయస్సువీరః । అగ్రంపరివాసయతి । అపడిపన్నృత్యా ।

మూలతోరతాయావమస్తాశ్రంకరోత్య గ్రాచ్చుమలం । కృత్యమః
 త్రిమస్తా త్రిమధ్యేనన్నతగ్ స్వరుమధిమంధనగ్ శనలంచాదతై రథ
 మాత్రినిరూఢపశుబంధస్యవేదిః । అస్తాశీతిశతమీషా తిర్యగక్షశ్చతు
 శ్శతం । షడశీతి ర్యుగంచాస్యసరథశ్చరణఉచ్యతతతిరథపరిమాణం
 అరత్నిభిర్యాచేత్యభివశ్చాత్ షడ్భిఃప్రాచీతిభిఃపురస్తాత్ । షడరత్న
 త్రిరథ్యస్యద్వ్యధేనతునిలాంచునం । అరత్నిద్వయేనశ్రోణీస్యాత్స్థాన్ధా
 రత్నావథాంసకౌ । మిమాయవేదిం ఖలుశుల్బమానత స్వయాపరిగ్రా
 హవిపర్యయ స్వ్యహా । తాంవేదింకృత్వా । దర్శపూర్ణమానవత్స్వ
 న్నమనవర్జంత్యయావేదిమిత్యా దివిపరీతపరిగ్రహః । ఋతవసి । య
 జ్ఞస్యత్వా । ఋతసదనమసి । ఋతశ్రీరసి । అపారరుమదేవయజనమి

త్యాది । ప్రాగుత్తరాత్పరిగ్రహ త్కృత్వాపరేణ యూపావటదేశంప
 దమాత్రగ్ సంచరమవశిష్య । వేద్యాముత్తరవేదిం దశపదాగుసోమే
 కరోత్యగ్ హ్యసీం పురస్తాదిత్యేకేతాం యుగనయజమానస్య వాపదై
 ర్మిమాయశమ్య యూపరిమిమితే । శమ్యామాత్రినిరూఢపశుబంధ
 స్యోత్తరవేదిః । శమాంపురస్తాదుదగగ్గ్రిం నిధాయస్ఫ్యనోదీచీమ
 భ్యఃతరము పలిఖతి । విత్తాయనీమేసి । అపఉపస్పృశ్య । ఏవందక్షి
 ణతఃప్రాచీం । తిక్తాయనీమేసి । ప్రసవ్యమేత్యపశ్చాదుదీచీం । అవ
 తాన్మాధితం । ఉత్తరతఃప్రాచీం । అవతాన్మావ్యధితం । ఉత్తరస్నా
 ద్వేద్యగ్ సాదుదక్షప్రకమేచాత్వాళః । తముత్తరవేదివత్తుష్టింగ్ శస్య
 శమ్యయాపరిమిమిత్య । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామాదదైభిర
 సినారిరసి । అభిమాదాయ । పరిలిఖతగ్ రక్షఃపరిలిఖతాలతాయళ
 దమాహగ్ రక్షసోగ్రీవాఅపిక్పంతామి యోస్మాక్ ద్వేప్రియంచ వ
 యంద్యిష్ణుఇదమస్యగ్రీవా । అపిక్పంత్యామి । త్రిప్రదక్షిణంపరిలిఖ
 తతూష్ణింబానుదఘ్నం త్రివితస్తింవాభోత్వోత్తరవేద్యధోస్పాగ్ నూ
 మహరతి । విదెరగ్నిర్నభోనామూగ్నే అగ్నిరోయోస్యాంకృధివ్యా
 మస్యాయుషానామ్న హియత్యేనాధృష్టం నామయజ్ఞయంతేనత్వా

దధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాంనివ
 పతి । విదెరగ్నిర్నభో నామాగ్నే అంగిరోయోద్వితీయస్యాం కృధి
 వ్యామిస్యాయుషాన్నా మ్నోహింయతైనాధృష్టా నామయజ్ఞాయం తేన
 త్వాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాం
 నివపతి । విదెరగ్నిర్నభో నామాగ్నే అంగిరోయస్సృతీయస్యాం - తే
 నత్వాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవే
 ద్యాంనివపతి । తూష్ణీంచతుర్థగ్ హుత్వా । సిగ్ హీరసిమహిషీ
 రసి । ఉరుప్రథస్వారుతేయజ్ఞపతిః ప్రథతాం । న్యుప్తప్రథమయ
 తి । ధృచాసి । శమ్యయాపరిమర్దయతి । దేవేభ్యః కల్పస్వ । అధి
 మత్రయ । దేవేభ్యశ్శూధస్వ । అభిరవోక్త్య । దేవేభ్యశ్శూభస్వ ।
 సికతాభిరవకీర్య । ప్రోక్షణీశేషముత్తరత ఉత్తరవేద్యేనిసీయ్య । ఆ
 పోరిప్రపంచిర్వహత । స్ఫ్యోనోదీచీమెకస్సృం నిసార్వ । బిభ్రాద్భుహ
 త్పిబతుసోమ్యం మథ్వాయుర్దదధ్యజ్ఞపతావవిహృతం । వాతజాతో
 యోఅభిరక్షతున్నా । ప్రజాపిపర్తి బహుధావిరాజతి । ఉత్తరవే
 ద్యాఅంతాన్కల్పయతి । సమృశతీత్యకే । తూష్ణీంచాత్వాహత్వాగ్
 సూనాహృత్య । ఆధాస్వామధ్యేప్రా ద్దేశమాత్రీ గోపదమాత్రీమ
 శ్వశఫమాత్రీంవోత్తరనాభించతుసక్తికృత్వా । చతుశ్చ ఖండయు
 వతీకసీనెఘృతప్రతీకేభునస్యమధ్యే తయోర్దేనా అధినంవసంతఉత్త
 మేనాకశిహమావయంతాం । ఉభేఅభిమత్రయ । అగ్నిహూత్రహ
 వణ్యామపసీయ ఇద్రఘోవస్తావసుభిః పురస్తాత్పాతు । పురస్తా
 త్ర్యత్యజ్ఞుఖస్తిష్ఠన్రోక్షతి । మనోజవాస్తాపితృభిర్దక్షిణతః పాతుదక్షి
 ణతఉదజ్ఞుఖః । ప్రసవ్యమేత్య । ప్రచేతాస్తావద్రోవశ్చాత్పాతు ।
 పశ్చాత్ప్రాజ్ఞుఖః । విశ్వకర్మాత్వాదిత్యై రుత్తరతః పాతు । ఉత్తర
 తోదక్షిణాముఖః । పునః ప్రసవ్యమేత్యపశ్చాత్ప్రాముఖః । త్వష్టా
 త్వాయాపైరుపరిష్టాత్పాతు । మధ్యం । ప్రోక్షణీశేషందక్షిణత ఉత్తరవే
 ద్యేనిసయేత్ । శుచాత్వార్పయామి పాశ్మన్ ఆపొరిప్రప

నిర్వహత । పూర్వవదేశకస్సా దక్షిణానానిస్సార్వ । జహ్వంశంచ
 గృహీతంగృహీత్వా । సర్వత్రహిరణ్యముపాస్యం సక్షిణయోరుత్తర
 వేదిముత్తరనాభింవావ్యాఘారయతి । సిగ్హీరసిసపత్న సాహీస్వా
 హః । దక్షిణమగ్ సం । సిగ్హీరసిసుప్రజావనిస్వాహా । ఉత్తరాగ్
 శ్రోణిసింగ్ హీరసిరాయస్పషవనిస్వాహా । దక్షిణాగ్ శ్రోణి
 సింగ్ హీరస్వాదిత్యవనిస్వాహా । ఉత్తరమగ్ సం । సిగ్హీరస్వావ
 హదేవాందేవయతేయజమానాయస్వాహా । మధ్యంపగచానాము
 త్తరవేద్యాఇతిత్యాగః । భూతేభ్యస్తా । సుచమగ్నహ్య । పాతు
 ద్రవైఃపరిధి భిరుత్తరవేదింపరిదధాతి । ఔదుంబరైర్వా । విశ్వాయు
 రసిప్రధివీందృగ్ హా । మధ్యమం । ధృవక్షి.తస్యంతరిక్షందృగ్ హా ।
 దక్షిణం । అచ్యుదక్షిదసిదివందృగ్ హా । ఉత్తరం । అగ్నేర్భస్మాస్య
 గ్నేఃపురీషమసి । ఉత్తరవేద్యాగ్ సంభారాన్నివపతి । గుల్గులుసుగం
 ధితేజనగ్ శ్వేతామూర్ణాస్తుకాంపెత్వ స్వాంతరాశ్శృంగీయాలున
 స్వాలునపూర్వస్యవావ్యాఘారణప్రభృతి సంభారనివపనాంతము
 త్తరవేద్యాముపర్యగ్నోధార్య మాణవకేనమామనంతి । ప్రొక్షం
 తాన్మృశ్వోదుంబరశాఖాభిః ప్లక్షశాఖాభిర్వా ప్రచ్ఛాద్యవసతి ।
 యద్యసద్యస్కాలః పశుర్భవత్యాహవనీయైప్రణయ నీయమిద్ధమా
 దీప్యసికతాభిరుపయమ్య । అగ్నయైప్రణీయమానాయానుబ్రూహి ।
 ఉద్యమ్యాగ్నిమాహవనీయఉద్యత హోమగజుహోతి । యతైపావ
 కచకృమాకచ్చిదాగః పూర్వోయత్సన్నపరోభవాసి । ఘృతైస్తత్వం
 తస్యవర్ధయస్వమామాహిగ్ంసీరధగతం పురస్తాత్స్వాహా । ఆపా
 దానభూతాయాగ్నయఇదం । క్రథమాయాంతిరనూక్తాయా ము
 పయమనీభిరుపయమ్యాహరతి । ఉర్ధ్వావంతంక్రథమస్సీదయో నిమి
 తి హేమాతురభిజ్ఞాయ । ఆగ్నే బాధస్వపిమృధోనుదస్వా సామీవా
 అపరక్షాగ్ సినేధ । అస్మాత్సముద్రాద్భూహోదివోనోపాం భూ
 మానముపనస్సుజేహ । యజ్ఞప్రతిత్తిష్ఠ సుమతేసుశేవా ఆత్వావ

కునిపురుధావిశంతు । దీగమాయుర్యజమానాయకృణ్వంన ధా
మృతేనజరితారమంజ్జీహాయజ్ఞః ప్రత్యధాత్సంభారస్వగ్నిం ప్రతి
స్థాప్య । అగ్నేఃపురీషమసీ । ఉత్తరతఉపయమసీర్ష్యప్య । మను
ష్వత్వానిధీమహీమనుష్వత్సమిధీమహీ । అగ్నేమనుష్వదంగిరొద్దే
వాందేనాయతేయజ । ఉపనమిధ్య । ద్వాదశగృహీతేనస్రుచంపూ
రయిత్వా । సప్తతేఅగ్నేసమిధస్సప్తజిహ్వస్సప్తర్షయస్సప్తధా
మప్రియాణి । సప్తహూత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతి సప్తయోనీరా
పుణస్వాఘృతేనస్వాహా । సప్తవత్యాపూర్ణాహుతింజహాతి । అ
గ్నియేసప్తవతేషదం । అథచత్రసాతిముక్తిర్జహాతి । సకృద్గృహీ
తేనాజ్యేన । అగ్నిర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైనం యజ్ఞహనోవిదందేవే

భ్యో యజ్ఞప్రబూతాత్ప్రప్రయజ్ఞపతింతిరస్వాహా । అగ్నిమిషదం
వాయుర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైనం — తిరస్వాహా । వాయవేషదం
ఆదిత్యోర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైనం — తిరస్వాహా । ఆదిత్యయే
షదం । విష్ణుర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైనం — తిరస్వాహా । విష్ణువేష
దం । అగ్నిర్వాయురాదిత్యో విష్ణుర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్ । ఏషప
శుదంధస్యాహవనీయోయతః ప్రణయతినగార్హపత్యః । ప్రణితే
చేదగ్నిహూత్రకాల ఏతస్మిన్నేవాగ్నిహోత్రంజహుయాదేవమ
న్యత్రప్రప్రకాంతతంత్ర ఇథ్మాబ్జిరాహరతి । ఉత్తరేణగార్హప
త్యమిత్యాది । ఆప్వవాలః ప్రస్తంబువీవిధృతీకార్ష్యమాయాః
కరిధయః । అదిత్యైరాస్తాసీ । మత్కృష్ణోరూపంకృత్వా ప్రావి
శస్త్రంవనస్పతీన్ । తతస్త్రాంత్రయోవిగ్ శతిధాన భరామిసుసంభృ
తా । త్రీన్పరిధీగ్ స్త్రీసస్సమిధః — సుసంభృతా । కృష్ణోస్యాఖరెష్టో
దేవపురశ్వరసఖ్యా సంత్యా । సన్నహ్యతి । నేధ్వప్రవశ్చిననిధానం
సత్వయావేదిం । అంతర్వేదిశాఖాయా ఇత్యాదినపర్ణవల్కుః । కశు
గ్ హవ్యగకరోతుమే । సమూహంత్యజ్జీగారముపలింపంతీత్యాది । న
ఖాశుకుంభియావచ్ఛర్కరం గోమయేనానులిప్తాభవతి । ఇమాప

రంచపరిస్త్రుణ్ణి తదేవాదేవేషుకర్మణేవాం । పాత్రప్రయోగకాతే ।
 స్ఫ్యుచుగ్ని హూతహవణీమపరతః । సుప్తస్వధితోశ్చజహూద్వ
 యస్వద్వద్వం ధృపాయాఉపభృద్వయస్య స్థాత్యాచవేదేన సహప్ర
 యోజ్యేవేషేణ సార్ధంసమవత్తధానీం । క్షత్వస్య శాఖాహృదయా
 ర్థశూలోవపాశ్రవణ్యోచ తథాపశూకా । శాఖాపవిత్రేణ సహప్ర
 యోజ్యేదః డేనసార్ధంరశనే ప్రయోజ్యే । యూపేన సార్ధతుయవాః
 ప్రయోజ్యోదర్భా ప్రయోజ్యాశకలైశ్చసార్ధం । యూష్ణస్యతాక్య
 స్యఘృతస్యపాతేవేదాగ్రయోక్తేప్యరణిద్వయంచ । దర్భాస్వరుం
 చాప్యధిమంధనంచ క్రమేణయోజ్యాః పురతోపవర్గాః । పవిత్రకర
 ణాది । బ్రహ్మవరణం । భూపతే । అహంభూపతిః । ఉపవిష్టేబ్రహ్మ

ణి । యజమానవాచేయచ్చ । సంవిశంతాం । అగ్నిగోహూతారం ।
 కస్త్యాయునక్తి సత్వాయునక్తు । అనాపధేకర్మణి యజ్ఞయోగః పా
 త్యాభిమర్శోత్తరకాల ఇప్తః । పాత్రాబహుత్వేపిచ సంవిశంతాం
 శుంధధ్వమేతే యజషీలనూహ్యే । అగ్ని హూతహవణ్యామ హవి
 నీయపూర్వవదుత్పయాభిమర్శ్య । బ్రహ్మనోక్షిష్యామి । బ్రహ్మ
 వప్రోక్షయజ్ఞం । తూష్ణిం ఓంప్రోక్ష శుంధద్వమిత్యాది । ప్రోక్షణీశే
 షషమగ్రేణ గార్హపత్యంనిధాయ । తూష్ణిగ్ స్ఫ్యమామ । బ్రహ్మ
 మ్నత్తర మిత్యాది విపరీతపరిగ్రహః వసవస్త్యాపరిగృహ్లాంతు । యజ్ఞ
 స్యత్వా । రుద్రాస్త్యా । ఆతిత్యాస్త్యా । ధాలసీత్యాది । ప్రోక్షణీ
 రాసాదయెద్ధాబర్హి రుపసాదయ స్రువంచస్వధితించ స్రువశ్చసం
 మృడ్లిపత్నీగ్ సన్నహ్యజ్యేనదధ్నోదేహి । ప్రోక్షణీరభి పూర్వేత్యా
 ది । స్రుచాగ్ సంమార్జనకాలే సృవగ్ సంమృజ్య । గోష్ఠంమానిర్మృ
 తుం । తస్యావృత్యాస్వధితిం । జహూగ్ సంమృజ్య । వాచంప్రాణం
 జహూవద్వసాహోమహననీం । ఉనభృతగ్ సంమృజ్య । చతుశ్చో
 త్రం । ఉపభృద్వ త్పృషధాజ్యధానీం । ప్రజాయోనిమిత్యాది ।
 పూషావాంశితేదిష్యతు । అదితీస్థోచ్చిద్రపత్రే । మహీనాంపయోసి

అజ్యస్థాల్పామాజ్యంనిరూఢ్యమహీనాంపయోసి | దధిస్థాల్పాందధిని
ర్వపతి | అధిశ్రయణవర్జం దధనిక్రియతే శేజసిస్థస్థైజోనుప్రేతంహంతి | అ
గ్నిస్థైతేజోమావినైత్ | ఆహవనీయధిశ్రయ | అగ్నేర్జిహ్వోస్థస్సుభు
వోదేవానాం ధామ్నధామ్న దేవేభ్యో యజుషే యజుషేభవతం | ఆ
జ్యందధిస్థస్సత్యే స్థస్సత్యస్య ధ్యక్షీస్థోహవిషీస్థోవై శ్వానరే వైశ్వ
దేవేఉత్పాతశుష్మేసత్యేజసాసహస్థీస్సహ మానె స్థస్సహ ధా
మరాతీ స్సహధామరాతీయతస్సహధాంపుతనాస్సహ ధాంపుత
న్యతః | సహస్రవీర్యేస్థస్థైమాజిన్వత మాజ్యస్యాజ్యంతథోద్దధిస్థస్స
త్యస్యసత్యేస్థస్సత్యాయుషీ స్థస్సత్యశుష్మే స్థస్సత్యేన వామభిఘోర
యామి తయోర్వాంభక్షీయ | శుక్రమసి | జ్యోతిరసి | తేజోసి | ఆజ్య

ముత్పాయ | తేనైవదధిచోత్పనాత్యప శ్చోత్పనాతి | అద్భిరా
జ్యం దధ్యాజ్యేన దధ్నాప స్సమ్యక్కునీత సవితుః పవిత్రైః |
తా దేవీ శ్చ క్వ రీ శ్చా క్వ రా భ్యా మిమం యజ్ఞమవత స్సంవి
దానాః | ఆజ్యగ్రహణకాలే చతుర్జుహ్వం గృహ్లాతి | శుక్రంత్యా
శుక్రా యాం జ్యోతి స్త్వా జ్యోతి ష్య ర్భిషి పంచానాం
త్వావతానాం | చతుర్జుహ్వంగృహ్లాతి | పంచానాంత్వాదిశాంపం
చానాం త్వాపంచజనానాం పంచానాంత్వాసలిలానాం పంచానాం
త్వాప్యస్తానాం | చతురుపభృతి | దధనిబహ్వజ్యమానీయ | మహీ
నాంపయోసివిశ్వేషాం దేవానాంతనూరురృధ్యాసమధ్యప్రవతీనాం
గ్రహం ప్రవతీనాం గ్రహాసివిష్ణోర్ హృదయమస్యేకమిషవిష్ణుస్త్యా
నువిచక్రమేభూతిర్దద్నా ఘృతేనవర్దతాం తస్యమెప్యస్య వీతస్యద్రవిణ
మాగమ్యాజ్యోతి రసివైశ్వానరం పృశ్చిచ్చయేదుగ్ధం | పంచగృహీత
ప్రవదాజ్యం | జ్యోతిరసివిశ్వరూపం విశ్వేషాందేవేనాగ్ సమిదితి
వా | సుప్రజాస్త్యాయత్వా | రాయస్పషాయత్వా | బ్రహ్మనర్చసా
యత్వా | భూరస్మాకం | చతుర్ధృవాయాం | ఆపోదవీరిత్యాది | నా
క్షనకాలఆజ్యానిసాదయతి | ఉపభృదసిఘృతాచీమన్నా | ఆనాహృ

బాధ । ఉపభృద్వత్పుష్ప హాజ్యధాని । ఋషభాస్థాస్థాక్వతాఘ్ను
తాచీనాగ్ సూనూ । పియేణనామ్నాప్రియేసదసిసీదతం । స్యానా
మేసీవతగ్ సుపచాపృథివ్యా ప్రథయప్రజయా పశుభిస్తువర్గేణాకే
దిసీదతం పృథివ్యాను తరిక్షేహాను తరోభూయా సమధ రేమత్తప
త్నాః । ఇమాస్రువస్పథితీఅభిజ్ఞాతౌ హూమాంచృతక్షరాచ్చం
దనానుప్రేభేన । సర్వాయజ్ఞ స్యసమనంజ్ఞౌ విష్ణాభాగ్ హస్ప త్యేన
శర్మణాదైవ్యేన । ఇమేస్థాత్యోఘృతస్వదధ్నః పూర్ణేచ్ఛిన్న పయసా
శరీధారాపుత్థౌ । మాదుతేనశర్మణాదైవ్యేన । ఏతాలసదంనిత్యాది
అయంయజ్ఞోమమాగ్నే పంచ హూతా । పూర్వవదాజ్యా న్యభిమం

త్ర్య । అగ్రే హావనీయం యూపావటంపరిలిఖతి । అర్ధమంతర్వేత్య
ర్ధంబహిర్వేది । పూర్వవదప్రభేరాదానం । దేవస్యత్వా - పూర్ణహస్తా
భ్యామాదదేభిరసినారిరసి । అభిమాదాయ పరిలిఖతగ్ రక్షః పరి
లిఖతాలరాతయః - అపిక్పంతామి । త్రిః ప్రదక్షిణం పరిలిఖ్యాథఖి
నతి । యథానావిరుపరం భవిష్యతీత్యగ్రేణాకటం ప్రాచంయూపం
నిధాయ । యత్తేశిక్వః పరావధీస్తతౌహస్తేనవాశ్యా । ఆపస్తత్య
ర్వజీవలాశ్శుభంతు శుచయశ్శుచిం । యూపం ప్రక్షాళ్యాధేనం
యవమతీభిః ప్రోక్షతి । పృథివ్యైత్వా । మూలాప్రోక్షతి । అంతరి
క్షాయత్వా ఘృథ్య । దివేత్వా అగ్రం ప్రాచీనావీతి శుంధశాం
కఃపిషదః । ప్రోక్షణే శేషమవశేబసీయ । యజ్ఞోపవీత్య ఉప
స్పృశ్య । యవోసియవయాస్మధే సోయవయారాతీః । యవమవాస్య
పునఃప్రాచీనావీతీ పితౄణాగ్ సదనఃసుసి । అనాచీనాగ్రేణ బర్హిషావ
స్తీర్య । యజ్ఞోపవీత్యపడే స్పృశ్య । స్వావేశోస్యగ్రేగానేతృణంవన్నతి
రథిత్యాస్థాస్యతీతస్యవితాత్ । ప్రథమపరాపాతినగ్ శరలమవాస్య ।
ఘృతేనద్యా వాపృథివీసృణేనాగ్ స్వాహా । స్రువేణాకలేహుత్వా
ద్యావాపృథివీభ్యాం మిదం । యూపూయాజ్యమానా యానుబూ
హి । అధేనమసగ్ స్మృతేనాజ్యేన యజమానోగ్రతశకలేనానక్తి ।

అద్రమసి । అధ్వగ్యుస్సగ్గ్ సక్రేచమాలమక్త్వా । సుపిష్పలాభ్య
స్తాపధీభ్యః । ప్రతిముచ్య । దేవస్వాసవితా మధ్వానక్తు । సు వేణ
సంతతమవచ్చి దంనగ్నిష్ఠా మశ్రిమనక్త్వా పరాశ్శర్వ తో యూపగ్
సంమృశతి । రశ నాదేశేతిః । ఆంజ నాదియూపం యజమానోనోత్థస్త్రి
జత్యాపరివ్యయణాత్ । యూపాయోచ్చీ యమాణాయానుబూ
హి । ఉద్దివగ్ స్తభానాంతరిక్షం పృణపృథివీమప రేణదృగ్ హా । ఉ
చ్చీయతి । తేతేధామామృశ్మసేగ మధ్యేగామైత్రభూరిశ్యగా
అయాసః । అత్రాహత దురుగాయస్యవిష్ణోః పరమం పదమవభా
తిభూరేః । అవతేవదథా తి । విష్ణోః కర్మాణి పశ్యతయ
తోవ్రతాని పస్పశే । ఇంద్రస్య యుజ్యస్సఖా । తద్వి

ష్ణోః పరమంపదగ్ సదాపశ్యంతి సూయ । దివీవచక్షురారితం ।
ద్వాభ్యామాహ వసీయే గాగ్నిష్ఠాగ్ స్సంమినోతి । బ్రహ్మవనిత్వా
క్షత్రివనిగ్ సుప్రజావనిగ్ రాయస్పృషవనిపర్యూహామి । పృథక్కి
ణంపాగ్ సుభిషర్యూహ్య । బ్రహ్మదృగ్ంహక్షత్రిదృగ్ం హపి
జాందృగ్ంహ । రాయస్పృషందృగ్ంహ । మైత్రావరూణదండేన స
మభూమిపరిదృగ్ంహణంకృత్వా । ఉన్నంభయపృథివింభిధీదండి
వ్యూనభః । ఉద్దోదివ్యస్యనోదేహీశానోవిస్మబాదృతిం । అద్భిఃపరి
షించతి । దర్భమయాంరశ నేభవతోద్దిగుణాద్వియ్యాయామాపశు
రశ నాత్రిగుణాత్రిన్యాయామాయూపస్య । దేవస్యత్వా—పూష్ణో
హస్తాభ్యాంమాదదే । యూపరశ నామాదాయ । విష్ణోః కర్మాణి ప
శ్యతయతోవ్రతాని పస్పశే । ఇంద్రస్య యుజ్యస్సఖా । సరశ నేనపా
ణినాయూపమున్నార్చి । తద్విష్ణోఃప—రారితం । అగ్రప్రేక్షతే ।
యూపాయపరివీయమాణాయానుబూహి । పరివీరసిపరిత్వాదైవీర్వి
శోవ్యయంతాంపరీమగ్ రాయస్పృషోయజమానంమనుష్యాః । నాభి
దఘ్నైరశనయాత్రిః ప్రదక్షిణం యూపంపరివ్యయతిమధ్యదేశేనా
ఆతంతస్యప్రేక్ష్య । ఆశిమతస్థవిమత్ప్రవీయ । దివస్సుపరసి । స్వ

దుమాదాయ । అతరిత్యస్యత్వాసానావపగుహామి
 ఉతరెణాగ్నిష్ఠాంమధ్యమేరశనేగుణేవనూహతి । ఉత్త
 మేనర్వేషువా । ద్యయోరధరయోరితి వాజసవేయకం । అధపశు
 ప్రాయశ్చిత్తాని అస్మిన్పశౌకూటాదిదోషనిర్హరణార్థం తదుక్తప్రా
 యిశ్చిత్తానికరిష్యే । కూటకర్ణకానఖండవండల్లోణసప్తశభవర్జంయ
 ద్యంగహీనస్య దంగతో వాపిరుజ్య । అధైకేషాం వైష్ణవీమాగ్నావై
 ష్ణవీం । సారస్పతీబాహుస్పతీమితిహుత్వా ప్రయోజయేత్ । యో
 ణంన్నదమలంతత్పసూనా మితివిజ్ఞాయతే । ఇగంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రే
 థాని దధేపదం । సమూహమన్యపాగ్ సురేస్వాహా । విష్ణవక్షదం ।
 అగ్నావిష్ణూసజోషసేమావర్ధంతు వాంగిరః । ద్యుమైర్వాజేభిరాగ
 తగ్గ్ స్వాహా । అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం । ప్రణోదేవీసర్వతీవాభిర్వాజసీవతీ
 ధీనామవిత్ర్య వతుస్వాహా । సరస్వత్యాఇదం । బృహస్పతేఅతియద
 ర్యోఅర్హామ్యమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు । యద్దీదయచ్చవసర్తప్ర
 జాతతదస్మానుద్రవిణం ధేహిచిత్రగ్గ్ స్వాహా । బృహస్పరియఇదం ।
 అధపశుగ్గ్ స్తపయంతి । అధ్వర్యుర్భ్రహ్మ । యజమానాస్తపన
 కర్తారః । అధ్వర్యోదేవతాహ వివదానార్థ మైద్రాగ్నం పశు
 ముపాకురు । ఇషేత్వా । ఇషేత్వా బర్హిషీఆదత్తే ఉపవీరసీప్లత్
 శాఖాం ఉపోదేవాం ధైవీర్విశేఃప్రాగుర్వషీరుశిజో బృహస్పతేధార
 యావసూనిహవ్యాతెన్వదంతాం దేవత్వప్తర్వసురణ్వు రెవతీరమధ్వం
 ప్రజావతేజ్జాయమానాః ప్రజాజాతాశ్చయాఇమాః । తస్మైప్రతిప్ర
 వేదయాచికిత్వాగ్ అనుమన్యతాం । ఇమంపశుంపశు పతేణేఅద్యబ
 థ్నామగ్నేసుకృతస్యమధ్యే । అనుమన్యస్వసుయజాయజామజష్టం
 దేవానామిదమస్తు హవ్యమింద్రాగ్నిభ్యాం త్వాజష్టముపాకరోమి ।
 పురస్తాత్ప్రత్యంచం పశుముపాకరోతి । ఉపాకర్ణదర్భాప్రజ్ఞాతాన్ని
 థాయ । ఉపాకృత్యపంచజహోతి । ఉపాకృతాపవ్య వపావసాగ్ని
 శల్కాభిహోమాః పరివప్యయూస్యాః చమాలసంజ్ఞస్త యదస్యపా

ర్వాసంస్కృతాజ్ఞా భవతాసమత్వా । క్రజానంతఃప్రతిగృహంతి
 పూర్వేపాణమంగేభ్యః పర్యాచరంతం । సువర్గం యాహిపథిభిర్దేవ
 యానైరోషధీషుప్రతితిష్ఠా శరీరైస్సాస్వహః । పశవఇదం । యేషామి
 శేపశుపతిఃపశూనాంచతుష్పదాముదచద్విపదాంః । నిష్క్రితోయం
 యజ్ఞయంభోగమేతురాయస్సౌషాయజమానస్యసంతుస్వాహః । పశు
 పతయఇదం । యేబధ్యమానమ్నుబధ్యమానా అభ్యైక్షంతిమనసాచ
 త్సుమాచలగ్నిస్తాగ్ అగ్రేప్రముమోక్తుదేవః ప్రజయాసంవిదానస్సా
 హః । అగ్నయఇదం । యఆరణ్యాఃపశవోవిశ్వరూపా విరూపస్సంతోభ
 హుదైకరూపాః । వాయుస్తాగ్ అగ్రే ప్రముమోక్తుదేవః ప్రజాపతిఃప్రజ
 యాసంవిదానస్వాహః । వాయవఇదం । ప్రముంచమానాభువనస్య
 రేతోగాతుంధత్తయజమానాయదేవాః । ఉపాశృత్ శశమానం
 యదస్థాజ్ఞేవందేవానామప్యేతుపాధస్వాహః । దేవేభ్యఇదం । పంచ
 హుత్వాగ్నింమధతి । అశ్నేర్జనితమసి । అధిమంధనగ్ శకలంనిదధా
 తి । వృషణౌస్థః । ప్రాంచౌదర్భా । ఉర్వశ్యసి । అథరారణిమౌద
 తే । పురూరవాః । ఉత్తరారణిం । దేవోవాగ్ సవితామధ్వానక్తు
 ఆజ్యస్థాల్యా ఆజ్యేనబిలేలక్త్వా । ఘృతేనాక్తే వృషణం దధాధాం ।
 ఉభేలభిమంత్ర్య । ఆయురసి । సమవధాయ । అగ్నయేమధ్యమా
 నాయానుబ్రూహి । ప్రథమాయాంతిరనూక్తాయాం । త్రిప్రదక్షి
 ణమగ్నింమంధతి । గాయత్రంచ్చం దోనుప్రజాయస్వ । ప్రధమం ।
 త్రైష్టుభంచందోనుప్రజాయస్వ । ద్వితీయం । జాగతంచందోనుప్రజా
 యస్వ । తృతీయం । తతోయథాప్రాశుంమంధతి । యదిమధ్యమా
 నోనజాయేత । రక్షోఘ్నీరనుబ్రూయాత్ । జాతేలక్ష్నాజాతాయా
 నుబ్రూహి । ప్రవరవప్రహ్రియమాణాయానుబ్రూహి । భవతేన్న
 స్సమపసాసమోకసావరేపసా । మాయజ్ఞగ్ హిగ్ సిష్ట్య మాయజ్ఞప
 తిం జాతవేదసాశివాభవతమద్యహః । అగ్రేణోత్తరంపరిధిమాహవసీ
 యేప్రహరతిసంధినానా । అగ్నావగ్నిశ్చరతిప్రవిష్ట ఋషీణాంపు

త్రోఅధిరాజవనః । స్వాహాకృత్యబ్రహ్మణా తే జాహూమిమాదే
 వానామిధుయాకర్భాగధేయగ్న్ స్వాహా । ప్రహృత్యసువేణాభిజ
 హూతి । ప్రవిష్టాయాగ్నయథదం । సావిత్రేణరశనామాదాయ ।
 దేవస్యత్వా- పూజ్ఞానాస్తాభ్యామాదదే । పశురశనామాదాయ ।
 పశోర్దక్షిణేబాహూఃకరివియోర్ద్వముత్కృష్య । ముతస్యత్వాదేవ
 హవిఃసాశేనారభే । దక్షిణైర్ధిరసి । సాశేగాక్షణయాప్రతిముచ్య
 థర్హమానుసానింద్రాగ్నిభ్యాంత్వాజష్టానియుజ్జి । ఉత్తరతో
 యూపస్యనియునక్తిదక్షిణతైకాదశినాత్ । అద్భ్యస్తావధీభ్యఃప్రో
 త్సామింద్రాగ్నిభ్యాంత్వాజష్టం ప్రోక్షామి । ప్రోక్షతి । అసంపే
 రురసి । పాయయతి । యదినపిబేత్ । నవాఉవేతన్మియసఇతిమంత్రే
 ణబలాత్కారేణపాయయతి । స్వాత్తందిత్సదేవగ్ హవ్యమాపోదే
 వీస్వదతేనం । ఉపరిష్టాదధస్తాత్సర్వతశ్చప్రోక్ష్య । అయంవేదఇత్యా
 దివేదంనిధాయ । సామిధేసిభ్యః ప్రతిపద్యతే । సుచ్యమాఘార్వ
 ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వంపశుగ్ సమనక్తి । సంశేప్రాణోవాయునాగచ్ఛ
 తాం । శిరసి- సంయజత్రైరంగాని । ద్విః । అగ్ సోచ్ఛలయోః । సం
 యజ్ఞపతిరాశిమా । దక్షిణస్యాగ్ శోణ్యాం । మఖస్యశిరోసీత్యాది
 భృవాసమంజనాదికర్మప్రతిపద్యతే । సమాసమాప్రవరాద్దేవంచ
 మానుషంచ హూతారావృత్వాపునరాశ్రావ్యమైతావరుణం వృణో
 తే । మిత్రావరుణోప్రశాస్తారాప్రశాస్తాత్ । ప్రశాస్తృశర్ణామా
 నుషః । ఘృతవతశబ్ధయిత్యాదికృత్ పశావేకాదశప్రయాజాన్య
 జతి । సమిద్భ్యఃప్రేష్యేతి । ప్రథమగ్ సంప్రేష్యతి । ప్రేష్యప్రేష్య
 తీతరాన్ చతుర్థాష్టమయోః ప్రతిసమాసీయదశేష్వైకాదశాయా
 ఆజ్యమవశినస్త్రి । తానుయజమానః ప్రాకృతైరాదితశ్చతుర్భిశ్చతురో
 నుమంత్రియ । చతుర్థస్యానుమంత్రేణదురః ప్రభృతితీగ్ స్త్రీనుత్తమే
 నశేషం । పృథివీ హూతా । సమిద్భ్యోగ్నయథదం । ఎసంతమ్మ
 తూనాం । ఏకోమమైకాదస్య । ఆకిశాకివయ । ప్రిష్య । తనూనా

ఉత్తేయఇదం । గ్రీష్మమృతూనాం । ద్వామమద్వేతస్య । ఆతి
 శ్రాకివయ । ప్రేష్య । ఇథోభ్యగ్నయఇదం । వర్షాముతూనాం ।
 త్రయోమమతిస్త్వస్య । అర్ధమాపభృతంజహ్వమాసీయ । ఆతి
 శ్రాకివయ । ప్రేష్య । బర్హిషేగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం ।
 చత్వారోమమ । శరదంచత్వారి । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । దురోభ్య
 గ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । ఆతిశ్రాకివయ ।
 ప్రేష్య । ఉషాసానక్తాభ్యమగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చ
 త్వారోమమ । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । దైవీభ్యాగ్ హూతృభ్యా
 మగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । సర్వమాప
 భృతంజహ్వమాసీయ । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । తిస్సభ్యోగ్నయ
 ఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించనయో
 స్మాంద్యేష్టియంచవయంద్యిష్ఠః । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । త్వష్టే
 గ్నయఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన ।
 ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । వనస్పతయేగ్నయఇదం । హేమంతశిశి
 రావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన । ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వస్వ
 దుస్వధితిలనక్తి । త్రిస్వరుగ్ సకృత్త్వన్విధితైరన్యతరాంధారాగ్ స్వరు
 మంతర్థాయ । స్వధితినాపశుగ్ నమనక్తి । ఘృతేనాక్తౌపశుంత్రాయ
 ధాం । శిరసి । నవాస్వధితినాస్వరుజైనాక్తయాశ్రుతస్యావద్యతి । ప
 శుమితరయావిశాస్తి । పునస్వరుమువగూహ్య । శమితేస్వధితింప్ర
 యచ్ఛంనాహ । శమితరేమాతేశిస్సప్తాస్తు । ఆయతనేసుచాశాత
 యత్వా । పర్యగ్నయేక్రియమాణాయానుబూహి । ఆహవనీయం
 దుల్బుకమాదాయాగ్నిధః । పరివాజపతిః కవీరగ్నిర్హవ్యాన్యక్ర
 మ్నిత్ । దధద్రత్నానిదాశుషే । త్రిప్రదక్షిణంపర్యగ్నికరోతిప
 శుం । పర్యగ్నాక్రియమాణే పావ్యానిజహూతి । ఏకంద్వేత్రేణిచ
 త్వారివా । పృజానంతః పృతిగృహ్లాంతిపూర్వేప్రాణమంగేభ్యః ప
 శ్యాచరంతం । సువక్తంయాహివధిభిర్ద్వయాయా శ్రోషధీషుపృతితిష్ఠాశ

రీరైస్వాహాః పశవతదం పశుపతేః పశవోవియూపాస్సదృశాఉత తేషాం
యంపవ్రరదేవాస్తగ్ స్వరాడనుమన్యతాగ్ స్వాహాః పశుపతయతదం
శమిత్రాప శావిముచ్యమానె । యెబస్యమానమనుబధ్య మానాఅ
భ్యైక్షంతమనసాచతుషాచ । అగ్నిస్తాగ్ అగ్రప్రముమోక్తుదేవః ప్ర
జాపతిః ప్రజయానావిదానస్వాహాః । అగ్నయతదం గృహీత్వాసిధా
య । రెవతీర్యజ్ఞపతింప్రియధావిశత । వపాశ్రపణీభ్యాం పశుమన్వా
రభేతేధ్వర్యుర్యజమానశ్చ । ఆశిశ్రాగివయః ఉపప్రేష్య । హూతర్
హవ్యాదేవేభ్యః । ప్రాస్మాఅగ్నిం భరతస్తుణీతబర్ హిరితిహూ
తురభిజ్ఞయ । ఆహవసీయాదుల్బుకమాదాయాగ్నిధ్రః పూర్వః ప్రతిపద్య
తే శమితాపశున్నయంతి । ఉరోరంతరిక్ష సజూర్దేవేనవాతేనాశ్శహవి

ష స్త్రనాయజసమన్యతనువాభవవర్షియోవర్షియసియజేయజ్ఞ
పతిః ధాః । అతీరాచాత్వా లోక్తరావుదంచం పశుంనయంతి ।
ప్రతిప్రస్థాతా । ప్రముంచమానాభువనస్య రేతో గాతుంధత్తయజ
మానాయదేవాః । ఉపాకృతగ్ శశమానంయదస్థజ్జీవం దేహానామ
ప్యేతీపాధస్వాహాః । దేవేభ్యతదం । నానాప్రాణోయజమానస్యప
శునాయజ్ఞాదేవేభిస్సహ దేవయానః । జీవందేహానామప్యేతుపాధ
స్సత్యాస్సతుయజమానస్యకామాః । అధ్వర్యుర్జపతిః ఉవధ్యగోహం
పార్థివం ఖనతాదితిహూతురభిజ్ఞయ । ఉవధ్య గోహం ప్రతిప్ర
స్థాతాఖనతి । అభిపర్యగ్నికృతేదేశేఉల్బుకం నిదధాతిసశామిత్రః । తం
దక్షిణేనప్రత్యంచంపశుమవస్థాప్యప్రధివ్యాస్సంవృచఃపాహి । తస్యా
ధస్తాద్భర్హిరుపాస్యతి । ఉపాకరణయోరన్య తరస్తస్మిన్త్సంజ్ఞపయ
తి । ప్రత్యజ్ఞరసమ్మదీచీనపాదమమాయం కృణ్వంతగ్ సంజ్ఞపయత ।
ఉక్త్వాపరాజ్ఞావర్తతే ధ్వర్యుర్యజమానః । స్వర్విదసిస్వర్వి త్వాస్వర్
హిస్వంమహ్యాగ్ స్వః పశుభ్యోకవిదసికం విత్వాలోకమహిలో
కంమహ్యాంలోకంపశుభ్యోగాతువిదసిగాతుంవిత్వాగాతుమహిగాతుం
మహ్యాంగాతుంపశుభ్యోనాథ విధసినాథం విత్వానాథ మహినాథం

మహ్యంనాథంపశుభ్యః । నవాఉవేతన్మియ సేవరిష్యసిదేవాగ్ ఇదేషి
 వధిభిస్సుగేభిః । యత్రయంతి సుకృతోనాపి దుష్కృతస్తతి త్వాదే
 వస్సవితాదధాతు । ఆశానాంత్యాశాపాలేభ్యశ్చతుర్భ్యో అమృతే
 భ్యః ఇదంభూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమహవిషావయం । విశ్వఆశామధు
 నాసగ్ సృజామ్యనమీవాఆపటషధయోభవంతు । అయంయజమా
 నోమృధోవ్యస్యతామగృభీతాః పశవస్సంతుసశ్వే ఉక్త్వాపరాజ్ఞావ
 ర్తతే । యజమానః । నానాప్రాణోయజమానస్య పశునాయజ్ఞోదేవే
 భిస్సహదేవయానః । జీవందేవానామప్యేతుపాథస్సత్యాస్సంతుయజ
 మానస్యకామాః । అధ్వర్యుర్జపతి । యాసామూధశ్చతుర్బిలంమధోః
 పూర్ణంఘృతస్యచ । తానస్సంతుప యస్వతీరస్మిన్తోష్ఠేవయోవృధః ।
 ఇహపశవో విశ్వయాపారమంతామస్మిన్ యజ్ఞేవిశ్వవిదోః ఘృతాచీః ।
 అగ్నింకులాయ మభిసంవిశానాఅస్మాగ్ అవంతుపయసాఘృతేప ।
 పృషదాజ్యం ద్వయమవేక్షమాణౌ వాగ్యతావాసాతే ధ్వర్యుర్యజ
 మానశ్చ । ఇంద్రస్యభాగస్సువితేదధాతనేమం యజ్ఞంయజమానంచ
 సూరాయోనోద్వేష్ట్యనుతగ్ రవస్వానాగసో యజమానస్య వీరాః ।
 వాశ్యమానేవేక్షేతే । అథపశుప్రాయశ్చిత్తాని । అస్మిన్పశౌవా
 శాదిదోషనిర్హరణార్థం తదుక్తప్రాయశ్చిత్తానికరిష్యే । యదస్యపా
 రేరజసశ్చుక్రం జ్యోతిరజాయత । తన్నఃపర్షదతిద్విషోగ్నే వైశ్వా
 నర । స్వాహా । అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం । యస్మాద్భీషావాశిష్ఠాస్త
 తోనోఅభయంకృధి । ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యో మృడనమ్మో రుద్రాయ
 మీధుషేస్వాహా । రుద్రాయమీధుషఇదం । యఇదమక్స్తస్మై నమ
 స్తస్మైస్వాహా । రుద్రాయమీధుషఇదం । అపఉపస్పృశ్య । యదస్య
 పారే । యస్మాద్భీషాన్యషదః । యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మా
 ద్భీషావేపిషాః । యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాపలా
 ఇషాః । యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాసమజ్ఞాఫాః ।
 యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషానిమేహసి । యదస్యపా

శే । యస్మాద్భిషాశశృత్కరోషి । వాశిన్యవదవేవిష్టాః పలాసమశ్శి
మేశకృత్ । ఆదిర్యోదస్యసప్తనాయ ఇదంసాత్యయోర్ద్వయోః య
తపశుర్నాయుమకృతోరోవాపద్భిరాహ తే । అగ్నిర్నాతస్తా దేనసావి
శ్వాన్ముంచ త్వగ్వాసస్వాహా । సంజ్ఞప్తే సంజ్ఞప్త హూమంజ
హూతి । అగ్నయదదం । సంజ్ఞప్త హూమేతుహుతే ప్రతాప్యేనప్త
క్షశాభేతువపాశ్రీపణ్యోష్టప్త మిత్యాహవసియ్య ఏవముఖ్యాభిషే క్షీ
ప్రతిపత్నృనర్వా । నిష్టప్తగర్హోన్విష్టప్తా ఘశగ్నః । శమితారఉపే
తనయజ్ఞం దేవేభిరిన్వితం । పా శాత్ప శుం ప్ర ముంచ తు ।
ఘంధాద్యజ్ఞ ప తిం ప రి । ప పా శ్ర ప ణీ భ్యాం ప శు ము పై
తోధ్వన్యర్యజమానశ్చ ప శోః పా శం ప్ర ముంచ తు । ఆ దితిః
పాశంప్రముమోక్త్యేతన్న మఃపశుభ్యః పశుపతయేకరోమి । సంవేష్ట్య
రశనాంగీ వాసునిధాయ । ఏకశూలయోపసృజ్యచాత్వాలడదస్యతి ।

అరాతీయంతమధరంకరోమి । తతఃప్రతిప్రస్తాతాపత్నీ ముదానయతి
నమస్తతాన । పత్న్యాదిత్యముపకృష్ట తే । అనర్వాప్రేహి ఘృతస్య
కుల్యామనుసహ ప్రజయా సహరాయస్పాషేణ । పాచీముదాన
యతి । ఆపోదేవీశ్శుద్ధాయ వశ్శుద్ధాయూయ దేవాగ్ ఊర్వగ్ శు
ద్ధావయంపరివిష్టాః పరివేష్టారోవో భూయాస్మ చాత్వాతపత్నీ
భోవమృశతి । ఋత్విజోయజమానశ్చనపత్నీ త్యేకే । అద్భిః పశోస్స
ర్వాన్ప్రాణానాప్యాయయతి । సర్వాణ్యాగాన్యధ్వన్యంభిషించతి । ప
త్న్యాశ్చాయ యత్యేతద్వావిపరీతం । వాక్తరప్యాయతాం । శమ
ద్భ్యః । వాచం । ప్రాణస్తరప్యాయతాం । శమద్భ్యః । ప్రాణం ।
చక్షుస్తరప్యాయతాం । శమద్భ్యః । చక్షుషీ । శ్రోత్రంతరప్యాయతాం
శమద్భ్యః । శ్రోత్రేయాతేప్రాణాంచుచ్ఛగ్గామయా చక్షుర్వాశ్రో
త్రంయత్రేక్రూరం యదాసితం తత్తరప్యాయతాం తత్తవతేన శుంధ
తాం । శమద్భ్యః । హృదయదేశం । నాభిస్తరప్యాయతాం శమద్భ్యః
నాభిం । పాణుస్తరప్యాయతాం శమద్భ్యః । గుదం । మేధ్రం తత్త

శ్లోయతాంశమద్భ్యః శుద్ధాశ్చరితః । తూష్టింపాదానకీర్త్య । శ
మద్భ్యః । పాదాన్ । శమోషధిభ్యశ్శంపుధివై శమహూభ్యాం
భూమ్యాగ్ శేవంసినియ్య । ఓషధేత్రాయస్త్వై నం ఉపకరణయో
రవశిష్టం దక్షిణేన నాభిమంతర్ధాయ స్వధితేమైసగ్ హిగ్ సిః ।
స్వధితినాపార్శ్వత స్తిర్యగాచ్ఛ్యతిఅకుడేనస్పృశ్య । బర్హిజోగ్రగ్ న
వ్యేనపాణీనాద తేఅధమధ్యంయతఃఛ్యతి । తదుభయతోహహితేనా
క్త్వా రక్ష సాంభాగోసిఉ త్తరమపరమవాంతరదేశంవా నిరన్యాపడప
స్పృశ్య । రక్షోభ్య ఇదంఅ దై నెత్తన్వ్యేనపదాభితిష్ఠతి । ఆవపాయాదర్
శనాత్ । ఇదమాహగ్ రక్షోవబాధే । ఇడదమహగ్ రక్షోధమంత
మోనయామియోస్మాన్వైష్టి యంచవయంద్విష్ణు ఇదమెనమధమం
తమోనయామి । ఇషేత్వా । వపాముర్ధ్వ । ఘృతేనన్యాపాపృధి
వీప్రోద్వాభాం । వపయాద్విశూలాంప్రచ్ఛాద్య । ఊర్జైత్వా । తని
మోతతిఏకశూలయోపతృణత్తి । దేవేభ్యఃకల్పస్వ । అభిమంత్రం
దేవేభ్యశ్శుంధస్వ । అద్భిరవోక్త్య । దేవేభ్యశ్శుంభస్వ । స్వధితినా
వపానింమృజ్య । అచ్చిన్నోరాయస్సువీర ఇంద్రాగ్నిభ్యాం త్వాజు
ష్టాముత్క్లంతామి । ఉత్క్లంతతి । అపడపస్పృశ్య । ముష్టినాశ
మితావపౌద్ధరణమపిధాయాస్తై ఆవపాయాహూమాత్ । వ్రత్య
ష్టగ్ రక్షః ప్రత్యష్టా అ రా త యః । శామితే వ
పాంప్రతితప్య । నమస్సూర్యస్యసందృశే । ఆదిత్యముపస్థాయ । ఉ
ర్వంతరిక్షమన్విహి । అభిప్రవృజతి । ఉల్ముకైకదేశమాచాయాగ్నిధ్ర
మూర్వః ప్రతిపద్యతే । వపాశ్రపణీపునరన్వారభతేయజమానః । ఉ
ల్ముకైకదేశ మాహవనీయే ప్రత్యపేనృజతి । నిర్దగ్ధగ్ రక్షోనిర్దగ్ధాల
రాతయః । ఆహవనీయస్యాం తిమేంగారేవపా నికూడ్య । అంతరా
యాపమాహవనీయంచదక్షిణాతిహృత్య । ప్రతిప్రస్థాతేప్రయచ్ఛ
తి । తాం దక్షిణతఃసీనః । ప్రతిప్రస్థా తాహవనీయేశ్రవయతి । వా
యోవీహిస్తాకానాం । బర్హిజోగ్రమధస్థాద్వ పాయాడిపాస్యతి ।

త్వాము తేదధిరే హవ్యవాహగ్ శృతంకర్తారముతయజ్ఞయంచ । ఆ
 గ్నే సదక్ష సుతనుర్ హి భూత్వా భహవ్యాజాతవేదోజషస్యస్వాహా ।
 స్రువేణవపామభిజుహోతి । జాతవేదసద్ధదం । ప్రాదుర్భూతేషుస్తా
 కేషుస్తా కేభ్యోనుబ్రూహి । అలోహినీగ్ సుశృతాంకృత్వా । య
 స్తతత్మాపశుషుప్రవిష్టః । దృగ్ హగాదృగ్ హ । సుపిష్పలాటషధీః
 కృధి । దక్షిణస్యాంవేదిశోణ్యాంబర్హిషిస్తక్ష శాఖాయాంవపాశ్ర
 వణీభ్యాగ్ సహసాద్యా । క్రయుతాద్వేషాగ్ సి । వపాశ్రవణీప్రహృ
 త్యత్మాష్టిం నిధాయ । ఇదమింద్రియమయం యజ్ఞోమనూగ్నై పంచ
 హూతా । ఘృతవతిశబ్దేజహూపభృతావాదాయదక్షిణాసకృదతి
 కాగ్రంతః । ఆకిశ్రాకివయస్వాహాకృతీభ్యః ప్రేష్య । పృథివీహూతా । స్వాహా
 కారాయాగ్నయ ఇద్ధి । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమన
 తస్యకించన । ప్రత్యాక్రమ్య । కేషేణధృవామభిఘార్య । పృషదా

జ్యద్వయమిభిఘారయతి । అధవపాంసోపభృతం । ఆజ్యభాగ్నాఋజ
 తి । ఆప్యాయతాం । త్రిః । అగ్నయ ఆజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆప్యా
 యతాందక్షిణాతిక్రమ్య ఆకిశ్రాకివయస్వాహాకృతీభ్యః ప్రేష్య ।
 అగ్నయ ఇద్ధం । అగ్ని నాయజ్ఞశ్చక్షుష్మానగ్నై రాహృ దేవయజ్యయా
 చక్షుష్మాన్భూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య । పూర్వవధవద్యంత్యం ప్రే
 ష్యతి । సోమాయాజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆకిశ్రాకివయస్వాహాకృతీభ్యః
 ప్రేష్య । సోమాయేదం । సోమేనయజ్ఞశ్చక్షుష్మాన్ద్యోమ
 స్వాహాం దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్భూయాసం । ఆప్యాయంతాం ।
 స్వాహాదేవేభ్యః । పూర్వంపరివప్యగ్ హూత్వా । దేవేభ్య ఇద్ధం । అ
 గ్నిర్హూతా । ఆప్యాయతాం జహ్వముపస్తీర్య । స్రువేణహిరణ్యశ
 కలమవదాయ కృత్వాన్వపాగ్ స్రువేణత్మాష్టిం మవదాయ । హిర
 ణ్యశకలముపరిష్టాత్కృత్వా । ఆప్యాయతాం । అభిఘారయతి । ఇం
 ద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యవపాయామేదసోనుబ్రూహి । ఆకిశ్రాకివయస్వాహాకృతీభ్యః
 ప్రేష్య । జాతవేదోవప

యాగచ్ఛదేవాంత్యగ్ హి హూతాప్రథమాబభూధ । ఘృతేనత్వం
తనువోవర్ధ యస్వస్వాహాకృతగ్ హవిరదంతుదేవాస్వాహా । వష
ట్కృతేజ హూతః । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహం
దేవయజ్యయా జేమానం మహిమానం గమేయం । కృత్యాక్రమ్య ।
ఆప్యాయంతాః । దేవేభ్యస్వాహా । ఉత్తరంపరివప్యగ్ హుత్వా । దే
వేభ్యఇదం । స్రువేణవపోద్ధరణమభిఘాయతి । ఉత్తరతస్త్రిన్వృతిప్ర
స్థాతాహవసీయేవ పాత్రపణీప్రహరతి । స్వాహార్థ్వనభసంమారు
తంగచ్ఛతం । ఉర్ధ్వనభసేమారుతామేదం । అథనేభ్యిర్ఘృస్సగ్ స్నా
వేణాభిజహోతిజహ్వైవైన । స్వాహా । ప్రజాపతయఇదం । అత్రయ
జమానో వరందదాత్యనద్వాహం । తిస్రోవాధేశు

స్త్రిస్రోవాదక్షిణాః బ్రహ్మస్త్రిహ్మసి । బ్రథ్నపిత్వస్వే
త్యాది । సహస్రధారఉష్ణోఆక్షియమాణః । శవాధారపృథివీమం
తిరిక్షుదివంచతేనానడుహతి తరాణిమృత్యుం । దక్షిణనద్యభ్యుక్షహ
ర్తవై । దక్షిణతపతద్బాహ్మణాః । అయంవోనద్వాసహిగ్ శంతో
యథాభాగంప్రతిగృహ్ణీస్వం । తేనప్రదశకృత్వోహన్య । ఓం ఓం ।
దేవస్యత్వా - రుద్రాయాగామితి ప్రతిగ్రహః । ఉత్తరతఃపరితేతియజ
మానస్సంప్రేష్యతి । సముత్క్రమ్యసహపత్నీకాః పంచభిశ్చాత్వా
లేమార్జయంతే । హుతాయావసాయాం మార్జయిత్వా । ఆపోహి
ష్ఠామయోభువః... ఆపోజనయథాచనః । ఇదమాహః ప్రవహతావ
ద్యంశమలంచయత్ । యద్వాహమభిదుద్రోహాయద్వాశేపే అభివృ
ణం । ఆపోమాతస్మాదేన సోదురితాత్పాతు విశ్వతః । నిర్మాముం
చామిశకుథా నిర్మావరుణాదధి । నిర్మాయచుస్య పద్భీశాత్సర్వస్మా
ద్దేవకిల్బిషాదధోమనుష్యకిల్బిషాత్ । కశుపురోడాశస్య పాత్రస్సగ్ సా
దనాదకర్మప్రతిపద్యతే । వీహిమయంపశు పురోడాశం నిర్వవతి
ఏకాదశపురోడాశకజాలానిశూర్పాచ ద్వంద్వమితిరాణి ప్రకృతివత్
పురతఃసాత్రింస్సోశిత్రహరణం మేక్షణం మదం త్యర్థముపవేషము

త్వవనార్థంచ । నబ్రహ్మవరణం యజమానవాచయచ్చ । సంవేశేడి
తామిత్యాది నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మి
ద్రాగ్నిభ్యాంజష్టానిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది అదిత్యాస్తాస్త
శస్తేనాదయామింద్రాగ్నిహవ్యగ్ రక్షేధాం । సశూకాయామిత్యా
ది । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్నిభ్యాం వోజష్టాప్రో
తామి శు ధన్వమిత్యాది । సర్వాభిరన్భిః ప్రోక్షణం । కృష్ణాజినా
గానాది । హవిష్కృతావాచం విసృజ్యపశుంవిశాస్తి । హృదయం
జిహ్వవక్షోయకృద్వృక్కౌ । సవ్యందోరుభయపార్శ్వే దక్షిణాశోణే
ర్గుదత్పతీయమితీదైవతాని । దక్షిణందోస్సవ్యాశోణేర్గుద త్పతీయమితి
సోఽష్టకృతాని । క్షామానస్త్రిహానం పురితతుం వనిష్టుమద్యుద్ధింమే

దోజాఘనీమిత్యద్ధదతి । గుదంమానిర్లైష్వీర్వనిష్టుం మానిర్లైష్వీరితి
సంప్రెష్యతి । మావిపర్యా స్రెత్త్యధోధవతి । హృదయశూలగ్ శాఖా
పవిత్రముపవేశం కుంభీంచ । నిష్టప్తగ్ రక్షోనిష్టప్తోఘశగ్ సః శామి
త్రేప్రతితప్య । ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్చ । ఉప వేషమాదాయ । నిరూ
ధంజన్యంభయం నిరూధాస్సేనాఅభీత్వరీః । శామిత్రాదుదీచోగ్ గా
రాన్నిరూహ్య । నబహిః మాతరిశ్వనోఘర్మోసి । భృగుశో మంగిర
సాంతపసాతప్యన్వ । వసూనాంపవిత్రమసి । దేవస్తాసవితా పునాతు
వసోఃపవిత్రేణ శతధారేణసుపునా । ఇకాదశకృత్వః । ఉదక్పవిత్రే
కుంభ్యాంపశుమవధాయ శూలేక్షణీక్య । హృదయగ్ శామిత్రే
శ్రపయతి । అవరక్షోదివస్సపత్నమిత్యాది అవహననాది కర్మప్రతి
పద్యతే । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్నిభ్యాం జష్ట
మధివపామి । ధాన్యమసీత్యాది కపాలానాముపధానకాలే ప్తాపుక
ధాయతూష్ణీత్రీణే । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్ని
భ్యాంజష్టగ్ సంవపామి । పిష్టాన్యత్పూయాన్యాహ యజతోతూ
య । సృవేణాద్భ్య ఇత్యాది । ఆప్యలేప బర్హిషి నిసీయ్య । ఘృత
శోహ్యగ్నిస్తాప్తహ్వయతి దేవయజ్ఞాయై ప్రాశిత్రమాదాయ ప్రతు

క్షుం రతుః పృథ్వీస్థా అరాతయః అనిశితమసినపత్నక్షయణః । రూ
 పంవణం పశూనాం । అగ్నే స్త్యజేజిప్తేనా దివశ్శిల్పం అయం ప్రా
 ణశ్చ సానశ్చ ప్ర సరేకవితే అపి సృజ్య । ఉద్వాసనకాలే తూష్ణీ
 మభిఘారణః ప్రయేణేత్యాసాదనం । అయం యజ్ఞోమమాగ్నే పంచ
 వహతా పునః పంచవహతా శృతేవాపశౌ । జహ్వముప స్తీర్య
 త్యాది ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశ న్యానుబ్రూహి । ఆతి శ్రాతి
 నయ । ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశ స్యప్రేష్య । ఇంద్రాగ్నిభ్యమిదం
 ఇంద్రాగ్నియోరహందేవ యజ్యమే ద్వియ వ్యంన్నాదో భూయా
 నం । ప్రత్యాక్రమ్య సపర్యణ హూమానానాదిషాః । జహ్వముప
 స్తీర్య త్యాది । అగ్నయేనుబ్రూహి । ఆతి శ్రాతి నయ । అగ్న
 యేప్రేష్య । అగ్నయ ఇదం । అగ్నే రహందేవ యజ్య యాయుష్మాన్
 యజ్ఞేన ప్రతిష్ఠాంగమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య । ప్రస్తరాదన్యత్ర సృచో
 న్నాదనం । నవైశ్వానరేహవిః । నవినుజ్యప్రాశ్శితం । నయజమాన
 భాగమిదంతస్సంతిష్ఠతే । ఉపసూతాం మైత్రావరుణ వష్టాంభక్ష
 యిత్యా । పూర్వవత్ప్రస్తరే మాజయిత్యా । సృవేణవృషదాజ్య
 స్యోపసాత్య । వేదేనోపయమ్య । త్రిఃపృచ్ఛతి । శృతగ్ంహవీశ్శిమి
 తః । శృతం । పూషామాపశుపాఃసాతుప్రథమేభిప్రజతి । శృతగ్ంహవీ
 శ్శిమితః । శృతం । పూషామాధిపాఃసాతు । అధార్ధై ద్వితీయ్యం ।
 శృతగ్ంహవీ శ్శిమితః । శృతం । పూషామాధిపాఃసాతు । కుం
 భీప్రావ్యతృతీయ్యం । శూలాత్ప్రవృహ్య హృదయం కుంభ్యానువ
 థాయ । సంతేమనసాను స్సప్రాణేన ప్రాణోజష్టందేవేభ్యో హవ్యం
 పుతవత్స్వా హేంద్రాగ్నిభ్యాంత్యా జష్టనుభిఘారయామి । పృ
 షదాజ్యేన హృదయ మభిఘాయతి । ఉత్తరతః పరిక్రమ్యాజ్యేన
 పశుం । యస్త ఆత్మా కశుషు ప్రఃప్తః । స్వాహూమ్మగోవ్య
 ధిప్తే । ఉద్యంతఃకామ్నా మనుమంత్రయతే । దృగ్హాగా దృగ్హా ।
 కశుగ్హారం న్నార్వ్యతోహృదయ శూలం ధారయత్యనుప స్పృశ

న్నాత్మనమితరాగ్ శ్చూతరాఘూప మాహవనీయః చ దక్షిణాత్తి
 హృత్య । పంచహోత్రావః ఘోత్రావా । దక్షిణస్యాం వెదిశోఽన్యా
 మోసాద్య । ఇమాన్దిదియాన్యా మృతానివీర్యాణ్యేభిరింద్రాయ పశ
 వోచికిత్సన్ । తైర్దైవాఅవతోపమామిహేషమూర్జం యశస్సహస్ర
 జస్సనెయగ్ శృతానిమయి శ్రయంతాం । అయంయజ్ఞోమమాగ్నై
 పంచహోతాపునః పంచహోతా । చతస్సుమాపస్త్రణితే । జ
 నాశభృతోర్వ సాహామహావన్యాగ్ సమవత్తథాన్యామితి । జ
 హూపభృతోర్ధ్వనాఉపస్తీర్య ఇతరయోస్థాలీగతేనా జ్యేనజహూప
 భృతోఽహిరణ్య శకలమువధాయ । హృదయాద్వృక్క్యాభ్యాంచ మే
 దోగృహీత్వాన్యత్రనిధాయ । హృదయశ్యాగ్రేవద్యతి । నూభీర్నా
 సంవిధాః । బర్హిషిష్లక్షశాఖాయా మవదానాన్యవద్యత్సంప్రేష్య
 తి । మనోతాయైహాపిహోవదీయ మానస్యాను బ్రూహి । అధద్వితీ
 యం । అధజహ్వయాఅధవత్సః । యథాకామీతరేషాం యథా
 దృతందైవతానాం ద్విద్విరవదాయ । జహ్వందైవతాన్య వధాత్యుప
 భృసావిష్టశృతానాగ్ సక్యత్సక్యత్ । గుదంత్రైధం విభజ్య । స్థవిమ
 దుపేయద్దోభ్యనిధాయ । మధ్యమంద్వైధం విభజ్య । దైవతేష్వవద
 థాత్యేణిమత్సోవిష్టకృతేషు । గుదమవధాయ ప్రత్యభిఘార్య । యద
 వదానానితేవద్యన్ । త్రేధామేధావద్యతి । ద్విభాగగ్ సృవోస్త్రతి
 యగ్ సమవత్తథాన్యామితి । యూషేమేదోవధాయ । మేదసాస్రచా
 ప్రావృత్యహేతణ్య శకలముహరిష్టాత్కృత్వా । ఆప్యాయతాం । అభి
 ఘారయతి । సమవత్తథాన్యాగ్ వడాద్యానీడామవద్యతి । వనిష్ఠుగ్ం
 సప్తమమథోభ్య నాపనిష్టోస్సప్త మాదనస్థిభిరిడాం వర్ధయంతి । క్లో
 మానంస్త్రిహానం పురితతుమిత్యన్యవధాయ । యూష్ణోపసిచ్యాభిఘార
 యతి । అపాత్వేషధీనాగ్ రసంగృహ్లామి । వసాహోమహావన్యాం
 వసాహోమంగృహ్లామి । స్వధితి నాసవ్యేన ధారాంచినతి । హస్త
 యౌరహకపస్పృశ్య । తూష్ణమభిఘార్య । శ్రీరస్యగ్నిస్త్రీశ్రీణాత్వా

వన్నమరిణన్ । పాశ్వేనవపాహూమంబ్రయాతి । వాతేస్యత్వా
 ధ్రజ్యైపూష్ణోరగ్గ్ హ్యలపామోషధీనాగ్ రోహిష్యే । తేనైవాపి
 ధాయ । స్వధీతినావాప్రయతాతి స్వధీతినాపిదధాతీత్యేక । అధయ
 న్నశీగోవద్యతి । నాగ్ సయోర్ణాణాకస్య నాకరసక్థ్యోరనవదాని
 యానితానిశ్చతైస్సం నిధాయసకమ్పశతి । షాడ్రః ప్రాణోఅంగేఅం
 కేనిదేధ్యదైంద్రోపానో అంగే అంగేవిభోభువద్దేవ త్వష్టర్యూరితేనగ్
 సమేతువిషురూపాయత్స్స బ్రహ్మణోభవథదేవత్రా యంతమవసేసఖా
 యోనుత్వామాతాపితరోమదంతు । సమ్పశతి । అధవావిషాప్రచర
 తి । ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యహవిషోనుబ్రూహి । ఆకిశాకివయ ।
 ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యహవిషఃప్రేష్య । యోజ్యాయార్ధచ్చే । ప్ర
 తిప్రస్థాతావనా హోమంజహూతి । ఘృతంఘృతపావానః పిబత
 వసాంవసపావానః పిబతాంతరిక్షస్య హవిరసిస్వాహాత్వాం తరితౌయ
 స్వాహా । అంతరితౌయదం । ఉద్రేకేణదిశః ప్రదిశఇతిప్రతిదిశంజ
 హూతిమధ్యే కంచమేనప్రాంచ ముత్తమగ్ సగ్ స్థాప్య । నమోది
 గభ్యిఇత్యుపతిష్ఠతే దిశస్వాహా । దిగభ్యిఇదం । ప్రదిశస్వాహా । ప్రది
 గభ్యిఇదం । ఆదిశస్వాహా । ఆదిగభ్యిఇదం । విదిశస్వాహా । విదిగభ్యిఇ
 దం । ఉద్దిశస్వాహా । ఉద్దిగభ్యిఇదం । స్వాహాదిగభ్యః । దిగభ్యిఇదం । న
 మోదిగభ్యః । ఉపతిష్ఠతే ఎవల్క్రతేజహూతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యా
 మిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహం దేవయజ్ఞయాజేమానంమహ్నిమానం
 గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య । నారిష్ఠహూమాస్తువనస్సజేపాక్ ।
 దశతేతనువఇత్యాది । నారిష్ఠాగ్ హూత్వా । జహ్వముపస్తీర్య । స
 కృత్పుషదాజ్యసోమ్యహుత్వద్విరభిఘార్య । వనస్సతయేనుబ్రూహి ।
 ఆకిశాకివయ । వనస్సతయేప్రేష్య । వనస్సతయాఇదం । వనస్సతేర
 ధహందేవయజ్ఞయామృష్మాన్ యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాంగమేయం । తతస్థవి
 వ । ఉపర్యాహవనీయేజహ్వహా వభృతానివిహర్యస్యం నాహ । అ
 గ్నయేస్సిష్టకృతేనుబ్రూహి । అగ్నయేస్సిష్టకృతేప్రేష్య । అగ్నయే

స్విప్తకృతీధనం అగ్రస్విప్తకృతీధాదేవయజ్ఞయా యుష్మాన్ యజ్ఞస్వ
ప్రతిష్ఠాంగమయం ప్రకృత్యక్రమ్యజహ్వనః ఆసీయ | వైశ్వనరేణ
ది | ఆయతననుచాసాదయత్వా | అత్రేదాయానిర్వదానమతేన
మానునంతి | ధర్మాజనాద్య వాంతరేదామవద్యతి | మేదసాపస్తీ
ర్య | మేదసాభీఘాయతి | ఉపహూతాం మైత్రావరుణషష్ఠాధ్య
యతి | ప్రతిపస్థితానప్తనుః | వనిష్టుమగ్నీధే | వడవత్తమగ్నం
సాపాదయత్యుగ్మ్యధిగ్గ హోత్రేనారణిమూర్జానాంతే | అగ్నిదాప
యజానంగారానా హరోపయష్టురుహసీద | బ్రహ్మన్విస్థాస్యామస్సమి
ద్ధమాదాయాగ్నీత్పరిధీగ్ శాచ్చిగ్చనకృత్స్వంమృధ్ధి | అగ్నిధాదా
పయజానం గారానాహరతి | హూతీయఉపయజతి | శామిత్రా

నిరూఢపశుబ ధఉత్తరస్యాం వెదిశోక్త్యాం గుదకాండ మేకాదశధా
తిర్యక్స్థిత్యా | అసంభిందన్న పర్యావర్త యన్ననూయాజానాంవష
ట్కుతేవఘట్కృత ఏకైకం గుదకా డ | ప్రతిప్రస్థితాహస్తేస్తేవజ
హూతి | సముద్రంగచ్ఛస్వాహేత్యైతైః ప్రతిమంత్రం | బ్రహ్మ |
దేవసవితరేతతేత్యాది | అధ్వర్యుః | పృషదాజ్యంజహ్వమాసేను |
పృషదాజ్యవాని ముపభృతింకృత్వా తేనైకాదశానూయాజానుయ
జతిదేవేభ్యః ప్రేష్యేతిపంధమగ్నం సప్రేష్యతి | ప్రేష్యప్రేష్యేత
రాతాతామజమానః ప్రాకృతైరనుమంత్రయతైః | పంధమేనాగ్నం
శచ్చత్తురోదశమ చ | ద్వితీయేనపాగ్వనస్పతేరుత్తమేన తేనముత్తర
యోర్వికాశే మాభాహూతారచోదయ హోధ్వర్యుమ్మైత్రావరు
ణస్పయథయజేతి | దేవాయబహిషేగ్నయఇదం | సముద్రాయేదం |
బహిషేహందేవయజ్ఞ యాకజానాన్భూయానం | దేభ్యోద్వా
రోభ్యగ్నయఇదం | అంతరిక్షాయేవం ద్వా రామహందేవయజ్ఞయాప్ర
జానాన్భూయానం | దేవభ్యాముపాసానక్తాభ్యామగ్నయఇదం | దేవా
యసవిత్రిధివం | ఉపాసానక్తరూరహందేవయజ్ఞయాకజానాన్భూ
యానం | దేవభ్యా హోష్టిభ్యామగ్నయఇదం అహూతాత్రాభ్యా

మీదం । దైవ్యయోగోజ్జ్వలయోరహం దేవయజ్ఞ యాత్రజావానూభ
యానం । దేవీక్షాణాపాతీ భ్యామగ్నయధదం । మిత్రావరుణభ్యా
మీదం । ఊజ్జాపాత్యో రహం దేవయజ్ఞయాపసు మానూభయానం
వైవీభ్యాగ్ంహోత్పిభామగ్నయధదం । సామా యేదం । దైవ్యోర్ హూ
త్రోరహం దేవయజ్ఞయాపశు మానూభయానం । దేవీభ్య స్తస్మభ్య స్త
స్మభ్యోగ్నయధదం । యజ్ఞాయేదం । తిస్మణాంతిస్మణాం దైవినామహం దే
వయజ్ఞయాపశుమానూభయానం । దేవాయనరాశిగ్ సాయాగ్నయ
ధదం । ఛందోభ్యధదం । నరాశిగ్ సస్యహం దేవయజ్ఞ యావశు
మానూభయానం । దేవాయనస్పతయేగ్నయధదం । ద్యావాపృథివీ
భ్యామీదం । వనస్పతేరహం దేవయజ్ఞ యాయుష్మాన్ యజ్ఞే ప్ర
తిష్ఠాంగమేయం । దేవాయబ్ హిషో వారితీనామగ్నయధదం । వభ
సేదివ్యా యేదం । బర్హిషో వారితీనామహం దేవయజ్ఞయాత్రజావా
నూభయానం । దేవాయాగ్నయేస్విష్టకృతధదం । అగ్నయేవైశ్వాన
రాయేదం । అగ్నేస్విష్టతోహం దేవయజ్ఞయాయుష్మోన్ యజ్ఞేన
ప్రతిష్ఠాంగమేయం । ప్రతిప్రస్థతా సర్వాణిహుత్వా అద్భ్యస్తావ
దీభ్యః । బర్హిషి లే పం ని మృ జ్య । మ నో మే
హర్షియచ్ఛతనూంత్యచంపుత్రం నస్తారమశీయ । జవతి । అధ్వర్యుః ।
ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వోగ్ం స్వరమవధాయానూయజాం తేజహూ
తి । ద్యాంతేధూమోగచ్ఛత్వం తరిక్షమర్హి । పృథివీ భస్మనాపు
ణస్వస్వాహా స్వరవధదం । ఆశుతనేస్రుచౌ సాదయిత్వా । వాజవతి
భ్యామిత్యాది । జహూద్వయస్యోపభృద్వయస్వ । ఉద్యమనాదివ
రిధ్యం జనంజహ్నేవ । అక్షగ్రిహణా ఇత్యావృత్తిః । సమానమూత్ర
త్యాశ్చావణాన్ధూక్తవాకేః ప్రేషోనున్నికయతే । తంమైత్రావరుణో
యాదగ్ని మద్యహూతారమవృణోతేతి । అగ్నయధదం । అగ్నోరహ
ముజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహము-షం । ఇం
ద్రాగ్ని భ్యామీదం । ఇంద్రాగ్నియోరహము జ్జతిమనూజ్జేషం । వన

స్వతయశ్చదం । వనసకితేరహముజ్జతిం । దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్యశ్చత్యాది ।
 ధ్రువావగ్గచతస్సుభిస్సగ్గ్రహావహూమః । పరిధీనభిజహూతి ।
 అగ్నేర్వోపన్నగృహస్యసదసిపానయామి సుమ్నా యసుమ్నిసీన్సు
 మ్మమాధత్త । ధురిధుశ్యాపాత । తక్షిణేన విహారింబాఘునీగ్ హ్య
 త్వా । తాయాపత్నీ స్యుయాజియంత్యా జ్యేనసోమ స్త్వష్టరాకావి
 ష్ట్య । ఉత్తానాయైహాఘున్యైదేవానాంపత్నీ భోవద్యతి । నీచ్యాగ్న
 యే గృహపతయే । ఉత్తానాయై హూతేదామవద్యతి । నీచ్యాగ్న
 ధే । తాంపత్నైప్రయచ్ఛతి । తాగ్ సాధ్వర్యవేన్యన్యైవాత్రాహ్వా
 నాయ । బాహుగం శమిత్రేవగంసబ్రాహ్మణాయ । నపిక్తులేపభ
 లీకరణ హూమా । యానరస్వతీశ్చత్యాది । నత్రార్హపాత్రనినయనం

తూష్ణింపుష్టిమతీకశుమ తీప్రహ వతీగృహమేధిని భూయూతం । య
 ధేతమాహవనీయమిత్యాది । ప్రాయశ్చిత్తాంతే । యజ్ఞయజ్ఞాదగచ్ఛతి
 త్రీణిసమిప్తయజ్ఞాగంషిజహూతి । యజ్ఞయజ్ఞం గచ్ఛయజ్ఞపతింగ
 చ్ఛస్వాంయోనిం గచ్ఛస్వాతే । యజ్ఞయేదం । ఏవ తేయజ్ఞో
 యజ్ఞపతే సహనూక్తాకస్సునీరస్వాహా యజ్ఞపతయశ్చదం । దేవా
 గాతువిదశ్చత్యాది । అభిస్తుణీహి । ప్రణీతానినయనం యగదేవామ
 నుషేషు । యానిఘ రేలనుపస్పృశన్ శృదయశౌలముదబ్ధ రేత్యా
 నంచరేపడపనినీయ । శుష్కార్ద్రయోస్సంధావుద్వానయతి । శుగ
 సితంపాష్టానమభిశోచయోస్మాద్వేషియంచ వయంద్విష్టుః । సుమి
 త్రా ఆపటవధయస్సంతుదుర్మితాస్తస్మైభూయాసుర్వోస్మాద్వేషి
 యంచవయంద్విష్టుః । తస్మిగ్ శ్వాత్వాతేసహపత్నీ కామార్జయంతే
 ధామ్నోధాన్వోరాజన్నితో వరుణనోముంచ యదాపోఆఘ్నియావ
 రుణేతిశపామహేతతో వరుణనోముంచ । ఉదుత్తమం వరుణపాశమ
 స్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రద్ధామ ! అధావయ గూదిత్యవ్రతేత
 వానాగసోఅదితయేస్యామ ఆదిత్యముపస్థాయ । ఏధోస్యేధిషీమహి
 సమిదసి । తేజోసి తేజోమయిధేహి । ఆహవనీయే సమిధఅథాయ ।

అపోలద్యా న్వచారిషగ్ం రషేనసమస్మక్కుహి । ఫయస్సాగ్ అగ్న
 ఆగమంతంమాసగ్ నృజవర్చసా । ఉపతిష్ఠంతే । బ్రహ్మ । అయా
 డగ్నిరిత్యాది । యజమానోవిష్ణ్వతిక్రమాదిగోమజ్జపాంతే । నమస్వ
 రుభ్యస్సన్నాన్నావగాత । వశాచ్ఛద్దహ్వాన్నంభూయాసం । శృంగాణీ
 వేచ్ఛుంగిణాగ్ సోదదృశిరే । చమాలవంతస్వరవః కృధివ్యాతేదే
 వానస్వరవస్వస్థివాగ్ సః । నమస్సఖభ్యస్సన్నాన్నావగాత । ఆశా
 సానస్సువీర్యగ్ం రాయస్పృష్ఠగ్ న్వశ్వియం । బృహస్పతినారాయా
 న్వగాకృతోమహ్యాయజమానాయతీష్ఠ । యూపమువస్థాయ । య
 జ్ఞశంచమత్తిజవతి । వృష్టిరసివృచ్ఛేమేపాస్మాన మృతాత్ఫస్త్వముపా
 గాం । బ్రాహ్మణాగ్ సర్వయతవై । అగ్నేనయేత్యాది । ప్రాజహి
 తగ్ నమారోప్య దేవయజనంగచ్ఛతి । నమాప్తోనిరూఢపశుబంధః ।
 హరిః । ఓంతత్సత్ ।

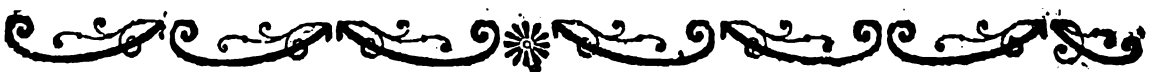
ఐబ్రహ్మర్షణమస్తు.

శ్రౌతకాండే ఆధానపంచక స్సమాప్తః.

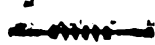

యా జు ష శ్రౌ త స్మార్ తా ను క్ర మ ణి కా యాం

ప్ర థ మ భా గ స్స మా ప్తః

గుంటూరునివాసులైన బ్రహ్మశ్రీ వ్యాకరణం ప్రసాదశ్రాతిగారిసహాయముచేత ఆధా
 నపంచకం యిందుముద్రింపబడినది చారిత్రకమును పరమేశ్వరుడురక్షించుగాత.

యాజుషశ్రాతస్తారానుక్రమణికాయాం

ద్వితీయభాగప్రారంభః

అథ ద్వితీయభాగ ప్రారంభః

అథ నవగ్రహరాధనమ్.

మధ్యేవర్తులమండలమాదిత్యాయ | ఆశ్నేయ్యాంచతురశ్రగ్ం
సోమాయ | దక్షిణేతికోణమంగారకాయ | ఈశాన్యాంబాణాకారం
బుధాయ | ఉత్తరేదీర్ఘంచతురశ్రంబృహస్పతయే | ప్రాక్ష్యంచకోణగ్ం
శుక్రాయ | పశ్చిమేధనురాకారగ్ం శనైశ్చరాయ | నైర్వత్యాంశూర్వా
కార్త్యంరాహవే | వాయున్యాంధ్వజాకారంకేతవే | అర్కసమిధమాది
త్యాయ | పాలాశగ్ంసోమాయ | ఖాదిరమంగారకాయ | ఆపామార్గం
బుధాయ | అశ్వత్థంబృహస్పతయే | ఔదుంబరగ్ంశుక్రాయ | శమీగ్ం
శనైశ్చరాయ | రాహవేదూర్వాః | కేతవేకుశాః | ఆ(స్తత్యేనా)క్రష్టే
నాగ్నింధూతం కదుద్రాద్రా యేత్యాదిత్యాయ || ఆప్యాయ స్వాపుషే
కారీమిమా యే సోమాయ || అగ్నిర్ముధాః స్వోనా పృథివీతే
త్రస్యపతినావయ మిత్యంగారకాయ || ఉద్భృధ్యస్వాశ్నేదంవిష్ణుస్సహ
స్రశీర్వా పురుషఃకలిబుధాయ || బృహస్పతే బ్రహ్మజ్జ్ఞాన మింద్రవోవి
శ్వతస్సరీరి బృహస్పతయే || శుక్రం తే అన్య దింద్రాణీంద్ర మరుత్స్వ
శుక్రాయ || శనుగ్నిర్వమాయ || ప్రజాపతేనేతిశనైశ్చరాయ | కయా

వశ్యైత్ర ఆయంకార్మమాలస్తునస్పృహ్యధిరాహవే॥ క్షేతుఃక్షృణ్వ
సచిత్రచిత్రం బ్రహ్మదేవాహమితి కేతవే॥

గృహస్య ఈశానదిగ్భాగే గ్రహరాధనంకుర్యాత్॥ నూతన
జాత్రస్య యేన మంటపద్వయమాసాద్య॥ తస్యోపరి యథాశక్తికండు
లాన్ముక్షిప్య॥ తత్రతామ్రనిర్మితకలశద్వయం నిధాయ॥ తత్ప్రపంచ
వల్లనానినారితేశాదిఫలపుష్పాదికలశేనిధాయ॥ నూతనవస్త్రేణావేష్ట్య॥

నక్షత్రప్రతిమ- సువర్ణము.	} ఈమూడు ప్రతిమలుమార్తమీ న వగ్రహారాధనమునకు ముఖ్యముగా నుం డవలయును
నూర్యప్రతిమ- సువర్ణము.	
చంద్రప్రతిమ- పెండి.	

ఆచమ్య-ఏవంగుణ...శుభతిథౌ...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదీనాం
నవానాం గ్రహాణాంమధ్యే యేయేగ్రహః లరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాం
గ్రహాణాంఅనుకూలత్వసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహః శుభస్థానేషు స్థితాః
తేషాం గ్రహాణాం అత్యంతశుభఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యుపరిహార
వ్యారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదినివగ్రహదే
వతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం నవగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం నవగ్రహ
మంటపారాధనాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ తదంగ త్వేనప్రతిమాశోధనంకరి
ష్యే॥ శ్లో॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరైః శర్కరేణఫలైస్సహ॥ ప్రిత్యాశనంప్రకు
ర్వీతప్రతిమాం శోధయేత్తతః॥ మంత్రః॥ ఆప్యాయస్వ సమేతు తేవి
శ్వతస్సామవష్టేయం భవావాజస్య సంగ్రహే॥ దధికావణ్ణో అకాతి
షంజ్జగ్ణోరశ్వస్యనాజనః॥ సురభివోముఖా కర్తృత్పదా ఆయాగ్ంష
తారిషత్॥ శుక్రమసిజ్యోతిరసి తేజోఽసిదేవోవ॥ సప్రవితో త్పునాత్వ
చ్చిద్రేణోప్రవితేణ వస్తాస్సూర్యస్యరశ్మిభిః॥ మధువాతా ఋతాయ
తేమధుక్షరంతి సింధవః॥ మాధ్వీర్నస్సౌత్వోమధిః॥ మధున క్షము

తోవ సి మధుమత్పార్థివగోంబః । మధుచ్ఛారస్తునఃప్రితా । మధు
 మాన్తోవనస్పతిర్మధు మాగోంబసు సూర్యః । మాధ్వీగోవోభవం
 తునః॥ తాశ్శర్కరాలభవత్ తచ్చర్కరాణాగం శర్కరత్వం వజ్రో
 వైశర్కరాఃప్రశురగ్ని ర్యచ్చర్కరాభిరగ్నిం పరిమినోతి వజ్రేణైవా
 స్సైప్రశూన్పరిగృహ్లాతి తస్మాద్వజ్రేణప్రశనః పరిగృహీతా స్తస్మాత్సే
 యానస్థేయ సోనోపహరతేతినస్తాభిః పశుకామస్య॥ ఓం ఆప్రోహి
 స్తామయోభువస్తాన ఊర్జేదధారణా మహేరణాయ చక్షుసే యోవ
 శ్చివతమోరనస్తస్యభాజయతేహసః॥ ఉశతీరవమూతరః । తస్మాత్
 రంగమామవో యస్యక్షయాయజన్వథ । ఆపోజనయథా చనః॥ ఇతి
 వంచామృతేన శుద్ధోదకేన క్రతుశ్శ॥ ఓం గణానాంత్యా...నాదనం॥
 గణాధిపతిమా— మి॥ ... పూర్వోక్తప్రకారేణ సత్కతేశా మధిదే
 వతాం ప్రత్యధిదేవతా మావాహ్య॥ ...

శ్లో॥ సూర్యారిష్టేతునంప్రాప్తే సూర్యపూజాంచకారయేత్ ।

సూర్యధ్యానంక్షవత్సౌమి ఆత్మపీడోపశాంతయే॥

౧॥ ఆకృష్టే నేత్యస్యమంత్రస్య॥ హిరణ్యస్తూత్రముపిః । సవితాదే
 వతా । త్రిష్టుప్తుందః యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత
 సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే సూర్యగ్రహరాధనేనినియోగః॥

శ్లో॥ వేదీమధ్యే లలితమలేకర్ణికాయాంరథస్థ । స్సప్తాశ్వోఽర్కో
 ఽరుణరుచివపుస్స ప్రరజ్జర్ద్విబాహుః । గోత్రేరమ్యేబహువిధగుణేశా
 శ్వసాఖ్యేవసూతః । కాళింగాఖ్యేవిషయజనితః ప్రాజ్ఞుఃపద్మహస్తః॥
 బద్ధాసనాపద్మకరోద్విబాహుః॥ పద్మద్యుతిస్సప్తతురంగవాహుః॥ దినా
 శ్లో॥ కవచపురితీ । మయిప్రసాదంవిదధాతుదేవ॥ ఆకృష్టేనరజస్తా

పర్వమానోనివేశయన్నమృతంమర్త్యంచ । హిరణ్యయేనసవితారథే
వాదేనోయాతిభువనానిపశ్యత్ ॥ ఓభూర్భువస్సువః । సూర్యగ్రహా
హాగచ్ఛసూర్యగ్రహం రక్తవర్ణం రక్తగంధం రక్తపుష్పం రక్తమా
ల్యాంబరధరంరక్తచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాది శోభితం దివ్యరథసమాయా
థంమేనుప్రదక్షిణీమర్వాణం ప్రాఙ్ముఖంపద్మాసనస్థం ద్విభుజం నస్తా
శ్యం నప్తరజ్జుంకలింగదేశాధిపతిం । కాశ్యపసగోత్రప్రథవనంవత్సర
మాఖశుక్లసప్తమ్యాంకృత్తికానక్షత్రేజాతంసింహరాశ్యధిపతిం । భా
నువారప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనంపత్నీపుత్రపరివారసమేతంగ్ర
హామండలే క్రవిష్టనుస్థిన్నధికరణేమధ్యే వతుకాలాకారమండలేనూ
ర్యగ్రహమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥ అగ్నిందూత్థంవృ
ణీమహాచోతారంవిశ్వవేదనంఅస్యయజ్ఞస్యస్మకతుం । సూర్యగ్రహా
ధిదేవతాంఅగ్నింసాంగంసాయుధంసహవానంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివా
రసమేతంసూర్యగ్రహస్యదక్షిణతః అగ్నిమావాహయామిస్థాపయా
మిపూజయామి॥ కక్షువ్రాత్రయప్రచేతసేమీధుష్టమాయతస్యసే । వో
చైమశంతమగ్ంహృదే । సూర్యగ్రహప్రత్యధిదేవతాయద్రం సాంగం
సాయుధంసహవానంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతంసూర్యగ్రహ
స్యక్షేత్రతఃకుద్రమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥

శ్లో॥ చంద్రార్జిషేతుసంప్రాప్తేచంద్రపూజాంచకారయేత్ ।

చంద్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి మనఃపీడోపశాంతయే॥

౨॥ ఆస్యాయస్వేత్యస్యమంత్రస్య । శాతమఋషిః । చంద్రోదేవ
తా । గాయత్రీచ్ఛందః । యజమాన్వాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహ
ితచంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేచంద్రగ్రహారాధనేవినియోగః॥ ఆగ్నేయ
భాగేసరథోదశాశ్వశాస్త్రతేయశోయామునదేశజశ్చ॥ వృత్త్యజ్ఞుఖస్థ
శ్చతురశ్రపీతేగదాధరాంగో హిమవత్స్వభావః॥ శ్వేతాంబరశ్వేతవ

పు: కిరీటీ శ్వేతద్యుతి ర్దండధరోద్విబాహు: | చంద్రోఽమృతాత్మావర
 ద: కిరీటీ శ్రేయాంసి మహ్యం విదధాతుదేవ: | ఆస్థాయస్వనమేతు
 తేవిశ్వతస్సమనృష్టియ: | భవావాజస్యసంగధేః ఓంభూర్భువస్సువః
 చంద్రగ్రహాంశు: | చంద్రగ్రహం శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపు
 ష్పం శ్వేతమాల్యాంబరధరిం శ్వేతచ్ఛత్రిభ్యజరథపతాకాదిశోభితం
 వ్యరథసమారూఢం మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం దశాశ్వరథవాహనం
 ప్రత్యక్షృణుద్విభుజం దండధరం యామునదేశాధిపతిం ఆత్రేయసగో
 త్రం సామ్యసంవత్సరేకార్తీమాసే శుక్లపక్షే దశమ్యాం ఉత్తరాభా
 ద్యానక్షత్రే హితం కర్కటకరాశ్యధిపతిమ్ ఇందువానరప్రయుక్తం కిరీటి
 వంస్తుఖాసీనం పత్నీ పుత్రపరివారసమేతంగ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్న
 ధికరణే సూర్యగ్రహన్యోఽగ్నేయదిగ్భాగే సమచతురశ్రమండలే చం
 ద్రగ్రహమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి | అప్పుమెసోమో
 అబ్రవీ దుతర్విశ్వానిభేషహ | అగ్నించ విశ్వశంభువ మాపశ్శ
 విశ్వభేషజీ: || చంద్రగ్రహాధిదేవతా అప: సాంగా: సాయుధా:
 సవాహనా: సశక్తిపుత్ర) శరివారసమేతా: చంద్రగ్రహస్య
 దక్షిణత: అప: ఆవాహయామి స్థాపయామి పూజయామి
 గౌరీ మిమాయ సలిలాన్తి తక్షత్యేకపదీ ద్వి ప దీ సాచతుష్ప
 దీ | అష్టాపదీ నవపదీ బహుప్రసీ | సహస్రాక్షరా పరమే వ్యోమన్ |
 చంద్రగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాంగారీంసాంగాసాయుధాం సవాహనాం
 సశక్తిపుత్ర) శరివారసమేతాం చంద్రగ్రహ స్యోత్తరత: గౌరీమా
 వాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ||

శ్లో || కుజార్చితే సుప్రాప్తే కుజప్రాజాచకారయేత్ |
 కుజభ్యానం ప్రవక్ష్యామి రోగపీడోపశాంతయేత్ ||

31 అగ్నిర్ముఖేత్యస్య ముత్రస్య విరూపముషిః అంగారక
 గ్రహాదేవతా । త్రిష్టుక్కుందః యజమాన స్వాధిదేవతా క్రత్యధి
 దేవతాసహితాంగారక గ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే అంగారక గ్రహరాధః
 నేవినియోగః ॥ శ్లో॥ యామ్యేగదాశక్తిధరశ్చశూలీ వరప్రదోయా
 మ్యముఖోఽతిరిక్తః । కుజస్త్యవః ఓవిషయ ప్ర్యోగస్తస్మిన్ భర
 ద్వాజకులేప్యసూతః । రకాబరోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో
 మేషగమోగదాభృత్ । ధరాసుతశ్చక్తిధరశ్చశూలీసదా
 మమస్యాద్వరదఃప్రశాంతః ॥ ఓం అగ్నిర్ముర్ధాదివః కకుత్స్
 తిః పృథివ్యాఅయం । అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి ఓంభూ....
 వః । అంగారకగ్రహేహగచ్ఛ । అంగారకగ్రహం రక్తవర్ణం
 రక్తగంధం రక్తపుష్పం । రక్తమాల్యాం బరధరం రక్తచ్ఛత్రోన్వి
 జరథపతాకాదిశోభితం । దివ్యంధ సమారూఢం । మేరుం పృథక్తణే
 కుర్వాణః । మేష వాహనతః దక్షిణాభిముఖః । చతుర్భుజః । గదాశూలశ
 క్తిధరః । అవన్తిదేశాధీపతిః । భారద్వాజసగోత్రం రాక్షసనామసంవత్స
 రే ఆమాధమాస్మేకృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం మృగశీర్వానక్షత్రే జాతః । మే
 షవృశ్చికరాశ్యాధిపతిః । భౌమవాసరప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం
 పత్నీపుత్రపరివారసమేతోగ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణేనూ
 ర్యగ్రహస్యదక్షిణదిగ్భాగే త్రికోణాకారమండలే అంగారకగ్రహమావా
 హయామి స్థాపయామి పూజయామి । స్యోనాపృథివిభవాన్మక్షరానివే
 శిసింధుచ్ఛానశ్శర్మస్తప్రథాః । అంగారకగ్రహాధిదేవతాం పృథివీంసాం
 గాం సాయుధాం సపాహనాం సశక్తిపుత్రపరివారసమేతాం అంగారక
 గ్రహస్య దక్షిణతః పృథివీమా... మి ॥ క్షేత్రస్య పతీనా వయ
 గ్ం హితేనేవ జయామసిగా మశ్వంపోషయిత్వా సనోమృతాతీ స్మ
 ॥ అంగారకగ్రహపర్యధిదేవతాం క్షేత్రపాలకం సాంగం సాయు

ధంసవాహనం సత్యక్తిపత్ని పుత్రపరివారసమేతం | అంగారక గ్రహ
స్యాత్తరతః క్షేత్రపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి |

శ్లో॥ బుధార్చిష్టేతు సంప్రాప్తేబుధపూజాంచకారయేత్ |

బుధధ్యానం ప్రవక్ష్యామి బుద్ధిపీడోపశాంతయే |

౪॥ ఉద్బుద్ధ్య స్వేత్యస్యమన్త్రస్య నారాయణఋషిః | బుధ
గ్రహాదేవతా త్రిష్టుప్చందః | యజమానస్యాధిదేవతాప్రత్యధిదే
వతాసహితబుధగ్రహప్రసాద సిద్ధ్యర్థే బుధగ్రహారాధనే వినియో
గః | శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖమాగధజో హరిస్థశ్చాత్రేయ గోత్రశ్శర మండ
లస్థః | సఖద్గచర్మోరుగదాధరోజ్జస్త్రీశానభాగే వరదస్సుపీతః |
పీతాంబరః పీతవపురీకీటీ చతుర్భుజో దండధరశ్చ సామ్యః | చర్మా
సిద్ధత్సోమసుతస్సుమేరు స్పింహాధిరూఢో వశదోబుధశ్చ | ఉద్బుద్ధ్య
స్వాక్షే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తే సగంస్సజేథా మయంచ |
పుంక్షత్త్రాన్ స్వాప్తేతరంయువాన మన్వాతాగ్ంస్తీ త్వయితంతుమే
తం | ఓంభూ- వః | బుధగ్రహేహాగచ్ఛ | బుధగ్రహం పీతవర్ణం పీత
గంధం పీతపుష్పం పీతమాల్యాంబరధరం పీతచ్ఛత్రధ్వజరథ పతా
కాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుప్రదక్షిణీకుర్వాణః | సింహ
వాహనం | ఉదఙ్ముఖం | మగధదేశాధిపతిం | చతుర్భుజం | ఖడ్గచర్మాబర
ధరం | ఆత్రేయసోత్రం | ఆగీరసనామనంవత్సరేమాగ్గశీర్షమాసేశు
క్లపక్షే సప్తమ్యా పూర్వాభాద్రాపద్యాత్రేజాతం | కన్యామిథున గాశ్వా
ధిపతిం | సామ్యవాసరప్రయుక్తం | కీరీటినం సుఖాసీనం | పత్ని పుత్రపరి
వారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహ
స్వేశానదిగ్భాగే బాణాకారమండలే బుధగ్రహ మావాహయామి
స్థాపయామి పూజయామి || ఇనంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేథా నిదధేప్రదం |
సమూఢమస్యే సాగంస్సురే | బుధగ్రహాధిదేవతాం విష్ణుం సాంగధ

సాయుధంసవాహనం సశక్తిపత్ని పుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహ
స్యదక్షిణతః విష్ణుమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి సహ
స్రశీర్షా + ద్వశాంగులం || బుధగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం నారాయ
ణం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్ని పుత్రపరివార సమ
తంబుధగ్రహస్య ఉత్తరతః నారాయణమావాహయామి ...మి||

శ్లో॥ గుర్వరిప్తే తు సంప్రాప్తే గురుపూజాంచకారయేత్ |

గురుధ్యానరప్రవక్ష్యామి పుత్రపీడోపశాంతయే ||

గీ॥ బృహస్పతే అతియదర్యే త్యన్య మస్త్రస్య! గృత్స్నమ
దముషిః | బృహస్పతిగ్రహా దేవతాత్రిష్టప్పందః | యజమాన
స్యాధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాసహితబృహస్పతిగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేబృ
హస్పతిగ్రహరాధనేవినియోగః || శ్లో॥ సామ్యేసుదీర్ఘచతురశ్రపీతరథే
జ్జిరాఃపూర్వముఖస్వభావః | దండాక్షమాలా జలపాతధారిసింధ్యా
ఖ్యదేశేవరదస్సురేశః | కనకాంబరఃకనకవపుః కిరీటీచతుర్భుజోదేవగు
రుఃప్రశాంతః | తథాసిదండంచకమండలుగచ తథాక్షసూత్రాద్వరదో

స్తుమహ్యం॥ బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాద్వ్యమద్విభాతిక్రతుమజ్జ
నేషు | యద్దీదయచ్ఛవసర్త ప్రజాతతదస్మాస్తుద్రవిణం ధేహీచిత్రం॥

ఓంభూర్భువస్సునః | బృహస్పతి గ్రహేహగచ్ఛ | బృహస్పతి గ్ర
హం కనకవర్ణం కనకగంధం కనకపుష్పం కనకమాల్యాం బరధరం
కనకచ్ఛత్రోద్వజరఫపతాకాది శోభితం దిన్యరథసమాయాథం | మే
రుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం పూర్వాభిముఖం పద్మాసనస్థం | చతుర్భు

జం | నక్షాక్ష మాలాధారిణం | సింధుద్వీపదేశాధిపతిం అంగీరస
గోత్రం | ధాత సంవత్సర వైశాఖమాసే కృష్ణపక్షేచతుర్దశ్యాంభ

రణీనక్షత్రేజాతంధనుర్మీనరాశ్యధిపతిం గురువారప్రయుక్తం | కిరీటినం
సుఖాసీనం | పత్ని పుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మి

న్నధికరణ నూర్యగ్రహస్యా తరదిగ్భాగే దీర్ఘచతురశ్రమండలేబృహ
 స్పతిగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || బ్రహ్మజ
 జ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీమత స్సురుచోదేన ఆవః || సబుద్ధియా
 ఉప్రమాఅన్యవిష్టానైతశ్చయోనిమనతశ్చవివః || బృహస్పతిగ్రహః
 ధదైవతం బ్రహ్మణం నాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్ని
 పుత్రపరివారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మణమావా
 హయామి స్థాపయామి పూజయామి || ఇంద్రంవో విశ్వతస్పరి హవా
 మహీ జనేభ్యః | అస్మాకమస్తుకేవలః || బృహస్పతిగ్రహః ప్రత్యధి
 దైవతం ఇంద్రంసాంగం సాయుధంసవాహనం సశక్తిపత్నిపుత్ర పరి
 వారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య ఉత్తరతః ఇంద్రమావాహయామి
 స్థాపయామి పూజయామి || (అథశుక్రగ్రహరాధనమ్)

శ్లో॥ శుక్రాగ్నిష్టేతు సంప్రాప్తేశుక్రపూజాంచ కారయేత్ |

శుక్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి పత్నిపీఠోప శాంతయే ||

౬॥ శుక్రంతే అన్యదిత్యస్య మన్తస్య | భరద్వాజఋషిః |

శుక్రగ్రహోదేవతా త్రిష్టుప్తందః యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్య
 ధిదేవతాసహిత శుక్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే శుక్రగ్రహరాధనే విని
 యోగః || శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగురోభజకటిప్రదేశ స్సభార్గవః పూర్వ
 ముఖస్వభావః | సపంచకోణేశరథాధియాథో దండాక్షమాలా వర
 దోంబుపాత్రః || శ్వేతాంబరశ్వేత వపుః కిరీటీచతుర్భుజో దైత్యగు

రుఃప్రశాంతః | తథాసిదండంచకమండలుంచ తథాక్ష సూత్రాద్ధర
 దోఽస్తుమహ్యం || శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపై అహ
 నీజ్యారివాసి | విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాతేపూష
 ణ్నిసారా తిరస్తుః ఓంభూర్భువస్సువః | శుక్రగ్రహేహగచ్ఛ | శుక్ర

గ్రహంశ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పం । శ్వేతమాల్యాంజర
ధరం శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాది శోభితం । దివ్యరథసమారూఢం
మేరుప్రదక్షిణీకుర్వాణః పూర్వాభిముఖం పద్మాసనస్థం చతుర్భు
జందండాక్షమాలా జటావల్కలధారిణః కాంభోజదేశాధిపతిం । భా
ర్గవనగోత్రం । పాధికవసంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షే ద్వాద
శ్యాంశ్వేతాసక్తతేజాతం తులావృషభరాశ్యధిపతిం భృగువారప్ర
యుక్తకిరీటినం సుఖాసీనంపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలేప్రవి
ష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యప్రాగ్భగే పంచకోణాకారముద్ధలే
శుక్రగ్రహమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ ఇంద్రాణీమా
సునారిషుసుపత్నీమహామశ్రవం । నవ్యాస్యాలప్రరంచనజరసామరక్షే
పతిః ॥ శుక్రగ్రహాధిదేవతామింద్రాణీం సాంగంసాయుధాం నవాహ
నాంసశక్తిపుత్రపరివారసమేతాంశుక్రగ్రహస్యదక్షిణతిః ఇంద్రాణీ
మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ ఇంద్రమరుత్వైశ్చపాపాహి
సోమంయథాశార్యాతేలపిబసుతస్య । తవ్రణీశీలవశూరశర్మన్నా
వివాసంతిక్రవయస్సుయజ్ఞాః ॥ శుక్రగ్రహప్రత్యధిదేవతం ఇంద్రమరు
త్వంతంసాంగంసాయుధం నవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమే
తంశుక్రగ్రహస్యఉత్తరతిః ఇంద్రమరుత్వంత మా... మి॥

శ్లో॥ శన్యరిష్టేతుసంప్రాప్తే శనిపూజాం చ కారయేత్ ।

శనిభ్యాసం ప్రవత్సోమి వ్రాణపీడోప శాంతయే॥

2॥ శమగ్నిరగ్నిభిరిత్యస్యమస్త్రస్య । ఇలింమిళిఋషిః । శస్త్ర
శ్చరగ్రహాదేవతా । ఉష్ణిక్పాదః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతాసహితా నైశ్చరగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థేనైశ్చరగ్రహారాధనేవిని
యోగః॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృధ్రరథస్సునీలః ప్రత్యఙ్ముఖఃకాశ్యపః ప్ర
తీచ్ఛాత్మం । నశూలచాపేషువరప్రదశ్చ సారాప్యదేశేప్రభవశ్చకాశీ

తేభ్యస్తస్త్వేభ్యోనమః॥ రాహుగ్రహపత్యధిదేవతంసర్పం సాంగం
..... రాహుగ్రహస్య ఉత్తరతఃసర్పమావాహయామిస్థా + మి॥
శ్లో॥ కేతుంకృణ్వేతు సప్రాప్తే కేతుపూజాంచ శారయేత్ ।

కేతుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానపీఠో పశాంతయే॥

౯॥ కేతుంకృణ్వన్నిస్యస్యమూత్రస్య మధుచ్ఛంద ఋషిః -
కేతుగణోదేవతా - గాయత్రీఛందః॥ యజమాన స్వాధిదేవతాప్రత్య
ధిదేవతాసహిత కేతుగణప్రసాదసిద్ధ్యర్థే కేతుగణారాధనేవినియోగః॥
శ్లో॥ ధ్వజాసనోజైమినిగోత్ర జోంతర్వేదేషుదేశేషుచిత్రనర్ణః॥
యామ్యాననో వాయుదితిప్రఖడ్గశ్చర్మాసి భిశ్చాప్తసుతశ్చ కేతుః॥
ధూమ్రాద్విబాహుర్విరదో గదాభృద్బ్రహ్మసనస్థో వికృతాననశ్చ॥
కిరీటకేయూరవిభూషితాంగస్సచాస్తు మేకేతుగణః ప్రశాంతః॥ ఓం
కేతుం కృణ్వన్న కేతవే పేశోమర్యాదపేశసే । నముషద్భిరభాయ
భాః॥ ఓం భూర్భువస్సువః- కేతుగణేహగచ్ఛ - కేతుగణం- చిత్రవ
ర్ణం- చిత్రగంధం చిత్రపుష్పం- చిత్రమాల్యాంబరధరం - చిత్రోచ్ఛ
త్త్రోద్వజరథపతాకాదిశోభితం- దివ్యరథసమాయాధం - మేరుమప్రద
క్షీణీకుర్వాణం- ధ్వజాసనస్థం- దక్షిణాభిముఖం - అంతర్వేదిదేశాధి
పతిం- ద్విబాహుం- గదాధరం- జైమినిగోత్రం రాక్షస సంవత్సరే
చైత్రమాసేకృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం రేవతీనక్షత్రేజాతం ఇందువారే
కర్కటకరాశి ప్రయుక్తం - సింహాసనాసీనం- గ్రహమండలే ప్రవిష్ట
మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య వాయవ్యదిగ్భాగే ధ్వజాకారమండ
లేకేతుగణమావాహయామి స్థాప + మి॥ సచిత్రచిత్రం చిత్రయంత
మస్మేచిత్రక్షత్రం చిత్రోతమం వయోధా॥ చంద్రంరయిం పురుషీరం
బ్రహ్మాతం చంద్రచంద్రాభిర్గృణేదువన్య॥ కేతుగణాధి దేవతంచిత్ర
గుప్తం సాంగం + సమేతకేతుగణస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్తమా

వాహయామి స్థా + మి॥ బ్రహ్మదేవాసాంపదః కవీనామృషీర్విపా
ణాంమహిషో మృగాణాం । శ్రేణోగృధ్రాణాం స్వధితిర్వానానాగ్ం
సోమః ప్రవిత్రమత్యేతిరేభః॥ దైకేతుగణప్రత్యధివతం బ్రహ్మణం—
సాంగం + సమేతం కేతుగణస్యాత్తరతః బ్రహ్మణ ... మి ॥

అ థ ఉ ప గ్ర హః :

ఓం జాతవేదసేసుతనామ సోమమరాతీ యతోనిదహఃతి వే
దః॥ సనఃపషడతిదుర్గాణి విశ్వనావేవ సింధుం దురితాత్యగ్నిః॥
దుర్గామానాహయామి స్థాపయామిపూజయామి॥ ... ఓం గ్రహ
సాంత్యాగణపతిగ్ం హవామహే కవింకవీనాముప్రమశ్రవస్తమం
జ్యేష్ఠరాజబ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆనశ్శ్రుణ్వ న్ముతిభిస్సిదసా
దనం॥ గణపతి మా + మి॥ ... క్షేత్రస్యపతినాప్రయగ్ం హితేనేవ
జయామసి॥ గామశ్వం పోషయిత్వా సనోమృడాత్తీదృశే ॥ క్షేత్రపా
లకమా + మి॥ ... స్వస్తిదావిశస్పతిర్వృత్రహ విమృధోవశీ॥ వృ
షేంద్రః పురవీతునస్స్వస్తిగా అభయంకరః॥ అభయంకర మా +
మి॥ ... ఇంద్రంవోవిశ్వ తన్నరిహవామహేజనేభ్యః । అస్మాకమస్తు
కేవలః॥ ఇంద్రంలోకపాలకమానా + మి॥ ... అగ్నిందూతంవృణేను
హేహతోతారం విశ్వవేదసమ్॥ అస్యయజ్ఞస్యసుకృతుమ్॥ అగ్నింలోక
పాలకమా + మి ॥ యమామసోమగ్ం సునుతయమాయ జహు
తాహవిః । యమగ్ం హయజ్ఞోగచ్ఛ త్యగ్నిదూతో అరంకృతే॥

యమం లోకపాత్ర మి || ... మూఘణః పరా పరానిర్మతి
 ద్రవణావధిః పరిష్కత్తమసహ || నిర్మతిం లోకపా + మి
 ఇనుం మేవరుణ స్రుగీహవ మద్యాచ మృడయ | శ్యామవస్త్వ
 రాచకే వరుణం లోకపాలక + మి || ... తవ వాయువనస్పతే త్వ
 ప్తజామాతరద్భుత | అవ్రాంస్యావృణీమహే | వాయుం లోక + మి
 ... సోమో ధేనుగ్ం సోమో అర్వంతమాశుగ్ం సోమో వీరంకర్మణ్యం
 దదాతు | సాదన్యం విదధ్యగ్ం సభేయం | పితృశ్శ్రవణం యోదదాశ
 దస్తే | కుబేరం లోక + మి || ... తమిశానం జగత స్థసుష్మ స్పతిం
 ద్రియంజన్వ మవసేహామహేవయం | పూషానోయథావేధసామస
 ద్భృధేరక్షితా పాయురదబ్ధ స్వస్త్వయే | ఈశానం లోక + మి || ...
 ఊర్ధ్వ ఊషణ ఊతయే తిష్ఠాదేవోన సవితా | ఊర్ధ్వో వాజస్త్వ
 సనితాయదంజభి | ర్వాఘద్భిర్విహ్వాయామహే || ఊర్ధ్వపురుషమా
 + మి || ... స్యోనాపృథివిభవాన్మక్షరానివేశసీ | యచ్ఛానశ్శర్మప్రప
 థాః || పృథివీమా x మి || ... వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్తాన్వవేశో
 అనమిహో భవానః - యత్వేమహే ప్రతితన్న జపస్త్వ శం నవధి
 ద్విపదేశంచతుష్పదే || వాస్తుపురుషమా + మి || బ్రహ్మదేవానాం +
 రేభః || బ్రహ్మణమా + మి || ... ప్రణోదేవీసరస్వతీనా జేభిర్వాజినీవతీ
 ధీనా మవిత్ర్యవతు | సరస్వతీ మా + మి || ... ఇదం విష్ణు + సురేవిష్ణు
 మా + మి || ... సక్తుమిన్త తిత్తనా పునంతోయత్రధీరా మనసావాత

మక్రత! అత్రాసఖాయ స్సఖ్యానిజానతే భద్రైహం బుక్ష్మిర్నిహితా
 ధివాచి||లక్ష్మీమా + మి||...కదుద్ద్రాయప్రచేతసే + హృదే||ద్ర
 మా + మి||...కారీమిమాయనలిలా + వ్యూహమ్ || గారీమా + మి||
 ...క్రానాశిశుర్మహీనాం | హిన్వన్నుతస్యదీధితం విశ్వాపరిప్రియా | భు
 వదధద్వితా | ఆదిత్పత్నస్య రేతస్సోజ్యోతిఃపశ్యంతిచాసరం | వరోయ
 దిధ్యతేదివా | అశ్వినీదేవతామా + మి||...ప్రహృష్టాఅపూర్వావ్యభు
 తిప్రీయాదివః | స్నుషేవామశ్వినాబ్రహ్మత్ | అశ్వినీదేవతామా +
 మి||...సుప్రణోఽసిగరుత్మా త్రివృత్తే శిరోగాయత్రం చక్షుః స్తోమ
 ఆత్మాసామతేతనూర్వామదేవ్యం | బృహద్రథతరేపక్షౌ యజ్ఞాయ
 జ్ఞయంపుచ్ఛంఛందాగ్ం స్యంగానిధిష్ణి యాశ్శృఫాయజాగ్ంషినామ
 సుప్రణోఽసిగరుత్మా దివంగచ్ఛసువః పత || గరుడమావా + మి||
 ...ధన్వనాగాధన్వనా జుజయే మధన్వనా త్రినాస్సమదోజయేమ |
 ధనుశ్శత్రో రపకామం కృణోతుధన్వనాసర్వాః ప్రదిశో జయేమ |
 ధన్వంతరిమా + మి|| ముంచామిత్వాహ విషాజీవ నాయకమజ్ఞాత
 యత్కౌదుతరాజయత్కౌత్ | గ్రాహీర్జగ్రాహి యదివైతదేనం తస్యా
 ఇంద్రాగ్నిప్రముముక్తమేనమ్ | ఇంద్రాగ్ని ఆ-మి||...యదిక్షితాయ
 ర్యదివా పరేత్తోయది మృత్యోరంతికం నీతప్రప | తమాహరామి
 నిరృతేరుపస్థాదస్పర్షమేనం శతశారదాయ || నిరృతిమా-మి||...
 సంస్పృష్టంధనముభయం | సమాకృతమన్మభ్యం | ధత్తాచరుణశ్చ

మన్యుః । భియందథానా హృదయేషు శత్రవః పరాజితాస్తా అపనిల
 యంతాం శత్రుఫలమా + మి... దూరమస్మచ్ఛత్రవోయంతుభీతా
 తదింద్రాగ్నికృణతాంతద్విశాఖే । తన్నోదేవాలనుమదంతు యజ్ఞ
 ప్రశ్చతురస్తాదభయంనోఅస్తు । నక్షత్రాణా మధిపత్నీవిశాఖే
 శ్రేష్ఠావింద్రాగ్ని భువనస్యగోపా విషూచశ్శత్రూనపబాధమానా
 అపక్షుధం నుదతా మరాతిం విశాఖానక్షత్రమా—మి॥

అస్యశ్రీత్ర్యంబకస్తోత్రమహామస్త్రస్య । మైత్రావరుణ పుత్రో
 వసిష్ఠ ఋషిః । అనుష్టుప్భండః । శ్రీమృత్యుంజయత్ర్యంబక రుద్ర
 దేవతా । దేవదేవ్యా ప్రణవా బీజశక్తిః । అత్రమూలమంత్రేణ కర
 శుద్ధింకృత్వా । ప్రణవం కరతలయోర్విన్యస్య । వ్యాహృత్యాది మ
 స్త్రీపాదచతుష్టయం కరయో రంగుష్ఠాదికనిష్ఠకాంత మంగుళీషువిన్య
 స్యతతస్సర్వేణ వ్యాపకన్యాసంకృత్వా దేహంగన్యాస మారభేత్ ।
 ఓంభూ + వః॥ అంగుష్ఠాభ్యాంనమః । త్ర్యంబకంయజామహే । తర్జ
 నుగంధిం పుష్టివర్ధనం మధ్య । ఉర్వారుకమివ బంధనాత్ । అనా
 మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ । కని ఓంభూ + వః । త్ర్యంబకం
 + తాత్ । కర । త్ర్యంబకమితిశిరసి । యజామహ ఇతిలలాటే । సు
 గంధిమితి x ముఖే పుష్టివర్ధనమితి హృదయే । ఉర్వారుకమితికుక్షౌ
 ఇవేతినాభౌ । బంధనాదితికట్యాం మృత్యోరిత్యూరుద్వయే । ముక్షీ
 యేతిజానుద్వయే । షేతిజంఘద్వయే । అమృతాదితిపాదద్వయే । ఏవం
 దేహంగన్యాసంకృత్వా షడంగన్యాసమారభేత్ ॥ ఓంనమోభగవతే
 త్ర్యంబకాయ శూలపాణయేస్వాహా । హృద ॥ ఓం నమోభగవతే
 రుద్రాయమితమూర్తయేమ్మాం ... జీవశిరసే స్వాహా శిరసే ఓంన
 + తేనీలకంఠాయ చంద్రశిరసేజ్ఞటినేస్వాహా శిఖాఓంన + తేత్రి
 పురాంఠకాయ హ్రంప్రీం కప ఓంన + తేత్రిలోచనాయఋగ్య

స్సామాధర్వణమూర్తయే । నేత్రాః ఓంసమోభగవతే రుద్రాయాగ్ని
 త్రయాయజ్వల స్వజ్వలస్వమాం రక్షరక్షలఘోర, అస్త్రాయుధమ్ ॥
 భూర్భువస్సువరోమితిద్విగ్భంధః । ధ్యానం । తతశ్చంద్రమండలోపరిబ
 ద్ధపద్మాసనం చంద్రపల్లంసృవదమృత పూర్ణ చంద్రకళాధరమ్ ॥ యో
 గముద్రాక్షమాలా బద్ధాదరహస్తద్వయం ధృతామృత పూర్ణకనక
 కలశోత్తరకరద్వయం సోమసూర్యాగ్ని త్రిచనం బద్ధపింగజటా
 జూటంనాగయజ్ఞోపవీతినం నాగాభరణభూషితం వ్యాఘ్రుచర్మాబర
 ధరంభక్తానుకంపనంభస్మానులేపనం శ్రీరుద్రంధ్యాత్వా స్నేహపూ
 ర్ణేన మనసాపూర్వోక్తమార్గేణార్చయిత్వాశరణం వ్రజేత్ ॥ త్ర్యంబ
 కమహాదేవత్రాహిమాం శరణాగతం । జన్మమృత్యుజరారోగైః పీడి
 తంకర్మబంధనైః । తావక స్త్వద్గతప్రాణ స్త్వచ్చిత్తోహం సదామృడః
 ఇతివిజ్ఞాప్యదేవేశం జపేన్మృతం త్రియంబకమ్ ॥ యోసోవజ్ర ధరో
 దేవ ఆదిత్యానాంప్రభుర్మతః । సహస్రనయనశ్చంద్రగ్రహపీఠాం వ్యపో
 హతు ॥ ఓంభూర్భువస్సువః । త్ర్యంబకం యజామహేసు + మామృ
 తాత్ ॥ మృత్యుంజయత్ర్యంబక మాహాహయామి స్థాపయామి పూజ
 యామి । అపమృత్యుమప్రతుధమప్రేక్ష్యపథం జహి । అథానోఅగ్ను
 ఆవహరాయస్పృషగ్ం సహస్రిణం । యేతేసహస్ర + + మృత్యవే
 స్వాహా ॥ మమసర్వాపమృత్యుర్నశ్యతు ఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ త్లో ॥ అచ్యుతాక
 ల్పవృక్షశ్చలనంతః కామధేవపః । చింతామణిస్తుగోవిందో నామత్ర
 య ముదాహృతం । అచ్యుతాయనమః ॥ అసంతాయనమః ॥ గోవిందా
 యనమః ॥ ఆవాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ తతస్సర్వోప
 చారైః ప్రపూజయేత్ ॥ ఇతినవగ్రహ రాధనం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహజపమ్.

అచమ్య...ర్థం నవగ్రహజపంకరిష్యే ॥ (ఇతిసంకల్ప్య) ఆదౌఅఖండ

దీపారాధనంకరిష్యే తతః దీపారాధనం గణాధిపతిపూజాంచకృత్వా।

౧॥ ఆకృష్ణే నేత్యస్య మంత్రస్య। హిరణ్యస్తూప ఋషిః। సవితా
దేవతా। త్రిష్టంభంధఃయజమాన స్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత
సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం సూర్యగ్రహజపంకరిష్యే॥

శ్లో॥ వేదీమధ్యే లలితకమలేక నికాయాంరథస్థ స్సప్తాశ్వోఽ
రోఽఽరుగుచివపుస్స పురజ్యద్విబాహుః । గోత్రేరమ్యేబహువిధ
గుణేశాశ్యపాథేప్రసూతః । కాళింగాథేవిషయజనితః వ్రాజ్ఞుభుః
పద్మహస్తః॥ పద్మాననః పద్మకరోద్విబాహుః । పద్మద్యుతిస్సస్తతు
రంగవాహః । దివాకరోల్లాకవపుః కిరీటీ మయిప్రసాదం విదధాతుదే
వ॥ మంత్రః॥ ఆకృష్ణేన రజస్తావ ర్తమానో నివేశయన్న మృతంమ
ర్త్యంచ। హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవో యాతిభువనానిపశ్యత్॥
అగ్నిందూతంవృణీమహే హూతారం విశ్వవేదనం అస్యయజ్ఞస్య
సుక్రతుం । కర్ముద్రాయప్రచేతసే మిథుష్టమాయతవ్యసే। వ్రా
చేమశంతమగంహృదే॥

౨॥ ఆస్థాయ స్వేత్యస్య మంత్రస్య । గౌతమఋషిః। చంద్రో
దేవతా। గాయత్రీఛందః । యజమాన స్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా
సహితచంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థంచంద్రగ్రహజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ ఆ
గ్నేయ భాగేసరథో దశాశ్వశ్చాత్రేయజో యామున దేశజశ్చ। ప్ర
త్యజ్ఞుభుస్సశ్చతురశ్రపీతే గదాధరాంగో హిమవత్స్వభావః॥ శ్వేతాం
బర శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతి ర్దండధరోద్విబాహుః । చంద్రో
ఽమృతాత్మావరదః కిరీటీ శ్రీయాంసిమహ్యం విదధాతుదేవ॥ మం
త్ర॥ ఆస్థాయ...దే॥ అపునమే సోమోఅబ్రవీద్దుతర్వీశ్వానిభేషజా। అ
గ్నించవిశ్వకంభువమాపశ్చ విశ్వభేషజేః । క్షారీమిమాయ సల్లిలాని

తత్త్వేకపదీ ద్విపదీనా చతుష్పదీ । అష్టపదీ నవపదీబభూవుషీ ।
సహస్రాక్షరా పరమేవ్యోమన్ ।

3॥ అగ్నిర్భూరేత్యస్యమంత్రస్య । విరూపఋషిః । అంగారక
గ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతాసహితాంగారక గ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం అంగారక గ్రహజపం
కరిష్యే॥ శ్లో॥ యామ్యేగదాశక్తిధరశ్చశూలీ వరప్రదో యామ్య
ముఖోఽతిరిక్తః । కుజస్త్వవంతివిషయస్త్రికోణ స్తస్మిన్ భరద్వాజ
కులేప్రసూతః । రక్తాంబరోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమో
గదాభృత్ । ధరాసుతశ్శక్తిధరశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదః
ప్రశాంతః॥ మంత్రః॥ అగ్నిర్భూర్భూదివః కకుత్స్థతిః పృథివ్యాఅయం
అపాగ్ం రేతాగ్ం సిజన్వతి ॥ స్యోనా పృథివిభవాన్మత్తురానివేశనీ
యచ్ఛాన్తశ్చర్మన్ప్రథాః । తేత్రస్యపతినావయగ్ం హి తేనేవజయా
మసి । గామశ్వం పోషయిత్వా సనోమృడాత్తీర్థ్యకే ॥

౪॥ ఉచ్ఛబ్ధ్యస్త్యేత్యస్య మంత్రస్య నారాయణఋషిః । బుధ
గ్రహాదేవతా త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతాసహిత బుధగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం.....జపంకరిష్యే॥

శ్లో॥ ఉదబ్బుభోమాగధజోవారిస్థశ్చాత్రేయగోత్రశ్చరమండల
స్థః । సఖిద్గచర్మోరుగదాదరోజ్ఞ స్త్విశానభాగే వరదన్సుపీతః॥ పీతాం
బరః పీతవపుః కిరీటీచతుర్భుజోదండధరశ్చసామ్యః । చర్మాసిద్ధృత్సో
మసుతస్సుమేరుసింహాధిరూఢోవరదోబుధశ్చ॥ మంత్రః॥ ఉచ్ఛబ్ధ్యస్త్యే...
మేతం॥ ఇదంవిష్ణు...సురే ॥ సహస్రశీర్షా...గులం॥

౫॥ బృహస్పతే అతియదేత్యేత్యస్య మంత్రస్య । గృత్సమద
ఋషిః । బృహస్పతిగ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్య
...ర్థంబృహస్పతిగ్రహజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ సామ్యేచుదీర్ఘ...మహ్యం॥

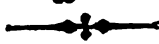
మంత్రః॥ బృహస్పతే...చిత్రం॥ బ్రహ్మజ...వివః॥ ఇంద్రవో...శేవల

౭॥ శుక్రం తేలన్యదిత్యస్య మస్త్రస్య । భరవాజఋషిః । శుక్ర
గ్రహణోదేవతా । త్రిష్టక్చందః । యజమా...ర్థం శుక్రగ్రహజపంకరి
ష్యే॥ శ్లో॥ పాచ్యాంభృగురోభి...మహ్యాం॥ మం॥ శుక్రం తేలన్య...
రస్తు॥ ఇంద్రాణీమా...పతీః॥ ఇంద్రమరుత్వ...యజ్ఞః॥

• ౭॥ శమగ్నిరగ్ని భీరితస్య మస్త్రస్య । ఇళింమిళిఋషిః । శనై
శ్చరగ్రహణోదేవతా । ఉష్ణిక్చందః । యజమానస్య...ర్థం శనై శ్చరగ్ర
హజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృ...గామీ॥ మం॥ శమగ్నిర...
ధః । యమాయసో...కృతః॥ ప్రజాపతేనత్వదే...రఋణాం॥

౮॥ కయోనశ్చిత్రేత్యస్య మంత్రస్య వామదేవఋషిః । రాహు
గ్రహణోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । యజమానస్య...ర్థం రాహుగ్రహ
జపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ పైతీనసోబర్హర...మహ్యాం॥ మం॥ కయోనశ్చి...
వృతా॥ ఆయంగౌఃపృ...వః॥ నమోఅస్తు...నమః॥

౯॥ కేతుంకృణ్వన్నిత్యస్య మంత్రస్య । మధుచ్ఛందఋషిః । కేతు
గ్రహణోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । యజమానస్య...ర్థం కేతుగ్రహ
జపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ ధ్వజాసనో...ప్రసాంతః॥ మం॥ కేతుంకృణ్వ...
యథాః॥ సచిత్రచిత్రం...దువస్వ॥ బ్రహ్మదేవానాం...రేభ౯॥

జాతవేదసే-అనుమంత్రము మొదలు అపమృత్యు మంత్రము వరకును, నవగ్రహ
రాధనములో జూడఁదగును. గ్రంథవిస్తరభయమువలన వ్రాయునైతిని. చే॥ ౭॥

అథ నవగ్రహజప హోమా మతర్పణా దిః

శ్లో॥ అయుతంచనహస్రంచషట్కృతంద్విసహస్రకం । చతుఃపం
చనహస్రేణ త్రిశతందిననిర్ణయః॥

తా॥ రవికి ౧౦ వేలు, చంద్రునకు వేయి, కుజునకు ౬ నూరులు, బుధునకు
౨ వేలు, గురునకు ౪ వేలు, శుక్రునకు ౫ వేలు, శనికి ౩౦౦ మున్నూరు. ఈ ప్రకారము
దినము ౧-కి జపసంఖ్య ఈ ప్రకారము ౪౦ దినములుగా శిలేక తదధికముగాని యథా
శక్తిగ్రహజపము చేయించవలయును

శ్లో॥ జపసంఖ్యా దశాంశంత తర్పణం కారయేత్సుధీః॥

తద్దశాంశంతు జపాయాద్దశాంశంప్రభోజనమ్ ।

తా.సి మ్మట అయినజపసంఖ్యలో పదవింశతిముతర్పణము అసంఖ్యలోదశాంశమునా
మము,అసంఖ్యలోదశాంశము బ్రాహ్మణభోజనము.

శ్లో॥ గ్రహాణానవధాన్యాని సద్విప్రాయనివేదయేత్ ।గ్రహ
దోషంనిహంత్యాశు గాగ్నేయవచనంతథా॥ అపిచ॥ అరిష్టకాలేచారిష్ట
గ్రహమంత్రంజపేత్సుధీః॥మహాసారవిధానేనమండలంబ్రాహ్మణేనచ॥
అరుణోక్తప్రకారేణ చార్కమారాధయేత్సుధీః ॥ పూర్వజన్మకృతం
పాపంవ్యాధిరూపేణబాధతే । తచ్చాంతి రాషధైర్దానైర్జపహోమా
ర్చనాదిభిః । ఇతినవగ్రహజపహోమా సంఖ్యావిషయస్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహ తర్పణమ్.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం యజమానస్య శరీరేవతః
మానవతిష్ఠ్యమాణ వాతపితృ శ్లేష్మకఫోద్భవ నానాకారణ నిమి
త్తజ్వరక్షయ పాండు కుష్ఠ శూలాంతి సారథాతుక్షయ వ్రణమే
వాభగంధరాదినానామేహ సమస్తాషయ నిదాన హేతుర్భూత దు
రితక్షయద్వారా క్షిప్రమేవాయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం నక్ష
త్రపూర్వక ఆదిత్యాదినవగ్రహదేవతా ... ప్రీత్యర్థం యవసహితక్షీ
రతర్పణం కరిష్యే॥ ఇతినంకల్ప్య॥ బ్రాహ్మణైః కార్యమ్॥ నక్షత్రాది
నవగ్రహమంత్రమున్నియు ఈ గ్రంథములో ముందేనాయ బడి యు
న్నందున నిచ్చట చేర్చినైతిని॥ ఇతినవగ్రహ తర్పణమ్ సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహ హోమః.

ఆదాగణవతిపూజాంకుర్యాత్॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ +
శుభతిథా...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదీనాం నవానాంగ్రహాణాం మధ్యే
యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేఃసుస్థితాః తేహంగ్రహాణా మనుకూలత్వసి
ద్ధ్యథాం యేయేగ్రహఃశుభస్థానేఃసుస్థితాః తేహంగ్రహాణామత్యంత
శుభఫలావాప్త్యర్థంఅపిమృత్యు పరిహారద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్య

ర్థంనక్షత్ర పూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహ దేవతాఉద్దిశ్య ... ప్రీత్యర్థం
 సమిదాజ్యచరుప్రీహిభిః చతుర్విధ హోమం కరిష్యే || ఆదాగణప
 తిపూజాంకరిష్యే || విధిప్రకారేణ గణపతిపూజాంకుర్యాత్ — తతః
 అగ్నింధనాది పూర్వోక్తప్రకారేణ షట్పూతప్రయోగం కుర్యాత్ ||
 హోమార్థం | ఋత్విగ్వరణం కుర్యాత్ || ఏకం- ద్వే- త్రిణి- చ
 త్వారి- అథాజ్యభాగౌ సుచాజు హోతి || అగ్నయేస్వాహా || ఉత్త
 రార్ధపూర్వార్థే అగ్నయఇదం (నమమ) ఏకం- ద్వే- త్రిణి- చత్వారి
 సోమాయస్వాహా || దక్షిణార్ధ పూర్వార్థే సోమాయేదం (నమమ)
 సమంపూర్వేణ- మధ్యేఽగ్నౌజు హోతి || తతః యథోపదేశం
 ప్రధానాహూతీహుత్యా || తతస్సుచ్యుపస్తీర్య - * చరుమధ్యా
 ద్విరవదాయ || అభిఘార్య హవిః ప్రత్యభిఘారయతి || ఆదావిధి ప్ర
 కారేణ నక్షత్ర హోమంకుర్యాత్ || అధిదేవతాప్రత్యధి దేవతా
 సహితమాద్యంతయోః నక్షత్ర హోమంసమాపయేత్ || అథనవ
 గ్రహ హోమం కుర్యాత్ || ఆక్షప్తేన్... నిపత్యన్ స్వాహా || నూ
 ర్యగ్రహయేదం || అగ్నింధూతం... సుక్రత్తుగ్ స్వాహా || అగ్నయఇదం ||
 కద్మీదాద్మీ... హృదేస్వాహా || రుద్రాయేదం || ఆప్యాయస్వ... సంగభే
 స్వాహా || చంద్రగ్రహయేదం || అపుమె... భేషజీస్వాహా || అదభ్యుదయం ||
 శారీమిమాయ... పరమేవ్యోమత్యాహా || శార్యాదం (నమమ)
 అగ్నిర్మూర్ధా... జన్వతి స్వాహా || అంగారకగ్రహయేదం || స్యోనాపృ
 థివి... సప్రథాస్వాహా || పృథివ్యాదం || క్షేత్రస్యపతి... దృకేస్వా
 హా || క్షేత్రపాలకాయేదం || ఉద్భుధ్యస్వాగ్నే... మేతగ్ స్వాహా || బుధ
 గ్రహయేదం || ఇదంవిష్ణు... సురేస్వాహా || విష్ణవదం || సహస్రశీర్షా...

* (జమదగ్ని వత్సయో స్తీరవదానమ్)

ద్దశాంగులగ్న్ స్వాహా॥ నారాయణ యేదం॥ బృహస్పతే... చిత్రగ్న్ స్వా
హా॥ బృహస్పతిగ్రహ యేదం॥ బ్రహ్మజ్జ్ఞానం... వివస్వాహా॥ బ్రహ్మ
ణ ఇదం॥ ఇంద్రం వో బుశ్వ... కేవలస్వాహా॥ ఇంద్రా యేదం॥ శుక్రం
తే అన్య... రస్తుస్వాహా॥ శుక్రగ్రహ యేదం॥

ఇంద్రాణీమాసు... పతిస్వాహా॥ ఇంద్రాణ్య ఇదం॥ ఇంద్ర
మరుత్వ... యజ్ఞస్వాహా॥ ఇంద్ర మరుత్వత ఇదం॥ శమగ్ని రగ్ని భిస్క...
సిద్ధస్వాహా॥ శ నైశ్చరగ్రహ యేదం॥ యమాయ... అరంకృతస్వా
హా॥ యమా యేదం॥ క్రజాపతే... రయీణాగ్ స్వాహా॥ పృజాపత
య ఇదం॥ కయానశ్చిత్రశ చిష్టయా వృతా స్వాహా॥ రాహుగ్రహ యే
దం॥ ఆయంశాః... ప్రియంతువస్వాహా॥ గవ ఇదం॥ నమో అస్తు... స
ర్వేభ్యో నమస్వాహా॥ సర్వేభ్య ఇదం॥ కేతురక్రమ్య... రజాయదా
స్వాహా॥ కేతుగణ యేదం॥ సచిత్రచిత్రం... దువస్వస్వాహా॥ చిత్రగుప్తా
యేదం॥ బ్రహ్మదేవానాం... రేభౌత్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదం॥ ఇం
ద్రం వో... కేవలస్వాహా॥ ఇంద్రాయ లోక పాలకా యేదం॥ అగ్నిం
దూతం ... సుక్రతుగ్ స్వాహా॥ అగ్న యే లోక పాలకా యేదం॥ య
మాయ... అరంకృతస్వాహా॥ యమాయ లోక... యేదం॥ మూష
ణః పరా... సహస్వాహా॥ నిర్మత యే లోక... యేదం॥ ఇనుం మే... రా
చ కేస్వాహా॥ వరుణాయ లోక... యేదం॥ తవ వాయు... వృణీసు హే
స్వాహా॥ వాయు వే లోక... యేదం॥ సోమో ధేనుగ్... త సై స్వా

హా॥ కుబేరాయలోక... యేదం॥ తమిశానం... స్వస్త్వయేస్వాహా॥
 ఈశానాయలోకపాలకాయేదం॥ జాతవేదసే... త్యగ్నిస్వాహా॥ దు
 గ్గాయాఇదం॥ గణానాంత్యా... సాదస్తగ్ స్వాహా॥ గణపతయిదం॥ తే
 త్రస్త్వ... దృశేస్వాహా॥ తేత్రపాలకాయేదం॥ యతఇంద్ర... విమృ
 ధోజహిస్వాహా॥ అభయంకరాయేదం॥ వాస్తాష్పతే ... చతుష్పదే
 స్వాహా॥ వాస్తుపురుషాయేదం॥ త్యంబకం ... యమామృతాత్
 స్వాహా॥ మృత్యుంజయాయేదం॥ గందర్వారాం... శ్రియంస్వాహా॥
 శ్రియాఇదం॥ హ్రస్వవాహ మభిమాతిమాహం॥ రత్నోవాణం పృత
 నాసుజిష్ణం - జ్యోతిష్మంతం దీద్యతంపురంధిం॥ అగ్నిగ్ స్విష్టకృత
 మాహువేమ- స్విష్టమగ్నేఅభితత్ప్రణాహి- విశ్వాదేవ పృతనాఅభి
 వ్య- ఉరున్నఃపంథాం ప్రదిశ్విభాహి జ్యోతిష్మద్ధేహ్యజరన్న ఆ
 యుస్వాహా॥ అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం॥ సమిధమిద్మసన్నహనాన్య
 భిసన్గ్ స్పృశ్యాగ్నా వ్రహరతి॥ రుద్రాయతంతిచరాయేదం - అప
 ఉపస్పృశ్య అస్యకర్మణః హామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జ
 యాదిహామం కరిష్యే॥ శ్లో॥ ప్రథమాఘార హామశ్చప్రథా
 నాహుత్యనంతరం యద్ధోతవ్యంతుతత్సర్వం సువేణోక్తం కపర్దినా॥
 తతఃజయాదిహామంపూర్ణాహుతించ కుర్యాత్॥

ఇతి నవగ్రహ హామమ్ సమాప్తః.

అథ నవగ్రహదానాని.

రవికి శంభు, చంద్రునకు మంజుమయము, కుజునకు పగ
 డము, బుధునకు మరకతము, గురునకు పుష్యరాగము, శుక్రునకు
 వజ్రం, శనికినీలంరాహువునకు గోమేధికము, కేతువునకు వైడూర్యము,

సూర్యునకు గోధుములు, చంద్రునకు తండులములు, కుజునకు కందులు, బుధునకు పెసలు, గురునకు సెసగలు, శుక్రునకు బొబ్బర్లు, శనికి నీలలు తండులములు, రాహువునకు మినుములు, కేతువునకు ఉలవలు, శ్రవ్యంబునకు తండులములు, మృత్యుంజయునకు తిండులములు, శ్రీమహావిష్ణువునకు ధాన్యము, అపమృత్యువునకు ప్రత్తిమేకుతండులములు, నామత్రయమునకు తండులములు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులకు తాంబూలసహిత ఫలదానము, ఈ ప్రకారము నవగ్రహదానములు బ్రాహ్మణులకు ఇవ్వవలయును. (ముందుగా చేయు నక్షత్రములకు తండులములు బంగారము)

తత్ప్రయోగః॥ ఆచమ్య... ఏవం... ప్రీత్యర్థమ్ ఉత్తరానక్షత్రప్రథమచరణే జాతస్యకుమారస్య తిథివారసక్షత్రవజ్జరాది సకలారిష్టనివృత్తివార్తారా జాయాపత్యోశ్చిశోశ్చ త్రయోణాం ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థంతత్తదాన్యదానాదికం కరిష్యే॥ తతః ప్రత్యేకం బ్రాహ్మణపూజాకరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనమ్॥ సుఖాసనమ్॥ ఇదం పాద్యమ్॥ సుపాద్యం॥ శ్లో॥ సమోఽస్త్యనంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుగాహవే॥ సహస్రనామ్నో పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణే నమః॥ అయం వంగంధః॥ సుగంధః॥ అలంకారార్థా ఇమే అక్షతాః॥ సంత్వక్షతాః॥ సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥ ఓం భూభువస్సువః... ప్రచోదయాత్॥ ఇతి జలే సంపోక్ష్య॥ నక్షత్రమంత్రావతిత్వా అన్యై బ్రాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయినే + గోత్రాయ + బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహీతే శ్రీమా + గోత్రః + యదాతాధర్మపత్నీ సమేతోఽహం మమ సకలారిష్టనివృత్త్యర్థం... నక్షత్రప్రీతయే శ్వేతతండురూ తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥ దేవస్య త్వాసవితుః ప్రసవే॥ అశ్వినోర్భాసాభ్యం పూ

జ్ఞానాస్తాభ్యాంప్రతిగృహ్ణామి॥ గృహ్ణామాత్ ॥ ఏతద్దానసాధుణ్యార్థం
దక్షిణాంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ ఇతిదక్షిణాందద్యాత్ ॥

• తాంబూలఫలదానంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ శతమానంభవ
తిశతాయుఃపురుషశ్చ తేంద్రియాయుష్యే వేద్యే ప్రతితిష్ఠతి॥

సూర్యస్య॥ ఆక్షప్తేనరజస్తావతమానో నివేశయన్నమృతం
మర్త్యంచ ॥ హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవో యాతి భువనాని
పశ్యన్ ॥ + సూర్యగ్రహప్రీతయేగోధూమాంస్తుభ్య + నమమ॥

చంద్రస్య॥ ఆప్యాయస్వసమేతుతే విశ్వతస్సమవృప్తీయంభ
వాలవాజస్యసంగఢే॥ + చంద్రగ్రహప్రీతయే శ్వేతతండులాంస్తుభ్య
మహం + నమమ॥

కుజస్య॥ ఓంఅగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్స్థః పృథివ్యాఅయం-
అపాగ్ంరేతాగ్ంసి జిన్వతి॥ + అంగారక గ్రహప్రీతయే ఆఢకాంస్తు
భ్యమహం + నమమ॥

బుధస్య॥ ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూతే-
నగ్ంస్సజేథా మయంచ॥ పునఃకృత్వాగ్స్తాప్రీతరం యువానమన్వా
తాగ్ంస్తీర్వయి తంతుమైతం ॥ + బుధగ్రహప్రీతయే ముద్గాంస్తు
భ్యమహం + నమమ॥

బృహస్పతే॥ ఓంబృహస్పతే అతియద్యో అర్హాగృహుచ్చిభాతి
కృతుమ్జనేషు-యదీదయచ్ఛవసతఃప్రజాతతదస్మా సుద్రవిణంధేహి
భిత్రం॥ + బృహస్పతిగ్రహప్రీతయే చణకాంస్తుభ్యమహం + నమమ॥

శుక్రస్య॥ ఓంశుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్వి షూహాపేఅహా

నీచ్యారివాని విశ్వాహిమాయా అవసిస్వభావో భద్రాతేపూషన్ని
హారాతిరస్తు॥ x శుక్రగ్రహప్రీతయే రాజమాహంస్తు + నమమ॥

శనైశ్చరస్య॥ ఓం శమగ్నిరగ్నిభిస్కర చ్చన్నస్తపతుసూర్యః॥
శంవాతో వాత్సరపాత్రప్రసిధః॥ + శనైశ్చరగ్రహ ప్రీతయే-తిలతండు
లాంస్తుభ్యమహం + నమమ॥

రాహుః॥ ఓం కయానశ్చిత్ర అభునదూతీస్తదావృధస్సఖా॥ క
యా శచష్టయావృతా॥ + రాహుగ్రహప్రీతయే మాహంస్తు...మ॥

కేతోః॥ ఓం కేతుంక్షృణ్వన్న కేతవేపేశో మర్యాఅపేశసే-
నముషద్భిరజాయథాః॥ కేతుగణప్రీతయేకుశ్శతాతభ్యమహం...మ॥

త్రంబకస్య॥ + త్ర్యంబకంయజామహే సుగంధం పుష్టివధకా
నం॥ ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మర్త్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్॥ త్ర్యం
బకప్రీతయే శ్వేతండులాకా తుభ్యమహం + నమమ॥ ... మృత్యుం
జయస్య॥ మంత్రః॥ త్ర్యంబకమంత్రంపఠిత్వా॥ శ్వేతండులాకాతుభ్య

+ నమమ॥... శ్రీమహావిష్ణోః॥ + ఇదంవిష్ణుర్విచక్రసు త్రేధానీద
ధేపదంసమూఢమస్యపాగంస్తురే॥ + శ్రీమహావిష్ణుప్రీతయేధాన్యం

మహం + నమమ॥...అపమృత్యుమపక్షుధమపేతశపథంజహి । అ
ధానోఅగ్న ఆవహరాయస్వోషగం సహస్రిణం యేతేసహస్రమయు

తంపాశామృత్యో మత్యాయ హంతవే । తాయజ్ఞస్య మాయ
యాసర్వానవయ జామహే॥ మృత్యవేస్వాహామృత్యవే స్వాహా॥ మ

మసర్వాప మృత్యుర్నశ్యతు ఆయుర్వధతాం॥ + అపమృత్యుప్రీ

తయేలయః ఖండకార్యానలవణదానంతుభ్యమహా + నమః...
 అథనామత్రయప్రీతయే. తండులదానందద్యాత్ శ్లో॥ తాంబూలంక్షీ
 కరః భద్రం బ్రహ్మవిష్ణుశివాశ్చకం । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివః మేస్యా దతే
 శ్చా తింప్రయచ్చమే॥ శ్లో॥ ఫలంయనోరథఫలంప్రదదాతినదాన్యంగా
 పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థ మతశ్చాతింప్రయచ్చమే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయ
 ణప్రీత్యర్థంఇదంఫలం సతాంబూలం సదక్షిణాకంతుభ్యమహం సంప్ర
 దదేవఃపరమ్! ఏవం + ర్థంమంతుపదేవతానాం పునఃపూజాంకరిష్యే॥ ఛ
 త్రాంధారయామి॥ చామరంవీజయామి॥ నృత్యందర్శయామి॥ గీతంశా
 వయామి॥ నాద్యం ఘోషయామి॥ కుందోళికాంతరీపయామి॥ అశ్వా
 నారోపయామి॥ గజానారోపయామి॥ సమస్తరాజోప...మి॥ అనయా
 పూపయా + భవంతు॥ మంతుపదేవతాః యథాస్థానంప్రతిష్ఠాపయా
 మి॥ అథస్వస్తిస్వచ్ఛిత వస్త్రప్రతిమా మంతుపదానంకరిష్యే॥ పూర్వో
 క్తమేవ బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ తతఃమంతుపదానందద్యాత్ ॥ బ్రాహ్మ
 ణైభ్యోఽఋత్విశ్వోభ్యో దక్షిణాందద్యాత్ ॥ నవగ్రహమఖాభి షేకజపాది
 బ్రాహ్మణైభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాందద్యాత్ ॥

అథ నవగ్రహ స్తోత్రమ్.

రవిఃఅస్యశ్రీసూర్యకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - కణ్వరుషిః - అను
 ష్టుప్చందః - శ్రీసూర్యనారాయణోదేవతా - మమసూర్యనారాయణ-
 ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే-జపేవినియోగః॥ ధ్యానమ్॥ దేవాసురవరైర్వంద్యంగృ
 హైశ్చపరిసేవితమ్ । ధ్యాయేత్ఫలేత్సు వర్ణాభం శ్రీసూర్యకవచంస
 దా॥ అథునాసంప్రవక్ష్యామి కవచంసర్వకామదమ్ । ఇదంతుకవచం
 బుధావచరేద్వీరభైరవః॥ ఘృణిఃపాతుశిరోదేశం సూర్యఃపాతులలా
 టకమ్ । ఆదిత్యోచసేపాతు శ్రుతీపాతుదివాకరః । ఘ్రూణాపాతు
 వదాభానుః ముఖంపాతుసదారవిః॥ జిహ్వం పాతుజగన్నేత్రః కంఠం
 పాతువిభావసుః॥ స్కంధౌ గ్రహపతిఃపాతు భుజౌపాతుప్రభాకరః॥ క
 ఠాపుష్పకరఃపాతు హృదయంపాతు భానుమా॥ । మధ్యంపాతుచన

స్తాశ్చోనాభి సాతునభోమణిః॥ ద్వాదశాత్మాకటింసాతు సవితాపాతు
సక్తిని । ఊరూపాతుసురశ్రేష్ఠో జానునీపాతుభాస్కరః । జంఘేమేపా
తుమారాండో గుల్ఫాపాతుత్విమాపతిః॥ పాదాదినమణిఃపాతు పా
తుమిశ్రోఖిలంవపుః । యథదంసూర్యకవచంపురుషార్థపదంస్పణామ్॥
సంతతంపాతగుత్థాయ పరేన్నియతమావసః ససు రాణామపిశ్లాఘ్య
శ్లాఘ్యాబుద్ధిమతామపి॥ సర్వకామమవాప్నోతిసూర్యసాయుజ్యమా
పుయాత్ । గ్రహరోగభయాత్పాన్ముచ్య తేనాత్రసంశయః॥ ఆ
దిత్యకవచం పుణ్యమభేద్యంవజ్రసన్నిభం । సర్వరోగభయాదిభ్యోఽఘ
చ్యంతేనాత్రసం శయః॥ సంవత్సరముపాసిత్వా సామ్రాజ్యపదవీంల
భేత్ । అనేకరత్నసంయుక్తం స్వర్ణాభరణభూషితమ్॥ కల్పవృక్షస
మాకీర్ణంకదంబకుసుమప్రభం । అశేషరోగశ్యాంత్యర్థం ధ్యాయేదా
దిత్యమండలమ్॥ ఇతిసూర్యకవచం సమాప్తమ్.

(చంద్రః) అస్యశ్రీ చంద్రకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య- గౌతమఋ
షిః- అనుష్టుప్చందః- సోమోదేవతా మమసోమప్రసాదసిద్ధ్యర్థేజ
పేవినియోగః ॥ ధ్యానం॥ సోమంచతుర్భుజం దేవం కేయూరముకు
టోజ్వలం । వాసుదేవస్యనయనం శంకరస్యచభూషణమ్॥ ఏవంధ్యా
త్వాజపేన్నిత్యం సర్వాభీష్టప్రదాయకమ్ ॥ ఓషధీశశ్శిరఃపాతుపాతు
ఫాలంకశానిధిః । చతుషీచంద్రమాఃపాతు శ్రుతీపాతుకళాత్మకః ।
ఘ్రూణంక్షుపాకరఃపాతు ముఖంకుముదబాంధవః । సోమఃకరాచమే
పాతు స్కంధౌపాతుసుధాత్మకః । వక్షోజైవాత్మకఃపాతుమధ్యం పా
తునిశాకరః॥ కటింతుపాకరః పాతుఊరూశశధరోఽవతు । మృగాం
శోజానునీపాతుజంఘేపాతుద్విజాధిపః॥ పాదౌహిమకరఃపాతు పాతు
చంద్రోఖిలంవపుః । ఏతద్ధికవచంపుణ్యం భుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్॥
యఃపరేచ్ఛుణుమాద్వాపి సర్వత్రవిజయీభవేత్ । ఇతి శ్రీబ్రహ్మ
కైవర్తే- దక్షిణఖండే- చంద్రకవచం సమాప్తమ్.

(కుజః) అస్యశ్రీ అంగారక కవచస్తోత్రమహామంత్రస్య విరూపఋ

పిః-అనుష్టుప్చందః- మనుంగారకప్రసాదసిద్ధ్యర్థై జపేవినియోగః ।
 ధ్యానం । నమామ్యంగారకందేవం రక్తాంగంవరభూషణం । జానుస్థవా
 మహస్తాధ్యం సాభయేతరపాణినం ॥ చతుర్భుజంమేష వాహంవరదం
 చధరాసుతమ్ ॥ అంగారకః శిరోరక్షేత్ ముఖంవైధరణీసుతః । కర్ణా
 రక్తాంబరఃపాతు నేత్రేమేరక్తలోచనః నాసికాంమేశక్తిధరః । ఓష్ఠం
 మేపాతుభూమిజః । భుజౌచరక్తమాలేచహస్తాశక్తిధరస్తథా । చతు
 ర్భుజోమేఘాదయం కుక్షింరోగాపహరకః । కటింమేభూమిజఃపాతు
 ఊరూపాతుగదాధరః । జానుజంఘేకుజఃపాతు పాదౌభౌమఃస్సదావ
 తు । సర్వాణియానిచాంగాని పాతుమేమేషవాహనః ॥ య ఇదం కవ

చనిత్యం సర్వశత్రువినాశనమ్ । భూతప్రేతపిశాచానాం నాశనంస
 ర్వసిద్ధిదం । సర్వరోగహరంచైవ సర్వసంపత్ప్రదంశుభం । భుక్తిము
 క్తికరంస్యాణాం సర్వసాభాగ్యవర్ధనం । ఋణబాధవిమోక్షంచ సత్య
 మేవనసంశయః ॥ స్తోత్రపాఠస్తుకర్తవ్యో దేవస్యాగ్రేమహద్యుతేః । ర
 క్తగంధైశ్చపుష్పైశ్చఘోషదీపగుడోదనైః । మంగళంపూజయిత్వా
 తుమంగళేహనిసర్వదా । బ్రాహ్మణాన్భజయిత్వాతు చతురోద్వా
 దశాష్టవా । ఆనేనవిధినాయస్తు కృత్వావ్రతమనుత్తమం । నచైనంవే
 ధయంతీహవృశ్చికా ద్యుగజంతవః । తమోమిహిరసంబుధామా
 త్తాండస్యోదయే శుభా । విలయంయాంతి పాపానితజన్మాన్జితాన్య
 పి । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం ప్రదదాతిననాశృణాం । ఇతిమార్కం
 డేయపురాణే-కాశీఖండే-మార్కండేయ సనత్కుమారసంవాదే-
 అంగారకకవచం-సమాప్తమ్.

అథ బుధకవచస్తోత్రంభః.

(బుధః) అస్యశ్రీబుధకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య-కాత్యాయనఋషిః
 అనుష్టుప్చందః-బుధోదేవతా-మమబుధగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థై జపేవిని
 యోగః । ధ్యానం । బుధపుస్తకహస్తశ్చ కుంకుమస్యసమద్యుతేః । పీ

తాంబరధరస్రగ్వీ పీతమాల్యానులేపనః॥ బుధఃపాతుశిరోజ్జేశం సా
మ్యఃపాతుచఫాలకం । నేత్రేజ్ఞానమయః పాతు శ్రుతేపాతువీధోస్సు
తః॥ ఘాతంగంధధరఃపాతు భుజౌపుస్తకభూషితః॥ మధ్యంపాతుసు
హారాధ్యః పాతునాభింఖగేశ్వరః॥ కటింకలాత్మజఃపాతు ఊరూపాతు
సురేశ్వరః॥ జానునీరోహిణీసూనుః పాతుజంఘేఫలప్రదః॥ పాదాబా
ణాననఃపాతు పాతుసామ్యోఖలంవపుః॥ ఏతద్ధికవచంపుణ్యం సర్వో
పద్రవనాశనం॥ సర్వరోగప్రశమనం సర్వదుఃఖనివారణం । ఆయుర
రోగ్యఫలదం పుత్రపౌత్రఫలప్రదం॥ యః పఠేద్భుజయద్వాపిశ్చావ
యేద్వాసమాహితః॥ సర్వాకామానవాప్నోతి దీర్ఘమాయుశ్చవిండ
తి॥ ఇతిశ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే-బుధకవచం సమాప్తమ్.

అథ బృహస్పతి కవచప్రారంభః.

(గురుః) అస్యశ్రీ బృహస్పతికవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - ఈశ్వరఋ
షిఃఅనుష్టుప్చందః బృహస్పతిర్దేవతా - మమబృహస్పతిగ్రహప్రసాద
సిద్ధ్యర్థైజపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ అభీష్టఫలదందేవంసర్వజ్ఞంసురపూజ
ితం । సర్వకార్యార్థ సిద్ధ్యర్థం ప్రణమామిగురుంసదా॥ బృహస్పతిశ్చి
రఃపాతులలాటంపాతుమేగురుః । కర్ణాసురగురుఃపాతు నేత్రేమేభీష్టనా
యకః॥ నాసాంపాతుసురాచార్యోజిహ్వంమేవేదపారగః । ముఖంమే
పాతుసర్వజ్ఞోభుజౌపాతు శుభప్రదః । కరావజ్రధరఃపాతు వక్షోమే
పాతుగీష్పతిః సైనామేపాతువాగీశః కుక్షింమేశుభలక్షణః । నాభింమే
పాతునీతిజః కటింమేపాతుసర్వగః॥ ఊరూమేపాతు పుణ్యాత్మాజంఘే
మేజ్ఞానదఃప్రభుః । పాదామేపాతు విశ్వాత్మాసర్వాంగం సర్వదాగు
రుః॥ ఇత్యేతత్కవచాదివ్యం త్రిసంధ్యంయఃపఠేన్నరః । సర్వాకా
మానవాప్నోతి సర్వత్రవిజయూభవేత్ ॥ ఇతివామనపురాణే బృహ
స్పతికవచం సమాప్తమ్.

అథశుక్రకవచ ప్రారంభః.

(శుక్రః) అస్యశ్రీశుక్రకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - భరద్వాజఋషిః-

అనుష్టుప్చంద్రః శుక్రోదేవతా మమశుక్రగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థేజపేవిని
యోగః॥ ధ్యానం । మృణాలకుండేం దుపయోహిమప్రభం సితాంబ
రంస్నిగ్ధపరాక్షమాలినం । సమస్తశాస్త్రశ్రుతితత్వదర్శనంధ్యాయేత్క
వింవాంఛితకన్యసిద్ధయే ॥ శిరోమేభాగ్గవఃపాతు ఫాలం పాతుగ్రహాధి
పః । నేత్రేదైత్యగురుఃపాతు శ్రోత్రేశ్రీచందనద్యుతిః । కావ్యోమేనా
సికాంపాతు వదనందైత్య వందితః । రసనాముశనాఃపాతు కంఠం శ్రీ
కంఠభక్తిమూక్ ॥ భుజౌతేజోనిధిఃపాతు వక్షోయోగవిదాం వరః॥ అ
క్షమాలాధరోరక్షేత్కుక్షీం మేశాస్త్రపారగః॥ కటింమేపాతువిశ్వా
త్మానన్ధినీసర్వపూజితః । జానునీభృగుజఃపాతుజంఘేమేదేవతా వరః ।
గుల్ఫాగుణనిధిఃపాతు పాదౌమే పాండురాంబరః॥ సర్వాణ్యంగానిమే
పాతుశుక్రఃకవిరహర్నిశం॥ ఇదంతకవచం దివ్యంపఠంతి శ్రద్ధయాన్వితాః
నతేహంజాయతే పీఠాభార్గవస్య ప్రసాదతః॥ ఇతిశ్రీస్కాందపురాణే -
శుక్రకవచం ॥ సమాప్తమ్.

అథశనైశ్చరకవచ ప్రారంభః.

(శని) అస్య శ్రీశనైశ్చరకవచ మహామంత్రస్య - కాశ్యపఋషిః అ
నుష్టుప్చంద్రః శనైశ్చరరోదేవతా - శంబీజం - నంశక్తిః - మంకిలకంశనైశ్చ
రకృతపీఠా పరిహారార్థే జపేవినియోగః - శనైశ్చరాయ - అంగుష్ఠా
భ్యాంనమః - మందగతయెత్తర్జనీభ్యాంనమః - అధోక్షజాయమాధ్యమా
భ్యాంనమః - సారయేఅనామికాభ్యాంనమః - శుష్కోదరాయకనిష్ఠికా
భ్యాంనమః - ఛాయాత్మజాయకరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - శనైశ్చరా
యహృదయాయనమః॥ మందగతయేశిరస్సెన్వాహం అధోక్షజాయశిఖా
యైవషట్ ॥ శుష్కోదరాయ కవచాయహుం । ఛాయాత్మజాయనేత్ర
త్రయాయవౌషట్ - శనైశ్చరాయ అస్త్రాయఫట్ - భూర్భువస్సువరోమి
తిదిగ్భాధః॥ ధ్యానం॥ నీలద్యుతిశ్శూలధరః కిరీటీగృధ్రస్థితశ్శూలధరో
ధనుష్మాక్ । చతుర్భుజస్సూర్యసుతఃప్రశాంతస్సదాస్తు మాహ్వాంవః
మందగామి ॥ ౧ ॥ కృష్ణాంబరధరం దేవంద్విభుజం గృధ్రసంస్థితం

సర్వపీడాహరం నృణాం ధ్యాయేత్ గ్రహగణోత్తమమ్ ॥ ౧ ॥ శనైశ్చ
రశ్మిరోరక్షేన్ముఖం భక్తార్థిభంజనః । కర్ణాకృష్ణాంబరక్షేన్నేత్రేన
ర్వభయంకరః ॥ 3 ॥ కృష్ణాంగోనాసికాం రక్షేత్కంఠం మేళితకంఠకః ।
భుజౌమేనుభుజఃపాతు హస్తానీలోత్పలప్రభః ॥ ౪ ॥ పాతుమేహృదయం
కృష్ణఃకుక్షింశుష్కోదరస్తథా । కంఠంమేవికటః పాతుసంధిసేఘోరరూ
పహా ॥ ౫ ॥ జానునీపాతుద్గ్రీవేమేఘాఘ్రేమే మంగళప్రదః । గుల్ఫాగు
ణకరఃపాతు పాదౌమేఘంపాదకః ॥ ౬ ॥ సర్వాణ్యపిచుమాంగానిపా
తుభాస్కరనందనః । యతినంకవచం దివ్యం సర్వపీడాహరం నృణాం ।
పఠతిశ్రద్ధయా యుక్తో సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౭ ॥ తిలధాన్యే
చసంస్థాప్యయంత్రలోహవినిర్మితం । కృష్ణగంధాక్షతైఃపుష్పైర్వర్చయే
న్మూలమంత్రతః ॥ ౮ ॥ కృష్ణవస్త్రయతం దద్యాచ్ఛ్రీతియాయకుటుం
బినే । ప్రీతశ్చనైశ్చరస్తస్య సర్వబాధాం వ్యపోహతి ॥ ౯ ॥ దద్యా
త్సర్వసమృద్ధిచ పుత్రపౌత్రాదినంతతిం । ఆయుష్యం దీర్ఘమారో
గ్యంసర్వత్రవిజయదిశేత్ ॥ ౧౦ ॥

ఇతిదశరథరాజపరచితం - శనైశ్చరకవచం, సమాప్తమ్.

అథ రాహుకవచస్తోత్రమహమంత్రస్య.

అస్యశ్రీరాహుకవచస్తోత్రమహమంత్రస్య- చంద్రఋషిః అను
ష్టుష్ఠుండః రాహుర్దేవతా - మమసర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవిసియోగః ॥
ధ్యానమ్ ॥ పృణమామి సదారాహుంసర్వాకారం కిరీటినమ్ ॥ సైంహి
కేయంకరాశాస్యం భక్తానామభయప్రదమ్ । నీలాంబరః శిరఃపాతు
లలాటా లోకవందితః చక్షుషీపాతుమేరాహు, శ్రోత్రేమేర్థశరీర
హా ॥ నాసికాంమేకరాశాస్య శూలపాణిర్ముఖామమ । జిహ్వంమే
సింహికాసూనుః కంఠంమే కంఠనాశనః ॥ భుజగేశోభుజౌపాతునీల
మాల్యుకరౌమమ । పాతువక్షస్తపోమూర్తిః పాతుకుక్షింవిధుంతుదః ।
కటిమేవికటపాతు ఊరూమేసురపూజితః । స్వర్భానుజ్జానునీపాతు
జంఘేమేపాతుచాప్యహిః । గుల్ఫాగ్రహాధిపఃపాతు పాతుమేభీషణా

శ్లో॥ సర్వాణ్యంగానిమేపాతు నీలచంద్రసభాపితః ॥ రాహు
 దండకవచ మిప్పితసిద్ధిదుయోభక్త్యాః తత్వనుదినన్నియతశ్చుచి
 స్సృక్ ॥ ప్రాప్నోతి కీర్తిమతులాం శ్రియమృద్ధిమాయురాగోగ్య మాత్మ
 విజయిత్వమహిప్రసాదాత్ ॥ ఇతి శ్రీస్కాందేశంకర సంగీతాయాం
 రాహుకవచం సమాప్తమ్.

కేతుకవచ ప్రారంభః.

అన్యశ్రీ కేతుకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - పురందరఋషిః
 అనుష్టుప్ చందః - కేతుగైవతామమసర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవినియో
 గః ॥ ధాన్యం ॥ కేతుంకరాశవదనం చిత్రవర్ణంకీరీటినం । ప్రణమామి
 సదాకేతుం ధ్వజాకారంగ హేశ్వరం చిత్రవర్ణశ్శిరఃపాతు ఫాలంమే
 ధూమ్రవర్ణకః ॥ పాతునేత్రేపింగళాక్షః శ్రోత్రేమేరక్తలోచనః ॥ ఘ్రీ
 ణంపాతుసువర్ణాధః చుబుకంసింహికాసురః ॥ పాతుకంఠంచ మేకేతు
 స్కంధఃపాతుగ్రహాధిపః ॥ బాహూపాత్వసురశ్శేష్ఠః కుక్షీంపాతు మ
 వహారగః ॥ భీమాత్మామేకటింపాతు మధ్యం పాతుఃపహసురః ॥ ఊ
 రూపాతు మహాశీషాజానుసీతీవకోపనః ॥ పాతుపాదౌచమేక్రూరః
 సర్వాంగంనరపీడకః ॥ యథదండకవచం దివ్యం సర్వరోగ వినాశసమ్ ॥
 సర్వశత్రుప్రశమనం ధారయేత్సమృతోనరః ॥

ఇతినవగ్రహ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

అథనవగ్రహప్రక ప్రారంభః.

శ్లో॥ భాస్వాన్కాస్యవ గోత్రజో రుణరుచి ర్యస్సింహపో
 ఒత్కస్సమిత్ ॥ షట్ప్రిష్ఠో దశగశ్శుభ శ్శశిగురూ భౌమస్సఖాయ
 స్సదా ॥ శత్రూమందసితౌ కలింగజనపశ్చాగ్నిశ్వరాజేవతే ॥ మధ్యే
 వతులపూర్వద్దినకరః కుర్యాత్పదామంగళమ్ ॥ ౧ ॥ శ్లో॥ చంద్రః
 కర్కటకక్రభు స్సితనిభ శ్చాత్రేయగోత్రోద్భవ శ్చాగ్నియశ్చతు
 శత్రై వాతుణముఖశ్చాపోహ్యమాధీశ్వరః ॥ షట్పుష్టాగ్ని దక్షైకగశ్శు

భకరోనారీకృధాక్కాప్రియా! స్వామీ యామునహ! కలాశ సమి
 ధఃకుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౨॥ శ్లో॥ భామోదక్షిణ దిక్కికోణనిల
 యోవిధ్యేశ్వరః ఖాదిరన్స్వమీవృశ్చిశ మేషయో స్సూగురుశ్చార్క
 శ్శశీశాహృదః । జ్ఞోరిష్టట్టిఫలవదస్సినసుభాపుశ్లో॥ ౨ ర్యమాదేవ
 తాభారద్వాజకులోద్భవో ౨ రుణగుడికుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౩॥
 శ్లో॥ సామ్యః పీతఉదజ్జుఖ సైమిధపామాగ్గో ౨ త్రిగోత్రోద్భవో ।
 బాణేశానదిశస్సుహృద్రవిసితో వైరీందురన్యేసమాః । కన్యాయుగ్మ
 పతిర్దశాప్త కచతుష్టణ్ణేత్రగ శ్శోభనోఽష్టుర్వైభగదైవతోమగధపః
 కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౪॥ శ్లో॥ జీవశ్చక్రిరోత ఉత్తరముఖా దీ
 ఘోత్రరాశాస్థితః । పీతో ౨ శ్వేతసమిత్పురందరగురుః కోదణ్డమీ
 నాధిపః । సూర్యేన్దుక్షీతిజప్రియోబుధసితో శత్రూంసమస్సూర్యజ॥
 సైప్రాజ్క ద్విక వజ్రగుస్తుశుభదఃకుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౫॥ శ్లో॥ శు
 క్రోభాగవగోత్రజస్సితనిభః పూర్వాముఖః పూర్వాదిక్పశ్చా శోవృ
 షపస్తులాధిప మహారాష్ట్రాధిపాదుమ్బరః । ఇన్ద్రాణీ మఘనాచసా
 మ్యరవిజౌమిత్రే ౨ ర్కచన్ద్రావరీ షడ్భభృద్దశవర్జితో భృగుసుతఃకు
 ర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౬॥ శ్లో॥ మందఃకృష్ణనిభస్తు పశ్చిమముఖస్సారా
 ప్రపఃకాశ్యపోనక్రేశో ఘటపస్సుహృద్భుధ భృగుర్వైరీన్ద్విసత్కృసు
 తః । ఫానం పశ్చిమదిక్ప్రజా పతియమాదేవౌధనుస్త్వాసనం । షట్త్రి
 ణ్ణశ్శుభకృచ్ఛమీరవిసుతః కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౭॥ శ్లో॥ రాహుస్సిం
 హాళదేశపోనిఋఋతిః కృష్ణాజ్గళూర్పాసనో । యఃపైతనసిగోత్రశ్లో
 ౨ స్యతు సమిద్ధూర్వాముఖందక్షిణం । యస్సర్వో ౨ పృథిదైవతనిర్
 ఋతిః ప్రత్యాఖ్యదేవస్సదా । షట్త్రిణ్ణశ్శుభకృచ్ఛ సింహికసుతఃకు
 ర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౮॥ శ్లో॥ కేతుజ్ఞేమినిగోత్రదః కుశ సమిద్వాయ
 వ్యకోణేస్థిత । శ్చిత్రాజ్క ధ్వజలాఞ్చనోహి భగవాన్యోదక్షిణాశా
 ముఖః । బ్రహ్మచైవతుచిత్రగుహులధిపః ప్రత్యాధదేవస్సదా । షట్త్రి
 ణ్ణశ్శుభకృచ్ఛబర్బరపతిః కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౯॥

అథ మంగళాష్టకాని.

శ్లో॥ ప్రక్షాళనాదుర నాథ శోకజలధే రుక్తారయేన్నగమామ్ |
 బాహ్య తఃపఃపూర్ణతాం ప్రకటయన్ స్తంభవిభిదన్ బలాన్ |
 హేమాక్షాగ్రజమాజఘాన సఖైర్యోమంగళానాఽఽథిః | శ్రీమాన్
 శ్రీవిభుర్వ్యోమో నగహరిః కుగ్వాజ్జగన్మంగళమ్ || ౧ || సోమేశాబ్జ భవా
 వ్విదిక్పతిముఖై దేవైర్వసిష్ఠాదిభి బ్రహ్మసిన్ పవరైః పినారద ము
 ఖై దేవసిన్ భిర్భూషితే ఆసీనోరమయాభువానామహ వై హి
 కేసుంటపేశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || ౨ || శ్లో॥ యత్సాదాబ్జ మరంద
 బిందుసదృశే గంగాజగత్పావనీ యన్నామస్మరణ దదాతినకలాన్మా
 మాన్ నృణామన్వహమ్ | యోజ్యే భవన గైరైకతరణి స్సోయం జగ
 న్నాయకశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || ౩ || శ్లో॥ కల్యాణైకనికేతన స్సుజని
 తాకల్యాణసంధాయకః | కల్యాణప్రదకీర్తనో గుణాఽథిః కల్యాణక
 ల్యాణదః | కల్యాణాదిసమానసార విభవః కల్యాణ సారాత్మకశ్రీ
 మాన్ ... మంగళమ్ || ౪ || అన్యోన్యాభినవాక్షతార్పణవిధౌ శృంగార
 భంగ్యావహం | లక్ష్మీవీక్షణవైఖరీ మనుభవన్ తత్పాణిసంగోత్సవే
 సానందంస్మరపారవశ్య పిశునంరోమాంచముద్వేలయన్ శ్రీమాన్ ...
 మంగళమ్ || ౫ || లక్ష్మీదత్తవరాంపుళింద తనయా లావణ్యసారాత్మి
 కాం | సంరక్తాంసుమమంజరీంకరుణయా జగ్రాహలీలాస్పదః | సర్వజ్ఞః
 ప్రధిశశ్చిరంతనమునిస్సు బ్రహ్మచారీతియశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ ||
 ౬ || సత్యాసత్యవివేచనైకకుశల స్సత్యప్రియ స్సత్యవాక్సత్యజ్ఞాన సు
 ఖాత్మకస్సుఖకరస్సత్యావతారోహరిః | సత్యః కేవలజన్మయోనతజనా
 సత్యావహస్సర్వదా శ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || రాజీవాన్యతలోచనః
 ప్రవిల సప్రాజీవమిత్రప్రభః | రాజీవాంఘ్రిరజోవిధూతనృజనబ్ర
 హ్మసిన్ రాజిస్సదా | రాజీవైకనికేతనా మఖిలస చాజీవ పుష్పంధ
 యశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || ౭ || శ్లో॥ ఇశ్యేతద్వర మంగళాష్టకమి
 దంలక్ష్మీనృసింహస్వయః | కల్యాణోత్సవ వేదికా సుతత తేవధ్వావర

స్వయం మాగల్యం సుతసంకదం సువిమలాం కీర్తిచ దత్వావిభు
శ్రీమాన్ శ్రీవిభురీశ్వరోనరహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్॥ ౯॥

అథ లగ్నాష్టకాని.

శ్లో॥ లక్ష్మీర్యస్య కరిగ్రహాఃకమలభూస్సూను ర్గగుత్మానః॥
పాత్రే చంద్రవిభీషణౌసురగురు శ్చేషశ్చ శ్రీ య్యాసనమ్॥ బ్రహ్మాండంవర
మందిరంసురగణాయస్య ప్రభో సేవకా॥ సంత్రైలోక్యకుటుంబ పోషణ
పరఃకుర్యాత్సదామంగళం॥ ౧॥ బ్రహ్మవాయుగిరీశ శేషగరుడాదేవేం
ద్రకామాగురు॥ శ్చూద్రాక్కావరణానతా మనుయమావిత్రేశ శిష్యే
శ్వరా॥ నానత్యైనిర్తిర్మరుద్గణయుతాః పజన్య మిత్రాదయస్సస్త్రీ
కాస్సుర పుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదామంగళం॥ ౨॥ విశ్వామి
త్రపరాశిరార్యభృగవోఽగస్త్యః పులస్త్యఃకృతుః॥ శ్రీమానత్రీమరీ
చికౌత్సపురవశ్చక్తిర్వసిష్ఠోగిరాః॥ మాండవ్యోజమదగ్ని గౌతమభర
ద్వాజాదయస్తా పసాస్సస్త్రీకామునిపుంగవాః ప్రతిదినంకుర్యాత్సదా
మంగళం॥ ౩॥ మాంధాతానశుషాంబరీషసగరా రాజావృధుహౌయ
శ్రీమాన్ ధర్మసుహోనళోదశరథో రామాయయాతిర్యదుః॥ ఇత్వాకు
శ్చవిభీషణశ్చభరతశ్చిత్తానపాదధ్రువా॥ విత్యేతేభువిభూభుజః ప్రతి
దినం కుర్యాత్సదామంగళం॥ ౪॥ అశ్వత్థోబదరీచ చందనతరుర్మం
దారకల్పద్రుమా॥ జంబూనింబకదంబచూతసరళావృక్షాశ్చయేక్షిరి
ణః॥ సర్వేతేఫలమృశితంననచయం వైభ్రజితంభ్రజితం॥ రమ్యం చై
త్రరథం సునందనవనం స్ఫుర్వంతువాంషంగళం॥ ౫॥ శారీక్రీరదితిశ్చక
ద్రువినతే జ్యోతిస్తుపూర్ణావతీ॥ సావిత్రీచసరస్వతీచసుభిన్నీశ్చ ప్ర
తారుంధతీ॥ స్వాహాజాంబవతీ చరుక్మభగినీదుస్స్వన్న విధ్వంసినీవే
లాచాంబునిధేస్సమీరసహితౌ కుర్యాత్సదామంగళం॥ ౬॥ ఆదిత్యాది
నవగ్రహశ్శుభఫలా మేషాదయోరాశయో॥ నక్షత్రాణి సయోగ
కాశ్చతిథయ స్తద్దేవతాస్తద్గణాః॥ మాసాబ్దాఋత వస్తదైవదివసా
స్సంధ్యాదయోరాత్రయ॥ సర్వేస్థావరజంగమాః ప్రతిదినంకుర్యా

త్పదామంగళం॥ 2॥ గంగాసింధుసరస్వతీచయమునా గోదాఋతీన
మృణా । కృష్ణాభీమరథిచ ఫల్గుసరయూశ్రీగండకీగోమతీ । కావేరీ
కపిలాప్రయాగ విరజావేత్రావతీత్యాదయో । నద్యశ్రీహరిపాద్భువంక,
జభవాః కుర్వంతు నామంగళం॥౩॥

శ్లో॥ లక్ష్మీశోభువనత్రయే నివసతోదేవా మనుష్యేర గాణ
సంస్థాతుంకరుణానిధిః కరుణయామూర్త్యాండ వంశేయయా । కొన
ల్యా నిజగర్భసంభవభృతే జన్మన్యసాధారణ జాతేశ్రీరఘునాయక
స్యజననందేయాదిదం మంగళం॥౧॥ వైదేహీవదనాభిలాషణయుతంకా
మనకామంకృతం । విఖ్యాతం భువనత్రయం హరధనుభక్తగ్నీకృతం
లీలయా । విశ్వామిత్రపరాశరాది మునిభిస్తత్సన్నిధానాచితం । సీ
తారాఘవయోర్ద్వీవాహ సమయేదేయాదిదం మంగళం॥ ౨॥ ఉత్ప
ల్లామలసీలవారిజదళ శ్యామోన్నతం కోమలం । పార్వత్యాచమహే
శ్వరేణచశిరశ్లాఘీకృతం సర్వదా । శాపాప్తిర్వరగాతమస్య వనితా
శైలాసుశీలాకృతా । దంపత్యోరిహవామభాగవనితందేయాదిదంమం
గళం॥3॥ శ్రీరామంజనకాత్మజా సురగురు ప్రత్యజ్ఞుఖప్రాజ్ఞుఖం ।
దోర్భ్యామంజలి మంచితైశ్చవనితామాపూర్వముక్తా ఫలైః । నానా
రత్నవిరాజమాన కలశైరానీయతంసాగరాత్ । సీతారాఘవయోర్ద్వీ
వాహసమయే దేయాదిదంమంగళం॥౪॥ కల్యాణంకమనీయకోమలక
రైరాద్రాక్షతారోపణం । కన్యాదానపురస్కరం సురగురోర్ద్వీప్రాశి
మానుగ్రహం । బాహవ్యాః కంకణబంధనం శశగుణం మాంగల్యసూ
త్రాన్వితం । సీతారాఘవయోర్ద్వీవాహ సమయే దేయాదిదంమంగ
ళం॥5॥ తదేవలగ్నంసుదినంతదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ । వి
ద్యాబలందైవబలంతదేవలక్ష్మీపతేతే ఘ్రియుగంస్మరామి ॥౬॥ శ్రీరా
మపత్నీజనకస్యపుత్రీ సీతాంగనాసుదరకోమలాంగీ । శ్రీవిష్ణుపత్నీ
భువనైకామాతా వధూవరాభ్యా వరదాభవంతు॥

శ్లో॥ ఆగమార్థంతుదేవానాం గమనార్థంతు రక్షసాం కుర్యా
 ద్ధుటారవంతత్ర) దేవతాహ్వానలాంఛనమ్ ॥ అపసర్పంతుయేభూతా
 యేభూతాభూమిసంస్థితాః । యేభూతావిఘ్నకర్తార స్తేనశ్శ్వంతుశివా
 జ్జయం । ఆచమ్య॥ ఉత్తిష్ఠంతు॥ భూతపిశాచాః... సమారభే ॥ పా
 నానాయమ్య॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ॥ హనుమత్సీతాలక్ష్మణభరత
 శత్రుఘ్న పరివారసమేత శ్రీరామచ్చంద దేవతాముద్దిశ్య ... ప్రీత్య
 ర్థంసంభవద్భిర్ద్రివైశ్యః సంభవద్భిరుపచారైః సంభవతా నియమేన
 పురుషసూక్తవిధానేన యావచ్చక్తిధ్యానావాహనాది షోడశోపచా
 రపూజాం కరిష్యే॥ అస్మశ్రీపురుషసూక్తమహామంత్రస్య నారాయణ
 ఋషిఃగాయత్రీఛందః శ్రీపురుషోత్తమోదేవతా శ్రీనారాయణారాధ
 నేవినియోగః॥ ఓమ్ నారాయణాయ అంగుష్ఠాభ్యాంనమః ఓం మాధ
 వాయతర్జనీభ్యాంనమః ఓం హస్తీకేశాయ మధ్యమాభ్యాంనమః॥ ఓం
 జనార్దనాయ అనామికాభ్యాంనమః ఓం శ్రీవిష్ణవేకనిష్ఠికాభ్యాంనమః
 ఓం పురుషోత్తమాయ కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః ఇతికరన్యాసః॥
 అథాంగన్యాససమారభేత్ ॥ మూర్ధ్ని కేశవాయనమః॥ లలాటేనారా
 యణాయనమః॥ కర్ణయోః మాధవాయనమః॥ నేత్రయోః గోవిందా
 యనమః ఘ్రాణేష్టవేనమః॥ ముఖేమధుసూదనాయనమః॥ కంఠేత్రి
 విక్రమాయనమః॥ భుజయోః వామనాయనమః॥ హృదిశ్రీధరాయన
 మః॥ నాభౌహస్తీకేశాయనమః॥ కట్యాంపద్మనాభాయనమః॥ పాద
 యోః ధౌమోదరాయనమః॥ కవచమ్॥ శ్లో॥ పురస్తాత్కేశవః పాతు
 చక్రే జాంబూనదప్రభః । పశ్చాన్నారాయణ శృంఖ నీలజీమూత
 సన్నిభః॥ ఊర్ధ్వమిందీవర శ్యామో మాధవోఽవ్యాధ్రబాధరః॥ గోవి
 దోదక్షిణేపార్శ్వే ధన్వంచంద్రప్రభో మహాన్ ॥ ఉత్తరేహలభృద్విష్ణుః
 పద్మకింజల్కసన్నిభః॥ ఆగ్నేయ్యామరవిందాభోమసలీమధుసూదనః
 త్రివిక్రమఃఖడ్గపాణిర్నైరృత్యాంజ్వలనప్రభః॥ వాయువ్యాం వామనో
 వజ్రతరుణాదిత్యదీప్తిమాన్ ॥ ఈశన్యాం పుండరీకాక్ష శ్రీధరః॥

సాయుధః । విద్యుత్ప్రభోహృషీకేశో హ్యధస్తాద్విశిముద్గః । హృత్పద్మే
 వద్మనాభోమేసహస్రార్క సమప్రభః । సర్వాయుధస్సర్వశక్తిస్సర్వ
 జ్ఞస్సర్వతోముఖః॥ ఇంద్రగోపకసంకాశః పాశహస్తోఽపరాజితః । స
 బాహ్యభ్యంతరందేవో వ్యాప్యదామోదరస్థిః॥ ఏవంసరత్రనిశ్చిద్రం
 నామద్వాదశపంజరం । ప్రవిష్టోఽహంసమేకేంచిద్భయమస్తికదాచన॥

అథాంగన్యాసః॥ వామహస్తే । ఓంసహస్రశీర్షాపురుషః॥ సహ
 స్త్రాక్షసహస్రపాతే । సభూమిం బ్రశ్వతోవృత్వా । అత్యతిష్ఠద్దశాం
 గులం॥ దక్షిణహస్తే॥ పురుషస్తవేదగ్ంసర్వం॥ యద్భూతంయచ్ఛభవ్యం॥
 ఉతామృతత్వస్యేశానః॥ యదన్నేనాతిరోహతి॥ వామహస్తే॥ ఏతావా
 నస్యమహిమా । అతోజ్యాయాగ్శ్చపూరుషః॥ పాదోఽస్యవిశ్వా
 భూతాని॥ త్రిపాదస్యామృతంద్రివి॥ దక్షిణపాదే॥ త్రిపాదూర్ధ్వఉదై
 త్పురుషః॥ పాదోఽస్యేహభవాత్పునః । తతోవిష్వజ్వ్య కామత్ ।
 సాశనాసశనేఅభి॥ వామజంఘే ॥ తస్మాద్ద్విరాడజాయత । విరాజో
 అధిపూరుషః । సజాతోఅత్యరిచ్యత । ప్రశ్చాద్భూమి మథో పురః॥
 దక్షిణజంఘే ॥ యత్పురుషేణ హవిషా । దేవా యజ్ఞ మతన్వతి॥
 వసంతోఅస్యాస్తీదాజ్యం॥ గ్రీష్మశ్శిధ్మశ్శరద్ధవిః॥ గృహ్యే * సప్తాఽ
 స్యాన్ పరిధయః॥ త్రిస్సప్తసమిధఃకృతాః॥ దేవాయద్యజ్ఞం తస్వా
 నా॥ అబధ్నన్పురుషం ప్రశుమ్॥ నాభా ॥ తంయజ్ఞం బ్రహ్మిప్రేక్షత్
 పురుషంజాతమగ్రతః॥ తేనదేవాఅయజన్త॥ సాధ్యాఋషయశ్శయే॥
 హృది॥ తస్మాద్ద్యజ్ఞత్సర్వహుతః॥ సంభృతం పృషదాజ్యం । ప్రశూ

గోస్తగోశ్చక్రేహయవ్యాః. ఆరణ్యన్త్రామ్యాశ్చయే॥ కంఠే॥ తస్మా
 ద్ద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః । ఋచస్సమాని జజ్ఞరే । ఛందాగంసి జజ్ఞరే
 తస్మాత్ । యజుస్తస్మాదజాయత । నామబాహా ॥ తస్మాదశ్వా అజా
 యన్త । యే కేచోభయాదతః । గావోహజజ్ఞరేతస్మాత్ । తస్మాజ్జతా
 అజావయః॥ దక్షిణబాహా॥ యత్పురుషం వ్యదధుః । కత్తిధావ్యకల్ప
 యః । ముఖంకిమస్యకౌబాహూ । కాపూరూపాదాపుచ్యేతే ॥ ముఖే॥
 బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్ । బాహూరాజన్యఃక్రతః । ఊరూత
 దస్యయద్వైశ్యః । ప్రదాభ్యగ్ంశూద్రోఅజాయత । పామకణ్ఠే ॥ చం
 ద్రమామనసోజాతః । చక్షోస్సూర్యోఅజాయత । ముఖాదింద్రశ్చాగ్ని
 శ్చ । ప్రాణాద్వాయురజాయత ॥ దక్షిణకణ్ఠే ॥ నాభ్యాఆసీదంతరిక్షం ।
 శీఘ్రోద్యౌస్సమవర్తత ॥ ప్రదాభ్యంభూమిర్దిశశ్శ్రోత్రాత్ । తథాలో
 కాగ్ం అకల్పయః ॥ నామనేత్రే ॥ వేదాహమేతం
 పురుషం మహన్తం । ఆదిత్యవర్ణం తమనస్తుపారే । సర్వాణి రూ
 పాణి విచిత్ర్యధీరః । నామాసిక్రత్వాఽభివదన్
 యదాఽఽస్తే॥ దక్షిణవేత్రే॥ ధాతాపూస్తాద్యముదాజహరః । శక్రః
 ప్రవిద్వాన్ ప్రదిశ్శ్చ తస్యః । తమేవం విద్వాన్తమృతణహభవతి ।
 నాఽన్యః పంథాఅయనాయ విద్యతే॥... శిరసి॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయ
 జస్తదేవాః । తానిధర్మాణిప్రథమాన్యసన్ । తేహనాకం మహిమా
 నస్సచంతే । యత్ప్రూర్వేస్తాధ్యాస్సతిదేవాః ॥ అతోదేవాలవంతు

నోయనోవిష్ణుర్విచక్రమే । ప్రతివ్యాసప్రథామభిః । హృదయా
 యనమః॥ ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేధానిదధేప్రదంసమూఢమస్యపాగ్ం
 సురే॥ శిరసేస్వాహా॥ త్రీణిప్రదాపిచక్రమే విష్ణుర్దోపా అదాభ్యః॥
 తత్తోధర్మాణి ధారయత్॥ శిఖాయైవషట్ ॥ విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత
 యతో నృతానిపస్పశే॥ ఇంద్రస్వయంజ్యస్సఖా॥ కవచాయహమ్॥
 తద్విష్ణోః పరమం ప్రదగ్ం సదా పశ్యంతిసూరయః । దివీనచక్షురా
 తతం॥ నేత్రిత్రయాయవౌషట్॥ తద్విప్రాసోవిక్షస్యవో జాగ్రవంస
 సమింధతే విష్ణోర్యత్పరమం ప్రదం॥ అస్త్రాయథట్॥ ఓంభూర్భువస్సు
 వరో మితిదిగ్బంధః॥

ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ గోక్షీరాభంపుండరీకాయతాక్షంచక్రాజ్ఞాద్యై
 ర్భూషణైర్భూషితాంగం । శ్రీభూమిభ్యా మర్చితే యోగపీఠే య
 స్తం దేవంపూజయే త్స్వరుషేణ ॥ శ్లో॥ యోజయేత్స్వరుషంసూక్తం
 త్రివారంతుదినేదినే । పారాయణఫలం తస్యవేదానాంవై సహస్రశః॥
 బ్రహ్మాండోదరతీర్థాని కరైస్సప్తప్రానితేరవే॥ తేనసత్యేనసేదేవతీర్థం
 దేహిదివాకర॥ సూర్యసుండలా దంకుశముద్రయాతీర్థాన్యావాహ్య॥
 శ్లో॥ యస్యకేశేషు జిమ్మాతోనద్యస్సర్వాంగసంధషు । కుక్షౌసము
 ద్రాశ్చత్వారస్తస్మైతోయాత్మనేనమః॥ తతఃకలశపూజాంకరిష్యే॥
 శ్లో॥ కలశస్యముఖే...సమాశ్రితాః ॥ ఓంభూర్భువస్సువః...ప్రచోద
 యాత్ ॥ ఇతిగాయత్ర్యత్రివారమభిమంత్ర్య॥ ప్రణవేనదశవారానభి
 మంత్ర్య॥ శంఖచక్రయోససురభిముద్రాః ప్రదర్శ్య॥ అస్త్రేణదశదిగ్బం
 ధః॥ కూర్మముద్రయా కలశోదకంప్రచ్ఛాద్య॥ కలశోదకేనశంఖమా
 పూర్య॥ శంఖేగంధపుష్పాక్షతానిక్షిప్య॥ తతః శంఖపూజాంకరిష్యే॥

శంఖపీఠేబ్రహ్మణ మావాహయామి॥ శంఖమధ్యేఽదిత్య మావాహ
యామి॥ శంఖహృదయే చంద్రమావాహయామి॥ శంఖాగ్రేగంగాం
సరస్వతీం ఆవాహయామి॥ శంఖేనాస్తంప్రసార్య । శ్లో॥ శంఖాచం
ద్రార్కదైవత్యంవరుణం చాధిదైవతం పృథ్వీపజాతం వింద్యాదగ్రే
గంగాసరస్వతీ॥ పృథివ్యాంయానితీర్థానివాసు దేవస్యచాజ్ఞయా॥ శం
ఖేతివంతి సర్వాణితస్మాచ్ఛంఖంప్రపూజయేత్॥ త్వంపురానాగరోత్ప
న్నోవిష్ణునా విధృతః కరే । సర్వదేవహితార్థాయపాంచజన్యః మో
ఽస్తుతే॥ గర్భాదైత్యాదిభూతానాంవిదీర్యంతే సపానశః । తవనాదే
సపాతాశే పాంచజన్యఃసమోఽస్తుతే॥ దర్శనేనాపిశంఖస్యస్పర్శనేన
తుసర్వతః । విలయంయాం తిపాపానిహిమవద్భాస్కరోదయే॥స్తుత్వా
శంఖంకరేధృత్వామంత్రైరేభిస్తువైష్ణవైః । పృథివ్యాంయానితీర్థాని
వాసుదేవస్యచాజ్ఞయా॥ శంఖేతివంతిసర్వాణితస్మాచ్ఛంఖంప్రపూజ
యేత్ । అనేనమంత్రేణదేవోపకరణానిసంప్రోక్ష్య॥ పూజాద్రవ్యా
ణిసంప్రోక్ష్య-దేవమృత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥ పునశ్శంఖం పూరయి
త్వాతతఃపీఠార్చనం కుర్యాత్॥ ఆధారశక్త్యైసమః॥ మూలపృక్కై
సమః॥ మత్స్యాయసమః॥ కూర్మాయసమః॥ అనంతాయ
సమః॥ శేషాయసమః॥ - గరుడాయసమః॥ ప్రాగ్ద్వారే -
ద్వారశ్రియైసమః॥ ధాత్రేసమః॥ విధాత్రేసమః॥ దక్షిణద్వారే -ద్వా
రశ్రియైసమః॥ చండాయసమః॥ ప్రచండాయసమః॥ పశ్చిమద్వారే -
ద్వారశ్రియైసమః॥ జయాయసమః॥ విజయాయసమః॥ ఉత్తరద్వారే -
ద్వారశ్రియైసమః॥ బలాయసమః॥ ప్రబలాయసమః॥ -చిచ్ఛక్త్యైసమః॥ మా
యాశక్త్యైసమః॥ గంగాయైసమః॥ యమునాయైసమః॥ దిగ్భ్యోనమః॥ కే
సభ్యోనమః॥ తస్మధ్యేశ్వేతద్వీపాయనమః॥ శ్వేతద్వీపమధ్యే వేదికా
యైసమః॥ వేదికామధ్యేకల్పవృక్షాయనమః॥ కల్పవృక్షస్యాధిస్తాదత్న
సింహాసనాయనమః॥ తస్మధ్యేశీరామచంద్రాత్మనేనమః॥ ధ్యానమ్
శ్లో॥ శాంతాకారంభుజగళియనం పద్మనాభంసురేశం విశ్వాకారంగగ
నసదృశంమేఘవర్ణం శుభాంగం । లక్ష్మీకాంతం కమలనయనంయో

గిహృద్ధ్యానగమ్యం వందేవిష్ణుం భవభయహరం సర్వలోకకనాథం॥
 పహస్రశీర్షేత్యావాహనమ్॥ సహస్రశీర్షాపురుషః । సహస్రాక్షః సహ
 స్రపాత్ । సభూమిం విశ్వేతోవృత్వా । అత్యంతద్విత్యాంగులమ్॥ శ్లో॥ జ్యో
 తిశ్చాంతం సర్వలోకాంతరస్థమోంకారాఖ్యం యో గిహృద్ధ్యానగమ్యం ।
 సాంగం శక్తిం సాయుధం భక్తసేవ్యం । సర్వాకారం విష్ణుమావాహ
 యామి॥ హనుమత్సీతాలక్ష్మణ శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః॥ ౩
 వాహనం సమర్పయామి॥ పురుష ఏవేదమిత్యాసక్తమ్॥ పురుష ఏవేదగ్ం
 సర్వం । యద్భూతం యచ్ఛభవ్యం । ఉతామృతత్వస్యే శానః । య
 దన్నే నాతిరోహతి॥ శ్లో॥ కల్పదుమూలే మణివేదిమధ్యే సింహాసనం స్వ
 ర్ణమయం సురత్నం । విచిత్రవస్త్రావృతమమృతక్షభా గృహణలక్ష్మీ
 ధరణీ సమన్వితః॥ ఆసనం॥ ఏతావానస్యేతి పాద్యం॥ ఏతావానస్య మహి
 మా । అతోజ్యాయాగ్ శ్చ పూరుషః । పాదోఽస్య విశ్వాభూతాని
 త్రిపాదస్త్యామృతంద్రివి॥ శ్లో॥ శ్రీకృష్ణ సర్వదేవానామధిక సర్వకా
 మదః । మయానివేదితంతుభ్యం సంగృహణసుపాద్యకమ్ ॥ పాద్యం॥
 త్రిపాదూర్ధ్వభిత్వ్యర్థమ్॥ త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః । పాదోఽస్యే
 హభవాత్పునః । తతో విష్వజ్జ్వక్రకామత్ । స్తాశనానశనే అభి॥ శ్లో॥
 గంగాజలం సమాసీతం సువర్ణకలశే సీతం । అర్ఘ్యంగృహణభగవత్ శా
 లరూపనమోఽస్తుతే॥ అర్ఘ్యం॥ తస్మాద్విరాడిత్యాచమనమ్॥ తస్మా
 ద్విరాడజాయత । విరాజో అధిపూరుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత । ప్ర
 శ్చాద్భూమిమథోపురః॥ శ్లో॥ జనార్దనాయ దేవాయ నమస్తజగదాత్మ
 నే । నిర్మలజ్ఞాన రూపాయ దత్త రూచమనీయకమ్ ॥ ఆచమనీయమ్

యత్పురుషేణతిమధుపర్కం॥ యత్పురుషేణ హవిషా॥ దేవాయజ్ఞ
మతన్వత॥ ననన్తోలస్యాస్తీదాజ్యమ్॥ గ్నీష్మగ్నిధృశ్శృగధృః॥ శ్లో॥ మ
ధ్యాజ్యదధినంయుక్తం స్వర్ణపాత్రేప్రతిష్ఠితం॥ మధుపర్కం గృహా
ణత్వోలక్ష్మీకాంతసమోఽస్తుతే॥ మధుపర్కం॥ సప్తాస్యాసన్నితిస్సా
నమ్॥ సప్తాస్యా సన్నరిధయః॥ త్రిసప్తప్తసమిధఃకృతాః॥ దేవాయద్య
జ్ఞంతన్వానాః॥ అబధ్నన్పురుషాప్రశుమ్॥ శ్లో॥ తీర్థోదకైఃకాంచనకుం
భసంస్థైస్సువాసితైర్దేవకృపారసార్దైః॥ షయాఽర్చితస్సానవిధింగృ
హాణపాదాబ్జనిఘ్నూతనదీప్రవాహా॥ స్నానమ్॥ తంయజ్ఞమితిపస్త్రమ్॥
తంయజ్ఞంబర్హిషిప్రపాక్షుః॥ పురుషంజాతమగ్రతః॥ తేనదేవాల
యజన్తాస్తాధ్యాఋషయశ్చయే॥ శ్లో॥ స్వర్ణాంచలంస్వర్ణవిచిత్రశోభితం
కౌశేయయుగ్మం పరికిల్పితంమయా॥ దామోదరప్రావరణం గృహాణ
మాయాచలప్రకృతదివ్యరూపం॥ వస్త్రం॥ తస్మాద్యజ్ఞాదితి యజ్ఞోపవీ
తమ్॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః॥ సంభృతం పృషదాజ్యమ్॥ ప్రశూగ్
స్తాగ్శ్చక్రేవాయవ్యాః॥ అర్హణ్యాః గ్రామ్యాశ్చయే॥ శ్లో॥ సువ
ర్ణతంశూద్భవయజ్ఞసూత్రం ముక్తాఫలస్యూతమనేకరత్నమ్॥ గృహాణ
తద్వత్కృత ముత్తరీయంస్వకర్మసూత్రం ధరణీనమోఽస్తు॥ తస్మా
ద్యజ్ఞాదితిగంధం॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః॥ ఋచస్సమానిజజ్ఞశే
ఛందాగ్ంసి జజ్ఞరేతస్మత్॥ యజుస్తస్మాదజాయత॥ శ్లో॥ కస్తూరి
కాకర్దమచండనాని కాశ్మీరసంయోజితగంధసార్దైః॥ విలేపనంస్త్రికురు
దేవదేవ శ్రీదేవివత్సోఽవిలేపహంగ॥ గంధం॥ తస్మాదశ్వాదితిపుష్పమ్॥
తస్మాదశ్వాదిజాయంత॥ యేకేహోభూదతః॥ గావోపాజ్జరేత

స్మృత్ తస్మాజ్జాతా అజావయః॥ శ్లో॥ చామంతికావకుళచంపకపాటలా

బృహన్నగజాజకరవీరరసాలపుష్పైః బిల్వపనాశతులసీదళముల్లికాభి
స్వాంపూజయామిజగదీశ్వరహసుదేవ॥ శ్లో॥ ఆరామపుష్పాణిమనోహ

రాణిజలాశయస్థాని సుపల్లవాని । సువర్ణపుష్పాణి మగూర్చితానిగ్న

హణశ్రీవత్సధరప్రసీద॥ శ్లో॥ కరవీరైర్జాజకుసుమైశ్చం పకైర్వకు

శ్శుభైః శతపత్రైశ్చకల్పారైర్చయేత్పురుషోత్తమమ్॥ పుష్పం॥ శ్లో॥

కేయూరకటకేచైవ హస్తేచిత్రాంగుళీయకం । మాణిక్యోల్లాసి మకు

టంకుండలే హరిశోభితమ్॥ శ్లో॥ నాభానాయకరత్నంచ నూపురా

పాదపద్మయోః । అంగుళీముద్రికావైచివ గృహ్యంతా మస్తదర్పితాః

అభరణం॥ అథశ్రీరామాద్యష్టోత్తర శతనామావళి పూజాంకరిష్యే

యథాశక్తిపుష్పాణిపూజయేత్ । యత్పురుషమితిధూపం ॥ యత్పు

రుషంవ్యదధుః కత్తిధావ్యకల్పయన్॥ ముఖకిశ్చస్త్రకౌబాహూ కా

పూరూపాదాపుచ్యతే॥ శ్లో॥ శ్రీఖండలామౌరస కుందదివ్య కర్పూర

కాలాగరుచందనాని ఖచోరకృష్ణాగరుదేవదారు మాచీయుతాస్సేన

జపూతికాశ్చ॥ ధూపం॥ బ్రాహ్మణోఽస్త్యముఖమాసీత్ । బ్రాహ్మ

రాజస్థ్యః కృతః ధోరూతదస్త్యయద్వైశ్యః ప్రదాభ్యగ్ం శూద్రోఅజ్ఞ

యతే॥ శ్లో॥ సూర్యేందుకోటిప్రభవాసుదేవ దీపావళీగోఘృతవర్తియ

క్తం స్వమాయయాంధీకృతసర్వలోకజ్ఞానప్రదీపంకురు తేనమోఽస్తు

దీపం॥ చంద్రమామనసేతినైవేద్యమ్॥ చంద్రమామనసోజాతః చక్షు

స్సూర్యోఅజాయతః ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చప్రాణాద్వాయురజాయతః

ఓమ్భూర్భువస్సువః॥ శ్లో॥ సత్యంతర్వర్తేనపరిపించామి అమృతమస్తు

అమృతోప్తస్తరణమసి॥ శ్లో॥ సావణీస్థాలిమధ్యేమణిగణ ఖచితేగోఘృ

తాక్తానుపక్వాః భక్త్యానోభజ్యంశ్చలెహ్య నపరిమితంసాహో
 వ్యమన్నంనిధాయ । నానాశాక్తైరుపేతం దధిమధుసగుడక్షీరపానీ
 యయుక్తం తాంబూలంచాపినిష్ఠః ప్రతిదివసమహం మానసేకల్ప
 యామి॥ ఓప్రాణాయస్వాహా...ఓం సమానాయస్వాహా॥ నాభ్యా
 ఆసీదితితాంబూలమ్॥ నాభ్యాఆసీదంతరిక్షం । శీఘ్రోద్యాస్సమవర్త
 త । తువాభ్యం భూమిర్దిశశ్చోత్తాత్ । తథాగోకాగ్ం అకల్పయన్॥
 శ్లో॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరైర్నాగ వల్లీ దలైశ్చితం । ముక్తాచూర్ణస
 మాయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతామ్॥ తాంబూలం॥ వేదాహమే
 తమిశీసిరాజనమ్॥ వేదాహమేతం పురుషంమహంతం । ఆదిత్యవర్ణం
 తమస్తస్మపారే । సర్వాణిరూపాణివిచిత్ర్యధీరః । నామానికృత్వాభి
 వర్తయదాస్తే ॥ సర్వేప్రజాంమేగోపాయ । అమృతత్వానుజీవసే॥
 జాతాంజనిష్యమాణాంచ । అమృతేనత్యేప్రతిష్ఠితాం । అథర్వప్రతుం
 మేగోపాయ । రసమన్నమిహాయుషే । అదభాయోఽశీతనో । అవి
 మంసఃప్రతుంకృణు । శగ్గ్స్య ప్రశూన్మేగోపాయ । ద్విపాదో యేచతు
 వ్పదః॥ అష్టాశ్శాశ్చయశ్చహగ్నే । యేచైకశ్శాశ్చగుగాః । సప్రథస
 భాంమేగోపాయ॥ యేచసభ్యాస్సభాసదః । తానింద్రియావతః కురు
 సర్వమాయురుపాసతాం॥ అహేబుధ్నియమంత్రంమేగోపాయ॥ యమృ
 షయనైవిదావిదుః । ఋచస్సామాని యజాగ్ంషి । సాహిశ్రీరమృ
 తాసతాం । మానోహిగ్సే జాతవేదోగా మత్స్వం పురుషం జగత్॥
 అభిభ్రదగ్న్య ఆగహిశ్రియామాపరిపాతయ । సమాజంచ విరాజం

పతింవిశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగంశివ మమ్యతమ్ | నారాయణం
 మహాక్షేయం విశ్వాత్మానం ప్రరాయణమ్ | నారాయణపరోక్ష్యోతిరా
 శ్చానారాయణపరః | నారాయణపరం బ్రహ్మశత్ర్యం నారాయణ
 పరః | నారాయణపరోధ్యాతాధ్యాపనారాయణపరః | యచ్ఛక్తిం చి
 జ్జగత్ సంతకంద్రుశ్యతే శూయతేఽపినా || అన్తబ్రహ్మశ్చ తత్సంతకం
 వ్యాప్య నారాయణస్థితః | అనన్తమవ్యయం కవిగ్ం సముద్దేఽన్తం
 విశ్వశమ్భవమ్ | ప్రద్మకోశప్రతీకాశగ్ంన్యదయంచాప్యధోముఖమ్ |
 అధోనిష్ఠ్యా వితస్త్వాన్తనాభ్యాముపరి తిష్ఠతి | జ్వాలమాలాకులం
 భాతీవిశ్వస్యాయతనం మహతో | సన్తతగ్ంశిలాభిస్తు లవ్బత్యాకోశ
 సన్నిభమ్ | తస్యాన్తే సుషిరగ్ంసూక్ష్మాతస్మిన్ తన్వంఽఽతిష్ఠితమ్ |
 తస్య మధ్యేమహానగ్నిర్ద్విశ్వాచిక్ ర్ద్విశ్వతోముఖః | సోఽగ్రభుగ్వి
 భజన్తిన్తన్నాహర మజరఃకవిః | తిర్యగూధన్వా మధశ్శాయీరశ్మ
 యస్తస్య సన్తతా | సన్తాపయతిన్వందేహ మాపాదతలమస్తకః | తస్య
 మధ్యే వహ్నిశిఖా అణియోధాన్యన్త్యవస్థితః | నీలవాయుదమధ్యస్థా
 ద్విద్యుల్లభేనభాస్వరానీవారశూః వత్స్వీప్రీతా భోస్వత్యణూపమా |
 తస్యాశ్శిఖాయా మధ్యేపరశూత్మాన్త్యవస్థితః | సబ్రహ్మసశివససహర్షి
 స్సేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్ | రాజాధిరాజాయపసహ్యాస్తా
 హినే | నమోవయంవైశ్రవణాయ కుర్మహే | సమేకామాన్కామ
 కామాయ మహ్యం || కామేశ్వరోవైశ్రవణోదదాతు | కుబేరాయ

వైశాఖానామ । మహారాజానామ ॥ ఓం తద్భ్రహ్మ ఓం తద్వాయా ॥
 ఓం తద్భ్రహ్మ ఓం తద్భ్రహ్మ ఓం తద్భ్రహ్మ ఓం తద్భ్రహ్మ ఓం తద్భ్రహ్మ ॥
 అంతర్భ్రహ్మ తేన గుహయాం విశ్వమూర్తిషు । త్వం యజ్ఞస్త్వం
 వషటాకర స్త్వమింద్ర స్త్వగ్ం రుద్ర స్త్వం విష్ణు స్త్వం బ్రహ్మత్వం
 క్రజాపతిః । త్వంతదాప ఆస్తోజ్యోతీరస్తోమ్యతం బ్రహ్మభూభవ
 స్సునరోమ్ ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యానామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మ
 ధీశతిర్బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్రహ్మశివోమే అస్తు సదాశివోమ్ ॥ యోఽ
 పాంపుష్పం వేద । పుష్పవాన్బ్రహ్మ సృశుమాన్భవతి । చంద్రమా
 వాలిపాంపుష్పమ్ । పుష్పవా...న్భవతి ॥ యవ్వం వేద । యోఽపా
 మాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । అగ్నిర్వాఅపామాయతనమ్ ।
 ఆయతనవాన్భవతి । యోఽగ్నేరాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి ।
 ఆప్రోవాఅగ్నేరాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । యవ్వం వేద ।
 యోఽపామాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । వాయుర్వాఅపామా
 యతనమ్ । ఆయ...తి । యోవాయోరాయతనం వేద । ఆయ...తి । ఆప్రో
 వైవాయోరాయతనమ్ । ఆయ...తి । యవ్వం వేద । యోఽపామాయ
 తనం వేద । ఆయ...తి । అసౌవైతపన్నపామాయతనం । ఆయ...తి ।
 యోఽముష్య తపత ఆయతనం వేద । ఆయ...తి । ఆప్రోవా అముష్య
 తపత ఆయతనమ్ । ఆయ...తి । యవ్వం వేద । యోఽపామాయత
 నం వేద । ఆయ...తి । చంద్రమా వాలిపామాయతనమ్ । ఆయ...తి ।

యశ్చైద్రోమస ఆయతనం వేద । ఆయ...తి । ఆప్రోవైచైద్రోమసఆయ
 తనమ్ । ఆయ...తి । యవవం వేద । యోఽపామాయతనం వేద ।
 ఆయ...తి । నక్షత్రాణివా అపామాయతనమ్ । ఆయ...తి । యోనక్ష
 త్రాణా మాయతనం వేద । ఆయ...తి । ఆప్రోవై నక్షత్రాణామాయ
 తనమ్ । ఆయ...తి । యవవం వేద । యోఽపామాయతనం వేద ।
 ఆయ...తి । పర్జన్యో వాఅపామాయతనమ్ । ఆయ...తి । యఃపర్జన్య
 స్యాయతనం వేద । ఆయ...తి । ఆప్రోవైపర్జన్య స్యాయతనమ్ । ఆయ
 ...తి । యవవం వేద । యోఽపామాయతనం వేద । ఆయ...తి । సంవ
 త్సరోవాఅపా మాయతనమ్ । ఆయ...తి । యస్సంవత్సరస్యాయత
 నం వేద । ఆయ...తి । ఆప్రోవైసంవత్సరస్యాయతనమ్ । ఆయ...తి ।
 యవవం వేద । యోఽపునావం ప్రతిష్ఠితాం వేద । ప్రత్యేవతిష్ఠతి ।
 కింతద్విష్ణోర్బలనూనః । కాదీప్తిః కింప్రరాయణం । ఏకో యద్ధా
 రయద్దేవః । రేజతీరోదసిఉభే । వాతాద్విష్ణోర్బల నూనః । అక్ష
 రా ద్దీప్తిరుచ్యతే । త్రిపదాద్ధారయద్దేవః । యద్విష్ణోరేకముత్తమం
 రాజాధిరాజాయప్రసహ్యసాహినే । సమోవ్రయం వైశ్రవణాయకుర్మ
 హే । సమేకామా కామకామాయమహ్యం । కామేశ్వరోవైశ్ర
 వణోదదాతు । కుబేరాయ వైశ్రవణాయ । మహాగ్రాజాయనమఃఃః
 తద్భవమ్ । ఓంతద్వాణుః । ఓంతదాత్మాః । ఓంతధన్వంతరిః । ఓంతధన్వంతరిః ।
 ఓంతత్తురోర్నమః । అంత శ్చరతి భూతేషుగుహయాం విశ్వమూ

రిషు । త్వంయజ్ఞస్త్వో వషట్కారస్త్వ మింద్రస్త్వగ్ం కుద్రస్త్వం
విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః । త్వంతదాప ఆప్తో జ్యోతీరసోఽ
మృతంబ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ॥ ఈశాన స్సర్వవిద్యానామీశ్వర
స్సర్వభూతానాం । బ్రహ్మధిపతిర్ బ్రహ్మణోఽధిపతిర్ బ్రహ్మశివోమే
అస్తునదాశివోమ్ ॥ తద్విష్ణోఃపమంప్రదగ్ం నదాపశ్యన్తిసూరయః ।
దినీవచక్షురారతతం । తద్విప్రాసోవిప్రస్యవోజాగృహగ్ం సస్సమింధతే
విష్ణోర్యత్పరమంప్రదం । నారాయణాయ విద్మహేవాసుదేవాయధీమ
హి । తన్నోవిష్ణుఃప్రచోదయాత్ ॥ ఋతగ్ం సత్యం పరంబ్రహ్మపురుషం
కృష్ణపింగలం ఊర్ధ్వరేతంవిరూపాక్షం విశ్వరూపాయవైనమోనమః ॥

లక్ష్మీ, క్షీరసముద్రరాజతనయాంశ్రీరంగధామేశ్వరీమ్ । దాసీ
భూతసమస్తదేవవనితాం లోకైకదీపాంకురామ్ । శ్రీమన్మందకటాక్ష
లబ్ధవిభవబ్రహ్మాండ గంగాధరామ్ । త్వాంత్రైలోక్య కుటుంబినీంస
రసిజాంవందేముకుందప్రియూమ్ ॥ సిద్ధలక్ష్మీర్మోక్ష లక్ష్మీర్జయలక్ష్మీస్స
రస్వతీ । శ్రీర్లక్ష్మీర్వరలక్ష్మీశ్చప్రసన్నామమసర్వదా । వరాంకుశౌ
పాశమభీతిముద్రాం కరైర్వహంతీం కమాలాసనస్థామ్ । బాలార్క
కోటిప్రతిభాం త్రినేత్రాంభజేనా మంబాం జగదీశ్వరీం తామ్ ॥ సర్వ
మంగళమాంగళ్యే శివే సర్వార్థసాధికే । శరణ్యేత్ర్యంబకే దేవినా
రాయణినమోఽస్తుతే ॥ మంత్రపుష్పం సమాప్తమ్. చీ॥ ల॥

అథ పంచాయతనపూజా.

శివ, విష్ణు, రవి, గణేశ, అంబికాః పంచదేవతాః ॥ శ్లో ॥ ఆ
గమార్థంతుదేవానాం గమనార్థంతురక్షసాం । కుర్యాద్ధుటారవంతి
తదేవతాహ్వానలాంఛనం ॥ అవసర్పంతుయేభూతా యేభూతాభూమి

సాక్షి : యేభూతావిష్ణుకర్తా రస్తేనశ్యంతుశివాజ్ఞయా॥ ఆచమ్య
...ప్రీత్యర్థంబోధాయనోక్తసూత్రప్రకారేణ ఆనాహనాద్యంగదేవతా
సహిత మహాదేవపరిచర్యాం కరిష్యే॥ తదంగకలశారాధనంకరిష్యే॥
కలశంగంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య ॥శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః...సమా
శితాః ॥ ఇతికలశే దశకళాత్మనే వహ్నిమండలాయనమః । మధ్యే
ద్వాదశకళాత్మనే సూర్యమండలాయనమః । ఆధారేషోడశకళాత్మనే
చంద్రమండలాయనమః॥ బ్రహ్మాండోదరతీర్థానికరైస్సప్తవితేరవే
తేనసత్యేనమేదేవతీర్థం దేహిదివాకర ॥ ఇత్యం కుశముద్రయా తీర్థా
న్యాకృష్య॥ ఆక్షలశేషుధావతి...వస్తువరాప్రదమ్॥శ్లో॥గంగేచయము
నేకృష్ణేగోదావరిసరస్వతి । సర్వదేసింధుకావేరి జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం
కురు ॥ ప్రణవేన దశవారానభిమంత్రిత్య గాయత్రీం త్రివారం జపేత్ ।
ఓంభూర్భువస్సువః... త్ ॥ అత్రగాయత్రీసావిత్రీ శాంతిపుష్టి కరీశ్వరీ
ఆయాంతుకలశపూజార్థం (మమ) దురితక్షయకారకాః । కలశోదకేన
శంఖమాపూర్య శంఖంప్రతౌశ్య పునశ్శంఖంపూరయిత్వా ॥ శంఖ
పీఠే బ్రహ్మణమావాహయామి । శంఖహృదయే ఆదిత్య మావాహ
యామి శంఖమధ్యే చంద్రమావాహయామి । శంఖాగ్రేగంగాం సర
స్వతీంచావాహయామి శంఖంగంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య ॥శ్లో॥ త్వం
పురాసాగరోత్పన్నోవిష్ణునావిధృతఃకరే । సర్వదేవహితార్థాయపాంచ
జన్యనమోఽస్తుతే॥శంఖంచంద్రార్కదైవత్యం వరుణచాధిదైవతం
పృష్ఠేప్రజాపతింవిద్యాదగ్రేగంగాసరస్వతీం॥ పృథిన్యాంయానితీర్థాని
వాసుదేవస్యచాజ్ఞయా । శంఖేఽష్టంతిసర్వాణితస్మాచ్ఛంఖా ప్రపూజ
యేత్ ॥ అధశంఖోదకేన పూజాద్రవ్యాణి దేవమాత్మానంచ సంప్ర
క్ష్య శేషముత్సృజ్య పునః ద్వాదశవారంపూరయత్వా స్థాపయి
త్వా । తతః పీఠార్చనం కుర్యాత్ । ప్రాగ్ద్వారే ద్వారశ్రియైనమః
ధాత్రేనమః । విధాత్రేనమః । చిచ్ఛక్త్యైనమః । మాయాశక్త్యైనమః ।

క్రియాశక్త్యనమః । దుర్గాద్యైనమః । గణపతయేనమః । క్షేత్రపాల
కాయనమః । తన్మధ్యే నాస్తుపురుషాయనమః । దక్షిణద్వారే ద్వార
శ్రియేనమః । పశ్చిమద్వారే ద్వారశ్రియేనమః । ఉత్తరద్వారే ద్వారశ్రి
యేనమః । తదుపరిపృథ్వీవైనమః । తన్మధ్యే ద్వాదశ కళాత్మనే చంద్ర
మండలాధిపతయే రుద్రాయనమః । సంసత్త్వాయనమః । రంరజసేన
మః । తంతమసేనమః । అంతర్మనేనమః । పంపరమాత్మనేనమః । సర్వాభారపీ
ఠ శక్తిభ్యోనమః । అదైవంగంధాక్షతపత్రపుష్పధూపదీపనై వేద్యతాం
బూజైరభ్యర్చ్య । అథ ప్రాణవ్రతిష్ఠాపనంకుర్యాత్ ॥ ఓమ్ అసునీతేపునర
స్మాను...ముపహ్వయతే ॥ స్థిరోభవ । వరదోభవ ॥ ఓమ్ భూః మహాదేవ
మావాహయామి ॥ ఓమ్ భువః మహాదేవ మావాహయామి ॥ ఓమ్
స్వః మహాదేవ మావాహయామి ॥ ఓమ్ భూర్భువస్సువః మహాదేవ
మావాహయామి ॥ ఆశూతుభగవాన్ మహాదేవః ఇతి పుష్పాదకేన
ఆవాహ్య । స్వాగతమాగతంభగవతే మహాదేవాయ ఇతి స్వాగతమా
పుచ్చ్య । ఏతదాసనముక్లుప్తమత్రాస్తాం భగవాన్ మహాదేవః ఇత్యా
ననందద్యాత్ ॥ భగవతోఽయం కూర్చోదర్శనమయః త్రివృత్ హరిత్వ
సువణస్తంజుషస్వేతి కూర్చంప్రయచ్చతి । పూర్వతః బ్రహ్మణేకల
యామి ॥ విష్ణువేకల్పయామి ॥ దక్షిణతః స్కందాయకల్పయామి । వినా
యకాయకల్పయామి ॥ పశ్చిమతః శూలాయకల్పయామి । మహాకా
లాయకల్పయామి ॥ ఉత్తరతః ఉమాద్యైకల్పయామి ॥ నందికేశ్వరాయ
కల్పయామి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ భగవతే మహాదేవాయ పాదయోః పా
ద్యం సమర్పయామి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ భగవతే మహాదేవాయ హస్త
యోరర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ సోదకక
లశేన సహాఽదిత్యందర్శయిత్వా । నావిత్వాపాత్రమభిమంత్ర్య । పాత్రం
త్రిప్రక్షాళ్య ॥ అపఆనీయ । ఓమితి పవిత్రేణ సహాఽదిత్యందర్శయేత్ ।
ఓమితి (వ్యాహృతిభిః) నిర్మాల్య ముపాహ్వ । ఆపాహిష్ఠామయో భువభి

తి తిస్సభిః హిరణ్యవర్ణాభితచితస్సభిః పవమానస్సువర్జనభిర్యనువాశేః
పురుషసూక్తేనచ అభిషేకం క్కుర్యాత్ । (కేచిత్) నమకం చమకం దైవ
పురుషసూక్తం తథైవచ ఇత్యాదిపఠంతి ॥ ఓం నమస్తే రుద్రాక్షుని
... ఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ హరిః ఓం అగ్నో విష్ణో స్రజో వస్తేమా వర్ధంతు...
శోభాయై ప్రితరో నమదంతు ॥ ఆప్తోహిష్ఠా... చనః ॥ హిరణ్యవర్ణా
శ్శుచయః పావకా... నిధత ॥ పవమానస్సువర్జనః... జాతవేదామోజకా
యంత్యా పునాతు ॥ ఓం సహస్రశీర్షా పురుషః... శంచతుష్పదే ॥ ఓం
శాంతిశాంతిశాంతిః ॥ ఓం భూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవాయ శు
ద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి స్నానానంతరం శుద్ధాచమసీయం సమర్ప
యామి ॥ భవందేవంతర్పయామి ॥ శర్వందేవంతర్పయామి ॥ ఈశానందే
వంతర్పయామి ॥ పశుపతిందేవంతర్పయామి ॥ రుద్రందేవంతర్పయామి ॥
ఉగ్రందేవంతర్పయామి ॥ భీమందేవంతర్పయామి ॥ మహాంతందేవంతర్ప
యామి ॥ భవస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ శర్వస్య దేవస్య పత్నీంతర్ప
యామి ॥ ఈశానస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ పశుపతే దేవస్య పత్నీం
తర్పయామి ॥ రుద్రస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ ఉగ్రస్య దేవస్య
పత్నీంతర్పయామి ॥ భీమస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ మహతోదే
వస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవాయ
వస్త్రాయుగ్మం సమర్పయామి ॥ వస్త్రధారణానంతరః ఆచమసీయం... మి
యజ్ఞోపవీతం... శేజః ॥ యజ్ఞోపవీతం... మి ॥ నమస్తే రుద్రమన్యవ... ముత
తేనమః ॥ శ్రీగంధం... మి ॥ ఈశానం త్వా భువనానామభిశ్రియం ॥ స్తో
మ్యగ్న ఉరుకృతగ్ం సువీరం ॥ త్వావిష్ణుమాణస్స పత్నాగ్ం అభిభూరసి
జహి శత్రూగ్ం రప్తమృధోనుదస్వ ॥ అలంకరణార్థం అక్షతా... మి ॥

సమాప్తాణిసహస్రశోయేగుద్రాఅధిభూమ్యాం తేషాంసహస్రయో
 జనేఽవధన్వానితన్మసి । పుష్పాణి...మి ఓంభవాయదేవాయనమః
 ఓశర్వాయదేవాయనమఃః ఓం ఈశానాయదేవాయనమఃః ఓంప్రశుప
 తయేదేవాయనమఃః ఓంరుద్రాయదేవాయనమఃః ఓంఉగ్రాయదేవ
 యనమఃః ఓం భీమాయదేవాయనమఃః । ఓం మహాతేదేవాయనమఃః
 అథశివాష్టోత్తరశతనామపూజాంకుర్యాత్ ॥ నానావిధపరిమళపత్త్ర
 పుష్పాక్షతానమర్పయామి॥ధూరస్థిధూర్వ...ధూర్వామఃఃః ఓంభూ
 ర్భు...ధూపమాఘాపయామి॥ఉద్దీప్యస్వజాత...దిశోదిశ॥ ఓంభూర్భు
 ...దీపం దర్శయామి॥ధూపదీపానంతరంశుద్ధాచమనీయంసమర్పయా
 మి॥ ఓం భూర్భువస్సువః...త్ ॥ సత్యంత్యైస్తేన పరిపించామి॥ అమృత
 మస్తు॥ అమృతోపస్తరణమసి॥ దేవస్యత్వా సవితుః...పూష్ణోహస్తా
 భ్యాం॥ ఓం భూర్భువస్సువః భగవతేమహాదేవాయనమఃః జష్టాచరుం
 నివేదయామి ॥ ఓంప్రాణాయస్వాహా..... సమానాయస్వాహా॥
 మధ్యేమధ్యేమానీయంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ సావర్ణసాలిమధ్యేమణిగ
 ణఖచితే గోఘృతాక్తా సుపక్వాక్ ॥ భక్ష్యాభోజ్యాంశ్చలేహ్యన
 పరిమితరసా చోష్యమన్నంనిధాయ॥ నానాశాకైరుపేతం దధిమధు
 సగుడక్షీరపానీయయుక్తం॥ తామూర్బలంచాపి విష్ణోఃప్రతిదివసమహం
 మానసేకల్పయామి॥ రాజాన్నం మధురాస్వితాత్తమృదులంమాణిక్య
 త్కౌతేస్థితం॥హింగూజీరకసమ్మిరీచిమిశ్రైశ్చాకైరనేకైశ్శుభైః॥సాకంస
 మ్యగపూపసూపసహితైస్సద్యోఘృతేనాప్లుతైః॥శ్రీమృత్యుంజయపా
 ర్వతీప్రియవిభోసాపోశనంభుజ్యతామ్॥ఓంసద్యోజాతముఖాయస్వాహా॥
 ఓం వామదేవముఖాయస్వాహా॥ ఓం అఘోరముఖాయస్వాహా॥ ఓం

తత్పురుషముఖాయస్వాహా॥ ఓం ఈశానముఖాయస్వాహా॥ ఓం పత
 బ్రహ్మణేస్వాహా॥ ఓం ప్రాణాయస్వాహా॥ ... సమా నాయ స్వాహా॥
 అమృతాపిధానమసి॥ ఉత్తరాపాశనంసమర్పయామి॥ హస్తాపతాళ
 యామి॥ పాదాపతాళయామి॥ శుద్ధాచమసీయం సమర్పయామి॥
 శ్లో॥ పూగీఫలైస్తాదర్శనార్థై ర్నాగవల్లీదళైర్యుతం॥ ముక్తాచూర్ణ స
 మాయుక్తం తాంబూలం పృతిగృహ్యతామ్॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥
 భగవతే మహాదేవాయనమః తాంబూలం సమర్పయామి॥ సంప్ర
 జాంమేగోపాయ॥ అమృతత్వాయజీవసే మా సగంసృజామసి॥
 ఓం భూర్భువస్సువః॥ భగవతే మహాదేవాయనమః॥ ఆనందసీరాజనమ్
 సమర్పయామి॥ అథ కర్పూరసీరాజనమ్॥ హిరణ్యపాత్రం మధోః
 పూర్ణందధాతి॥ మధవ్యోఽపాసీతి॥ ఏకథా బ్రహ్మణ ఉపహరతి॥
 ఏకధైవ యజమాన ఆయుస్తేజో దధాతి॥ సామ్రాజ్యం భోజ్యం॥
 స్వారాజ్యంవైరాజ్యం॥ పారమేష్ఠిగోరాజ్యం॥ మహారాజ్య మాధి
 పత్యం॥ అయగ్ం సముద్రపర్యాయై స్సృతాన్ర్వభౌమా స్సర్వా
 యుషా॥ ధాదాపరార్థాప్రథివీ సముద్రపర్యంతాయా ఏకరాడితి॥
 యశస్కరం బలవంతం ప్రభుత్వం॥ త్వమేవరాజ్యాధిపతి ర్భూవః
 సంక్షీర్ణ నాగాశ్వపతి ర్నరాణాం॥ సుమంగల్యంసతతం దీర్ఘమా
 యుః ... కర్పూరసీరాజనం సమర్పయామి॥ సహస్రశీర్షం దేవం
 విశ్వాక్షంవిశ్వశింభువం ... ఓంభూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవా
 యనమః॥ సువరాదివ్యమంత్రపుష్పంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ యానికాని

చపాపాని... రక్ష రక్షమహేశ్వర॥ ...అత్సవదక్షిణసోమస్కారా
 సమర్పయామి॥ ఛత్త్రంసమర్పయామి॥ చామరం... మి॥ గీతంస...
 మి॥ నృత్యం స... మి॥ నాట్యం స... మి॥ సమస్తరాజోపచారా
 సమర్పయామి॥ సమస్తదేవోపచారా సమర్పయామి॥ తత్పురుషా
 యవిద్యహే... శ్రవోదయాత్॥ ఖటిజపంకుర్యాత్॥ తదుపరిశంఖ
 వైవేద్యంకుర్యాత్॥ యస్యస్మత్పాచ... పరిపూర్ణంతదస్తుతేఅ
 నయాధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయాభగవాన్ సర్వా
 ణ్మ కఃశ్రీపరిమేశ్వరస్సుప్రీణాతు॥ యజ్ఞేన యజ్ఞమయజంత... దేవాః॥
 ఓంభూః మహాదేవముద్వాసయామి॥ ఓంభూవఃమహాదేవముద్వాస
 యామి॥ ఓం సువఃమహా...మి॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ శ్లో॥...ప్రయా
 తుభగవా నీశస్సర్వదేవ సమస్కృతః॥ అనేన హవిషాత్పృథునరా
 గమన్తాయచ॥ శ్లో॥ శంఖమధ్యేస్థితం తోయం భ్రామితంకేశవోపరి
 అంగలగ్నంమనుష్యాణాం బ్రహ్మహత్యాయుతందహేత్॥ సాలగ్రా
 మశిలానారి పాపహారివిశేషతః॥ ఆజన్మ కృతపాపానాంప్రాయశ్చి
 త్తందినేదినే॥ శ్లో॥ అకాలమృత్యు హరణం సర్వవ్యాధినివారణం॥ స
 మస్తపాపక్షయకరం విష్ణుపాదోదకపిబ॥

అథశంఖతీర్థస్వీకరణవిధిః.

చతుర్గుణీకృతవస్త్రే పాణినిధాయ తే నాదేశంఖతీర్థంశిరసిధారయే
 త్॥ వ్యాసః॥ శంఖస్థంప్రోక్షయేద్దేహంపుత్రమిత్రపరిగ్రహం॥ వస్త్రం
 చతుర్గుణీకృత్య పాణౌపాణినిధాయచ॥ పవిత్రంవిష్ణుపాదాంబు
 త్రిః పిబేద్బిందువర్జితం॥ సాలగ్రామశిలాతీర్థం హస్తేనై వ పి బే
 త్సుధీః॥ సాలగ్రామశిలాతీర్థంపీత్యా యస్తు మస్తకే
 ప్రక్షేపణం శ్రవశ్రీత బ్రహ్మహసనిగద్యతే॥ సాలగ్రామ... పిబ॥
 ఖటిమంత్రంసమచ్చార్య సర్వదాష్టగ్రహపహం॥ తులసీమిత్రంతీర్థం
 విజేష్ణుర్నాచ భారయేత్॥ స్వకృత దేవతార్చనవిషయేతుఉద్ధరి

కాదినా పాత్రాంతరేణ ప్రాప్తయేదితి విశేషః । విష్ణుః పాదోదకపీఠం
కోటిపాత్రాఘనాశనమ్ । తస్య సప్తగుణః పాపంభూమాబిందునాథతేః
సాలగ్రామశిలాతీర్థం యః పిబేత్తత్యుక్తాంశ్చిజః । తస్య జన్మకృతం పా
పం తత్తేనాదేన నశ్యతి । ఆదిత్యనుందిశాం విష్ణుంగణనాథం సుహృద్వరం ।
బ్రాహ్మణాపూజయేన్న చ కంచ పూజాపరాయణః ॥ ఈశే విష్ణుర్భక్త
రోపహ్నిదేశే సామ్యే శక్తిక్షీణే విష్ణురాజః । మధ్యేశంభు స్కృత్యుతః
పూజనీయో పంచాంగోఽయం పూజితోఽయంచ దాతృః ।

ఇతి పంచాయతనపూజా సమాప్తా.

అథ శివాష్టోత్తర శతనామావళిః.

ఓం శివాయ నమః
మహేశ్వరాయ నమః
శంభునామః
విశాఖనామః
శక్తిశైలాయ నమః
వాసుదేవాయ నమః

విరూపాక్షాయ నమః
కపడికానామః
నీలలోహితాయ నమః
శంకరాయ నమః
కూలపాణదేవేనామః
భట్టాగ్నినామః

విష్ణుకల్లభాయ నమః
శివవిష్ణవాయ నమః
అంబికానాథాయ నమః
గంధర్వకాయ నమః
ధర్మరత్నలాయ నమః
ధీవానామః

శివాయనమః	హవిషేనమః	భూతపతయే
త్రిలోకేశాయనమః	అంబుజమయాయనమః	గం స్థానజే
శివకళాశయనమః	సోమాయ	అహిర్బుధ్నాయ
శివప్రియాయనమః	పంచక్తాయ	దిగంబరాయ
ఉగ్రాయనమః	సదాశివాయ	అష్టమూర్తయేనమః
కపాలినేనమః	విశ్వేశ్వరాయ	అనెకాత్మనేనమః
కామాయేనమః	వీరభద్రాయనమః	సాత్వికాయనమః
అంధకాసురనూచనాయనమః	గణనాథాయనమః	శుద్ధవిగ్రహాయనమః
గంగాధరాయనమః	ప్రజాపతయేనమః	శాశ్వతాయనమః
లలాటాక్షాయనమః	హిరణ్యకేతినేనమః	ఖండపరశేనమః
కాలకాలాయనమః	దుర్ధహాయనమః	అజాయనమః
కృపానిధయేనమః	గిరిశాయనమః	పాశవిమోనాచయన
భీమాయనమః	గిరిశాయనమః	మృడాయనమః
పరశునాస్తాయనమః	అనఘాయనమః	పశుపతయేనమః
మృగపాణయేనమః	భుజంగభూషణాయనమః	దేవాయనమః
జటాదరాయనమః	భిగాయనమః	మహాదేవాయనమః
కైలాసవాసినేనమః	గిరిధన్యనేనమః	అవ్యయాయనమః
కవచినేనమః	గిరిప్రియాయనమః	హరయేనమః
కఠోరాయనమః	కృత్తివాసనేనమః	పూషదంతభిదేనమః
త్రిపురాంతకాయనమః	పురాతనయేనమః	అవ్యగ్రాయనమః
వృషాంకాయనమః	భగవతేనమః	దక్షిణధ్వరహారాయనమః
వృషభారూఢాయనమః	ప్రమథాదిపాయ	హరాయనమః
భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాయనమః	మృత్యుంజయాయ	భగవేత్రభిదేనమః
సాచిప్రియాయనమః	నూత్నతనవే	అన్యక్తాయనమః
స్వరమయాయ	జగద్వాసినే	సహస్రాక్షాయనమః
త్రియూమూర్తయే	జగద్భువనే	సహస్రపదేనమః
అనీశ్వరాయ	వ్యోమకేశాయ	అపరగప్రదాయనమః
సర్వజ్ఞాయనమః	మహానేనజనకాయ	అనంతాయనమః
పరమాత్మనేనమః	చారువిక్రమాయ	తారకాయనమః
సోమనూర్యాగ్నిలోచనాయ	రుద్రాయ	పరమేశ్వరాయనమః

ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శ్రీహరమేశ్వరప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేన
 యజ్ఞే, విద్యుదసివిద్యమేవాస్మానమృత తస్మత్సముపైమి॥ హస్తావ
 పనిజ్య- త్రిరాచామత్ - ద్విః పరిమృజ్య- సకృదుపస్పృశ్య-యత్స
 న్యంపాణింపాదాప్రోక్ష-తి శిరశ్చక్షుషీనాసికేశోత్రేహృదయమా
 లభ్య, దక్షిణోత్తరాపాణిపాదాక్షృత్వానప్రవిత్రావోమితి ప్రతిపద్య
 తెఓమ్-ఋచోఅక్షరేపరమేవ్యమ్ - యస్మిన్ దేవాఅధివిశ్వేనిమే
 దుః॥ యస్తన్నవేదకిమృచా కరిష్యతి- య ఇత్తద్విదుస్త ఇమేసమా
 నతే॥ ఏవంత్రీః॥ ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణ్యం ఓంభువః భర్గోదేవస్య
 ధీమహి- ఓంసువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూఃతత్స
 వితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి॥ ఓంభువఃధియోయోనఃప్రచోద
 యాత్ ॥ ౨॥ ఓంసువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహిధి
 యోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ 3॥ (ప్రరోజసిసావదోం) శ్రీగురుభ్యో
 నమః హరిఃఓమ్॥ ఇషేత్వోర్జైత్వావాయవస్థోపాయవస్థ దేవోవస్స
 వితాప్రార్పయతుశ్రేష్ఠతమాయకర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్ని యాదేవ
 బాగమూర్జస్వతీఃపయస్వతీఃప్రజావతీరనమీవ అయత్కౌమావస్తేన్
 నఈ శతమాఘశగ్ంసో రుద్రస్యహేతీః పరివో వృణక్తు ధ్రువా
 అస్మిన్గోపతాన్యత బహ్వి ర్యజమానస్య ప్రశూన్పహి । హ
 రిఃఓమ్॥ బ్రహ్మసగధత్తంతస్మజన్మతం । క్షుత్రగ్ం సంధత్తంతస్మజన్వ
 తం । ఇక్షగ్ంసంధత్తం తాంమే జన్వతం । ఊర్జగ్ం సంధత్తంతాంమే

జన్యతం రయిగం సంధత్తం తామేజన్యతం । పుష్టిగం సంధత్తతాం
 మేజన్యతం । ప్రజాగం సంధత్తం తామేజన్యతం । ప్రశూన్యసంధత్తం
 తాన్యేజన్యతం । స్తుతోసిజనధాః । దేవాస్తాశుక్రపాః ప్రణయంతు ।
 సువీరాః ప్రజాః ప్రజనయన్పరీహి ॥ హరిః ఓం ॥ సమో బ్రహ్మణేధారణం
 మే అస్త్వనిరాకరణం ధారయతా భూయా సంతర్ణయో శ్శృతం మా
 చ్యోక్ష్యోమమాముష్యః ఓమ్ । ఋతంతపస్సత్యం తపశ్శృతం తప
 శ్శాంతం తపోదమస్తప శ్శమస్తపోదానం తపో యజ్ఞం తపోభూ
 ర్భవస్సువర్భప్రేక్షాతదుపాన్యైత త్తపః ॥ యథావృక్షస్య స పుష్పితస్య
 దూరాద్దంధో వాత్మేవం పుణ్యస్య కర్మణోదూరాద్దంధో వాతియ
 థాసిధారాంతరేఽవహితా మవక్రమేయద్యువేయువేహావావిహ్వా
 యిష్యామికర్తం పతిష్యామిత్యేవ మమృతాదాత్మానంజగుప్సేత్ ।
 ... ఓమ్ శాన్తిశాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥ అహంవృక్షస్య కేరివా । కీర్తిః ప్రప్థంగి
 కేరివా । ఊర్ధ్వపవిత్రో వాజినీవస్వమృతమస్మి । ద్రవిణగం సవర్చనం ।
 సుమేధా అమృతోక్షితః । ఇతి తిశంకో ర్వేదానువచనమ్ । (ఋగ్వేదః)
 అగ్ని మీశేపురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజః ॥ హూతా రతన్న
 ధాతమమ్ । (సామ) అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో నావ్యదాతయే
 నిహూతా సత్సిబ్హర్షిమ్ । (అధర్వణః) శం నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవతు
 పీతయే । శం యోరభిసవంతునః ॥

అథాతోధర్మజ్ఞానా ॥ అథాతోబ్రహ్మజ్ఞానా ॥ అథాతోకర్మ

పూర్ణమాసావ్యాఖ్యాస్త్యమః॥ వృద్ధిరాదైచ్ఛం - ఓంనమో బ్రహ్మణై
 నమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథ్వివ్యేనమః ఓషధీభ్యః । నమోవాచే
 నమో నాచస్పతయేనమో విష్ణవేబృహతేకరోమి॥ ఓంశాస్త్రాస్త్రాన్తి
 శ్శాస్త్రాన్తి॥ ఓంమభూర్భువస్సువ స్సత్యంతపశ్చద్ధాయాం జహోమి॥
 వృషిరసి వృశ్చమేపాపానమృతా త్సత్యముపాగామ్॥

అథ దేవస్థిపితృతర్పణమ్.

స్మృత్యాచమనంకృత్వా । ప్రాణానాయమ్య । + ప్రీత్యర్థం బ్ర
 హ్మ యజ్ఞాంగ దేవర్షిపితౄ నుద్దిశ్య దేవర్షిపితౄ ప్రీత్యర్థం దేవస్థిపి
 తృతర్పణంకరిష్యే॥ బ్రహ్మదయో యేదేవాఃతా దేవాన్ స్తర్పయా
 మి॥ సర్వాదేవాన్ స్తర్పయామి । సర్వాదేవగణాన్ స్తర్పయామి॥
 సర్వాః దేవపత్నీ స్తర్పయామి॥ సర్వాదేవపుత్రాన్ స్తర్పయామి॥ స
 ర్వాదేవపౌత్రాన్ స్తర్పయామి । భూదేవాన్ స్తర్పయామి॥ భువ
 దేవాన్ స్తర్పయామి॥ సువదేవాన్ స్తర్పయామి । భూర్భువస్సువదే
 వాన్ స్తర్పయామి ॥ నివీతి ॥ కృష్ణద్వైపాయనాదయో యేఋషయః॥
 తానృషీన్ స్త...మి॥ సర్వానృషీన్...మి॥ సర్వా ఋషిగ...మి॥
 సర్వాఋషి పత్నీ స్త + మి॥ సర్వానృషిపుత్రాన్ స్త + మి॥ సర్వా
 నృషిపౌత్రాన్ స్త + మి॥ భూర్ఋషీన్ స్త...మి॥ భువర్ఋషీన్ స్త
 ర్పయామితర్ప...మి॥ సువర్ఋషీన్ స్త...యా మి॥ భూర్భువస్సువర్
 ఋషీన్ స్త...యామి॥ అథ కాండర్షితర్పణం॥ ప్రజాపతిం కాండఋషింత
 ర్పయామితర్పయామి॥ సోమం కాండఋషితం...మి॥ అగ్నిం కాండఋ
 షితర్ప...మి॥ విశ్వాదేవా కాండఋషీన్ స్త...మి॥ సాగంహితి
 దేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥ యాజ్ఞకీదేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥
 వారుణీదేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥ బ్రహ్మణ్య స్వయంభువం + త
 ర్పయామి॥ సదసస్పతిం + తర్పయామి॥ ॥ ప్రాచీనావీతి॥ సోమః పి

తృత్యా యమోఽంగిరస్వానగ్నిష్వాత్తాఽగ్నిః కస్యవాహనాద
యో యేపితరః॥ తాపిత్యాగ్ స్వధా నమస్తర్పయామి తర్పయామి
తర్పయామి ॥ సర్వాపిత్యాగ్ స్తర్పయామి...మి॥3॥ సర్వాపిత్యగ
ణాగ్ స్త + మి॥3॥ సర్వాపితృపత్నీస్త...మి॥3॥ సర్వాపితృపుత్రాగ్
స్త...మి 3॥ సర్వాపితృపౌత్రాగ్ స్త...మి3॥ భూపిత్యాగ్ స్త...మి3॥
భువః పిత్యాగ్ స్త...మి॥3॥ సువః పిత్యాగ్ స్త...మి॥3॥ భూభువస్సు
వఃపిత్యాగ్ స్త...మి॥3॥ అనేనబ్రహ్మయజ్ఞేన దేవషిఃపితృతర్పణేన భ
గవాత్సర్వాత్మకః...ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు॥ ఆచమ్య॥
బ్రహ్మయజ్ఞస్సమాప్తః. అథ నిత్యపితృతర్పణమ్.

శ్లో॥ ఆదాపితాతథా మాతానాపత్నీజననీతథా ! మాతామహః
స్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీత్వనంతరమ్ ॥ సుతభ్రాతృపితృన్యాశ్చమాతు
లాస్సహభార్యకాః । దుహితాభగినీచైవ దాహిత్ర భాగినేయకః॥పి
తృష్వసా మాతృష్వసా జామాతాభావుకస్సుసామా శ్వశురస్సన్యల
కశ్చైవశ్వశూశ్చగురురికినః॥

తా॥ ముందు తండ్రి, తాత, ముత్తాత, తల్లి, పితామహి, ప్రపితామహి, పితృ
సవతితల్లి, మాతామహాదిత్రయము, మాతామహిత్రయము, తనభార్య, కొమారుడు, భ్రా
తలు, పినతండ్రి, పెత్తండ్రులు మేనమామ, అతనిభార్య, కూతురు, తోబుట్టువు, మ
నుమడు, మేనల్లుడు, మేనత్త, పినతల్లి, పెదతల్లులు, అల్లుడు, భావమడుదులు, కొడలు
మామ, భార్యయొక్కసోదరుడు, భార్యయొక్కతల్లి, గురువు, రిక్కి, వీరలకు తర్పణ
మొనర్ప వలయును.

తత్ప్రయోగః॥ ఆచమ్య... ఏవం—ప్రీత్యర్థం అస్మత్పితౄ
నుద్దిశ్యాస్మత్పితృప్రీత్యర్థం మస్మత్పితృతర్పణం కరిష్యే ॥ దక్షిణాభి
ముఖః- ప్రాచీనావీతీ శవ్యంజాన్వాచ్య॥

అస్మత్పితరం + గోత్రం + శర్మాణం స్వధానమస్తర్పయామి3॥
అస్మత్పితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధానమస్తర్పయామి3॥
ప్రపితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధాన + మి3॥మాతరం +
గోత్రం + దాం॥స్వధానమస్తర్పయామి3॥పితామహీం + గోత్రం

+ దాం స్వధానమస్తర్పయామితి॥ పితృతమహీం + గోత్రం +
 దాంస్వధానమ + మితి॥ సపత్నీమాతరం + గోత్రం + దాంస్వధా
 నమ + మితి॥ మాతృతమహీం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధానమ +
 మితి॥ మాతృఃపితృతమహీం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధా + మితి॥
 మాతృఃప్రపితృతమహీం + గోత్రం + శర్మాణం స్వధా + మితి॥
 మాతృతమహీం... గోత్రం... దాం స్వధానమ + మితి ॥ మాతృః
 పితృతమహీం... గోత్రం... దాంస్వధా + మితి॥ మాతృః ప్రపితృ
 తమహీం... గోత్రం... దాంస్వధా + మితి॥ ఆశ్మపత్నీం... గోత్రం +
 దాంస్వధానమస్తర్పయామితి॥ సుతం... గోత్రం... శర్మాణంస్వధా
 నమ + మితి॥ భ్రాతరం ... గోత్రం ... శర్మాణం స్వధానమ +
 మితి॥ పితృవృత్తం... గోత్రం... శర్మాణంస్వధానమ + మితి॥ మాతృ
 లం ... గోత్రం ... శర్మాణం సపత్నీకం స్వధా + మితి॥ దుహిత
 రం ... గోత్రం ... దాం స్వధానమ + మితి॥ భగినీం ... గో
 త్రం ... దాం స్వధానమ + మితి॥ దౌహిత్రం ... గోత్రం ...
 శర్మాణం స్వధానమ + మితి॥ భాగినీయకం... గోత్రం ... శర్మా
 ãంస్వధానమ + మితి॥ పితృభగినీం... గోత్రం... దాం స్వధానమ
 + మితి॥ మాతృభగినీం... గోత్రం ... దాంస్వధానమ + మితి॥
 జామాతరం... గోత్రం... శర్మాణంస్వధానమ + మితి॥ భావుకం...
 గోత్రం... శర్మాణంస్వధానమ + మితి॥ స్మృషం... గోత్రం... దాం
 స్వధానమ + మితి ॥ శ్వశురం... గోత్రం... శర్మాణం స్వధానమ +
 మితి॥ న్యాలకం... గోత్రం... శర్మాణం స్వధానమ + మితి॥ శ్వశ్రుం...
 గోత్రం... దాంస్వధానమ + మితి ॥ గురుం... గోత్రం... శర్మాణం
 స్వధానమ + మితి॥ రిక్తినం... గోత్రం... శర్మాణం స్వధానమ + మితి॥
 ఏవం తర్పణంకుర్యాత్ ॥ యే కేచాన్ స్మత్కులేశతాలపుత్రా
 గౌత్రిణోమృతాః తేగృహ్లాతు మయాదత్తం సూత్రనిష్ఠిడనోదకమ్॥
 స్త్రీతర్పణే—దాయాం ఇతీతీతావతః॥ ఏవం నిత్యపితృతర్పణమ్.

సూ॥ నిత్యోధార్యోఽనుగతో మంధ్యశ్శ్రితి యాగారాద్వాహ-
ర్య ఉపవాసశ్చస్యతరస్య భార్యాయాః పత్యుర్వానుగ తేఽపి నోత్త-
రయాజుహుయాన్నోపవసేత్ | ఆప॥ గృ॥ ఖంగి॥

(ఔపాసనాగ్ని) నీత్యమయినది. ధరింపఁదగినది (అత్మయందారోపణజేయఁద-
గినది) (ఆయగ్ని) చల్లారినయెడల మధింపఁదగినది లేక వేదాధ్యయనసంపన్నునియొ-
క్క గృహమువలన దీసికొనిరాదగినది భార్యకయినను భర్తకయినను (సాయంప్రాతః
కాలములలో * నొక్క కాలమందుపవాసము లేక చల్లారినప్పుడు ఉత్తరమగ్నియుచే-
త (అయాశ్చ అనుమంత్ర)యుచేత హోమముజేసినయెడ ఉపవాసము జేయనక్కరలేదు.

* ప్రాతః కాలమందగ్ని చల్లారినయెడల సాయంకాలమువఱకు నుపవాసము,
సాయంకాలమున చల్లారినయెడల పదిదినమున మధ్యాహ్నమువఱకు నుపవాసము. ఆ-
యుపవాసము దంపతులిద్దఱును జేయవలసినదని కొందరిమతము; దంపతులలోనొక్క-
రు మాత్రమే జేయవలసినదని కొందరిమతము.

సూ॥ చతుర్థిహోమాదుప ర్యాపాసేశో గ్నావనుగ తేఽయా-
శ్చేత్యాత్రి రాత్రాన్మనోజ్యోతిర్జ్వలతామితి చానస్తరాత్రాదత ఊ-
ర్ధ్వమాద్వాదశి రాత్రాత్రిస్తంతమతీస్తంతంతన్వన్, ఉద్బృధ్యన్వా-
గ్నే, త్రయస్త్రిగ్ంశ త్తంతవ, ఇతిచప్రాణాయామశతం చావింశతి
రాత్రాదుపవ సఃచాత్రగ్ంశతి రాత్రాదతఊర్ధ్వ మాషస్త్రిరాత్రాత్రి
స్తోరాత్రీరుపవసే దతఊర్ధ్వ మాసంవత్సరా త్రాజాపత్యంవిహిత
మతఊర్ధ్వంకాలబహుత్వే దోషగురుత్వ మేనస్సు గురుషు గురూణి
లఘుషు లఘూని శుచికరాణిభవంతి॥ ఇతిశాట్యాయనః॥

అగ్నిప్రాయశ్చిత్రహోమాః.

మహాహవిహోతా - మనోజ్యోతి-ర్యదస్మిన్-త్రయస్త్రిగ్ం-
శ త్తంతంతన్వన్ - ఉద్బృధ్యన్వాగ్నే - ఉదుత్తమం - ఉద్వయం - ఉదు-
త్యం - చిత్రందేవానా, మగ్నేభ్యావర్తి, న్నగ్నే అంగిరశ్శతం - పున-
రూర్జా - సహరయ్యోతి చతుర్దశాజ్యాహుతీతి॥

తా॥ వివాహశేషహోమము తరువాత ఔపాసనాగ్ని చల్లారితే మూడురోజుల
పర్యంతము (హోమములేనియెడ) “అయాశ్చాగ్నే”, అనుమంత్రముచేత (హోమము
జేయవలసినది) ఏడవరోజుపర్యంతము లేనియెడ “మనోజ్యోతిర్జ్వలతాం”, అనుమంత్ర
ముచేత (హోమముజేయవలసినది) (అటుపిమ్మట పండ్రెండవరోజు పర్యంతము (లేని

యెడ) మూడుతంతుమతీలుక్కులు అనగా అతంతుంతవ్యక్త ఉద్భవస్వాగ్నే, త్ర
రాష్ట్రీగ్ శత్రుతవః, అనుమానుమంత్రములచేత హోనుము జేయవలసినది) ఇరువదవ
రోజుపర్వంతము (లేనియెడ) నూలు మార్లుప్రాణాయామమున్న తంతుమతీ బుక్కుల
చేహోమమును జేయవలసినది) ముప్పదవరోజుపర్వంతము లేనియెడ ఉపవాసమున్న
తంతుమతీలుక్కులచే హోనుమున్న జేయవలసినది.

అటుపిమ్మట అటువదవరోజు పర్వంతము మూడురోజు లుపవాసము జేయ
వలసినది. అటుపిమ్మటసంవత్సరపర్వంతము ప్రాజాపత్యకృతము శిష్యబడినది. అటు
పిమ్మటకాలవిస్తారముజరిగినయెడల దోషవిస్తారము, దోషములు గొప్పవయిన యెడల
(పాయశ్చిత్తములుగొప్పవగుచున్నవి. (దోషములు) స్వల్పమయినయెడల పాయశ్చి
త్తములు) స్వల్పములగుచున్నవి దోషములువిస్తారమైనయెడల వైశ్రావణి అగ్నిసం
ధానప్రాయశ్చిత్తహోమములును జేయవలెను.

ఔపాసనప్రయోగః.

దర్భేష్వాసీశోదర్భాః ధారయమాణః పత్న్యసహప్రాణా
నాయమ్య సంకల్పంకరోతి॥ ఆచమ్య.....ననంగుణ.....శుభతిథౌమ
మధర్మపత్ని సమేతస్య.....ప్రీత్యర్థమనుగతమగ్నింపునసంధాస్యే॥
(విచ్చిన్నసంధానార్థమితి కేదిత్పఠంతి) తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరి
ష్యే॥ యత్రాగ్నిఃస్థాప్యతే తత్ర శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేశమాత్రం
చతురశ్ర (మండలం) స్థండిలం కల్పయిత్వా॥ ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యా
ముల్లిఖ్య॥ తత్రప్రాచీరుదకస్సంస్థాః ఉదీచీః ప్రాకస్సంస్థాః త్రిసః తిస్రోశే
ఖాలిఖిత్వా॥ అద్భిరవోక్ష్య॥ శేషముత్సృజ్య॥ భూర్భువస్సువరోమి
త్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య॥ ఓం భూర్భువస్సువరోమ్ ॥ చత్వారిశ్చింత్రాత్ర
యోలస్యపాదాద్వేషీరేసప్త హస్తాసోఅస్య॥ త్రిధాబద్ధోవృషభోరో
రవీతిమహోదేవో మర్త్యాగ్ం ఆవివేశ॥ (యజ్ఞేశ్వరం ధ్యాయామి)
పప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగస పజిహ్వాద్విశీర్షకః॥ త్రిపాత్పసన్నవదన
స్సుఖాసీనశ్శుచిస్మితః॥ స్వాహంతుదక్షిణేపాశ్వే జేవీంవామీస్వధాం
తిథా॥ బిభ్రద్దక్షిణపాస్తైస్తు శక్తిమన్నం స్రుచాస్రువమ్ ॥ తోమరం
వ్యజనం నామైగ్రతపాశ్రీతుధారయ॥ మేమారూఢం జటాబద్ధం

గారవస్థం మహాజనమ్ । ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తచ్ఛిస్సర్వ
 కానుదమ్ । ఆత్మభిముఖానూసీన మేవంధ్యా యేధుతాశనమ్ ॥ సప్త
 హిదేవప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్సంక్షిప్తః ॥ వనిచాయ
 మానస్సజవిష్య గూఢః ప్రవిష్ణుజ్ఞా స్తిష్ఠతి విశ్వోముఖః ॥ ప్రాజ్ఞా
 గ్నేమమాభిముఖోభవ సుముఖోభవ సుప్రసన్నోభవ వరదోభవ
 యథోక్త జిహ్వాయా హవిర్గ్రహణ ॥ ఓంభూర్భువస్సువః । ఓం
 తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్ । భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్ర
 చోదయాత్ ॥ అగ్నిం ఐరిసమూహ్య ॥ అలంకృత్య ॥ అగ్నయేనమః
 హుతవహాయనమః ॥ హుతాశనేనమః ॥ కృష్ణవర్తినేనమః ॥ వేవము
 ఖాయనమః ॥ సప్తజిహ్వాయనమః ॥ వైశ్వానరాయనమః ॥ జాతవేద
 సేనమః ॥ ప్రాగాదిదర్భైరగ్నింపరిస్తృణాతి ॥ పురస్తాత్ ॥ దక్షిణతః ॥
 పశ్చాత్ ॥ ఉత్తరతః ॥ ఉత్తరేణాగ్నింప్రాగ్రా దర్భాత్పగ్నస్తీర్య
 ద్వంద్వం న్యంచిపాత్రాణి ॥ పయనక్తి ॥ దర్వాజ్యస్థాల్యాప్రోక్షణసు
 వావితి ॥ సమాసాగౌర్వాదర్భా ప్రాదేశమాత్రో పవిత్రే కురుతే ॥
 అద్భిరనుమృజ్య ॥ ప్రోక్షణపాత్రేనిధాయ ॥ ప్రోక్ష్య ॥ తస్యామప
 ఆసీయ ॥ హస్తయోరంగుష్ఠోప కనిష్ఠికాభ్యా ముధగగ్రేగృహీత్వా
 ప్రాచీస్త్రిరుత్పాయ ॥ సపవిత్రేణపాణినా పాత్రాణిసంస్పృశ్య ॥ పా
 త్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా ॥ త్రిఃప్రోక్ష్య ॥ ప్రోక్షణశేషం దక్షిణతో
 నిధాయ ॥ తత్సవిత్ర మాజ్యస్థాల్యా మాదాయ ॥ ఆజ్యం విలాప్య
 అపరేణాగ్నింపవిత్రాంతర్హితా మూమాజ్యస్థాల్యా మాజ్యనిరూప్య
 ఉదీచోఽంగారాన్నిరూహ్య ॥ తేష్యధిశ్రిత్య ॥ జ్వలతాదర్భేణాప
 ద్యోత్య ॥ ద్వేదర్భాగ్రేప్రచ్ఛిద్య ప్రత్యుశ్యప్రత్యస్య ॥ ఆజ్యేప్రాప్త్య
 అపఉపస్పృశ్య ॥ త్రిః పర్యగ్నికృత్వా ॥ ఉదగుద్వాస్య ॥ అంగారా
 న్నైరూహ్య ॥ ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహార మాజ్యం

శ్రీగుహ్యాయ! పవిత్రగ్రంథావిసేష్య! ప్రత్యక్షాశ్చ | ప్రాగ్రగ మన్నా
 కవితేననుప్రహరతి | సుకువావన్నా ప్రతితప్య | దర్భాగ్రేనం
 మృజ్య! పునఃప్రతితప్య! ప్రోక్ష్య! సువముత్తరతోనిధాయ | దర్భా
 నద్భి సగ్గ్ సృష్ట శ్యాన్నా ప్రహరతి || అది తేనమమన్యస్య | అను
 మతేనమమన్యస్య || సరస్వతేనమమన్యస్య | దేవసవితః ప్రసువ |
 ఏకం, ద్వే, త్రీణి, చత్వారి, ఓం భూభువస్సువ సాస్వహా || ప్రజాప
 తయఇదంనమమ || ... అయాశ్చాగ్నేనస్యవభిశ్చస్తీశ్చసత్యమిత్యమ
 యాలసి | అయస్తామనసా ధృతోనయస్తాహవ్య మూహిషేనయా
 నోధేహిభేషజగ్న్వాహా || అయసేగ్నయ ఇదంనమమ || సర్వప్రా
 యశ్చిత్తం కరిష్యే || ఓం భూభువస్సువసాహా || ప్రజాపతయ ఇదం
 నమమ | అదితేనస్వమగ్న్స్థాః... ప్రాసావీః || పునఃప్రాణానాయమ్య...
 ఏవంగుణ... శుభతిథౌమమోపాత్తదురితక్షయబ్యారాశీపరమేశ్వర
 ప్రీత్యర్థం అనేకౌపాననాంతరితతోపప్రాయశ్చిత్తార్థం సప్తహారా
 రంహారామ్యామి || అదితేనమమన్యస్య... ప్రసువ | ఏకం, ద్వే, త్రీణి,
 చత్వారి, మహానావిహ్లాతా సత్యహవిరధ్వర్యుః | అమృతపాశాలగ్నిత్
 అమృతమనాడపవక్తా | అనాధృష్యశ్చపతిధృష్యశ్చయజ్ఞస్యాభిగ్రా
 అయస్యఉద్ధాతా | వాచస్పతేహృద్విధేనామ | విధేమతేనామ |
 విధేస్త్వమస్మాకంనామ | వాచస్పతిస్సామమపాత్ | మాయైవ్యస్తం
 తు శ్చేదిమానుష్యః | నమోదినే నమఃపృథివ్యైస్వాహా || వాచస్ప
 తయేబ్రహ్మణఇదంనమమ || సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే || ... భూభువస్సు
 వసాహా || ప్రజాపతయ ఇదంనమమ || అదితేనస్వమగ్న్స్థాః... ప్రాసావీః

అథ ప్రాతరాపాననమ్ । ఆచమ్య...వవం... ప్రీత్యర్థం శ్రీమా...
 గోత్ర...నామధేయః ధర్మపత్ని సమేతోఽహం-శ్రీమతః... గోత్రస్య
 + నామధేయస్య మమధర్మపత్ని సమేతిస్య మమోపాతదురితక్షయ
 ద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతరాపాననంతండులై హోమ్యామి ।
 ఇతి సంకల్ప్య । ఓం భూర్భువస్సువరోమ్ । చత్వారిశ్రం గౌత్రయోలస్య పా
 దాద్వే శ్రీరేసప్త హస్తాసో అస్య... విశ్వతోముఖః ॥ పాజ్ఞానాఽగ్నేమ
 మాఽభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రస... పరదోభవయథోక్తజ్ఞా
 యాహవిర్గ్రహణః । ఓం భూర్భువస్సువః । ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యంభర్గో
 దేవస్యధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ సోదకేన పాణిసాత్ర
 దక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య । అలంకృత్య । అగ్నయేనమః - హుతవ
 హాయనమః - హుతాశినేనమః - కృష్ణవర్మనేనమః - దేవముఖాయన
 మః - సప్తజిహ్వాయనమః - వైశ్వానరాయనమః - జాతవేదసేనమః ।
 ఇత్యలంకృత్య । పరిషేచనమ్ - అదితేఽనుమన్యస్వ । అనుమతేఽను
 మన్యస్వ । సరస్వతేఽనుమన్యస్వ । దేవసేవిత్రః ప్రసువ ॥ ఇతి సమంతం
 పరిషేచ్య ॥ ఓం సూర్యాయ స్వాహా । సూర్యా యేదం నమమ ॥ ఇతి మధ్యే
 ఽగ్నోజహాతి ॥..... అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయేస్విష్టకృ
 తిదం నమమ । అగ్నే రుత్తరపూర్వదేశే జహాతి ॥ ఓం ఓం శుభతి
 థా ॥ ఆహుతిసంసర్గప్రాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతి హూమంకరిష్యే ॥ య
 త్రప్రవృత్తవనస్పతేదేవానాం గుహ్యనామాని । తత్రహవ్యానిగామయ
 స్వాహా ॥ వనస్పతయదగం నమమ ॥ అదితేఽన్వమగ్న్యః + దేవసేవిత్రః
 ప్రాసాహి ॥ ఉపసానమ్ ॥ అగ్నే త్వహ్నో అంతమః ॥ ఉతత్రాతాశివోభవ

వసూధ్యః॥ తంత్రాశోదిప్తగీదివః । సుమ్నాయస్తూనమీమహీసఖ
 భ్యవస్తుగ్నిర్వ్యసృశవాఃఅచ్చానక్షిత్త్యమత్తమూరయిదాః । సనో
 హాధిశుధీహవమురుమ్యాగోలఘాయుతస్ససుస్మాత్ ॥ హూమసాద్ధు
 గ్నార్థంఅనాజ్ఞాతత్రయమంత్రజపం కరిష్యే॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞా
 తంయజ్ఞస్యక్రియతేమిధుః । అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ం హివేత్థయథా
 తథం॥ పురుషసమ్మితోయజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః । అగ్నేతదస్య
 కల్పయత్వగ్ం హివేత్థయథాతథేమ్॥ యత్కత్తా మనసాదీనదత్తా
 నయజ్ఞస్య మన్వతే మర్యాసః । అగ్నిప్రథోతా క్రతువిద్విజానా
 యజ్ఞిహోదేవాగ్ం ఋతుశోయజాతి ॥ అనేన ప్రాతరాపాసన హూ
 మేనభగవాన్ త్వర్వదేవాత్మకః శ్రీయజ్ఞేస్వరస్సుప్తీగాతుః శ్రీయజ్ఞే
 శ్వరార్పణమస్తు॥ శ్లో॥ స్వస్తిశ్రద్ధాంమేధాంయశఃప్రజ్ఞాంవిద్యాంబు
 ధింశ్రియంబలం ఆయుష్యం తేజఆరోగ్యం దేహిమేహవ్యవాహనాయ
 స్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపోహోమక్రియాదిషుః । న్యూత్తంసంపూ
 ర్ణతాం యాతినద్యోవం దేతమచ్యుతమ్॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం
 భక్తిహీనంహుతాశిన॥ యద్ధుతంతుమయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥
 ...గోత్రిముచ్చార్య॥ చతు + అహంభోఅభిచాదయే॥ హుతాను
 త్తత్రీధృద్వృద్ధవృష్టియం త్రిష్టుభౌజశ్శుభిశ్చముగ్రవీరంఞండ్రస్తోమేన
 మంచదశేనమధ్యమిదం వాతేనసగరేణరతు॥ (ఈమంత్రముకొందరుతుకొర
 దుచెప్పుచున్నాడు) అథప్రదక్షిణంకుర్యాత్ ॥ నమస్తేగాన్ధీపత్యాయ న
 మస్తేదక్షిణాగ్నయే । నమ ఆహవసీయాయమహావ్యవైస్సనమోభయః
 కారిడద్యయోపసాద్యాయకర్మబ్రహ్మస్వయాపితే॥ స్వద్ధావవర్గియాపా
 యయజ్ఞశాయ నమోనమః ॥ యజ్ఞశాయ్యగోవిందమాధవాసంత

కేశవ! కృష్ణవిష్ణోహృషీ కేశవాసుదేవనమోస్తుతే॥ అహంప్రస్తాదహ
 నునస్తాదహం జ్యోతిషావిరమోవవార। యదంతరిక్షం తదుమేపితా
 భూదహగ్ం సూర్యముభయతో దదర్శాహం భూయానముత్తమస్స
 మానానాం । బ్రాహ్మణాశీర్వాదఃకర్తవ్యః॥ (అగ్నిం ఆత్మకోపణసుచే
 యునస్సుకు) యాతేఅగ్నేయజ్ఞమాతనూస్తయే హ్యగ్నే హోత్యానం ।
 అచ్చా వసుని కృష్ణస్థే నర్యాపురూణి । యజ్ఞో భూత్వా యజ్ఞ
 మాసీదస్వాంయోనింజాత వే దోభువ ఆజాయమానఃసత్తయవహి ।
 ఇత్యేషాననమ్॥ (సామహాపాననమ్-అనిసాయంకాలమునసంకల్పింప వలయును)
 అగ్నయేస్వాహా । అగ్నయిదిదంనమమ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥
 అగ్నయేస్విష్టకృతదిదంనమమ ॥ ఇతిహుత్వా ।

సమిదాధానమ్.

ఏవం...ర్థంప్రతరౌపాననంసమిదాధాన పూర్వకంతండులైహోష్యామి!
 ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్యందేవేభ్యోహవ్యంవహనః ప్రజానక ।
 ఆయుఃప్రజాగ్ంరయిమస్మాసుదేహ్యాజస్రోదీదిహినో దురోచే ॥

సమిదారోపణమ్.

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం ప్రతరౌపాననాగ్నిం సమిధ్యారోపయి
 ష్యే । అయంతేయోనిర్బుత్వియోయతో జాతోఅరోచథాః । తద్ద
 జాననగ్నఆరోహాథానో వర్ధయార్తయిమ్ ।

(ఎచ్చటికైనను పెళ్లకలసినయెడల ఔపాసనావంతరమున సమిదారోపణ సం
 కల్పముసంకల్పించి, అయంతే, అనుమంత్రమునుచెప్పి సమిత్తును అగ్నియందుంచెఅగ్
 నుమహించెను. కాల్పి ఆసమిత్తుకు దర్శనుజాట్టి జాగ్రత్తగా దాచి మఱల ఔపాసన

మచేసికొను సమయమునందు సమిదాధాన సంకల్పపూర్వకముగ, ఉపాకరోహ, అగు మంత్రముతో అగ్ని యందు సమిత్తునుంచి దౌపాసనము చేసికొనవలయును.)

సన్వరఆబ్దికప్రియోగః.

స్నాత్వాచమ్య! పవిత్రవంతః పరివాజమానత ఇతి మంత్రేణ
 పవిత్రధారణమ్॥(౧)ప్రవి॑త్రవ॑ంతః ప॒రి॒వా॒జ॒మా॒న॑ తే ప్రి॒తై॑పాం॒త్ర్యోన్మి
 అ॒భి॒ర॒క్ష॒తి న॒త్రం! మ॒హాత్స॑ముద్రం వరుణ స్తిరోదధే॑ । ధీ॒రా॒ఇచ్ఛే॑తు
 ర్ధకు॑ణే॒ష్వార॑భం । ప॒విత్రం॑ తై॒విత॑తం బ్రహ్మణస్ప॒తే! క్ర॒తుర్గాత్రాణి
 వ॒శ్యేషి॑వి॒శ్వతః॑ । అ॒తః ప॒తనూ॑ర్నతదామోఅ॒న్నతే॑ । శ్రృ॒తాస్త॑ ఇద్వ
 హాంత॑ స్తథ॒సమా॑శత । హస్తావ॑వనిజ్య ॥ త్రిరా॒చామేత్ ॥ ద్విః పరిమృ
 జ్య । సకృ॑దుపస్పృశ్య! యత్స॒వ్యం పాణిం పాదా ప్రోక్ష॑తి శిర శ్చ
 త్సుషీ॑నాసికే శ్రోతే॑హృదయ మాలభ్య ॥ ఓంభూః ఓంభువః ఓం
 సువః...పుణ్యతిథౌ(ప్రాచీనావీతీ) యజమానస్యపితుః(మాతుః)ప్రాతి
 సాంవత్సరీకమృతాహాఖ్యాన్నశ్రాద్ధంకరిష్యే ॥ కా లేఅధికారసిద్ధ్యర్థం
 యథాశక్తిసంభవప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ (కురువ్య)(౨)శ్లో॥ సమస్త
 సంపత్సమివాప్తిహేతవః సముత్థితాపత్కుల సూమకేతవః । అపార
 సంసారసముద్రసేతవః పునంతమూం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆప
 ద్భునధ్వాంతసహస్రభానవస్సమిహితార్థార్పణకామధేనవః॥ సమస్త
 తీర్థాం బుభువిత్రిమూర్తయో । రక్షంతుమాం బ్రాహ్మణ పాదపాం
 సవః॥ ఆధివ్యాధి హరం నృణాం మృత్యు దారిద్ర్య నాశనం ।
 శ్రీపుష్టికీర్తిగం వందే విప్రశ్రీ పాదపంకజం । విప్రీఘ దర్శనాత్స
 ద్యః క్షీయంజేపాపరాశయః । వందనాన్మంగళావాప్తి రర్చనాదచ్యు
 తం కదం॥ (౩) మం! యావత్తీర్వై దేవతాస్తా స్సర్వావేదవిది బ్రా
 హ్మణే వసంతి । తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేద విద్యో

దివేదివే నమస్కుర్యా న్నాశ్శీల... క్తయే దేతా ఏవదేవతాః ప్రీతాః

యజమానస్యపీతుః (మాతుః) ప్రాతిసాం వత్సరీక మృతహాఖ్యాన్నశ్రా
ద్ధంకర్తుం (ముఖ్యకాలోభూత్వా) అధికారసంపద స్వీతిభవత్తో బ్రువం
తుః అధికారసంపదస్తు॥ కాలశ్చముఖ్యకాలోఽస్తు॥ పాకాదీనాః పవి
త్రతాఽస్తుపశ్యపాకాశ్చుచయోభవంతు॥ (ర) దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ
మహాయోగిభ్యోవచ ॥ నమస్త్వధాయోహ్వాయై నిత్యమేనసమో
నమః॥ ఈశానః పితృరూపేణ మహాదేవోమహేశ్వరః ప్రీయతాంభగ
వానీశః పరమాత్మానదాశివః॥ ఓంభూః ఓంభువః... బ్రహ్మభూర్భువ
స్సువరోమ్॥ బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్॥ బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్॥
(గి) తిథిర్విష్ణుస్తథా వారోనక్షత్రం విష్ణురేవచ ॥ యోగశ్చకరణంచైవ
సర్వంవిష్ణుమయంజగత్॥ శ్రీగోవిందగోవింద... ఏవంగుణ... పుణ్యతిథౌ

...పీతుః ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహాఖ్యా... మాతుః ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహా
న్నశ్రాద్ధే... పితృపితామహ ప్రపితామహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధేమాతృపితామహి ప్రపితామ
హా... గోత్రాణాం... శర్మణాం... ణాంహీనాం... గోత్రాణాం... ణాం
సన్యంపురూరవార్ద్రివసంజ్ఞకానాం పితృమండేవానాంచ (ప్రా... తీ)
పీతుః (మాతుః) ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహాఖ్యాన్నశ్రాద్ధం అన్నేన
హవిషాపార్వణవిధానేన యుష్ణదచుజ్జయా ఫదైవమద్యకరిష్యే॥ (కురు
వ్య)... పీతుః (మాతుః) ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధం
భవిష్యతీతితత్ర॥ భవిష్యతి॥ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రివసంజ్ఞకానాం పితృ
మండేవానాం స్థానే ఆహవసీయాథే భవద్భిఃక్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥
అస్తుకరణీయః॥ పాచీనాశీతీ॥ ... పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...
గోత్రాణాం... శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం స్థానే ఆహవసీయా
థేభవద్భిఃక్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥

{ మాతృపితామహిప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం పదాయానాం
వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం స్థానే ఆహవసీయాథేభవద్భిఃక్షణః ప్రసాదః
కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥ }

౬॥ అక్రోధనైశ్చౌచపరైస్సతంబ్రహ్మవాదిభిః । భవితవ్యంభవద్భి
శ్చ । (త్వియా) మయాచత్రాభ్యకర్మణి ॥ తతః గృహంగణేగోమయస
హితేన గోమూతేణ ఉదక్లవంచ మండలంకమేణో దీచ్యాందక్షి
ణస్యాం దిశియశ్కోపనీతినా ప్రాచీనావీతినోచ గోమయే నానులిప్తా
యాంభువికర్తవ్యం ॥ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవస జ్ఞకానాంవిశ్వేషాం
దేవానాం పాద్యస్థానేపాతృతామేకుశాః ॥ పుష్పసహితా ఇమేలక్ష
తాః॥ అయంగంధః॥ ఇమేకుశాః సకలారాధనైస్సర్వర్చితమస్తు॥ (ప్రాచీనవీతి

పితృపితృమహాప్రసితృమహానాం...గో

మాతృపితృమహాప్రసితృమహానాం...

త్రాణాంశృణాం

గోత్రాణాం...పదాయానాం

వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం పాద్యస్థానే సతిలా ఇమేకుశాః । పుష్పస
హితా ఇమేతిలాః । అయంగంధః । అలంకరణార్థా ఇమేకుశాః సకల
రాధనైస్సర్వర్చితమస్తు॥ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః
స్వాగతం ॥ సుస్వాగతం ॥ పురూర...దేవానాం పాద్యస్థానే ఇదమాన
నం ॥ సుఖాననం ॥ శంసోదేవీరభిష్టయతః పితృయే శంయోరభి
స్రవంతునః । పురూరవార్ద్రవ...దేవాః ఇదంవః పాద్యం ॥ సుపాద్యం ॥
పవిత్రం విసృజ్య ॥ శుక్రమసిజ్యోతిరసి తేజోఽసిదేవో వసవిత్ తు
నాత్వచ్ఛిదేణప్రవిత్తేణ సోమూర్వస్యరశ్మిభిః । చరణం ప్రవిత్రం విత
తం పురాణం యేన పూతస్తరిషుష్కతాని । తేన ప్రవిత్రేణ శుద్ధేన
పూతాలతిప్రాప్నోతమరాతింతరేమ ॥ లోకస్య ద్వారమర్చిమత్పవిత్రం
జ్యోతిష్మ ద్భాజమానం మహస్వత్ ॥ అమృతస్య
ధారాబహుధా దోహమానం చరణం నో లోకే సుధితాం దధాతు
ం ॥ నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణహితాయ చ ॥ జగద్ధితాయ
కృష్ణాయ గోవిందాయ నమో నమః ॥ పవిత్రం కృత్వా ॥ విప్రపాదో

దకం శిరసి ధృత్వా॥ పునఃపాద్యం॥౧౧॥ మయి మహిమయియ
శ్రోమయింద్రియం వీర్యం॥ (సవ్యేన)

పితృపితామహప్రపితామహః... | మాతృపితామహీప్రపితామహః

స్వాగతం | సుస్వాగతం॥

స్వాగతం | సుస్వాగతం॥

ప్రాచీనావీతీపితృపితామహప్రపితా
మాహానామిదమాసనం సుఖాసనం

ప్రాచీనావీతీమాతృపితామహీప్రపితా
మాహీనామిదమాసనం సుఖాసనం॥

శంసో + స్రవంతునః॥ ౧౨॥

పితృపితామహప్రపితామహః...గో | మాతృపితామహీప్రపితామహః...గో
త్రా... శర్మాణః-వసురుద్రాదిత్యరూపః | త్రా... దాయః-వసురుద్రాదిత్యరూపః

ఇదం పాద్యం॥౧౩॥ శుక్రమస్తిజ్యోతిరస్తి తేజోఽసిద్దేవోవ సప్తవిత్

త్పునాత్వచ్చిదేణప్రవిత్రేణ వస్తోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః॥ (సవ్యం) ౧౪॥

చరణంప్రవిత్రం వితతపురాణం॥ యేన పూతస్తరతదుష్కృతాని తేన

ప్రవిత్రేణ శుద్ధేన పూతా అతిప్రాప్మానమరాతింతరేమ॥ లోకస్య ద్వార

మర్చిమత్ప్రవిత్రం జ్యోతిష్మద్భాజమానం మహాన్వత్॥ అమృతస్య

ధారా బహుధాదోహమానం చరణం నోలోకే సుధితం దధాతు॥

౧౫॥ నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణహితాయ చ॥ జగద్ధితాయ

కృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః॥ పవిత్రం ధృత్వా॥ ప్రాచీనావీతీ॥ వి

ప్రపాదోదకం శిరసి ధృత్వా॥ పునఃపాద్యం॥౧౬॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసి మహారా

జ్ఞానం సర్వతీర్థావగాహనం॥ విప్రపాదవినిర్ముక్తతోయం శిరసి ధారయే॥

౧౭॥ మయి మహిమయియ శ్రోమయింద్రియం వీర్యం॥ సవ్యేన

కర్తాస్వయంచపాదాప్యోశ్య॥ ఈశాన్యముఖ ఉపవిశ్యాచమ్య॥ వి

శ్వేదేనాపిబ్జుఖాః॥ పితరఉదమ్బుఖాః॥ ఆచమ్య॥ పునఃపాద్యం॥

నావిశ్వేదేనాః॥ భూభువస్సువస్సహస్రా అయంవో విష్ణుః॥
అత్రోపవిశంతుభవంతః॥ అత్రోపవిశామః॥ *ప్రా...తి॥

పితృపితృమహాప్రపితృమహాః | మాతృపితృమహాప్రపితృమహాః

భూభువస్సువస్సహస్రా అయంవో విష్ణుః | అత్రోపవిశం
తుభవంతః | అత్రోపవిశామః | ఓమ్ ఓమ్ ఓమ్ అద్య పూర్వోక్త
వచంగుణ...పుణ్యతీర్థం॥ పాశీనావీతిపితుః(మాతుః)పాశీనా వత్స
రికమృతాహాభ్యాన్న శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా ప్రకాంతం శ్రాద్ధకర్మ
కరిష్యే | (నవ్యం)కురుష్వ॥ పా.. తి॥ అపహతాఅసురారక్షాం
సిపిశాచా యేక్షయంతి వృద్ధీవీమను | అన్యత్రేతో గచ్ఛంత్య
త్రైమాంగతమనః | ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితర
స్సోమ్యాసః | అసుంయ ఈయరప్రకా ఋతజ్ఞాస్తేనోఽవంతు పితరో
హవేషు॥ ఇతికూర్చేనావోక్త్య | ఉద్భృత్య | తిలావికిరేత్ | తూ
ష్ణివర్తులాకారమండలత్రియంకృత్వా॥ (నవ్యం) విశ్వేదేవస్థానేయ
వోదకే నావోక్త్య॥ తతఃచతురశ్ర మండలం కృత్వా | గాయత్ర్యా
చాత్మానాద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య॥౧౮॥ఓంభూభువస్సువః...వయాత్ |
౧౯॥అపవిత్రఃపవిత్రోవాసర్వావస్థాంగతోఽపివా॥య స్మరేత్పుంశః
కాతుంసబాహ్యభ్యంతరశ్శుచిః॥ అన్నాదిపాకద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య॥

శ్రాద్ధార్థసంపాదితాఃపదార్థాః దేవతః కాలతస్మిన్శ్రాద్ధయో
గ్యా భవంత్యితి భవంతో బ్రువంతు॥ ఇతివదేత్ | శ్రాద్ధయోగ్యా
భవంతు॥ ఇతిప్రతివదంతి॥౨౦॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధభూమాగయాంధ్యాత్వా

*అసనస్తుమదావిపః మంత్రముచ్చార్యతేయది | త్రయస్తేనరకయాంతికర్తాభోక్తత
థాపితా॥

శ్లో॥ ప్రథమాద్దేవంచదర్శైవృత్త్యదే సప్తభిస్తథాతీర్థేమహాలయే
చైవ నవదర్శైస్తుకూర్చకః॥

క్షాత్యాదేవంజనాద్దనం (గదాధరం) తా భ్యాం చైవ సమస్కృత తత
 శ్చాద్ధం ప్రవర్తయే॥ పురూర వార్ద్రీ వసంజ్ఞ కానాం విశ్వేషాం దేవానా
 మిద మానసం॥ సుఖానసం॥ హస్తోదకం దత్త్వా ॥ విశ్వేదేవదైవేక్షణ
 క్రియ తాం॥ ఓం తథా ॥ ప్రాపు వంతు భవంతః॥ ప్రాపు నామ తతః
 ప్రాదక్షిణ్యేన చ శ్చేషు ల్ఘ్నపాత్రే ఆసాద్య॥ ఉత్తానే ప్రాప్త్య॥ ఉద్ధ
 త్య॥ య హన్వి కీర్య॥ ఉదక మాపూర్య॥ ౨౧॥ శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆహ
 భవంతు పీతయే॥ శంకారభిసృవంతు నః॥ ౨౨॥ యవోఽస్మి ధాన్య
 రాజ్ఞో వా వారుణో మధుసంయుతః॥ నిర్ణోదస్సర్వపాపానాం పవిత్ర
 మృషిభిస్సృతమ్॥ (యవాన్ క్షిప్త్వా) అర్ఘ్యపాత్రయోః అమీ
 గంధాః॥ పుష్పార్థా ఇమే అక్షతాః॥ అయం కుశః॥ అయం కుశః॥
 కూగోద కేన లప్తా... అస్తు॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో వోజష్టంగృహ్ణామి॥
 అత్ర చ విశ్వేభ్యో... మి॥ వః పాత్రే సంపన్నే॥ సుసంపన్నే॥ స్వాహాః॥
 స్వాహాః॥ సంత్యక్త్వాః॥ పురూర వార్ద్రీ వసంజ్ఞ కా విశ్వాదేవా
 భవత్స్వావాహయిష్యే॥ ఆవాహయ॥ ౨౩॥ విశ్వేదేవాస్త ఆగతశ్శబ్దతా
 మ ఇమగ్ంహవం॥ ఏదంబర్హిర్నిషీదత॥ విశ్వేదేవాశ్శుభ్రు తేమగ్ం
 హవం మేయే అంతరిక్షే య ఉప్రద్య విష్ణు॥ యే అగ్ని జిహ్వ ఉత వాయు జత్రా
 ఆనద్యాస్మిన్బర్హిషీమాదయధ్వం॥ ౨౪॥ ఆగచ్ఛంతు మహాభాగ
 విశ్వేదేవా మహాబలాః॥ యేహ్యత్ర విహితా శ్రాద్ధే సావధానా భవం
 తుతే॥ సావధానాస్మృన్మా॥ బ్రాహ్మణంహస్తే కూశ్చేనామః ప్రదాయ
 మాస్తే శుద్ధోదకం దర్భాన్ని నీయ॥ ౨౫॥ యాద్వివ్యా ఆప్తః పయసానం
 బహుపుర్యా అంతరిక్ష ఉత పార్థివీ ర్యో॥ హిరణ్యవర్ణాయ జిహ్వా స్తావ్ర

ప్రశ్నాగ్ స్వానాభవంతు || పురూరవసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః ఇదంవోఅ
 ర్ఘ్యం | ఆ స్వరర్ఘ్యం | తతశ్శుద్ధోదకమ్ || ౨౬ || యాదిన్యాఆప్తః...భవం
 తు || ఆద్రివసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః ఇదంవోఅర్ఘ్యం | ఆ స్వరర్ఘ్యం | తతశ్శు
 ద్ధోదకమ్ || అర్ఘ్యపాత్రద్వయమన్యత్రనిదధ్యాత్ | అర్చనంకుర్యాత్ |
 ౨౭ || అర్చితప్రార్చితప్రియమేధాస్తో అర్చితార్చంతు పుత్రైకాక్షతపుర
 న్నధృష్టైర్చిత | అర్చితప్రార్చిత | ౨౮ || గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్య
 పుష్టాంకరీషిణీమ్ | ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే
 శ్రియమ్ || పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః | అమీవోగంధాః | సుగం
 ధాః || ౨౯ || ఆయనేతేనరాయణే దూర్వారోహంతుపుష్పిణీః | హ్రీదా
 శ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్యగృహాః || పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకావిశ్వే
 దేవాః ఇమానిపుష్పాణి | సుపుష్పాణి || ౩౦ || ధూరస్తిసూర్వరధూర్వంతం
 ధూర్వతం యో ౨ స్మార్థూర్వతితంధూర్వయంతయం ధూర్వామః ||
 పురూర...దేవాః || ఆయంవోధూపః సుధూపః || ౩౧ || ఉద్ధీప్యస్వజాతవే
 దో ౨ ప్రఘ్నున్నిర్ఋతింమమ | ప్రశూగ్ శ్చమహ్యమావహజీవనంచది
 శోదిశ || పురూరవా...దేవాః || ఆయంవోజ్యోతిః సుజ్యోతిః || ౩౨ || యువాస్తు
 వాస్తాః పరివీతతాగ్రాధన్త్రశేయాన్ భవతి జాయమానః | తంధీరాసః
 కవయంతిస్వాధియో మనసా దేవయంతః || పురూరవా...
 దేవాః అంతః ప్రావరణార్థం బహిః ప్రావరణార్థం ఆచ్ఛాదనార్థం పవి
 త్రార్థమలంకరణార్థ మిదం వోవాసః || సువాసః || తదభావేనాత్మతా
 మేకుశాః || సుకుశాః || అర్చనంసంపూర్ణం | అస్తుసంకల్పసిద్ధి రస్త్వితి

భవంతో బ్రువంతు॥ అస్తునంకల్పసిద్ధిరస్తు॥ యుష్మదనుజ్ఞయా (ప్రాచీనావీతీ) పితృద్యర్చనం (మాతృద్యర్చనం) కరిష్యే (సవ్యం) తతః ప్రాచీనావీతీ॥

పితృపితామహప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం... శక్యరాణాం... వసురుద్రాదిత్యరూపాణామిదమక్షాసనం + వాస్తాదకందత్వా పితృః(మాతృః) ప్రతినాంవత్సరిక మృతాహాభ్యాన్నత్రాద్దేక్షణాః క్రియతామ్॥ ఓమ్తథా॥ పాప్రీతుభవాః॥ ప్రాపునాని॥ (తతోదక్షిణాగ్రేషుదర్భేషుదక్షిణాపవర్గతయా) అర్ఘ్యపాత్రాణ్యాసాద్య॥ ఉత్తానానిపోక్తు॥ ఉద్ధృత్యతిలాన్వికీర్య॥ ఉదకమాపూర్య॥ 33॥ శంనో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే॥ శంయోరభి స్రవంతునః॥ 3౪॥ తిలోఽస్తిసోమదేవత్యో గోసవోదేవనిర్మితః॥ ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నవస్త్విధవహి॥ తిలోఽస్తి...వహి॥

పితరం=గోత్రం=శక్యరాణాం=వసురూపం
ఇమాం లోకాన్ప్రీణయాహివస్త్విధానమః
పితామహం=గోత్రంశక్యరాణం=రుద్రీయా
పంచమాక్షం=నమః॥ పృషితామహం=గోత్రం
శక్యరాణం అదిత్యరూపం= ఇమాం=నమః॥
మాతరం=గోత్రాదాయీం వసురూపం
పాంచమా + నమః॥ పితామహం - గోత్రాదాయీం-రుద్రరూపం ...నమః॥
పృషితామహం-గోత్రాదాయీం- అదిత్యరూపం + నమః॥

అర్ఘ్యపాత్రేష్వయంగంధః ఇమానిపుష్పాణి॥ అయంకుశః... కుశః॥
కూగ్నోదకేనలప్తా...అస్తు॥

పితౄణాం జుష్టం గృహ్లామి॥ పితామహాయతే= మి॥ పృషితామహాయతే=మి॥
వః పాత్రాణిసంపన్నాని॥ మాతృతే జుష్టం గృహ్లామి॥ పితామహాయతే...మి॥ పృషితామహాయతే...మి॥
సుసంపన్నాని॥ స్వధాన్యుస్స

ధార్మ్యాస్సంత్వర్థ్వాః॥
పితృపితామహప్రపితామహాక్షా గోత్రాక్షా శక్యరాణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాక్షా
మాతృపితామహప్రపితామహాక్షా గోత్రాక్షా + దాయీం వసురుద్రాదిత్యరూపాక్షా

భవత్స్వావాహయిష్యే॥ 3౫॥ ఆనాహయ॥ ఉదంతస్తావ

వామహక్షతంతస్సమిధీమహి । ఉశన్నుశతఆవహా । పితౄహావిష్టే
అత్తవే॥ ఆయంతునః పితరస్యోమ్యాసోఽగ్నష్వాత్తాః ప్రథిభిరేవయా
నైః॥ అస్మిన్యజ్ఞేస్వధయామదం త్వధిబ్రువంతు తే అవంత్వస్మాక్॥
ఇత్యాచావ్యా॥ నావధానాభవంతు॥ నావధానాస్సన్మః॥ మాస్తేశుద్ధో
దకందర్భన్ని సయ॥

యాదివ్యాఆపః... తు- పితః - గోత్ర
శర్మక- వసురూప- ఇదంతే అర్ఘ్యం,
అర్ఘ్యస్థంతతశ్శుద్ధోదకః॥ యాదివ్యా
...తు॥ పితామహా గోత్ర- శర్మక-రు
ద్రరూప + దకమ్॥ యాదివ్యా...తుప్ర
పితామహ- గోత్రశర్మక ఆదిత్యరూప
...దకమ్॥

యాదివ్యాఆపః... తు॥ మాతః-గోత్రే-
దాయి- వసురూపే + దకమ్॥ పితామహీ +
గోత్రే + దాయి + ద్రరూపే + దకమ్॥
ప్రపితామహీ- గోత్రే + దాయి + ఆదిత్య
రూపే + దకమ్॥

అర్ఘ్యపాత్రాణి॥ అన్యత్రనిదధ్యాత్ ॥ అర్ఘ్యం॥ 3౬॥ అర్ఘ్య
త్రపార్శ్వత...ప్రార్శ్వత॥ గంధద్వారాందురా...శ్రియమ్॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అమీవోగంధాః॥ సుగంధాః॥ 37॥ ఆయనేతేప్రరా...ఇమే॥ ఇమా

విపుష్పాణి॥ సుపుష్పాణి ॥ ధూరసిధూర్త్వ...ధూర్వానుః॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అయంవోధూపః॥ సుధూపః॥ ఉద్దీప్యన్వజా...దిశే॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అయంవోజ్యోతిఃసుజ్యోతిః॥ యువాసువాస్తాః...యంతే॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అంతః ప్రావణార్థంబహిఃప్రావరణార్థంవఃఆచ్ఛాదనార్థంఅలంకరణార్థం

వస్త్రం... నమమ॥ సువాసః॥ తదభావే సతీలాఇమేశుశాః॥ సుకుశాః॥

అర్ఘ్యం సంపూర్ణం ॥ అస్తు సంకల్పసిద్ధిర స్వీతి భవంతో బ్రువంతు ॥

అస్తు సాకల్పసిద్ధిరస్తు॥ యుచ్చదనుజ్ఞయా సర్వత్రమండో ద్వర్తనం
కరిష్యే॥ కురుష్య...ప్రాణానాయమ్య...వనం...పుణ్యతీర్థం (పా)...
పీఠితుః(మాతుః)ప్రాతిసాంవత్సరికమృతాహంభ్యాన్న శ్రాద్ధేధవదను
జ్ఞయా అన్న సంస్కారార్థ మగ్నోకరణం కరిష్యే॥ (సవ్యం) కురుష్య॥
అన్న మగ్నావధిశిత్య ఉదగుద్వాస్య॥ అద్భిః ప్రోక్ష్య॥ అన్నంచతుర్థా
విభజ్య॥ ఈశాన్యభాగే అభిఘార్య॥ ప్రా...తీ॥ తూష్ణీమప్రదక్షిణం పరిషి
చ్య॥ మేక్షణఉప స్తీర్య॥ తేనావదాయాభిఘార్య॥ హవిఃప్రత్యభిఘార
యతి॥ (సవ్యం) ఓమ్ సోమాయ పితృపీతాయ స్వధానమః॥ అర్థంజ
హోతి॥ సోమాయ పితృపీతాయేదంనమమ॥ శేషంపాత్రాంతరేనిధా
య॥ ప్రా...తీ॥ మేక్షణఉప స్తీర్య॥ తేనావదాయాభిఘార్య॥ హవిఃప్రత్య
భిఘారయతి॥ (సవ్యం) యమా యాంగిరస్వ తే పితృమతే స్వధానమః॥
అర్థంజహోతి శేషంపాత్రాంతరేనిధాయ॥ యమాయాంగిరస్వ తే పితృ
మతయేదంనమమ॥ హోమద్వయశిష్ట మదాయానుప స్తరణాభిఘా
రణేనజహోతి॥ అగ్నయేకవ్యవాహనాయ స్వధానమః॥ అగ్నయేకవ్య
వాహనాయే + మ॥ (ప్రా...తీ) తూష్ణీమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య॥ మేక్షణ
మగ్నోప్రహరతి॥ (సవ్యం) చతుస్సాగరపర్యం...అహంభో అభివా
దయే॥ ప్రాచీనావీతీ॥ పితృస్థానస్య హస్తోదకందత్వాభోజనపాత్రేష్విభి
ఘార్య॥ వాయవ్యభాగమాదాయ॥ స్వధేయం స్వధేయం॥ 3 అస్తుస్వధా॥
పున రభిఘార్య॥ పునః హస్తోదకందత్వా॥ అస్తుధేత్యాశ్రావయతి॥ అ
స్తుస్వధేతీ ప్రత్యాశ్రావయతి స్వధానమయతి వపట్కరోతి స్వధా
కారోహి పితృణామ్॥ సవ్యేనవిశ్వే దేవస్థానే హస్తోదకందత్వా॥ పా
త్రే అభిఘార్య॥ పునః హస్తోదకందత్వాప్రాణానాయమ్య॥ పూ
త్యోక్తవపగుణ...పుణ్యతీర్థం॥ ప్రాచీనావీతీ॥ పీతుః (మాతుః)ప్రతి
సాం వత్సరిక...శ్రాద్ధే అన్నశుద్ధ్యర్థం అన్నసూక్త మంగ్రపఠనం కరి

ష్యే॥ సవ్యం॥ కురుష్వ॥ బ్రాహ్మణైస్సహ॥ ఆశ్రావయిష్యే॥ ఆశ్రా
 వయ ॥ సమో బ్రహ్మణై సమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యై సమ
 ఓషధీభ్యః ॥ సమోనాచేనమో వాచస్పతయే సమోవిష్ణవే బృ
 హతే కరోమి॥ ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః॥ ఏవంత్రి॥ అన్నసూక్తం
 జపిత్వా ॥ భోజన పాత్రేషు పాకద్రవ్యాణి నిధాయ ॥ అభి
 ఘూర్య॥ ఓం భూర్భువస్సువః...త్ ॥ హస్తాదకందత్వా॥ దేవసవిత్ప్రశనువ॥
 ప్రథీవీతే పాత్రింద్యా రషిధానం బ్రహ్మణ స్త్వాముఖే జహూమి
 బ్రాహ్మణానాంత్యా ప్రాణాపానయో ర్జుహూమ్యక్షిత మసిమై
 హం క్షేప్తాం అముత్రాముస్మిన్లోకే ॥ ఇదంవిష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధా
 నిదధేప్రదం ॥ సమూఢమస్య పాగ్ంస్తురే ॥ స్వాహా(విశ్వేదేవహస్త
 మంగుష్ఠ రహితంగృహీత్వా) శ్రీవిష్ణోహవ్యం రక్షస్వ॥ పురూరవార్ద్రా
 వసంజ్ఞకా విశ్వేదేవా॥ ఇదంవోహవ్యం సపరికరం ॥ విశ్వేదేవాదేవ
 తేద మన్నం హవ్యం బ్రాహ్మణస్త్వాహవనీయాథా దత్తందాస్య
 మానం చా తృప్తే స్తత్సర్వంగయేయం భూద్గదాధరో భోక్తా ॥ అ
 వ్నంబ్రహ్మ ॥ అహంచబ్రహ్మ ॥ భోకాచబ్రహ్మ ॥ సావర్ణమిదంపాత్రం
 అక్షయ్యవటచ్చాయేయం ॥ పురూరవార్ద్రావ సంజ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో
 దేవేభ్యః ఇదమన్నం అమృతస్వరూపం ఆప్తేర్దాస్యమానం అక్షయ
 తృప్తిస్థ్యం యథాభాగం హవ్యంతత్సత్ ॥ స్వాహానమమ॥ గయా
 యాం శ్రీవిష్ణుపాదాదిసమస్తతీర్థేషు దత్తమ స్తితిభవంతో బుధ్రవం
 +స్తు॥ యేదేవాదివ్యేకాదశ్శస్థ పృథివ్యామధ్యేకాదశ్శస్థాఽపునషదో
 మహివైకాదశ్శస్థ తే దేవా యజ్ఞమిమం జపధ్వమ్ ॥ ప్రాచీనావీతి ॥
 అప్రదక్షిణం ప్రశనువ॥ ప్రథీవీ తే పాత్రింద్యా రషిధానం బ్రహ్మణ

స్త్య హుభే జ హూమి బ్రాహ్మణానాం త్వ ప్రాణాపానయోజ్ఞ
హూ మ్యక్షిత మసిమైహం తేషా అముత్రాముష్మిక్ లోకే
ఇదంవిష్ణుర్విచక్ర సేవే ధానిద ధేపదం । సమూహమస్యపాగ్ం సురే

స్వధా శ్రీవిష్ణోః కవ్యం రక్షస్య" ...
...పితృపితామహప్రపితామహః...గో
త్రాః...శక్యః వసురుద్రాదిత్యరూ
పాః ఏతద్వ్యః కవ్యం సపరికరం । పితృపితా
మహప్రపితామహః ...గోత్రాః ...శ
క్యః వసురుద్రాదిత్యరూపాః పితృదే
వాదేవ తేదమన్నం కవ్యబ్రాహ్మణస్త్య
హవనీయార్థేదత్తం దాస్యమానం చాతృప్తే
స్తత్స్వగయేయ భూర్గదాధగోభోక్తా
న్నంబ్రహ్మతహంచ బ్రహ్మభోక్తాచబ్ర
హ్మరాజతమిదం పాత్రం అక్షయ్యావట
చ్ఛాయేయం పితృపితామహ ప్రపితామ
హభ్యః ...గోత్రేభ్యః ...శక్యభ్యోవ
సురుద్రాదిత్య రూపేభ్యః ॥

స్వధాశ్రీవిష్ణోః కవ్యం రక్షస్య" ...
మాతృపితామహప్రపితామహః ...గో
త్రాః ... దాస్యః వసురుద్రాదిత్యరూ
పాః ఏతద్వ్యః కవ్యం సపరికరం । మాతృపితా
మహప్రపితామహః ...గోత్రాః ...దా
స్యః వసురుద్రాదిత్యరూపాః మాతృదే
వాదేవ తేదమన్నం కవ్యబ్రాహ్మణస్త్య
హవనీయార్థేదత్తం దాస్యమానం చాతృప్తే
స్తత్స్వగయేయం భూర్గదాధగోభోక్తా
అన్నంబ్రహ్మతహంచ బ్రహ్మభోక్తాచబ్ర
హ్మరాజతమిదం పాత్రం అక్షయ్యావట
చ్ఛాయేయం మాతృపితామహప్రపితామ
హభ్యః...గోత్రేభ్యః...దాస్యభ్యః
వసురుద్రాదిత్యరూపాభ్యః ॥

ఇదమన్న మమృతస్వరూపం అక్షయతృప్త్యర్థం యథా భాగం కవ్యం
తత్సత్ స్వధానమనుగయామ్నాం శ్రీవిష్ణుపాదాది...దత్తమస్తు॥ యే
చేహప్రీత్యోయేచనేహయాగ్ శ్చవిద్మయాగ్ం ఉచనప్రవిద్మ అగ్నే
త్వం వేత్యది తేజాత వేదః స్వధాభర్తృజ్ఞగ్ం సుకృతంజపస్వ॥ ఓంఓం
మంత్రతంత్రవర్ణగోప ప్రాయశ్చిత్తార్థం దశగాయత్రీమంత్రజపం కరి
ష్యే॥ గాయత్రీమంత్రజపం కేదిత్ నకుర్వంతి॥ శ్లో॥ సప్తవ్యాధావశా
ర్ణేషుమృగాఃకాలాంజనేగిరౌ । చక్రవాకాశ్శరద్వీపేహంసాస్సరసిమా
నసే॥ యేస్మజాతాః కురుక్షేత్రేబ్రాహ్మణా వేదపారగాః । క్రస్థితాద్విర్భు
మధ్వానంయూయం తేభ్యోవసీదతి॥ అమూర్తానాంచ మూర్తానాంపి

తనా దీప్తజేజసామ్ | నమస్యమిసదా తేహంధ్యాయినాం యోగ
చక్షుషామ్ | చతుర్భుజచతుర్భుజద్వాభ్యాం కంచభిరేవచ | హూయ
తేచపుండ్ర్యాభ్యాంసమేవిష్టుః ప్రసీదతు || బ్రహ్మర్షణం బ్రహ్మహవి
ర్బ్రహ్మగ్నోబ్రహ్మణాహుతం | బ్రహ్మైవతేన గంతివ్యం బ్రహ్మకర్మ
సమాధినా | యజ్ఞేర్వరోహవ్యసనుస్తకవ్య భోక్తావ్యయాత్మాహరి
రీశ్వరోత్ర || తస్మిన్నిధానాదకయాంతు సద్యోరతుం స్య శేషాణ్యసు
రాచ్ఛసర్వే || త్వాంయోగినశ్చింతయంతి త్వాంయజంతిచ యజ్వనః |
హవ్యకవ్యభుగేక స్త్వం పితృదేవస్వయాకధృత్ || కర్తాక్రియాణాంస

నఇజ్యతే క్రతు | ససవ తత్కర్మఫలంచ యచ్ఛ | సుగదియ
త్సాధన మవ్యశేషం | హరేర్మకించి ద్వ్యతిరిక్త మస్తి | గయా
యాంధర్మప్యప్తేచ | సదసిబ్రహ్మణస్స తే | గయాశీశేవతేచైవపితౄ
ణాందత్తమక్షయం || దేశ కాలపాత్రమంత్రతంత్రీక ర్తృభోక్తృహవిస్థం
లద్రవ్యాదిభ్య సర్వం న్యూనాతి రిక్తాభ్యామచ్ఛిద్రమస్త్వితి భవం
తోబ్రువంతు || సర్వంన్యూనాతిరిక్తాభ్యా మచ్ఛిద్రమస్తు | ఈశాన

విష్ణుకమలాసనకార్తికేయ వహ్నిత్రయార్క రజనీశ గణేశ్వరాణాం
సభ్యావసథ్యదధికణ్వమతంగజానాంక్రౌంచామరేంద్రకలశోద్భవకశ్య
పానాం | పాదాన్న మామిసతతఃపితృముక్తిహేతూః || (ధారాదత్తం)

(గయగయగయ) అస్మిన్వర్తమానవ్యావహారిక చాంద్రీమానేన...సం
వత్సరే...అయనే... ఋతౌ...మాసే...పక్షే...తథా... వాసరేశ్రీవి
ష్ణునక్షత్రే...పుణ్యతిథౌ (ప్రా...తీ)

పీఠం - ప్రతిసాం ... శ్రాద్ధేపితృపి
తామహప్రపితామహాః - గోత్రాః - శ
ర్మణః - వసుధప్రాదిత్యరూపాః

మాతుః ప్రతిసాం ... శ్రాద్ధేమాతృపి
తామహిప్రపితామహీః ... గోత్రాః - దా
యాః - వసుధప్రాదిత్యరూపాః

(సవ్యం) పురూర వార్ధ్రివసంజ్ఞకావిశ్వాదేవా... ఉద్దిశ్య
మయాక్రియమాణే నానేన

పితృప్రతిసాం ... ప్రాధ్వనపితృప్రతి
మహాప్రతిసాం - గోత్రాణాం - వ
మహాప్రతిసాం - గోత్రాణాం - వ

మాతృప్రతిసాం ... ప్రాధ్వనమాతృ
పితృప్రతిసాం - గోత్రాణాం - వ
మాతృప్రతిసాం - గోత్రాణాం - వ

గయాన్నశ్రాద్ధే నైవ అక్షయాత్పత్తిర్భూత్వా పితృగౌ(మా
తృగౌ) పునరావృత్తిరహిత శాశ్వతబ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధిర స్త్రితి
భవంతో బుధవంతుః (ఇతి సందర్భయవతిలోదక ముత్సృజేత్) పునరా
వృత్తిరహిత శాశ్వత... రస్తు || సర్వం సగుణ మస్తు || యథా కాలదత్తమ
స్తు || నమో దేవేభ్యః || స్వధా పితృభ్యః || ఓం తద్భ్రహ్మ ఓం ద్వాయుః
ఓం తదాత్మా ఓం తద్సత్యం ఓం తద్గుర్వం ఓం తద్పురోర్నమః || అంతశ్చర
తి భూతేషు గుహయాం విశ్వమూర్తిషు | త్వం యజ్ఞ స్వం వషట్కా
ర స్త్వ మింద్ర స్త్వగ్ం కుద్ర స్త్వం విష్ణు స్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః |
త్వంతదాప్తవస్తోజ్యోతీరస్తోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భు వస్సువ రోమ్ |
శ్రీధ్రాయాం వా నేనివిష్టోఽమృతం జహ్నామి | శ్రీధ్రాయా మప్తానే
నివిష్టోఽమృతం జహ్నామి | శ్రీధ్రాయాం వ్యానేనివిష్టోఽమృతం జ
హ్నామి | శ్రీధ్రాయాముదా నేనివిష్టోఽమృతం జహ్నామి | శ్రీధ్రా
యాగ్ం సమా నేనివిష్టోఽమృతం జహ్నామి || బ్రహ్మణి మత్తత్మాఽ
మృతత్వాయ | మధువా + భవంతునః || యథాసుఖం పరిషేచనమ్ |
ఓమ్ భూర్భువస్సువః... ప్రచోదయాత్ || సత్యంత్వ ర్తేన పరిషించామి |
హస్తోదకం దత్త్వా || అథ పితృస్థానే || ఓం భూర్భువస్సువః... త్ || సత్యం
త్వం... మి || ప్రాచీనావీతీ || హస్తోదకం దత్త్వా ||

పితృభ్యః అమృతమస్తు

మాతృభ్యః అమృతమస్తు

జేవేభ్యః అమృతమస్తు! అమృతోఽస్తరణమసి॥ ఇమంభూర్గయావనే
 బ్రాహ్మణాగదాధరాఃపితృయాపీ(మాతృయాపీ)శ్రీజనార్దనఃప్రియతాం
 తత్సద్భూర్గయావనస్తు! శ్రీధాయాం ప్రాణనివిష్టోఽమృతంజహామి
 శ్చివోమావిశాప్రదాహాయప్రాణాయస్వాహ॥ శ్రీధాయామప్రానేని...
 అప్రానాయస్వాహ॥ శ్రీధాయాం వ్యానేని...వ్యానాయ స్వాహ॥ శ్రీ
 ధాయా ముద్ధానేని...ఉదానాయ స్వాహ॥ శ్రీధాయాగ్ం సమా
 నేని...సమానాయ స్వాహ॥ బ్రహ్మణిమ ఆత్మాఽమృతత్వాయ ॥
 ఇతిప్రాణాహుతి మంత్రా పఠేత్ ॥ యథాసుఖం జపధ్వమ్॥ ఇతిక
 ర్మనాక్యం ॥ జపామహే॥ కలాకలికృతా దోహా ద్రవ్యదేహత్మ
 సంభవా ॥ సర్వాహరతిచిత్తస్థో భగవాన్దేవకీసుతః ॥ మంత్రసుధ్యే
 క్రియామధ్యే విష్ణో స్స్మరణపూర్వకం॥ యత్కించిత్రీయతే కర్మత
 త్కర్మనఫలంభవేత్ ॥ అపేక్షితం యాచితవ్యం త్యాజ్యం చైవానపే
 షీతం ॥ ఉపవిశ్య సుఖేనైవభోక్తవ్యం స్వస్థమానసైః॥ మక్షీకాశయా
 ద్వాస్వతాస్వధతౌర్విప్రమస్తే ॥ యద్ధస్తయోశ్చమిత్యుర్యన్నభేషుసర్వా
 తా తేఅపిదేవేష్యస్తు॥ మక్షీకాబాధానివృత్తిరస్తు॥ విద్యమానపదార్థే
 షుయద్రోచతే తద్ద్రావ్యాం ॥ యన్నరోచతేతత్యాజ్యం ॥ సుఖేనమా
 నేనభోక్తవ్యమ్॥ తతఃరాక్షసనిర్హరణార్థం బ్రాహ్మణభోజనపర్యంతం
 అధిశ్రవణమస్త్రపఠనం కరిష్యే॥ మహాజనైస్సహ ఆశ్రావయిష్యే॥ ఆ
 శ్రావయ॥ (నాచికేతాతము)కణకధిశ్రీ)కణముమంత్ర)పాఠమునందుజూడవలయును

ఓంభూర్భూవస్సువ...త్ ॥ మధు చాతాఋతాయ తేమధుక్షరం
 తిసిగధవః ॥ మాధ్వీర్నస్సంతోషధీః ॥ మధు న క్తముతోషసి ॥ మ
 ధుమత్పార్థివగ్ం రజః ॥ మధుద్యౌరస్తు నః పితా ॥ మధుమాన్వో

వనస్పత్తిస్సద్గుమాగ్ం అస్తుసూర్యః । మాధ్వీగ్గాహో భవతు నః ।
అక్షిన్నమీమదంతవ్యా వప్రికూలధూషతలస్తావతస్వభానవోవిప్రా
నవిష్ఠమీమతీ । యోజాన్విందతేహవీ॥ మయాకృతం శ్రాద్ధంసంప
న్నం । సుసంపన్నం॥ మధు-మధు-మధు (ప్రా...తీ)

పితృపితృమహా పృథితృమహా:

మాతృపితృమహా పృథితృమహా:

తృప్తాస్థతృప్తాస్థ । తృప్తాస్థః॥ అసంస్కృతప్రమితాయ
త్యాగిన్యాయాఃకులప్రియః । దాన్యామితేభ్యో వికిరమన్నంతాభ్య
శ్చపైతృకమ్ । కరిషిచ్య॥ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞక విశ్వే
దేవాః తృప్తాస్థ । తృప్తాస్థః॥ ఆసామపాశ్చ యే దేవా । యజ్ఞ
భాగవివర్జితాః । తేషామన్నం ప్రదాన్యామి వికిరం వైశ్వదేవికం॥
కరిషిచ్య । ప్రా...తీ॥ దేవపితృమధ్యేపోక్ష్య । దక్షిణాగ్రా తల
దర్భానాస్తీర్య । తేషు తిలోదకంనిసీయ । యేలగ్నిదగ్ధాయేఽసగ్ని
దగ్ధాయేవాజాతాఃకులేమమ । భూమాదత్తేనపిదేన తృప్తాయాంతు
కుర్రాంగతిమ్॥ అగ్నిదగ్ధేభ్యః అనగ్నిదగ్ధేభ్యః అన్నతుల ప్రసూత
మృతేభ్యః అయంవికిరపిండ స్వభానమః॥ అగ్నిదగ్ధాశ్చ అనగ్నిదగ్ధా
శ్చిమార్జయంతామ్ । ఏతద్వస్తిలోదకమ్॥ భుక్తపాత్రోచ్ఛిష్టభాగ్భ్యో
ఽన్నదీయతామ్॥ శ్లో॥ యజమానకులే జాతాదాసా దాసోఽన్న
కాంతీణః । తేనశ్వేతృప్తి మాయాంతు మయాదత్తేన భూతలే
అమృతాప్తిధాన మసి॥ ఇత్యుత్తరాపోశనం దత్త్వా॥ శ్రీధ్ధాయాంప్రా
నేనివిశ్వాఽమృతగ్ంహుతమ్ । ప్రాణమన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రీధ్ధా
యామప్రానేనివిశ్వామృతగ్ం హుతమ్ । అప్తానమన్నేనా ప్యాయస్వ
శ్రీధ్ధాయాంప్రానేనివిశ్వామృతగ్ం హుతమ్ । వ్యాసమన్నే నాప్య

యస్య॥ శ్రద్ధా యాముదా నేనివిశ్వా మృతగ్ం హుతమ్ । ఉదానమ
 న్న నాప్యాయస్య ॥ శ్రద్ధా యాగ్ం సమానేనివిశ్వా మృతగ్ం హు
 తమ్ । సమానమన్న నాప్యాయస్య । అంగుష్ఠమాత్రః పురుషోఽంగు
 ష్ఠంచ సమాశ్రితః । ఈసస్సర్వస్య జగతః క్రథుః ప్రీతా తవిశ్వభుక్ । రా
 ర వేపుణ్యనిలయేప్రద్యాగ్మదనివాసినామ్ । అర్థినాముదకం దత్తమక్ష
 య్యముప్రతిష్ఠతు॥ ప్రాణానాయమ్యుఏవ గుణ...పుణ్యతిథౌ ప్రా ..తీ॥
 పితుః (మాతుః) ప్రాతినాగవత్సరిక మృతాహఃఖ్యాన్న శ్రాద్ధీయతిలోదక
 పిండప్రదానం కరిష్యే॥ (కుసుప్య) అగ్నోకరిణే, చతుర్థభాగ మన్నం
 భాగదేపితృ శేషమన్నంచ, పాత్రేనిధాయ॥ పిండత్రయం కృత్వా॥ దక్షిణ
 భాగేగోమయేనానులిప్య॥ అపాంమేధ్యం యజ్ఞయగ్ం సదేవగ్ం శివ
 మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తాహోమాదిషం జీవానిశరద శ్శతమ్॥ ఆచ్ఛినత్తి ।
 అప ఉపస్పృశ్య । అద్భిరహోత్య । అపహతా అసురా రక్షాగ్ం సి
 విశాచా వేదిషదః । (ఇతి భూమిముల్లిఖ్య) అపఉపస్పృశ్య ॥

శుంధంతాం పితరః॥ శుంధంతాం	శుంధంతాం మాతరః॥ శుంధం
పితామహః॥ శుంధంతాం ప్రపితా	తాం పితామహ్యాః । శుంధంతాం
మహః	ప్రపితామహ్యాః ।

ఆయంతు పితరో మనోజవనః । సక్రదాచ్ఛిన్నం బహ్నిరూర్ణా
 మృదుస్యోనః పితృభ్యస్త్యా భ రామ్యహమ్ । అస్మిన్ త్సిదంతు మే పితర
 స్సోమ్యాః పితామహః॥ ప్రపితామహః శ్చాచ్ఛగైస్సహ॥ దర్భానాస్తీర్య॥

మాన్యమంతాం పితరః॥ మాన్య
యంతాం పితామహః॥ మాన్య
యంతాం ప్రపితామహః॥

మాన్యమంతాం మాతరః॥
మాన్యమంతాం పితామహ్యః॥
మాన్యమంతాం ప్రపితామహ్యః॥

ఇతి తిగోదకం నిసీయ॥ సవ్యజాన్యానాచ్య॥

ఏతత్తేపితః గోత్రేశ్వరృక్ వసురూప
యేచత్వానును॥ పిత్రేగోత్రాయ శ్వరృణే
వసురూపాయ యేచతమును గచ్ఛంతే
భ్యశ్చైయంపిండః తస్మై తేస్వధానమః
గయాయాం దత్తమస్తు॥

పితామహ గోత్ర శ్వరృక్ రుద్రరూప
పితామహాయగోత్రాయ శ్వరృణే రుద్రరూ
పాయ... శ్చ॥ ప్రపితామహగోత్రేశ్వరృక్
ఆదిత్యరూప... ప్రపితామహాయ గోత్రా
యశ్వరృణే ఆదిత్యరూపాయ + దత్తమస్తు॥

మాతః గోత్రేదాయ వసురూపేయా
శ్చత్వానును॥ మాత్రేగోత్రాయై చాయ్యై
వసురూపాయై యాశ్చ తామను గచ్ఛంతి
తాభ్యశ్చైయంపిండః తస్మై తేస్వధాన
మః గయాయాం దత్తమస్తు॥

పితామహిగోత్రేదాయ రుద్రరూపే
... పితామహ్యై గోత్రాయై చాయ్యై
రుద్రరూపాయై-- శ్చ॥ ప్రపితామహిగోత్రే
దాయ ఆదిత్యరూపే ప్రపితామహ్యై
గోత్రాయై చాయ్యై ఆదిత్యరూపాయై...
దత్తమస్తు॥

యన్నేమాతా ప్రమమాద యచ్చచా రానను వ్రతమ్॥

తన్నే రేతః పితాన్యశ్చైమాభురన్యోపపద్యతామ్॥

పితృభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధానమః
పితామహేభ్యః... నమః॥ ప్రపితామహే
భ్యః... నమః॥

మాతృభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధానమః
పితామహేభ్యః... నమః॥ ప్రపితామహేభ్యః
... నమః॥

అత్ర పితరో యథాభాగం మందధ్వమ్ (ఇత్యుక్త్వా) అమీ
మదంత పితరోఽతీతృపంత పితరోఽమీమృజంత పితరః॥ పరేత పితర
స్సోమ్యాః॥ యేసమానా స్సమనసః॥ పితరో యమరాజ్యే శేషాంతో
కస్త్వధానమః॥ యజ్ఞో దేవేషు కల్పతామ్॥ యేసజ్జతా స్సమనసః॥
జీవాజీవేషుమామకాః॥ శేషాగ్ శ్రీర్మయ కల్పతామ్॥ అస్మిన్లోకే

శతగంసమాః॥ వీరంధ్రత్వపిరిః । ఆఘ్రాయాచమ్య॥

మార్జయంతాం పితరః మార్జయంతాం పితరః॥	మార్జయంతాం మూతరః॥
యంతాం పితామహః । మార్జయంతాం పితామహః । మార్జయంతాం పితామహః ।	యంతాం పితామహః ।

ఏతత్తే అస్మద్వితః + గోత్ర + శర్మకవసు	మాతః గోత్రేదాయవసురూపే ఆజ్ఞా
రూపఆజ్ఞా ప్రపితామహగోత్రశర్మకరుద్రపితామహిగోత్రేదాయరుద్రరూపే ఆజ్ఞా	ప్రపితామహగోత్రశర్మకప్రపితామహిగోత్రేదాయ అదిత్యరూపే ఆజ్ఞా
అదిత్యరూప ఆజ్ఞా ఏవం అశ్వజ్ఞా	అశ్వజ్ఞా ఏవం అశ్వజ్ఞా
ఆశ్వాభ్యజ్ఞా పితరః	ఆశ్వాభ్యజ్ఞా పితరః

ఏతానివః పితరోవాసాగ్ స్యతోనోన్య	ఏతానివః మాతరోవాసాగ్ స్యతోనోన్య
త్పితరోమాయోష్ట । పితామహ మాయో	స్యర్మాతరోమాయోష్ట । పితామహాయోష్ట ।
ప్రపితామహమాయోష్ట ।	ప్రపితామహమాయోష్ట ।

నమస్కారావతేమంత్రాః॥ ఇతివాససోదశాం చిత్వాపిండేషు నిదధాతి॥ ఊర్జం వహంతీ గమ్యతం ఘృతం పయః కీలాంకగిస్త్రుతిమ్॥ స్వధాన్త తర్పయత మేపితృ తృప్యత॥ తృప్యత తృప్యత॥ ఉదక పాత్రం తేషా ముపరినిక్షిప్య॥

నమోవః పితరో రసాయ నమోవః పితరశ్శుష్కాయ నమోవః పితరో జీనాయ నమోవః పితర స్వధాయై నమోవః పితరో మన్యవే నమోవః పితరో ఘోరాయ పితరో నమోవో యవతస్త్రిలోకేన్థ యుష్మాగ్ స్తీమన్యే స్త్రిలోకేమాంతేన్థ యవతస్త్రిలోకేన్థ యూయం తేషాం వసిష్ఠాభూయాన్త యే స్త్రిలోకేమాంతేషాం వసిష్ఠాభూయాన్తమ్॥ గృహాన్నః పితరోదత్తనదోవః పితరోగే వ్య॥ పునర్నః పితరో మనో దదాతు దైవ్యౌజనః । జీవంత్రాతగం

సచేనుహి || యదంతరీక్షం పృథివీ ముతద్యాం యన్మాతరః పితరంవా
 జహిగంప్రియ || అగ్నిర్దాతస్మాదేనస్తోగ్వాగ్గత్యఃప్రముంచతుదురితా
 యాని చక్రమ కరోతుచూమనేనమ్ || ఉత్తిష్ఠతిపితరః ప్రేతశూరా
 యమస్య పథా మనవేతా పురాణమ్ | దత్తాన్మృత్యుద్రవిణంయచ్చ
 భద్రం ప్రణో బ్రూతాద్భగధాం దేవతాసు | ప్రపాహణీయమ్మకు
 పశత పితరస్సమ్యాగంభీరైః పథిభిఃపూర్వైః | అధాప్రత్యా
 త్సువిదత్తాగ్ం అపీతయమేన యేనధనూధం మదతి | మనోఽన్వా
 హువామహే నారాశగ్ం సేనస్తామేన పితృణాంచ విన్మభిః | ఆనవతు
 మనః పునః క్రత్వేదతాయ జీవసే | జ్యోత్స్న సూర్యదృశే || ఉపవీతీ ||
 కులాభివృద్ధ్యం పిండపార్వణపూజాం కరిష్యే || పిండపితృదేవతాభ్యో
 నమః || దర్భపత్రికుశటిలయవాక్షిత్యాత్సనుర్పయామి || ధూపంపరిక
 ల్పయామి || దీపం దర్పయామి || ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం నమ
 ర్పయామి || తతః పిండనైవేద్య కుగ్యాత్ || యథాశక్తిదక్షిణాండద్యా
 త్ || గయగయ || అద్యపూర్వోక్తవీధి... తథా ప్రా... తీ

పితుఃప్రతిసాం...పిండప్రదానేపితృ
 పితామహాప్రపితామహా గోత్రాః, శ
 ర్మణః-వసురుద్రాదిత్యరూపాః
 సవ్యమ్ | పురూర...వానుద్దిక్ష్వ మయాక్యజేనానేన

మాతుః ప్రతిసాం...పిండప్రదానేమా
 తృపితానుహీ ప్రపితానుహీః- గోత్రాః,
 దాయాః-వసురుద్రాదిత్యరూపాః

పితుఃప్రతిసాం వత్సరికమ్... (కాద్దీ
 యతిలోదక పిండప్రదానేనపిత్రిపితామ
 హేనితామహానాం-గోత్రాణాం శ్రీశాం
 -వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం ఏతేషాం

మాతుః ప్రతిసాం...పిండప్రదానేన
 మాతృపితా మహీప్రపితామహీనాం- గో
 త్రాణాం-దాయానాం-వసురుద్రాదిత్య
 రూపాణాం-ఏతేషాం

మయావత్తాపింహః గయాపి డసదృశా భవంత్యితి భవంతోబ్రువం
 తు | గయాపిండసదృశా భవంతు || పిడానున్వాసయిష్యే || ఉన్వాసయ ||

(సర్వే) అయోధ్యానుభూతా మాయాకాశీకాంచీగ్నావంతికాపురీ
ద్వారవతీచైవ సప్తైతా మోక్షదాయకాః ॥ అనంతాశీగమిష్యామి
తస్యైవ నివసా మ్యహమ్ । ఇతి బ్రహ్మసంగతా కా? వాసఫలం
లభేత్ । శమీపత్రిప్రమాణేన పిండదద్వాద్గమ్యాశీ । ఉద్ధృతృప్త
గోత్రాణాం కుల మేకోత్తరంశతమ్ ॥ పిండస్థానేనా తిరస్తు పుష్టి
రస్తు తుష్టిరస్తు వృద్ధిరస్తు అవిఘ్నమస్తు ఆయుష్యమస్తు ఆరోగ్య
మస్తు । ఇతిజలంప్రోక్ష్య । స్వస్తిశోభనగం వారిః! స్వస్థానే వాసః!

అథ ఔపాసనదేశం గచ్ఛతి ॥ యదంతరిక్షం పృథివీముతద్వ్యాం...మ
నేనసమ్ ॥ ఇత్యేపాసనాగ్ని ముపకీర్తతే ॥ సకృదాచ్ఛిన్న మగ్నాపృ
వారేత్ ॥ అథ ఆశీమాంతం విశ్వేదేవస్థానే, పితృస్థానే (మాతృస్థానే)
వాస్తాదకందత్త్వా దర్భా దద్యాత్ । దేవాః పితరః పితరోదేవాః
(మాతరఃమాతరోదేవాః) దేవతాపితృ (మాతృ) ప్రసాదేనలస్మద్గో
త్రం వర్ధతామ్ ॥ స్వస్తివర్ధతాం గోత్రమ్ ॥ విశ్వేదేవప్రసాదోఽస్తు
పితృపితామహ పృపితామహ ప, సా మాతృపితామహీ పృపితా మహీ
దోఽస్తు పృసా దోఽస్తు

దేవాశ్చపితరః స్వస్తిబ్రూత ॥ బ్రూహీస్వస్తి ॥ భోజనవాత్రా
ణ్యుచ్చాలయిష్యే ॥ ఉచ్చాలయ ॥ పుహూరవార్దోవన జ్ఞక విశ్వేదేవాః
మయాదత్తం శాద్ధమన్న మక్షయ్యాదకమ స్వీతిబ్రూత ॥ అస్త్యక్ష
య్యాదకమ్ ॥ ప్రా...తీ ॥

పితృపితామహ పృపితామహః | మాతృపితామహీ పృపితామహాః

మయాదత్తం శాద్ధమన్న మక్షయ్యాదక మస్వీతి బ్రూత
అస్త్యక్షయ్యా దకమ్ ॥ స్వాహాం వాచయిష్యే ॥ స్వధాంచనాచ
యిష్యే ॥ వాచ్యతామ్ ॥ ఋచేత్వానుచేత్వా సమిత్రసవంతి సరితోసథే
నాః ॥ అంతర్హృదామనస పూయమానాః ॥ మృతస్యధారా అభిచా
కశీమి ॥ హిరణ్యయో నేత్రసామధ్య అసామ్ ॥ తస్మిన్ భుక్తుగ్లోమదుక్తు

త్కులాయీభజన్నాస్తేమధుదేవతాభ్యః తస్యానతేహరయస్సప్తతి
 శస్వధాందుహనాలమృతస్వధారామ్ ఇతికూర్చగంధిం విసస్య
 ప్రా...తి॥

పితృభ్యః పితామహేభ్యః ప్రపితామహేభ్యః స్వస్థోచ్యతామ్ | మాతృభ్యః పితామహేభ్యః ప్రపితామహేభ్యః స్వస్థోచ్యతామ్

అస్తుస్వధా! (భూమాజలం సిం చేత్) సంపద్యంతామ్॥ సంపద్యంతామ్॥ ప్రేయంతాంవిశ్వే దేవాః ॥ పితౄణాం (మాతౄణాం) వల్లభంయస్సాద్ధర్యం దోస్యశివస్యచ । రజితం పాహినస్తస్మాద్దుఃఖసంసారసాగరాత్ ॥ ఉపవిష్టభ్యో బ్రాహ్మణేభ్య శ్శాద్ధభుక్ దక్షిణాఃపాంతు ॥ పాంతుదక్షిణాః ॥ వాజే వాజేవతవాజినో నోధనేషు విప్రాలమృతాఃక్షుజ్ఞాః । అస్యమధ్వః పిబతమాదయధ్వం తృప్తాయాతప్రథిభిరేవయాస్తైః॥ ప్రాచీనావీతి॥ ఉత్తిష్తతపితరః అనుఉత్తిష్టంతునవ్యేనవిశ్వేదేవౌ ॥ ప్రదక్షిణమ్ ॥ ఆచూవాజస్య ప్రసవో జగమ్యూఽగాద్యావా పృథివీపశ్వశింభూ ఆమాగంతాం పితరామృతారాచామృతాసామౌలమృతతద్వయగమ్యాత్ ॥

ఏవంకర్తావదేత్
 చాతారోనోఽభివర్ధంతాం
 వేదాస్సంతతిరేవవః ।
 శ్రద్ధాచనోమావ్యగమత్
 బహుదేయంచనోఽస్తు॥
 అన్నంచనోబహుభవేత్
 అతిథీగ్ శ్చలభేమహి ।
 యాచితారశ్చవస్సంతు
 మాచయాచిష్మకంచన॥

ఏవంబ్రాహ్మణావదేయుః
 చాతారోనోఽభివర్ధంతాం
 వేదాస్సంతతిరేవవః ।
 శ్రద్ధాచనోమావ్యగమత్
 బహుదేయంచనోఽస్తు
 అన్నంచనోబహుభవేత్
 అతిథీగ్ శ్చలభద్యమ్
 యాచితారశ్చవస్సంతు
 మాచయాచిష్మకంచన॥

సత్యావ్రతాఽశిషస్సాతు । సంత్వాశిషః । పవిత్రవిస్మయః ।
 అన్న శేషః క్రియతామ్ । ఇష్టేస్సహభుజ్యతామ్ । స్వాదుష్కం సదః
 పితరోవయోహః కృచ్ఛే శ్రితశ్చక్తివంతో గభీరాః । చిత్రసేనాఞ్ఞు
 బలా అమృధా స్సతోపరాడరవో వ్రాతస్తాహః । బ్రాహ్మణాసః
 పితర స్సోమ్యాస శ్చివే నోద్యావాపృథివీ అనేహనాపూషానాస్తాతు
 దురితా దృతావృథోరతూ మాకిరో అఘశగ్ం సఈశతి । ఆశీర్వా
 దః ఇహైవ స్తం మావోష్మ విశ్వ మాయుర్వ్యశ్నుతమ్ । క్రిడంతు
 పుత్రైర్న పృథిరోదమానాస్వేగృహే । సర్వస్యైస్సర్వస్యజిత్రై
 సర్వ మేవతే నాప్నోతి సర్వంజయతి । శతమానం భవతి శతాయుః
 శ్రుషశ్చతేంద్రియఆయుష్యే వేంద్రియేప్రతితిష్ఠతి । ఆయుఃప్రజాంధ
 సంవిద్యాంస్వర్గంమోక్షం సుఖానిచ । ప్రయచ్ఛంతుతథా రాజ్యంప్రీ
 త్యాన్యాణాపితామహః । ప్రార్థనా అద్యమేనఫలం జన్మభవత్పదా
 భివందనాత్ । అద్యమేవశంజా స్సర్వేయతా వోఽనుగ్రహాద్దివమ్
 పత్తిశాకాదిదానేన క్లేశి శాయూయమీదృశాః । తత్క్లేశజీతంచిత్రే
 మవిస్మృత్యక్షంతుమర్హథా సర్వంక్షమ ॥ సర్వంసంపూర్ణమ్ । ప్రా...తి
 పితుః (మాతుః) ప్రాతీసాంవత్సరికమృతాహఃఖ్యాన్న శాద్ధం మయాచరి
 తంయథోక్తమస్మితిభవంతోబ్రువంతు । యథోక్తమస్తు ఆసీమాంతమ
 నువ్రజే ॥ అనువ్రజాకయానశ్చి తఆభువదూతీసదావృధస్సఖా కయా
 శ దిష్ఠయా వృతా వ్రామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయనమశ్చ్యేష్ఠాయ
 నమోరుద్రాయనమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమోబలవిక
 రణాయ నమోబలాయ నమోబలపృమథనాయనమస్సర్వభూతదమ

నాయనమో మనోస్సనాయనమః । అష్టావష్టా వన్యేషు ధిష్ణీయై
 మూకదధా త్యష్టాశిః పశవః ప్రశూనేవావరుధే మణ్మజ్జాలీయే
 వృష్యా ఋతవ ఋతవః ఖలు వై దేవాః పితర ఋతూనేవ దేవా
 పితౄణా పీణాః ॥ వంశాభివృద్ధిరస్తు ॥ గోత్రాభివృద్ధిరస్తు ॥ అస్యగృహేశ్వీ
 మహాలక్ష్మ్యై స్థైర్యసిద్ధిరస్తు ॥ పరేద్యుః తిలతర్పణంకుర్యాత్ ॥ కేచిత్
 శ్రాద్ధాంగతర్పణం సద్యస్తా లేఖుర్వంతి । ఇత్యాదికప్రయోగస్సమాప్తః ॥

అథాన్నసూక్తమ్.

శాంతిః । నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై
 నమః ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచ స్మృతయే నమో విష్ణవే
 బృహతే కరోమి ॥ ఓం శాంతి శాంతి శాంతి ॥ సహవైదేనానాభాన్
 సురాణాం యక్షా ప్రతతావాస్తాం వయగ్ స్వర్గం లోక మేష్యామో
 వయ మేష్యా మ ఇతి తే సురా వసన్నహ్య సహ సై వాచరస్రహ్య
 చ ర్యేణ తప సైవదేవాస్తే సురాలముహ్యగ్ స్తేనపాహన్త స్తేపరా
 భవస్తేన స్వర్గం లోక మాయస్సృతై నవైయక్షేవదేవా స్వర్గం
 లోక మాయన్న పస్సృతే నాసురాస్పరాభావయన్ ॥ ప్రస్మతోహవై
 యజ్ఞోపవీతినో యజ్ఞోఽప్రస్మతోఽనుపవీతినో యతిః పూర్వాణో
 యజ్ఞోపవీత్యధీతే యజత ఏవ తత్తస్మాద్యజ్ఞోపవీత్యే వాధీయార
 యాజయే ద్యశతవా యజ్ఞస్య ప్రస్మత్యా లజనం నానా దక్షిణత
 ఉపవీత్య దక్షిణం బ్రాహ్మముద్ధతే వధ తైసవ్యమితి యజ్ఞోపవీతయే

శదేవ విపరీతంప్రాచీనా వీతగంస్తువీతమ్మౌరుషమ్ ॥ రక్షాగంస్విహ
 వాపునోఽనునాకేతపోగ్రమతిష్ఠన్తతాన్ప్రజాపతిర్వరేణోపామన్త్ర
 యత తానివరమ వృణేతా దిత్యోహోయోద్ధాఇతితాన్ప్రజాపతిరబ్ర
 వీద్యో ధయధ్వ మితితిస్మాదుత్తమంత్రగం హనాతాని రక్షాగ్ స్యాది
 త్యం యోశయన్తి యావదస్త మన్వగ్రాతానిహనా ప్రతానిరక్షాగంసి
 గాయత్ర్యాభి మన్త్రితే నామృసా శామ్యన్తి తదు హనా ప్రతేట
 హ్మవాదిసఃపూర్వాభిముఖాస్తస్థ్యామంగాయత్యాభిమన్త్రితాఆప
 ఙ్గోధ్వం విక్షీ వన్తితాప్రతా ఆపోవజ్జీ భూత్వాతానిరక్షాగంసి ముద్దే
 హరుణే ద్వీపేవక్షీ వన్తియత్ప్రదక్షిణం ప్రక్రమన్తితేన ప్రాస్మా
 న మవ ధూన్వంతుద్యంతి మస్తం యత మాదిత్య మభిధ్యాయ
 స్మూర్వన్బ్రహ్మణో విద్వాన్తస్కలం భద్రసున్నతేనావాదిత్యో
 బ్రహ్మేతి బ్రహ్మైవ నన్బ్రహ్మేతియప్రపంచేవ ॥ అహ మస్మిప్రథమ
 జా ఋతేన్యః పూర్వందేవేభ్యో అమృతన్యనాభిః ॥ యోనూదదాతిస
 ఇదేవమావా ॥ అహమన్న మన్న మదస్త మద్మి ॥ పూర్వమగ్నేరపి
 దహన్మిన్నమ్ ॥ యత్తే హసాతే అహముతరేషు ॥ వ్యాతమన్యప్రశ
 వస్సుజన్మమ్ ॥ పశ్యన్తిధీరాః ప్రచరన్తిపాశాః ॥ జహన్మ్యన్యంనజహ
 మ్మన్యమ్ ॥ అహ మన్నం వశమిచ్ఛరామి ॥ సమానే మర్థంపశ్యేమి
 బ్రహ్మతే ॥ శోమామన్న మ్మృచుష్యోదయేత ॥ పరాకేలన్నంసిహిత

నోకప్రతత్ । విశ్వేదేవైః పితృభిర్నుప్రమన్నమ్ । యదద్యతే యవ్యతే
 యత్సోమ్యతే । శతశమీసాత నూగ్మే బభూవ । మహాంతాచరూస
 కృద్ధగేన కప్రా । దివత్సృప్తశ్చిపృతివీశ్చ సాశమ్ । తత్సమ్మి బంతో
 నమినన్తి వేధసః । నైతద్భూయో భవతి నోకనీయః । అన్నంప్రాణ
 మన్న మప్రానమాహుః । అన్నంమృత్యుంతముజీనాతు మాహుః ।
 అన్నం బ్రహ్మణో జరసం వదన్తి । అన్నమాహుః ప్రజననం ప్రజా
 నామ్ । మోషుమన్నంవిదతే అప్రచేతాః । సత్యంబ్రహ్మ నధత్స
 తస్య । నార్యమౌ మువ్యతి నోసఖాయమ్ । కేవలాఘా భవతి
 కేవలాదీ । అహం మేషుస్త నయస్వర్షస్మస్మి । మామ దన్త్యహ
 మదన్త్యన్యాన్ । అహగ్ంసదమృతోభవామి మదాదిత్యా అధినర్వే
 తవన్తి । కిగ్స్విదాసీ తూర్వచిత్తికిగ్ స్విదాసీదృబృహద్వయః । కిగ్
 స్విదాసీ త్విశిజ్జిలాకిగ్ స్విదాసీత్పిలిప్పిలా । ద్యౌరాసీత్పూర్వ చిత్తి
 రశ్వ ఆసీదృబృహద్వయః । రాత్రీ రాసీత్పిశిజ్జిలావిరాసీ త్పిలిప్పిలా ।
 కస్విదేకాకీ చరతికణ్విజ్జాయతే పునః । కిగ్స్విదీమస్య భేషజకిగ్
 స్విదావపనమ్మహత్ । సూర్యవకాకీచరతి చంద్రమాజాయతే పునః
 అగ్నిర్హిమస్య భేషజమ్ । భూమిరావపనమ్మహత్ । ప్రచ్ఛామిత్యాపర
 మత్తమ్మృధీన్యః । ప్రచ్ఛామిత్యా భువనస్యనాభిమ్ । ప్రచ్ఛామి
 త్యావృక్షో అశ్వస్య రేతః ప్రచ్ఛామి నాచః పరమం వ్యోమ ।
 వేదిమాహుః పరమస్తమ్మృధీవ్యాయజ్ఞమాహుర్భువనస్య నాభిమ్ ।

సోమమాహుర్వృష్ణోఅశ్వస్యశీతోబ్రహ్మైవనాచః పరమహోమ
 ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ॥ తేజసావాప్తప బ్రహ్మవర్చసేన పృథ్వీతే
 యోఽఅశ్వమేధేనయజతే హనోతాచబ్రహ్మచ బ్రహ్మోద్యం వద
 తః॥ తేజసాచైవవైన మ్భృహ్మవర్చసేనచసమర్థయతః । దక్షిణతో
 బ్రహ్మ భవతి దక్షిణ త ఆయతనో వైబ్రహ్మ బాహ్వాస్పత్యోవై
 బ్రహ్మ బ్రహ్మవర్చస మేవాస్యదక్షిణతోదధాతితస్మాద్దక్షిణోధో
 బ్రహ్మవర్చసితరః । ఉత్తరతో హనోతా భవతిఉత్తరత ఆయతనో
 వై హనోతా । ఆగ్నేయోవైహనోతా । తేజోవాఅగ్నిః । తేజ ఏ
 వాస్యోత్తరతోదధాతి తస్మాదుత్తరోర్ధ స్తేజస్వితరః॥ యాపమభితో
 వదతః॥ యజమానదేవశ్చో వై యాపః॥ యజమాన మేవ తేజసాచ
 బ్రహ్మవర్చసేనచ సమర్థయతః॥ కిగ్స్వి దాసీత్పూర్వచిత్తిరిత్యాహ
 ద్యౌర్యై వృష్టిః పూర్వచిత్తిః । దివమేవ వృష్టి మవరున్ధ ॥ కిగ్ స్వి
 దాసీ ద్భూహద్వయ ఇత్యాహ॥ అశ్వోవై బ్రహ్మద్వయః । అశ్వమే
 శ్వావరున్ధ ॥ కిగ్ స్వి దాసీ త్విశంగి లేత్యాహ । రాత్రిర్యై పిశ్శిలా
 రాత్రి మేవావరున్ధ ॥ కిగ్ స్విదాసీ త్విలిప్తి లేత్యాహ । శ్రీర్యై
 పిలిప్తిలా । అన్నాద్య మే వావరున్ధ ॥ కస్విదేకాకీ చరతి త్యాహ॥ అ
 శావా ఆదిత్య ఏకాకీ చరతి తేజ ఏ వావరున్ధ ॥ కఉస్వి జ్ఞాయతేపున
 రిత్యాహ । చంద్రమావై జాయతే పునః । ఆయు రేవా వరున్ధ ॥ కిగ్
 స్విద్ద మస్యభేషజ మిత్యాహ । అగ్నిర్యైహిమస్యభేషజమ బ్రహ్మ

వర్చసమే వావరున్ధే॥ కిన్స్వి నావపన మ్మహా విత్యాహా॥ అయం వై
 లోక ఆనపన మ్మహాత్॥ అస్మిన్నే వా కే ప్రతిష్ఠా॥ ప్రచ్ఛామిత్వా
 వర మస్త మ్మథి॥ ఇత్యాహా॥ వేన్ద్వైప్రరోఽస్త పృథి॥
 వేది మే నావరున్ధే॥ ప్రచ్ఛామిత్వా భువనస్య నాభిమిత్యాహా॥ య
 జ్ఞో వై భువనస్య నాభిః॥ యజ్ఞమే నావరున్ధే॥ ప్రచ్ఛామి త్వావృణో
 అశ్వస్య రేత ఇత్యాహా॥ సామో నైవృణో అశ్వస్య రేతః॥ సోమప్రీ
 మే వావరున్ధే॥ ప్రచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమేత్యాహా॥ బ్రహ్మనై
 వాచః పరమం వ్యోమం బ్రహ్మ వర్చసమే వరున్ధే॥ ఆ బ్రహ్మ బ్రహ్మ
 ణో బ్రహ్మ వర్చసీ జాయతామాస్మి నాప్తే రాజస్య ఇషవ్య శ్శూరో
 మహారథో జాయతాం దోగ్ధీ ధేను ర్వోధాఽనద్వానాశుస్స పి పురంధి
 ర్వోషా జిష్ణూ రథేషా స్సభేయో యవాస్య యజమానస్య వీరో జా
 యతాం నికామే నికామే నః పర్జన్యో వర్షతు ఫలిన్యోన ఓషధయః
 పచ్యంతాం యోగ క్షే మోనః కల్పతామ్॥ ఆ బ్రహ్మన్ బ్రాహ్మణో బ్రహ్మ
 వర్చసీ జాయతా మిత్యాహా॥ బ్రాహ్మణవవ బ్రహ్మ వర్చసం దధాతి॥ త
 స్మాత్పురా బ్రాహ్మణో బ్రహ్మ వర్చస్య జాయత॥ అస్మిన్ బ్రాహ్మే రాజ
 స్య ఇషవ్య శ్శూరో మహారథో జాయతా మిత్యాహా॥ రాజస్యవవ
 శౌర్యం మహిమానం దధాతి॥ తస్మాత్పురా రాజస్య ఇషవ్య శ్శూరో
 మహారథో జాయత॥ దోగ్ధీ ధేను రిత్యాహా॥ ధేన్వామేవ పయోద
 ధాతి॥ తస్మాత్పురా దోగ్ధీ ధేను ర్జాయత॥ వోధానద్వానిత్యాహా॥

అక్షమ హ్యేవ నిర్వందధాతి । తస్మాత్పురా వోధానజ్ఞానజాయత ॥
 ఆశుస్సప్తిరిత్యాహ । అశ్వ ఏనజవం దధాతి । తస్మాత్పురాఽశుర
 శ్వోఽజాయత ॥ పురంధిర్యోషేత్యాహ । యోషి త్యేవరూపందధాతి ।
 తస్మాత్స్త్రియవతిఃప్రియాభావుకా । జిష్ణూరధేష్టా షిత్యాహ । ఆహ
 వైతతజిష్ణూ రధేష్టా జాయతే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । స
 భేయోయువేత్యాహ । యోవైపూర్వవయసీ । ససభేయో యువా ।
 తస్మాద్యువా పుమాన్ప్రియోభావుకః । ఆశ్మయజమానస్యవీరో జా
 యతామిత్యాహ । ఆహవైతత్ర యజమానస్య వీరోజాయతే । య
 త్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ॥ నికామే నికామేనః ప్రజ్ఞనో వర్షస్య త్యా
 హ । నికామే నికామే హవై తత్రప్రజ్ఞనో వర్షతి । యత్రైతేన యజ్ఞే
 నయజన్తే ॥ ఫలినోన ఓషధయః పచ్యంతామిత్యాహ । ఫలినోహ
 వైతత్రోషధయః పచ్యన్తే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ॥ యోగక్షే
 మోనః కల్పతామిత్యాహ । కల్పతేహవై తత్రప్రజాభ్యో యోగక్షే
 మః । యత్రైతేన యజ్ఞేనయజన్తే ॥ అన్నాద్వైప్రజాః ప్రజాయంతే ।
 యాః కాశ్చపృథివీన్ శ్రితాః । అధోఅన్నే నైవజీవన్తి । అత్రైవదపీ
 యస్త్వస్తతః । అన్నగ్ంహిభూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వాషధ
 ముచ్యతే । సర్వంవైతేఽన్నమాపువన్తి ॥ యేఽన్నంబ్రహ్మోచాస
 తే । అన్నగ్ం హిభూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వాషధముచ్యతే ॥
 అన్నాద్భూతాన్తి జాయన్తే । జాతాన్యన్నేనవర్ధంతే । అద్యతేఽత్తిచ

జ్ఞానాని । తస్మాదన్నం తదుచ్యత ఇతి । తస్మాద్వా ఏతస్మాదన్నరసమ
యాత్ । అన్యోస్తర ఆత్మాహ్నిమయః । తేనైవ పూర్ణః । నవావష
పురుషవిధవవ । తస్యపురుష విధతామ్ । అన్వయంపురుషవిధః । తస్య
ప్రాణవనశిరః । వ్యానోదక్షిణః పక్షుః । అపాన ఉత్తరఃపక్షుః । ఆకాశ
ఆత్మా । పృథివీపుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేవ శ్లోకోభవతి ॥ సహనావవ
తు...ఓంశాంతిశ్శాంతిః । ఇత్యన్నసూక్తం సమాప్తమ్. చ॥ ౧॥

షట్పవిత్రధారణ విషయః.

శ్లో॥ సంకల్పపురోహేదర్భాః పాదశౌచేవిసర్జయేత్ । పాద
శౌచేతుయేదర్భా విష్టరాం తేవిసర్జయేత్ । విష్టరాం తేతుయేదర్భావికి
రాం తేవిసర్జయేత్ । వికిరాం తేతుయేదర్భావీరంధతేవిసర్జయేత్ ॥ వీరం
ధతేతుయేదర్భా ఆసీమాం తేవిసర్జయేత్ । ఆసీమాం తేతుయేదర్భాః
పరేహనివిసర్జయేత్ ॥ ఇతి శ్రాద్ధేషట్పవిత్ర ధారణం కేహంచినమృతమ్ ॥

ఇతి షట్పవిత్ర విషయ స్సమాప్తః.

వి శ్వే దే వ నిర్ణయః.

శ్లో॥ ఇష్టిశ్రాద్ధే దక్షక్రతూ సంకీర్త్యా వైశ్వదేవకా । నాందీ
ముఖే సత్యవసూనాపిండ్యే కాలకామకా । పురూరవార్ద్రవా చైతౌ
పార్వణేనముదాహృతౌ । హేమశ్రాద్ధే ధనురుచీతీర్థే ధురివిలోచనా ।
ఏకోద్దిష్టేరుద్రసంజ్ఞో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశః ॥

ఇతి విశ్వేదేవనిర్ణయ స్సమాప్తః.

మ హా ల య ప్ర క ర ణ మ్.

పితౄణాం వశ్చిమేభాగేమాత్మపిండం యథాకమమ్ । మతా
మహశ్చ తత్సూర్వం ఆశ్మపత్న్యస్తదుత్తరమ్ । సుతభాతృపితృవ్యాశ్చ
మాతాపిత్రోశ్చ మభ్యమే । మాలామహ మహీమధ్యే మాతులా
స్సహభార్యకాః । దుహిత్రాదితహోఽన్యేషాం శేషందక్షిణతో విధిః ॥

పుష్పిదానామతః స్త్రీణాంతర్పుత్రం సముపస్థితమ్ । అంగుష్ఠపరిమా
 నాతు గోత్రమన్యం నసంస్పృశేత్ ॥ నిరాశాః పితరోయాంతి విప
 రీతోభవేద్యది ॥ ఏవంగుణ... పుత్యతిథాపితృపితామహప్రపితామహ
 నాం... గోత్రాణాం శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం । మాతృపితా
 మహీక్షపితామహీనాం గోత్రాణాం... పదాయీనాం వసు...ణాం
 సపత్నీమాతుః గోత్రాయాః దాయ్యాః గూపాయాః । మాతామహ
 మాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహనాం గోత్రాణాం శర్మణాం
 వసురు...పాణాం । మాతామహీ మాతుః పితామహీ మాతుః ప్రపితా
 మహీనాం గోత్రాణాం... పదాయీనాం... పాణాం । ఆత్మపత్న్యః
 గోత్రాయాః... పదాయ్యాః ॥ వసురూపాయాః సుతస్య... గోత్రస్య...
 శర్మణః వసురూపస్య । భాతుః... గోత్రస్య... శర్మణః వసురూపస్య । పితృ
 వ్యస్య... గోత్రస్య... శర్మణః వసురూపస్య । మాతులస్య గోత్రస్య శర్మ
 ణః వసురూపస్య । దుహితుః... గోత్రాయాః... పదాయ్యాః వసురూప
 యాః । ఆత్మభగిన్యాః గోత్రాయాః... పాయాః । దాహితస్య గోత్రస్య
 శర్మణః వసురూపస్య । భాగినేయకస్య గోత్రస్య శర్మణః వసురూపస్య ।
 పితృష్వసుః గోత్రాయాః... పదాయ్యాః వసురూపాయాః । మాతృష్వ
 సుః గోత్రాయాః... పదాయ్యాః వసురూపాయాః । జామాతుః గోత్ర
 స్య శర్మణః వసురూపస్య । భావుకస్య గోత్రస్య... స్య । స్నుషాయాః
 గోత్రాయాః... పదాయ్యాః వసురూపాయాః । శ్వశురస్య గోత్రస్య
 శర్మణః వసురూపస్య । శ్వశ్వాః గోత్రాయాః... పదాయ్యాః వసురూ
 పాయాః । స్వాఅకస్య గోత్రస్య శర్మణః వసురూపస్య । స్వామినః ।
 గురోః । రిక్తినః । ధురివిలోచనసంజ్ఞకానాం విశ్వేష్టాం దేనానాం ఛకన్యా
 గతే సవితరి ఆషాఢ్యాదిపంచమాపరపక్షే కర్తవ్యోన్మత్సరళయా
 ఖ్యాన్న శ్రాద్ధం అన్నేన హవిషానదైవ మద్య కరిష్యే ఇతినంకల్ప
 విశేషః ॥ అత్రమాసశ్రాద్ధవత్ కేదితుర్వంతి ॥ తీర్థశ్రాద్ధాదీనర్వమప్యే
 వమే ॥ సపిండికరణానుమాసికో నాబ్దిక సంవత్సరవిమోకప్రతిసంవత్స

రికాఖ్యాని పిండత్రయయుక్తాని పిండపితృయజ్ఞ ప్రకృతికాని ఇతరా
ణిసర్వాణ్యపి శ్రాద్ధాని పిండవత్కుయుక్తాని

హిరణ్యశ్రాద్ధమ్.

ఏవం...పుణ్యతిథౌ పితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలా
వాప్త్యర్థం మకరసంక్రమణాదిశ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్యశ్రాద్ధం కరిష్యే |
కాలే అధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తి సంభవత్ప్రియచ్ఛిత్తం కరిష్యే |
సమస్త...ప్రీతాతి | పితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలానా
ప్త్యర్థం హిరణ్యశ్రాద్ధం కర్తుం అధికారసంపద స్త్వితి...స్తు | కాలశ్చ
ముఖ్యకాలోఽస్తు...శివః | ఓంభూః...పుణ్యతిథౌప్రా...తీ - పితృః
పితౄణాం...ర్థం పితృపితామహ ప్రపితామహానాం గోత్రాణాంశర్మ
ణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం మాతృపితామహిప్రపితామహీనాం
గో...ణాం మాతామహ మాతృః పితామహమాతృః ప్రపితామహా
నాం గో...ణాం సపత్నీ కానాం ధనురుచిసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం
దేవానాంచమకరసంక్రమణాది శ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్యశ్రాద్ధం హిరణ్య
ద్రవ్యేణ సంకల్పవిధానేన యుష్మదనుజ్ఞయా సదైవ మద్యకరిష్యే |
ధనురుచిసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానే...క్షణః ప్రాసాదః
కర్ణణీయః | అస్తుకర్ణణీయః | పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...
ణాం సపత్నీ కానాం స్థానే...కర్ణణీయః | మాతామహమాతృః పితా
మహ... ణాం సపత్నీ కానాం స్థానే...కర్ణణీయః | అక్రోధనై...తా
భ్యాంచైవ సమస్కృత్యతతశ్శ్రాద్ధం ప్రవర్తయేత్ | ఆచమ్య ఏవం...
తిథౌపితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం మకరసంక్ర
మణ శ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధే యుష్మదనుజ్ఞయా ప్రకాంతం
శ్రాద్ధకర్మ కరిష్యే || కురుష్వ || అపహతా...పితరోహ నేషు పితృస్థా
నేమాతామహస్థానే తూష్ణీమండలత్రయం కృత్వా || సవ్యమ్ || విశ్వే
దేవస్థానే యనోదకేనాపౌత్య చతురశ్చమండలం కృత్వా తతః హిర
ణ్యద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య | ఓంభూర్భువస్సువః...శ్రాద్ధయోగ్యాభవం

స్వితీభవంతోబ్రువంతు || శ్రాద్ధకాలేగయాంధ్యాత్వా... ప్రవర్తయే
ప్రవర్తయ || ధనురుచినం... నామిదమాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || విశ్వే
దేవదైవేక్షణః క్రియతామ్ || ఓంతథా ప్రాప్నోతు భవాః | ప్రాప్ను
వాని || గంధద్వారాం... శ్రియమ్ || ధనరు...వాః | అమిహోగంధాః ||
సుగంధాః | ఆయనే...మే పుష్పార్థామే అక్షతాః || సుపుష్పాణి ||
ధూరసి...ర్వామః || ధనురు...వాః | అయంవోధూపః | సుధూపః
ఉద్దీప్య...దిశోదిశే || ధను...వాః | అయంవోజ్యోతిః సుజ్యోతిః | యు
వాసు...తః || అంతః...నమమ | సునాసః | తదభావే సాక్షతామే
కుశాః సుకుశాః | అర్చనం సం...రస్తు || భవదనుజ్ఞయా పితృద్యర్చ
నంకరిష్యే || పితృపితామహ ప్రపితామహానాం... సపత్నీ కానామిద
మాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || పితృపితా...ణాం సపత్నీ కానాం సంక్రమ
ణశ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్య శ్రాద్ధేక్షణః క్రియతాం ఓంతథా | ప్రాప్ను
వంతు...ప్రాప్ను వాని | తతఃపూర్వోక్తప్రకారేణగంధాదినర్వంకుర్యా
త్ || తతః మూతామహాద్యర్చనం కరిష్యే || మూతామహమాతుః...

ణాంసపత్నీ కానా మిద మాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || సంక్రమణశ్రాద్ధ
ప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధేక్షణః క్రియతామ్ | ఓంతథాసర్వంపూర్వస
త్కుర్యాత్ || యుష్మదనుజ్ఞయా మండలాద్యర్చనం కరిష్యే | ఏత
స్థానేషుహిరణ్యంనిధాయ | దేవసవితః ప్రసువ | పృథివీ...స్వాహ
శ్రీవిష్ణోహిరణ్యంరక్షస్వ | ధనురు...వా ఇదం వోహిరణ్యంహవ్యంధ
ను...వాదేవతాఇదంవోహిరణ్యం హవ్యం బ్రాహ్మణస్వాహ...చ్ఛా
యేయం ధను...భ్యః ఇదంహిరణ్యం హవ్యం తత్సత్ | స్వాహాన
మమ | గయాయాం...ద త్తమస్తు || యేదేవా... జవధ్వమ్ || ప్రాచీ
నావీతి | దేవసవితః ప్రసువ | పృథివీ తే.. స్వధాశ్రీవిష్ణోకన్యంరక్షస్వ | పితృ
పితా...సపత్నీ కాః ఇదంవోహిరణ్యం పితృపితా...సపత్నీ కా మాహ
దేవాదేవతాఇదం హిరణ్యంకన్యం బ్రాహ్మణ...హిరణ్యం కన్యం తత్స
త్ | స్వధా...ద త్తమస్తు | యేదేవా...సుకృతంజవస్వ | దేవసవితః

ప్రసూన । పృథివీతే...సురే । మాతామహ మాతుః ...త్వీకాభదం
హిరణ్యంకవ్యం మాతామ ...కారూపాదేనా దేవ తేదం హిరణ్యం
కవ్యం బ్రా...దత్తమస్తు । యేచేహ...జషస్వ॥ దశగాయత్రీ మంత్ర
జపంకుర్యాత్ ॥ సప్తవ్యాధా...సతతం పితృమన్త్రీహేతుః ॥ గయ
గయ! ఏవం...పుణ్యతిథౌపితుః పిశ్యాణా అక్షయ...ర్థం సంక్రమణ
శ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధేపితృ...రూపా సపత్నీ కా ॥ మాతా
మహ...రూపా సపత్నీ కా ॥ ధనురుచి.....దేవా నుద్దిశ్యమయా
క్రియమాణహిరణ్యశ్రాద్ధేస-పితృపితా...సపత్నీ కానామాతామహ
...సపత్నీ కానావతేమాం ఏతానాంగయహిరణ్యశ్రాద్ధేనైవలక్షయా
త్పప్తిర్భూత్వాపునరావృత్తిరిహితశాశ్వతబ్రహ్మణో కే నిత్యనివాససిద్ధి
...బుధివంతుపునరా...రస్తు॥ సర్వంసగు...తత్సద్బ్రహ్మణమస్తు॥ హి
రణ్యం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ ఇతి హిరణ్యశ్రాద్ధం సమాప్తమ్.

సంకల్పశ్రాద్ధమ్.

శ్లో॥ ఆవాహనార్ఘ్యదానేచ అగ్నీకరణమేవచ॥ పిండస్సవధాని
సయనేసంకల్పే పంచవర్జయేత్ ॥ అంగానిపితృయజ్ఞస్య యదాకర్తుం
నశక్నుయాత్ । సంకల్పశ్రాద్ధ మేవాసాకుర్యాదఘ్నాది వర్జితమితి॥
అత్యక్తాగ్నేస్తుపి డోక్తిస్తస్మాత్సంకల్పశ్రాద్ధభోజయేత్ ॥ సంకల్పంతు
యదాకుర్యాన్నకుర్యాత్పత్రపూరణమ్ । నావాహనాగ్నీకరణే
పిండాంత్రైచ నదాపయేదితి । ఉచ్ఛిష్టపిండోపి నదాతవ్యః ॥ సంక
ల్పంతు యదాశ్రాద్ధంసకుర్యాత్పత్రపూరణమ్ । వికిరశ్చనదాతవ్య
ఇతి స్మృత్యంతర్యాత్ ॥ ఇతిసంకల్పశ్రాద్ధం సమాప్తం.

అశ్లోక భాగము

మన అర్చన. ఇది సంకల్ప శ్రాద్ధము
యది శా - దేవతల అర్చన శాస్త్రము
విశ్వేశ్వర - మన అర్చన శాస్త్రము
మన అర్చన - మన అర్చన శాస్త్రము

పురుషాణాంసర్వ ప్రాయశ్చిత్తఫలయోగః.

అదాక్షరంకృత్వాన్నాత్వాచమ్య - గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకుర్యాత్ | అతః సంకల్పః మమ సమస్తపాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తాభ్యంకర్మకరిష్యమాణః ... కరిష్యే |

దశద్వాదశవిప్రాక పరిషద ముపేత్యన్నాత్వాచమ్య ప్రాణనాయమ్యవం... ప్రీత్యర్థం అముక గోత్రస్య అముక నామధేయస్య మమజన్మాభ్యసాజ్జన్మప్రభృత్యేతత్తణపర్యంతం బాల్యయావదాకమా రవృద్ధత్యేషాజాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాసుమనోవాక్కాయేదియ వ్యాపారైః రహస్విప్రకాశేచ జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ మయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాదిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాం మహాపాతక ఫలమరూపానుపాతకానాం ముపపాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణ కానాం ప్రకీర్ణ కానాం రహస్యకృతానాం మహాపాతకానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాం మహాపాతక సమ రూపానుపాతకానాం ముపపాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణ కానాం అ

జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానతోజ్ఞానస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానతోజ్ఞానస్తానాం మజ్ఞానతోజ్ఞానత శ్చాత్మ్యం తాభ్యస్తానాం జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చనిరంతరాభ్యస్తానాం మజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చచిరకాలభ్యస్తానాం బహుహం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామవనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తపరిషదుపస్థానపూర్వకం శక్యప్రత్యాక్షాన్నయరూపేణాచరిష్యే | ఇతి సంకల్ప్య | స్వశాఖయా సంకల్ప పురస్సరం మృత్తి కాన్నానం విధాయ | సంకల్ప పురస్సరం పరిషదుపస్థానం కుర్యాత్ || శ్లో || నివేదయితు కామోహం పాపం పరిషది స్వకమ్ | స్నానం శరీరశుద్ధ్య ర్థం కరిష్యే ఇతి కీర్తయేత్ || ఋషిప్రాగుపస్థానాత్పశ్చ త్స్నాయంతనే

పివా । సంకల్పత్రయమామ్నాత ప్రాయశ్చిత్తంచీర్షతః॥ కేచనవ్రత
 గ్రహణా త్పు ర్వేద్యుస్సాయా హ్న పరిషదుపస్థానం కార్యమితివదం
 తి । యజమాః ఆర్ద్రా నాపాః పరిషదం । తిః ప్రదక్షిణీకృత్యపరిషద్దక్షి
 ణాంగృహీత్వాదాడవత్ప్రణమ్య విజ్ఞాపయేత్ ॥ విజ్ఞాపనప్రకారః । అ
 శేషే హే పరిషన్నదీయాం విజ్ఞాపనామాకర్ణ్య మయాసమర్చితామి
 మాంశ్చపరిషద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్య మాముద్ధర । అ
 ముకగోత్రస్యనామధేయస్య మమజన్మాభ్యాసజన్మప్రభృత్యేతత్తా
 వర్యంతంమయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతి
 రిక్తానాంప్రకాశకృతానామహాపాతకాతిష్ఠ్యరూపమహాపాతకవ్రతా
 తిదేశికరూపాతిపాతకానాం మహాపాతక సమరూపానుపాతకానాము
 పపాతకానాంసంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం
 జాతిభ్రంశకరాణాం అవకీర్ణ కానాంప్రకీర్ణ కానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాదిష్ఠ్యరూప మహాపాతక వ్రతాతదేశిక
 రూపాతిపాతకానాంమహాపాతక సమరూపానుపాతకానాముపపాత
 కానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతి
 భ్రంశక రాణాంఅవకీర్ణ కానా ప్రకీర్ణ కానామజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం
 అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానతోఽభ్యస్తా
 నామజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చాత్మ్యం తాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చినిరం
 తరాభ్యస్తానామజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ దిరకాలాభ్యస్తానాం బహూనాం
 బహువిధానాంస ర్వేషాంపాపానా ముపనోదకంప్రాయశ్చిత్తముపదిశే
 తివిజ్ఞాప్యపునః ప్రణమేత్ । తత స్త్రీకపంచవావిధాయకా వృణు
 యాత్ । అస్మిన్నాయశ్చి త్తేవిధాయకంత్వామహంవృణేతతోఽనువా
 దకవరణమ్ । అస్మి న్నాయశ్చి త్తేఽనువాదకంత్వామహంవృణేత్ । ఇత్యనువ
 దంతంవృణుయాత్ । విధాయకాను వాదః హేవిద్వక్ అశేషే హే
 పరిష దముకగోత్రస్యనామధేయస్య...జన్మాభ్యాస జన్మప్రభృత్యే
 తత్తావర్యంతం స ర్వేషాం పాపానాముపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం

వర్ణశత్రువడబ్దకృతచూపం ఉత్తమస్యాపనోదకం మధ్యమస్యద్వి
గుణితం అధిమస్యత్రగుణితంపవంసచ్చత్వారిగౌతమీ దుత్తరద్విశతాధిక
త్రిసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృతాత్యక్తప్రాయశ్చిత్తమపనోదకంభ
వతి॥ ఇదన్నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తం యజమానస్యాపదిశే శ్లేకం విశశ్చి
తన్నియోజయేత్ । పరిషదశి విప్రాపితానాన్నిమిత్తానా మపనోద
కంసర్వప్రాయశ్చిత్తంఅధికార సామర్థ్యభేదాత్॥ సాక్షాద్వాశక్యప్ర
త్యామ్నాయ రూపేణవా నిర్ణయే దధనిర్ణేతం వద్గుణితవడబ్ద
కృతచూపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం సాక్షాద్వాశక్యప్రత్యామ్నాయ
మశీత్యధికసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్య కృతప్రత్యామ్నాయభూ
తథేనుదానాదికంవాఽస్యాపదిశే శ్లేకం విశశ్చితం నియోజయేత్॥
అనువాదప్రకారః॥ సాపివి శేషసం భావనాం సంప్రాప్య ॥ శ్లో॥ హ
స్తప్రాసార్యోపదేష్టా ప్రాణాయామపురస్సరమ్ । ఉత్థాయానువదే
ద్దేవభాషయా వర్షదీరితిమ్ । ప్రాయశ్చిత్తం ప్రాజ్ఞు ఖస్సక్త్రినా
రంచపునః పునః । ప్రాయశ్చిత్తం బ్రాహ్మణస్యసాక్షాదుపకది శేద్భు
ధః । అంతరాబ్రాహ్మణా కృత్వా త్త్రవిట్కా ద్రజన్మనామ్ । ఇ
తిన్యాయే నానువదేత్ । అనువాదః । హేగోత్రనామధేయఅశేషే

హేపరిషత్త్వదీయాంవిజ్ఞాపనా మాకర్ణ్యత్వయాసమర్పితాం పరిషద్ద
క్షిణాయథోక్తదక్షిణాబువ స్వికృత్య త్వదుక్తనిమిత్తానాం సర్వే
షాంపాపానామపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం ఖండమేకనిర్ణేయా
స్మన్నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తంతనోపదిశేతవిధాయకముఖేన మాంప్రేషి
తవతీ । అహమిప్యపదిశామి । సావధాన స్సమాకణాయ ॥ హే
గోత్రనామధేయ తవజన్మాభ్యాసా జన్మప్రభృత్యేతత్తనోపర్యంతం
త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతకచతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం
ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాదిదిష్టరూప మహాపాతక వ్రతాదిదే
శిక రూపాతి పాతకానాంమహాపాతక సమరూపానుపాతకానా ముప
పాతకానాంసంకలీకరణాంమలినీకరణానామపాత్రీ కరణానాం జాతి

భ్రంశకరాణాం అవక్షేణకానాం ప్రక్షేణకానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూపమహాపాత కవ్రతాతిదేశి
 కరూపాతి పాతకానాం మహాపాతక సమరూప ను పాతకానాముపపా
 తకానాం సుకలీకరణానాం మలినీకరణానాం మహాతీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాం అవక్షేణకానాం ప్రక్షేణకానాం అజ్ఞానతస్సకృతకృతా
 నాం అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృతకృతా నాం జ్ఞాన
 తోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ త్యంతా భ్యస్తానామజ్ఞా
 నతో జ్ఞానతశ్చ విరంతరా భ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిర
 కాలాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపా
 నామపనోదకం ప్రాయశ్చిత్తం షష్ఠుణిత షడబ్దకృత రూపమ
 శీత్యధికసహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృతాత్మకం నిణేతమ్ । ఏతదు
 త్తమాధికారిణః । మధ్యమస్యతదేవద్విగుణితం షష్ఠ్యుత్తరశతాధికద్వి
 సహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృతాత్మకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకమ్ ।
 అథమస్యతదేవత్రిగుణితం చత్వారింశదుత్తరద్విశతాధికత్రిసహస్ర
 సంఖ్యాకప్రాజాపత్య కృతాత్మకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకం భవతి ।
 ఏతత్ప్రాయశ్చిత్తం త్వంసాక్షా చ్చర్యాయాం సమర్థ శ్చేత్తథాకు
 రు । అసమర్థోఽహమితిబ్రూయా దశ మర్థశ్చేచ్ఛకృతప్రత్యా
 మ్నాయేనాచార ప్రత్యామ్నాయానాహ । ప్రాజాపత్యో పవాన
 ధేనుదానాయుత గాయత్రీ మంత్రజపప్రాణాయామ శతద్వయ తిల
 హూమసంస్రసగం హితామాత్ర వేదపారాయణ సముద్రగానదీ
 స్నానద్వాదశ జ్ఞాన్మాణభోజనాదీః సమానప్రత్యామ్నా యపరా
 ణి । ఏతేషుచిక్ష్ణా వశాన్ప్రాజాపత్యకృతా ప్రత్యామ్నా యదాపై
 ర్మహానదీ మృత్తికాస్నానైః షష్ఠుణితషడబ్దకృతరూపం సర్వప్రాయశ్చి
 త్తంప్రాచోదీచ్యాం గసహితం సంపూర్ణంకురు । పూతోభవిష్యసి ।
 మహానద్యాం ప్రస్థిద్ధదేవతా సన్నిధానేనైకంస్నానం షట్కృతఫల
 దమిత్వక్రమ్ । మధ్యమస్యషష్ఠ్యుత్తర శతాధికద్విసహస్ర సంఖ్యాక

ప్రాజాపత్యకృచ్ర ప్రత్యామ్నాయభూతాని మహానదీమృత్తికాన్నా
నానిభవంతి । అథమస్యచత్వారిగ్ శదుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్ర
సంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ర ప్రత్యామ్నాయ భూతానిమహానదీమృ
త్తికాన్నానాని భవంతి । అనేనయజమానేన గోత్రేణ నామధేయేనా
స్మిష్ణవద్గుణిత షడబ్దకృచ్రయాపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం అశీత్యధికసహ
స్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ర ప్రత్యామ్నాయ భూతైస్సానవిద్య
నుష్ఠితతత్సంఖ్యాక మహానదీమృత్తికాన్నానైః ప్రాచ్యోదీచ్యాం గస
హితేనంపూర్ణమనుష్ఠితేనతి । హేగోత్రనామధేయతవజన్మాభ్యాసా
జన్మప్రభృత్యేతత్త ణ పర్యంతం అనేకకృతేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపా
తకచతుష్టయవ్యతిరక్తేభ్యః ప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకాతిదిష్టయా

పమహాపాతక ప్రతాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమ
రూపాను పాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః స్సంకలీ కరణేభ్యః మలినీకరణే
భ్యః అపాత్రీకరణేభ్యో జాతిభింశిక రేభ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః రహస్య కృ
తేభ్యో మహాపాతకేభ్యో మహాపాతకాతి దిష్టయాప మహాపాతక ప్ర
తాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యో మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్యః
స్సంకలీకరణేభ్యో మలినీకరణేభ్యో ౭పాత్రకరణేభ్యో జాతిభింశిక రే
భ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః అజ్ఞానతో ౭భ్యస్తేభ్యః జ్ఞానః సకృత్కృతే
భ్యః జ్ఞానతో ౭భ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చిత్తవ్రాభ్యస్తే భ్యః అ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చిరంతరాభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చిరకాలా
భ్యస్తేభ్యః బహుభ్యోబహువిధేభ్యః స్సర్వభ్యః పాపేభ్యో విముక్తో
భూయూవిముక్తోభూయూ ఇత్యుచ్చైర్వదేత్ । పరిషదుచ్చైస్తథాస్త్వి
త్యేకవాక్యేన నుపదేత్ । పరిషదంగంధాక్షతైరలంకృత్య తాంబూల
దక్షిణాదికందవ్యాత్ । యజమానః ప్రాణానాయమ్య । మమజన్మా
భ్యాసాదిత్యాని సర్వేషాం పాపానా మపనోదకం పరిషదుపదిష్ట ప్రా
యశ్చిత్తంచత్వారిగ్ శదుత్తరద్విజ తాధికత్రిసహస్రసంఖ్యాకప్రాజా
పత్యకృచ్రాఞ్శ్చకం ప్రాచ్యోదీచ్యాంగసహితం పరిషదుపదిష్టప్రత్యా

మూయయాపేణాచరిష్యే । మయా ఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
సాన్త్యార్థం ప్రాచ్యంగగోదాసంకరిష్యే ॥ ఇతిసంకల్ప్య బ్రాహ్మణ
మభ్యర్చ్య ॥ శ్లో॥ యజ్ఞసాధనభూతాయా విశ్వస్యాఘపగ్నాశినీ విశ్వ
యావధరోదేవః ప్రీయతామనయాగవా ॥ గవామంగేషుతిష్ఠంతి భువ
నానిచతుర్దశః యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్యాదత శ్శూరింక్రయచ్ఛమే
అస్మైబ్రాహ్మణాయ విష్ణురూపాయ స్వణశృంగాం రాక్ష్యఖుగాం
తామ్రపుష్పాంకాంస్య దోహశాం వస్త్రాలంకార సంయుక్తాం పయ
స్విసిమిమాంగాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమేతి దత్త్వాతతోదశ
దానానిదద్యాత్ । ప్రాణనాయమ్య । తస్యతస్య ప్రాయశ్చిత్తస్య
ప్రాచ్యంగ వపనం కరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య ॥ శ్లో॥ మేరుమందరతు

ల్యానిపాపానివివిధానిచ । కేశాన్యాశ్రిత్యతిష్ఠంతి తస్మాక్కేశాన్యపా
మ్యహమ్ ॥ జంఘారువక్షఃకక్షాసుహామానిభుజయోఃకృమాత్ । కు
క్షిలోమవర్జంశ్మశు కేశాంశ్చవాపయేత్ । క్రమేణపాణిపాదస్య నఖా
నిచనికృంతయేత్ । కేశానాం వపనంనాస్తి నారీణాం వ్రతసత్రయోః ।
మహాదోషేషు సర్వేషుచేదయే దంగుళద్వయమ్ । పాదయోశ్చైవ
పాణ్యోశ్చకుర్యాన్నఖనికృంతనమ్ । వ్రతద్వైగుణ్యమాచరే త్కేశా
న్రక్షితీచేద్వ్రతీ । తథాపిలోమవపనం కారయేన్నఖకృంతనమ్ । అనేన
కృమేణవపనంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ రాజోనారాజపుత్రోనా బ్రాహ్మణో
వాబహుశుతః । కేశానాం వపనంహిత్యా ప్రాయశ్చిత్తం సమాప
యేత్ । కేశానాంరక్షణార్థాయ ద్విగుణంవ్రతమాచరేత్ । ద్విగుణే
వ్రతఆదిష్టేదక్షిణాద్విగుణభవేత్ । ఏతన్నహాపాతకవ్యతిరిక్తవిషయమ్ ॥
శ్లో॥ ఏద్యద్విక్రమపస్త్రీణాం నేష్యతేకేశవాపనమ్ । ఋతే
మహాపాతకినో గోహంతుశ్చాపకీర్ణినః । ఇతివచనాత్ । సర్వప్రాయ
శ్చిత్తాంతరమహాపాతకానాం ప్రకాశకృతగోహననదోషస్యాపకీర్ణినో
దోషస్యాపనోదకమ్ । తతస్సర్వప్రాయశ్చిత్తస్థలే సర్వేషాం వపనం
కర్తవ్యం । వపనం కృత్వాన్నత్వా ప్రాణనాయమ్య । ఏవం...ప్రీ

త్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగ త్వేన దంతధావ
నం కరిష్యే శ్లో॥ ఆయుర్బలం యశోవర్చః ప్రజాః పశుపసూనిచ ।
బ్రహ్మకర్ణాంచ మేధాంచ త్వన్నోదేహి పనస్సతే॥ ఇతిమంత్రేణదం
తకావ్యచూదాయదంతధావనం కృత్వాస్తాత్వా ప్రాణనాయమ్యు ।
ఏవం...ప్రీత్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగ దశ
విధస్నానాకరిష్యే శ్లో॥ భస్మగోమయ మృద్వారి పంచగవ్యైస్తతః
పరమ్ । స్నాత్వాతదుక్తవిధినా చాఘమర్షణమాచరేత్ । అగ్నిరస్మి
జన్మనా జాతవేదా ఘృతంమే చక్షురమృతం మఆసత్ । అర్కస్త్రీ
ధాతూరజసో విమానోఽజస్రో ఘర్మోహవిరస్మి నామ । ఇతిభస్మ
స్నానమ్ । గంధ ద్వారామితి గోమయస్నానమ్ । స్వోనాపృథివీభ

వాన్మక్షరానివేశసీ । యచ్ఛానశ్శర్మనప్రథాః । ఇతిమృత్తికాస్నాన
మ్ । ఆపోహిష్ఠా మయో భువఇతి వారిణా స్నానమ్ । గాయత్ర్యా
గోమూత్రమ్ । గంధ ద్వారామితి గోమయమ్ । ఆప్యాయస్వేతి క్షీర
మ్ । దేధి క్రావణ్య ఇతి దధి । శుక్రమ సీత్యాజ్యమ్ । దేవస్య త్వ
నవితుః ...చ స్తాభ్యాంగ్ సరస్వత్యైవాచో యంతర్యం త్రేణగ్న
స్తాప్రామాజ్యేనాభిషింఛామిద్రస్య బృహస్పతేస్తాప్రామాజ్యే
నాభిషింఛామి । ఇతికుశోదకస్నానంహిరణ్యశృంగం వరుణంప్రపద్యే
తీర్థంమేదేహియాదితః । యన్మయాభుక్తమపాధూనాం పాపేభ్యశ్చ
ప్రతిగ్రహః । యస్మేమనసాపాచాకర్మణవా దుష్కృతంకృతమేతన్న
ఇంద్రోవరుణో బృహస్పతిస్సవితాచ పునంతు పునః పునః । నమోఽ
గ్నయేఽపునః తే నమః । ద్రావనమోవరుణాయ నమోఽరుద్రాయ
నమోఽదభ్యః । యదపాక్రూరంయదమేధ్యం యదశాంతం తదపగ
చ్ఛతాత్ । అత్యాశనాదతీపానా ద్యచ్ఛుడగ్రాత్పత్తిగ్రహత్ । తన్నో
వరుణోరాజాపాణినాహ్యవ మర్శతు । సోఽహమపాపో విరజోఽర్ము
క్తోముక్తకిల్బిషః । నాకస్యపృష్ఠమారుహ్యాగచ్ఛేద్భ్రహ్మ సలోకతామ్ ।
యశ్చాపునరుణ స్సపునాత్విఘ్నమర్షణా ఇమమేగంగేయమునేసర

స్వతి శుశ్రూషామగ్ం సచతాపరుష్ణియాం । అసిక్ష్మియా మరుద్వృధే
 వితస్తయాజ్ఞీయే శృణుహ్యసుహామయా । ఋతంచ సత్యంచాభీధాత్త
 పసోఽధ్యజాయత । తతోరాత్రి రజాయత తతస్సముద్రోఅర్ణవః ।
 సముద్రోదర్శనా దధిసంవత్సరో అజాయత । అహోరాత్రాణిమిదధ
 ద్విశ్వస్యమిషతోవశీ । నూత్యాచంద్రమసాధాతా యథాపూర్వ మ
 కల్పయత్ । దినఃచపృథిఁచాంతోక్ష మథోసుః । యత్పృథివ్యా
 గ్ంరజస్వమూతరిక్షేవిరోదసీ । ఇమాగ్ స్తదాపోవరుణః పునాత్స్వఘ
 మర్షణః । పునఃతువసవపునా తువరుణః పునాత్స్వఘమగ్నః । ఏష భూ
 తస్యమధ్యే భువనస్యగోస్తా । ఏష పుణ్యాకృతాం లోకానేష మృత్యో
 హ్నిరణ్మయమ్ । జ్యావాపృథివ్యో హ్నిరణ్మయగ్ం సగ్గశ్రితగ్ం సుషః ।
 సనస్సువ స్సగ్ంశిశాధి । ఇత్యసుమర్షణస్నానమ్ ॥ ఏవంస్నాత్వాఽ
 చమ్యపూతోఽహమస్మిత్యా త్నానంధ్యామేత్ । అథ + పంచగవ్య
 విధిః । శ్లో॥ కృష్ణాయా ఆహారేన్ముత్రం రక్తాయా గోమయః తథా ।
 పీతాయాస్తుపయశ్చైవ శ్వేతాయా ఆహారేద్దధి । కపిలాయాన్ముత్రం
 చేతిగవాఽవర్ణాః క్షీర్తితాః । పలమేకంతు గోమూత్రం అంగుష్ఠా
 ర్థంతు గోమయమ్ ॥ క్షీరంనప్తపలం గ్రాహ్యం దధిచత్రపల్క
 తథా । ఘృత మేకపలం గ్రాహ్యం పలమేకం కుశోదకమ్ ।
 గోమూత్రం గోమయంక్షీరం దధిసర్పిః కుశోదకమ్ । పంచగవ్యమితి
 ప్రోక్తమృషిభి ర్గాతమాదిభిః । గాయత్ర్యాగృహ్యతే మూత్రం గం
 ధమంత్రేణ గోమయమ్ । ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ క్షీరం గ్రాహ్య
 మనంతరమ్ । దధిమంత్రేణసంగ్రాహ్యం దధిచాజ్యం తతః పరమ్ ।
 శుక్రమసీతియజుషా దేవస్యత్వా కుశోదకమ్ । అనేఽవిధినా పంచగ
 వ్యంతత్తామ్ర పాత్రకే । సేళయిత్వా కుశాగ్రైస్తు త్రిరాగ్ం ద్యవిశు
 ద్ధయేత్ । ప్రాశయే త్పోక్షయే ద్వాత్సపయే త్పిణవేతతు ।
 నారాయణేతి మంత్రేణస్త్రీణాం ప్రాశస మిష్యతే । ఇత్యేతన్మషిణా
 ప్రోక్తం భరణ్యాజేనధీమతా ॥ భస్మగోమయమృద్వారి పంచగవ్య

నులేపనైః । ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహత్యగ్ని రివే ధనమ్ । పరిపా
 కర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచోపసిద్ధయే॥ ప్రాణానాయమ్య । ఏవ...
 తిథౌపరిష దుపదిష్టప్రాయశ్చిత్త ప్రాచ్య్యాంగ త్వేన శాలాగ్ని హోమం
 కరిష్యే॥ చతుష్పాతప్రయోగః॥ పూర్వోత్తరపరిషేచనేన భూస్వాహా ।
 భువస్వాహా । సువస్వాహా । భూర్భువస్సువస్వాహా । మంత్రోక్తదేవ
 తాః । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం .. ప్రీత్యర్థం మమ సమస్తపాపకయార్థం
 పరిషదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్త ప్రాచ్య్యాంగ త్వేన పంచగవ్యహోమం కరి
 ష్యే । ఇరావతీదంవిష్ణుః మావస్తా కేనశంవతీ అగ్న యేచైవసోమాయ
 ఇంద్రాయస్వాహా ॥ యైస్సిష్ట కృతేస్వాహా ॥ ప్రాశనం కరిష్యే
 పంచగవ్యం ప్రాశ్య । ఆచమ్య । యత్స్వగస్థిగతం పాపం దేహేతిష్ఠతి
 మామకే । ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహత్యగ్ని రివే ధనమ్ । ప్రాణా
 నాయమ్య । ఏవ ... ప్రీత్యర్థం మయా ఆచమ్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
 ప్రాచ్య్యాంగ త్వేన దశవిధప్రాశనానికరిష్యే॥ అగ్ని రస్మితిభస్మప్రాశనమ్
 గంధద్వారామితి గోమయప్రాశనమ్ । స్యోనాపృథివీతిమ్బుత్ప్రాశనమ్ ।
 ఆపోహృతేతి వరిప్రాశనమ్ । గాయత్ర్యా గోమూత్రమ్ । గంధద్వారా
 మితిగోమయమ్ । ఆప్యాయస్మితి క్షీరమ్ । దశక్రాన్త ఇతి దధిప్రాశ
 నమ్ । దేవస్య త్వేతి కుశోదకప్రాశనమ్ । అభతృతీయ సంకల్పః । ఏవం
 ... పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పరిషదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ ప్రాయ
 శ్చిత్త కృత్వా । ప్రాణానాయమ్య । పరిషదుపదిష్ట సర్వప్రాయశ్చిత్త
 స్యోదీచ్యాంగ త్వేన శాలాగ్ని హోమం కరిష్యే॥ చతుష్పాతప్రయో
 గః । పూర్వోత్తరపరిషేచనేన భూస్వాహా । భువస్వాహా సువస్వా
 హా । భూర్భువస్సువస్వాహా । మంత్రోక్తదేవతాః । మయా ఆచరిత
 ప్రాయశ్చిత్తస్యోదీచ్యాంగ త్వేన దశవిధానానికరిష్యే॥ శ్లో॥ గనానం
 గేషు తిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశే । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాదత
 శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ సర్వసస్యాశ్రయా భూమిర్వరాహేణ సము
 ధృతా । అనంతపుణ్యఫలదా అత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । తిలాః

పాపహరానిత్యవిష్ణోర్జహ నమూద్భవాః । పాపంహరంతు మేక్షీత్ర
మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే । హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజవిభావ
సాః । అనంతపుణ్యఫలది మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । కామధేనోస్స
ముద్భూతం సర్వక్రతుషాసంస్థితమ్ । దేవానామాజ్య మాహారమత
శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । శీతలతోష్ణసంత్రాణా లజ్జాయా రక్షణం
పరమ్ । దేహాలంకరణం వస్త్రమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ ధన్యకరో
షిదాతార మిహలోకేకరత్రచ । యస్మాత్సాచ్చివంమేన్యదతశ్శాం
తింప్రయచ్ఛమే ॥ ఇక్షుకాడసమద్భూతో గుడోమధు విరాజినః ।
యస్మాత్తస్మాత్ప్రయచ్ఛమే ॥ పితృప్రీతికరంత్వం హిరౌప్యచంద్రస
మద్యుతే । త్వద్దానాదిపాచాముత్ర శ్రేయస్సన్యద్రజతంమమ ॥ రసా
నామగ్రతః శేష్ఠం లవణ బలవర్ధనమ్ । యస్మాత్తస్మాత్ప్రయచ్ఛమే ॥ గో
భూతిలహరణ్యాజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ । రౌప్యంలవణమిత్యాహు
ర్దశనానానిపండితాః ॥ ఏవమేవసర్వత్రకృచ్ఛాది ప్రాయశ్చిత్తేషు
ప్రాయశ్చోదీచ్ఛ్యాంగకలాపః కర్తవ్యః.

అథ మృత్తికాస్నానమ్.

అథాతో మృత్తికాస్నానవిధిం వ్యాఖ్యాస్యమో బ్రహ్మచారిగృ
హస్థ వానప్రస్థ పరివ్రాజకానా మశ్వక్రాంతే సహస్ర పరిమాదే
వీతిభూమి దూర్వామభిమంత్ర్యఅశ్వక్రాంతేరధక్రాంతేవిష్ణుక్రాంతే
వసుధరా । శిరసా ధారయిష్యామి రక్షస్వ మాంపదేపదే ॥ సహస్ర
పరమా దేవీశతమూలాశతాంకురా । సర్వగంహరతుమేపాపందూ
ర్వానుస్మ ప్సనాశనీ ఉద్భృతాసీతి నదీతీ తేతోష్ణమాదాయ । ఉద్భృ
తాసివరాహేణ కృష్ణేనశతబాహునా । కాండాత్కాండాదితి ద్వా
భ్యాం దూర్వా మాదాయ । కాండాత్కాండా త్పూర్వోహంతీ కరు
షః పరుషఃపరి । ఏవా నోదూర్వే ప్రతమ సహస్రేణశి శేనచ । యా
శతేన ప్రతనోషి సహస్రేణ విరోహసి । తస్యాసే దేష్టవే ధేను
హవిషావయమ్ । మృత్తికేహనమేపాపంయన్మయాదుష్కృతంకృతమ్ ।

మృత్తికే బ్రహ్మవత్తాసి కాశ్యపేనాభిమంత్రితా మృత్తికే దేహిమేపు
స్తిం త్వయినర్వం ప్రతిష్ఠితిమ్ । మృత్తికే ప్రతిష్ఠితే సర్వం తస్మేనిల్ల
దమృత్తికే । తయావాతేన పాపేనగచ్ఛామి శరమాంగతిమ్ ॥ యతః
ద్రస్వస్తిదా స్వస్తివత్తంద్రస్తాతారమింద్ర మాపాంతమచ్యుః పరంమృ
త్యో ఇతిప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం అష్టముత్సృజ్యాయతంద్రభయా
మహే తతోనోఅభయం కృధి । మఘవః ఛగ్ధితవతన్న ఊతయేవి
ద్విహోవిమృథోజహి ॥ స్వస్తిదా విశస్సతిర్వృత్రహః విమృథోవశీ! వృ
షేంద్రః పురవతునస్వస్తిదా అభయః కరః! స్వస్తివత్తంద్రో వృద్ధశ్ర
ఘాః! స్వస్తివః పూషావిశ్వవేదాః! స్వస్తివత్తంద్రో అరిష్టనేమిశ్వస్తివో
బృహస్పతిర్దధాతు! త్రాతారమింద్ర మవతాంమింద్రగ్ం హవేహవే

సుహవగ్ం శూరమింద్రమ్ ॥ హవేనుశక్రం పురుహూత మింద్రగ్ స్వ
స్తివో మఘవా థాత్వింద్రః । ఆపాంతమన్యస్తృపల పృథర్వా ధు
నిశ్శిమివాః ఛరుమాగ్ం ఋజీషీ । సామో విశ్వాన్యత నావ
నానినార్వా గింద్రం ప్రతి మానాని దేభుః । పరం మృత్యో అనుప
రేహి ప థామ్ య స్తేస్వ ఇతరో దేవయానాత్ । చక్షుష్కతే శృణ్వ
తే తే బ్రవీమి మానః ప్రజాగ్ం రీరిహోమోత వీరాః । గంధర్వారా
మితి అష్టమాదాయ! గంధర్వారాం దురాధర్వాం విత్యపుష్టాంకరీ
షిణీమ్! ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహూపహ్వయే శ్రియమ్!
ఉమత్యం జాతవేద సమిత్యాదిత్యాయ దర్శయిత్వా । ఉమత్యంజాత
వేదసం దేవం వహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యమ్ । శ్రీశ్రీ
భజత్య లక్ష్మీ శ్లోనశ్యత్వితిశిరః ప్రదక్షిణీకృత్య । శ్రీశ్రీభజతు! అల
క్ష్మీశ్లోనశ్యతు । సహస్రశీరేతి శిర ఆలిప్య! సహస్రశీర్షా పురుష
స్సహస్రాక్షి సహస్రపాత్! సభూమి విశ్వతో వృత్వాఽత్యతివృద్ధ
శాంగులమ్! విష్ణుముఖా ఇతిముఖమ్ । విష్ణుముఖా వైదేవా శ్చందోభి
రిమూః! లోకానసప జయ్యమభ్యజయ! ఓజోగ్రీవాభిరిగ్రీవామ్! ఓ
జోగ్రీవాభిర్నిర్మలి మస్థభిరింద్రగ్ం స్వపసావ హేనరుద్రస్య విచలనమ్

ధోఽహారాత్రయోద్వీతీయార్థమాసానాం తృతీయోమాసాచతు
ర్థముమాసాంపంచమస్సవత్సరస్యవృత్తః। మహాగ్నోద్వజ్రబాహు
రీతిబాహూ। మహాగ్నోద్వజ్రబాహుషోడశీశర్మయచ్ఛతు। స్వస్తి
నోమఘనాకరోతుహంతుపాప్మానంయోఽస్మాక్ ద్వేష్టి। సోమానగ్
న్వరణాతికక్షే। సోమానగ్న్వరణాకృణుహి। బహ్మణస్స తేకక్షీవంతం
యశౌశిజమ్। శరీరంయజ్ఞశమలమతిశరీరమ్। శరీరంయజ్ఞశమలంకుసీదం
తస్మిన్ సీదతుయోఽస్మాక్ ద్వేష్టి। నాభిశ్చేచిత్రమితీనాభిమ్। నాభిశ్చే
చిత్రంమవిజ్ఞానమ్పాయుమేవచితిర్భసత్। ఆపాంతమన్యరితికటిమ్।
ఆపాంతమన్యస్తపలప్రభర్మాధుని శ్చిమీహస్పదమాగ్గఽఋజేషీ।
సోమోవిశ్వాన్యతసావనానినార్యాగ్నిద్రంప్రతిమానానిదేభుః। విష్ణో

రరాటమసివిష్ణోఃపృష్ఠమసివిష్ణోశ్చైవైష్టోవిష్ణోన్యూరసి విష్ణోధ్రువ
మసివైష్ణవమసివిష్ణవేత్వా। వరుణస్యస్కంభనమ
సీతిమేధ్రమ్। వరుణస్యస్కంభనమసివరుణస్యస్కంభ
నర్జనమస్మన్మక్తోవరుణస్యపాశః। ఆనందనందావిత్యంతౌ। ఆనంద
నందానాండౌమే। భగస్సాభాగ్యంపనః। ఊర్వోరోజ ఇత్యూరూ।
ఊర్వురోజోఽరిష్టా విశ్వాన్యంగానితనూః। తనువామే సహనమస్తే
అస్తుమామాహిగ్గఽసీః। ఊరూలరత్నీజానునీతీజానునీ ఊరూలరత్నీ
జానునీ। విశోమేంగానిసర్వతః। జంఘాభ్యామితిజంఘే। జంఘాభ్యాం
పద్భ్యాంధమోఽస్మి। విశిరాజాంప్రతిష్ఠితః। చరణంపవిత్రమితి
చరణే। చరణంపవిత్రంవితతింపురాణమ్ యేషూతసరతిచమ్మ
తాని। తేనపవిత్రేణశుద్ధేన పూతాలతిపాప్మానమరాతంతేనమ్। ఇ
దంవిష్ణుస్త్రీనిపదేతి ద్వాభ్యాంపాదౌ। ఇదంవిష్ణుచ్ఛక్రమే శ్రేధా
నీదధేపదమ్। సమూఢమస్యపాగ్ంసురే। శ్రీశివదావిచ్ఛక్రమేన్మ
గోకపాలనాభ్యః। ధర్మాణిధారయత్। సజోమాత్రాదేతిశేషందూ
ర్వాసహితం లోష్టగ్ం శిరసినిధాయ। సజోమాత్రాద సగణోమరుద్భిసో
మంపిబవృత్తీహాభూరవిద్వాత్। జహిత్రూగ్ం రపమృగోనుద

స్వాధాభయం కృణు హివిశ్వతోనః ॥ హిరణ్యశృంగమితి తీర్థకం గ
త్వా । హిరణ్యశృంగంవరుణావ్రువద్యేతీర్థకమ్మేదేహి యాచితః । య
న్మయా భుక్తమసాధూనాంపాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యన్మేమనసా
వాచాకమణా వాదుష్కృతా కృతమ్ । తన్నగ్రాదోవరుణోబృహ
స్పతిస్సవితాచపునంతుపునఃపునః । సుమిత్రాన ఆపకత్యాత్మానమభి
షిచేత్ । సుమిత్రానఆపకపథయ స్సాతు ఉదకాజలిమాదాయ
లోష్టదే శేనినీయ । దుర్మితా స్తస్మాయితిప్రథమమ్ । యోఽస్మాన్
ద్వేష్టితీద్వితీయమ్ । య చవయం ద్విష్మతీత్వతీయమ్ । దుమిత్రా
నస్త్వేహూమూసుర్యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి । య చవయం ద్విష్మః । ఆపోహి
ష్ఠేతిస్సభిర్హిరణ్య వర్ణాభిచతుస్సభిః పవమానస్సువజ్జన ఇత్యేతే
నానువాకేనచ మార్జయిత్వా । ఆపోహిస్తామయోభువః ... ఆపోజన
యథాచనః । హిరణ్య వర్ణాశ్శుచయఃపావకా యాసుజాతః ... నిధ
త్త । పవమానస్సువజ్జనః ... జాతవేదా మోర్జయంత్యాపునాతు । న
మోఽగ్నయేఽపుమతిశఃనమస్కృత్య । నమోఽగ్నయేఽపుమ
తేనమగ్రాదాయ నమోవరుణాయ నమోనారుణ్యైనమోఽద్భ్యః ।
యదపాంక్రూర మిత్యద్భిస్త్రిరాప్లుత్య । యదపాం కూరం యదమే
ధ్యంయదశాంతం తదపగచ్ఛతాత్ । అత్యాశనాదతీ పానాద్యచ్ఛడి
గ్రాత్ప్రతిగ్రహః । తన్నోవరుణోరాజాపాణినా హ్యవమర్శతు । సో
ఽహమపాపోవిరజో నిర్ముక్తో ముక్తకిల్బిషః । నాకస్య పృష్ఠమారు
హ్యగచ్ఛేద్భ్రహ్మసోకతామ్ । యశ్చాపువరణస్సపునాత్వఘమర్
షణః । ఇమంమేగం శేత్యపోఽభిమన్త్య । ఇమంమేగం గేయమునేన
రస్వతిశుతుద్రిస్తామగ్ం సచతావరుష్ణియా । అసిక్ష్ణియా మరుద్వృధే
విత స్తయాక్ష్ణియే శృణుహ్యసుషోమయా । ఋతంచసత్యం చేత్యఘ
మర్షణసూక్తేనాప్సవగా హేత । ఋతంచసత్యం చాభీధాత్తపసో
ధ్యజాయత । తతోరాత్రిరజాయత తతస్సముద్రోల్లవః । సముద్రా
దగ్గ వాదధిసంవత్సరోబజాయత । అహారాత్రాణిమిదధద్విశ్వస్య

మహతోవశీ । సూర్యా చంద్ర మసాధాతాయథా పూర్వమకల్ప
యత్ । దివంచపృథివీం చాంతరిక్ష మథోసువః । యత్పృథివ్యాగ్ం
రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసి । ఇమాగ్ స్తదాపౌవరుణః పునాత్వీఘ
మర్షణః । పునంతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వీఘమర్షణః ।
ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష
మృత్యోర్హిరణ్మయమ్ । ద్యావాపృథివ్యో ర్హిరణ్మయగ్ం సగ్గశ్చి
తగ్ంసువః । సస్సువస్సగ్గశ్చిశాధి । అద్విజ్వలతీత్యాచమ్య । ఆ
ర్ద్విజ్వలతీజ్యోతి రహమస్మి । జ్యోతిర్జ్వలహి బ్రహ్మహమస్మి । యో
ఽహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమే
వాహంమాం జహామిస్వాహ । అకార్యకారీతి పునస్సన్నత్వా ।
అకార్యకార్య వక్షీర్ణీస్తేనో భూణహ గురుతల్పగః । వరుణోఽహమ
ఘమర్షణ స్తస్మా త్పాపాత్పముచ్యతే । రహస్య పాపాపనోదనా
ర్థంపునస్సన్నయాత్ । రజోభూమి స్వమాగ్ం రోదయస్వప్రవదం
తిథీరాః । పునంతుఋషయః పునంతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వ
ఘమర్షణః । ఆకాంతస్సముద్రః ఇతిజపేత్ । ఆకాంతస్సముద్రః ప్రథ
మేవిధర్మం జనయన్ప్రజాభువనస్యరాజా । వృషాపవిత్తే అధినానోఅ
వ్యేభృహతోమోవావృధే సువానఞ్చిదుః॥ ప్రాణనాయమ్య ఏవం

...త్యర్థంమయాకృత మృత్తికాస్నానాం గత్వేన దేవర్షిపితృనుద్ది
శ్యదేవర్షిపితృ ప్రీత్యర్థం దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్యే । దేవాదీం
స్తర్పయేత్ । శుచీనోహవ్యేతి ఛాతవస్త్రమద్భిః ప్రోక్ష్య । శుచీనో
...పావకాః । దేవస్య శ్వేతి వస్త్రమూదాయ । దేవస్యత్వా...దదే ।
అవసూతమిత్యవధూసు । అవధూతగ్ం రక్షోవధూతా అరాతయః ।
ఉదుత్యంజాత వేదసమిత్యా దిత్యాయ దర్శయిత్వా ఉదుత్యం...సూ
ర్యమ్ । ఆవహంతీతి పరిభాయ । ఆవహంతీవితన్వానా...లోమశాం
పశుభిస్సహస్వాహ । తతోద్గిరాచమ్య । ఉత్క్రామంతుభూతపిశా
చాః యేభూతాశ్చనిశాచరాః । ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మసమా

రథే । ఇతిదర్శనసం పరితిష్ఠాప్య । ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా । అ
ష్టోత్తరశతగాయత్రీజప కృత్వా । ద్వాదశసూర్యసమస్కారా నశ్చైత్య
ప్రదక్షిణాసంచకృత్వా (అశ్చైత్యప్రదక్షిణమంత్రః) ॥ శ్లో మూలతోబ్ర
హ్మసూపాయమధ్యతోవిష్ణురూపిణే । అగ్రతశ్చివరూపాయ వృక్షరా
జాయ తేనమః । ఇతివ్రతాద్భ్రాహ్మణః పూజోభవతి । బ్రహ్మహత్యా
గోవధగురుతల్పగమనస్వర్ణస్తేయ సురాపానాది ప్రణాశన మితివిజ్ఞా
యతే । ధ్యాత్వాదేవం నారాయణం పరమద్యుతత్యాహభగవాన్శోభ
ధాయనః । ఇతిస్మృతిరత్న మహాదధికృతమృత్తికాన్నానప్రయోగః

(బ్రాహ్మణసభ)

స భ వా దు.				

అనువాదకులు

విధాయకులు

దోషి

పరిపాలకుడు

స్త్రీ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అత్రాచావిధవా ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగః.

స్త్రీత్వా పూర్వోక్త...తిథౌ అముకగోత్రాయాః అముక
నామధేయాయాః జన్మాభ్యాసాది జన్మప్రభృత్యేతత్తణపర్యంతంసం
భావతానాం పాపానామన్నానభోజనరాగభోజన తాంబూలచర్మ
ణపర్యుషితాన్నభోజన ప్రపాజలపాన దేహరక్షణ మలిన వస్త్రధా
రణ కేశధారణదేహాల కరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్ప పరిమ
ళాది ద్రవ్యధారణ కాన్యసాత్రభోజన ఏకాదశ్యపవాస రాహిత్య
బృందావనే తులసీతీర్థ రాహిత్య తిష్ఠన్ముత్రవిసర్జన పాపకర్మనిరీ
క్షణరహసి పరపురుషభాషణ నానావిధ దుష్కర్మయుక్త మాతా
పితృదిదూషణశ్వశురాదీనాశ్చిశూషారాహిత్య సదాపరదూషణ
దేవబ్రాహ్మణ గురుతిరస్కార పరస్త్రీదోషనిరూపణ ఆత్మవిక్రయ
గోవిక్రయరసద్రవ్యాదివిక్రయ శిశువానన గోహననపరద్రవ్యాపహ
రణమిత్రదోహ భోజనసమయే పంక్తిభేదన ఖట్వాదిశయన మంగళ
సూత్రధారణ చిత్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్మరణరాహి
త్యఉచ్ఛిష్టభక్షణ అభివ్యూభక్షణాది నానావిధ దుష్కర్మయుక్తపా
పానాంబాల్య యశావనకౌమార వార్ధకేఃశుజాగ్రత్స్విప్న సుషుప్త్య
వస్తాసు మనోనాక్కాయేంద్రియవా పారైః రహసిప్రకాశేచ జ్ఞాన
తోఽజ్ఞానతశ్చ త్వగ్నాకృతానాం ప కాశకృతమహాపాతక చతుష్ట
యవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూప మహా
పాతక వ్రతాతి దేశికరూపాతి పాతకానాం ప్రకాశకృత మహా
పాతక సమరూపానుపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం
మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభింశకగాణాం అవకీర్ణ
కానాంప్రకీర్ణ కానాం రహస్యకృతానాం మహాపాతకానాంరహస్య
కృతమహాపాతకాతి దిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశిక రూపాతిపా
తకానాం రహస్యకృతమహాపాతక సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపా

తకానాంసంకలీకర కానాం మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతి
భృంశకరాణాం అవక్రీక కానాం పక్రీక కానాం ఏవం బహూనాంబ
హువిధానాం సర్వేషాంపాపానాం అజ్ఞానస్సక్తిత్కృతానాం అజ్ఞాన
తోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సక్తిత్కృతానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞా
నతో జ్ఞానతశ్చాత్మ్యంతాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ నిర తరాభ్య
స్తానాంఅజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చచిర కాలాభ్యస్తానాంబహూనాం బహువిధా
నాంసర్వేషాంపాపానాం సమస్తదోష నిర్హరణార్థం సర్వప్రాయశ్చి
త్త నిశ్చిత్త్య (ఉపదిశేత్) మామనుగృహ్లా తు భవంతి॥ ఇతి పరిష
దుపస్థాన పూర్వకం శత్యసృత్యామ్నాయ రూపేణాఽచరిష్యే ॥
పరిద్దక్షిణాంగృహీత్వా॥ తిఃప్రదక్షిణీకృత్య॥ సమస్త - పదం॥ ఇతి

పరిత్వా॥ పరిషద్దక్షిణాన్నిధాయ॥ విజ్ఞాపయేత్॥ అశేషేహ పరిష
న్నదీయాం విజ్ఞాపనామాకర్ణ్యమయాసమర్పితాం ఇమాంపరిష్కర్షదక్షి
ణాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యమాముద్ధర, హేగోత్రాయాఃనామ
ధేయాయాః॥ జన్మాభ్యాసాదిజన్మపథ్యత్యేతత్తణపర్యంతం సంభావి
తానాంపాపానాం అన్నానభోజన రాక్షభోజన తా బూలచర్వణ
పర్యుషితాన్నభోజనప్రాజలపాన దేహరక్షణ మలినవస్త్రధారణకేశ
ధారణదేహలంకరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్పపరిమళాది ద్రవ్య
ధారణ కాంస్యపాత్రభోజన ఏకాదశ్యుపవాస రాహిత్య బృంచావనే
తులసీతీర్థరాహిత్య తిష్ఠస్మూత్రవిసర్జనపాకకర్మసీతక్షణ రహసివరపు
రుషభాషణనానావిధదుష్కర్మయుక్తమతాపిత్రాదిదూషణ శ్వశు
రాదీనాం శిశూష రాహిత్యసదాపరదూషణ దేవబ్రాహ్మణగు
రుతిరస్కార పరస్త్రీనోపనిరూపణ ఆత్మవిక్రియ గోవిక్రయ రస
ద్రవ్యాదివిక్రియ శిశుహననగోహనన పరద్రవ్యాపహరణ మిత్రదో
షాభోజనసమయే పక్షిభేదనఖట్వాదిశయన మగళసూత్రధారణచి
త్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్మరణ రాహిత్యఉచ్ఛిష్టభక్షణ
అభక్ష్యభక్షణాది నానావిధదుష్కర్మయుక్త పాపానాంబాల్యయా

వనకౌమారవాగ్ధకేసు జగత్స్వర్గు సుఖ భ్యవహాసు మనోక్కా
యేదినువ్యాపారైః సంహస్తిప్రకాశేచ జ్ఞానం జ్ఞానతశ్చిత్తయా
కృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరక్తానాం ప్రకాశ
కృతానాం మహాపాతకాది దిష్టసూపమహాపాతక ప్రతాపతిదేశికరూ
పాతిపాతకానాం ప్రకాశకృత మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాం
ఉపపాతకానాం సంకల్పకరణానాం మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం
జాతిభ్రంశ కరాణాం అవక్షీర్ణకానాం ప్రక్షీర్ణకానాం రహస్య కృతా
నా మహాపాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతకాతిదిష్టసూప మహా
పాతక ప్రతాదిదేశిక రూపాతి పాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతక
సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకల్పకరణానాం మలినీ

కరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణాం అవక్షీర్ణకానాం ప్ర
క్షీర్ణకానాం ఏవం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం
అజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞాతస్సకృత్కృతా
నాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చిత్త్యం తాభ్యస్తానాం అ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిరకా
లాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం ప్ర
త్యేకం ప్రతినిమిత్తం ప్రతిపదోక్తం ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం అశక్తత్వాదే
తేషాం పాపానాం మపనోదకం ఏవమఖండం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం ని
ణియ్య అథ సర్వ ప్రాయశ్చిత్తే సప్తపంచత్రయోవాసీతి న్యాయేన
యథాశక్తి విధాయ కా యోజ్యః॥

(సర్వ ప్రాయశ్చిత్తమందు సభవారితో విశదముగాఁ దెలియ
బుచ్చుటకొఱకు ౭-౧-౩ శక్తికొలఁదివిధాయకులను పరిపవలయును.
అథవిధాయక వరణంకరింపె॥ అస్మిన్చిక్కితే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను
ష్ఠానేభవద్భిర్విధాయ కైభవితవ్యం॥ ఇతిఅశేష సభ్యాభవంతోపిత
థైవాంగీకృత్యమారతుంతు॥ (విధాయకులకు దగ్ధలసీయవలయును)
అథఅనువాదకవరణం కరింపె॥ అస్మిన్చిక్కితే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను

ప్రాణేన నాదా త్వే భవతాభవితవ్యం ఇత్య శేష సభ్యానుజ్ఞయాభ
వానపితధైర్యాంగీకృత్యమారక్ష॥ (అనువాదకునికి దర్శనీయవలయు
ను) (అభవరిషద్వాక్యం) సభ వారు యజమానురాలి సమిత్తమైన్ని
యించిన ప్రాయశ్చిత్తమును యజమానురాలికి జెప్పుడని సభ వారు వి
ధాయకులతో జెప్పవలయును.

అభవిధాయకాః ప్రాజ్ఞుభాస్సంతః॥ (విధాయకులు తూర్పు
ముఖముగా నుండవలయును) సముత్థాయానువాదక మిదం వదేయుః॥
(విధాయకులు నిలనబడి యనువాదకునితో నీక్రింద జెప్పఁ బోవుప్ర
కారము జెప్పవలయును. త్వయావిజ్ఞాపితానాం పాపానాం అపనోద
కప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చేద్యం॥ ప్రాయశ్చిత్తమును వినుడు. ఏతత్ప్రాయ
శ్చిత్తమునకు మరణాంతప్రాయశ్చిత్తము, ద్వాదశాబ్ద వతాదిప్రాయ
శ్చిత్తము, కృచ్ఛాచాంద్రాయణోపవాసాదిప్రాయశ్చిత్తము, దేవ
బ్రాహ్మణపూజాది ప్రాయశ్చిత్తము, ధర్మకార్యకరణ ప్రాయశ్చిత్త
ముగోమూత్రయావకాహరప్రాయశ్చిత్తము కృష్ణాన్నాది పుణ్య
క్షేత్రస్నానము, రుద్రాభిషేకము, వేదపారాయణము, తురకర్మము
బ్రాహ్మణ సమారాధనము దేవతాప్రీతి దేవతాప్రదక్షిణముపోడశ
మహాదానములు దశ దానములు, మొదలగునవి

ఇవన్నియు నాచరింపవలయును. తద్గోషములు పరిహారమగు
ను. పిమ్మట అనువాదకుఁడు యజమానురాలిని జెప్పవలయును.

తతః అసమర్థోవా మితిభూయాత్ ఇతికర్తా॥

పిమ్మట (కర్త) అనువాదకునితో ఇట్లుగా జెప్పవలయును.

అయ్యా నన్ను రక్షింపవలయును. కాము సైనికద్విన ఆప్రాయ
శ్చిత్తములన్నియును విడిచి నేను అసమర్థురాలను బీదరాలును ఆ
ప్రాయశ్చిత్తములను నూలునం॥ నేను జీవించియుండినను జరుపలేను.
నాకు జీవితము సరిపోవుచు జెను. గనుక నన్ను రక్షించినాకుకృతా
ర్థత కలుగునట్లు తాము వాకుఁడగినప్రాయశ్చిత్తమును అనుగ్రహిం

పుడని రామవిధాయకులతోఁ జెప్పకొరినాను అని కర్తలనువాదకునిఁ జెప్పవలయును. అనంతరమందు విధాయకులతో అనువాదకుడఁ జిన్నది అనిమధురాలని విభావనంబు చేయవలయును.

అథ విధాయకానుష్ఠానమర్థశ్చేత్ తద్విశ్వామూయం సంపూర్ణంకురు॥ తద్యథా॥ యురకర్మ పంచగవ్యప్రాస వేదపారాయణ సిద్ధులైన ప్రాజాపత్యోపవాస అష్టోత్తరతబ్రాహ్మణభోజన ప్రాచ్యోదీచ్యా గగోవాస షోడశమహాదాన దశదాసవిశేషదానసహితం సంపూర్ణంకురు॥ పూతాభవః గోత్రాయాః నామధేయాయాః తవజన్మాభ్యోపాజ్ఞస్మక్రభృత్యేత త్తణపర్యంతం త్వయాకృతేభ్యఃప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకేభ్యః మహాపాతకవ్యతిరిక్తేభ్యః మహాపాతకాది ఉష్టరూపాతి పాతకేభ్యః మహాపాతకప్రతాతిదేశికయాపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః సుకలీకరణేభ్యః మలిసికరణేభ్యః అపాతీకరణేభ్యః జాతిభంశకరేభ్యః క్షకీర్ణకేభ్యః రహస్యకృతేభ్యః అజ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః అజ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః జ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానశ్చైత్యంతాభ్యస్తేభ్యః నిరంతరాభ్యస్తేభ్యః చిరకాలాభ్యస్తేభ్యః బహుభ్యో బహువిధేభ్యః సర్వేభ్యః పాపేభ్యోముక్తో భూయా విముక్తోభూయా॥ ఇతివదేత్ । ఇత్యను గృహ్యంతుభవంతః॥ సాశుద్ధాభవతి॥ పునఃవదేత్ । అనువాదకుండు ఆచిన్నదానితో సభవారు ఆజ్ఞయిచ్చిప్రకారము పాయశ్చిత్తమును నీవు ఆచరింపవలసినది నీవు అట్లు జేసెదవేని జన్మక్రభృతి ఏతావత్సర్వంతః జ్ఞానకృత అజ్ఞానకృత సమస్త పాపములనుండియు విముక్తురాలవగుమన, అనిఆచిన్నదానితో అనువాదకుడు చెప్పవలయును.

(పిమ్మట) పరిషదంగంధాక్షి తైరల కృత్యం॥ తాంబూలదక్షిణాది కందద్యాత్ ॥ (అథవపనం) సునాసిసీలకువదనముకూడదు, వీధవలకు ముఖ్యముగా ఆచరింపవలయును.

ఏతత్ప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యంగ వపనంకరిష్యేశ్లో॥ యానికాని
చపాపానిబ్రహ్మహత్యాసమానిచ । కేశానాశ్రిత్యతిష్ఠంతి తస్మాత్కే-
శావపామ్యహ్యం॥ స్నాత్వా॥ మయాఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాము-
ఖ్యతాంగ త్వేన దంతధావనంకరిష్యే॥ ఆయుర్బలమితి దంతశుద్ధిం కృ-
త్వా॥ పుణ్యోదకేనస్నానంకృత్వా॥ రుద్రాయనమః ఇతిభస్మధారణం
కృత్వా॥ (అథదశవిధస్నానాని) శ్లో॥ భస్మగోమయ మృద్వారిపంచగ-
వ్యానులేపనైః । మలాపకర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచాపనుత్తయే ।
భస్మగోమయ మృద్వారి పంచగవైశ్య సతఃపరం । గోమూత్రంగోమ-
యంక్షీరందధిసర్పిఃకుశోదకం॥ మమసమస్త పాపక్షయార్థందశవిధస్నా-
నమహం కరిష్యేశ్లో॥ మృన్మేహరకృతంపాపం । మృన్మేభవశుభప్ర-
దా । మూర్ధ్నిత్వలేపనాద్దేవి । పరమాస్తుగతిర్మమ॥ ఆదామృత్తికా-
స్నానంకృత్వా॥ భస్మస్నానం । మత్తికే బ్రహ్మగూపేత్వం । మత్తి-
కేవిష్ణురూపిణి । సుకృతందుష్కృతంచైవ । మాంప్రపయపరాం-
గతిం । అథ గోమయస్నానం । గంధద్వారాం దురా ...
యం॥ మృత్తికాస్నానం॥ సోనాపృథివి...సాప్రథాః॥ వారిస్నానం॥ ఆ

పోహిస్తామయో — యథాచనః॥ గోమూత్రస్నానం॥ ఓంభూర్భువ-
స్సుః...యాత్ ॥ గోమయస్నానం॥ గంధర్వారాం - శ్రియం॥క్షీరస్నా-
నం॥ ఆప్యాయస్వ...నంగధే॥ దధిస్నానం॥ దధికావణ్ణో...తారిషత్ ॥
ఆజ్యస్నానం॥ శుక్రమసి ... సారజ్జిభిః॥ కుశోదక స్నానం॥ దేవస్వ-
త్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాం సరస్వ-
త్యైవాచోయంతుర్యం (తేణగ్నేస్త్వా సామాజ్యే వ్యాభిషించామి॥
తతఃఅసుమర్షణస్నానం కరిష్యే॥ ఋతంచసత్యంచా భీదాత్తవసోధ్య-
జాయత । తతోరాత్రిరజాయతతతసముద్రోఅర్ణవః — ద్యావాపృథి-
వోహ్యద్విగర్భాయగ్ం సగ్ంశిశాధి॥ ఇత్యసుమర్షణస్నా-
నంకుర్యాత్ ॥ పూర్వోక్త-శుభతిథౌమయాఆచరిష్యమాణప్రాయశ్చి-
త్తస్యప్రాచ్యంగ త్వేన నాందీశాద్ధం సర్వధర్మసహితం యథాశక్తి

హిరణ్యకశిపౌః సర్వప్రాయశ్చిత్త కాలమందు కొన్ని దేశములయం
దుసాంద్రశ్రాద్ధము ప్రీలచేత జరిపించుటయేలేదు. ఆశ్రాద్ధముచేయ
కపోయినను శక్తి లది శ్రీవిష్ణుప్రీతిగ హిరణ్యదానము మాత్రముత
ప్పక జరింపవలయును. ఏవంగుణ + శ్రీమహావిష్ణుమద్దిశ్య + ప్రీత్య
ర్థం యథాశక్తి హిరణ్యదానంకరిష్యే॥ అథహిరణ్యదానం కుర్యాత్ ॥

ప్రాచ్యాంగ గోదానమ్.

ఏవంగుణ + ప్రీత్యర్థం మయా ఆచర్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్త
సాద్గుణ్యార్థం ప్రాచ్యాంగగోదానంకరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మ
ణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహా విష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఉభాభ్యామి
దంపాద్యం॥ నమోస్త్వ నంతాయనహస్ర మూర్తయే నహస్రపాదా
క్షిశిరోరుబాహవే । నహస్రనామ్నే పురుషాయశాశ్వతే నహస్రకో
టియుగధారిణే నమః॥ అయంవోగంధః అలంకారార్థాః.. మస్తుశ్లో॥
యజ్ఞ సాధనభూతాయా విశ్వశ్యామప్రణాశినీ । విశ్వరూపధరోదేవః
ప్రీయతామేనయాగవా॥ గవామంగేషుతిష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ । య
న్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాదతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ అన్తై బ్రాహ్మ
ణాయశ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయినే -గోత్రాయ

+ బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహీతే + గోత్రవత్త్యాః + నామధేయవ
త్త్యాఃఅహం॥ స్వర్ణశృంగాం రాశ్యఖురాం । తామ్రపృష్ఠాం కాంశ్య
దోహశాం । వస్త్రాలంకార సంయుతాం । కయస్సినీమిమాంగాం సవ
త్సంసదక్షిణాకాంసతా బూలాం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకామయమానః
(తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఇత్యుదకపూర్వందద్యాత్ । దేవ
స్యత్వానవితుః + పృతిగృహ్ణామి॥ రాజాత్వావరుణో నయతు దేవిదక్షి
ణేరుద్రాయగాం । తేనామృతత్వమస్యాం + ప్రతిగృహ్ణాతు॥ గోదాన
సాద్గుణ్యార్థందక్షిణాం + నమమ॥ తదంగదశదానాని కరిష్యే॥శ్లో॥గో
భూతిలహిరణ్యజ్యవాసోధాన్య గుడానిచరాప్యం లవణమిత్యాహుర్దశ
దానాఃక్రకీర్తితాః॥ ఇతిదశదానానికృత్వాతతః ప్రాచ్యాంగశాలాగ్ని

ఈమంస్త్రీగాం నకర్తవ్యం॥ అథపంచగవ్య ప్రాశనమ్॥ ఆచమ్య...
...ఏవంగుణ.....ప్రీత్యర్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనాభ్యం
కర్మకరిష్యమాణః + పుణ్యావావాచనం కరిష్యే॥ ఆదాగణాధిపతి
పూజాకరిష్యే॥ గణాధిపతీపూజాం పుణ్యావావాచనంచ కృత్వా

ద్రాభిషేకార్థం ఋత్విగ్వరణం దద్యాత్॥ శరీరశుద్ధ్యర్థం కృచ్ఛత్ర
యాణి దద్యాత్॥ అథపంచగవ్యవిధిః॥ శ్లో॥ గోమూత్రం స్థాపయే
త్సూర్యే॥ గోమయందక్షిణేన్యసేత్॥ క్షీరంతుపశ్చిమేస్థాప్యం॥ దధి
చైవోత్తరేణతు॥ మృతపాత్రం తథాగ్నేయ్యా మైశాన్యాంతుకుశో
దకమ్॥ స్థాప్య పశ్చిదేకపాత్రే తతస్సోత్తరే సానియోజయేత్॥ బ్ర
హ్మకూర్చోద హేత్సర్వం ప్రదీప్తాన్ని రివేదనమ్॥ పవిత్రంత్రిలోకే
షు దేవతాభిరధిష్ఠితమ్॥ ఓంభూర్భువస్సువః + ప్రచోదయాత్॥

ఇతి గోమూత్రం॥ గంధ ద్వారాంశ్రియం॥ ఇతి గోమయం,
ఆప్యాయస్వ.....సంగధే॥ ఇతిక్షీరం॥ దధికాన్త్యో అ.....తా
రిషత్॥ ఇతిదధి॥ శుక్ర మసి.....రశ్మిభిః॥ ఇతిఆజ్యం॥ దేవస్యత్వా
.....సించామి॥ ఇతికుశోదకమ్॥ నిధాయ॥ ఓమ్ఇతిబ్రహ్మకూర్చేన
త్రిరాలోద్య॥ నారాయణనారాయణ॥ ఏవంగుణ...ర్థం మమసమస్త
పాపక్షయార్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనం కరిష్యే॥ శ్లో॥ య

త్వగస్థిగతం పాపం దేహేతిష్ఠతి మామకే॥ ప్రాశనం పంచగవ్యస్య
దహత్యగ్నిరివేం ధనమ్॥ గోమూత్రం గోమయం క్షీరందధిపర్పికుశో
దకం॥ నిష్పిబే త్పంచగవ్యంతు పవిత్రం కాయశోధనమ్॥ ఇత్యుక్త్వా॥
నారాయణ ఇతి మంత్రేణ పంచగవ్యం సర్వం పిబేత్॥ ఆచమ్యసూ
ర్యావలోకనం కుర్యాత్॥ పంచగవ్యప్రాశనంవిప్రద్వారా కార్యం॥
పునః కృచ్ఛత్రయాత్మక ప్రాయశ్చిత్తం కుర్యాత్॥ కృచ్ఛత్రయాణి
బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్॥ ఆచమ్య.....ర్థంప్రాయశ్చిత్తోదీచ్యాంగ
గోదానం కరిష్యే॥ నిధిప్రకారేణ గోదానంకృత్వా॥ తతఃయథాశక్తి

మహానానిబ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ || ఇతి ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ
సమూహః || అథ సుమంగలీప్రాయశ్చిత్తమ్.

స్నాత్వాఽచమ్య...ఏవం ... ర్థం మమజన్మాభ్యాసాజ్జన్మ
ప్రభృత్యేతత్క్షణపర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం సమస్త
పాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తాభ్యంకర్మకరిష్యమాణస్తదం గర్వే
న తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం ... పుణ్యాహవాచసం కరిష్యే || ఆచారాపతి
మభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచయిత్వా ఆచమ్య...ర్థం మమజన్మాభ్యా
సాజ్జన్మప్రభృత్యేతత్క్షణ పర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం
సమస్తపాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || పరిషద్దక్షిణాం
గృహీత్వా సమస్త సంపత్తి ... వదం || మమజన్మాభ్యాసాజ్జన్మ
ప్రభృత్యేతత్క్షణ పర్యంతం మధ్యవర్తినీకాలేసంభావితానాం పాపా
నాం స్వార్థక్రియాపరత్వ హీనజాతి పరపురుష సహవాస, దేవబ్రా
హ్మణదూషణ, గురుతిరస్కార, ఆత్మవిక్రయ, రసద్రవ్యాదివిక్రయ,
పతిపంచన నిరాకరణ, పరదూషణ, పరస్త్రీదోషనిరూపణ, సదాదు
ర్భాషణ, అన్యగృహవాస, సదాకోపస్వభావ, శిశుహానన, గోహానన,
పరద్రవ్యాపహరణ, మిత్రదోహ, భర్తృశ్వశురశిశూషణాహిత్య
భర్తరిదేశాంతరగతే దేహాలంకరణ, కన్యావిక్రయ, విశ్వాసఘాతుక,
విషదాయకత్వ, పక్షిభేదన శిశువధ, దేశత్యాగ, అజ్ఞానకృతసమస్త
పాపానాం మహాపాతకానాం, ఉపపాతకానాం, సంకలీకరణానాం,
మలినీకరణానాం, అపాత్రీకరణానాం, జాతిభ్రంశకరాణాం, అవకీర్ణ
కానాం, ప్రకీర్ణకానాం, రహస్యకృతానాం, మహాపాతకానాం, రహ
స్యకృత మహాపాతక సమరూపాఽతిపాతకానాం, ఉపపాతకానాం,
ఏవం బహునానాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామకనోదకం
యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిన్యఉపదిశంతు, మామనుగృహ్లాంతు
భవంతః || అనుగృహీణ సర్వప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం ... బ్రువంతు ||
అధికారసంపదస్తు || రిక్కినప్రయోగ మంతయు విధవాప్రాయశ్చిత్త

ములో నున్న ప్రకారమే జరుపుకొన వలయును. గ్రంథవిస్తరిభీతిచే వ్రాయఁబడదు॥ పంచగవ్యహోమము స్త్రీలకు వైకల్పికము.

ఇతిసువాసినీ ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ స్సమాప్తః॥

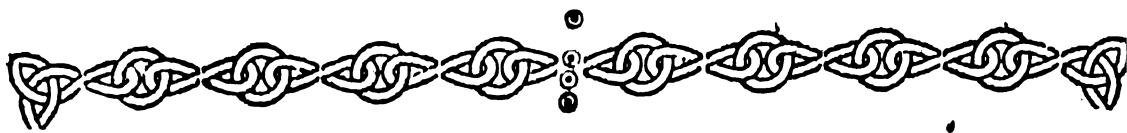
—వ ప న వి ధి.—

శ్లో॥ సర్వాన్కేశాంతసముద్భృత్య ఛేదయేదః గుళద్వయం! ఏవం నారీ కుమారీణాం శిరసో ముండనం స్మృతిమ్॥ తా॥ సువాసినీస్త్రీలకును కన్యలకును ప్రాయశ్చిత్తమందు వపనము చేయింపవలసి వచ్చినపుడు పెండ్లుకల నన్నిటినెత్తికట్టిరెండ గుళములు మాత్రము కత్తిరించవలె,

యాజుషశ్రౌతస్మార్తానుక్రమణికామాం

ద్వితీయభాగ స్సమాప్తః.

అథ తృతీయభాగ ప్రారంభః.

ఉ ప న ప్ర యో గః.

అతాదౌ అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తమ్.

శ్లో॥ యశ్చిన్ నామరూపాభ్యాం + సర్వేభ్యో మహాజన్మ
భ్యోనమః॥ ఆచక్షుః + ఏవంగుణ + శుభాఖ్యాశ్రీమాన్తోత్రః + నామ
ధేయః శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్యధర్మపత్నీ సమేతస్యమమ
కుమారస్య యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం (శ్వః) చౌలోపనయనాభ్యాంకర్మ
భ్యాగ్ంస్థస్కరిష్యమాణః పూర్వేద్వ్యుః ఇమం కుమారంజాతకర్మనా
మకరణాన్నప్రాశ నాంకురారోపణచౌలోపనయనాభ్యైః కర్మభిన్న
గ్ స్కరిష్యమాణస్తదంగత్వేనతిదాదాశుద్ధ్యర్థంవృద్ధ్యర్థం + స్వస్తి
పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ...ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థశ్రీ
మహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే ॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవా
చనంచసమాపయేత్ ॥ ...జాతాదికర్మణాముక్తకాలానుష్ఠానాభివా
త్ప్రాయశ్చిత్తముచ్యతే॥ ఆచక్షుః + ఏవంగుణ + మమకుమారస్య
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అనుపనీత ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ యథాశక్తిపరి
షద్దక్షిణాగృహీత్వా॥ ఆత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా శ్లో॥ సమస్తసంపద
త్సమవాప్తిహేతవస్సముత్థితాపత్కులధూమకేతవః॥ అపారసంసార
సముద్రసేతవః పునంతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆపద్స్థనధ్వం
తనహస్రభానవస్సమిహితార్థార్పణకామధేవః సమస్తతీర్థాబుష్ప
విత్రిమూర్తయోరక్షంతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః ॥ ఆధివ్యాధి
హరంస్యాణాం మృత్యుచారిద్ర్యనాశనం । శ్రీపుష్టికీర్తిదంపందేవిశ్రీ
పాదపంకజమ్ ॥ అశేషేహాకరిష్యన్నదీమాం విజ్ఞాపనామవధార్యము
యాసమర్పితా ఇమాంపరిషద్దక్షిణాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్య
మమ కుమారస్యజన్మాభ్యానాద (జన్మప్రభృతి) చౌలోపనయన

ర్య-శ-చ-ధ్యే స భావితానాం పాపానాం స-కా-న-వర్ణ భాజన
యి-త్రీ కృత్యత్యనేక స్తన్యపాననిజ స్తన్యపాన సహభోజనో
చ్ఛిష్టభోజన పర్యుషితాన్నభోజన-వివసనాన్నపాన- సహితీయ విజా
తీయసహచర క్షీడాసల్లాప సంస్పర్శన తిష్ఠన్ముత పురీషోగ్నజ-నా
దీనాంత తత్కలేశాచాభావప్రభృతీనాం స్వపాం దోషాణామప
నోదనార్థంపూర్వపూర్వకర్మాతి క్రమణదోషవిహరణార్థం ఉత్తరోత్త
రకర్మద్విజాధికార యోగ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థం చతుర్విగ్ం శత్యక్షరమం
త్రోచ్చరణద్విజాత్రమాధికార యోగ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థం శ్రీలక్ష్మీనా
రాయముద్ధ్యో + ప్రీత్యర్థం ఇనూంపావర్ణం శాస్త్రీయాం పరిషద్దక్షి
ణాయథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య- మామనుగృహ్యంతు భవంతః॥
అస్యకుమారస్య x కౌండిన్యస గోత్రోద్భవస్య x నామధేయస్య
దంతజననప్రభృత్యుపనయన శుభలగ్న పర్యంతం స భావితేభ్యః పా
పేభ్యోఽయంకుమారోముక్తోభూయాత్ విముక్తోభూయాత్ ॥ ఉప
నయనాధికార సిద్ధిర స్త్వితిభవంతో బ్రువంతు ॥ ఉపనయనా...స్తు॥

ఆచార్య x ఏవంగుణ x శుభతిథౌమమకుమారస్యాయుష్యా
భివృద్ధ్యర్థంశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యాజ్యకృచ్చాగ్నిణ్యాచరిష్యే॥శ్లో॥
స్వర్ణంపవిత్రమమల స్వర్ణంపాపప్రణాశని॥స్వర్ణంహింశంకరంయస్మా
దతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥అన్నైబ్రాహ్మణాయ- శ్రీమహావిష్ణుస్వరూ
పాయ-శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థంస్వర్ణకృచ్చిప్రత్యామ్నాయంయథాశ
క్తిహిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥శ్లో॥ధన్యంకరోసిదాతార
మహలోకే పరత్రచ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్యాదత శ్శాంతింప్ర
యచ్ఛమే॥శ్రీవిష్ణుప్రీత్యర్థంధాన్యకృచ్చిప్రత్యామ్నాయం- నమమ॥
శ్లో॥ కామధేనోఽస్సముదూభతం సర్వకతుమ స స్థితం దేవానామాజ్య
మాహారమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థం ఆజ్యకృ
చ్చిప్రత్యామ్నాయం + నమమ॥ శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమ
బీజవిభావసాః । అనంతపుణ్యఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ఇదం

కృచ్ఛ్రత్రయత్రత్యామ్నాయం యథాశక్తిహిరణ్యం + నమః! ఏభి
స్సన్ద్భానాన్యజ్ఞ కృచ్ఛ్రైర్భగవాన్ తస్మాత్కృత్కీర్తిమహావిష్ణుస్సుప్తి
తోవరదో భూత్వామమకుమారస్య శరీరశుద్ధిం కుర్యా దతిథవంతో
బ్రువంతు! శరీరశుధిరస్తు || అనుపనిగప్రాయశ్చిత్తం సమాప్తమ్.

అథ పాహిత్రయోదశ హోమాః.

ఆచమ్య x శుభతిథౌమమ కుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
జాతకర్మాదీనాంత తత్కాలేషుత తత్కర్మాకరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థంపా
హిత్రయోదశ హోమఃకరిష్యే || తదంగమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ||
స్థాడితోల్లేఖనాది చతుష్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ || పూర్వపరిషేచ
నంకృత్వా || సువేణచతుర్గ్రహీతమాజ్యంగృహీత్వా || ఓంపునర్హారా
నివర్తస్వ పునరగ్న ఇషాయమా | పునర్నః పాహివిశ్వత స్వాహా ||
అగ్నయఇదం || సహరయ్యానివర్తస్వాగ్నే పిన్వస్వ ధారయా | విశ్వస్మి
యావిశ్వతస్పరిస్వాహా || అగ్నయఇదం || భూర్గ్నయేచపృథివ్యైచమ
హతేచ స్వాహా || అగ్నయేచపృథివ్యైచ మహతఇదం || భువోవా
య వేచూతరితూయ చ మహతేచస్వాహా || వాయవే చాంతరి
తూయ చ మహత ఇదం | సున రాదిత్యాయ చదివే చమహతే చ
స్వాహా || ఆదిత్యాయ చ దివేచ మహత ఇదం || భూర్భువస్సువశ్శ్చంద్ర
మసే చనక్షత్రేభ్య శ్చదిగభ్యశ్చ మహతే చ స్వాహా | చంద్రమసే
చ నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యోమహత ఇదం || పాహి నో అగ్న ఏనసేస్వా
హా || పాహి నో అగ్న ఏనస ఇదం || పాహి నో విశ్వ వేదసే స్వాహా |
పాహి నో విశ్వ వేదస ఇదం || యజ్ఞం పాహి విభావసో స్వాహా || యజ్ఞం

పాహివిభావసవళదం॥ సర్వం పాహి శతక్రతోస్తాహ॥ సర్వంపాహి
శతక్రతవళదం॥ పాహినో అగ్న వకయా-పాహ్యుతద్విరీయయా॥ పా
హ్యుర్జా తృరీయయా॥ పాహిగీర్భి శ్చతస్త్వభిర్వస్తో స్వాహా॥ వసవ
ళదం॥ పునర్హుర్జానివ రస్త్య పునరగ్న ఇషాయుషా॥ పునర్హుఃపాహి
విశ్వతస్స్వాహా॥ అగ్నయళదం॥ సహరయ్యానివ రస్త్యాగ్నే పిస్వస్త్య
ధారయా॥ విశ్వస్నియా విశ్వతస్త్వరిస్త్యాహా॥ అగ్నయళదం(నమమ)॥
సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సువస్త్యాహా॥ ప్రజాపతయ
ళదం(నమమ) అదితేఽన్వమగ్న్స్థాః + ప్రాసాహి॥ ఇత్యుత్తరపరిషే
చనంకుర్యాత్॥ అనేన పాహిత్రయోదశహోమేన భగవాత్సర్వా
త్మకఃశ్రీయజ్ఞేశ్వరః సుప్రీణాతు॥ మమకుమార స్యాయుష్యాభి వృద్ధిర
స్త్వీతిభవంతోబ్రువంతు॥ అన్యకుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥
పాహిత్రయోదశ హోమప్రయోగ స్సమాప్తః.

నూత్రం. ౧॥ జాతంవాత్సప్రేణాభిమృశ్య॥
౨॥ ఉత్తరేణ యజుషోపస్థాధాయ॥

అథజాతకర్మప్రయోగః.

ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ-మమకుమార స్యాయుష్యా
భివృద్ధ్యర్థం జాతేన కర్మణా సగ్గ్ సక్రిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య దివస్సరీత్య
నువాకేన కుమార మభిమృశ్య॥ (జాతం వాత్సప్రేణాభిమృశ్య దివస్సరీ
త్యాదిభిః) (దివస్సరీ-పరిశబ్దః-పంచవ్యధానువాదీలయంజాతవేదాః
దివస్సరీ ప్రథమం జజ్ఞేత్సగ్ని రస్త్యద్విరీయం పరిజాతవేదాః॥
తృతీయమపుస్తమగా అజస్రమింధాన ఏనం జరతేస్త్యాధీ॥ విద్యా
తే అగ్నే త్రేధా త్రియాః॥ విద్యా తేనద్భువిభృతం పునుత్రావిద్యా

తేనామవరమం గుహాయద్విద్యాశముత్సం యత ఆజగంధ । సముద్రే
 త్యాన్తమణాఅవ్వం తర్నచతాఈధేదివోఅగ్నఃఉధా । తృతీయే
 త్వారజసితస్థివాగ్ంస మృతస్య యోనా మహిషా అహిన్వక । అక్రంద
 తగ్నిస్తనయన్నివద్యాః తామా రేహద్యీరుధస్సమం జక । శ్చేద్యో
 జ్జానో విహీ మిద్ధో అఖ్య దారోదసీ భా నునా భాత్యంతః । ఉశి
 త్వావకో అరకిస్సుమేథా మర్యేష్వగ్ని రమృతోనిధాయ । ఇయర్తి
 ధూమమరుషం భరిభ్రదుచ్చుకేణశోచిషాద్యామినతత్ । విశ్వస్య
 కేతు ర్భవనస్య గర్భావరోదసీ అపృణాజ్జాయమానః । వీడుంచద్ర
 మభినత్పరాయం జనా యదగ్ని మయజంతపంచ । శ్రీణా ముదారో
 ధరుణోరయీణాం మనీషాణాం ప్రార్పణస్సోమగోపాః । వసోస్సూను
 స్సహసోఅపురాజా విభాత్యగ్రఉషసామిధానః । యస్తేఅద్యక్తృణవ
 ద్భద్రశోచేపూపం దేవఘృతివంతమగ్నే । ప్రతం నయ ప్రతరాం
 వస్త్యోఅచ్చాభిమృమ్నం దేవభక్తం యశిష్ఠ । ఆతం భజ సోశ్రవసే
 ష్వగ్న ఉక్తఉక్త ఆభజశస్యమానే । ప్రియస్సూర్యే ప్రియో అగ్నా
 భవాత్యుజ్జతేన భినద దుజ్జనిత్వైః । త్వమగ్నే యజమానా అను
 ద్యూక । విశ్వావసూని దధిరేవార్యాణి । త్వయాసహద్రవిణమిచ్ఛ
 మానావ్రజం గోమంత ముశిజ్ఞో వివపుః । దృశానో రుక్మఉర్వాస్వి
 వ్యద్యాద్దుర్మషా మాయుశ్శ్రియేరుచానః । అగ్నిరమృతో అభవ
 ద్వయోభిర్య దేవంద్యారజనయ త్సు రేతాః॥ అస్మిన్నహమితి(పితృ)

యజమాంకఉపవేశ్య॥ అస్మిన్నహగంసహస్రం పుష్కామ్యధమానా
 స్స్వేవశే॥ అంగాదంగాదితిద్వాభ్యా మభిమంత్ర్య॥ అంగాదంగాత్సంభ
 వస్మిన్మాదయాదధజాయసే॥ ఆత్మావైపుత్రనామాస్సజీవశరదశ్శతం॥
 అశ్శబ్ధవహశుర్భవహిరణ్యపస్త్రతంభవ॥ ప్రశూనాంత్యాహింక్రాం
 శేణాభిజిహ్వామి (రాహిణ) శ్రీసుబ్యయ్యశర్మకాభ్యామేవ మూర్ధ
 న్యవహ్నిణం॥ అంగాదంగాత్సంభవస్స + జిహ్వామి॥ (రాహిణ) కాభ్యా
 మేవదక్షిణేకశేజపంచకృత్వా॥ అంగాదంగాత్సంభవస్స + (రాహిణ)
 సత్తత్రనామచ నిదిశతి॥ తద్రహస్యం భవతి॥ ...దశ్శేణ సావర్ణం
 నిష్టర్క్యం గ్రంథిం బధ్నాతి॥ తేనఘృతయుక్తం మధుమేధాంత ఇతి
 భాజో దధాత్విత్వం తేనకుమారం ప్రాశయేత్॥ మేధాం తేదేవ
 స్సవితామేధాం దేవీసరస్వతీ॥ మేధాం తేఅశ్వినాదేవావాధత్తాం
 పుష్కరస్రజా॥ త్వయిమేధాం త్వయిప్రజాంత్వయ్యగ్నిస్తేజోద
 ధాతు॥ త్వయిమేధాం త్వయిప్రజాంత్వయ్యాంధ్ర ఇంద్రియం దధా
 తు॥ త్వయిమేధాంత్వయి ప్రజాం త్వయిపూర్వో భాజోదధాతు॥
 (భాజోదధాత్విత్వం తేనకుమారం ప్రాశయేత్) క్షేత్రియైశ్వేతిపం
 చభిస్సగ్గ్సాపయిత్వా॥ క్షేత్రియైశ్వానిర్ముత్యైశ్వాద్రుహణ్ముం
 చామివరుణస్య పాశాత్॥ అనాగస్తా బ్రహ్మణేత్వాకరోమి శివేతే
 ద్యావా పృథివీఉభేతమే॥ శంతేఅగ్నిస్సహాద్భిరస్తుశం ద్యావాపృ
 థివీ సహవాపధీభిః॥ శన్తుతరిత్యగం సహవాతేన తేకంతే చత్రసః

ప్రతికోశవంతు । యాదైవీశ్వరప్రసాదః) దిశోవారీపత్నిరభి సూర్యో
 విచక్షుః । కాశాంత్యాఽజరంభ ఆదధామి ప్రయత్నిషతు నిరఃకురిం
 తరాచైః । అమాచియిత్సోన్మాతాదవన్త్యోద్యుహాః పాశాన్మరఃకు
 న్త్యై నోదమాచి । అహంసామితి మవిదక్ష్యోన్యన మప్యభూ ద్భద్రే
 నుక్తతస్యోశే । సూర్యమృతం తమస్తాగ్రాహ్యాయదేవా అముంచ
 న్మనృజన్యనసః । ఏవమహమిమంక్షేత్రియాజ్ఞామిశగ్ంసాద్ధృవా
 ముంచామి పరుణస్యపాశాత్ ॥ వ్యావృత్తిభిఃకారచతుర్థాభిఃపృష
 తాజ్యం కాగ్ంసేన సకృత్కమారం ప్రాశయేత్ ॥ భూస్వాపేతి
 చతుర్భిర్నిధాయః । భూస్వాహాః । భువస్వాహాః । సువస్వాహాః । ఓగ్ం
 స్వాహాః । అద్భిశ్శేషగ్ంసగ్ం సృజ్యగోపేనినయేత్ । మాతేకుమార
 మితిమాతురంక ఆధాయ । మాతే కుమారగ్ం రక్షో వధీన్మాధేను
 రత్యాసారిణీ । ప్రియాధనస్యభూయావధమానాస్వేక్షృహే ॥ అయం
 కుమార ఇతిమాతుర్దక్షిణగ్ం నైనం ప్రతిధావ్య ॥ అయం కుమారో
 జరాం ధయతుద్భిర్ఘమాయుః । యస్మైత్వగ్ం నైవప్రప్త్యా యాయు
 ర్వర్వోచ్యయశోబలం ॥ యదూభమేరితిద్వాభ్యాం పృథివీమభిమంత్రియ ।
 యదూభమేర్హృదయంద్రివిచంద్రమసిశ్రిగం । తదుర్విపశ్యం మాహం
 పాత్ర మఘగ్ం రుదం । యత్యై సుసీమే హృదయం వేదావాం త
 త్ప్రజాతే । వేదామృతస్య తెవయంమాహం పాత్రమఘగ్ం రుదం ।
 నామయతీతి యజుషాతత్ర నిన్నినిష్ఠం కుమారముపస్సృశ్య । నామ

యతినరుదతి యత్రవయు వనామసియత్ర చాభిమృశామసి || ఆప
 స్సుప్తేష్వితికుమారస్య శిరస్సమీపేఉదకుంభానిధాయ || ఆపస్సుప్తే
 షుజాగ్రతరతాగ్ంసి నిరితోనుదధ్ధ్ || తత్రాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యపరిస్తీర్య
 పరిపిచ్య-సష-పాన్ఫలీకరణమిశానం జలినానకృదవదాయతుష్టి
 జహుయా దయంకలిఖితి స్వాహం తేఽస్త్రే ప్రతిమంతం తచ్ఛేషం
 పునస్స్వాహా కారపూర్వంద్విజ్జహుయాత్ || ఏవంగుణ + శుభతిథౌ
 మమకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అనయోర్బాల సూతికయో
 శ్చండాలాదిపిశాచేభ్యోరక్షణార్థంఫలీకరణమూమంకరిష్యే || అయం
 కలింపతయంతగ్ శ్వానమిహోద్వృద్ధం | అజాంవాశితామివ మరుతఃప
 ర్యాద్ధ్వగ్ స్వాహా || మరుద్భ్యిదం || స్వాహా-మరుద్భ్యిదం || స్వాహా
 మరుద్భ్యిదం || (ఏవంసర్వత్ర) శండేరథశ్శండి కేరఉలూఖలః | చ్యవనో
 నశ్యతాదితస్స్వాహా || మరుద్భ్యిదం | అయశ్శ్చోమర్క ఉప్రవీర
 ఉలూఖలః | చ్యవనోనశ్యతాదితస్స్వాహా || మరుద్భ్యిదం || కేశినీ
 శ్వల్లోమినీః ఖజాప్రోఽజోపకాశినీః | అపేతనశ్యతాదితస్స్వాహా || మరు
 ద్భ్యిదం || మిశ్రవాసనః కాబేరకారతోరాజేనప్రేషితాః || గ్రామగ్ం
 సజానయోగచ్ఛం తీచ్ఛతోఽపరిదాక్రతాత్స్వాహా || మరుద్భ్య
 ఇదం | ఏతాఃఘ్నతైతాన్యస్త్రీ తేత్యయం బ్రహ్మణస్సుత్రః | తా
 నగ్నిః పర్యసరత్రానింద్ర) స్తాన్ఫృహస్సతిః | తానహం వేద బ్రాహ్మణః
 ప్రమృశతః కూటదంతాన్వికేశాః లంబనస్తనాన్ధాన్స్వాహా || మరుద్భ్య
 ఇదం || నక్తంచారిణ ఉరస్త్రీశాః చూలహస్తాన్కపాలపాః | పూర్వ

ఏమాం పితే త్యుచ్చైశ్చ శ్రావ్య కణకః । మూతా జఘన్యా సర్పతి
గ్రామే విధుర మిచ్చతీ స్వాహా॥ మరుద్భ్యుదయం॥ నిశీధచారిణీస్వసా
సంధినా ప్రేక్షతేకులం॥ యాస్వపంతం బోధయతి యస్యై విజాతా
యామనః । తాస్తా త్వం కృష్ణవర్మనే క్షోమానగ్ం హృదయం
యకృతే । అగ్నే అక్షిణినిదహ స్వాహా॥ మరుద్భ్యుదయం॥ స్వాహా॥
మరుద్భ్యుదయం । స్వాహా॥ మరుద్భ్యుదయం॥ ప్రవిష్టేప్రవిష్ట ఏవంతూష్ణీ
మగ్నా వావప తేతి॥ అదితేన్వమగ్నస్థాః + ప్రాసావీః॥ అనేసఫలీకర
ణహూమేన భగవాన్ త్వర్వాత్మకః...అస్యకుమారస్యాయుష్యాభి
వృద్ధిర్ స్వీతి భవంతో బ్రువంతు॥ అస్యకుమార + రస్తు॥

జాతకర్మప్రయోగస్సమాప్తః.

శ్లో॥ ఆయంకలింపతిశండ అయశండయిత్రమః॥ కేశినీమిశ్ర వాసా
పి ఏతాస్సనతతఃపరం । నక్తంచారినిశీధంచ ఫలీకరణవిధీయతే॥

• జాతకర్మవిధి.

జాతకర్మప్రకరణే॥ ధర్మశాస్త్రప్రమాణానివత్సృతే॥ శ్లో॥ జాతే
పుత్రేపితుస్సానం సచేలంతువిధీయతే॥ జాతకర్మతతఃకుర్యాచ్చాచ్యుద్ధ
మభ్యుదయంతరః॥ కాలవ్యతిక్రమేనైవ మేధాజనకమిష్యతి । వ్యతిక్ర
మేపిదాతవ్యం స్నానదానవిధిక్రియా॥ గర్భాభానేవివాహేచసవనేజా
తకర్మణి॥ నామోపాకర్మస్నానేషు ప్రతేషుచసమాపనే॥ బ్రాహ్మణా
న్భోజయేదంతే వాచయేదాశిష స్తతః॥ సీమంతోన్నయనంచైవ అన్న
ప్రాశనచాలయో॥ ఉపనీశేచగోదానే త్వాదావేవవిశేషతః । సూత
కాంతేవివాహంతే స్నాతాంతేప్రథమార్తవేపుంసిప్రతోపనిష్కాం
తేపుణ్యాహంతువిధీయతే॥ నామాదినాందీకరణం పుణ్యాహంద్విజభో
జనం । రత్నబంధనమన్నాది చాలావ్యంకురమేవచ॥ కాశ్యేషుక్రియ
మాశేషు బహూనామథ నాద్వయో॥ రత్నంకురౌసకృన్నాందీవహా

మౌచైవ పృథక్పృథక్ || జాతనామవ్రతస్నాన ప్రవేశేషునకాతుకం |
 నాజ్కురంపుంసవాద్యానాం పుణ్యాహంసర్వకర్మసు || నామకర్మచజా
 తేష్టిం యథాకాలసమాచరేత్ | అతిపాతేచకుర్వీత ప్రశస్తేమాసిపు
 ణ్యభేయస్యాః క్రియాయాన్సంప్రప్తోక్తః కాణ్ మానైర్ది నైరపి | తస్యాం
 నమాసదోషో స్తిమూఢత్వంజీవశుక్రయోః || ఇతివచనంతత్కాలవిష
 యంద్రవ్యాభావేద్విజాభావేప్రవాసే పుత్త్రజన్మని ఆమత్రాద్ధంప్రకు
 ర్వీతమాతాపిత్రోః క్షయదృతే | అతఃపశ్యాన్నత్రాద్ధంజాతకర్మనిపిద్ధం ||
 జాతేకుమా రేతదహఃకామంకుర్యాత్ప్రతిగ్రహః | హిరణ్యధాన్యగోవా
 సస్తిలాన్నగుడసర్పిహం || తత్రసర్వంప్రతిగ్రాహ్యోకృతాన్నంతువిసర్జ
 యేత్ | భక్షయిత్వాతుతన్మోహ ద్విజశ్చాద్రాదాయణంచరేత్ || ఆశౌ
 చేతుసముత్పన్నే పుత్త్రజన్మయదాభవేత్ | కర్తుస్తాత్కాలిక్ శుద్ధిః పూ
 ర్వాశౌచేనశుద్ధ్యతి || పుత్త్రజన్మనియాత్రాయాం శర్వర్యాం దత్తమ
 క్షయం || ఋణమస్మిన్ సన్నయతి అమృతత్వంచగచ్ఛతి | పితాపుత్ర
 స్యజాతస్యపశ్యేచ్ఛేజ్జీవతోముఖమ్ | కించ జ్యోతిస్సారే ||

శ్లో || జాతకేనామకేచైవ అన్నప్రాశనచాలయోః |

ఉపనయనేవివాహేచ పత్నీ పుత్త్రస్తుదక్షిణే |

దర్పణే || శ్లో || పుత్త్రజాతేపితృస్నానం సచేలంతువిధీయతే |
 యావన్నచ్చిద్యతేనాశం తావన్నాప్నోతిసూతకం | చిన్నేనాశేతతః
 పశ్చాత్సూతకంతు విధీయతే... సర్వపాన్థలికరణమిశ్రానింజలినాం
 స్మిన్నేవాగ్నావాగ్యతాఆవపతేతి | ఏవమహరహరానిర్దశతాయాః | ఏష
 మహరహః ప్రవిష్టేప్రవిష్ట ఇత్యాదిరానిర్దశతాయాః | అయంకలిమిశ్యే
 తైర్మృతైర్మృతదహరేవ | ఆజ్మర్యాదాయాం | తేనదశమేహని
 రాత్రౌక్షిపంతి || శ్లో || ఏకాదశేప్రతిష్ఠాప్యజాతకాగ్నిం యథావిధి |
 ప్రాణాయామేనచాగూర్య పశ్చాజ్జాతాభిమర్శనమ్ |

జాతకర్మవిధి స్సమాప్తః.

జాతాదిసూతశీకర్తవ్య నిబంధనాని.

శ్లో॥ జాతాదిపంచమేష ప్తేనిశీగే బలిమూసారేత్ । అర్చయేదష్ట
దిక్పాలాగీరివాదిత్రనిస్సవై॥ కృత్వా జాగరణం దీపైః సూక్తశ్చాంతై
శ్చ సాతకైః॥ ద్వాదేద్వితీయభాగే చ వర్తులైశ్చాపికజ్జలైః । ప్రథమే దివ
సేషష్ఠే దశమే చైవ సప్తధా । త్రిష్వాశౌచం నకుర్వీత సూతశీపుత్ర
జన్మని । దద్వాత్తు ప్రథమే దానం షష్ఠీనా పంచమేషివా । దశమే
బలిదానం న్యాదన్న దానంత్యైవ చ ॥

తా॥ పుట్టినదినము మొదలుకొని ౧-౬-౭ దినముయొక్క రాత్రియందు బలిని
వేయవలయును. గీతవాదిత్రనిస్సవములచే నష్టదిక్పాలకుల బూజింపవలయును. దీపము
లచేతను, సూక్తములచేతను, శాంతిపాఠములచేతను, జాగరణము చేయవలయును, ద్వార
ముయొక్క ద్వితీయభాగమునందు వర్తులములగు కజ్జములచేత ప్రథమదివసమందును షష్ఠ
దినమందును శాంతి దినమందును, ఏకప్రకారములుగ రచియింపవలయును. పుత్ర
జన్మాశౌచము ౧-౬-౭ దినములందులేదు. అనఁగా ప్రథమదివసమందు దానము
నుజేయవలయును. అట్లునే ముటకు వలనుపడనియెడల ౧-౬ దినములందు దానము జేయ
వలయును. ౧౦ దినంబున బలిదానముచేయవలయును. ఏకాదశాహ్నే శుచిరూఢ
త్వా బ్రాహ్మణాభోజయే దితి ప్రయోగసారేచోక్తం. ౧౧ దినంబున
పుణ్యాహవాచనమును జరిపించి బ్రాహ్మణులను భోజనముచే తృప్తిపఱుచవలయునని
ప్రయోగసారము.

అథ పత్నీకుమారోప వేశనమ్.

ప్రయోగసారిజాతే॥ శ్లో॥ సంస్కార్యః పురుషోవాపి స్త్రీవా
దక్షిణతోభవేత్ । సంస్కారకస్తునర్వత్రతిష్ఠేదుత్తరతస్సదా । స్మృత్యం
తరే॥ జాతశేనామకేచైవ పౌష్కప్రాశనకర్మణి । నిష్క్రమేచైవచాతే
చపత్నీపుత్రీస్తుదక్షిణై గర్భాధానేపు నవనేసీమంతోన్నయనేతథా ।
వధూప్రవేశేచైవ పునస్సంధానవచా పూజనేమధుపర్కస్యకన్యా
దానేత్యైవచ । కర్మస్వేతేషువై భార్యాదక్షిణతూపవేశయేత్ ।
కన్యాపుత్రీవివాహేచగోదానేవత్రబంధనే । ఆశీర్వాదేభిరేవపత్నీ
తూత్తరతోభవేత్ । వాపీకూపతలాకానాం ప్రతిష్ఠానామహూర్త
నే । వ్రతాదాశాంతికేచైవ పత్నీశ్చాదుత్తరేనదా । శాంతిశేషుచ

సర్వేషుక్తతిష్ఠోద్యాపనేషుచ । వామేతూపవిశేర్పత్తి వ్యాఘ్రస్య
వచనంయథా॥

తా॥ సంస్కరింపదగినది పురుషుడైనను స్త్రీయైనను, దక్షిణభాగమునందుం
డవలయును. సంస్కారకుడుత్తరదిక్కుననుండవలయునని ప్రయోగ పారిజాతమునం
దుఁజెప్పఁబడియె స్మృత్యంతరిమందుజాతకర్మ. నామకరణము, అన్నప్రాశనము, ని
ష్క్రమణము, చాలము, అనుకర్మలయందు పత్తి పుత్తులు దక్షిణభాగముననుండవల
యును. గర్భాధానము, పుంసవనము, సీమంతోన్నయనము, కథాప్రవేశము, పునస్సం
ధానము, మధుపర్కపూజనము, కన్యాదానము లనియెడికర్మలయందు దక్షిణదిక్కు
నభార్యనుగూర్చుండఁ బెట్టవలయును. కన్యాపుత్తులవివాహమునందును, గోదానము
నందును, వ్రతబంధనమునందును, ఆశీర్వాదమునందును, అభిషేకమునందును, భార్యకు
త్తరదిక్కుననుండవలయును. వాపీకూపతటాకములయొక్కయు, తత్ప్రతివలయొక్క
యు, మహోత్సవమునందును, వ్రత దిక్కునందును, శాంతికవ్రతమునందును, భిక్షుత్వ
రముననుండవలయును. స్వవిధములగు శాంతికయందును, ప్రతిష్ఠోద్యాపనములయందు
ను, భాగ్యవామభాగమునందు గూర్చుండవలయునని చెప్పఁబడియె.

ఇతిపత్తి కుమారోపవేశసమ్ సమాప్తమ్. చ॥ ౮॥

అథ నామకరణమ్.

ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయు
ష్యాభివృద్ధ్యర్థంకుమారస్య సద్వ్యవహారార్థం నామధాన్యావహే॥ త
తోఽభ్యుదయం పుణ్యాహంచకురాత్ । కాంస్యపాత్రే తండులాన్ని
ధాయ॥ ఓంభూః + శుభతిథౌ మమకుమార స్యాయుష్యాభి వృద్ధ్య
ర్థంసభాసకలసత్పురుషమధ్యే నామప్రకటనసిద్ధ్యర్థంమాసనామ్నా
సక్షుత్రినామ్నా - వ్యావహారికనామ్నాచ సగ్గస్కరిష్యావహే॥

అథ మాసనామానీ.

చైత్రమాసే	కృష్ణః
వైశాఖమాసే	అనంతః
జ్యేష్ఠమాసే	అచ్యుతః
ఆషాఢమాసే	చక్రే
శ్రావణమాసే	వైకుంఠః
భాద్రపదమాసే	జనార్దనః

ఆశ్వయుజమాసే	ఉపేంద్రః
కార్తికమాసే	యజ్ఞపురుషః
మార్గశీర్షమాసే	వాసుదేవః
పుష్యమాసే	హరిః
మూఘమాసే	గోవిందః
ఫాల్గునమాసే	పుండరీకాక్షః

స్త్రీవిషయః.		స్త్రీవిషయః.	
చైత్రే	భూదేవీ.	ఆశ్వయుజే	చంద్రావతీ.
చైత్రశాఖే	కల్యాణి.	కార్తికే	లక్ష్మి.
జ్యేష్ఠే	సత్యభామా.	మార్గశీరే	వాదేవీ.
ఆషాఢే	పుణ్యవతీ.	పుష్యే	పద్మావతీ.
శ్రావణే	నూపిణి.	మాఘే	శ్రీదేవీ.
భాద్రపదే	ఇందుమతీ.	ఫాల్గునే	సావిత్రి.

అథనక్షత్రనామసంబుద్ధ్యా నిర్దిశతి-కథం.

శ్లో॥ రోరెమమృజ్యేచిషు వృద్ధిరాజాష్టా త్వేచ వాంత్యశ్రవ
శాశ్వయుక్షు । శేషేషునార్యోఽః కపరస్వరోంత్యస్వాప్సోరదీర్ఘ
స్సవిసగః ఇప్తః॥ రాహిణః - రైవతిః - మాఘః - మార్గశీర్షః - మృ
త్వేచ - పూర్వప్రోష్ఠపాదః - ఉత్తరప్రోష్ఠపాదః - వాంత్యశ్రవశాశ్వ
యుక్షు - అపభరణః - ఆపభరణః - శ్రవణః - శ్రావణః - శతభిషక్ -
శాతభిషజః - అశ్వయుక్ - ఆశ్వయుజః - శేషేషున - కృత్తికః - తి
ష్యః - ఫల్గునః - హస్తః - విశాఖః - అనూరాధః - శ్రవిషః - ఆర్ద్రా
కపరస్వరోంత్యః - ఆద్రకః - మూలకః స్వాప్సోరదీర్ఘ స్సవిసగః
ఇప్తః - స్వాతిః - పునర్వసుః - సర్వేషాంనక్షత్రనామ్నామ్.

అథవ్యావహారికనామసు. ద్వ్యక్షరం చతురక్షరంవా నామ
పూర్వమాఖ్యాతోత్తరం దీర్ఘాభిష్టానాంతం ఘోషవదాద్యంత రంత
స్థం - అపివా యస్మిన్ త్స్విత్యుపసర్గ స్వాత్తద్ధి ప్రతిష్ఠిత మితిహి
బ్రాహ్మణమ్! అయుజాక్షరంకుమార్యాః అవిషమాక్షరం కుమారస్య!
ఉత్తరోవరః॥ సువర్ణేనత్రికేఖా లిఖత్వా(ఉత్తరసమాప్తిః) స్త్రీపుం
నామ్నో రాద్యంతయోః శ్రీకారంలిఖత్వా-అథమాసనామనక్షత్రనా
మవ్యావహారికనామానిచలిఖత్వా! వ్యావహారికనామసమాక్షరంపుం
సః॥ అసమాక్షరంస్త్రీయః॥ ఓంఅసుసితేపునర్తస్మా + + + ము

పహ్వయతే॥ స్థిరో భవ-వరదో భవ-సుముఖో భవ-సుప్రసన్నో భవ-స్థి-
 రాసనంకురు॥ నామత్రయదేవతాభ్యో నమః ధ్యానాదిపాడశోపచా-
 రైరభ్యర్చ్య॥ అంగాదంగాదితిద్వాభ్యామభిమంత్ర్య॥ మూర్ధన్యవఘ్నా-
 ణం॥ అంగాదంగాత్సంభవసి హృదయాదధిజాయసే (వేదోవై) పుత్ర-
 నామాసినజీవశ్రద శ్శతం॥ అశ్శాభవ పరశుర్భవహిరణ్యసుస్తృతః
 భవప్రశూనాంత్రాహింకారేణాభిజిఘ్నామి + శర్మ॥ ఏవముత్తరా-
 భ్యాః మూర్ధన్యం వఘ్నాణమ్॥ అంగాదంగాత్సంభవసి + అభిజిఘ్నా-
 మి + శర్మ॥ మాసనామ్నాశీకృష్ణనామాసిదీర్ఘాయుర్భవ॥ నక్షత్ర-
 మ్నారైవతోఽసిదీర్ఘాయుర్భవ॥ వ్యావహారికనామ్నాశ్రీనివాసోఽ-
 సిదీర్ఘాయుర్భవ॥ ఇతిమాతాపితౄతత్తదుపర్యక్షతాః చ్చిశోశ్చిరసి-
 నిక్షిప్త॥ దీర్ఘాయుష్మాక్ భవ॥ అగ్నిరాయుష్మా సతిపగచమంత్రా-
 దక్షిణైకర్ణే జపేత్॥ అగ్నిరాయుష్మాం త్వ వనస్పతిభి రాయుష్మా-
 తేనత్వాయుషాయుష్మతం కరోమి॥ ౧॥ సోమ ఆయుష్మా త్వఽష-
 థిభి రాయుష్మా తేనత్వాయుషాయుష్మతం కరోమి॥ ౨॥ యజ్ఞ-
 ఆయుష్మాంత్సదక్షిణాభిరాయుష్మా తేనత్వాయుషాయుష్మతం కరో-
 మి॥ 3॥ బ్రహ్మయుష్త్తద్భూతై రాయుష్త్తేనత్వాయుషాయు-
 ష్మతం కరోమి॥ ౪॥ దేవా ఆయుష్మాత్తస్తేఽమృతేన పితృ ఆయుష్మాత్త-
 స్తేనత్వాయుషాయుష్మతం కరోమి॥ (పుత్రన్నిష్పిబత్వాయైర్వైపు-
 తమమృతగ్ం హిరణ్యమమృతా దేవాయుర్నిష్పిబతి.)

శతమానం భవతి శతాయుః పురుషశ్శతేంద్రియ ఆయుష్యే

వేంద్రియే ప్రతిష్ఠితమ్॥ అనేన నామ్నా వర్ధస్వ నామకరణాంగత్వేన సద్య
స్కాలహరణ్యాఽభ్యుదయికం బ్రాహ్మణాభోజయిష్యే॥ బ్రాహ్మ
ణభోజనప్రత్యామ్నాయం యథాశక్తిహరణ్యం తుభ్యమహంసంప్ర
దదేనమమ॥ దక్షిణాత్ వరః॥ అథాశీర్వాదః॥ తతఃకర్మణః పుణ్యాహం
కుర్యాత్॥ ... సర్వస్మాదాత్మనస్సంభూతాస్తి న జీవశరదశ్చ తస్మితియ
జమా-బ్రాహ్మణైస్త్రిన రమాశీర్వచనంకారయేత్॥...శ్లో॥ నామా
ద్భినాందీకరణ పుణ్యాహంద్విజభోజనం । రత్నబంధనమన్నాదిచాలా
ద్యంకురమేవ చ॥... మదనరత్నే బృహస్పతిః శ్లో॥ ద్వాదశేదశమేవా
పిజన్మహోఽపిత్రయోదశే । షోడశేమి శతౌ చైవ ద్వాత్రిం శేవ
ర్ణ తఃక్రమాత్॥ నారదీయే॥ సూతకాంతేనామకర్మవిధేయంస్వకులా
చితం । నామపూర్వంతు బాలస్య మంగళం సుసమాక్షరైః॥ తత్రైవ
గాగ్యః॥ మాసనామగురోర్నామదద్వాబాలస్యవైపితా॥ శంఖః॥ కు
లదేవతానక్షత్రసంబంధం పితా నామ కుర్యాత్॥ శ్లో॥ పుణ్యాహవా
చనేనామ్ని మధ్యమే స్వస్తిహచనే । సూక్ష్మా బాలకనామాస్తైస్వ
స్తీత్యన్య త్సమం భవేత్॥ నామకరణం సమాప్తమ్.

అథాన్నప్రాశనమ్.

షష్ఠీమాసస్యన్న ప్రాశనేనకర్మణా సగ్గస్కరిష్యామితిసంకల్పప్రా
ణానాయమ ఏవం... శుభతిథౌధర్మకర్మీ సమేతస్యమమకుమారస్యా
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థంఽమం + శర్కారం కుమారమన్నప్రాశనే సకర్మ
ణాసగ్గస్కరిష్యే॥ అన్నప్రాశనాంగత్వేన కర్మదౌ రత్నార్థం రత్నబం
ధనంకరిష్యే॥ రత్నబంధనదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానావాహనాదిషోడ
శోపచారపూజాంసమర్పయామి॥ బృహత్సముత్తరభృదప్రధ్వస్తే
యంత్రిష్టుభాజశ్శుభితముగ్రవీరంఽంద్రస్తోమేనపంచదశేనమధ్యమిదం
నాతేన సగరేణరక్షి॥ రత్నబంధన ముహూర్త + అస్తు॥ ఐటో రేవం

రక్షాబాధనం కర్తవ్యమ్॥ ననోననోభవతితి నవతంతుధారణాకుర్యా
త్॥ ఓంభూ॥ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంతూ
ష్టిమాచమనాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం నవతంతుధారణాకరిష్యే॥
నవతంతుదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానానాహనాదిషోడశోపచారపూజాం
సమర్పయామి॥ ననోననోభవతిజాయమానోఽహ్ని కేతురుషసామే
త్యగై॥ భాగందేవ్యేభ్యోవిదధాత్యాయన్నచంద్రమాస్తిరహిష్ఠీర్ణమా
యుః॥ నవతంతుధారణముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ అన్నప్రాశ
నాంగత్వేన కర్మణఃపుణ్యాహం వాచయిష్యే॥ కర్మణఃపుణ్యాహంకృ
త్వా॥ దధిమధుఘృతోదనానిసగ్ంసృజ్య భూరపామితిచతసృభిఃసకృ
త్కుమారంప్రాశయేత్॥ ఓంభూరపాంత్యేషధీనాగ్ంరసంప్రాశయా
మిశివాస్త్రప్రహషధయస్సత్వనమివాస్త్రప్రహషధయస్సతు + శ
ర్మ॥ భువోఽపాంత్యేషధీనాగ్ంరసంప్రాశయామిశివాస్త్రప్రహషధ
యస్సంత్వనమివాస్త్రప్రహషధయస్సంతు + శర్మ॥ సువరపాం
త్యేషధీనాగ్ంరసంప్రాశయామిశివాస్త్రప్రహషధయస్సత్వన
మివాస్త్రప్రహషధయస్సంతు॥ + శర్మ॥ భూర్భువస్సువరపాం
త్యేషధీనాగ్ంరసంప్రాశయామిశివాస్త్రప్రహషధయస్సత్వన
మివాస్త్రప్రహషధయస్సంతు॥ + శర్మ॥ ముఖంశోధయేత్॥
తైత్తిరీయేణ మాగ్ంసేనేత్యేకే॥ అన్నప్రాశనముహూర్తస్సుము
హూర్తోఽస్తు॥
ఇత్యన్నప్రాశనమ్ సమాప్తమ్.

అథ చాలప్రకరణమ్.

శ్లో॥ తృతీయేవత్సరేచాలం కుర్వీతహ్యుత్తరాయణే । శుక్లప
క్షే శుభాధేతుకృత్వాభ్యుదయికంతరః॥ (జన్మనోఽధితృతీయేవషే
చాలం పునర్వస్వాః) ఓ భూః + ఏవంగుణ + శుభతిథౌనుమకుమార
స్యాయుష్యాభిసృద్ధ్యర్థంచూడాకర్మణా సగ్గ్ సగ్గ్రిష్యే॥ చూడాకర్మణా
ఽంగ త్వేన కర్మాదౌరక్షాబధనకరిష్యే॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య
బ్రహ్మత్సమక్షత్రీభృద్వద్ధవృష్టియం । త్రిష్టభాజ శ్శుభిత్తముగ్గ
వీరిం ఇంద్రస్తామేన పంచదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణరక్ష॥
రక్షాబంధనముహూర స్సుముహూర్తోఽస్తు॥

బ్రాహ్మణానాం భోజనముపాయనవ, తీమంతవదగ్నేరుపసమా
ధానాది, పాత్రప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ జలద్వయం కుశాన్యవాన్
శలాలుదర్భపూజలాన్ శకృచ్ఛలల్యసీక్షిపేత్సనైవ చాలకర్మణి॥
పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాంతేఽన్వారధేకుమారే ధాతాదదాతునో
రయిమితిచతస్పభిః యస్త్వాహృదాకీరిణేతి చతస్పభిఃప్రతిమంత్రమష్టా
జ్యహుతి హుత్యా॥ ఓంభూర్భువస్సువరోం + ఓంచత్వారిశృంగా
గ్రయో షట్పత్ర ప్రయోగం కుర్యాత్ । సోమాయస్వా
హ॥ దక్షిణార్ధపూర్వార్ధేసోమాయేదంనమమ॥ ఏకం-ద్వే-త్రీణి-చ
త్వారి॥ ధాతా దదాతునోరయి మిశానోజగతస్పతిః॥ సనఃపూర్ణేన
వావనధాన్వాహ॥ ధాతృఞ్చదంనమమ॥ ధాతాపృజాయాడతరాయకు
శేధాతేదంవిశ్వే భువనంజజాన॥ ధాతాపుత్రీంయజమానాయదాతా
తస్మాడహవ్యం ఘృతవ ద్విధేమస్వాహ॥ ధాతృఞ్చదంనమమ॥ ధాతా
దదాతునోరయిసాచీ జీనతుమక్షితాం । ప్రయంజేవస్యధీమహి

సునుతిగ్ంసత్యరాధసస్వాహ॥ ధాత్రఇదంనమమ॥ ధాతాదదాతు
దాశుషేవసూనిప్రజా కామాయమిధుషేదుగ్ంణె । తస్మైదేవా
అమృతాస్సం వ్యయంతాం విశ్వేదేవాస్తాఅదితిస్సజోషా సస్వాహ॥
ధాత్ర ఇదంనమమ॥ యస్తాస్త్రాదా కీరిణా మన్యమానో మర్త్యం
మర్త్యో జోహవీమి । జాతవేదోయశో అస్మాసుధేహి ప్రజాభిరగ్నే
అమృతత్వ మశ్వాగ్ సస్వాహ॥ అగ్నయేజాతవేదస ఇదం నమమ॥
యస్మైత్వగ్ం సుకృతే జాతవేదఉలోక మగ్నేక్షణవ స్సన్యనం ।
అశ్వినగ్ంసపుత్రిణంవీరవంతం గోమంతగ్ం రయిన్నశ తేస్వసిస్వా
హ॥ అగ్నయే జాతవేదసఇదంనమమ॥ త్వేసుపుత్రశవసోఽవృత్ర
న్మామకాతయః॥ సత్వామింద్రాతిరిచ్యతేస్వాహ॥ ఇంద్రాయపుత్రి
ణఇదంనమమ॥ ఉక్థఉక్తేసోమఇంద్రంమమాదనీథేనీథే మఘవానగ్ం
సుతాసః॥ యదీగ్ంసబాఘఃపితరన్నపుత్రాస్సమానదత్తౌఅవసేహవం
తేస్వాహ॥ ఇంద్రాయమఘవత ఇదంనమమ॥ అగ్నయఇదంనమమ॥
రుద్రాయ తంతిచరా యేదంనమమ॥ అస్య కర్మణః హోమప్రతిష్ఠా
సిద్ధ్యర్థమృద్ధికామఃజయాది హోమంకరిష్యే॥ స్రువేణాజ్యమాదా
యఃపిత్తంచస్వాహ॥ + + జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతే + నమమ॥
అపరేణాగ్నిం కుమారంప్రాచీముపవేశ్య॥ త్రేణ్యాశల్యూత్రిభిర్దృభి
పుజీలైశ్చలాలుగ్లపై నేతితూష్ణీం కేశాన్నినీయయథషిక శిఖానిద
ధాతి॥ యథావైషాం కులధర్మ సస్యదపాగ్ం సగ్ం సర్జనాద్యాకే
శనిధానాత్సమానం॥ఉష్ణేనవాయవయితి యజమాఉష్ణాశ్చీతా స్స్వప

అసీయ || ఉష్ణేన వాయువుద కేనేహ్యదితిః కేశాణావపతు || ఉష్ణోదకం
 శీతోదకంనిసీయ | అపఉదంతితికుమారస్యశిరఉన త్తి || అపఉందంతు
 జీవసేదీఘా యుత్వాయవచ్ఛసే | జ్యోక్తచసూర్యోద్భవే | యేనావప
 దితిచతస్పభిః ప్రతిమంత్రంప్రదక్షిణంప్రతిదిశంప్రవపతి || యేనావపథస్
 వితాత్తురేణసోమస్యరాక్షో వరుణస్యవిన్వాత్ | తేన బ్రహ్మణోవప
 తేద మస్యాయుష్మాత్ జరదప్తి ర్యథాన ద్దమం సుబ్బయ్య శ్రర్మా |
 ఇతి పూర్వణో వపతి | తా కేశా చ్చకృత్వి డే నిధాయ || అప
 ఉపస్పృశ్య || త్రీగ్ స్త్రీదర్భానంతథా య || యాత్తురేణేతిప్రథమవ
 పంతం మాతాను మంత్రయతే | యత్తురేణ మర్చయతాసు ప్రేశసా
 వస్త్రావపన్తి కేశా | శుంధి శిరోమాన్సాయుః ప్రమోషీః | తేన
 తేవపామి + శర్మ || యేన పూషా బృహస్పతేరగ్నేరింద్రస్య చా
 యుషేవపత్ | తేనాస్యాయుషేవప్రసాశ్లోక్యాయస్వస్త్వయే || ఇతి
 దక్షిణతోవపతి | తాన్కేశాన్చకృత్వి డే నిధాయ || అపఉపస్పృశ్య
 పునఃత్రీగ్ స్త్రీదర్భానంతథా య || యేనభూయ శ్చరాత్యయం
 జ్యోక్తచపశ్యాతిసూర్యం | తేనాస్యాయుషే వప్రసాశ్లోక్యాయస్వస్త్వ
 యే || ఇతివశ్చమతో వపతి | తాన్కేశాన్చకృత్వి డే నిధాయ || అప
 ఉపస్పృశ్య || పునః త్రీగ్ స్త్రీదర్భానంతథా య || యేనపూషాబృహ
 స్పతేరగ్నేరింద్రస్య చాయుషేవపత్ | తేన తేవపామి + శర్మ
 యుషా వర్చసా యధాజ్యోక్తుమనాఅసా || ఇత్యుత్తరణో వపతి |
 తాన్కేశాన్చకృత్వి డే నిధాయ || అపఉపస్పృశ్య || ఉష్టాయకేశా

సత్యేదుంబరమూలేదర్భస్తంబే వానిదధాతి॥ ఉష్ణాయ కేశాః పరు
ణస్యోరాజ్ఞోబృహస్పతిస్సబ్రతాసామోఅగ్నిః॥ శేభ్యోనిధానంబహు
ధాన్యవిందన్నంతరాద్యానాపృథివీఅపస్సువః॥ త్సురంప్రతాశ్యనిద
ధాతి॥ తేనత్ర్యహం కర్మనివృత్తిశ్చైలవత్కుల్యాత్॥ కర్ణరంధ్రకృ
త్వా॥ తతోబ్రహ్మణేవరిందదాతి॥ సంవత్సరం గోదానవ్రతమేక ఉప
దిశంత్యేతావన్నానా సర్వాకేశాః వాపయత్యుదకోపస్పర్శనమి
తి॥ శ్లో॥ సూనోర్మాతరి గర్భిణ్యాం చూడాకర్మ నకారయేత్॥ పంచ
మాసాదధః కుదర్యాతఉర్ధ్వం నకారయేత్॥ ఛందోగాః॥ శ్లో॥ వ
స్త్రేత్సురం సమాధాయదీక్షామధ్యే నిధాయచ॥ చతుర్థదివసాదూ
ర్ధ్వం నాపితాయ ప్రయచ్ఛతి॥

చౌలప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథమాతరి రజస్వలాయాం నిర్ణయః.

జ్యోతిస్సారే॥ శ్లో॥ ఉద్వాహేవ్రతచూడాసుమాతాయస్యరజ
స్వలా॥ తదాన మంగళంకార్యం శుద్ధేకార్యం శుభేచ్ఛుభిః॥ ప్రారం
భాత్ప్రాగ్వివాహస్యమాతాయది రజస్వలా॥ నిష్పత్తిస్తేషు కర్తవ్యా
సహసాశ్రుతి చోదనాత్॥ నాందీశ్రాద్ధేకృతేపశ్చాద్వీరాయదిరజ
స్వలా॥ మాంజీబంధం నకుర్వీతగార్గ్యస్య వచనంయథా॥

తా॥ వివాహమునందును, వ్రతచూడకర్మయందును, తల్లిరజస్వలయయ్యెనేని
అంతటితో నామంగళ కార్యమును జాలింపవలయును. వివాహకృత్యప్రారంభమునకు
బూర్వమందు తల్లి రజస్వలయయ్యెనేని అంతటితో నాశుభకృత్యమును జాలింపవల
యును, నాందీశ్రాద్ధానంతరమందు తల్లి రజస్వలయయ్యెనేని యుపనయనమును
జేయుఁగూడదని గర్గమునివరుఁడు జ్యోతిస్సూరమునందుఁజెప్పెను.

ప్రయోగ సారావళ్యామ్॥ గర్గః॥ శ్లో॥ మాత్రాణాంభోజనాత్పూ
ర్వం యస్యమాతాస్మృశాయదితదాకర్మ నకుర్వీత యదికుర్యాన్ని
రర్థకమ్॥ శౌనకః॥ వృద్ధిశ్రాద్ధేకృతేపశ్చాద్వీరాయదిరజస్వలా॥
తదాకర్మన కుర్వీతయావద్భోజనసంగతా॥

తా॥ మాతృభోజమునకుఁ బూర్వమునందు తల్లిజన్మల యయ్యెనేని అంత
టిగో కర్మనుకాలింపవలయును, అట్లుగాక చేసినయెడలనిర్భకమగునని గర్హచారుల
ఁడుచెప్పెను ఇదిగాకవృద్ధిక్రాద్ధమునుజేసినదిమృతకటాభయముఁ గరల్లిరజస్వలయయ్యెనే
నియంతటితో నుపనయనమునుకాలింపవలయుననికొనకుఁడుచెప్పెను,

వట్టింశన్మతె॥శ్లో॥ మాత్రాసహైవభుంజీతి ఊర్ధ్వం మాతా
రజస్వలా॥ వ్రతబంధోఽత్రుశస్త్రస్సాన్యదిత్యాభగవాన్యమః॥ నాం
దీప్తాద్దేకృతేపశ్చ త్కన్యోమాత రజస్వలా । కన్యాదానంపితకు
ర్యాదిత్యాగీంసభాపితం॥ నాందీప్తాద్దే కృతేయన్యభవేద్భార్య రజ
స్వలా॥ వివాహేనై వదోషస్యాద్దోషస్సాన్యన్మాంజబంధనే॥

తా॥ నాందీక్రాద్ధానంతరమందు తల్లిజన్మల యయ్యెనేని వివాహమునునూత
ముచేయ వచ్చుననియోన, ఉపనయనమును జేయఁగూడదనియును, వట్టింశన్మతము
నందునుజెప్పఁబడియున్నది.

శ్లో॥ మాత్రాసహైవభుంజీయా ద్వివాహే భార్యయానహా॥

మాత్రాసహైవభుంజీయా చ్చౌలమానేక భజనే॥

తా॥ ఉపనయనమునందు తల్లితోగూడ భుజింపవలయును, వివాహమునందు
భార్యతోగూడభుజింపవలయును, చౌలమునందుతల్లితోగూడ భోజనమునుజేయవలె
మాలిరిరజస్వలాయాం నిణాయ స్సమాప్తః.

అథోపనయనమ్.

సూత్రమ్॥౧॥ ఉపనయనం వ్యాఖ్యాన్యమః.

గర్భాష్టమేషు బ్రాహ్మణముపనయీత.

గర్భైకాదశేషురాజన్యం గర్భద్వాదశేషువైశ్యం.

వసంతోగ్రీష్మశ్రవదిత్యృతవో వర్షానుపూర్వేణ.

౨॥ బ్రాహ్మణా నౌభజయిత్వా ప్రయోగః

అథఏతావంతిం కాలమనాశ్రమిణోఽన్యకుమారస్యాఽత్ర
మాధికారిసిద్ధ్యర్థ మధ్యయనసంపాదనార్థ మాయుస్తేజోయశశ్రీపు
ష్టికామ్యాభివృద్ధ్యర్థం సారగోపాంగసకలవేదాధ్యయ నాధ్యాపనత
త్తత్ప్రతిపాదనార్థం చతుర్విగ్ం శత్యక్షరమంత్రోచ్చారణ ద్విజాత్ర
సం॥సుఖాననమ్॥ ఇదంపాద్య॥సుపాద్య॥శ్లో॥సమోఽస్త్యనంతాయ

మాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం ఇమం + గోత్రం + శర్మాణాకుమార
ముఖనేష్యే! (ఇతిసంకల్ప్య) ఉపనయనం వసంతేఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య!
కాపీనాచ్ఛన్నం కృతశ్చ చంకుమారం దక్షిణత ఉపవేష్య-స్వయము
త్తరతఃసీః ప్రాణానాయుమ్య! + ఓంభూః + + శుభతిథౌమమ
కుమారస్వాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగ త్వేనకర్మాణాం త్వా
ర్థం రత్నౌబధనంకరిష్యే! రత్నౌబధనదేవతాభ్యోనమః! ధ్యానావా
హనాదిపోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి! విశ్వేత్రాతైనవనేషు
ప్రవాచ్యాయాచకథా మమవన్నిందనుస్తతే! పారావంతంశు
త్పురుసంభృతం వస్త్రపావృణోశ్శరభాయర్షిబంధవే! రత్నౌబధన
ముహూర్తస్సు యుహూర్తోఽస్తు! ప్రాణానాయుమ్య! ఏవం + శుభతి
థౌమమకుమార స్వాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రౌతస్మార్తనిత్యకర్మాను
ష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం పరమపవిత్ర యజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్యే!
యజ్ఞోపవీతదేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాదిపోడశోపచారైరభ్య
ర్చ్య!సుజనాః యజ్ఞోపవీతంస్పృశేయుః! ఆచమ్య! కేశవా
యనమః + శ్రీకృష్ణాయనమః! యజ్ఞోపవీతంప్రరమంపవిత్రంప్రజాపతే
ర్యత్సహజం పురస్తాత్! ఆయుష్యమగ్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం య
జ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః! పునఃఆచమ్య! కేశవా...నమః! ధ్రువం
తేరాజావరుణోధ్రువదేవోబృహస్పతిఃధ్రువతత ఇద్రచ్చగ్నిశ్చ + తిః!

అథనాందీసమారాధనంకుర్యాత్! ఆచమ్య + పీత్యర్థం మమ
కుమారస్వాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగభూతం నాందీశోభ
నదేవతాపీత్యర్థం నాందీసమారాధనంకరిష్యే! తదంగ త్వేనబ్రాహ్మ
ణపూజాంకరిష్యే! శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాన
సనానమూర్తయేనహస్రపాదాక్షిశిరోరుభాసావేనహస్రనామ్నోపు

దుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥ శ్రీమహా + అయం
 వోగంధః॥ సుగంధః॥ గంధానా ÷ శోభనమస్తు॥ వస్త్రాదికందన్యాత్ ॥
 ఏవంబ్రాహ్మణా సంపూజ్య॥ నారదీశోభవ దేవతా స్వరూపాబ్రా
 హ్మణాః అమృతమస్తు॥ అమృతోప స్తరణమసి॥ ఏతత్ఫలం నాందీశోభన
 దేవతా స్సుప్రీతో ÷ భవంతు॥ మాత్రా సహ కుమారంభోజయేత్ ॥
 ఆచమ్య॥ పరిషేచనాపొశనప్రాణాహుతిసహితం త్సౌరలవణవర్జం కు
 మారంభోజయిత్యా॥ (లఘుభోజనం) శ్లో॥ కుమారలగ్న కా లేతుమా
 త్రాచసహభోజనం॥ సప్రాణాహుతివహానంచ గురుర్దాణవకం వదేత్ ॥
 స్నాత్వాచమ్య॥ కుమారస్య శరీరశుద్ధ్యర్థం కర్మణఃపుణ్యాహంకుర్యా
 త్ ॥ ఓంకర్మణఃపుణ్యాహంభవంతో బ్రువం త్విత్యాది పత్నీమార్జ
 నాంతం కుర్యాత్ ॥

[పట్నాత్రయోగమునందు ఇథము ౨౦ సమిధలుండవలయును శ్రాతమునకు
 ౨౧ ఉండవలయును]

శ్లో॥ కుమారభుక్తికాలేతు గాయత్రీంసముదీరయ॥ ఆచార్య
 స్స్వయమేవాన్నం ప్రోక్షయేదిగౌతమః॥

ఉష్ణేవ వాయువితి యజమా । ఉష్ణాశ్శీతాస్స్వపతీయ॥ ఉ
 ష్ణేనవాయుపుద్ర కేనేన్యాదిత్తిః కేశా వపతు । ఉష్ణోదకంశీతోదకన్నినీ
 య॥ క్రియ॥ ఈమంత్రమునుజెప్పి ఉష్ణోదకమును శీతోదకముతోచేర్చి
 ఆప ఉండంత్యతికుమారస్యశిర ఉన త్తి॥ ఆపఉండంతు + జ్యోక్ష్మనూ
 ర్యంద్రృశే॥ యేనావపదిఃచతస్యభిఃప్రతిమంత్రంప్రదక్షిణం ప్రణిదిశం
 ప్రవపతి॥

పిమ్మట పటునియొక్క శిరస్సును తడవవలయును.

యే నావప త్సనితా + సుబ్ధయ్యశ్రర్క సాశ్లోక్యాయస్త్య
 స్తయే॥ ఇతిపూర్వతో వపతి॥ తా కేశా చ్చకృత్పిండే నిధాయ॥
 అష్టదిపస్సుశ్యోత్రిగ్ ప్రోద రాభనంతర్ధాయ॥ య త్తు రేణేత్రిధమవ

పంతు మాతానుమంత్రములే!

పిమ్మట మూడుదర్శనము మధ్యనుంచుకొని ఈమంత్రముచే
వటునిశిరస్సుయొక్క పూర్వభాగమునందువపనమునుజే
యవలయును.

యత్తు రేణమృచ్చయతా + ప్రమోషీ॥ తేన తేవపామి + శర్మ

వటునకు దక్షిణమున గూర్చున్న తల్లిగాని బ్రహ్మచారి గానివపనము
ను జేయుచున్న ఆచార్యునిమంత్రముచే అభిమంత్రించవలెను!

యేన పూషాబృహస్పతే...స్వస్త్యే॥ ఇతి దక్షిణతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట మంత్రమునుజెప్పి వటుని శిరోదక్షిణ భాగమునవప
నమును జేయవలయును.

తాన్తే శాన్భకృత్వి డేనిధాయ॥ అపడిపస్పృశ్య॥ పునఃస్త్రిగ్ స్త్రీస్తర్భా
నంతర్ధాయ॥ యేనభూయశ్చరా + స్వస్త్యే॥ ఇతి పశ్చిమతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట ఈమంత్రముచే పశ్చిమభాగమునందు వపనముజేసి
తాన్తే శాన్భకృత్వి డేనిధాయ॥ అపడిపస్పృశ్య॥ పునఃస్త్రిగ్ స్త్రీస్తర్భా
నంతర్ధాయ॥ యేన పూషాబృహస్పతే + తేన తేవపామి + శర్మన్నా

యుషా వర్చస్తా యథా జ్యోక్సుమనా అసా॥ ఇత్యుత్తరతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట ఈమంత్రముచేనుత్తరభాగమునవపనముజేసి

తాన్తే శాన్భకృత్వి డేనిధాయ॥ అపడిపస్పృశ్య॥ ఉప్తాయ కేశా
నిత్యేదుంఽరమూలే దర్భస్తంభేనానిదధాతి॥

తా॥ దక్షిణపార్శ్వమున గూర్చున్న తల్లిగాని బ్రహ్మచారిగాని
దాఁడ్డుపేడచే చేయబడినపేడతోతిలండుయవలనుంచి కేశములనుంచి
ఈమంత్రముచే మేడిచెట్టుగాని దర్భస్తంభ మందుగాని విడువవల
యునుననుటకు

ఉప్తాయ కేశా వరుణస్యరాజ్ఞో బృహస్పతే స్సవితాసామీతిగ్ని॥

శేభోన్మిధానంబహుధాన్యవిందన్నంతరా ద్యావాభృథివీ అపస్సువః॥
 ఉసురంబ్రతాశ్శనిదధాతి॥ అధకుమారంన్నా కయిత్యా॥ స్నాతిమగ్నో
 దుకుసమాధానాదిపాత్ర ప్రయోగకాలే॥ పాత్రప్రయోగే తుకుళాం
 బుకూర్చవస్సాశ్శ్మదండాఽజనమేఖలాశ్చ॥ దైవ్యానిపాత్రాణినియుజ్య
 పశ్చాన్య జీతచామూని సహూపనేతా॥

కటునిస్నానమునుజేయించి అశ్శుప్తపసమాధానాదికర్మను జేసిఅందుపాత్రాసా
 దనకాలమునందు దేవపాత్రల నాసాదించిఁతరువాత ఈ యుపనయనకర్మయందు ౧ థ
 గ్గులు, ౨ ఉదకము, ౩ కూర్చు, ౪ వస్త్రము, ౫ సన్నికల్లు, ౬ దండము, ౭ అజిన
 ము, ౮ మేఖలము, ఈవస్తువులుగూడ నాసాదింపజ్యభాగాంకరకర్మనుజేయవలయును.

అగ్నిమిద్ధా॥ ఓంభూభృతస్సువరోమ్॥ చత్వారిశ్శృంగా + ష
 ట్పాత్రప్రయోగంకుర్యాత్॥ ఆఘారాహఘారయతిదశేఽపూర్ణమా
 సవత్తాష్ట్యం॥ ఇంద్రా యేదం॥ ఏకం - ద్వే - త్రిణి - చత్వారి॥ అగ్న
 యే స్వాహా॥ ఉత్తరార్థ పూర్వార్థే అగ్నయ ఇదం॥ ఏకం + చ
 త్వారి॥ సోమాయస్వాహా॥ దక్షిణార్థపూర్వార్థేసోమాయేదం॥ నతః
 కుమార మాయుర్దా ఇతి పాలాశీం సమిధ ముత్తర యాధాత్య॥

మం॥ ఆయుర్దాదేవజరసంగృహ్లానోమృతప్రతీకొమృతవృష్టోఅగ్నై॥
 మృతః పిబన్న మృతం చారుగవ్యంపితేవపుత్రంజరసేనయేమమ్॥ ఆథే
 హి॥ అగ్నయ ఇదం (నమమ(అథఉత్తరే ణాగ్నిం దక్షిణేన పదాతిష్ఠే
 త్యశ్శానమాస్థాప్య॥ ఆతిష్ఠేమ మశ్మనమిశ్మేవత్వగ్గ్సరోభవ॥ అథి

తిష్ఠపృతన్యతస్సహస్వ పృతనాయతః॥

కుమార స్త్యైవ హోమకర్తృత్వం నతుమంత్రిచ్చారణ
 స్వాహాకారః॥ ఆథేహీతిబ్రూయాత్॥ శ్లో॥ స్వాహాకారోసచాయుర్దా
 ఇత్యత్ర సమిధాసూతౌ॥ ఆథేహీ శ్యైవ మంత్రాంతేవటు మా నావ
 యుయః॥

రేవతీ స్వేతిద్వాభ్యాం వాసోఽభిమంత్ర్య! ఓంభూః + శుభ
తిథౌ అన్యకుమార స్యాయుష్మాభివృద్ధిర్థం శీతవాతోష్ణోప శేషస
ద్వా రాదేహాలంకరణార్థం నూతనవస్త్ర మ్మాంజ్యజినదండధారణం కరి
ష్యే! ఇతినంకల్ప్య! రేవతీస్త్యవ్యక్త స్కృత్తికాశ్చక్రస్థగ్స్త్య! ధి
యోఽవయన్ననగ్నా అవృంజన్తసాస్రమంత్రాగ్ం అభితో అయ
చ్ఛ! దేవీదేవాయ పరిధీసన్నితే మహత్తదాసా శుభవ స్మహి
త్వనమ్! యాలక్ష్మంతన్నితి తిస్యభిర్వాసః పరిధాప్య|| యాల
క్ష్మంత న్నవయన్ యాలతస్వత్ర యా శ్చదేవీ రంతా నభితోఽ
దదంత | తాస్త్య దేవీజన్ రసే సంవ్యయం త్వాయుష్మానిదం
పరిధధ్స్యవాసః! పరిధత్త ధన్తవాస సైనగ్ం శతాయుషం కృణుతదీ
ర్ణమాయుః! బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛ ద్వాస ప్రతితోమానాయ రాజ్ఞే
పరిధాత్రవా ఉ | జరాం గచ్ఛాసి పరిధధ్స్య వాసో భవా కృష్టివా
మభిశ స్తిపావా!

(శ్లో! అశ్మని స్థాపితోయేన వాసోఽపిపరిధాయచ! మేఖలా
మజినం చైవ యావదశ్మనమాచరేత్ | శ్లో! మాంజ్యజినావ
స్థాపన ప్రోక్షణోత్థాప నానితు | సమంత్రమేతా న్యాచార్యః పూ
ర్వంకృత్వాథ వాచయేత్) శతంచజీవ శరద స్సువరాచ రాయశ్చ
పోష ముప్రసంవ్యయస్వ! పరిహితం పరీద మిత్యను మంత్రయతే!
పరీదం వాసో అధిధా స్స్వస్త్యేఽభూ రాప్తీనా మభిశ స్తిపావా!
శతంచజీవ శరదః పురూచీర్వసూని చార్యో విభజాసిజీవ! ఇయం
దురుక్తాదితి ద్వాభ్యాం పరివీయ వాచయేత్|| ఇయం దురుక్తాత్పరిబా

ధమాన్తా శర్మవయాధంపునతీన ఆగోత్ । ప్రాణాపానాభ్యా బలమా
 భరంతి ప్రియా దేవానాగ్ం సుభగా మేఖలేయం । ఋతస్య గోప్త్రీ
 తపసః పరస్పిష్నుతీ రక్షస్సహమానా అరాతీః । సాసస్సమంతమన్తు
 కరీహి భద్రయా భర్తారస్తే మేఖలే మారిషాః । అజనం మిత్రస్య
 వ్రక్షీప్య వాచయేత్ । మిత్రస్య చక్షుర్ధరుణం బలీయస్తేజోయశ్చ
 స్విస్థంవిరగ్ం సమిధమ్ । అనాపానస్యంవసనం జన్తిష్ణు పరీదంవాజ్య
 జనం దధేఽహమ్ । తేషాగ్ంతేత్యవస్థాప్య ॥ అగ్ంతా సమగన్మహి
 క్రసుమృత్యుంయుయోతన । అరిష్టా సంచ రేమహి స్వస్తి చరతాది
 మాస్వస్త్యాగ్రహేభ్యః ॥ ఉద కాంజలిమన్యాంజలావాసీయతాభిస్సము
 ద్రా దితిత్రిప్రోక్ష్య ॥ వాచయేత్ ॥ సముద్రా దూర్మి ర్మధుమాగ్ం
 ఉదారదుపాగ్ంశునా సమమృతత్వమశ్యామ్ । ఇమేను తేరశ్మయ
 సూర్యస్య యేభి సప్తిత్వం పితరో నఆయుః ॥ అగ్నిష్ట ఇతి దశభిః
 సూర్యస్య యేభి సప్తిత్వం పితరో నఆయుః ॥ అగ్నిష్ట ఇతి దశభిః
 కుమారస్య సకృద్దక్షిణహస్తం గృహీత్వా ॥ అగ్నిష్టేహ స్తమగ్రభీత్ ॥
 సోమస్తేహ స్త మగ్రభీత్ ॥ సవితా తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ సరస్వతీ తే
 హ స్త మగ్రభీత్ ॥ పూషా తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ బృహస్పతిస్తేహ స్తమ
 గ్రభీత్ ॥ ఆర్యమాతే హ స్తమగ్రభీత్ ॥ అగ్ంశు స్తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥
 భగన్తే హ స్తమగ్రభీత్ ॥ మిత్ర స్తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ మిత్ర స్వమసి
 భర్మణాఽగ్ని రాచార్యస్తవ ॥ అగ్నయే శ్వేతివ్రమంత్రందేవతాభ్య

మాయత్వా పరిదదామి సుబ్బయ్యశర్మకా । నవిత్రేత్వాపరిదదామి
 సుబ్బయ్య శర్మకా ॥ సరస్వత్యైత్వా పరిదదామి + శర్మకా । మృ
 త్యవేత్వా పరిదదామి + శర్మకా ॥ యమాయ త్వాపరిదదామి +
 శర్మకా ॥ గదాయత్వాపరిదదామి + శర్మకా ॥ అంతకాయ త్వాపరి
 దదామి + శర్మకా ॥ అద్భ్యస్త్యా పరిదదామి x శర్మకా । ఓషధీ
 భ్యస్త్యాపరిదదామి + శర్మకా ॥ పృథ్వివైత్వానవైశ్వానరామైపరిద
 దామి సుబ్బయ్యశర్మకా । తతస్సుముహూర్తే । స్వస్త్వష్టాశీతి సమా
 ప్రాణాంద్విజగురుదైవత్యానాం + + సుప్రీతాసుముహూర్తాన్సు
 ప్రసన్నావరదాభవంతు । దేవస్యత్వానవితుః ప్రసవడపనయైశా ।
 సుప్రజాశీతి దక్షిణే కర్ణేజపతి । సుప్రజాఃప్రజయాభూయాన్సువీరో
 వీరై స్సువర్చావర్చనాసుపోషః పోషైః । బ్రహ్మచర్యమిత్యాదిప్రసూ
 తమిత్యంతం । శ్లో । అంతేతుసర్వమంత్రాణాం హస్తగ్రహణమిష్య
 తే । దేవతాభ్యః పరీదానంరక్షణాయ పృథక్పృథక్ । కుమార
 ఆహ ॥ బ్రహ్మచర్య మాగ్రాముప్రమానయన్వదేవేన నవిత్రాప్రసూ
 తః । కోనామాసీతిగురుణోక్తే । ఆచార్యః కోనామాసి । కుమారస్వ
 నామోక్త్యా సుబ్బయ్యశర్మ నామాస్మి । కస్యబ్రహ్మచార్యసి । సుబ్బ
 య్యశర్మకా । ప్రాణస్యబ్రహ్మచార్యస్మి । సుబ్బయ్యశర్మైష తేదేవసూ
 ర్యబ్రహ్మచారీతం గోపాయ సమామృతైషతే సూర్యపుత్రస్సదీప్త
 యు స్సమామృత । యాగ్ స్వస్తిమగ్నిర్వాయు సూర్యశ్చంద్రమా

ఆపోఽనుస్తంఛరంతి తాగ్ స్వస్తి మనుసంచరసుబ్బయ్యశర్మా । అధ్వ
 నామితి కుమారం వాచయతి । అధ్వనామధ్వపతే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనః పా
 రమశీయ । సుబ్బయ్యశర్మా । అథ యోగాదీ నవమం త్రా వాచ
 య । ద్వితీయచతుర్థాస్వయంబ్రువ । ప్రతిమంత్రమే కాదశాబ్దా
 హుతీః కుమారేణ హవయిత్వా ॥ శ్లో । యోగాదీన్వాచయన్నేవకు
 మారం హవయేత్థలు । ద్వితీయచతుర్థాబ్రూయా దాచార్యో జహు
 ద్వటుః । ఏకం-ద్వే-త్రీణి - చత్వారి । కుమారోజహూతి । యోగే
 యోగేతవస్తరం వాజేనాజేహవామహే । సఖాయుఇంద్రమూతయే
 స్వాహా । ఇంద్రాయేదం (నవమ)తత - ఆచార్యః । ఇమమగ్నాయు
 షేవర్షసేకృష్యప్రియగ్ం శేతోవరుణ సోమరాజ । మాతేనాస్మా
 అదితే శర్మయచ్చవిశ్వేదేవా జరదష్టిర్యథా ॥ ౨ ॥ స్థాస్వాహా । అగ్నివ
 రుణసోమాదితివిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం । ఇతి కుమారః । శతమ్మిన్నుశ
 రదోఅంతిదేవా యతానశ్చక్రాజరసం తనూనాం పుత్రా సోయత్ర
 పితరోభవంతి మాసోమధ్యా రీష తాయుర్గృహ్తోస్వాహా ॥ దేవేభ్య
 ఇదం । తతః ఆచార్యః । అగ్నిష్టాయుః ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టే పుష్టిం ప్ర
 తరాంకృణోతు । ఇంద్రోమరుద్భిర్ ఋతుధాకృణోత్వా దిత్యైస్తేవ
 సుభిరాధధాతుస్వాహా । అగ్నింద్రమరుదా దిత్యవసుభ్య ఇదం । కుమా
 రః । మేధామయ్య మంగిరసోమేధాగ్ం సప్తర్షయోదధుః మే
 ధామయ్య ప్రజాపతి ర్మేధామగ్నిర్దధాతు మేవాహా । అంగిరస
 పృషిప్రజాపత్యగ్నిభ్య ఇదం । అప్సరాసుచయామేధాగంధగ్న్యేషుష

యద్యతః । దైవీయామానుషీ మేధాసామామావిశతాదహస్వాహా॥
 మేధాదేవ్యాఇదం॥ ఇమమ్ పరుణశుద్ధీహవ మన్యాచ మృడయ
 త్యామనస్య రాచ కేస్వాహా॥ వరుణాయేదం॥ తత్త్వయామిబ్రహ్మ
 నావందమాన సదాశాస్తే యజమానో హవిభిః॥ అహేడమానోవరు
 నేహబోధ్యురుశగ్ం సమానతయుః ప్రమోషీ స్వాహా॥ వరుణ
 యేదం । త్వన్నో అగ్నే వరుణ స్య విద్వాన్ దేవ స్య హే
 డోఽవయాసిసీష్ఠాః॥ యజిర్థోవహ్నితమశ్శోశుచానోవిత్వాద్వేషాగ్ం
 స్త్రీపముముగ్ధ్యస్మృథాన్వాహా॥ అగ్నివరుణాభ్యామిదం॥ సత్వన్నోఅ
 గ్నేవమోభమోతీ నేదిష్టోఅస్యాఉషసో వ్యుష్టే॥ అపయత్వనోవరుణ
 గ్ం రరాణోవీహిమృడీకగ్ం సుహవోనవధిస్వాహా॥ అగ్నివరుణాభ్యా
 మిదం॥ త్వమగ్నేఅయాస్యయాసన్నసాహితః॥ ఆయాసోహవ్యమాహి
 షేఽయానోధేహి ధేషజగ్ స్వాహా॥ అయసేఽగ్నయ ఇదం(సమి
 ధమాదాయ । హుత్వా । అగ్నయఇదం । సన్నహనం-రుద్రాయతం
 తిచరా యేదం॥ అస్యకర్మణః హూమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః
 జయాదివహ్మం కరిష్యే॥ స్రువేణాజ్యమాదాయ । ఓంచిత్రంచ
 స్వాహా + + + జయాదిబ్రహ్మ విసజ్జనాంతే॥ అపరోణాగ్నిముదగ
 గ్రంకూచ్ఛంనిదధాతి॥ తస్మిగ్గురూరాప్రభృదసీలియజజ్ఞోపవిశతి॥
 రాప్రభృదన్యాచార్యానందీమాత్వద్యోషం । ఆచార్యః పురస్తాత్ప్ర
 త్యజ్ఞాసీనః కుమారోదక్షిణేన పాణినా గురోః దక్షిణంపాదమన్వార
 భ్యాహ ॥ శ్లో॥ ఆచార్యాయవటుఃకూర్చదన్యాద గ్రమదగ్యధా

తథానిధాయ తత్కూర్చేరాప్తభృద్వజ్రసా గురుః । సామిత్రిం భో
అనుబ్రూహీతిబ్రూయాత్ ॥ తస్మాదన్వాహితస్సవితు రితి వచోఽర్థ
ర్చశః । తత స్సర్వావ్యాహృతీర్వివృతాః పాదాదిష్వస్తేషువారిభాగ
ర్చశో రు త్రమాం కృత్సన్మయాం దద్యాత్ ॥ ౨ ॥ ఓంభూః తత్సవితుర్వ

౧౦ అగ్నికి పశ్చిమదిక్కున బహిఃస్సున వేసిదానియందు శాచార్యుడు శాస్త్ర
భృదయను మంత్రమును జెప్పిప్రాజు మ్మఖముగా గూర్చుడవలెను,

౨॥ వటుడు ఆచార్యునిముందు ప్రత్యజ్ముఖముగా గూర్చునితనదక్షిణహస్తముచే
శాచార్యుని దక్షిణపాదమును గ్రహించి ఈదిగువ వ్రాయబడు ఓంభూఃఅనుమంత్ర
ములను, ఉపదేశపూర్వకముగాపఠింపదగును.

రేణ్యం-ఓం భువః-భగ్గోదేవస్య ధీమహి ॥ ఓంసువః ధియోయో
నఃప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూః । తత్సవితుర్వరేణ్యంభగ్గోదేవస్యధీమ
హి॥ఓంభువః ధియోయోనః ప్రచో దయాత్ ॥ ఓంసువః తత్సవితు
ర్వరేణ్యం భగ్గోదేవస్య ధీమహి॥ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ ॥ ౩॥

గాయత్ర్యపదేశముహూర్త + స్సుముహూర్తోస్తు॥స్వముత్తర

మోక్షం శ్యావాంతపర్యంత ముపస్సృశ్యాచామేత్ । అవృధమసాపా
మ్య ప్రాణస్వమేగోపాయ ॥ బ్రహ్మణ ఆణీస్థఃఇతికర్ణాయుగపత్కరా
భ్యాముపస్సృశ్యాచామేత్ ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మణఆణీస్థః॥ సుశ్రవఇతిపాలాశం
దండం దక్షిణేన హస్తేనాదత్తే ॥ ఓంభూః + శుభతిథాఆచార్యవట్వః
ఆయుర్వరోచీయశోబలాభివృద్ధ్యర్థంగోసర్పభయనివృత్త్యర్థంపాలాశదం
డధారణం కరిష్యే ॥ సుశ్రవ స్సుశ్రీవసంమాకురుయథాత్వగ్ంసుశ్ర
వస్సుశ్రీవాలస్త్యేవ మహాగ్ం సుశ్రవ స్సుశ్రీవా భూయాత్తం యథా
త్వగ్ం సుశ్రవ స్సుశ్రవోదేవానాంనిధిగోపోఽస్త్యేవమహం బ్రాహ్మ

గానాంబ్రహ్మణో నిధిగ్రోహో భూయానమ్॥గీ॥తతః స్మృతంచమితి త్యే
 3॥ఈప్రకారము ఆచార్యుడుకలువకు గానుత్రీమంత్రోపదేశమును జేయుచున్నాను
 ౪॥ వటుడు అవృధుని మంత్రమును చ్చరించి ఊర్జోష్ఠమును స్పృశించుకొనవలయును
 ౫॥ వటుడు-బ్రహ్మణ ఆచార్యుని మంత్రమును చ్చరించి కర్ణమును స్పృశించుకొనవలయును
 వగ వటుని నాచయి॥౬॥ స్మృతంచమే॥ స్మృతంచమే తన్మఉభ
 యం ప్రతం॥ నిందాచమే॥ నిందా చమే తన్మ ఉభయం ప్రతగ్గత్య
 ధా చమే॥ శ్రద్ధాచమే తన్మ ఉభయం ప్రతం॥ విద్యాచమే॥ విద్యాచ
 మే తన్మ ఉభయం ప్రతగ్గ శ్రుతంచమే॥ శ్రుతంచమే తన్మ ఉభయం ప్ర
 తగ్గ॥ సత్యంచమే॥ సత్యంచమే తన్మ ఉభయం ప్రతం॥ తపశ్చమే॥
 తపశ్చమే తన్మ ఉభయం ప్రతం॥ ప్రతంచమే॥ వ్రతంచమే తన్మ
 ఉభయం ప్రతం॥ యద్రాష్ట్రాణానాం బ్రహ్మణి ప్రతం॥ యదగ్నే
 స్సేంద్రియైః సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమనుష్యస్య సమ
 నుష్యరాజస్య సపితృకస్య సపితృరాజస్య సగంధర్వాక్షసృష్టయ
 స్మ ఆసత్తమి ప్రతంతే నాహగ్ం సర్వవతో భూయానమ్॥ గురో
 వరంతే దదామితి గురవే వటుర్వరం గాంధద్యాత్ ॥ 2॥ గురుస్సప్త
 దశకృత్వోపాస్య॥ దేవస్య త్వేతిగాంప్రతిగృహ్ణాతు॥ రుద్రాయగామి
 తిమంత్రసన్నామః॥ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేతిశ్వినోర్భాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వావరుణో నయతు దేవిద
 షీణేరుద్రాయగాంతే నామృతత్వ మశ్యాం + ప్రతిగృహ్ణాతు॥ ఉదా
 యుషే త్యేనమ్ ఉత్థాప్య నాచయతి॥ ఉదాయుషాస్తాయుషాదోవధి
 వ్రాగ్ం రసేనోత్పర్జస్యస్య శుష్మేణోదస్థామృతాగ్ం అను॥ తచ్చక్షు

రితి మార్యం దృశ్యే ఇత్యంతం వటురాదిత్య ముపస్థాయ తచ్చక్షుద్ధే

౬॥ సుశ్రీవయసు మంత్రము గటునిచే జెప్పించి దండమును గ్రహింపదగును.

౭॥ గటునిచే నీచుంత్రములను జెప్పించగలెను,

వహితృ పుస్తా చ్చుక్రముచ్చరత్ | పశ్యేమశరదశ్శతం జీవేమశరదశ్శతం నందామ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతంభవామ శరదశ్శతగ్ం-శ్రేణవామశరదశ్శతంప్రబ్రవామశరదశ్శతమజీతాస్సామ శరదశ్శతంజ్యోక్తసూర్యందృశేయస్థిభూతమితికుమారస్యదక్షిణా వాస్తంగృహీత్వా|యస్మిన్భూతంచభవ్యంచ సర్వేలోకాస్తమాహితాః| తేన గృహ్ణామి త్వా మహంమహ్యగృహ్ణామి త్వా మహంప్రజాపతినాత్వామవ్యాం గృహ్ణామిసుబ్బయ్యశ్రర్క॥

అథాగ్ని కార్యమ్.

ఈఅగ్ని కార్యమునకు సంకల్పము చేసిన పిమ్మటఅగ్ని కిరణ్యదిక్కుల యందు-అ

రిసెల-చక్కిరాలు-శక్తికొలది సమర్పించవలెను-ఇదిలోకాచారముగా సర్వశ్రాజరు గుచుండెను.

అగ్నింపరిత్యేతిపరిమృజ్య-పరిషిచ్య|ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథా శ్రీమాన్గోత్రః x నామధేయోఽహంమమోషా త్తదురితక్షయ ద్వారాశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థంఆయుర్వర్షోచ్చయశోబలాభివృద్ధ్యర్థంప్రతి రగ్ని కార్యంసమిదాధానం కరిష్యే| పరిత్వాఽగ్నే పరిమృజా వ్యా యుషా చధనేనచ|సుప్రజాః ప్రజయాభూయాసగ్ంసువీరోవీరైస్తు వర్చావర్చసా సుపోషః పోషే స్సుగృహ్ణాగృహ్ణైస్తుపతిః పత్యా సుమేధామేధయాసుబ్రహ్మబ్రహ్మచారిభిః॥కరిమృజ్యాఽలంకృత్య॥అది తేను మన్యస్వఅనుము తేనుమన్యస్వ-సరస్వ తేనుమన్యస్వ దేవసః

విత్తః క్రసువ! అథసమిథ మాదాయ! అగ్నయే సమిథమాహర్షం
 బృహతేజాత వేద సే-యథాత్వమగ్నే సమిథాసమిథ్యసప్తవంశామా
 యుషావర్చసాసన్యామేధయాప్రజయా పశుభిర్బృహ్వరచ సేనాన్నా
 ద్యేనసమేధయస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ ఏధోఽస్యేధిషిమహిస్వాహా॥
 అగ్నయఇదం॥ సమిదసినమేధిషిమహిస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ తేజోఽ
 సితేజోమయిధేహిస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ అహోఅద్యాన్వచారిషగ్ంర
 సేనసమస్మత్మహి । పయస్వాగ్ం అగ్న ఆగమంతంమాసగ్ం నృజవ
 ర్చసాస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ సంమాఽగ్నే వర్చసానృజప్రజయాచభ సే
 నచస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ విద్యున్మేలస్యజేవాఇంద్రోవిద్యాధ్సహర్
 షేభిస్వాహా॥ ఇంద్రాయేదం॥ అగ్నయేబృహతేనాకాయస్వాహా॥ అగ్న
 యే బృహతేనాకాయేదం । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా॥ ద్యావా
 పృథివీభ్యామిదం । ఏషాతే అగ్నే సమిత్రయా వర్ధస్వ చాప్యాయస్వ
 చత్రయాఽహం వర్ధమానోభూయాసమాప్యాయ మానశ్చస్వాహా॥
 అగ్నయఇదం॥ యోమాఽగ్నే భాగినగ్ం సంతమథాభాగం చికిష్వ
 త్యభాగమగ్నేతం కురుమామగ్నే భాగినం కురుస్వాహా॥ అగ్నయఇ
 దం॥ సమిథమాథా యోగ్నే సర్వవతో భూయాస్త్వగ్ స్వాహా॥ అగ్న
 యఇదం । భూస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ భువస్వాహా॥ వాయవఇ
 దం॥ సువస్వాహా॥ సూర్యా యేదం॥ ఓంభూభృతస్సువస్వాహా॥ క్రణావ
 తయఇదం॥ అద్దితేఽన్వఃపృథ్విః + ప్రాసావీ॥ ఇత్యుత్తర పరిషేచ

సంకృత్యా! (అగ్నివర్ణానం) యదేతన్నే తేజస్తే నాఽహం తేజస్వీ
 భూయానం యతే అగ్నివర్చస్తేనాఽహంవర్చస్వీ భూయానం
 తేఅగ్నివార్చస్తే నాఽహం వార్చస్వీ భూయానం! మయిమేధామ్మ
 యిప్రజా మ్మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయిమేధా మ్మయిప్రజామ్మ
 యాన్ద్రియన్దధాతు మయిమేధామ్మయి ప్రజామ్మయి సూర్యో
 భాజోదధాతు! మానస్తా కేతనయే మానఆయుషి మానోగోమమా
 నోఅశ్వేషు రీరిషః । వీరాన్మానోరుద్రభామితో వధీహవిష్మన్తోనమ
 సావిధేమతే! త్ర్యాయుషం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్ర్యాయుషం యదే
 వానాన్త్ర్యాయుషంతన్నే అసుత్ర్యాయుషం! భస్మనా శిరోలలా టవ
 త్మస్మింధేషు తిలకానికుర్యాత్ ॥ మేధావీ భూయానం తేజస్వీభూ
 యానంవర్చస్వీ భూయానం - బ్రహ్మవర్చస్వీ భూయానం - ఆయు
 ష్మో భూయానం అన్నాదోభూయానం యశస్వీభూయానం సర్వస
 మృద్ధోభూయానం - పునర్వాదిత్యా రుద్రావసన్తస్సమిన్ధతామ్మ సర్చ
 హ్మణో వసునీధయజ్ఞైః పుతేసత్వ న్మమో వర్ధయస్వ సత్యాస్సన్తు
 యజమానస్య కామాస్సహః! అగ్నే యే వసునీధా మేదం! స్మస్తే
 శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాంవిద్యాంబుద్ధింశ్రియంబలమాయుష్యం
 తేజ ఆరోగ్యం జీహిమేహావ్యవాహనం! యస్యస్మృత్యాచ మోక్షా
 తపోహామక్రియాదిషు । న్యూనంసంపూర్ణ తాయాతపద్యోవంజీత
 మచ్యుతం! మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీనంబలతాశన! యద్ధు
 ర్మతుమయా దేవపరిపూర్ణంరదసుతే! చతుస్సగర + అభినాదయే!
 అగ్నికార్యం కురుత్వమ్.

శత్రోగురుర్మాతరమన్యోగశ్చ వృద్ధాన్నమస్కృత్య - భిక్షాం
యాచయేత్ || తతోగురుర్బ్రహ్మచార్యసీతి | బాధమేవంకరోమీతివ
ఖుః బ్రూయాత్ || ఆచార్యః - బ్రహ్మచార్యసి | కుమారః || బాధంకా
మచారవాదభక్షణకామోభనామి, ఆచార్యః || ఆపోశాన, కుమారః ||
బాధమన్నామి, ఆచార్యః || కర్మకురు, కుమారః బాధంకరోమి | ఆచా
ర్యః మాసుషుష్ఠాః - కుమారః || బాధం దినానస్వపామి, ఆచార్యః || భిక్షా
చర్యంచర, కుమారః || బాధంచరామి, ఆచార్యః, ఆచార్యాధీనోభవ
కుమారః, బాధంభవామి |

అథ భిక్షాశ్రమః.

ఆదౌ మాతృనమస్కారం కుర్యాత్ | చతుస్సాగరపర్యంతం
గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభంభవతు || భవతీభిక్షాందేహీతి స్త్రిమంయా
చయేత్ | భవాభిక్షాందదాత్వీతి పురుషం యాచయేత్ ||

యస్యత ఇతిపూర్వపరిషేచనం వటురాదిత్య ముపస్థాయ | యస్య
తేప్రథమవ్రాస్యగ్ం హరామస్తం త్వా విశ్వే అవంతు దేవాః | తం
త్వా భారతస్సువృధో వర్ధమానసునుజాయంతాంబహవస్సుజతమ్ |
ఆశీర్వాదః || శ్లో || గాయత్రీం గురుణాదిష్టాం తిష్ఠన్నాసూ
ర్యమభ్యసేత్ | సూర్యేస్తశిఖరంప్రాప్తే సాయంసంధ్యాముపక్ర
మేత్ | అగ్నికార్యంతతఃకుర్యాత్సంధ్యయోరుభయోరపి | తతోభి
వాదయేద్వృద్ధానసావహమితిబ్రువన్ || సగ్ంశాసనాంతే భిక్షాచ
రణా అథాస్మాలిక్తం వాతంప్రయచ్ఛన్నాహ మాతరమేవాగ్రేభి
క్షుస్వేతిబోధాయనగృహ్యేత్ || శ్లో || బ్రహ్మచార్యస్య పోశానేత్యను
శిష్యవటుగురుః | బాధమిత్వేవసర్వత్రప్రతిబ్రూయాత్తతోవటుః | ఆది
మధ్యావసానేషు భవచ్ఛబ్దోపలక్షితం | బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాంభిక్షా
చర్యంయథాశ్రమం || వాసశ్చతుర్థిముత్తరయాదత్తైశ్యతర్పిణాభ్యః |
(ఉపనయనప్రయోగస్సమాప్తః.)

హరిః ఓమ్॥ ఏవంగోదానమన్యస్మిన్నపినత్త్రేహేడశేనప్తేఽగ్ని
దానోవాన్యాత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవం + శుభతిథౌధర్మపత్నీసమేతన్య
మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతాఖ్యంకర్మకరిష్యా
మాణస్తదంగత్వేన తదాదౌశుద్ధ్యర్థంవృద్ధ్యర్థం + మహాజనైస్సహ
స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదౌనిర్విఘ్ననకరిసమాప్త్యర్థం
శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా॥ పుణ్యా
హం వాచయిత్వా॥ ఆచమ్య + మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
ఇమం + శర్కాణం కుమారం గోదానాభ్యేన కర్మణా సగ్గస్కరిష్యే॥
తదంగమాభ్యుదయికంకరిష్యే॥ ఆభ్యుదయికంకుర్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణా
నంశోషయేత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవం × మమకుమారస్యాయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతసిద్ధ్యర్థంగోదానవ్రతహోమంకరిష్యే॥ తదంగ
మగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ స్థండిణాల్లేఖనాది॥ తతఃషట్పత్రప్రయో
గంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ పాత్రప్రయోగేఖిలుయోజసియోగోదానకర్మణ్య
పిచాలవత్తు॥ నల్లగ్నపుంజీలశలల్యఐష్టాఅత్రార్థలుప్తాహిభవంతియస్మా
త్ ॥ పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాం తేఽన్వారభేకుమారేధాతాదదాతు

నోరయిమితి చతస్రోయస్తాహృదా కీరిణేతి చతస్ర ఇత్యష్టాబ్య
హంతీర్ముఖ్యా॥ ధాతా దదాతు నోరయి మిశానో జగత్సృతిః॥ సనః
పూర్ణేన వావనధ్వాహా॥ ధాత్రఐదం॥ ధాతాప్రజాయా + వద్విధేమ
స్వాహా॥ ధాత్రఐదం॥ ధాతా దదాతు × సత్యరాధసస్వాహా॥ ధాత్ర
ఐదం॥ ధాతా దదాతు × అదితి ససృహస్వాహా॥ ధాత్రఐదం॥ య
స్తాహృదా × తత్త్వమశ్యాగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసఐదం॥ య
స్తాహృదా × స్వస్తిస్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసఐదం॥ త్వ
మపుత్రశవసా × కిరిచ్యతేస్వాహా॥ ఇంద్రాయపుత్రీంఐదం॥ ఉక్తఉక్తే

సోమ...సావంతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయమమమమత ఇద ॥ అగ్నయ ఇదం॥
 రుద్రాయ తంతిచ గాయేదం॥ అస్య కర్మణః హోమ ప్రతిష్ఠా సిద్ధ్యర్థం
 స్పృధ్ధికానుః జయాది హోమం కరిష్యే ॥ సువేణాజ్య మాదాయ॥
 ఓచి త్తంచ స్వాహా॥ X X X జయాది బ్రహ్మవిసర్జనాంతే...నమః
 సుతతః శిఖామాత్ర మవశిష్య సర్వాన్ శాన్తాన్ శాన్తయతి॥ స్నాత్వా
 ఆచమ్య బ్రహ్మణే వరందదాతి॥ అగ్ని గోదానమ్.

కయంతి మాహ - అగ్ని గోదానో వాస్యాత్ ॥ ప్రాణానాయ
 మ్య ఏవంగుణ X ప్రీత్యర్థం ఇమం సుబ్రహ్మ్యశ్చ ర్మాణం కుమారం గోదా
 నాభ్యేన కర్మణా స్మృత్ కరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య అథ పట్నాత్ర ప్రయో
 గం కుర్యాత్ ॥ అగ్నే రుప సమాధానాద్యాజ్య భాగాంతే అగ్నయే
 కాండర్వయే స్వాహా ॥ అగ్నయే కాండర్వయ ఇదం॥ అగ్నయ ఇదం...జ
 యాది హోమం కరిష్యే॥ జయాది పఠిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృ
 త్వా॥ సోమత్సరం గోదాన ప్రత మేక ఉపనిశం త్యేతావన్నానా సర్వా
 న్శాన్తాన్వాపయ త్యుదకోపస్పర్శన మితి ఛేదోగాః । ఆచార్యా
 యవరందదాతి । పూర్వవత్కేశవపనమ్॥

అథ పాలాశ ప్రయోగః.

చతుర్థే హనిపూర్వాహ్నే స్నాత్వా ఆచమ్య సంధ్యావందనా
 దికం కృత్వా పాలాశ వృక్షప్రదేశే అల కృత్య॥ ప్రాచీముదీచీవానిశ
 ముపనిష్క్రమ్య॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం + సర్వభోగ్య మహాజనేభ్యోన
 మా॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం మేధాజననసిద్ధ్యర్థం పాలాశ కర్మ కరిష్యే మాణస్తదంగ
 త్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం + పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదౌ
 నిర్విఘ్నేన పరిసరూప్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజా కరిష్యే॥ అథ
 గణాధిపతి పూజా పుణ్యాహవాచనం చ కుర్యాత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవంగు
 ణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం మేధాజననసి
 ద్యర్థం పాలాశాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ పాలాశ వృక్షమూలే అల కృత్య॥

ద్వృక్షమూలే తత్రతీ ఋదగప వగాణి స్థ డిలాని కల్పయత్వా
 తత్రనూతనవస్త్రాణి నిధాయ తేషుయథాక్రమ మావాహ్య । య
 శ్చాద సామృషభోవిశ్వరూపః । ఛ రోభ్యోఽధ్యమృతాత్స బహువ
 స మేంద్రోమేధయాస్సృణోతు । అమృతస్య దేవ ధారణో భూ
 యాసం । శరీరం మేవచర్షణం । జిహ్వ మేమనుమత్తమా । కణ
 భ్యాంభూరి విశ్రువం । బ్రహ్మణః కోశోఽసిమేధయాపీహితః । శ్రుతం
 మేగోసాయ॥ (ఇతి ప్రథమస్థం డిలే) ప్రణవ మావాహయ్యామి స్థాప
 యామి పూజయామి॥ శ్రద్ధయాఽగ్ని స్సమిధ్యతే । శ్రద్ధయా విందతే
 హవి॥ శ్రద్ధాం భగస్యనూధాని వచ సా వేదయామసి । ప్రియగ్ శ్రద్ధేద
 దతః । ప్రియగ్ శ్రద్ధేదిదానతః॥ ప్రియః బో జేషు యజ్వసు ఇదంతు ఉద్దిలిం
 కృధియథా దేవా అసు శేషః । శ్రద్ధాముగ్రేషుచక్రిరే । వ్రవంభో జేషుయ
 జ్వసు । అస్మాకముదితంకృధి । శ్రద్ధా దేనాయజమానాః । వాయుగోస్తా
 ఉపాసతే । శ్రద్ధాగ్ం హృదయ్యయా కూత్యా శ్రద్ధాయా హూయ శేహ
 విః । శ్రద్ధాం ప్రాతర్ హవామహే । శ్రద్ధా మధ్యదివంపరి । శ్రద్ధాగ్ం
 సూర్యస్యవిముచి । శ్రద్ధే శ్రద్ధాకయేవామా । శ్రద్ధాదేవానధివస్తే । శ్ర
 ద్ధావిశ్వమిదంజగత్ శ్రద్ధాం కామస్యమాతరం । హవిషావర్ధయామసి ।
 (ఇతిద్వితీయస్థం డిలే) శ్రద్ధామావాహయామి॥ మేధాదేవీజుష మాణా
 నతగాద్విశ్వావీభద్రా సుమనస్యమానా । త్వయాజుష్టానువమానాదు
 ముక్తాన్బ్రహ్మదేమవిగధేసువీరాః । త్వయాజుష్టఋషిగృవతి దేవిత్య

యా బ్రహ్మగతత్రీయత త్వియాత్వయాజప్యశ్చిత్రంవిదంతే వసు సానో
 జామ స్వద్రవిణోనమేధే । మేభాంమృత్రదోదధాతుమేధాం దేవసరస్వ
 తీ । మేధాం మేత్రిశ్వినా ఉభావాధత్తాః పుష్కరనజా । అక్షరసుచ
 యామేధాగః ధర్మేషుచయన్మనః । దైవిమేధా సాస్వతీః మామే
 ధాసురభిర్జుషతాగ్ న్యాహః । ఆమా మేధా సురభిర్విశ్వయానాహీ
 రణ్యవర్ణాజగతీ జగన్మయా । ఉజ్జస్వతీ పయనా పిన్వమానానామాం
 మేధాసుప్రతీకాజుషంతామ్ । మయిమేధాం + సూర్యోభాజోద
 ధాతుః॥ (తృతీయస్థ డిలే) మేధామావాహయామి॥

అశ్వశ్చేవోన్మిషదనం క్షణేవోవసతిః కృతా । గోభజ్యిష్కలాసధశ్చ
 యత్సన వదపూరుషం॥ అశ్వతనారాయణ మావాహయామి... మి॥
 తతః ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకా నావాహ్యాః । విధిప్రకారేణ ఆవాహ
 నంకుర్యాత్ । ప్రణవశ్రద్ధామేధా దేవతాభ్యోనమః॥ ఇంద్రాద్యష్టది
 క్పాలకదేవతాభ్యోనమః । ధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారపూజాన
 సమర్పయామి॥ సమంతాదగ్నిమపూషైః పరిశ్రేత్య॥ ఆచమ్య + ఏవం
 గుణ + శుభతిథౌమమకుమారస్య మేధాజననసిద్ధ్యర్థం పాలాశిచాః
 ముగకరిష్యే॥ తదంగమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ అగ్నిః ధనాద్యాజ్య
 భాగాంతపర్యంతంకుర్యాత్ । (అత్రషట్పత్రప్రయోగః)చతుర్భిఃపం
 చభిఃషడ్భి రేకేనచత్వారీత్యుక్త్యా॥ చత్రసోద్యాభ్యాం చతుర్భి రేకేన
 ప్రతిమంత్రమేకాదశాజ్యాహుతీః కుమారగోహావయిత్వా॥

యశ్చిందసామృషభోవిశ్వరూపః - ఛందోభ్యోఽధ్యమృతా
 త్సంబ్రభూవ-సమోద్రో మేధయాస్పృణోతు-అమృతస్య దేవసాంణో
 భూయాన్గ్ న్యాహః॥ ఛందోభ్యుత్తరం॥ శరీరం మేమిచర్షణం-జిహ్వమే

మధుమత్తమా-కర్ణాభ్యాం భూరివిశ్రువం-బ్రహ్మణః కోశోఽసిమేధ
 యి-పిహితః-శ్రుతం మేగోపాయస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం-అవహంతివి
 తన్వానాకుర్వాణాచీరమాత్మనః-వాన గం సిమత్తగావో-అన్నస్తా-
 నేచనర్వదా-తతః మే శ్రియమావహ-హోమశాం ప్రశుభిస్తహ స్వా
 హా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ ఆనూయంతుబ్రహ్మచారిణస్వాహా॥ ఛందోభ్య
 ఉదం॥ యశోజనేనానిస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ శ్రేయావస్యసోనాని
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ తం ద్యభగప్రవిశానిస్వాహా॥ ఛందోభ్యుద
 యం॥ సమాభగప్రవిశస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ తస్మిన్ తహస్రశాభే-ని
 భగ్రాహంత్యయిమృజేస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ యథాప్రపవతాయంతి-
 యథామానాఅహర్జరంహ్రవమాంబ్రహ్మచారిణః ధాతరాయంతునర్వత
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ ప్రతివేశోసిప్రమాభాహిప్రమాపద్యస్త
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ అగ్నయిదం॥ రుద్రాయతంతిచరాయేదం॥ అ
 వ్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామఃజయూది హోమంకరి
 ష్యేస్తువేణాజ్యమాదాయ॥ ఓంచిత్రాచస్వాహా + + జయాదిబ్రహ్మ
 వినజానాం తే-అపరేణాగ్నింవటుర్వస్త్రమేఖలాజినదండాగ్ శ్చపాలా
 శేనాప్య-అన్యానినూతనవస్త్రాణిధారయేత్॥ శ్లో॥ మేఖలా మజినందం
 డం పాలాశాగ్రేవినిక్షిపేత్ । తద్వాసో గురవేదద్యా ద్వటురన్యాని
 ధారయేత్ । సుశ్రవ ఇతిమంత్రేణావ్యద-డ మాదాయ॥ రేవతి స్వేతి
 ద్యాభ్యాం వాసోఽభిమంత్ర్య॥ యాలక్ష్మంత న్నవయన్నితి తిస్సభిర్వా
 సోపరిధాప్యాచమ్య॥ ఆచార్యః-పరిదమితిపరిహితంకుమారమభిమంత్ర
 యేత్ ॥ యం దురుక్తేతి ద్యాభ్యాం మేఖలాంధారయిత్వాత్రిమధురే

అగ్రాగ్రా నోజయిత్వా సహచార్యో గృహమాగచ్ఛేదితి శ్లో॥
 సంత్యజ్య మేఖలాదీని బ్రహ్మసూత్రం వినావటుః సర్వంపలాశేనియేష్య
 వాన్యన్యాని ధారయేత్ ॥ మేఖలా సుజనందండ ముఖవీతం కమండ
 లుః అపు ప్రాశ్యేది నష్టానిగృహీత్వాన్యనిపూర్వకత్ సవపం మే
 ఖలాదుండభై తౌచగ్యవ్రతానిచ నివర్తంతేద్విజాతీనాంపునస్సంసా
 రకర్మణి॥ బ్రాహ్మణాశీర్వాదః ఉపసీతస్య ధర్మాఉపదిష్టాః పారిటమ్
 తత్సత్.

పాలాశప్రయోగ స్సమాప్తః.

ఉపాకర్మప్రకరణమ్.

గృహ్యసూత్రే॥ ఉపాకరణే సమాపనే చ ఋషిర్యోషజ్ఞాయతే
 సదస్సత్తిర్ద్వితీయః ఓషధీషు ప్రాదుభావే శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం
 శిష్యైస్సహచార్యః నదీంతటాకంపాగత్వా॥ కేశశ్మశ్రు మునఖాని
 వాపయిత్వా-మృత్తికాస్నానంపారుణస్నాన కృత్వా॥ సంధ్యావందనా
 దికం కుర్యాత్॥ ప్రాగ్నేశే గోమయేనానులిప్య ॥ రగవల్యాదిభిరలం
 కృత్య॥ నూతనవస్త్రేణ మంటప మాసాద్య॥ తస్యోపరియథాశక్తిం
 దులాన్నిధాయ॥ ఆదాదీపారాధనంకృత్వా ప్రణమ్య॥ ఆచమ్య॥ అభ
 యోగః॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశిశివర్ణంచతుర్భుజప్రసన్నవద
 నంధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥ తదేవలక్ష్మణునిసంతదేవ...న
 ర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య... శుభతిథౌశ్రీపరమేశ్వరప్రేత్య
 ర్థం శ్రావణ్యా-పౌర్ణమాస్యాం అధీతానాం ఛదనాంసవీర్యత్వాయ
 అధ్యాయోపాకర్మాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదగత్యేన తదాదాశు
 ద్యర్థం-స్వస్తిపుణ్యావావాచనంకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ ఆదోసర్వి
 ఘ్ననపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతి
 పూజాంకృత్వా॥ తస్మిపుణ్యావావాచయిత్వా॥ ఆచమ్య... ప్రేత్యర్థం బ
 హ్యచర్య ప్రతిలోకప్రాయశ్చిత్త్యాం పాహ్నినియోదశి హోమంకరి
 ష్యే॥ తదంగమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ స్థండిలోల్లేఖవాది సర్వంకృ
 త్వా॥ అత్రచతుష్పత్రప్రయోగంకుర్యాత్॥ పూర్వోక్తప్రకారేణపా

- హిత్రయోదశ హూమంకుర్యాత్ । తతః అగ్ని కార్యం సమాపయేత్ ।
 అగ్ని కార్య పూర్వము క్తం ॥ ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం ప్రాజాపత్యాదిసవ
 ప్తిపూజాంకరిష్యే ॥ వివీతీభూత్వా ॥ ప్రజాపతిం కాండపీఠానాహూ
 యామి ॥ సోమం కాండపీఠానాహూయామి ॥ అగ్నిం కాండపీఠానాహూ
 మామి ॥ విశ్వాదేవా కాండపీఠానాహూయామి ॥ సాగ్ం హుతీదే
 వతా ఉపనిషద ఆనాహూయామి ॥ యాజ్ఞకీదేవతా ఉపనిషద ఆనాహూ
 యామి ॥ వారుణీదేవతా ఉపనిషద ఆనాహూయామి ॥ బ్రహ్మణ్యస్వ
 యంభువమానాహూయామి ॥ సదసస్పతిమానాహూయామి ॥ ఉపవీతీ ప్రా
 జాపత్యాదికాండపీఠ దేవతాభ్యోనమః । ధ్యానాదిపోడశోపచారైర
 భ్యర్చ్య ॥ ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం ప్రాజాపత్యాది కాండపీఠ తర్పణంకరి
 ష్యే ॥ వివీతీభూత్వా ॥ ప్రజాపతిం కాండపీఠం తర్పయామి... మి ॥ ౨ ॥ సో
 మం కాండపీ... మి ॥ ౧ ॥ అగ్నిం కాండ... మి ॥ ౨ ॥ విశ్వాదేవాన్ కాండ
 పీఠ స్త... మి ॥ ౧ ॥ సాగ్ం హుతీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి ॥ ౧ ॥ యాజ్ఞ
 కీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి ॥ ౧ ॥ వారుణీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి ॥
 ౨ ॥ బ్రహ్మణ్యస్వయంభువంత... మి ॥ ౨ ॥ సదసస్పతిం త... మి ॥ ౧ ॥ అశేన
 ప్రాజాపత్యాదికాండర్షితర్పణేన భగవాన్ సర్వాత్మకస్సుప్రీణాతు ॥ ఏ
 తత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు ॥ ఆచమ్య... ఏవ గుణ... శుభతిథౌ శ్రీ
 పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం (అస్యాం) శ్రావణ్యాంపాణానాస్యామధీతానాం
 ఛందసాం సవీగ్యత్వా య అధ్యాయోపాకర్మవహామాఖ్యంకర్మకరిష్యే ॥
 తదంగ త్వేన అగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ॥ స్థండిలోల్లేఖ నాద్య
 గ్ని ప్రతిష్ఠాపనాది పరిషేచనాంత కృత్వా ॥ అ త్రవట్పత్రప్రయో
 గః ॥ అన్వారధేష్వంతేనాసిషు నవాజ్యాహుతీజ్ఞాహూతి ॥ సర్వేని
 వీతినః ॥ ప్రజాపతయే కాండపీఠయేస్వాహా ॥ ప్రజాపతయే కాండ
 పీఠయ ఇదం ॥ సోమాయ కాండపీఠయేస్వాహా ॥ సోమాయ కాండ
 పీఠయ ఇదం ॥ అగ్నయే కాండపీఠయేస్వాహా ॥ అగ్నయే కాండపీ
 ఠయ ఇదం ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండపీఠభ్యస్వాహా ॥ విశ్వేభ్యోదేవే

భ్యః కాండశీభ్యోఽదం॥ సాగ్ంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
 స్సాహ॥ సాగ్ంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యోదం॥ యాజ్ఞ
 కీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యోస్సాహ॥ యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్య
 ఉపనిషద్భ్యోదం॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యోస్సాహ॥
 వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యోదం॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువే
 స్సాహ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువదం॥ సదసస్పతియేస్సాహ॥ సదస
 స్పతియదం॥ ఉపవీతీ॥ సదసస్పతి మద్భుతంప్రియమింద్రస్య కామ్యం
 సనిం మేధా మయాసిషగ్స్సాహ॥ సదసస్పతియ దం॥ ఆచమ్య॥
 ప్రీత్యర్థం లధితానాం ఛందసాగ్ంసవీర్యత్వాయ అభ్యాయోపాక
 ర్మాగ త్వేన మమ శౌతస్మాతక నిత్యకర్మానుష్ఠానయోగ్యతాఫల
 సిద్ధ్యర్థం యజ్ఞోపవీతదానం ధారణంచ కరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య॥
 బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్॥ తరిః
 ఆచమ్య॥ యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రంప్రజాపతేర్యత్సహజంపుర
 స్తాత్॥ ఆయుష్యః మగ్ర్యంప్రతిముంచ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతంబల
 మస్తుజేజః॥ ఇత్యేకం ధృత్వా ఆచమ్య॥ ఆచార్యప్రముఖాదర్భేష్వా
 సీనాదర్భాన్ధారయమాణా వేదస్యాద్యాంశ్చక్షురోఽనువాకానధీయూ
 రక॥ హరిః॥ ఓమ్॥ ఇషే త్వోజేత్వావాఽనువ స్థోస్తాయవస్థస్థదేవో
 వస్థవితా హ్రీర్వయతుశ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమశ్ని
 యా దేవభాగ మూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీ రసమీవా అయ
 త్మమావస్థేన ఈత మాఘశగ్ంసోరుద్రస్య హేతిః కరివోవృణ
 క్తుధ్నువాఅస్మిన్గోపతౌ స్యాతబ్రహ్మ ర్యజమానస్యపశూ నృపి॥ ౧॥

♦ మగ్ర్యప్రతిముంచ

అపేత్రచత్వారిగంశత్ || యజ్ఞస్య ఘోషదసిపత్యుష్టగ రక్షత్ర
 త్యుష్టా అరాత్యుః ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్చ మనునాక్తతా
 స్వధయావితిష్టత అవహంతికవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో జప్తమిహ బర్హి
 హిరానతేదేవనాం వరిషూతమసిన్ద్వవృద్ధమసిదేవబర్హిరాత్వా
 న్వక్మాతిర్యక్పర్వతేరాధ్యాన మాచ్ఛేత్తాతేమారిషం దేవబర్హిశ్శ
 తవల్ శంవిరోహ సహస్రవల్ శాః || ౨ ||

వివరయగ్ం రుహేమపృథివ్యా స్సంపృచః సాహిసుసంభృతా
 త్వాసంభరా మృదిత్యైరాస్తా ౭ సింద్రాణ్యై స్స నహనం పూషాతే
 గ్రంథిం గ్రథాతున తేమాస్థాదిండ్రస్యత్వా బాహుబ్యాముద్యచ్ఛే
 బృహస్పతేర్మూర్ధ్నాహరామ్యు ర్వంతరిక్షమన్విహిదేవంగమమసి || 3 ||
 సహ స్రవల్ శాఅష్టాత్రిగంశచ్చ || శుధధ్వందైవ్యాయకర్మణేదేవ
 యజ్ఞాయేమాతరిశ్వనోఘోమోసి ద్యౌరసిపృథివ్యసి విశ్వధాయాఅసి
 పరమేణధామూదృగ్ం హస్వమాహ్వర్వసూనాంప్రవిత్రిమసిశతధా
 రంవసూనాం ప్రవిత్రిమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్తోకోహుతోద్ధృ
 ప్సోఽగ్నయేగృహ తేనాకాయ స్వాహా ద్యావాభృదివీభ్యాగ్ంసావి
 శ్వాయు సావిశ్వవ్యచా సావిశ్వకర్మానంపృచ్యధ్వ మృతావరీర్హా
 ర్మిణీర్మధుమ త్తమా ముద్రాధనస్య పాతయే సోమేన త్వాతన చ్చీం
 ద్రాయదధివిష్ణోహవ్యగ్ం రక్షస్వ || ౪ || సోమేనాష్టాచ కర్మణేవాం
 దేవేభ్యశ్శ కేయం వేషాయత్వాప్రత్యుష్టగ్ం రక్షత్ర ప్రత్యుష్టాఅరా

తయోధూరసి ధూర్వధూర్వంతంధూర్వతం యోఽస్మాన్ధూర్వతితం
 ధూర్వయంతయం ధూర్వామస్త్యం దేవానామసి స్థస్థితమం వప్రిత
 మంజుష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమ మహ్మత మసిహవిర్దాస్తం
 దృగ్ంహస్త్య మాహ్వర్చితస్యత్వాచక్షుషాః పేక్షే మాభే రాగసం
 విక్లామాత్వా॥గి॥ హిగ్ంస్తిషఞ్చురువాతాయ దేవస్య త్వా సవితః
 ప్రస్తవేఽశ్వినో రాబహుభ్యాపూర్ణో హస్తాభ్యామగ్నయజుష్టానిన్వి
 పామ్యగ్నీ షోమాభ్యామిదం దేవానా మిదమున స్సహ స్థాత్యైత్వా
 నారాత్యైసువరభి విభేషః వైశ్వానరం జ్యోతిర్దృగ్ం హంతాందు
 ర్వాద్యావాపృథివ్యో రుర్వంతరిక్షమన్విహ్యాదిత్యాస్త్యోపస్థేనాదయా
 మ్యగ్నేహవ్యగ్ం రక్షస్వ॥ సూత్వాషట్పత్వారిగ్ంశచ్చ॥

అథ వేదాదీ జహుయాత్ - ఇషే హ్యోర్జేత్వా...కర్మణే
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యః ఇదం॥ అగ్నిమీశే...రత్న ధాతమం స్వాహా॥ ఛందో
 భ్యః ఇదం॥ అగ్న ఆ యాహి...బహిషి స్వాహా॥ ఛందోభ్యః ఇదం॥ శంసో
 దేవీరభిష్టయ...రభిసో వంతున స్వాహా॥ ఛందోభ్యః ఇదం॥ తతః యజ్ఞో
 వవీత గ్రంథివిస్రస్య ఆ జ్యేనాక్వాప్రచి విధాయ॥ యజ్ఞో పవీతం...
 బలమస్తుతేజస్వాహా॥ అగ్నయే పరసూక్మం ఇదం॥ అథ బ్రహ్మ
 యజ్ఞం కుర్యాత్॥ ఉపాకర్మకరణం సమాప్తమ్.

అథ విరజా హోమః.

ప్రాణానాయమ్య...ప్రీత్యర్థం సంవత్సరకృతదోష ప్రాయశ్చి
 త్కర్మ విరజా హోమం కరిష్యే॥ ఇతి సునకల్ప్య॥ తిలాజహోమి

త్యాది పంచవింశతి మంత్రైః తిలాజ్యసమిత్సక్తుభిః హస్తేనజ
 హాతి, అగ్నింప్రజ్వాల్య తిలాజ్య హూమిసర సాగ్ రసవిష్టాగ్ధా ర
 మమచితై రమస్తుస్వాహా శ్రియా ఇదం॥ గావోహిరణ్య ధనిమన్న పా
 నగ్ంస ర్వేషాగ్ంశ్రియైస్వాహా శ్రియా ఇదం ॥ శ్రియంచలక్ష్మీంచపు
 స్త్రించకీర్తించాన్త్రణ్యతామ్ బ్రహ్మణ్యంబహుపుత్రతామ్ శ్రద్ధామే
 ధేప్రజాస్సందదాతు స్వాహా శ్రియా ఇదం ॥ తిలాః కృష్ణా స్తిలా శ్వే
 తా స్తిలా స్సామ్యావశానుగాః తిలాః పునస్తుమేపాపం యతిశ్చ
 ద్దురితం మయిస్వాహా శ్రియా ఇదం॥ చోరప్యాన్నం నవత్రాద్ధం బ్ర
 హ్మహగురుత్వగః గోస్తేయగ్ంసురాపానం భూణహత్యా తిలా
 శ్చాన్తిగ్ంశమయస్తుస్వాహా శ్రియా ఇదం ॥ శ్రీశ్చలక్ష్మీచ పుష్టి
 శ్చకీర్తిం చాన్త్రణ్యతామ్ బ్రహ్మణ్యంబహుపుత్రతామ్ శ్రద్ధా
 మేధేప్రజ్ఞాతు జాతవేద స్సందదాతు స్వాహా శ్రియా ఇదం॥ ప్రాణ
 పానవ్యానోదాన సమానామే శుధ్యంతాం జ్యోతి రహం విరచావి
 పాపాభూయాసగ్ స్వాహా॥ ప్రాణాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదం॥ వాఙ్మనశ్చ
 త్సుశ్శోత్రజహ్వఘ్రాణరేతోబుద్ధ్యాకూతిస్సంకల్పామేశుధ్యంతాంజ్యో
 తిరహంవిరచావిపాపా భూయాసగ్ స్వాహా॥ వాగాదిభ్యోదేవతాభ్య
 ఇదం॥ త్వక్చర్మమాగ్ంసరుధిరమేదోమజ్జాస్వాయవోఽస్థినిమేశుధ్య
 ంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ త్వగాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదం॥ శిరఃపాణి
 పాదపార్శ్వపృష్ఠోయాదరజఙ్ఘశిశ్నోపథ్థపాయవోమేశుధ్యంతాం జ్యో

తిరహంవిరజా...స్వాహా॥ శిరఃపాదభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ ఉత్తిష్ఠ పురుష
హరితపిఙ్గలలోహితాక్షి దేహి దేహి దదాపయితా మే శుద్ధ్యంతాం జ్యో
తిరహంవిరజా...స్వాహా॥ ఉత్తిష్ఠాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ పృథివ్యాప
స్తేజో వాయురాకాశా మే శుద్ధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ పృథివ్యాది
భ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ శబ్దస్పృశా రూపరసగంధా మే శుద్ధ్యంతాం జ్యోతిర
హం...స్వాహా॥ శబ్దాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ మనోవాక్కాయకర్మా
ణి మే శుద్ధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ మానసాదిభ్యో దేవతాభ్య
ఇదం॥ అవ్యక్తభావైరహంకారై జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ అవ్యక్తాది
భ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ ఆత్మామే శుద్ధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥
ఆత్మన ఇదం॥ అన్తరాత్మామే శుద్ధ్యంతాం జ్యోతిరహం...హా॥ అన్తరా
త్మన ఇదం॥ పరమాత్మామే శుద్ధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ పర
మాత్మన ఇదం॥ త్సుధే స్వాహా॥ త్సుధ ఇదం॥ త్సుత్పిపాసాయ స్వాహా॥
త్సుత్పిపాసా యేదం॥ వివిత్తై స్వాహా॥ వివిట్య ఇదం॥ ఋగ్వీధానాయ
స్వాహా॥ ఋగ్వీధానా యేదం॥ కషోత్కాయ స్వాహా॥ కషోత్కాయ
యేదం॥ త్సుత్పిపాసామలాం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీర్నా శయామ్యహమ్॥
అభూతిమసన్మృద్ధిచ సర్వాన్నిర్లుద మేపాప్మానగ్ స్వాహా॥ త్సుత్పిపాసా
దిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ అన్న మయాప్రాణమయ మనోమయవిజ్ఞానమ
యమానందమయమాత్మామే శుద్ధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥
అన్న మయాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ సమిధమిద్ధ సన్నహనంచాగ్నా

ప్రహరతి॥ అగ్నయఃపదః॥ రుద్రాయతింతిచరామేదం॥ అస్యకర్మణః
హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృధికామః జయాది హోమంకరిష్యే॥

సూరేణాజ్యమాచాయ॥ ఓమ్చిత్తంచస్వాహా... జయాది బ్రహ్మవిసర్జ
నాంతే భవత్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం... నమమ॥ అనేనవిరజాహో
మేనభగవాన్ సర్వాత్మకః... ఏతస్మిలం శ్రీయశ్శేఖరార్పణమస్తు॥ అ
థ నవద్విదేవతాభ్యోనమః॥ పునఃపూజాంకరిష్యే॥ పునఃపూజాంకృత్వా
అనయాపూజయాప్రాజాపత్యాదికాండద్విదేవతాసుప్రీతాస్సు పసే
న్నావరదాభవంతు॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంత దేవాస్తాని ధర్మాణీశుభ
మాన్యాసః॥ తేహనాకంమహిమానస్సచంత్రేయత్రైపుర్యే సాధ్యా
స్సంతిదేవాః॥ ఇతిపుణ్యతీర్థేఽఋషీనుద్వాస్య॥ ఆచార్యంవస్త్రాదిభిర
లంకృత్య॥ యథావిధినాపూజ్య॥ మారుతమసీత్యనువాక చతుష్టయం
జపిత్య॥ స్వగృహంగచ్ఛేత్॥ విరజాహోమస్సమాప్తః॥

అథ ఉపాకర్మోత్సర్జనమ్.

శ్రావణ్యాం పౌణమాస్యామనేన ప్రకారేణకుర్యాత్॥ తై
ష్యాంపౌణమాస్యా ముత్సర్గః॥ ప్రాణానాయమ్య + ఏవంగుణ +
శుభతిథౌలధ్యయన సంపాదనార్థంఅధ్యాయోత్సర్జనంకరిష్యే॥ అదిత
శ్చగతురనుష్ఠానకాధ్యయనంవినాసర్వంపూర్వవత్కుర్యాత్॥ శ్లో॥ ఉప
క్రమోత్సర్జనయోస్సశిష్య ఆచార్యఅప్లుత్యమహాపగాను॥ స తర్వ్య
వార్యంజలిభిర్మునీంస్తానేభ్యస్తు హోమ్యో సదసస్పతించ॥ కేంద్వగ్నీ
విశ్వాంశ్చేనిషత్స్వయంభుం హుత్వాముఖాం తేనదసస్పతించ॥ ఆద్యా
నువాకాం శ్చశ్చురోఽపరాధ్యానధీయ తేనత్రతహో జయాది॥ చతుప్ర
ధానేష్యభిలేషుకర్మసుప్రధానకత్వాచురుణాముఖాహుతిః॥ ఉత్సర్జనో
పాకరణప్రతేషుఘృతేన కార్యాగ్నిముఖాహుతిస్సాన్విత॥ ఆహోమనా
సనేపాగ్యమగ్న్యమాచమసీయకం॥ స్నానవస్త్రాపవీతాని త్వర్చనంతు

దనంతరం గంధఃపుష్పంతథాధూపదీపా నైవేద్యమేవచ | తాంబూ
లంచతతోదద్యా ద్విధవత్సర్వమేద్యమీ | వార్యంజలిభిరేతా స్తుత
తోనత్వావినర్జయేత్ | ఋషీణామర్చనంసర్వకలకవ్యంహినివీతినా ||
ఉపాకర్మోత్సర్జనమ్ సమాప్తమ్.

అథ వేదవ్రతప్రకరణమ్.

అథ వేదవ్రతనాముదగయ నాదికాలః || శ్లో || అథోదగయనాద్యు
క్త కాలేవేదవ్రతానిచ | నానాదిద్విజభుక్త్యంతం కర్మతంత్రంపుథ
క్తుథక్ | నభవేన్ముఖ్యకాలస్సాన్యగ్గానేసంకల్పః | శ్రావణ్యాం
వైకతంత్రేణకుర్యాద్వ్రతచతుష్టయం | వేదవ్రతేషుచతుఃస్థావిధివ
త్పూజయేద్యమీ | వార్యంజలిభిరేవైశాః పూజా తేతర్పయేద్వ్రతా
యస్మిన్వ్రతేచతుర్వేషు తర్పణేచోదితాశ్చ తే | ఋషయః కీర్తితా
హూమేయేచైవః మునిస త్తమైః | ప్రాజాపత్యాదిసూక్తైశ్చ చతుర్భి
ర్విధివత్క్రమాత్ | నాక్యక్ష్ప్రాయశ్చత్రతాపి హుత్వాచైవషడాహుతే ||
సదసస్పతిమంత్రేణ స్విష్టౌజ్జహుయాత్తతః | సదసస్పతిర్ద్వితీయః
సూత్రాచ్ఛతుర్వహి సమాప్యవిధివత్తతంత్ర శేషం ధాక్రమం | అధ్యా
పయేచ్ఛవిధివత్తత్తత్కండమథాపరం | ఉత్సర్జనంవత్సరాంతపవమేవ
హికారయేత్ | ఋణ్మాసేవాధమాసేవాపక్షేవాధపరేహని | తత్తదు
త్సర్జనంకుర్యాద్విధ్యుక్తేనైవమార్గతః | శ్రావణ్యాం పోష్టవద్యాంవా
వైశాఖ్యాంవాధవాద్విజః | ఆసన్నోద్వాహాఆగ్నేహా ఋకదిస్వయమే
వచః | ఏకతంత్రేణవాకుర్యాదేవద్యతచతుష్టయం | గోదానాదీని
కర్మాణి వివాహోత్సర్వవౌసరే | ఏకతంత్రేణవాకుర్యాదితి వేదవిదో
విదుః | వటోశ్చక్షేపఃసంప్రతేషూత్సర్జనేషుచ | వదంతి కేచిత్సమ్యా
ఖ్యజ్ఞాతపవేతరేషున |

అథ ప్రాజాపత్యవ్రతమ్.

బ్రహ్మత మనుసరామః || అథ ప్రాజాపత్యవ్రతే నద్యాంవకున
పూర్వకంస్నాత్వాచార్యశ్చిష్యేణసహప్రాణానాయమ్య | ఏవంగుణ..

శుభతిథౌ, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ఇమంశిష్యం | ప్రజాపత్యవ్రతేన స
 గ్గ్ సకరిష్యే || తతః ఋషిపూజాంకృత్వా || వద్యుషీగ్ స్తర్పయేత్ || నివీ
 తిభూత్వా || ప్రజాపతిం కాండర్షిం తర్పయామి || సాగ్ం హి తద్దేవతా ఉ
 పనిషద స్తర్పయామి | యాజ్ఞకీరేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి | వారుణో
 ద్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి | బ్రహ్మణగ్ స్వయంభువం తర్పయా
 మి | నదసస్పతిం తర్పయామి | ఇతి తర్పయిత్వా ఉపవీతి | ఆచమ్య +
 ఏవంగుణ + శుభతిథౌ | శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం | ప్రజాపత్యాదిహో
 మంకరిష్యే || స్థండిలో లైఖనాదిసర్వంకుర్యాత్ || తత్రవట్పత్రప్రయోగః ||

అగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ముఖాహుతిగ్ంహు
 త్వాన్వారధేవతనిజహోతి - ప్రజాపతయే కాండర్షయే స్వాహా ||
 ప్రజాపతయే కాండర్షయ ఇదం || ప్రజాపతేన త్వదేతాన్త్యనోవిశ్వా
 • జాతాని పరితా బభూవ | యత్కామాస్తే జహుమ స్తన్నో అస్తు
 నయగ్ స్వామపతయోరయీణాగ్ స్వాహా || ప్రజాపతయ ఇదం || రయీ
 ణాం పతియజతం బృహంత మస్మిన్భరై నృతమం వజసతే | ప్రజా
 పతిం ప్రథమజామృతస్య యజామ దైవమధినో బవీతు స్వాహా || ప్రజాప
 తయ ఇదం || ప్రజాపతే త్వం నిధిపాః పురాణోదేవా నాం పితా జనితా ప్రజా
 నాం పతిర్విష్వస్య జగతః పర్వస్వాహావిరో దేవవిహవేజున స్వస్వాహా ||
 ప్రజాపతయ ఇదం || తవైమేహోకాః ప్రదిశోదిశశ్చ పరాపతౌ నివత ఉద్వ
 తశ్చ ప్రజావతే విశ్వస్య జీనధన్య ఇదన్నో దేవప్రతిహర్యమావ్యగ్ స్వాహా ||
 ప్రజాపతయ ఇదం || ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞాయానాం దేవానామగ్రే
 యజతం యజధ్వం | సనోదదాతు ద్రవిణగ్ం సుపీర్యగ్ం రాయస్సోమం

విష్మతు నాభిమస్తేస్వాహా॥ ప్రజాపతయశ్చదం॥ యోరాయ ఈశేశ
తదాయ ఉక్థోయః పశూనాగం రక్షితావిష్టితానాం ప్రజాపతిః
వృధపుజా ఋతస్య సహస్రధామా జవతాగం హవిర్నస్వాహా॥
ప్రజాపతయశ్చదం॥ సూక్తేనప్రత్యుచం షడాజ్యాహుతీర్జుహోతి॥
సాగంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ సాగంహితీభ్యో
దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యశ్చదం॥ యాజ్ఞకిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
స్వాహా॥ యాజ్ఞకిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యశ్చదం॥ వారుణీభ్యో
దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
శ్చదం॥ బ్రహ్మణేస్వయ భువేస్వాహా॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువశ్చదం॥ సదస
స్సతిమద్భుతంప్రియమిదస్సకామ్యం॥ సనిమేధామయాసిప్తగ్ స్వా
హా॥ సదసస్పతయశ్చదం॥ తతఃప్రత్యుత్థాయ॥ ఆగ్నేవ్రతపతేకాండఋషి
భ్యప్రాజాపత్యవ్రతంచరిష్యామితచ్చకేయంతస్మేరాధ్యతాం॥ వాయో
వ్రతపతేకాండ...తాం॥ ఆదిత్యవ్రతపతేకాండ...తాం॥ వ్రతానాంవ్ర
తపతేఋషిభ్యః ప్రాజాపత్యవ్రతం...రాధ్యతాం॥ అగ్నిపురోగాశ్చవ్ర
తాదేవతాఉపతిష్ఠతే॥ జయూదిహూమకుర్యాత్॥ సావిష్టకృతగం
హూత్వా దర్వాపరిధీనన్తి॥ పరిధీన్ప్రహృత్యన్తగ్ ప్రావంచకృత్వా॥
అనాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వాబ్రాహ్మణాపూజయేత్॥
తదంగభూత మాభ్యుదయికం కర్మణఃపుణ్యాహం వాచయేత్॥ సమా
పనేప్యేవమేవ ప్రయోగః॥ సంవత్సరే ఐర్యవేతే॥

ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జనమ్.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థమిమంశిష్యం॥ ప్రాజాపత్యవ్రతో
త్సర్జనేన కర్మణాన్తగ్ స్మరిష్యే॥ పూర్ణవత్సానం తర్పణంహోమ

శ్చ-ఉపస్థానమంత్రేషు-అగ్నేవ్రతపతేకాండముసిభ్యఃప్రాజావ్రత్యవ్ర
తమచాణ్డమంతదశక్తంతస్మేరాధి-వామోవ్రతపతేకాండ...రాధి-అది
త్యవ్రతపతేకాండ...రాధి-ప్రతానావ్రతపతేకాండ...రాధి...పూ
ర్వవదుపశీష్టతే-శేషంపూర్వవత్-ఆభ్యుదయికం-కర్మణః పుణ్యాహ
వాచనం కుర్యాత్ । అథ సామ్యవ్రతమ్.

అథసామ్యవ్రతంవక్ష్యతేఉదగయనపర్వణి పూర్వపక్షేశుభన
త్రతేపూర్వాష్టా కేశశ్శశువాకయిత్వా తతః ఆచార్యశ్చిష్యేణస
హస్నాత్వాప్రాణనాయమ్య । ఏవం-తిథౌధర్మపత్ని సమేతా ౭హమి
మంశిష్యంసామ్యవ్రతేనసగ్గ్స్కరిష్యే పూర్వవదృషిపూజాంకృత్వా
షడృషీగ్ స్రయేత్ । నివీతీభూత్వా సోమంకా డర్షింతర్పయామి
సాగ్ంహితిర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామియాజ్ఞీర్దేవతా ఉపనిషద
స్తర్పయామి వారుణీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి బ్రహ్మణ్య స్వ
యంభువం తర్పయామి సదసస్పతింతర్పయామి ఏవంతర్పయిత్వాఉప
వీతీతన్ ౭కరాష్ట్రాహ్చీమ దీచీంవాదిశముపనిష్కమ్యఅరణ్యే౭
శ్చుదిర్దశ్య౭గ్నే రుపసమా ధానాద్యాజ్యభాగంతే ముఖాహుతిగ్ం
హ త్వా౭ న్వారిభ్యేవ్రతనిజవహాతిసామాయ కాండర్షయేస్వాహా॥
సామాయ కాండకవయ ఇదం । సామోధేను మితి సూక్తనవదా
జ్యహ తీర్జ్వహాతి సామోధేనుగ్ంసామో అర్వంత మాశుగ్ం
సామోవీరం కర్మణ్యందదాతు । సాదన్యం విదధ్యగ్ంసభేయం పితృ
శ్రవణాయో దదాశద స్తైస్వాహా॥ సామాయేదం అపాథంయథు
పృతనాసుపప్రిగ్ంసువర్షామస్సాంవృజనస్యగ్ంపామ్ భరేషుజాగ్
సుక్తితిగ్ంసుశ్చివసంజయంతంత్వామనుమదేమ సామస్వాహా॥సామా
యేదం । త్వగ్ం సామ త్రితభి స్సుక్తిత ర్భూన్యం దత్తైస్సం త్వా

శ్వేదాః । త్వంవృషా వృషత్వేభిర్మహిత్వా ద్యుష్మేభిర్ద్యుష్మన్
 భవో నృచక్షాస్సహా ॥ సోమాయేదం । యాతే ధామాని హ
 విషా యజంతి తాతే విశ్వా పరిభూ రస్తు యజ్ఞః గయస్సహః క్రత
 రణస్సవీరో వీరహః ప్రచరాసోమ దుర్యాన్హస్సహా ॥ సోమాయేదం ॥
 త్వ మిమా ఓషధీ స్సోమ విశ్వాస్త్య మపో అజనయ స్త్వంగా ॥ త్వ
 మాతలింధోర్వంతరిక్షంత్యం జ్యోతిషా వితమోవవర్థస్సహా ॥ సోమా
 యేదం । యాతే ధామాని దివి యాపృథిన్యాం యాపర్వతేష్వోషధీ
 వ్యున్ను । తేభిర్నో విశ్వేస్సమనా అహేడరాజ్ ధోమప్రతి
 హవ్యాగృభాయ స్సహా ॥ సోమాయేదం । సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్య
 ఉపనిషదభ్యస్సహా ॥ సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషదభ్యఇదం ।
 యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిషదభ్యస్సహా ॥ యాజ్ఞకీభ్యో దేవతా
 భ్యఉపనిషదభ్యఇదం । వారుణీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిషదభ్యస్సహా ॥
 వారుణీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిషదభ్యఇదం । బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్సా
 హా ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువఇదం । సదసస్సతిమద్భుతప్రియమింద్రస్త్వ
 కామ్యం । సనిమేధామయాసిషగ్ స్సహా ॥ సదసస్సతియఇదం । మదం
 తిరుపస్సృత్య ప్రథమే నానుచాకేన శాంతింకృత్వా నమోవాచేయా
 చోదితా యాచానుదితా తస్యైవాచేనమో నమోవాచే నమో
 వాచస్పతయేనమ ఋషిభ్యోమ త్రక్వద్యోభ్యమంత్రపణిభ్యోమామా
 మృషయోమః త్రక్వతోమంత్రపతయః పరాదుర్మాహమృషీన్మంత్ర

కృతామృతకత్తిన్నరాదాం వైశ్వదేహింవాచముద్యాసగ్ం శివామద
 స్తాం జప్తాందేవేభ్యశ్శర్మమేద్యాశ్శర్మకృధినీశర్మమిశ్వమిదః జగత్
 శర్మచంద్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మబ్రహ్మపతాపతీభూతంవదిష్యేభువ
 నం వదిష్యే తేజోవదిష్యేయ శోవదిష్యేతపోవదిష్యేబ్రహ్మవదిష్యే
 సత్యంవదిష్యే తస్మాఅహమిదముపస్తరణముపస్త్రణఉపస్తరణంమే
 ప్రజాయేపశూనాం భూయాదుపస్తరణమహంప్రజాయేపశూసాం
 భూయాసం ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతింప్రాణాపానౌమామా
 సిష్టంమధు మనిష్యేమధు జనిష్యే మధు వత్సామిమధువదిష్యామి
 మధుమతీం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్ంశ్శూప్రేణ్యాంమనుష్యే
 భ్యస్తంమాదేవా ఆవంతుశోభాయైపితరోనుమదంతుః శాంతిశ్శాం
 తింశ్శాంతిః చతస్రబౌదుంబరీస్సమిధోఘృతాన్వక్తాఅభ్యాదదాతిః
 పృథివీ సమిత్ తామగ్నిస్సమింధే సాగ్నిగ్సమింధే తామహగ్రి
 సమింధే సామాసమిద్ధా ఆయుషా కేజసా వర్చసాశ్రియా యశసా
 బ్రహ్మవర్చసేసా అన్నాద్యేన సమింతాగ్ స్వాహా అగ్నయథద అంత
 రిక్షగ్ంసమిత్ తాంవాయుస్సమింధే సావాయుగ్ంసమింధే తా
 మహగ్ంసమింధే సామాసమిద్ధా ఆయుషా కేజసా వర్చసా శ్రియా
 యశసా బ్రహ్మవర్చసేసా అన్నాద్యేన సమింతాగ్ స్వాహా వాయవధి
 జం ద్యాస్తమిత్ తామాదిత్యస్సమింధే సాదిత్యగ్ంసమింధే తామ
 హగ్ సమింధే సామాసమిద్ధా ఆయుషా కేజసా వర్చసా శ్రియా యశసా

బ్రహ్మవర్చసేనా అన్న ద్యేన సమితాగ్ స్వాహా ॥ ఆత్మాదేదం ।
 ప్రాజాపత్యా మే సమిదసి సకత్తతయణీ । భాత్తప్రవ్యహామేసి
 స్వాహా ॥ ప్రజాపతయిద ॥ అథ దేవతో ఐస్థానమ్ అగ్నే వరపతేకాం
 డర్పిభ్య స్సామ్యవ్రత చరిష్యామి తచ్చ కేయం తస్మై రాధ్యతామ్ ।
 వాయో వరపతేకాం...తామ్ । ఆదిత్యవ్రతపతేకాం డర్పిభ్య స్సా
 మ్య + తాం ప్రణానాం వరపతేకాం డర్పిభ్య స్సామ్య + తాం ఉ
 పస్థాయ ॥ శుక్రేయమంత్రప్రాహ్మణాను కానాం పదమపదాన్యభి
 వ్యాహర్యవాచయిత్వాచార్యః నమః యు జతే వృష్ణః । గ్రహ్మార్క
 బ్రహ్మార్క । దశఆపశ్య్ । దేవస్య । సముద్రాయ । ఇషే ఘర్మః । దేవాః
 ప్రావిత్రం । కరిశితే బ్రహ్మార్క । అగ్ని శిరః । దేవస్య విశ్వః । ఘర్మః । ప్ర
 జాపతిం । ప్రజాపతిః । సవితా । యు జతే సవితే తినా । జయాద్రిపతిప
 ద్యతే సావిష్టకృతగంఘాత్వా దర్వాపరిధీననక్తి । పరిధీన్వహృశ్య
 సగ్గ్రసావంచకృత్వానాజ్ఞాత మిత్వాది పరిషేచనాంతకృత్వామ
 దంతి రువస్సృశోత్తరేణానువాకే సశాంతికుర్యాత్ ॥

శంసో వాతః పవతాం మాతరిత్వాశంస స్తవతు సూర్యః । అ
 హాన్తి శంభవంతు నశ్యగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతాం । శంసానోవ్య
 చ్చతుశ మాదిత్య ఉదేతునః । శివా నశ్యగ్తమాభవ సున్ముడీకాన
 రస్వతీ మాతేవ్యోను సదృశి । ఇదాయై వాస్త్యసి వాస్తుమ ద్వ
 స్తుమంతో భూయాస్త మావాస్తాశ్చిగ్గహ్యవాస్తు స్సభూయా
 ద్యోస్త్యా ద్యేష్టియంచవయం ద్విష్టు । ప్రతిష్ఠాసిప్రతిష్ఠావంతో

భూయాన్త్ర మాప్రతిష్ఠామా శ్చిక్ష్ణుహ్యప్రతిష్ఠస్సభూయాద్యోఽ
 స్మాద్యేష్టియం చనయద్విష్ణుః । ఆవత వాహి భేషజం వివాత
 వాహి యద్రుః త్వగ్ంహి విశ్వభేషజో దేవానామూత ఈయసే
 ద్వావిమా వాతౌ వాత ఆసింధో రాపరావతః దక్షంమేలన్యత్రవా
 తుపరాన్యోవాతుయద్రుఃయదదో వాత తే గృహే మృతస్యనిధి
 హితః తతో నోధేహి జీవసే తతో నో ధేహి భేషజం । తతో నో
 మహా ఆవహా వాత ఆవాతు భేషజం శంభూర్మయో భూర్నోహృదే
 క్రణతియూగ్ంపితారిషత్ । ఇంద్రస్యగృహాసి తంత్యా ప్రపద్యే
 సగుహ్యశ్యః సహ యన్మే తిస్తితేన భూఃప్రపద్యే భువఃప్రపద్యే
 కువఃప్రపద్యే భూభువస్సువఃప్రపద్యే నాయుంప్రపద్యే సారాంధేవతా
 ప్రపద్యే శ్శానమాఖిణాప్రపద్యే ప్రజాపతేర్భవ్యక్షోశంభ్రహ్మప
 పద్వ్యటప్రపద్యే అంతరిక్షంమక్షర్వంతరంబృహదగ్నయఃపర్వతాశ్చ
 యయా వాత స్స్వస్త్వాస్వస్తిమాంతయా స్వస్త్వాస్వస్తిమానసా
 ని ప్రాణాసానా మృత్యోర్మాసాతం ప్రాణాసానౌమా మాహసిష్టం
 మయిమేధామయి ప్రజా మయ్యగ్ని సేతోదధాతు మయి మేధాం
 మయి ప్రజా మయ్యాంద్రజిద్రియం దధాతు మయి మేధామయి
 ప్రజా మయి సూర్యోభాజో దధాతు ద్యుభిరకుభిః పరిపాతమస్మా
 పరిష్టేభి రశ్శిస్తా సౌధగేభిః తనో మిత్రో వరుణోమానుహంతా
 మదిత్తిస్సింధుఃపుథిన్ ఉతద్యాః కయా నశ్చిత్త్ర ఆభు వదూతీనదా

వృధస్సఖా! కయా శచి యాన్తరా! కస్యాన్తయోమదానామగం
 హిహామత్తదంధసః! దృఢాచి దారుణేవసు! అభీశుగ్రస్సఖా మవి
 తావరిన్యాగా! శతం భవాన్యూతిభిః! వయస్సుప్తగ్లాడి పసేదూరింద్రో
 ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానా! అపధ్వాంత మూర్ఖహిపూర్తి
 చక్షుర్ముగ్ధస్య స్థాన్నిధయేవబద్ధాః । శంన్నో దేవీ రభివృత్తయతపో
 భవంతు పీతయే శంయోరభినవంతుపః । ఈశానావార్యాజ్ఞాంశ్చ
 యంతీశ్చర్వణీనాం । అపోయాచామిభేషజం । సుమిత్రానతపటవ
 ధయస్సంతు దుర్మితా స్తస్మై భూయాసు ర్యోఽస్మాన్దేవ్విప్రియంచ
 వయంద్విష్టుః । ఆపోహిష్ఠా మయోభువస్తాసంక్షోభే దధాతిన । మ
 హేరణాయచక్షుసే! యోవశ్శివతమో రసస్తస్య భాజయతేహసః ।
 ఉశతీరివమూతరః! తస్మాదర్హమావవోయస్యక్షయాయజన్యథ । ఆపో
 జనయథాచనః । ప్రృథివీశాంతా సాగ్నినా శాంతా సామేశాంతా
 శుచగ్ంశమయతు । అతరిక్షగ్ం శాంతం తద్వాయునా శాంతంతన్నే
 శాంతగ్ం శుచగ్ం శమయతు । ద్యౌశ్శాంతా సాద్రిక్షేన శాంతా సామే
 శాంతా శుచగ్ం శమయతు । ప్రృథివీశాంతి రంతరిక్షగ్ం శాంతిర్ద్యౌ
 శ్శాంతిర్దేశ్శాంతిర వాంతరదిశా శ్శాంతిరగ్ని శ్శాంతిర్వాయుశ్శాం
 తిరాదిగ్య శ్శాంతిశ్చంద్రమా శ్శాంతిర్నక్షత్రాణి శాంతి రావశ్శాం
 తిరోషధయ శ్శాంతి ర్వనస్పతయ శ్శాంతిర్గ్రా శ్శాంతిరజా శాంతి
 రశ్వ శ్శాంతిః పురుష శ్శాంతిర్బ్రహ్మ శాంతిర్పితృణశ్శాంతిశ్శాంతి

చక్షుషీ సమీల్యగృహ మాగచ్ఛేత్ | అహతేనవానసాప్రదక్షిణగ్ం
 సముఖం శిరోవేష్టయిత్వాఽస్తమితేగ్రామం ప్రపాదయతి | వాగ్యత
 ఏతాం రాత్రీం తిష్ఠిత్వాస్తేవా | శ్వేభూతే పూర్వోక్తలక్షణేఽచ్చది
 ర్దర్శయేఽగ్నిముపసమానా యాథాస్యషట్తయమభిదర్శయతి | సప్తత
 యమిత్యేకే | అగ్నిమాదిత్య ముదకుశ్చ మశ్మానంవత్స మాకాశం
 ఘోరణ్యం సప్తతయమపినా ఆదిత స్త్రీణి దర్శయిత్వా యథోపపాద
 మితరాణి | అత్రైతద్వాసాగురవేవరందత్వా | వయసుప్తర్ణా ఉపసేద్దు
 రింద్రం-బ్రహ్మ ప్రానాదిష్టతన్నో మహాసీత్ || ఆభ్యుదయికం కర్మ
 ణఃపుణ్యానానాచనం కుర్యాత్ || సమాపనేఽప్యేవమేవత్రయోగః

అథ సౌమ్యవ్రతోత్సర్జనమ్.

సంవత్సరేపర్యవేతేప్రాణానాయమ్య | ఏవం-తిథాధర్మపక్షీ
 సమేనోఽహమిమంశిష్యం సౌమ్యవ్రతోత్సర్జనేనసగ్గ్ స్కరిష్యే | పూ
 ర్వవత్సాన్నంతర్పణం హోమశ్చమదంతీ రుపస్పృశ్య త్రధమేనా
 నువాకేనశాంతిం కృత్వా | ఓంసమోవాచేయాచోదితా + శోభాయై
 హిరరోఽనుమదంతు || ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః | చతస్రబేదుంబీస్స
 మిథోఘృతాన్వక్తాఅభ్యాదధాతి | ద్యాస్సమిత్ | తామాదిత్యస్సమింధే
 అన్నాద్యేనసమింతాగ్ స్వాహా | ఆదిత్యాయేదం || అంతరిక్షగ్ంసమిత్
 అన్నాద్యేనసమింతాగ్ స్వాహా || అంతరిక్షా యేదం | ప్రథివీసమిత్ | అ
 న్నాద్యేనసమింతాగ్ స్వాహా | అగ్నయ్యుదం | ప్రాజాపత్యాయే + స్వా
 హా | ప్రజాపతయ్యుదం | ఉపస్థానమంత్రేషు | ఆదిత్యవ్రతపతేకాండ
 ర్మపిథ్యస్తామ్యువ్రత మచారిషం తదశక్తం తస్మైరాధి | వాయోవ్రత
 పతే-రాధి | అగ్నే వ్రతపతే-రాధి | వ్రతానాంవ్రతపతే-రాధి | దేవతాఉ

పశ్చాత్తాపము జతేనవిజేతివజ్జయిత్వాజయూదిప్రణిపద్యతే సావిష్ట
 కృతగంహుత్వాదర్వాప్యపరిధీననక్తిపక్షిధీప్రహృత్యనగ్నసావంచకృ
 త్వానాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా మదంతీరుపస్సృశ్యో
 త్రమేనానువాకేనశాంతింకృత్వాశంనోవాతఃపవతాం-బ్రహ్మసావా
 దిష్మతంనోమాహుసీత్ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః గృహమాగచ్ఛేత్
 శ్వోభూతే । వయస్సుప్తర్ణాడపసేదురింద్రం-బ్రహ్మసావాదిష్మతం
 మాహుసీత్ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః గురవేవరందత్వాగురోవరగతే
 దదామితిబ్రూయాత్ । కేశశ్మశ్రువాపయిత్వాబ్రాహ్మణానోభజ
 యేత్ । ఆభ్యుదయికంకర్మణః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ ।

(మదంతీరుపస్సృశ్యేత్వత్రఅభిమంతితపాత్రస్థోదకస్పర్శనమ్.)

ఆత్రశ్లోకాః॥ సోమసూక్తనిషత్సదసస్పతింతంత్రవజ్జహుయా
 త్సకలంనమః । శుక్రియేసమిధోగ్నఇతివతీయుంజతేనవితాజయమా
 దిశేత్ । మాలనేయతవాక్చిరసివ్రతీవేష్టనేస్తమితేగృహమావిశేత్ ।
 స్త్రీయశేంధఇవక్షణమప్యధో వాగ్యతేన తతోఽభ్యుదితక్రియా । తతః
 ప్రభాతేతు బహిర్గృహాణాం వహ్నించ సూర్యంచ తథోదకుంభం ।
 ఆకాశముర్వీంచ గిరించ వత్సంపశ్యేద్ధిరణ్యంచ వయస్సుప్తర్ణాః ।
 ఉత్సర్జనేతు యుంజాదిమాలనాదిచవర్జయేత్ । సమిదాధానమంత్రేషు
 ద్యౌస్సమిత్పూర్వ మిష్యతే । వ్రతేషు చాపరోవిధి ర్నసూక్తంచిత్ర
 మాదికం । ఉపస్థితిర్న దేవతాగణస్య శుక్రియా దృతే । అధ్యాయా
 సోమకాండస్య యావద్వత్సరమాదరాత్ । న క్తభోజీత్వధశ్శాయీ
 బ్రహ్మచారీజితేంద్రియః । శూద్రసంభాషణంనైవ నోపానచ్ఛత్ప్రధా
 రణం । నగతాసుం సమీక్షేత నారోహేచ్ఛ కటాదికం । స్నానము
 స్థాంబునానైవపర్వసూపవసేదిహ । ఏతానిశక్తితః కుర్యాద్వ్యతీతప్ర
 తసిద్ధయే । స్నానోపాకర్మ సమిధస్తర్పణంవపనం వ్రతే । ఆచార్యఇ

తరస్యగ్గం స్నానతర్పణపూర్వకం॥ నూత్రార్థ సంగ్రహ కాగోపి॥ సా
మ్యవ్రతేషు సోమాయ కాండర్ష యుగ్మిరితం॥ సోమోధేనుమిదం నూ
క్తం సాంహితీభ్యః ప్రభృత్యతః॥ మదంతీస్తా ఉపస్సృస్య సమోవాచే
తిశాంతికంజప్వా॥ చత్రసస్సమిధస్సజ్ఞా బౌదుబరీర్వటుః॥ పృథి
వీసమిదిత్యేతేరుత్తేష్టన్నాదధాతిహి॥ యుంజతేవృష్ట ఇత్యాద్యాబ్యా
దశిద్యాదశోత్తరే॥ మంత్రబ్రాహ్మణసా తానువాకానాంపదవాచనం
యుంజతే సవితేత్యేతా॥ ద్వావావాచయతిస్ఫుటం॥ అగ్నేవ్రతః తే
కాండేత్యాద్యుపస్థానమాచరేత్॥ శన్నోవాతిశ్శాంజిజకుస్సమ్మిల్వా
హతవాససా॥ శిరస్సంవెష్ట్యా సమితేత్వగారం వాప్రవేశయేత్॥ పరే
ద్యుబ్రాహ్మణానాం చ భోజనంకారయేదితి॥ ఉత్సర్జనం త్వేనమేవ
ద్వారాద్వైస్సమిధఃషీపేత్॥ ఆదిత్యవ్రతపతే కాండేత్యాద్యుపస్థాన
మాచరేత్॥ వటోశ్చ కేశవపనంప్రతేషూత్సర్గనేషుచ॥ వదంతి కేచి
తౌన్యమ్యాఖ్యవ్రతపతేతరేషున॥ ప్రకృతమనుసరామః॥

ఆగ్నేయవ్రతమ్.

ఆగ్నేయవ్రతేన బ్యాంపవనపూర్వకం స్నాత్వాఽచార్యశ్చిష్యేణ
సహస్రాణానాయమ్య॥ ఏవంతిథౌధర్మపత్నీ సమేతోఽహమినుంశి
మ్యమాగ్నేయవ్రతేన సగ్గస్కరిష్యే॥ పూర్వవదృషిపూజాంకృత్వా
షడ్మషీగ్స్తర్పయేత్॥ నివీతీభూత్వా అగ్నింకాండర్షింతర్పయామి॥
సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి॥ యాజ్ఞీకీర్దేవతా ఉపనిషద
స్తర్పయామి॥ వారుణీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి॥ బ్రహ్మణ్యస్వ
యంభువంతర్పయామి॥ సదసస్పశింతర్పయామి॥ ఏవంతర్పయిత్వా ఉప
వీతి॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేముఖాముతిగ్ంహుత్వా
ఽన్వారధేవతనిజహోతి॥ అగ్నయే కాండర్షయే స్వాహా॥ అగ్నయే
కాండర్షయ్యుగ్మదం॥ అగ్నేనయసుపథారాయే అస్మాకవిశ్వానిదేవ
వయునానివిద్వాక్॥ యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమేనోభూయిష్ఠాంతే

నమశ్చక్తిం విధేమస్వాహా॥ అగ్నేయవిధం । ప్రవశ్యుకాయ భానవే
 భరభ్యగ్ంహవ్యంమతించాగ్నయేసుపూతం । యోదైహ్యానిమానుమా
 జనూగ్వ్యంతర్విశ్వానివిద్మనాజగతిస్వాహా॥ అగ్నేయవిధం । అచాచ
 గిరోమతయో దేవయంతిర్గ్నియంతిద్రవిణా భిక్షమాణాః । సుసంద్య
 శగ్ంసుప్రతీక్షగ్న్వంచగ్ం హవ్యవాహమరతిం మానుషాణాగ్స్వా
 హా॥ అగ్నేయవిధం । అగ్నేత్వమస్మద్యయోభ్యమీవా అనగ్నితాఅ
 భ్యమంతక్షష్టేః । పునరస్మభ్యగ్ంసువితాయదేవయోవిశ్వేభిరజరేభి
 ర్యజత్రస్వాహా॥ అగ్నేయవిధం । అగ్నేత్వంపారయానవ్యోఅస్మాన్తస్వ
 సిభిరతిదుగాణివిశ్వా । పూశ్చప్రథ్వీబహులాన ఉర్వీభవాతోకా
 యతనయాయశంయోస్వాహా॥ అగ్నేయవిధం । ప్రకారవోమననా
 వచ్యమానాదేవద్రీచీ నయథదేవయంతః । దక్షిణావాహ్యాజనీపా
 చ్యేతిహవిర్భరంత్యగ్నయేఘృతాచీస్వాహా॥ అగ్నేయవిధం । సాగ్ం
 హితిభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ సాగ్ం హితిభ్యోదేవతా
 భ్యఉపనిషద్భ్యవిధం । యాజ్ఞీకీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥
 యాజ్ఞీకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యవిధం । వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉప
 నిషద్భ్యస్వాహా॥ వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యవిధం । బ్రహ్మ
 శేన్వయంభువేస్వాహా॥ బ్రహ్మశేన్వయం భువవిధం । నదసస్పతిమ
 ద్భుతఃప్రియమింద్రస్యకామ్యం । సనిమేధామయాసిషగ్న్స్వాహా॥ స
 దసస్పతియవిధం । అథదేవతోపస్థానం । అగ్నేవ్రతపతేకాండుర్విభ్య

ఆగ్నేయంప్రతం చరిష్యామితచ్చ కేయం తస్మైరాధ్యతాం । వాయో
వ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయం + తాం । ఆదిత్యవ్రతపతేకాండర్షి
భ్య ఆగ్నేయం + తాం । వ్రతానాం వ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయం
+ తాం । దేవతా ఉపస్థాయ జయాదిప్రతిపద్యతే । సౌవిష్టకృతగ్ంహు
త్వా దర్వాపరిధీననక్తి । పరిధీస్ప్రహృత్య సగ్గ్రహవంచకృత్వా
సాజ్ఞాతమిత్యాది పరిషేచనాంతంకృత్వా బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । ఆభ్యుదయికం
కర్మణః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ । సమా
పనేఽప్యేవమేవప్రయోగః ॥

ఆగ్నేయవ్రతోత్సర్జనమ్.

సంవత్సరే పర్యవేతే ప్రాణానాయమ్య । ఏవం + తిథౌ ధర్మప
త్నీ సమేతోఽహమిమం శిష్యమాగ్నేయవ్రతోత్సర్జనేన సగ్గ్రహరిష్యే
పూర్వవత్సానం తర్పణం హోమశ్చ । ఉపస్థానమంతేషు । ఆగ్నే
వ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయప్రత మచారిషంతదశక్తంతస్మైరాధి
వాయో వ్రత-రాధి । ఆదిత్య-రాధి । వ్రతానాం- తస్మైరాధి । దేవతా
ఉపస్థాయ జయాదిప్రతిపద్యతే । సౌవిష్టకృతగ్ంహుత్వా దర్వాపరి
ధీననక్తి పరిధీప్రహృత్య సగ్గ్రహవంచకృత్వా సాజ్ఞాతమిత్యాదిప
రిషేచనాంతంకృత్వా । బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । ఆభ్యుదయికం
కర్మణః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ ॥

అథ వైశ్వదేవవ్రతమ్.

వైశ్వదేవవ్రతేన ద్యాం వపనపూర్వకం స్నాత్వా చార్యశ్చిష్యేణ
సహ ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణవిశేషణ-తిథౌ ధర్మపత్నీ సమేతో
ఽహమిమం శిష్యమాగ్నేయవ్రతేన సగ్గ్రహరిష్యే । పూర్వవద్దృషి

పూజాంకృత్యా షడృషీగ్ స్తర్పయేత్ । నివీతీభూత్వా । విశ్వా
 దేవాకాండర్షీగ్ స్తర్పయామి నాగంహిశ్చీర్దేవతా ఉపనిషదస్త
 ర్పయామి యాజ్ఞకీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి వారుణీర్దేవతా
 ఉపనిషదస్తర్పయామి బ్రహ్మణ్య స్వయంభువంతర్పయామి సద
 సస్పతింతర్పయామి ఇతి తర్పయిత్వా । ఉపవీతీ అగ్నే రుపసమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాం తేముఖాహుతిగ్ంహుత్వా ॥ న్వార భేవతి నిజుహోతి ।
 విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండర్షిభ్యస్సాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాం
 డర్షిభ్యః ఇదం । ఆనో విశ్వే అస్మా గమంతు దేవామిహా ॥ అర్చ్యమావ
 రుణస్సజోమాః । భువన్యథానో విశ్వే వృథాస్తః శరన్మసాహాబధు
 రంశస్తస్సాహా ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః ఇదం । శంసో దేవావిశ్వదేవా
 భవంతు శగ్ం సరస్వతీ సహధీభిరస్తు శమభిమాచశ్శమురాతిమాచశ్శం
 నోద్దిన్యాః పార్థివాశ్చనో అప్త్యాస్సాహా ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః ఇదం
 యేన వితుస్సత్యసవస్త్వ విశ్వే మిత్రస్త్వ వ్రతేవరుణస్త్వదేవాః । తేషా
 భగంవీరవన్తో మదస్తో దధాణవద్రవిణా చిత్రమస్మైస్సాహా ॥ విశ్వే
 భ్యోదేవేభ్యః ఇదం । అగ్నే యాహి దూత్యం వారిషేణ్యోదేవాగ్ం
 అచ్ఛాబ్రహ్మకృతాగ్ణేన । సరస్వతీం మరుతో అశ్వినాపా యక్షిదే
 వాన్రత్నధేయాయ విశ్వాన్ధాస్సాహా ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః ఇదం ।
 ద్యాః పితః పృథివిమాతరదుగ్గగ్నే భాతర్వసవో మృడతానః । వి
 శ్వ ఆదిత్యా అదితే సజోమా అస్మభ్యగ్ం శర్మబహులం వియంతస్సాహా
 ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః ఇదం । విశ్వేదేవాశ్చ మితేమగ్ం హవం మై

యెలంతరితైయఉపద్యవిష్ట । యెలగ్నిజహ్వ ఉరివాయజత్రాతన
 ద్యాస్మిన్బర్హిషీమాదయధ్వగ్ స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవభ్యఇదం ।
 సాగంహితిభ్యో-ద్యస్వాహా । సాగంహితిభ్యోదేవ-ద్యస్వాహా । యాజ్ఞ
 కీభ్యో-స్వాహా । యాజ్ఞ-దం । వారుణీ-స్వాహా । వారుణీ-దం । బ్రహ్మణే
 స్వాహా । బ్రహ్మణ-ఇదం । సదసస్పతి-యాసిష్వగ్ స్వాహా । సదసస్పతియ
 ఇదం । అథదేవతోపస్థానం । అగ్నేప్రతపతె కాండర్షిభ్యో వైశ్వదేవం
 ప్రతంచరిష్యామి తచ్చ కేయతస్మైరాధ్యతాం । వాయోప్రత-భ్యో
 వైశ్వదేవంప్రతంచరిష్యామి-రాధ్యతాం । ఆదిత్యప్రత-భ్యోవైశ్వదేవం
 ప్రతంచరిష్యామి త-రాధ్యతాం । వ్రతానాం ప్రత-భ్యో వైశ్వదేవం
 ప్రతంచరిష్యామి త-రాధ్యతాం । దేవతాఉపస్థాయ । జయాదిప్రతిపద్యతే
 సోవిష్టకృతగ్ం హుత్వాదర్వా పరిధినన్తి । పరిధీన్నహృత్య సగ్
 స్రావ చక్రత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాదికరిషేచనాంతం కృత్వాబ్రాహ్మ
 ణా సంతోషయేత్ । ఆభ్యుదయికంకర్మణః పుణ్యాహవాచనంచకు
 ర్యాత్ । సమాపసేప్యేవమేవప్రయోగః.

అథ వైశ్వదేవప్రత్యోత్సర్జనమ్.

సోవత్సరేపర్యవేతే । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం-తిథౌధర్మకాప
 త్నీ సమేతోహమిమంశిష్యం వైశ్వదేవప్రత్యోత్సర్జనేనసగ్ స్కరిష్యే ।
 పూర్వవత్సానం తర్పణం శాశ్వతమ్ । ఉపస్థానమంత్రేషు । అగ్నే
 ప్రతపతె కాండర్షిభ్యో వైశ్వదేవప్రతమచారిషంతదశక్తంతన్నేరాధి
 వాయో ప్రత-రాధి । ఆదిత్యప్రతపతె-రాధి । వ్రతానాం-రాధి । దేవతా
 ఉపస్థాయ । జయాదిప్రతిపద్యతే । సోవిష్టకృతగ్ం హుత్వాదర్వా

పరిధీననక్తి । పరిధీప్రహృత్వనగ్ సావంచకృత్వా నాజ్ఞాతమితా
దిపరిషేచనాంతకృత్వా బ్రాహ్మణానంతోషయత్ । ఆభ్యుదయ
కంకర్మణః పుణ్యాహవాచనం చకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ యజుర్వేదేతు
త్పారః కాండాః కాండపతీనృషీః । తర్పయంత్యర్చయం త్యేతాను
హృతైశ్చసూరయః । ఋషింముఖాం తే జహుయా ద్వజేషు సూక్తా
క్తహూమా త్సదసస్పతించ । ఉపస్థితి శ్చాపి చదేవతానాం జ
యాదయో బ్రాహ్మణతర్పణం చ । వ్రతేషుసువనై చైవ తదై వాధ్య
యనెనుభే । పరిధిప్రసారణం కుర్యాల్లెపకార్యాం నవిద్యతే । సువన
గ్రహపూజా యాం ఉపాకర్మవ్రతోత్పృజే । పరిధిప్రసారణం కుర్యా
త్సప్తావస్తువిధీయతే । వ్రతానివేదవ్రతాని సువనంపుగ్ం సవనం । ఆ
ధ్యయనం ఉపాకర్మమఖః గ్రహపూజా॥ వారిః ఓం తత్సత్ ॥

అథ సాతకవ్రతమ్.

అథ సమావర్తన ముచ్యతే శ్లో॥ వేదోదితానాం నిత్యానాం
కర్మణాం సమతిక్రమే । సాతకవ్రతతోపేచ ప్రాయశ్చిత్తమభోజనం
ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ శ్రీమాన్ + గోత్రః + నామధే
యః॥ శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్య మమఉపాత్తదురితక్ష
యద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం సాత
కవ్రతాఖ్యంకర్మ కరిష్యమాణస్తదంగ త్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం +
స్వస్తిపుణ్యాహ వాచనంకరిష్యే । ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం
శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యా
హం వాచయిత్వా ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ శ్రీమాన్ +
గోత్రః + నామధేయః శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్య మమా
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఉపనయ నదినమూరభ్యసమావర్తనశుభలగ్న ప
త్యంతంబ్రహ్మచర్య వ్రతతోపప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । యథాశక్తి
దులసహితపరిషద్యక్షిణాం గృహీత్వా ఉపస్థాయ । ఆత్మప్రదక్షిణ

యంకృత్వా శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమచాప్తి + + + యథోక్తదక్షి
 గామివస్వీకృత్యమను ఉపనయనాదిసమావర్తనపర్యంతం మధ్యేనం
 భావితానాం పాపానాం అన్నసంధ్యావందనజపసీన భిక్షాగ్నికా
 ర్యశూద్రాదిస్పర్శనసాదితాన్న భోజనఖట్వాంకశయనఖట్వాధియాధ
 తోజలపానభిక్షాణక్షౌకపీనకటిసూత్ర యజ్ఞోపవీతాఽజినదండాధా
 రణ దర్పణదర్శన వృద్ధోల్లాసున పాషండాదినంసర్గ ప్రభృతిత్ర
 యస్త్రిగ్ంశ నిమిత్తానాం సర్వేషాందోషాణా మపనోదనార్థం-బ్ర
 హ్మచర్యవ్రతలోక ప్రాయశ్చిత్త నిశ్చిత్త-ఉపదిశ్య-మామనుగృహ్లాం
 తుభవతః-అనుగృహ్లామః॥ యజమానస్య + గోత్రోద్భవస్య + నా
 మధేయస్య ఉపనయనప్రభృతి- ఏత త్తణపర్యంతంసంభావితేభ్యస్స
 ర్వేభ్యఃపాపేభ్యోవిముక్తిరూపా దిశ్యేషాసభాఽనుగృహ్లాతు॥ స్నా
 తకవ్రతాధికారసిద్ధి రస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ స్నాతకవ్రతాధికా
 రసిద్ధిరస్తు॥ ఓంభూః + శుభతిథౌ మమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యా
 జ్యక్వచ్చాగ్నిత్యాచరిష్యే శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణా
 శనం । స్వర్ణహి శింకరం యస్మాత్తదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ధన్యం
 కరోషి దాతార మహతో కేవలత్రచ! యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాద
 తశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషుసం
 స్థితం! దేవానామాజ్యమాహార మతశ్శాంతి-ప్రయచ్ఛమే॥ శ్లో॥ హి
 రణ్యగర్భ గర్భస్థం హేమబీజం విభావసో! అనంతపుణ్యఫలద మత
 శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదంకృచ్చిత్రప్రత్యామ్నాయం శ్రీమ
 హావిష్ణుస్వరూపాయ + పీత్యర్థం స్వణకృచ్చిత్రప్రత్యామ్నాయం
 యథాః క్తిహిరణ్యంతుభ్య + నమమ ॥ శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థంధాన్య
 కృచ్చి + ఆజ్యకృచ్చిత్రప్రత్యామ్నాయం + నమమ॥ ఏభిస్స్వర్ణధా
 న్యాజ్యకృచ్చైచ్చిభగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణుస్సుప్రీతోవర
 దోభవతు! మమశరీరశుద్ధిరస్త్వితిభవంతో బ్రువంతు॥ శరీరశుద్ధిరస్తు॥
 ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమ బ్రహ్మచర్యవ్రతలోకప్రా

యశ్చిత్తార్థం పాహిత్రయోదశ హూమం కరిష్యే॥స్థండిగోల్లేఖనా
 ద్యాజ్యసగ్గ్ నాకరాంతే + అత్రచతుష్పతి ప్రయోగంకుర్యాత్॥
 పూర్వపరి షేచనంకృత్వా॥ఏకం + ద్వే + త్రిణి + చత్వారి॥ పునర్నూ
 జ్ఞాని + విశ్వత్సస్త్విహ॥అగ్నయశ్చదం॥ సహరయ్యాని + స్పరిస్వా
 హ॥అగ్నయశ్చదం॥ భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచ॥ + స్వాహ॥అగ్నయే
 చపృథివ్యైచ మహతశ్చదం॥ భువోవాయవేచా + స్వాహ॥ వాయ
 వేచాంతరిక్షాయచ మహతశ్చదం॥ సువరాదిత్యా + స్వాహ॥ ఆది
 త్యాచదివేచమహతశ్చదం॥ భూర్భువస్సువ + స్వాహ॥ చంద్రమ
 సేచనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యోమహతశ్చదం॥ పాహినో అగ్నవనసేస్తాహ॥
 పాహినోఅగ్నవనశ్చదం॥ పాహినో విశ్వవేదసేస్తాహ॥ పాహినోవి
 శ్వవేదశ్చదం॥ యజ్ఞం పాహివిభావసో స్తాహ॥ యజ్ఞంపాహివిభా
 వనశ్చదం॥ సర్వంపాహిశతక్రతో స్తాహ॥ సర్వంపాహిశతక్రతవశ్చ
 తం॥ పాహినోఅగ్నఏకయా × ర్వస్తో స్వాహ॥ వనశ్చదం॥ పునర్నూ
 + స్వాహ॥ అగ్నయశ్చదం॥ సహరయ్యాని + విశ్వత్సస్త్విహ॥ అ
 గ్నయశ్చదం॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సువస్తాహ॥
 ప్రజాపతయశ్చదం॥ అదితేఽన్వవగ్గ్స్థాః × ప్రానావీ॥ ఇత్యుత్తరపరి
 షేచనంకుర్యాత్॥ అనేనపాహిత్రయో దశ హూమేన భగోవాన్
 సర్వాత్మకః...మమస్నాతక వ్రతాధికారసిద్ధిరస్త్వితి + తు॥స్నాతక
 వ్రతాధికారసిద్ధిరస్తు॥ ప్రాణనాయమ్య॥ ఏనంగుణ + తిథౌ + శ్రీప
 రమేశ్వరప్రీత్యర్థం ఆయుర్వర్షోచ్చయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం ప్రాతరగ్నికా

ర్యం సమిదాధానంకరిష్యే॥ పరిత్వాగై + + + అహం భోలభి-
వాదయే॥ (అగ్ని కార్యంపూర్వము క్తం) సూ॥ వేదమధీత్యస్నాన్య॥
ఆచమ్య x ఏవంగుణ x శుభతిథౌ శ్రీమాన్ గోత్రః x నామధేయః॥
శ్రీమతః + శ్లోతస్య + నామధేయస్య మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం
స్నాతకవ్రతాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ స్నాతకవ్రతాంగ త్వేన రత్నార్థం ర-
త్నబంధనం కరిష్యే॥ పూజా కృత్వా॥ విశ్వేత్తాతేనవనేషుప్రవా-
చ్యాయాచకథామఘవన్నిందనుస్తతే॥ పారావతంయత్పురుసంభ-
తం వస్త్రపావృణో శ్శర్తభాయముచబాధవే॥ యత్నో బంధనముహూ-
తస్సుముహూరోఽస్తు॥ ప్రాగుదయాద్వజం ప్రవిశ్యాంతిలోమాన్
చర్మణాద్వారమపిధాయాస్తే॥ మధ్య దినేఽగ్నేరుపసమాధానాదిపా-
త్రప్రయోగ కాలే॥ శ్లో॥ సూత్రేవస్త్రిమణియుగ సమిత్సక్కుగంధాన్ ప-
వర్తాక్షోష్ణాంబుక్షురకటయవచ్ఛత్రిదండాంజనానిఆనర్శోపానహకు-
శశకృత్స్నానచూర్ణోద పాత్రేస్నానం యుజాత్సకృదిహనరః కాష్ఠ-
మాదుబరంచ॥

మాత్రే) = రెండునూత్రములు, వస్త్రే) = రెండువస్త్రములు, మణి యుగ = లిసుకర్ణ
కంకణములు, సమిత్ = ఇద్దము, సక్ = పుష్పమాలిక, గంధాన్ = గంధము, ప్రవర్తాన్ =
పోగులజోడు, శోష్ణాంబు = శీతోదకము, ఉష్ణోదకము, త్సు = కత్తి, కట = వర్ణచాప,
యవ = వడ్లు, చత్త్రే) = గొడుగు, దండా = వెదురుకట్ట అశవ = కాటుక కాము, ఆదర్శ =
అద్దము, ఉపానద్వయం = చెప్పలజోడు, కుశ = దబ్బ, శకృత్ = ఎద్దు పేద, స్నానచూ-
ర్ణ = నున్ని పిండి, ఉదకపాత్రే) = ఉదక సహితమయిన, చెంబులజోడు' నరః = మనుష్యుఁ
డు, స్నానం = స్నానమును, యుజ్యాత్ = సకృత్ = ఒక్కమాటుచేయువలయును, కా-
ష్ఠ మాదుబరంచ = మేడిశుల్లయును.

అథ వత్సాత్రప్రయోగః॥ ఓం భూభువస్సువరోమ్॥ చత్వారి-
శృంగా + x ఏకం - ద్వే - త్రిణి - చత్వారి॥ అథాజ్యభాగ సుచాజ-
హణతి॥ అగ్నయే స్వాహే త్యుత్తరాధాపూర్వార్థే అగ్నయశ్చద॥
సోమాయ స్వాహేతిదక్షిణార్ధపూర్వార్థే సోమాయేదం॥ సమంపూర్వే

౧॥ అగ్నియైస్వాహా ॥ మధ్యే అగ్నియథదం ॥ అథపాలాశీగ్ంసమిథ
 ముత్తర యాధాయ ॥ ఓం ఇమగ్ స్తోమమ హా తెజాతినేద సైరథమవ
 సమ్మహేమ మనీషయా ॥ భద్రాహినః ప్రమతి రస్యస్గ్ంస ద్యగ్నై
 సఖ్యమోషామ వయంతవ ॥ అగ్నియై జాతకేదస ఇదం ॥ అథ ఉత్త
 రేణాగ్నింకటఉపవిశ్య ॥ త్రాయుషమితీక్షురమభిమంత్య ॥ త్రాయు
 షం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్రాయుషః ॥ యద్దేవా నాంత్రాయుషం
 తస్మేఅస్తుత్రాయుషం ॥ శివోనామాసీతి యజమా వప్రేప్రచాయ ॥ శి
 వోనామాసిన్వధితి సైపితానమ స్తేఅస్తుమామాహిగ్ంసీః ॥ అపాగ్ంస
 గ్ంసర్జనాద్యాకేనిధానాశ్చమానం ॥ ఉష్ణేన వాయు ఇతియజమాఉష్ణా
 శ్శీతా స్వ ఆసీయ ॥ ఉష్ణేన వాయు వుదకే నేహ్యుతిః కేశావప
 తు ॥ ఉష్ణోదకం శీతోదకేసీయ ॥ ఆప ఉ దంత్యతి కుమారస్యశిరః
 త్తి ॥ ఆప ఉద తు జీవసేదీర్ఘాయుత్వాయవచ్ఛసే ॥ జ్యోక్ష్మసూర్యం
 దృశే ॥ యేనావపదితచతస్పభిః ప్రతిమంత్రం ప్రదక్షిణం ప్రతిదిశం
 ప్రవపతి ॥ యేనావప శ్సవితాక్షురేణాసామస్యరాజ్ఞోవరుణస్య వి
 ద్వా ॥ తేనబ్రహ్మణోఽవపతేదమస్యాయుష్మాజరదప్తిర్యధాస
 దయం + శర్మా ॥ ఇతిపూర్వతోవపతి ॥ తాకేశాఞ్చ కృత్విండేని
 థాయ అకఉపస్పృశ్య ॥ త్రీగ్ స్త్రీ దర్భానంతథాయ ॥ యత్తుతే
 జేతి ప్రథమంవపంతం మాతానుమంత్రయతే ॥ యత్తురేణమర్చ +
 తేనతేవపామి + శర్మా ॥ యేనపూషా బృహస్ప + సౌక్ష్మోక్తాయస్వ
 స్తయే ॥ ఇతి దక్షిణతో వపతి ॥ తాన్మేశాఞ్చకృత్విండేనిధాయ ॥ అప

ఉపస్పృశ్యపునః తీగ్ స్త్రీస్తర్భాన ర్ధాయ॥ యేన గూయశ్చరా +
 సాశ్లోక్యాయస్వ సయే॥ ఇతి కశ్చిత్తోవపతి॥ తాన్కేశాశ్చకృ
 త్పిండే నిధాయ అప ఉపస్పృశ్య॥ పునః తీగ్ స్త్రీస్తర్భాన ర్ధాయ॥ యేన
 పూమాబృహస్పతే ర్గైర్నిద్రస్యచాయుషే వపతు॥ తేన
 తేవసామి x శర్మన్నాయుషా వర్చస్తా యథా జ్యోక్తుమనా అసా
 ఇత్యుత్తరతోవపతి॥ తాన్కేశాశ్చకృత్పిండే నిధాయ॥ అప ఉపస్పృ
 శ్య॥ ఉప్తాయ కేశా నిత్యేదుంబరమూలేదర్భస్త బేనా నిదధాతి
 ఉప్తాయ కేశా వరుణస్య రాజ్ఞో బృహస్పతి స్సవితా॥ సోమోఆ
 గ్నిః తేభ్యోనిధానం బహుధాఽస్వవిందన్నంతరాద్యావాప్తధిని అప
 స్సనః॥ తురంప్రతౌశ్యనిదధాతి॥ జఘనార్ధేవృజసోపవిశ్య విసస్య
 మేఖలాం బ్రహ్మచారిణేప్రయచ్ఛతి॥ కాగ్ంస ఇదమహామితి యజుః
 పోదుంబరమూలే దర్భస్తంబెవోపగూహతి॥ ఇదమహం + శర్మణో
స్వప్తాప్తానముకగూహోమ్యుత్తరో + శర్మాదిషద్యృష్ణవం
 విహితాభిరేవాద్భి రాపోహిష్ఠేతి షడ్భిస్సకృత్సాపయిత్వా॥ ఆప్తో
 హిష్ఠా మయోభువః + చనః॥ హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః + శగ్గ్ స్తోనా
 భవంతు॥ + బలమోజ్ఞో నిధత్త॥ అన్నాద్యా యేత్యేదుంబరకామే
 నదతో ధావతే అన్నాద్యాయవూ హధ్వం దీర్ఘాయు రహమన్నా
 దో భూయాసం॥ సోమో రాజాయమాగమ మితిన్ననీయేన చూర్ణే
 నోద్వర్త్యన్నత్వా॥ సోమో రాజాయమాగమ ధృమేముఖం ప్రపే
 త్యున్తి భగేన సహవర్చసా॥ సోమస్య రహూసీతి యజుషా అంతము

తరం వాసాపరిధావ్య । సామస్య తనూ సితనువం మేపాహి సా
మాతనూ రావిశి॥

సార్యసుభిచందనం నమోగ్రహాయచేతి ప్రతిః తందేవతా
భ్యోరక్షణాయదత్త్వా ॥ నమోగ్రహాయచాభిగ్రహాయచ నమశ్శాక
జంజభాభ్యాం నమస్తాభ్యోదేవతాభ్యోయాలభిగ్రహిణీః॥ అపరస్వి
త్యాత్మానంగంధేనానులిప్య॥ అపరస్సుయోగంధోగంధ ర్శ్యమచయ
ద్యశిః॥ దైవో యో మామహం గంధస్సమాగంధస్సురభి ర్జ్ఞప్తతామ్॥
మణిగంసావణగం సోపధానంసూత్రప్రోతమియమోషధఇత్యుదక
పాత్రేతిః ప్రదక్షిణమ్ పరిష్లావ్య॥ ఇయమోషధీత్రాయమాణాసహ
మానాసహస్వతీ సామాహిరణ్యవర్చసంబ్రహ్మవర్చసినః మా రోతు॥
అపశోసీత్యర్థచ్ఛ్రేణకంఠేబద్ధా॥ అపశోఽస్యరో మేమాసగం
శారీర్శ్చివో మోపతిష్ఠస్వ దీప్తాయుశ్శాయ శతశారదాయ శతగం
శరద్భ్యాయుషే వర్చసేజీవాత్వై పుణ్యాయ॥ బాదరమణిమప్యేవం
కృత్వా॥ సవ్యేపాణౌ తూష్ణీబద్ధాతి॥ అహతము తరంవాసారేవతి
క్రేతిసమాసం ॥ రేవతీస్తా వ్యక్ష్యంతికా శ్చాకృణ్గస్తా॥
ధియోప యన్నవగ్నా అవృంజ్ఞా ధన్వాసప్రమతాగం అభిశోఅయ
చ్ఛ్చ ॥ దేవి దేవాయ పరిధి సవిశేషమహత్త దాసామభవన్మహి
త్వనం॥ యాలక్ష్మంతన్నితి తిస్మభిర్వాసః పరిధావ్య ॥ యాలక్ష్మంత
న్నవరుకయా అతన్వత యాశ్చదేవి రంతానభిశోఽదదత తాస్తా

దేవీగృహ సేనావ్యయంత్యామృత్వానిదం పరిధర్ష్యవాసః॥ పరిధర్ష్యత
వాససైనిగంశతాయుషంకృణుతద్ద్విమాయుః॥ బృహస్పతిప్రాయచ్ఛ
ద్విసంతథోమాయ రాజ్ఞేపరిధాతనాథః॥ జ్ఞాంగచ్ఛాస్థిధర్ష్య
వాస్తోథవా కృష్ణీనామభిః స్తిపావా॥ శతం చ జీవ శతదస్సువర్షా
యశ్చపోషముప్తసంవ్యయస్వప్రదంవాస్తోఅధిధాస్త్వస్తయే॥ భూ
రాష్ట్రీనా మభిః స్తిపావా॥ శతం చ జీవశతదః పురూచీ షణ్మాసాని
చార్యోవిభజాస్తిజీవక॥

తస్యదశాయాం ప్రవర్తాప్రబశ్య దర్శ్యమాదాధాయాః
జ్యేనాభ్యానయన్నాయుష్యమిత్యష్టాభిఃప్రతిమంత్రమష్టాపాజ్యాహు
తీహుకత్వా॥ ఆయుష్యంవర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పృషమాద్భి
ద్యం॥ ఇదగ్ంహిరణ్యంజైత్రాయావిశతాంమాగ్ స్వాహా॥ హిరణ్య
యేదం॥ ౧॥ ఉచ్చైర్వాదికృతనాజసత్రాస్తాహం గనంజయం॥ సర్వా
స్సమృద్ధిర్ముద్ధయోహిరణ్యేఽస్మిక్ దసమాహితాస్స్వాహా॥ హిర
ణ్యాయేదం॥ ౨॥ శునమహగ్ం హిరణస్యప్తితురితనామాగ్రభైషమ్॥ తం
మాహిరణ్యవర్చసంపూరుషప్రియం కురుస్వాహా॥ హిరణ్యాయేదం॥
౩॥ ప్రియంమాదేవేషుకురుప్రియంమాబ్రహ్మణేకురుప్రియంవిశ్వేషు
శూద్రేషుప్రియగ్ం రాజసుమాకురుస్వాహా॥ హిరణ్యాయేదం॥ ౪॥
యాతిరశ్మీనిపద్యస్తేహవిభరణీతి॥ తంత్యామతస్యధారయాయ
జేసగ్ం రాశీనమహగ్ స్వాహా॥ సగ్ంరాధన్యాఇదం॥ ౫॥ సగ్ంరాధ

ప్రసాదస్యేచ్ఛాహం॥ సగంధానైవేదేవ్యాళదం॥౬॥ ప్రసాదస్యేచ్ఛా
 వ్యేచ్ఛాహం॥ ప్రసాదనైవేదేవ్యాళదం॥౭॥ సమాజం చవిరాజంచా
 భిః॥ర్యాచనోగృహే॥ లక్ష్మీరాష్ట్రస్య యాముఖేతయామాసగం
 నృజామసిస్వాహం॥ లక్ష్మ్యేళదం॥౮॥ (నమమ) అగ్నయేళదం(నమ
 మరుదాయ తంతిచరామేదం (నమమ) అస్యకర్మణః హోమప్ర
 తిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాదిహోమంకరిష్యే॥ 'సువేణాజ్యమా
 దాయ॥ ఓంచిత్రంచస్వాహం + + + అథ(జయాదిహోమంకు
 ర్యాత్)జయాదిబ్రహ్మవిసజ్జనాంతే అపరేణాగ్నిం ప్రవర్తమేతాభి
 రేవైకందక్షిణేకర్ణజపతి॥ ఆయుష్యంవర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయ
 స్సౌప్తమాద్భిద్యమ్॥ ఇదగంహిరణ్యజైత్రాయావిశతాంమామ్॥
 ఉచ్చైర్వాదిపృథనాజసత్రాసాహం ధనంజయమ్॥ సర్వాస్సమృద్ధి
 ఋథయో హిరణ్యైస్త్రిధమాహితాః॥ శునన్తుహగం హిరణస్య
 పితృరివ నామాగ్రభేషమ్తంమా హిరణ్యవర్చసం పూరుషప్రియం!
 కురు॥ ప్రియం మాదేవేషు కురుప్రియంమాబ్రహ్మణేకురు॥ ప్రియం
 విశ్వేషు శూదేసు ప్రియగం రాజసుమాకురు॥ యాతిరశ్మీ నిపద్య
 సేహంవిధరణీతతి॥ తాంత్యామృతస్య ధారయా యజేసగంరా
 ధసేమహమ్॥ సగంధానైవేదేవ్యా॥ ప్రసాదస్యేచ్ఛావ్యేచ్ఛా సమా
 జాచ విరాజం చాభిశ్చీర్యా చనోగృహే॥ లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖే
 తయా మాసగంసృజామసి॥ ఏతాభి స్సవ్యేన్వితియం॥ ఆయుష్యం

వర్చస్వగ్ం + + + సృజామసి॥ అథశుభి కేశిరత్నాని సజశ్శిరసినిధా
 యః॥ శుభి కేశిరత్నాని హ శోభయంతీ ముఖమమ॥ ముఖగ్ం హి మమ
 శోభయభూమాగ్ం సంచ భగంకురు॥ యామాహర దితిభాషికం
 బద్ధ్వా॥ యామాహరజ్జమదగ్ని శ్చృద్ధాయై కామయాన్యై॥ ఇమార
 తామపిన హ్యేహం భగేన సహవర్చసా॥ యదాంజన మిత్వంజనేన
 చక్షుషీతాక్తే॥ యదాంజనం త్రైకకుదం జాతగ్ం హి మవతక్షపరి॥
 తేనవామాం జైతేజస్తేవర్చస్తే బలాయచ॥ మయిపర్వతేతి చతుర్ణాం
 యజమా మేకేననా॥ మయిపర్వతపూరుషం మయిపర్వత వర్చసం
 మయిపర్వతభేషజం మయిపర్వతాయుషం॥ యన్మే వర్చఃకర్త్యాదర్శ
 నమీక్షతే॥ యన్మేవర్చః ప్రరాగతమాత్మాన ముప్రతిష్ఠతి॥ ఇదంత
 త్సున రాదదేదీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే॥ ప్రతిష్ఠేస్థితీయ జ్ఞాపాన
 వశాగృహ్ణతి॥ ప్రతిష్ఠేస్థాదేవతానాం మామాసంతాప్తం॥ వ్రజాప
 తేశ్వరణ మసీతిచ త్రిం॥ ప్రజాపతే శ్వరణమ సిబ్రహ్మణ శ్చదిర్వి
 శ్వజనస్య ఛాయాఽసి సర్వతోమాపాహి॥ దేవస్యత్వేతి వేణువందం
 దమాదాయ॥ దైవస్యత్వా నవితః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యం
 పూష్ణోహస్తాభ్యా మాదదే ద్విష్వతో వధాయేంద్రస్య వజ్రోఽసివా
 ర్త్రమ్నశ్శమః మేభవయత్ప్రకం తం నివారయ॥ దేవీష్వరుర్విశిత్వ
 ధచ్ఛత్రేణదిశముపస్థాయ॥ దేవీష్వరుర్విరురుణః కృణోతవిశ్వేదేవా
 సత్తహవీరయధ్వం॥ మాహస్మహిప్రజయా మాతనూభిర్గౌరధామ

ద్విప్రతేసామరాజః॥ ద్వితీయేన సత్తతాణిచంద్రమసం చరాతినా
సంభాష్య । యదాధాం గచ్ఛత్యేవపరగ్గన్నానం తూష్ణీమేవతీర్థే
స్నాత్వా తూష్ణీగ్ం సమిధమగ్నావాదధాతి । పాణిగ్రహణేస్నాతం
పుణ్యాహంవాచయిత్వా ఆశీర్వాదః తతః ఆభ్యుదయికం కుర్యాత్ ॥
కాశీయాత్రామైశ్లో॥ చరిత్రబ్రహ్మచర్యోఽహంకృతవ్రతచతుష్టయః ।
కాశీయాత్రాంగమిష్యామి అనుజ్ఞాందేహిమేశుభామ్ ॥ (ప్రతివాక్యం)
సాలంకారాం మమసుతాం కన్యాందాస్యామితేద్విజ । పాణింగృహీ
త్వాసాగ్నిస్త్యం గచ్ఛ స్వాగచ్ఛ మద్గృహం॥ స్నాతకవ్రతే ఆభ్యు
దయికంకర్మణః పుణ్యాహం చ నానుష్ఠేయ మితిపాశ్చాత్యవైదికస
మృతవ్యవహారః॥

ఇతిస్నాతకవ్రతమ్ సమాప్తమ్.

వైకల్పికసమావర్తనమ్.

అథైతదపరం తూష్ణీమేవతీర్థే స్నాత్వా తూష్ణీగ్ం సమిధ
మాదధాతిపూర్వవదాచార్యేణానుజ్ఞాతః॥ ప్రాణనాయమ్య॥ ఏవం
నామధేయోఽహంవైకల్పికసమావర్తనంకరిష్యే॥ తూష్ణీమేవతీర్థే
స్నాత్వాశ్రోత్రియాగారాదగ్నిమాహృత్య విధినోపసమాధాయాలం
కృత్యపాలాశీగ్ంసమిధం । ప్రాదేశమాత్రం తస్మిన్నేవాగ్నౌతూష్ణీం
ప్రజాపతింమనసాధ్యాయన్నాదధాతి ॥ శ్లో॥ స్నానంవక్ష్యేపరంతూ
ష్ణీంతీర్థే స్నాత్యేవతాకికం । వహ్నిమాధాయ విధివత్పరిషిచ్యస
మంతతః । పాలాశీంసమిధంతూష్ణీమగ్నావాదాయ యత్పనః । పరి
షేచనంతతః కుర్యాద్యథా పూర్వమితిస్మృతిః॥

ఇతి యాజుషస్మార్తాను క్రమణికాయాం

వైకల్పికసమావర్తనమ్ సమాప్తమ్.

సూత్రీయవివాహ ప్రయోగః.

శ్లో॥ ప్రాణసంయమనం ప్రథమం భవేత్ప్రేషణం సుహృదాభిమంత్రణమ్ | సంగతాయవరాయసమర్చ్య తేస్సామినాతువధూర్జలపూర్వకమ్
శ్లో॥ స్థాప్య తేచవివాహమహీత లేపావకోవిధివన్మధుపర్కః | సోత్రగోసహితోఽసహితోపినాదీయ తేవరవృత్తసమీక్షయా॥

శ్లో॥ ఏవమేవవరాపచిత స్తతోఽభ్రాతృమంత్రజప్తోఽసమీక్షణమ్ | అత్రచాగూః కరణంవరకన్య యోర్భ్యంతరం యజమాపరిమృజ్యతే॥

శ్లో॥ కన్యకాన్వజనోయదిసాపివా యదిహిరోదితి బంధువియోగతః | తహిజీవవతీంతుజపేదృచంకన్యకావరణేయదివజన్తమ్॥

శ్లో॥ స్నాపనాదితుయద్బహు మంత్రకం కర్మతత్క్రియ తేంతతపవహి | గృహ్య తేఖిలుపాణిరమంత్రకంగమ్య తేజ్వలనంస్తునమంత్రకమ్॥

అయంప్రయోగః.

హరిఃఓమ్ | ముహూర్తసమయేవరో మంగళస్నానంకృత్వా॥ పూర్వమేవవధూమంగళస్నానం కారయిత్వా॥ అయం ముహూర్తస్సు ముహూర్తోఽస్తు॥ యశ్శివోనామరూపాభ్యాం...న క్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య॥ ఉత్తిష్ఠంతు...సమారభే॥ ప్రాణనాయమ్య॥ శుభేశోభనేముహూర్తే...శ్రీమహాగోత్రఃనామధేయోఽహం | శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య మమఉషాత్తదురితక్షయద్వారాశ్శ్రీ వరమేశ్వరప్రీత్యర్థం | పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థం సమహాజనైస్సహస్వస్తీపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥ ఆదానిర్విఘ్నవహినమాప్త్యర్థంగణాధిపతి పూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా॥ పూణ్యాహంవాచయిత్వా॥ ప్రాణనాయమ్య॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం॥ వరాన్నేషయిష్యే॥ సుహృదస్సమవేతాన్మంత్రవతోవరాన్నప్రహేణుమాత్ | మ

ధంకన్యాంవృణీధ్వమితివరాన్వేషయతి॥ తానాది తోద్వాభ్యామభి
 మంత్రయేత॥ ప్రస్తుగ్మతా... సుయమమస్తుదేవాః॥ తేకన్యాకాతారం
 గత్వాబ్రువతే॥ అత్రప్రథమంవరప్రవరముక్త్యాతతోవధూప్రవరము
 చ్చరేత్॥ నప్తే - పాత్రాయ॥ పుత్రాయ॥ శర్మణేవరాయ॥ నప్తీం -
 పాత్రీం - పుత్రీం - నామ్నీంకన్యాం॥ ధర్మప్రజాసంపత్త్యర్థం వృణీసు
 హే వృణీధ్వం దాస్యామితిప్రతిబ్రూయాత్॥ ఏవంతిః॥ కృతార్థా
 వయమితివరమావేదయేయుః॥ వరః॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవంగుణ...
 ప్రీత్యర్థంధర్మప్రజాసంపత్త్యర్థం స్త్రీయముద్వహే॥ పునఃప్రాణనాయ
 మ్య॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం॥ ఉన్వాహం గభూతద్వితీయయజ్ఞోపవీతధార
 ణ కరిష్యే॥ ఆచమ్య॥ యజ్ఞోపవీతం...బలమస్తుతేజః॥ యజ్ఞోపవీతంధృ
 త్వాచమ్య॥ దాతా ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థంశ్రీల
 క్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం॥ సాలంకృతకన్యాదానంకరిష్యే॥ మహాసంక
 ల్పముచ్చార్య॥ వరమభ్యర్చ్య॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ స్వరూపస్య వర
 స్యభద్రమాసనం॥ ఇద్దంపాద్యం॥ నమోస్తవం తాయ... యుగధారి
 ణేనమః॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపవర॥ అమీగంధాః॥ అలంకారా
 థాశిమేలక్షతాస్సంత్యక్షతాస్సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥

శ్లో॥ కన్యాంకనకసంపన్నాం...ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ అత్రీవ
 ధూపూర్వకం ప్రవరముచ్చరేత్॥ నప్తీం - పాత్రీం - పుత్రీం - నా
 మ్నీంకన్యాం॥ నప్తే - పాత్రాయ - పుత్రాయ - శర్మణేవరాయ॥ తు
 భ్యంప్రజాసహత్వకర్మభ్యః ప్రతిపాదయామితి కన్యాముదకపూర్వ
 కందవాత్॥ స్వస్తీతిప్రతివచనం॥ దేవస్యత్వానవితుః ప్రసవే...
 ఉత్తానస్త్యాంగీరసః ప్రతిగృహ్యతు॥ కన్యాదానసాధ్యుణ్యార్థం దక్షిణాం
 తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ సాలగ్రామదానం॥ దాతా॥ ధర్మార్థ
 కామేశు త్వయేషానాతిచరితవ్య॥ వరః॥ నాతిచరామితి క్రితివచ
 నం॥ తత్రైవకన్యాఽస్తే॥ వరోవివాహావేదికాయామగ్నిప్రతిష్ఠాపనం

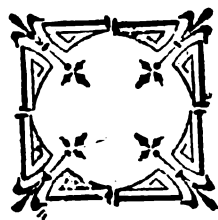
కుర్యాత్ ॥ వరః ॥ ప్రాణానాయమ్య ॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం ॥ సకల
 శౌతస్సార్థ నిత్యకర్మానుష్ఠానాధికారసిద్ధ్యర్థంగృహ్యగ్ని ప్రతిష్ఠాప
 నంకరిష్యే ॥ స్థాడిల కృత్వోల్లిఖ్యాగ్నిం ప్రహస్తాప్యగ్ని ధ్యాత్వాఽ
 లంకృత్య ॥ తతోమధువర్కః ॥ దాతాప్రాణానాయమ్య ॥ మయీక్రి
 యమాణకన్యాదానాగత్వేనవరంమధువర్కణ పూజయిష్యే ॥ కూ
 ర్చప్రయచ్ఛశి ॥ యత్రాస్మాలపచితిం కుర్వంతితత్కూర్చ ఉపవిశతి ॥
 యథాపురస్తాత్ ॥ రాష్ట్రభృద...ద్యోమం ॥ ఆహః సాద్యాఇతిదాతా
 ప్రాహ ॥ ఉత్తరయాఽభిమంత్ర్య ॥ ఆహః సాదా...నర్చస్యసానిదక్షి
 ణంపాదం పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేన్నవ్యగ్ం శూద్రాయ
 ప్రత్యూశయి తారముపస్పృశ్య ॥ ఉత్తరేణ యజమాఽత్మానంపత్యభి
 ష్మశేత్ ॥ మయినహూ...వీర్యం ॥ కూర్చభ్యాం పరిగృహ్య ॥ మృ
 గ్మయేనాహణీయా ఆశఇతిప్రాహ ॥ ఉత్తరయాఽభిమంత్ర్య ॥ ఆమా
 గ్నయశస్తా...పశూనాం ॥ అంజలావేక దేశ్య ఆనీయమానఉత్తరంయ
 జ్జ్వలేత్ ॥ విరాజ్తోదోహూ...విరాజ ॥ శేషంపురస్తాన్నినీయామాన
 ముత్తరయానుమంత్రయ శే ॥ సహద్రంవః...మత్పయః ॥ దధిమధ్వతి
 సగ్ంసృజ్యకాగ్ం సేనవషీయన పిథాయకూర్చభ్యాంపరిగృహ్య
 మధువర్క ఇతిప్రాహ ॥ త్రిష్పతమేకేఘృతంచ పాజ్జమేకేధానాస్స
 కూగ్శోచిత్రాభ్యామభిమంత్ర్య ॥ త్రియ్యైవిద్యాయై...పశూనాం ॥
 ఆమాగ్న.....పశూనాం ॥ యజర్భ్యామప ఆచామతి పురస్తా
 దుపరిష్ఠాచ్చ ॥ అమృతో హస్తరణమసి ॥ పీత్యా ॥ ఉత్తరయాత్రిప్రాశ్య ॥
 యస్మధునో...మధువ్యసాని ॥ సకృత్త్రేణద్విస్తూష్ణి ॥ అమృతాపి
 థానమసి ॥ అహఃపీత్యా ॥ హస్తప్రత్యూశ్య ॥ ద్విరాచమ్య ॥ అనుకం

ప్యాయప్రయచ్చేత్స తిగృన్యైనరాజాథ పతిర్వా పురోహితాయగా
 రితిగాంప్రాహూత్త రేణ యజమాభిమంత్ర్యగార్తస్యప...మృష్యచ
 తస్యైవపాగ్త్రవయిత్వోప స్తీర్ణాభిఘారితామధ్యమేనాతమేనవాచ
 లాశవర్ణేనోత్తరయాజునాతి॥ అగ్నిఃప్రాశ్నాతు...బ్రాహ్మణేభ్యః॥
 యద్యుత్సృజేదుపాగ్ం శూత్తరాంజపిత్వా॥ యజ్ఞోవర్ధతాం...తృణా
 న్యత్తు॥ ఓముత్సృజత॥ ఉచ్చేరనుజనాతి॥ అన్నంప్రోక్తముపాగ్ం
 శూత్తరయాభిమంత్ర్యః ఓంకల్పయతేత్యుచ్చేః॥ సిద్ధమన్నంభూతం॥
 దాతాప్రాహు భూతం వరః॥ సావిరాట్ తన్మాత్యు...ఉర్జంధా॥
 ఓంకల్పయత॥ ఉచ్చేః॥ వరంవస్త్రాదిభిర్యథాహంపూజయేత్॥ తత
 స్సుముహూతేన్వయందృష్ట్వాతృతీయాంజపేత్॥ అభాతృష్ణీం...
 స్సవితస్సువ॥ దృష్ట్వైవచతుషీ ఉపసగ్ంహరతి॥ చతుర్థ్యానమీ
 షేత॥ అఘోరచతు...శ్శంచతుష్పదే॥ కృతప్రాణాయామా॥ ఆవా
 భ్యాం కర్మాణికతావ్యాని॥ ప్రజాశ్చోత్పాదయితవ్యాః॥ వధూవరా
 నంకల్పయతః॥ అగృష్మేనోపమధ్యమయాచాంగుశ్యాదర్భగ్ం సంగృ
 హ్యత్యైత రేణ యజమా తస్యాభివోరంతరగ్ంసమృజ్య ప్రతీచీనం
 రసేత్॥ ఇదమహం...నిర్దిశామి॥ అపడిపస్పృశ్య॥ ప్రాప్తేనిమిత్తఉ
 త్తరాంజపేత్॥ జీవాగ్ంరుదంతి...పరిష్వజే॥ యుగ్మా త్సమవేతా
 న్మంత్రవతఉత్తరయాభివర్ధ్యః ప్రహిణయ్యాత్॥ పృథ్విత్కూర...రు
 దచుత్వాపః॥ ఉత్తరేణయజమాతస్యాశ్శిరసి దర్భేణ్యం నిధాయ॥ అ
 ర్యమైఅగ్నిం...దేవరాశ్చ॥ తస్మిన్నుత్తరయాదక్షిణయుగచ్ఛిద్రప్ర
 తిష్ఠాప్య॥ ఖేరసైః ఖేరధః...త్సూర్యవర్చసం॥ ఛిద్రేసువణా ముత్తర

యాంతేథాయః॥ శంతేహిరణ్యగ్ం.....సగ్ంసృజన్వ॥ ఉత్తరాభిఃపం
చభిస్సన్నపయిత్వా॥ హిరణ్యవణా.....స్సవితాపునాతు॥ హి
రణ్య.....భవంతు॥ యాస్తాగ్ం రాజా.....భవంతు॥ యా
సాంజేవా...భవంతు॥ శివేనత్వా...భవంతు॥ సకృత్సన్నపయతి॥ ఉ
త్తరయాఽహతేన వాససాచ్ఛాద్య॥ పరిత్వాగిర్వణో...జప్తయా॥ ఆ
చమ్య॥ ఉత్తరయా యోక్తేణసం నవ్యతి॥ ఆశాసానా...సుకృతాయ
కం॥ ఉత్తరేణనాభినిష్ఠరణ్యగ్ంధిక్యత్వాప్రదక్షిణంపర్యవ్యాదక్షి
ణేననాభినువస్థాపయతి॥ మాంగళ్యతంతునా...శరదశ్శతం॥ మంగళ
సూత్రంకంఠేబధ్వా॥ తతఃఆర్ద్రాక్షతారోపణంకుర్యాత్॥ వరః పయ
సావధ్వంజలాపుపస్తీర్యద్విస్తండులానోవ్యద్విరభిఘారయతి॥ వరాంజ
లావన్యఃకుర్యాదేవంవధ్వంజలేరుపరిస్థాప్య॥ కపిలాగ్ం స్మారయంతు॥ బ
హుదేయంచాస్తు॥ పుణ్యంవర్ధతాగ్ంశాంతిరస్తు॥ పుష్టిరస్తు॥ తుష్టిరస్తు॥
వృద్ధిరస్త్యవిఘ్నమస్త్యాయుష్యమస్త్యారోగ్యమస్తు॥ స్వస్తిశివంకర్ణా
స్తు॥ కర్మసమృద్ధిరస్తు॥ దంపత్యోస్సగ్రహేననక్షత్రేనహసామేనక్రియే
తాగ్ంశాంతిరస్తు॥ ప్రజాపతిస్త్రియాంయశః...ప్రజామేకామస్సమృ
ధ్యతాం॥ అన్యోన్యగ్ం శిరసితండులారోపణంకుర్యాత్॥ పూర్వంవరో
పధ్వాశ్శిరసిప్రాపయేత్॥ ద్వితీయపర్యాయేవరస్యశిరసిపూర్వంప్రాప
యేత్॥ తృతీయపర్యాయేవధ్వాశ్శిరసిపూర్వం॥ చతుర్థేఅన్యోన్యం
యుగపత్॥ ద్వితీయపర్యాయే॥ ప్రశవోమేకామస్సమృధ్యతాం॥ తృ
తీయపర్యాయే॥ యజ్ఞోమేకామస్సమృధ్యతాం॥ తూష్ణీంచతుర్థం॥
విశ్వేతాతేత్యుచాపుంసాం బహ్నియాద్దక్షిణాకరే॥ అథవామకరేస్త్రీ
ణాంబృహత్సామేతి మంత్రితః॥ సంకల్పానంతరంతస్య ముఖ్యకాలఇతి

స్మృతః । హ సగ్రహణకాలోవాచతుర్థ్యాం నిశిమోచయేత్ ॥ ఏహ
 గుణ...ప్రీత్యర్థం ॥ వధ్వాసహస్పానిగ్రహణాంగత్వేన । ఆవయోరతూ
 ర్థంరతూబధనంకరిష్యే ॥ విశ్వేత్తాతే...బ ధవేతతః ॥ బ్రహ్మత్సమ...
 సగ్రహణరతూ ॥ వధ్వావామకరేబధ్నాతి ॥ బ్రహ్మగంధింబధ్నాతి ॥ అథ
 నాముత్తరయాదక్షిణేహస్తేగృహీత్వాగ్నిమభ్యాసీయ ॥ తూష్ణీదక్షి
 ణహస్తేగృహీత్వా ॥ పూషాత్వేతో...మావదాసి । ఏవంసూత్రీయ
 పానిగ్రహణప్రయోగస్సమాప్తః ॥

ఇచ్చట జరుపవలసిన ప్రధానప్రవేశ స్థాళీపాకము మొదల
 గునవిముందు జూడఁదగును.

అథ భట్టియ వివాహ ప్రయోగః.

దామశ్రోగ్మగళస్నానం కారయేత్ || పూర్వమేవసధూమం
 గళస్నానం కారయేత్ || తత్రాచ్యుప్రయోగః || శుభమస్తు || అశుభము
 మూర్త్యుముహూర్తేస్తు || శ్లో || యశ్చిన్ నామరూపాభ్యాం... స
 ర్వేభ్యామహజనేభ్యోనయః - ఏవ గుణ - శుభతిథౌశ్రీమాన్ - గోత్రః -
 నామధేయః | శ్రీమతః - గోత్రస్య - నామధేయస్య మమోపాత్తదు
 రితితయవ్యారాశ్రీపరమేశ్వరపీఠ్యర్థం ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్ర
 హణాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణస్తదంగజ్యేన తదాదౌశుద్ధ్యర్థం - మహాజ
 నైస్సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే || ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమా
 ప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే || గణాధిపతిపూజాం పుణ్యా
 హవాచనం చక్రత్వా || ప్రాణనాయమ్య - ఏవంగుణ - శుభతిథౌమమా
 యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యంకర్మకరిష్యే || అనుహవమితిశా
 కునాశిమంత్రాన్వాచయత్ || అనుహవంపరిహరేత్వాదంపరిక్షుభమ్
 దుస్స్వప్నందురుదిత్యతద్ద్విషదోభ్యదిశామ్యహమ్ | అనుహూతంపరి
 హూతగ్ం శకునేర్యదశాకునమ్ | మృగస్యస్తుతమక్షయ్యా తద్ద్విష
 దోభ్యదిశామ్యహమ్ | ఆరాత్తేఅగ్నిరస్త్యారాత్పరశురస్తుతే | నివాతే
 త్యాభివర్షతుస్త్వస్తితేస్తువనస్సతే స్వస్తిమేస్తు వనస్సతే |
 నమశ్శక్త్యర్థదేరుద్రాయ నమోరుద్రాయ శక్త్యర్థదే | గోష్ఠమసిన
 మస్తే అస్తుమామాహిగ్ం సీస్సిగసినసివజ్ఞోనమస్తే అస్తు మామా
 హిగ్ంసీఃఉగ్ధాతేవశకునేవామగాయసిబ్రహ్మపుత్రాన్తనవనేషుశగ్ం
 ససి | స్వస్తిశక్త్యకునే అస్తు ప్రతి న స్సుమనాభవ || వివాహగార

మేత్యపాదా క్రతౌశ్యాచమ్య ప్రాణానాయమ్య॥ ఓంభూః-ఏవంగు
 ణ-శుభతిథౌవతామ్-ధర్మప్రజాసంపత్త్యర్థగ్ స్త్రియముద్వహే॥ ఓమ్
 భూః-ఏవంగుణ-శుభతిథౌ మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగహణాం
 గత్వేనకర్మాదారతౌబ ధన కరిష్యే॥ రతౌబుధన దేవతాభ్యోనమః
 ధ్యానానాహనాదిషోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి॥ ఓమ్విశ్వే
 తాతేసవనెషుప్రవాచాయాచకర్థ మసువన్నింద్ర సుస్వతే॥ పారావ
 తంయత్పురు సంభృతంవస్త్వపావృణో శ్శరభాయబుహుపిబ ధవేరతౌ
 బుధనముహూ...అస్తు॥ ద్వితీయయజ్ఞోపవీతించనధార్య॥ ఓమ్భూః
 ఏవంగుణ శుభతిథౌ మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రౌతస్మార్తనిత్యక
 ర్మానుష్ఠానయోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం (ఉద్వాహంగభూత శ్వశురదత్తద్వి
 తీయ)యజ్ఞోపవీతధారణంకరిష్యే॥ యజ్ఞోపవీతపూజాంకృత్వా॥ ఆచ
 మ్య॥ యజ్ఞోపవీతం...బలసుస్తుతేజః॥ ఆచమ్య॥ యజ్ఞోపవీతధారణము
 హూస్తాసుముహూర్తోఽస్తు॥ సుహృదస్సమవేతాన్మోత్రవతో వరా
 న్రహిణుయాత్॥ మదర్థంకన్యాం వృణీధ్వమితి వరాన్ప్రేషయిత్వా॥
 మదర్థం కన్యాం వృణీధ్వమ్ (వృణీమహే) తాన్ప్రసంగ్మం తేతిద్వా
 భ్యామభిమంత్రయేత్॥ ఓమ్, ప్రసంగ్మన్తాధియస్తానస్య సక్షణేవరేభి
 ర్వరాగ్ంఅభిమంత్రసిదత॥ అస్మాకమిద్దక్షిణ మంజుజోపతియథ్సామ్య
 స్యాన్తస్తోబుబాధతి॥ అన్మత్తురాజమేజవస్సన్తుపథ్నాయేభిస్సఖాయోయ
 స్తినోవరేయమ్॥ సమర్థ్యమా సంభగోనోసనీయా ధ్నంజాస్పత్యగ్ం
 స్తయమ మస్తుదేవాః॥ తేకన్యాదాతారం గత్వాబ్రువతే॥ గౌరీకంక
 ణపూజాస్థలేఅఖండదీపారాధన కృత్వా, ప్రణమ్య॥ ఆచమ్య-ఓంభూః
 ఏవంగుణ-శుభతిథౌఅస్యాః కుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
 గౌరీకంకణదేవతా ముద్దిశ్య-ప్రీత్యర్థం గౌరీకంకణపూజాం కరిష్యే॥

గౌరవకంఠాపూజా చక్రత్వా బ్రహ్మతానుక్షత్రిభృత్సై + సగ రేణ
 రక్షపహ్వనామక కేబద్ధియాత్ || రక్షాబ ధనముహూర్తస్సు + అస్తు
 వాత్సయనస్యపుత్త్రాయ x గోత్రాయ + శర్మణేవరాయధర్మప్ర
 జానఁపత్త్యర్థం | గోత్రోద్భవాం లక్ష్మీనామ్నాంకన్యాం దద్యాత్ |
 ఇతికన్యాప్రదః ప్రతిబ్రూయాత్ || చతుర్నాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు...నప్రీ | పౌత్రాయపుత్రాయ | నామధేయాయ
 వరాయ || చతుర్నాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు...
 నప్రీ | పౌత్రీ | పుత్రీ | నామ్నాంకన్యాం | వృణీమహే వృణీస్య
 మితిదాస్యామీత్యుక్త్వా || (నుదర్శం వరం వృణీభ్యం) వృణీమహే | ఇ
 తివివాహః || (అటుపైని "అంశః పట" లాకృత్వా తెను వట్టవలయును)
 తతఃవరసమీపే వధూమాసీను || ప్రత్యజ్ఞుభోవరఉపవిశేత్ | పత్నీ
 సహప్రాజ్ఞుభిః కన్యాకాతా వధూముపవేశ్య ఆచమ్య | ఓమహుః |
 ఏవంగుణ + శుభతీథౌ మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఆగ
 తమిమంవరం మమపర్కద్రవ్యేణపూజయిష్యే || అథవరాయమసుప
 ర్కంకుర్వన్నుదగ్రం కూర్చునిదధ్యాత్ || తస్మిన్వరో రాష్ట్రభృత
 సీతియజుషోపవిశేత్ || (యథా పురస్తాత్) రాష్ట్రభృతన్యాచార్యా
 సందీమాత్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదసిసమ్రాడాసందీమాత్వద్యోషగ్ం
 రాష్ట్రభృదస్మధి పత్నీసందీ మాత్వద్యోషమ్ || ఆపః పాద్యాఇతి
 దాతాప్రాహ || ఆపఃపాద్యా || ఉత్తరయాభినుత్ర్య || ఆపఃపాదాననేజని
 ద్విష్మంతంనాశయంతు మేః ఆస్మిన్కులెబ్రహ్మవర్చస్యపాని || పూర్వం
 దక్షిణపాదం ప్రత్యోశ్యతతో వామపాదం ప్రత్యోశయేత్ || ప్రత్యోశయి
 తారముపస్పృశ్య | శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్యఉ
 భాభ్యామిదం వద్యం || శ్లో || సమీ ౨ స్పృశంతాయ సహస్రమూర్త
 యేసహస్రపాదాక్షిణిరోరుబాహువే | సహస్రనామ్నేపురుషాయశా

కృతే సమాప్తకోటియుగధారిణీనమః॥ వరస్యపాదాబ్యుత్థాభ్యాచనశ్చ
 వగోమయినమహాభి యజ్ఞపాత్మానంకత్యభిన్నశేత్ ॥ వరః॥ మును
 న్నోమయినోమయినది య పీర్వమ్॥ కుంభాభ్యాం కరిగృహ్య
 మృణ్మయేనాహః॥ గేయాపఞ్చత్వశ్చ॥ అహణేవా అహః॥ అమాంగ
 స్మిత్యభిషంత్త్ర్యఅమాంగ్ యశస్తావర్చస్తానగ్ం స్మజ్జ కయతేజ
 నాచతామప్రియః ప్రజానా॥ కుర్వధపతింకశూనామ్॥ అ జత్యేకదే
 శతనీయమానేవరో పరాజోదోహా॥ సీతియజ్జపిత్యా॥ వరః॥ విరా
 జోదోహా॥ సివిరాజోదోహామశీయమమపద్యాయవిరాజః॥ (వరః॥ అ
 మః॥ అపాస్య) శేషంపురస్తాన్నిసీయమానగ్ం సముద్రంవత్త్యభిమః॥ త్రి
 మేతః॥ సముద్రంప్రపహ్ణోమిస్వాం యోనిమపిగచ్ఛతః॥ అచ్ఛద్రఃప్రజ
 యాభూయాసంమాపరా సేచిమత్పయః॥ అత్రవాసోగవాదికంయథా
 శక్తిదత్వా॥ వరమలంకృత్య॥ మ్మయునంవస్త్రాణి + సచేధే॥ ఇతిమంత్ర
 ముచ్చార్యత స్తద్దాతృనామవదేత్ ॥ మధుపర్కద్వయం ధృత్వాచ
 మ్య॥ దధిమధుసగ్ం స్పృజ్యకాగ్ం సేవవషీయసాపిథాయకూర్పా
 భ్యాంకరిగృహ్యమధుపర్క ఇతిత్రిరుచ్ఛతేత్ ॥ + మధుపర్కః॥ త్రయ్యై
 విద్యామః॥ అమాంగస్మితి ద్వాభ్యామభిమంత్ర్య॥ త్రియ్యైవిద్యామైయ
 శో॥ సియశస్తా యశో॥ సిబహ్మహోదీ పీరిసి॥ తంమాప్రియః ప్రజా
 నాంకుర్వధపతింకశూనామ్॥ అమాంగ్ యశస్తావర్చస్తానగ్ం స్మజ్జవ
 కయస్తాతేజసాచతంమాప్రియంప్రజానాంకుర్వధపతిం కశూనామ్॥
 అమృతోపస్తరణమసీశ్యకః పిత్యా॥ అమృతోపస్తరణమసి॥ (పిత్యా
 ద్వీరాచమ్య) యస్మిన్సత్యతిమధుపర్కగ్ంసకృత్పాః॥ యస్మిన్సా

మధ్యస్థా చరమమున్న ద్యం వీర్యమ్ । తేనాహంసునుమధ్యవ్యసప
రమేతాన్నా ద్యేనీ శ్చా సుమోఽన్నా గోమద్యవ్యసాసి॥ సకృ
న్మంత్రేణద్విస్తాష్టే అనుతాపిధానమసీత్యహపీ॥ అనుతాపిధా
నమసి॥ (అపః పీత్వా) హస్త ప్రక్షాళ్య, ద్విగాచామేత్॥ గౌరీత్యు
క్త్వా గౌరసీతి యజమాగా మభినుత్రయేత్॥ గాఃకారస్యపహత
ప్రాప్నోఽకుప్రాప్నోఽజహా॥ మమచాముష్య చేతివరదా తృణామ్నో
రితిషష్ఠ్యంతనిగ్దేశః । శ్రీరామఃర్మణో మమచ । కేవ శర్మణోము
ష్యచ॥ అగ్నిఃప్రాశ్నాతుప్రథమస్సహి వేదయథా హవిః । అష్ట
మస్మాకంక్రణ్యసంప్రహ్మణో బ్రాహ్మణేభ్యః॥ యజ్ఞో ధర్మాతామిత్యు
పాగ్ంశూక్త్వా । యజ్ఞోవర్ధతాంయజస్య వృద్ధిమనువర్ధాఽపవిశిర్వస్య
పచితింమాకుర్వపచిణోఽహం మనుష్యేషుభూయాసమ్ । గౌరేను
భవ్యామాతారుదాణాండుహితావసూనాగ్ం స్వసాఽఽదిత్యానా
మమృతస్యసాభిః । ప్రణువోచం చిక్రితుషేజనాయ మాగామనాగ్రా
మదితింవదప్త । పిబతూదకంతృణాన్యత్తు । ఓముధ్స్సృజతేత్యుచ్చైర్వ
రోబ్రూయాత్ । ఓముధ్స్సృజత॥ సీద్ధమన్నం భూతిమిత్యుక్త్వా॥ సావి
రాడిత్యేతైరుపాగ్ శ్వన్న మభినుత్ర్య॥ భూతిమ్ । నావిరాట్ । త
న్నాహ్మయితిస్యతే ॥ శ్రీమతస్మ ఊర్జగధాః ఓమ్ కల్పయత॥ తతః
కన్యాదానమహం కరిష్యఇహేన కల్ప్య॥ ఓంభూః । ఏవంగుణ + శుభ
తిథౌఅస్యాః కుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థ్యం కన్యాదానసమయే
మహాస కల్ప కరినంకరిష్యే॥ మహాసలకల్పకరినం శృణ్వ॥ శ్లో॥

కన్యాంకనకోసః పన్నాః కనకాభరణై ర్యుతామ్ | దాన్యామి నిష్ణవే
 తుభ్యం బహ్మణో కజగీషయా || కన్యేమమాగ్రహోభూయాః కన్యేమే
 దేవి పార్శ్వయోః | కన్యేమేసర్వతోభూయా స్వద్దానా నోత్తమా
 ప్నుయామ్ | విశ్వంభరస్సర్వభూతాన్సక్షిణ్య స్సర్వదేవతాఃశమాం
 కన్యాప్రదాన్యామిహిహా తాతణాయవై || కన్యాంసాలంకృతాం
 సాధ్యం సుశీలాయసుధీనుతే | ప్రయతోహం ప్రయచ్ఛామి ధర్మకా
 మార్థసిద్ధయే || పునః కన్యావరనోత్రనామాన్యక్వా | చతుస్సాగరప
 ర్యంతి — ధవళు || నప్తీం-పౌత్రీం-పుత్రీం-నామ్నింకన్యాం||నప్తే
 పౌత్రాయ-పుత్రాయ-నామధేయాయవరాయ || తుభ్యం ప్రజాసహ
 త్వకర్మభ్యఃప్రతిపాదయామితసహిరణ్యం కన్యాహస్తముదకపూర్వం
 వరహస్తేదద్యాత్ సాలంకృతసహిరణ్యదకకన్యామహదానం తుభ్య
 హంసంప్రదదే(నమమ) || *వరః దేవస్య త్వేతికన్యాప్రతిగృహ్ణీమాత్ |
 దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవేశ్వినోబాహుభ్యం పూష్ణోహస్తాభ్యం
 ప్రతిగృహ్ణామి || రాజత్వా వరుణోనయతుదేవి దక్షిణేప్రహపతయేక
 న్యాం | తేనామృతత్వమశ్యా | వయోదాతే మయోమహ్యమస్తు
 ప్రతిగృహ్ణీతే కఇదం కన్మాలదాతే | కామః కామాయ | కామోదా
 తా | కామఃత్రిగృహ్ణీతా | కామగోసముద్రమావిశ | కామేనత్వాప్రతిగృ
 హ్ణామి | కామైతేతేషామేకామదక్షిణా | ఉతానస్వాఽఽంగిసఃప్రతి
 గృహ్ణాతు || ఇతికన్యాప్రతిగృహ్ణీతా తే || తితికన్యాదాననన్దుణ్యార్థం
 వరదక్షిణా + నమమ | తితిగోదానభూదానసాలగ్రామదానానిహోద
 శమహదానానచకుర్యాత్ | తతః లోకాచారక్రమేణయథాశక్తిదా
 నానకుర్యాత్ || స్వస్తిస్వస్తిస్తిప్రతివచనం || ధర్మేచ-అర్థేచ-కామేచ-
 నాతిచరితి వ్యేతిదాతావదేత్ || నాతిచరితిన్యా | నాతిచరామీతివరఃప్ర

* కన్యా హస్తే, నమమతి, ననాచ్యమితి కేచిత్ ||

త్యక్త్యా॥ నూతిచరామి॥ తతః॥ కాచారత్ర మేణమంగళాత్మ కానికతిత్వా
 ॥ తదేవలగ్నం నుదినంత దేవతార బలంచంద్రబల తదేవ॥ విద్యాంబుల దై
 వణత తదేవలక్ష్మీపతే తేఽంధ్రీయుగంస్సరాటు॥ శ్రీదేవీతనయో శిన
 స్సుఖకరోమిత్రః శీత పన స్స స్వీ తేమునయోఽచలాదశిదిశస్సర్వా
 మృగేంద్రదాఖగాః॥ నద్యః పుణ్యసరోవరాః శిదితిజా స్థీరానికంజాసన శ్చేం
 ద్రోఽవహ్నామరానదాజలధయః కుర్మతు వాంమ॥ గళమ్॥ సావధాన-
 సుముహూర్తే దైవజ్ఞోఘటికాయా శ్రేణముహూర్తం సమ్యగవహాక్య-
 నక్షత్రమార్గమవతాక్య ॥ స్వస్వప్తాశీతినహానాణాం ద్విజగుగుదైవ
 త్యానాం... సుప్రీతాసుముహూర్తాస్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు॥ సు
 ముహూర్తే వధూవరయో శ్శిరసిసజీరకగుడ నిక్షిపేత్ ॥ ధ్రువంతే
 రాజావరుణోధ్రువం దేవోబృహస్పతిః॥ ధ్రువంత ఇంద్రోఽచ్చగ్నిః ధే
 రాష్ట్రం ధారయతామ్ ధ్రువం॥ ధ్రువేణ హవిషా॥ తస్మై దేవా అధిభి
 వత్॥ అయంచ బ్రహ్మణస్పతిః॥ ధ్రువాజ్ఞాధ్రువాపృథివీ॥ ధ్రువం
 విశ్వమిదంజగత్॥ ధ్రువాహపర్వతా ఇమే॥ ధ్రువో రాజావిశామయా॥
 ఇహా నైధిమావృథిషాః॥ పర్వత ఇవావిచాచలిః॥ ఇంద్ర ఇవేహ
 ధ్రువస్త్రిష్ట॥ ఇహ రాష్ట్రముధారియ॥ అభితిష్ఠ పృతన్యత॥ అధరే
 స తుశిత్రవః॥ ఇదం ఇవ వృత్రహణిష్ఠ॥ అహనాక్షేత్రాణి సంజ
 యత్॥ ఇన్ద్రోవణ మదీధరత్॥ ధ్రువం ధ్రువేణ హవిషా॥ తస్మై దేవా
 అధిబవన్॥ అయంచ బ్రహ్మణస్పతిః॥ అహం ముహూర్తస్సుముహూర్తా
 రోఽస్తుతతస్సుముహూర్తేః న్యా దృష్ట్వా॥ చతుషీణిపనగంహృత్య
 అభాతృఘ్నిమిజపిత్యా॥ అభాతృఘ్నిం వరుణాపతిఘ్నిం బృహ
 స్పతే॥ ఇన్ద్రోపుత్రఘ్నిం లక్ష్మ్యంతామస్త్యే సవితస్సువ॥ అఘోర

చతుర్విధసమీక్షేతి | అఘోరచతురపతిఘ్నైశ్చింతితభ్యస్తుమ
 నాస్తునర్చ్యః | జీనసూక్తేవకామాస్త్యోనా శంసో భవద్వికదే ॥
 చతుష్పదే | (అనరణన స్త్రీమపాస్య) అత్రవరసద్భావ కల్పయత ||

పునఃప్రణానాయమ్య ॥ ఓమ్భూః...శుభతిథౌఆవయోర్ద్వం
 శత్యోఽయమర్చ్యోయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం ॥ ఆన భ్యాంకిర్మాణికర్త
 వ్యాని-ప్రజాశ్చోత్పాదయితవ్యాః | ఉత్పాతయూవః | అంగుష్ఠేనోపమ
 ధ్యమయా చా గుళ్యాదగ్భగ్ం సంగృహ్యేదమహమితితస్యాభ్రువో
 రంతరం దశ్భేణ సంమృజ్య క్రతీచీనం నిరస్యేత్ ॥ ఇదమహం యా
 త్వయిపతిఘ్నైశ్చింతితభ్యస్తుమ నిర్దిశామితి | అథ ఉపస్మృశ్య || జీవాగ్ంరు
 దస్తీనిమితేజపితా || జీవాగ్ంరుదన్తివిమయన్తే అర్ధరేదీఘామన్తు
 క్రపితిందీధియూవకరః | వామఃపితృభ్యో య ఇదగ్ం సమేరిరేమ
 యఃపతిభ్యోజనయఃపరిష్వజే || యగ్మన్విప్రా వ్యక్షత్కూరమితి
 స్నానీయాద్భ్యః పేషయేత్ ॥ వ్యక్షత్కూర ముదచన్త్యాప్రతఃస్యై
 బ్రాహ్మణాస్నుపనగ్ం హరన్తుఅపీరఘ్నిరుదచన్త్యాపః | అర్యష్టభి
 యజమాతస్యాశ్చిరసిదశ్భేణ్యం నిధాయ | అర్యమ్నో అగ్నింపరి
 యన్తుషీపం క్రతీక్షన్తాగ్శ్వశ్వో దేవరాశ్చభేనస ఇతి తస్మి
 ద్దక్షిణా బహిర్యగచ్ఛద్రం ప్రతిష్ఠాప్య || భౌనసఃభే రదఃభేయగస్య
 శచీపతే | అచాలామిద్ధ్రితిఃప్రాతఃస్వకరత్సూర్య వర్షనమ్ ॥ శం
 తేహిరణ్యమితిసువర్ణం చిదేంతర్ధాయ || శంతేహిరణ్యగ్ంశ మున
 న్త్యాప్ర శ్చంశేమేధీ భవతు శింయుగస్యతృద్ధా శంకృతపశ్చతపన్కితా

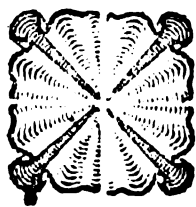
భవన్వధా పత్యతన్వగ్ంసగ్ం సృజన్వ । హిరణ్యవర్ణాఇతిపంచభి
 సృక్ప్రతాన్న పయిత్వా ॥ హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ప్రచక్రముర్
 హిత్వానద్యమాపః । శతంపవిత్రావితతా హ్యసుతాభి స్త్వాదేవ
 సృవి పునాతు ॥ హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకా యాసుజాతఃకశ్య
 స్తోయాస్వగ్నిః ॥ యాలగ్నిం గర్భందదిరే సువర్ణా స్తా స్త ఆపశ్శగ్
 స్తోనాభవన్తు । యాస్తాగ్ంరాజావరుణో యాతిమధ్యేనత్యాన్తతే
 అవపశ్యజ్జనానామ్ ॥ యాలగ్నిం గర్భం దధిరే సు వర్ణాస్తా స్త ఆప
 శ్శగ్ స్తోనాభవన్తు । యానాందేవాదివి కృణ్వన్తి భక్షంయాలన్తం
 రిక్షేబహుధానివిష్టాః ॥ యాలగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణా స్తా స్త ఆప
 శ్శగ్ స్తోనాభవన్తు । శివేనత్వాచక్షుషా పశ్యన్తాప శ్శివయాత
 న్నోపస్పృశన్తుత్వచంతే । ఘృతశ్చ్యుత శ్శుచయోయాఃపావకాస్తా
 స్త ఆపశ్శగ్ స్తోనాభవన్తు ॥ పంచభిసృక్ప్రతాన్న పయతి ॥ పరిత్యేత్యహ
 తవాసాభ్యామాచ్ఛాద్య ॥ పరిత్వా గిర్వణోగిర్జమాభవన్తువిశ్వతః
 వృద్ధాయు మనువృద్ధయోజ్జ్వాహవన్తు జష్టయః ॥ మాంగల్యతంతు
 వేతిమంగళసూత్రం కంఠేబధ్నియాత్ ॥ ఆశానానే త్యాసీనాం యో
 క్త్రీణ సన్నహ్యతి ॥ ఆచమ్య— ఓమ్భూః— శుభతిథౌఆవయోర్దం
 పత్యేఆయుర్వరోచ్చయశోబలాభివృద్ధ్యర్థంసంపూర్ణ వర్ణ శతపర్యంతం
 సుభేనజీవనసిద్ధ్యర్థం యోక్త్రమాంగల్యపూజాంకరిష్యే ॥ అథయోక్త్ర
 మాంగల్యపూజాంకుర్యాత్ ॥ ఆశానానా సామనసంప్రజాగ్ం సా
 భాగ్యంతనూమ్ ॥ అగ్నేరనువ్రతా భూత్వాసన్నహ్యే సుక్ప్రతాయ

కమ్మి ఉత్తరేణ నాభిః స్పర్శ్యం గ్రంథిం కృత్వా | ప్రదక్షిణం కర్యమ్యహం
దక్షిణేన నాభిః స్పర్శ్యం పయతి || మాంగల్యతంత్రం నానేన మమ జీవసహే
తునా | కంఠే బధ్నామి సుభగే త్వం జీవశరదాంశతిమ్ || యోక్త్రమాంగ
ల్యధారణము హూర్త . అస్తు || తరిః ఆర్ద్రాక్షి తారోపణం కుర్యాత్ య
థా | పథూశ్చ పూర్వం ప్రథమే తృతీయే వరశ్చ పూర్వం ద్విచతుర్థయోఽ
స్తు || వధ్వాఽఽ దాతతో వరేణ చ కార్యం || కపిలా వాచనాది మంగళాచా
రప్రా పంకుర్యాత్ || తస్యాయం పయోగో వరః పయసా వధ్వంజల్పా
పుష స్తీర్యద్విస్తండులానో ప్యద్విరభిః ఘోరయతి (వరాంజలాన్యః కుర్యా
దేవం వధ్వం జలేరుషరిస్థావ్య) సోదకం కలశమాదాయ బ్రాహ్మణైస్సహ
కపిలాగ్న్ సార్జయంతు || దక్షిణాః పాంతు - బహుదేయంచాస్తు - పుణ్యం
వర్ధతాగ్న్ శాంతిరస్తు - పుష్టిరస్తు - తుష్టిరస్తు - వృద్ధిరస్తు - అవిఘ్నమస్తు -
ఆయుష్యమస్తు - ఆరోగ్యమస్తు - స్వస్తి శివ కర్మాస్తు - కర్మసమృద్ధిరస్తు -
దంపత్యోర్నా మజన్మనత్ తే సగ్రహే... దైవ తేన వా సో మేన క్రియేతా
గ్న్ శాంతిరస్తు || ప్రజాపతి స్త్రియాం యశః | ముష్కయోరదధాభ
పం | కామస్య తృప్తిమానందం | తస్యై గ్నే భాజయేహమా | మోదః
ప్రమోదః ఆనందః | ముష్కయోర్నిహితస్సపః | స్పృశ్యేత్ కామస్య
తృప్త్యాణి దక్షిణానాం ప్రతిగ్రహే | మనసశ్చిత్తమాకూతిం | వాచస్ప
త్యమశీమహి | ప్రశూనాగ్న్ రూపమన్నస్య | యశశ్రీః శ్రయతాం మయి
యథాఽహమస్య అతృప్త్యగ్న్ స్త్రియై పుమాన్ | యథా స్త్రీ తృప్త్యతి
పుగ్న్ సిప్తియేప్రియా | ఏవంభగస్య తృప్త్యాణి | యజ్ఞస్య కామ్యప్రియ
దదామి త్యగ్న్ ర్వదతి | తథేతి వాయు రాహతత్ | హంతేతి నత్యం చం
మంద్రమాః | ఆదిత్యస్సత్యమోమితి | ఆప్తస్తద్నత్యమాభరన్ | శో

యజ్ఞస్వదక్షిణాం ప్రజామే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ ఇతి వధూవరయో
శ్చిరస్యక్షతానోపణంకృత్వా ॥ ఏవం సఘ్నశేనక్షిణేణ వధూవరయో
రంజయ్యగువస్తీశ్యేత్యాది ॥ ౨ ॥ ప్రజామే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ 3 ॥
యజ్ఞోమే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ తూష్ణీచతుర్థపర్యాయే ॥ శ్రియో
మే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ పూర్వం పరోవధ్యాశ్చిరసిప్రాపయేత్ ॥ ద్వి
తీయపర్యాయే వరస్యశిరసి పూర్వస్థిప్రాపయేత్ ॥ తృతీయపర్యాయే వ
ధ్యాశ్చిరసి పూర్వం... ॥ చతుర్థపర్యాయే అనోఽశ్వస్య యుగపత్ ॥ ఏవ
మక్షతానోపణంకృత్వా ॥ అజ్ఞేవిశ్వేభి రితి బ్రహ్మగంధి కుర్యాత్ ॥ అ
జ్ఞేవిశ్వేభిస్సవనీక దేవైరూర్ణావంతం ప్రథమస్సిదయోసిమ్ ॥ కులూ
యనంస్తుతవంతగం సవిత్రేయజ్ఞన్నయ యజమానాయ నాధు ॥
యోవైతాం బ్రహ్మణోవేద ॥ అస్తుతేనావృతాంపురీమ్ ॥ తస్మై బ్రహ్మ
చ బ్రహ్మచ ॥ ఆయుఃకీర్తిం ప్రజాందధుః ॥ అథాశీర్వాదః ॥

ఇతి యాజుషస్మార్తాను క్రమణికాయాం

వివాహ ప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ ప్రధానము.

పూషాత్వేతోనయత్విత్వగ్ని మభ్యావీయ వధూతదక్షిణహ
 స్తేగ్రహీత్వా॥ పూషాత్వేతో నయతుహ స్తగ్రహ్య శ్వినోత్వాప్రవ
 హతాగ్నిం రథేన । గ్రహ స్తచ్చగ్రహ పత్నియథా సోవశినీత్వం వి
 దధమావదాసి॥ ఆచమ్య । ఓంభూః । ఏవంగుణ + శుభతీథౌ అనయా
 నవోఽథ మావధ్యానహమమా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహప్రధాన
 హోమంకరిష్యే॥ ఉత్తరోవరః॥ తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే॥
 శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేశమాత్రం స్థాపించతు రశ్రమండలంకల్ప
 యిత్వా॥ ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాముల్లిఖ్య ॥ శ్లో॥ ప్రాచీపూర్వముద
 క్సంస్థందక్షిణారంభమాలిఖేత్ । అథోదీచీపురస్సంస్థం శ్చిమారంభ
 మాలిఖేత్ ॥ అనాక్కరోఽభ్యుక్త్యనిధాయ వహ్నిమగ్నిచ్యతేఽవో
 క్షణతోయశేషం । ప్రాక్తోయమన్యన్నిద ధాత్యుదగ్వాయథాబహి
 సస్యిచ్చపరిస్తరాణామ్॥ భూర్భువస్సువరోమ్॥ పట్పత్రప్రయోగం
 కుర్యాత్ ॥ అగ్నేరుపసమాధానాదిపాత్రప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ వధ్యం
 జలింహోమవిధానదర్శింద్వితీయదర్శిం సహచాజ్యధాన్యా । ప్రోక్షా
 థాపాత్రేణసహపణితామిద్ధంచ మ్యాస్సహలాజమశ్మాపనితక
 రణాద్యాజ్యభాగాంతే॥ వధూహస్తయో సాదన ప్రోక్షణతపనస
 మ్మార్జనానికరోతి॥ సోమఃప్రథమితీద్వాభ్యాం వధూమభిమంత్ర్య॥
 సోమఃప్రథమోవివిదేగస్థర్వోవివిదఉత్తరః॥ తృతీయోఅగ్నిష్టేపతిస్తు
 తీయస్తేమనుష్యజాః॥ సోమోఽదదగ్ధస్థర్వాగస్థర్వోఽదదగ్ధయే
 రయించపుత్రాగ్ శ్చదాదగ్నిర్మహ్యమథోఽమామ్॥ అథాన్వేదక్షి
 ణేన నీచాహస్తేన దక్షిణముత్తానగ్ం హస్తం గృహ్ణీయాద్యది
 కామయేతస్త్రీ రేవ జనయేయ మిత్యంగుళీ రేవ గృహ్ణీయాద్యదికా
 మయేత పుగ్ంసపవజనయేయ మిత్యంగుష్ఠమేవ సాభీ వాంగుష్ఠమ్॥

గృహమిత ఇతి చతస్పదిదక్షిణే నామసాణింగృహీత్వా || గృహమిత
 తేనువజాస్తాయ వాస్తవమయా పత్యాజరదస్త్రిర్యథాఽన్యభగో
 అర్చనూనవితాపురంధిర్మయంత్యాఽదుగాన్వాపత్యాయ దేవః ||
 శేమాపూర్వేజానాస్తాయతపూర్వవహహితాః । మూఢన్వాన్
 యతసాభివః పూర్వోదేవేభ్యతతపత్ । సరస్వతిప్రేద మప్రసుభ
 గేవాజినీవతి । తాంత్యావిశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రతః । య
 ఏతిప్రదిశస్సర్వాదిశోనుపవమానః । హిరణ్యహస్త విరంమస్సత్వా
 మన్మనసం కృణోతు ॥ అథఉత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేన పదాప్రాచీ ముదీ
 చీంవాదిశమభిప్రకమయ శ్యేకమిష ఇతి ప్రతిమంత్రం సప్తపదాని
 గత్వా ఏకమిషే విష్ణుస్తాన్వేతు । ద్వేష్టాజ్ఞే విష్ణుస్తాన్వేతు । త్రిణే
 వ్రితాయవిష్ణుస్తాన్వేతు । చత్వారిమాయాభవాయవిష్ణుస్తాన్వేతు
 పంచ పశుభ్యో విష్ణుస్తాన్వేతు । షడ్మతుభ్యోవిష్ణుస్తాన్వేతు । సప్త
 సప్తభ్యో హిమాత్రాభ్యోవిష్ణుస్తాన్వేతు । సఖేత్యాదిసూనృతత్త్వం
 తగ్ంసప్తమే పదేజపతి । సఖాసప్తపదా భవ సఖాయకా సప్తపదాబ
 భూవసఖ్యం తేగమేయగ్ం సఖ్యాత్తేమామోషగ్ం సఖ్యాన్మేమా
 యోషాస్సను య వసంకల్పావహై సంప్రీయారోచిష్ణూ సుమనస్య
 మానా । ఇషమూర్జామభిసంవసానౌసంనౌ మనాగ్ంసి సావ్రితాశ
 ముచిత్రాన్యాకరమ్ । సాత్వనుస్యమూహ మమూహ మస్మిసాత్వం
 ద్యౌరహంకృధివీత్వగ్ం రేణోఽహగ్ం రేణోభృత్త్వం మనోఽహ

జనకత్తు పతియో విరాజపశ్య నీప్రజాగ్ంసు మనస్యమానాగ్ స్వాహా॥
 అగ్నియేగృహపతియ ఇదమ్॥ కేమాదిత్పారః॥ వద్వేసూర్యాయా
 ఇదమ్॥ ద్యాసేప్రప్తగ్ం రక్షతు నాయురూరూ అశ్వినాచస్తపంధయ
 న్దగ్ంసవితాభిరక్షతు॥ ఆవాససఃకరిధానాద్భూహస్పతిః॥ శ్వేదే
 వాలభిరక్షతుప్రశ్వాత్స్వాహా॥ ద్యువాన్యశ్వసవిత్పృహస్పతి విశ్వే
 భ్యోదేవేభ్య ఇదమ్॥ అప్రిజస్తాంపౌత్రమృత్యుప్రాప్తానముతినాఽఘం
 శీష్ణస్సృజమిహోన్ముచ్యద్విషద్భ్యః ప్రతిముఖ్చమిహశక్స్ స్వాహా॥ వ
 వద్వేసూర్యాయా ఇదమ్॥ ఇమంమేవరుణ... కేస్వాహా॥ వరుణాయేద
 మ్॥ తత్త్వామి... మోషేస్వాహా॥ వరుణాయేదమ్॥ త్వంనోఅగ్నే...
 ముముగ్ధస్సథాన్స్వాహా॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్॥ సత్వంనోఅగ్నే... వ
 ధిర్వాహా॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్॥ త్వమగ్నే అయాస్య యాసన్సన
 సాహితః॥ అయాసోహవ్యమూహిషేయానోధేహిభేషజగ్ స్వాహా॥
 తియసేఽగ్నేయ ఇదమ్॥ అథఉత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేన పదాతిషేత్
 శ్మన మాస్థాప్య॥ ఆశీష్టేమ మశ్మానమశ్మేన త్వగ్ స్థిరాభవ॥ అ
 భిష్టపృతిస్తత సహస్వకృనాయతః॥ వధ్వంజలావృపస్తీర్యద్విర్ణా
 జానోప్యద్వి రభిఘారయతి॥ తస్య భ్రాతాలాజానావప తిత్త్యకే
 ఇయం నార్యపబ్రూత ఇతి స్రుచేవ తిష్ఠత్రియక్ జహూతి॥ ఇ
 యం నార్యపబ్రూతే కుల్పాన్యావపన్తికా॥ దీమాంయరస్తుమే
 కలిజీవా తు శరద శ్శ్రుతగ్ స్వాహా॥ వద్వేసూర్యాయా ఇదమ్॥ ఉ
 త్తర భిక్షేసృభిః కదక్షిణ మగ్నిం కృత్వాఽశ్మన మాస్థాపయతి

యథాపురస్తాత్ । తుభ్యమగ్రే పర్యవహాధూర్యాం వహతునాన
 హపునః పతిభ్యోజాయాందా అగ్నేప్రజయానహ । పునః పత్నీమ
 గ్నిగదాదాయమా నహవర్చసా । ద్విధాయు రస్యా యః పతిస్సవతు
 శరదశ్శతమ్ । విశ్వాఉతత్వయా వయంధారాఉదన్యాథవ । అతిగా
 హేమహిద్విషః । ఆతిష్ఠేను మశ్మన మశ్మేవతగ్న్స్థిరాభవ । అభితిష్ఠ
 పృతన్వతస్సహస్వపృత నాయతః॥ వద్వంజలాఉప స్తీర్య ద్విర్లాజానో
 వ్యద్విరభిఘారయతి । తస్యాభ్రాతాలాజానావ పతీత్యేకే అర్యమణ
 మితిజహోతి॥ అర్యమణౌ నుదైవంకన్యాఅగ్ని మయతుత । సఇమాం
 దేవోఅధ్వరః ప్రేతోముఞ్చాతినాముతస్సుబధ్నా మముతస్కరథాన్వి
 హః॥ అర్యమేఽగ్నయథదమ్ । తుభ్యమగ్రే...మహిద్విషః । ఆతిష్ఠేను
 శ్మనమశ్మేవతగ్న్ స్థిరాభవ । అభితిష్ఠపృతన్వతస్సహస్వ పృతనా
 యతః॥ వద్వంజలాపుప స్తీర్య-ద్విర్లాజానోవ్యద్విరభిఘారయతి॥ తస్యా
 భ్రాతాలాజా నావపతీ త్యేకేత్వమర్యమేతి జహోతి॥ త్వమర్వ
 మాభవస్తియత్కనీనాం నామస్వధాన ధన్వర్యంబిభర్షి॥ అజ్ఞస్తిప్త
 తుగ్ంసుధితం నగోభిర్యద్దమ్పతీసమన సాక్ప్రేతోషిస్వాహ॥ అర్యమేఽ
 గ్నయథదమ్॥ తుభ్యమగ్రే పర్యవహ...మహిద్విషః॥ అగ్నయథ
 దమ్॥ సమిధమిధ్యసన్నహనా చాద్భిః ప్రతౌశ్యాగ్నా ప్రహరతి॥ రు
 ద్రాయ తంతిచరాయేదమ్ (నమమ)॥ అన్యకర్మణః హోమప్రతి
 స్థాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయాది హోమం కరిష్యే॥ స్రువేణాజ్య
 గూదాయ॥ జయాది హోమం కుర్యాత్॥ ఓమ్ చిత్తం ప్ర స్వాహ॥

...ఇ యాదిబ్రహ్మ విసర్జనాంతే ... నమయి॥ అథ కేణాగ్నిం ప్రత్వా
ముంచామితిద్వాభ్యాం యోక్త్రం విముంచతి॥ ప్రత్వాముఞ్చమి
వరుణస్య పాశా ద్యేనత్వా బధ్నా ధృవితా సుశేతః । ధాతు
శ్చక్షూనా సుక్తతస్య లోకే స్థానం తేనహవత్యాకరోమి॥ ఇమం
విష్యామి వరుణస్యపాశం యనుబధ్నిత సవితా సుశేవః । ధాతుశ్చ
యోనా సుక్తతస్య లోకేఽరిష్టాం త్వానహవత్యాకృణోమి॥ హరిః
ఓమ్ తత్సత్ ॥ వివాహప్రధాన హోమస్సమాప్తః.

అథ వివాహ ప్రవేశ హోమము:

ఆచమ్య...ఓమ్ భూః...ఏవంగుణ...శుభ తిథౌ అనయానవోధయా
వధ్వానహ మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థంవివాహ ప్రవేశ హోమం
కరిష్యే॥ అథ అధూర్మహత్ స్వగృహస్సప్రత్యానయన్ గృహస్థరమితి
తస్మిభి రభిమంత్ర్య ॥ ఉమత్తర మారోహ స్తీ వ్యస్య స్తీ పృతస్యతః
మూర్ధానః పత్యు రారోహ ప్రజయాచవిరాడభవనమాజ్ఞీశ్వశుశే
భవ సప్రమాజ్ఞీశ్వాంభవ॥ సనాన్దరి సప్రమాజ్ఞీభవసప్రమాజ్ఞీఅభిదే
వృషు॥ స్నుషాణాంశ్వశురాణాం ప్రజాయాశ్చగనస్యచ॥ పతీనాం
చదేన్ద్రాణాంచ సజాతానాం విరాడభవ॥ సంకాశయా మీదిగృహా
దశిశయతి॥ సంకాశయామివహతుంబ్రహ్మణాగృహైరఘోకేణచక్షు
షా హృతేణ॥ ప్రత్యాగద్ధం విశ్వయాతుం యదస్యోగోస్థానం పతిభ్య
స్సవిదాశ్శోతురత్ ॥ ఆచమ్యగృహస్థురతి ర్వాచనీ వసూ న్యశ్వినా

హృద్భుకామాగ్ం అయగ్ంసతః | అభూతగ్ంసా మిథునాశుభస్పతి
 ప్రియా అర్త్యన్యో దుర్యాగ్ం అశీమహి | అయం నోదేవ స్సవితా
 బృహస్పతి రింద్రాగ్ని మిత్రావరుణాస్వస్తయే | త్వష్టావిష్ణుః ప్రజయా
 సగ్ం రరాణః కామ ఆమూతం కామాయ త్వావిముంచతు | శర్మ
 వగ్మేతి గృహమధ్యదేశే | లోహితం చర్మాసదుహంప్రాచీనగ్రీవముత్ర
 రేణోమాస్తీర్య | శమవగ్మేద మాహ రాస్యే నార్యా ఉపస్తిరే
 సినీనాలి శ్రజాయతా మియం భగస్య సుమతాఅసత్ | గృహస్థదా
 నితిదృహ స్ప్రపాదయ స్పత్నీం వాచయిత్వా || గృహస్థదా
 మనసః ప్రపద్యేవీరఘ్ని వీరపత స్సువీరా | ఇరాం వహతోఽమృత
 ముక్షమాణాస్తే స్వహగ్ం సుమనా స్సంవిశామి | అగార స్యేశాన
 దేశే | వరవధ్వో దక్షిణోత్తరా పుపవిశతః || ప్రాణనాయమ్యుః | ఓమ్
 భూర్భువస్సువగోమ్ | చత్వారిశ్రగ్ం...వట్పత్రప్రయోగంకుర్యాత్ |
 అగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్యభాగాంశే ఆగ్నోష్ఠమిత్రతమం
 త్రంత్రయోదశాజ్యాహుతీహుత్యా || ఏకం- ద్వే- త్రిణి- చత్వారి
 ఆగ్నోష్ఠం మహిష్మీ గోభిరశ్వైరాయుష్మశ్చత్నీ ప్రజయా స్వర్విత్
 బహ్వీం ప్రజాం జనయన్తిసుర త్నీమమగ్నిగ్ం శతహిమాస్సపర్యా
 ధ్వాహః || అగ్నయశ్చదమ్ | ౧ | అయమగ్నిగ్ం హుతీ స్సుసగ్ం
 సత్పుష్టివధానః | యథాభగన్యాభ్యాదదద్రీయంపుష్టిమథోప్రజాగ్
 న్వాహః | అగ్నయే గృహపతయశ్చమ్ | ౨ | ప్రజాయా ఆభ్యాంప్రజా
 పతశ్చద్రాగ్ని శర్మయచ్ఛతమ్ | యదైసయో ర్షప్రమియాతాఉభ
 యోజీవతోఃప్రజాస్సహః || ఇంద్రాగ్ని భ్యావిదం | 3 | తేనభూ

తేనహఃసాఽయమాహ్వాయతాంపునఃజాయాంయామస్తాత్త్రు
స్తాగ్ం సేనాభివర్ధతాగ్న్వాహః॥ ఇంద్రాగ్ని భ్యామిదమ్॥ ౪॥ అభివ
ధతాంపయసాఽభిరాప్తేణవర్ధతామ్॥ రయ్యానహస్రహాసేమా
స్తామనపేక్షితోహ్వాహః॥ ఇంద్రాగ్ని భ్యామిదమ్॥ ౫॥ ఇహేవ సమా
వియోష్సవిశ్వమాయువశ్యశ్చుతమ్॥ మహ్యఞ్స్తోస్తస్తస్తేహ్వాహః॥
ఇంద్రామేదమ్॥ ౬॥ ధువైభిః హ్యమయమహ్యం త్వాఽద్రాదృప్తహ
స్పతిః॥ మయాపత్యప్రవతీస జీవశరదశ్శతగ్న్వాహః॥ బృహస్పతయ
ఇదమ్॥ ౭॥ త్వష్టాజాయామజనయత్త్వాఽన్యైత్వాంపతిమ్॥ త్వష్టాన
హస్రమాయాగ్ంషి దీఘమాయుఃకృణోతుహగ్న్వాహః॥ త్వష్ట్ర
ఇదమ్॥ ౮॥ ఇమమేవరుణ ... రాచకేహ్వాహః॥ వరుణాయేదం॥ ౯॥
తత్త్వామి...పమోషీహ్వాహః॥ వరుణాయేదమ్॥ ౧౦॥ త్వన్నో
అగ్నే...ముద్ధ్యస్తథాహ్వాహః॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదం॥ ౧౧॥ సత్వం
నో...వధిహ్వాహః॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్॥ ౧౨॥ త్వమగ్నే ... భేష
జగ్న్వాహః॥ అమసేగ్నయఇదమ్॥ ౧౩॥ సమిధ మిథ్మసన్నహనం
చాద్భిః ప్రతౌశ్యాఽగ్నప్రహరతి॥ అగ్నయఇదమ్ - గుదాయతం
తీచరామేదమ్॥ అస్యకర్మణః హోను ప్రతిసాసిద్ధ్యర్థమృధికామః జ
యాదిహోమంకిరిష్యే॥ స్రువేణాజ్యమాదాయ॥ ఓమ్ చిత్తం చ హ్వా
హః...జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాం తే భవత్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం...న
మమ॥ యథా క్రిదక్షిణాందద్యాత్॥ అపరోణాగ్నిం ఇహగాపయతిచర్మ
ణియుగపదుపవిశతః॥ ఇత్యరోవరః॥ ఇహగానః ప్రజానుధ్వమిహోశ్వా

అకాపూరితాః । ఇహానహస్రదక్షిణోరాయస్పృహసిషీదతుః । ఉత్త
రోవరోయాపుట్రసూతీవ పుత్రాఃతస్యాః పుత్రం పథ్వాఅంకేనా
మనాదిత్యాఇత్యుపవేశ్యః । సామేనాదిత్యాబలితస్సామేన కృత్తిఃదృ
ఢా । అథోనక్షత్రాణామేషాముపస్థే సామతథః । తస్మైస్థలానిప
దాయః । ప్రస్వస్థస్య ప్రేయం ప్రజయూభువనే శోచేత్ప్ర । యాఃఫలిన్
ర్యాః ఫలాఃపుష్పా యాశ్చపుష్పిణీః । బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానా
ముంచంత్యగ్ం హసః । ఇహప్రియ మితిద్వేజపతిః । ఇహప్రియంప్రజ
యాతేసమృద్ధ్య తామస్మిన్ప్రహేగార్ ప పశ్యాయజాగృహి । ఏనా
పత్యాత్వన్వగ్ం సగ్ం సృజస్వాధాజీవీధిదధమావదాసి॥

సుమంగలీరితిగంధర్వంప్రతిష్ఠాశ్య॥ ౧.మేభూః...శుభతిథౌఅన
యానవోఢయావధ్వాసహమమాయుష్యాభిషృద్ధ్యర్థం వివాహగంధ
ర్వప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ గంధర్వపూజాంకుర్యాత్ ॥ సుమజ్జలీరియం
ప్రహూరిమాగ్ంసమేతపశ్యత । సాభాగ్యమస్యేతత్త్వా యాథాస్తంవి
వరేతన॥ గంధర్వోవిశ్వావసుః పర్యముష్టాత్సత్తిస్సోరాత్రీః పరిముషి
తోవసత్ । తస్మాత్తిస్సోరాత్రీఃక్రీశస్సమో వసతితేదేవాల్బ్రువన్
స్త్రీకామూవైగంధర్వాస్త్రీయానిష్కీణామేతితే వాచగ్స్త్రీయమే
కహాయనీశ్చత్వా తయానిరీక్షీణ్ధాన్సరోహదూపంక్షృత్వాగంధ
ర్వేభ్యః । శ్లో॥ విశ్వావసోరిగంధర్వదదే రాత్రీత్రయంవస । అప
యోప్రీతిముత్పద్ధరిక్షమాం శుభలక్షణమ్॥ వివాహగంధర్వప్రతి
ష్ఠాపనముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ఉభా॥ వాచయచ్ఛత్యానక్ష
తోద్ధయాత్ । ఉచి తేషునక్షత్రేషుప్రవాచీయదీచీనాదిశముపసన్నపశ్య

ధ్రువక్షితితిద్వాభ్యాం యథాలింగంధ్రువ మరుంధతీం చదర్శయతి॥
 ధ్రువక్షితి ధ్రువయోనిధ్రువ మసిస్రువతస్త్రిమః త్వంనక్షత్రా
 గాం మేభ్యసి సమా పాహి పృతన్యతః । సప్తక్షయః ప్రథమః
 కృత్తికానా మరు ధతీ యద్ధ్రువతాం హ నిన్యః । షట్కృత్తికా
 ముఖ్యయోగంవహ తీయమస్మాక మేకత్వప్తమి॥...శ్లో॥ కశ్యపోఽ
 త్రిభువద్వాజో విశ్వామిత్రోఽథశతమః । వసిష్ఠోజమదగ్ని శ్చ
 సప్తేతేఋషయస్తథా॥ శ్రీమన్భాగవతే॥ ప్రబాపతేః కర్దమస్యదేవ
 హూత్యామభూత్సుతా । అరుంధతీ వసిష్ఠస్య వత్సభాన్లోకపూజ
 తా ॥ సప్తఋషి దేవతాభ్యోనమః ఇద మఘన్యం సమర్పయామి॥
 అథాశీర్వాదః॥ ప్రవేశహూమస్సమాప్తః॥

అథఅగ్నేయస్థాలీపాకః.

ప్రాణానాయమ్య.. ఓం భూః ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం ఏనాం
 వధూ మాగ్నేయేన స్థాలీపాకేన యాజయిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్వీఅగ్న
 యే జప్తం నిర్వపామిఅగ్నయే స్విప్తకృతేజప్తం నిర్వపామిఅగ్నయే
 జప్తం సంవపామి । అగ్నయేస్విప్తకృతేజప్తం సంవపామి । అగ్న
 యేజప్తం ప్రోక్షామి । అగ్నయేస్విప్తకృతే జప్తం ప్రోక్షామి । అగ్న
 యేజప్తమధివపామి । అగ్నయేస్విప్తకృతే జప్త మధివపామి । వత్స
 వహంతిచక్రశ్రవణాభ్యాం భిఘ్నాప్రాచీనముదీయచీనోద్వాన్య
 క్షతీస్థిత మధిఘ్నాభ్యాం ఓమ్ భూభువస్సువరోమ్ చత్వారిష్టాం...
 షట్పత్రప్రయోగంకుర్యాత్ । అగ్నయేచ్ఛాహ॥ ఉత్తరార్థపూర్వార్ధే
 అగ్నయఃపదమ్॥ సోమాయ స్వాహా॥ దక్షిణార్థపూర్వార్ధేసోమాయే

దమ్॥ తతస్సుస్త్రిచ్యుత స్తీర్య - చరుసుధ్యా * ద్విరవదాయ॥ అభిఘా
 ర్య॥ హవిః ప్రత్యభిఘారయతి॥ అగ్నయేస్వాహా॥ అగ్నయః ఇదమ్ (న
 మమ) పుంస్సుస్త్రిచ్యుత స్తీర్య॥ చరుసుధ్యా ద్విరవదాయ॥ అభిఘార్యః
 హవిః ప్రత్యభిఘారయతి॥ అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్వి
 ష్టకృతే ఇదమ్ (నమమ) ఇన్మిసన్నహ నాన్యభిస్సగ్గ్స్సృశ్యాగ్నో ప్ర
 హరతి॥ అగ్నయః ఇదమ్ - రుద్రాయ తంతిచరా యేదమ్ (నమమ)॥ అ
 న్యకర్మణః హవిః ప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాదివర్జం ప్రజాప
 త్యహామంకరిష్యే॥ ప్రజాపతేనత్య... రయీణాగ్ స్వాహా॥ ప్రజా
 పతయః ఇదమ్॥ భూస్వాహా॥ అగ్నయః ఇదమ్॥ భువస్వాహా॥ వాయు
 వః ఇదమ్॥ సువస్వాహా॥ సూర్యా యేదమ్॥ భూర్భువస్సువస్వాహా॥
 ప్రజాపతయః ఇదమ్ (నమమ)॥ దర్వా పరిధీననక్తి॥ పాత్రప్రయుక్తద
 రాభిగ్రాణి దర్వామభ్యజ్య॥ సువేమధ్యమూలేనక్తి॥ మూలాం
 జనేదక్షిణం పాణిమధ్యకుర్యాత్॥ ఏవమత్రః॥ కించిత్తృణనుపదాయ
 ప్రజ్ఞాతం నిధాయ॥ పాణిభ్యాం దర్వాం ప్రతిష్ఠాప్య హుతదేవతా ఉ
 ద్దేశ్యాగ్నో ప్రహృత్య॥ ప్రజాపతయః ఇదమ్॥ ఇద్రాయేదం॥ అగ్న
 యః ఇదం॥ సోమాయేదం॥ అగ్నయః ఇదం॥ అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం
 అ జలిగాత్రిరుద్ధృత్యేత్యం ప్రహరతి॥ తిరగుశ్యానిర్దిశ్య॥ ఏతత్
 ఏతత్ ఏతత్॥ అగ్నిమభినుత్ర్యభూమిముపస్పృశేత్॥ మధ్యమహరిధిం
 ప్రహృత్య ఇతరా పరహరిణ్ ఉత్తరార్ధ స్వాగ్ర మంగారేషూపోహతి॥
 పరిధీ భినుత్ర్య॥ ఆఘారసమిధౌ ప్రహరతి॥ దర్వామితరదర్వాగ్ర
 మవధాయ సగ్గ్స్సావేణాభిజహహాతి॥ వసుభ్యోరుదేభ్యోఽదిత్యేభ్య
 సగ్గ్స్సావభాగేభ్యః ఇదమ్॥ అస్మిన్నకృతే కర్మణీత్యాది..... సిద్ధమ
 త్తర పరిషేచనం॥ తతః ప్రణీతాపిమోకోఽపి॥ తేన సర్విష్మతా బ్రాహ్మ

* పంచావధానాం తిరవదానం.

అంభోజమేద్యోఽస్యాకచితస్తస్మామునభదనాత్రి.....ఏవనుత ఉ
ర్నందతీగావస్త ముపోషితాభ్యాం పర్వసు కార్యః పూర్ణపాత్రస్తుద
క్షితే శ్యేకే ఆగ్నేయస్థాలీపాకా దూర్ధ్వం యత్పర్వాగచ్ఛతి తస్మిన్
ఉపక్రమః॥ పూర్ణమాస్యా మేవకంచదశ్యాం ప్రాతఃకాలే కృతప్రాణా
యానుః॥ దేశకాలాన కీర్త్య॥ ఏవ గుణ...ప్రీత్యర్థం పూర్ణమాసేనా
గ్నేయే స్థాలీపాకేన శ్వోయాజయిష్యే॥ సర్వమాగ్నేయస్థాలీపాక
వత్॥ వృషభదానంనాసి పూర్ణపాత్రస్తుదక్షితే శ్యేకే ఆగ్నేయస్థా
లీపాకానంతరమాపాసన హూనుః॥ సాయుప్రసాతరతిఉర్ధ్వగంహ
స్తేనైతే ఆహుతీ తదంతై ర్యవై ర్వాజహయాత్॥ స్థాలీపాకవద్దై

వతగంసారి పూర్ణాహుతిః పారిత్యేకే॥

అత్రస్థాలీపాకే శ్లో॥ దర్వామనర్వగ్ర మథేతిరస్యాం మ
ధ్యంసమూలం త్రివిహపినాద్విః॥ పక్షేద్వితీయేనశృ దేవయూలం
ద్వితీయదర్వామితర చ్చదర్వాం॥ అక్తోపసి యాక్తతృణానిధా
యదర్వాం ప్రతిష్ఠాప్యకరద్వయేన॥ నిరస్తనవ్యః ప్రహరేత్ప్రహృ
త్యతిరత్రచోద్ధృత్యతితృణప్రహారః॥ నిర్దేశనంచాగ్న్యభిమంత్రణం
చభూమా నిష్ప్రః పరిధిప్రహారః॥ సంస్థావహోమాంత మమంత్ర
కంస్యాత్పత్రక్రయ్యుక్తం తృణమత్రబహిః॥

అథ జౌపాసనమారప్యే-తేనయావజ్జీవం హోహ్వామీత్యు
భయోస్స కల్పః॥ పునః పాణానాయమ్యు + ఓ భూః...ఏవగుణ
...ప్రీత్యర్థం సాయమాపాసనం తి డులైహోహ్వామి ఓ భూర్భువస్సువ
రోమ్-జౌపాసనమ్ పూర్వము క్తమ్॥ గ్రంథవిస్తరభయాత్ సలిఖ్యతే

అథ మహాసంకల్పమాహ॥—॥ దేవలమహాదానేషుయజ్ఞా
భాప్రాయశ్చిత్తేషు కర్మసు॥ కన్యాదానే నదీన్నానే మహాసంకల్ప

మాచరేత్ || — || మరీచి || కన్యాదానేనదీస్తా నేతులాదానాదిషు
ద్విజః | ప్రాయశ్చితేషుయజ్ఞాదా వ్రతాదిషువిశేషతః || ఏతదాదిషుస
ర్వత్రసుహాసజ్కల్ప మాదరాత్ | కృత్వా యత్కురుతేకర్మతదాన
న్యాయకల్పతే || — | సజ్కల్పప్రకారః ||

అథానంతవీర్యస్య - శ్రీమదాదినారాయణస్య - అచింత్యాపరి
మితశక్త్యాభియమాణస్యమహాజతాఘమధ్యేపరిభ్రమ మాణానామ
నేకకోటిబ్రహ్మాండానామేకతమేవ్యక్తప్రకృతిమహదహంకారాకా
శనాయువహ్నిజలపృథివ్యావృక్షైస్సప్తభిరావృతేఽస్మిన్ మహాత్రిబ
హ్మాండకరండమండలే - ఆధారశక్తిశ్రీవరాహకూర్మానంతాద్వ్యవదిగ్ధ
జోపరిపృథివీతస్య పాతాళాదినప్తలోకస్యో పరితలే - క్షతిలోమేనస
త్వాదిలోకవట్కన్యాఽధోభాగే - మహానాళాయ మాణఘణిరాజిరా
జశేషస్యసహస్రఫణామండలమండితే - దిగ్గతిశుంభాదండోత్తంభితే -
లోకాలోకాచలవలయితే - లవణేక్షుసురాసద్విర్దగక్షీరోదకార్ణవైఃపరి
వృతే - జంబూప్రత్యకుశక్రాంచళాకశాల్మలినప్తద్వీపైరావృతే - ఇంద్ర
ద్వీపకశేరుతామ్రగభస్తి నాగసౌమ్యగధర్వచారణభారతా
ఖ్యనవఖండమండితే - మహాసరోరుహకారే - పంచాశతోటివిస్తీర్ణ
భూమండలే - లక్షయోజనవిస్తీర్ణజంబూద్వీపే - సుమేరునిషధహేమ
కూటహిమాచలానాం హరివర్ణకింపురుషవర్ణయోశ్చదక్షిణే - సే
తుబంధనులయాచలయోరుత్తరే సహస్రయోజనవిస్తృతేధరతవర్షే -
భరతఖండే ప్రజాపతిక్షేత్రేదండకారణ్యే - కర్కభూమా - అయోధ్యా
కాశీకురుక్షేత్రగయాప్రయాగకాంచీశ్రీరంగశ్రీవేంకటాచలాదిపుణ్య
క్షేత్రైర్గంగాయమునా సరయూ సర్కుదాదిపుణ్యనదీభిర్విరాజితే -
సమభూమధ్యేఖామూఃపూర్వదిగ్భాగే - శ్రీశైలస్యఈశాన్యప్రదేశే -
కృష్ణానదావయోర్గర్భధ్యదేశే - సమస్తదేవతాబ్రాహ్మణసన్నిధౌ - అ
ష్టోకల్యాణమంటపే - పరబ్రహ్మణానియుక్తస్య సకలజగత్స్పృహప
రార్థద్వయజీవినః - కారణబ్రహ్మణః - పంచాశత్తమవత్సరే - ప్రథమా

మానే-ప్రథమపక్షే ప్రథమదివసే-అహనిద్వితీయే యామే-తృతీయే
ముహూర్తే శ్వేతవరాహకల్పే-స్వాయంభువ స్వారోచిషాదీ మను
మహత్సుర్యతీతేషునప్తమేవైవస్వతమన్వంతరే-బౌద్ధావతారే-అస్తా
వింశతీతమేమహాయుగే-కృతాదిషుత్రిషుయుగేషు యాతేషుకలియు
గేప్రథమపాదే-శాలినాచానశకే ప్రభువాది షష్ఠి సంవత్సరాణాం
మధ్యేవతఃమాన స్యావహరిక చాందమానేనఅముక సంవత్సరేఅము
కాయనే-అముకయుతే-అముకమానే...పక్షే...దినే...వాసరే-
ఇదాసీం అనాద్యవిద్యావాసనయా సంసారచక్రేఽస్మిన్ మహతినా
నాయోనిషుజనిత్వా కేనాపిభాగ్యవిశేషేణదాసీం మనుష్యజన్మవిశే
షంప్రాప్తనతోమనుజన్మప్రభృత్యేతత్తదపర్యంతం మనోనాక్కాయ
కర్మభిఃజ్ఞానతోఽజ్ఞానతః కృతానాం మహాపాతకోప పాతకాదీనాంన
పవిధానాంపాపానాంనద్యః అపనోదనద్వారాశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం
గంగావాలుకాభిస్సప్తషోమండల పర్యంతం కృతరాశేర్వషణసహ
స్రౌవనానేవకైకవాలుకాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్షసమ్మితకాలే
బ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థం-తీతైస్సూర్యమండలపర్యంతంకృతరాశే
ర్వషణసహస్రౌవనానేవకైకతిలాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్ష
సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంయవైగ్రహమండలపర్యంతం
కృతరాశేర్వర్షసహస్రౌవనానేవకైకాయనాపకర్షక్రమేణసర్వ...ర్థం॥
మాషైర్ధ్రువమండల...వకైకమాషాపకర్ష...ర్థం॥ పంచాంగద్గ్రన్థా
తిగణనాసమ్మితదేశేవృషలోమభిర్నక్షత్రమండల—వకైకలోమాపక

ర్ష...భణంతిగుణీకృతాఽగ్నిష్టోమాఽతిరాత్రాఽస్తోర్యామసాంతవ
సవాజపేయపాండరీకాఽమేధాది శతక్రతు పుణ్యఫలావాప్త్యర్థంమ
య్యసహదశపూర్వేషాందశాపరేషాం మద్వంశ్యానాం పితౄణాం
ఘరకాదుత్తర్యశాశ్వతబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థం స్వగృహవ్యాక్త
ప్రకారేణ నాంకృతసహిణ్యోదక కన్యామహాదానం కరిష్యే॥ ఇ
తిసంకల్పః॥ మహాసంకల్ప స్సమాప్తః.

అథ చూర్ణికా.

స్వస్త్వస్తాశీతినహస్రాణాం ద్విజగురుదైవత్యానాం సమస్తజ
గదాధారమహామందూకకుంభాయజ్ఞవరాహశేషపృథివీనాం పురందర
పాపకయమసిర్ రతివరుణం యువ్యకుబేర ఈశానాద్యష్టదిక్పాలకా
నాం జలజభవహరిహరముఖ్యదేవగణానాం నారదవిశ్వామిత్రపరాశ
రాత్రివాల్మీకిగౌతమభృగున్యాసాది మహర్షీణాం సీతాఽరుణత్యహ
ల్యాద్రాపతీతారామందోదరీపాంచాలిదమయంత్యాదిమహాపరివ్రతాహం
హరిశ్చంద్రనలకాఽపీఠ్యవిక్రమార్కభోజరాజాదిపుణ్యపురుషాణాం
గంగానర్మదా తుంగభద్రా మలాపహారిణీశ్రీకృష్ణవేణీ గోదావరీభీను
రథ్యాది మహానదీనాం జంబూంబకదంబ చూత క్రముకనారికేళ
ఖర్జూర ధాత్రీ దాడిమ్యాది ఫలవృక్షాణాం పున్నాగ జాజీవకుళ కే
తికీ చంపక మల్లికా మాధవీ మాలత్యాది వివిధకుసుమానాం । క
స్తూరీ కుంకు మాగరు గోరోచనాది సుగంధానాం । అపరిమితకనకక

లశకన్యకా గృహమేధిక పిశ్వ పీణావాదిమేఘధ్వనీనాం । అయోధ్యా
కాశీపురుషోత్తమ రామేశ్వరాది పుణ్యనగరీణాం । శ్రీశైలవింధ్య హే
మాచల గోవర్ధన కైలాసాది మహాశైలానాం । తర్కమిమాంసా

న్యాయవైశేషిక భాట్టపాభాకరవ్యాకరణాదిషట్పాస్త్రాణాం । ఋగ్వ
జస్సామాఽధర్వణవేదానాం । లగ్న హిమారా ద్రేక్కాణ నవాంశ
ద్వాదశాంశ త్రింశాంశ త్రింశదం శకానాం । నిరంతర మనుకూలా
శ్శుభాశోభనాః । అన్య...ముహూర్తన్య సుఖిం సువ్ధారం సునక్ష
త్రం సుయోగం సుకరణం సుచంద్రతారాబలం అనుకూలం శుభశో
భనాస్సర్వేగ్రహ సునక్షత్రాశ్శుభైకాదశస్థాన ఫలదా వరదా స్సు
ప్రీతా స్సుముహూర్తా స్సుప్రసన్నా వరదా భవంతు ।

ఇతిచూర్ణికా సమాప్తః.

అథ నదస్యప్రయోగః.

ప్రాతస్సంధ్యాదినియమానంతరే ప్రాతఃకాల మాపాసనం కు
ర్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణా బంధూ శ్చాచూయ - బంధుభిస్సహ లం
కృత్య- భేరీ మృదంగ వాద్య ఘోషైస్సస్వస్తి హోచక మంగళపాఠకపు
ణ్యాంగ నా దిభిః ఆ ప్రజ నైర్వధూవరైస్సహ కల్యాణమంటపస్య పశ్చా
త్ప్రాజ్ఞుభిః పవిత్ర్య ॥ తత్రనూతనవస్త్రేణ మంటపమాసాద్య । త
దుపరితండులాన్ని ధాయ ॥ ఆచమ్య ॥ శ్లో ॥ శుక్లాంబరధరం... సర్వభోగ్య
మహాజనేభ్యోనమః ॥ ప్రాణానాయమ్య... ఏవగుణం... శుభతథా... దం
పత్యోః ఆయర్వచోయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం మహదాశీర్వచనసమ
యే ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకసహితసరస్వతీపూజాం కరిష్యే ॥ ఆదాఃర్వి
ఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే ॥ ఓం
భూః... భూ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలసహిత సరస్వతీపూజాం కరిష్యే ॥ ప్ర
ణోదేవి సరస్వతీ నాజేభిః... త్ర్యవత్ ॥ మహాసరస్వతీమా... మి॥ తతః అ
ష్టసుదిక్షుదిక్పాలకానానామ్ ॥ తత్రమంత్రాః పూర్వోక్తాః ॥ హోడశో
పచారైరభ్యర్చ్య ॥ వస్త్రగుంధపుష్ప తాంబూలహిరణ్యాదికం ఆచా
ర్యాయ దద్యాత్ ॥ ఉభయత్ర దద్యాత్ ॥ తతస్సభాపూజా ॥ సర్వేషాం
మహాజనానాం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాణాం బ్రాహ్మణానాం సర్వత్రణి
మాస్యోసనాని ॥ ఇతి కర్తృవాక్యం ॥ సుఖాసనాసీతి సభావాక్యం ॥ సర్వై
దైవేక్షణః క్రియతాం ॥ ఓం తథా ప్రాప్నువంతుభవంతః ॥ ప్రాప్ను
వామ ॥ అర్చితప్రా... త ॥ గృధద్వారా... శ్రియం ॥ హిరణ్యయా... మ
స్మై అత్ర వేదికాస్థితా ॥ శేషవిద్యస్సహజనేభ్యోనమః ॥ శుభార్చనా
ని ॥ సుపుష్పాని ॥ సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు ॥ శిష్టాచారప్రకారేణ
మహదాశీర్వచనం కుర్యాత్ ॥

• ఇతి నదస్యప్రయోగస్సమాప్తః.

కంకణోనకంకణోధోనతీనకంకణః । ద్వావిత్తిప్తస్తిఇతిన్యాత్
 దృష్టాఅలిఫ్సత॥శ్లో॥ కంకణం మోచయామ్యద్యరతౌస్మిన్నకదాచన
 మయిరతౌస్థిరాం బద్ధ్వా దేవత్వంగ్చక్ర కణ॥
 మిథునవిడియమంత్రః.

త్యోనదేతాంద్వంద్వమింద్రేణదేవతాస్యస్యంతే । ద్వంద్వంనై
 మిథునంతస్మాద్ద్వంద్వామిథునం ప్రజాయతే॥ప్రజాత్యైప్రజాయతే
 ప్రజయాపశుభిర్య ఏవంవేద॥ అథ ఉపసారమంత్రః.

సుమంగలీరియం వసుూరిమాగ్ం సమేతపశ్యత॥ సాభాగ్యమ
 నైద్యదత్వాయాథాస్తం విపరేణన॥ ఇతివధ్వాః॥ యువం వస్త్రాణిపీన
 సావసాధేయువౌరచ్చివ్రామంతపౌహస్థాః । అవాతీరతిమమృతా
 నివిశ్వా । ఋతేనమిత్రావరుణానచేధే॥ ఇతివరస్య॥ హిరణ్యరూపస్స
 హిరణ్యసందృగపాన్న పాచ్ఛేదు హిరణ్యవర్ణః । హిరణ్యయాత్పరి
 యోనేర్నిషద్యహిరణ్యదాదదత్యన్నమస్తే॥
 కన్యాయాస్తద్భధ్వధీనమంత్రః.

అష్టవర్షాభవేత్కన్యాపుత్త్రవత్పాలితామయా । ఇదానీతవ
 దాప్త్యామిదత్తాం స్నేహేనపాలయ॥ అష్టవర్షా...మయా । ఇదానీ
 తవపుత్త్రస్యదత్తాం స్నేహేనపాలయ॥ అష్టవర్షా...మయా । ఇదానీ
 తవపౌత్త్రస్య దత్తాం స్నేహేన పాలయ॥ అష్ట...మయా । ఇదానీ
 తుతవభౌత్తృత్తాం స్నేహేనపాలయ॥ ఇత్యాది తత్తత్ప్రతిగ్రహే
 త్మనమయేనాతః॥

అథ శేష హామః.

పూర్వోక్తమేవగారిగంధర్వపూజా కుర్యాత్ । తంచతుర్థ్యా
మవరరాత్రౌ ఉదీర్వాత ఇతి ద్వాభ్యాందం డముత్థాప్య । పృథ్విశ్యానిధా
య । ఉదీర్వాతో విశ్వావస్తా నమసేదామహేత్వా । అన్యమిచ్ఛపృ
థ్వ్యగ్ం సంజాయాం పత్యాసృజ । ఉదీర్వాతః పతిపతిహ్యేమావి
శ్వావస్తునమసాగ్రీభిః గీర్తే । అన్యమిచ్ఛ పితృషద్రంవ్యక్తాగ్ం సతే
భాగోజనుమాతస్యవిద్ధి । స్వస్థానాదస్యతః నిదధాతి । అగ్నే ప్రాయ
శ్చిత్త ఇతి ప్రతిమంత్రం సప్తాజ్యాహుతి హుత్యా ॥ తత్సానహప్రా
ణానాయమ్య... ఏవంగుణ... శుభరిథా అసయా నవోధయా వధ్వా
సహాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం విహహ శేష హామంకరిష్యే ॥ ఓమ్ భూ
ర్భువస్సువరోమ్ ॥ చత్వారిశ్శ్రంగా... షట్పత్రప్రయోగం కుర్యాత్ ॥
సోమాయస్వాహా ॥ ఓక్షిణార్థ... డంనమమ ॥ ఏకం-ద్వే-త్రిణి-చత్వారి
ఇత్యాజ్యంగృహీత్వా ॥ అగ్నే ప్రాయశ్చిత్తేత్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తి
రసి బ్రాహ్మణస్త్వానాథకామః ప్రపద్యేయాఽస్యాం పత్తిఘ్నైతనూః ప్ర
జాఘ్నై పశుఘ్నై లక్ష్మీఘ్నై శారఘ్నై మన్యైతాం కృణోమిస్వాహా ॥ అ
గ్నయ ఇదమ్ ॥ వాయో ప్రాయశ్చిత్తేత్వం... కృణోమిస్వాహా ॥ నాయవ
ఇదమ్ ॥ ఆదిత్య ప్రాయశ్చిత్తేత్వం... కృణోమిస్వాహా ॥ ఆదిత్యా యేదమ్ ॥
ప్రజాపతే ప్రాయశ్చిత్తేత్వం... కృణోమిస్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్
ప్రసవశోఽపి పయామశ్చై కాటశ్చాన్తా వశ్చధన్తా సిశ్చద్రవిణా
చ భగత్వాన్త రిక్షం చ సిన్ధు శ్చ సముద్ర శ్చ సర స్వాగ్ శ్చ విశ్వ
వృచాశ్చ తేయంద్విష్టో యశ్చ నోద్వేషి-త మేషాం జమ్భేదధ్న

స్వాహా॥ కననాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదమ్ ॥ మధుశ్చ మాధవశ్చ
 శుక్రశ్చ శుచి శ్చ సభ శ్చ సభస్య శ్చే వశోజః శ్చ సహశ్చసహ
 స్య శ్చ తవశ్చ తప్తస్య శ్చ తేయం ద్విష్టోయశ్చనో ద్వేష్టితమేషాం
 జమ్భే దద్ధ స్వాహా॥ మధ్యాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదమ్॥ చిత్తంచ
 చిత్తి శ్చాకూతం చాకూతి శ్చాధీతం చాధితి శ్చ విజ్ఞాతంచ విజ్ఞానం
 చ నామచ క్రతుశ్చ దర్శశ్చపూణః మాసశ్చ తేయం ద్విష్టోయ
 శ్చనో ద్వేష్టితమేషాం జమ్భే దద్ధ స్వాహా॥ చిత్రాదిభ్యో దేవతా
 భ్య ఇదమ్॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ కుదాయ తఽతిచరా యేదమ్ ॥ అస్య
 కర్మణః హంసామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయూదిహోమం కరి
 ష్యే॥ సువేణాజ్య సూదాయ॥ ఓమ్ చిత్తంచ స్వాహా...జయాదిబ్ర
 హ్మవిసజ్జనాం తేధవత్కృతబ్రహ్మత్వ దక్షిణాం...నమమ॥ అపరేణా
 గ్నిం తస్యా శ్శిరసి ఆజ్యశేషాత్ భూస్వాహేతి చతుశ్శిర్షినయతి॥
 భూస్వాహాభువస్వాహాసువస్వా హంసాగ్ స్వాహా॥ అపశ్యంశ్వేతి
 ద్వాభ్యం వధూ ర్వర మీక్షేత॥ అపశ్యంత్యా మనస్తాచేకితానంతప
 సో జాతంతపస్తోభూతమ్ ఇహ ప్రజా మిహ రయిగ్ంరరాణః ప్రజా
 యస్య ప్రజయూపుత్త్రీకామ॥ అథద్వితీయం అపశ్యంశ్వేతివరోవధూ
 మీక్షేత॥ అపశ్యం త్యా మనస్తా దీ ధ్యానాగ్ స్వాయాంతమాగ్ం *
 ఋత్విజేనాధసూనామ్॥ ఉత్తమాముచ్చా యువత్తిర్బహుయాః ప్రహ
 యస్యప్రజయా పుత్త్రీకామే॥ సమంజంత్యిత్యాబ్యశేషేణానృదయదే

శేసంమృత్యు! సమంజ తు విశ్వేదేనాస్సమాప్తోహృదయానినా! సం
మాతరిశ్వాసంధాతా సము దేష్టి దిదేష్టునా॥ ప్రజాపతఇతితిస్రాజపి
త్వా ॥ ప్రజాపతేతన్వం మేజుషస్వత్కష్టదేవేభ స్సహ సామిద్వి
విశ్వే దేవే రాతిభి స్సగంఠరాణిః పుగ్ంసా బహూనాన్
మాతరస్సాయు! ఆనః ప్రజాం జనయతుప్రజాపతిరాజరగాయసమన
క్వర్తమా! అదుమకజ్జలీః పతిలోక మావిశ శంసో భవద్విపదేశం
చతుష్పదే! తాంపూష జ్ఞివతిమా మేరయస్వ యస్యా బీజంమను
ష్యావపన్తి యానఁజూరూ ఉశతి విస్రయాతై యస్యాముశన్తః ప్రహ
శేమశేఫమ్ ॥ ఆరోహణారు మిత్యనుసాశేన సమావేశనం కుర్యాత్ ॥
ఆరోహణారుమ పబర్హస్వబాహుం...దేవేషుక్తృణుతోదువః॥ సమా
వేశనముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు! ఆశీర్వాదః॥ ఇతి శేషహోమః॥

అథ నాకబలి.

బంధుభిస్సహ అభ్యంగస్నానం కుర్యాత్ ॥ నిత్యోపాసనంకృ
త్వా! తతఃగృహమధ్యే హస్తద్వయమాత్రం చతురశ్రం గౌరవర్ణం
మృణ్మయేనానులిప్యపంచవర్ణతండులచూడౌ శ్చతురశ్రం పుష్కరా
కారంలిఖత్వా ॥ దక్షిణోత్తరయో ర్లవణకల్పైర్గజౌ లిఖత్వా - ఇం
ద్రాణీం తదుత్తరతోగాతీంచ ప్రతిష్ఠాప్య - పూర్ణకలశద్వయం ప్రా
గ్భాగే నిధాయ చతుర్దిక్షునాకబలిమృణ్మయపాత్రాణినిధాయ-తంతు
నావేప్య! గంధపుష్పాక్షతాదిభిరభ్యర్చ్య॥ త్రయస్త్రింశద్దీపానిధా
య-ప్రాగ్భాగే ఆయుధంక్షిప్య-సువాసిన్యాదీపసహితకాంస్యపాత్ర
ద్వయంగృహీత్వా॥ త్రిః ప్రదక్షిణీకృత్య॥ త్రియస్త్రింశదన్నకబళాన
ర్వతోనిధాయ-ఉపహారాదికం కృత్వా! తంతూనుద్వాన్య- చతుర్దిక్షు

నాక దేవతాభ్యో బలికుదక పురస్సరంవిప్రుజేత్ || ఓమ్ అగ్ని దేవతా నా
 తో దేవతా సూర్యో దేవతా చంద్రమా దేవతా వసవో దేవతా దుదా
 దేవతా ౭ నిత్యా దేవతా విశ్వే దేవతా మనుసా దేవతా బృహస్పతి
 దేవతే ద్రో దేవతా సరుణో దేవతా మూర్ధాని రాట్ ధృవా సిధరుణా
 య త్యసి యమిత్రి షే త్వోజ్జేత్వా కృత్యై త్వత్కే మాయ త్వాయం
 త్రి రాట్ ధృవా సి ధరణీధ త్వస్యిధ రిత్రాయ షే త్వవర్ష సే త్వజ సే
 త్వ బలాయ త్వ || తిర ఘ్నంద ద్యాత్ శుక్లాం బరధరంవిష్ణుం... సర్వే
 భ్యో మహాజనేభ్యో నమః || ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథాదంపత్యోః
 ఆయుర్వరోచ్య శోబనాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీసీలలోహితపూజాఖ్యం కర్మ
 కరిష్యమాణస్త... కర్మణః పుణ్యాహ వాచనం కరిష్యే || ఆదానిర్విఘ్నం
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే || గణాధిపతిపూ
 జాం కర్మణః పుణ్యాహ వాచనంచకుర్యాత్ || ఆచమ్య... ఏవంగుణ...
 ర్థం గౌరీసీలలోహితపూజాం కరిష్యే | పూజా కృత్వా అత్రకుసూలా
 న్నం నివేదయేత్ || సీలలోహితేభవతః కృత్వా సక్తిర్యజ్యతే ఏదం తే ౭
 స్వాజ్ఞాతయః పతిర్భూధేః సుబధ్యతే || సీలలోహితధారణ... సుముహూ
 ర్తో ౭ స్తు || పాణానాయమ్య... ఏవంగు... ప్రీత్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మక
 రిష్యే || ఫలపుష్పాక్షతదక్షిణాదికంగృహీత్వా || విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు-
 తం మే వాయో సమర్థయ || గర్భాధానముహూర్తస్సు... అస్తు || తతః ఫల
 ప్రదానానికరిష్యే || బ్రాహ్మణేభ్యో ఫలప్రదానాని ధద్యాత్ || సువా
 సిసీభ్యో హర్షనాయకదానాని ధద్యాత్ || తతః || ఇంద్రాణి చ ప్రార్థయేత్ ||
 ఇంద్రాయ రాజ ఇతి హిమవతోహ స్తీత్యంతం జపేత్త్రిః ప్రదక్షిణం
 కృత్వా ఇంద్రాయ రాజే హుక్తరోవరుణాయ రాజే కృష్ణాయ మాయ

రాజ్ఞఃకుల్యుగస్సిధోశ్శిగ్ం శుమారోహిమవతోహస్తి బంధుభ్యో
 మిధునేభ్యస్తాబూలాని దద్యాత్ || అథాశీర్వాదః || కంకణవిమోచ
 నంకుర్యాత్ || తతోవసంతమాధవపూజాం కేచిత్కుర్వంతి || అథమా
 ర్జనం || వసంతే నర్తునాదేవాః || వసవ స్త్రివృతాస్తుతం || రథంతరేణశేజ
 నాహ్రావి రింద్రే వయోదధుః || గ్రీష్మేణదేవాఃకుతునామరుద్రాఃపంచ
 దశేస్తుతం || బృహతా యశినా బలం హవిరింద్రేవయోదధుః || వర్షా
 భిర్ఘుతునాదిత్యాః || స్తోమేనప్తదశే స్తుతం || వైరూపేణవిశౌ జనా
 హవిరింద్రే వయోదధుః || శారదేనర్తునాదేవాః || ఏకవిగ్ంశ ఘృభవ
 స్తుతమ్ || వైరాజేనశ్రియాశ్రియం హవి...దధుః || హేమంతే నర్తునా
 దేవాః || మరుత స్త్రిణవెస్తుతం బలేన శక్వరీన్సహః || హవి—దధుః ||
 శైశిరేణర్తునాదేవాః || త్రయస్త్రిగ్ం శేమృతగ్ంస్తుతమ్ || సత్యేనరే
 వతీక్షత్రం || హవిరింద్రేవయోదధుః || దేవస్యత్వా...మి || ఇతిమంత్రే
 ణపూర్ణకలశద్వయేరత్నద్వయం నిధాయ || అభావేసువర్ణరజితేనిధా
 య || శ్లో || దేవింద్రాణిసమస్తుభ్యందేవేంద్ర ప్రియభామిని || ఏవా
 హం భాగ్యమారోగ్యం పుత్రపౌత్రాంశ్చ దేహిమే || ఇతివధూవర
 యోశ్శిరసిసమ్మార్జనంకుర్యాత్ || ఇతినాకబలిస్సమాప్తః.

శ్రీ విష్ణుకవచప్రారంభః.

అస్యశ్రీ విష్ణుకవచస్తోత్రముహామంత్రస్య - బ్రహ్మఋషిః -
 గాయత్రీఛందః - శ్రీమహావిష్ణుదేవతా అచ్యుతాయనమః - అనం

తాయశక్తిః - గోవిందాయకీలకం - శ్రీమహావిష్ణుప్రసాద సిద్ధ్యర్థే
 జపేవినియోగః - కేశి వాయులంగుష్ఠాభ్యాం నమః - నారాయణాయ
 తజస్విభ్యాంనమః - మాధవాయ మధ్యమాభ్యాంనమః - గోవిందా
 యలనామికాభ్యాంనమః - విష్ణువేకనిష్ఠికాభ్యాంనమః - మధుసూద
 నాయకరతల కరపృష్ఠాభ్యాంనమః - త్రివిక్రమాయ హృదయాయ
 నమః - వామనాయశిరసేస్వాహ - శ్రీధరాయశిఖాయై వౌషట్ -
 హృషీకేశాయ కవచాయహుః పద్మనాభాయ నేత్రత్రయాయవౌ
 షట్ - దామోదరాయలస్త్రాయఘట్ - భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్భం
 ధః॥ ధాన్యః॥ శాంతాకారం భుజగశయనం పద్మనాభంసురేశం
 విశ్వాకారంగననదృశం మేఘవణంశుభాంగం॥ లక్ష్మీకాంతం
 కమలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం॥ పందేవిష్ణుం భవభయహ
 రం సర్వలోకైకనాథం॥ పూర్వతోమాంహరిఃపాతు పశ్చాచ్ఛ
 క్రిచదక్షిణే॥ శ్రీకృష్ణఉత్తరేపాతు శ్రీశోవిష్ణుశ్చసర్వతః॥ ఉద్భవ
 మానందకఃపాతు అధస్తాత్ శిర్షభృన్సదా॥ పాదాపాతుసరో

జంఘ్ని ర్జంఘేపాతుజనాదనః॥ జనునీమేజగన్నాథః ఊరూపా
 తుత్రివిక్రమః॥ గుహ్మాంపాతుహృషీకేశః పృష్ఠంపాతు మహావ్య
 యః॥ పాతునాభింమమానంతః కుక్షీంకాక్షసమదనః॥ దామోద
 రోమేహృదయంనక్షఃపాతునృకేశరీ॥ పతౌమేకాళియారాతి ర్భుజౌ
 భక్తార్తభంజనః॥ కంఠంకాశాంబుదశ్యామః నృన్దౌమేకం సమర్థ
 నః॥ నారాయణోవ్యాన్నాసంమే కర్ణౌకేశీప్రభంజనః॥ కపోతా
 పాతువైకుంఠః జింహ్వాంపాతుదయానిధిః॥ ఆస్యందశాస్య హంతా
 వ్యాన్నేత్రేమేపద్మనాచనః॥ భ్రువౌమేపాతుభూమిశః లలాటం
 మేసదాచ్యుతః॥ ముఖంమేపాతుగోవిందో శిరోగరుడవాహనః॥ మాం
 శేషశాయీసర్వభ్యో వ్యాధిభ్యోభక్తవత్సలః॥ పిశాచాగ్నిజలేభ్యో
 మాంపాపేభ్యో పాతువామనః॥ సర్వభ్యోదురితేభ్యో పాతుమాం
 పురుషోత్తమః॥ యశ్చదంవిష్ణుకవచం సర్వమంగళదాయకమ్॥ సర్వ

రోగప్రళమనం సర్వశత్రునివారణం || ఏవంజజాపతత్కాలే హ్యత్స
రయోకరంపరమ్ | ప్రతిసంస్కృంపతేచ్ఛద్ధః సర్వత్రవిజయీభవేత్ |

శ్రీవిష్ణుకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

ఉపనయన మజ్జిమాప్పకమ్.

శ్లో || ఆదాగణేశ స్తదనుస్వయంభూ స్తోగిరీశ స్తదన స్తరం
హరిః | ఏతేనదా దేవగణా దిశన్తువటో శ్చిరాయ శ్శుభకీర్తివిద్యాః ||
౧ | సుమేరు సారత్న గిరీన్ద్రానీల కైలాస విన్ధ్యాచల హేమ కూటాః |
సర్వే గిరీన్ద్రా స్రుతతందిశన్తు వటోశ్చిరాయ శ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౨ |
గోదావరీసిన్ధు మలాపహరీ వేగావతీ నాదవతీప్రశస్తాః | నద్య సమస్తా
స్రుతతం దిశన్తు వటోశ్చిరాయ శ్శుభ కీర్తివిద్యాః || ౩ || కృష్ణాజనంద
భామయీ చమాజ్ఞోపాలాశదన్తాః పరిధానశాతీయజ్ఞోపవీతంచదిశన్తు
నిత్యం వటోశ్చిరాయ శ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౪ || తామూర్చల గన్ధా క్షుతి
కుత్రపుష్ప దీపాఙ్కురా శీర్షచనాని యాని | పుణ్యాహ వాక్యాదిదిశ
న్తుతాని వటోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౫ || మన్దారధాత్రీరుహ
పారిజాత సంతానకల్పద్రుమచన్దనాని | కల్పద్రుమాఖ్యానిదిశన్తు
తానివటోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౬ || జమ్భూరిన్ద్రేశ్వర కాల
పుణ్యాస్సరిత్పతి ర్భూయకుబేశర్వాః | ఏతేనదాద్భుతయో దిశన్తు
వటోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౭ || ఓజ్జ్వరసవ్యాహృతిమస్త్రీము
ద్రాస్సావిత్రిగాయత్రిసరస్వతీస్వరాః | ఛన్దాంసివేదాశ్చదిశన్తుసర్వే
వటోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౮ || వసిష్ఠజాబాలి పరాశరాత్రివా
ధూల బోధాయనజామదగ్న్యాః | భృగ్వక్తిరోగౌతమ కాశ్యపాశ్చ
వటోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౯ ||

అథ పునరుపనయన ముక్తిర నిమిత్తాని.

తీర్థయాత్రాంవిదా - అంగ వంగ శశింగ సౌవీరి సౌరాష్ట్ర)
మాగధావంతిదక్షిణాపథాది దేశగమనోన్ముఖరణే, మద్యపానే,
విఘ్నాత్రప్రాశనే అనధ్యయనదివసే తత్పూర్వేద్యుశ్చోపనయన -

భక్త్యేషాం పునరుపనయనంకార్యమ్ । సబ్రహ్మచారిణస్తు పితృమా-
తృమాతామహాచార్యోపాధ్యాయ మాతులవ్యతిరిక్త ప్రేతకార్య-
కరణే - పితృమాతృజ్యేష్ఠభ్రాతృచార్య వ్యతిరిక్తోచ్ఛిషాన్న ప్రేతా-
న్నాశాచాన్నగణాన్న గణికాన్న శూద్రాన్న సూతకాన్న శ్రాద్ధాన్న
భోజనే, అనిదేశాహక్షీరపానె, మధుమాంసభక్షణే, మాతరిరజ-
స్వలయా ముకనయనేచ, పునరుపనయనంకార్యమ్ । ఉపశ్రితశః
త్యగేషుటక్రచ్చాశీకృత్వా, పునరుపనయనంకార్యత్ । వపనాజి-
నమాంజీ దండధారణ భిక్షాచరణ త్రిరాత్రవతానిచ పునరుపనయ-
నేవజయేత్ । ఇతిపునరుపనయనసంస్కార నిమిత్తాని సమాప్తాని.

అథ స్నానప్రకరణమ్,

గంగాధ్యానపురస్సరం గంగాంప్రవిశ్య । అథగంగాధ్యానమ్ ।
శ్లో॥ గంగాగంగేతియో బ్రూయద్వ్యోజనానాం శతైరపి ముచ్యతే
సర్వపాపేభ్యో విష్ణుభావం సగచ్ఛతి । అంబత్వదర్శనాన్ముక్తిర్న జా-
నేన్నానజం ఫలం । స్వర్గారోహణసోపానే మహాపుణ్యతరింగిణి ।
విశ్వేశంకేశేపండుండిం దండపాణించభైరవం । సందేకాశీంగుహంకం
గాంధవానీంమణికర్ణికాం । అతితీక్షణమహాకాయ కల్పాంతదహనో-
పమ । భైరవాయ నమస్తుభ్యమనుజ్ఞాందాతుమర్హసి । త్వంరాజాసర్వ-
తీర్థానాం త్వమేవ జగతిపితా । యాచిత్తోదేహోమేత్థిం సర్వపాప-
మనుత్తయే । యోఽసౌసర్వగతో విష్ణుశ్చిస్త్వియాపీనింజనః । సవవ-
ద్రవయాపేణ గంగాంభోనాత్రసంశయః । సందిశిం లిసీసీతామాలినీచ-
మహాపగా । విష్ణుపాదాబ్జసంఘాతా గంగాత్రిపథగామినీ । భాగినీధీ-
భోగవతీజాహ్నవీతిద శేశ్వరీ । ద్వాదశైతానినామాని యత్ప్రియత్ర-
జలాశయే । స్నానకాలేపతేన్నిత్యం మహాపాతక నాశనమ్ ।

నాభిమాత్రేజలేస్థిత్యా - శిఖాంద్విధావిధాయ, నిరుద్ధకర్ణ-
నాసఃత్రిగాఘ్నేత్యు ఆచమ్య - శిఖాంబద్ధ్యా - దేహాంకుత్యాశ్య - ఆచ-
మ్య...ర్థం ప్రాప్తిస్నానమహంకరిష్యే॥ఇతిసంకల్ప్య॥

హిరణ్యశృంగ మితిసూక్తంజపేత్ ॥ హిరణ్యశృంగంవరుణం పృథ్వీ
 తీర్థంమేదేహియాచితః ॥ యన్నయాభుక్తమసాధూనాం ప్రాపేధ్యశ్చ
 ప్రతిగ్రహః ॥ యన్నేమనసాచాకర్మణావాదుష్కృతం కృతం ॥
 తంనశ్చిన్తోవరుణోబృహస్పతి స్సవితాచపునంతు పునఃపునః ॥ స్నా
 త్వాచమ్య ॥ తతోమార్జయేత్ ॥ ఓం ఆప్రోహిష్ఠామయోభువస్తాన
 ఊర్జేదధాన ॥ మహేరణాయచక్షుసే ॥ రూవశ్శివత మోరనస్తస్య
 భాజయతేనానః ॥ ఉశతీరివమూతరః ॥ తస్మాలరంగ మామవో
 యస్యక్షమాయజన్వథ ॥ ఆపోజనయథాచనః ॥ హిరణ్యవర్ణాశ్శుచ
 యః పావకాయాసుజాతః కశ్యపోయాస్విందగ్రిః ॥ అగ్నింయాగర్భం
 దధిరేవిరూపాస్తాన ఆప్తశ్శగ్గ్స్యోనాభవంతు ॥ యాసాగ్ం రాజా
 వరుణోయాతిమధ్యే సత్యాన్త్రతేలవపశ్యత్ జనానాం మధుశ్చ్యుత
 శ్శుచయోయాః పావకాస్తాన ఆప్తశ్శగ్గ్స్యోనాభవంతు ॥ యాసాం

స్నాననియమః ॥ శ్లో ॥ సోతసోఽభిముఖి స్నాయాత్ మార్జనేచా
 ఘుమర్షణే ॥ అన్యత్రార్కముభోరాత్రౌ ప్రాగుదబ్బుఖ ఏవనా ॥ శం
 కల్పస్సూక్తపఠః ॥ మాంజనం చాఘుమర్షణం దేవాదితేర్షణంచైవస్నా
 నం శంచాంగముత్తమం ॥ తతోనదీంసమాగత్య గంగాధ్యానపుర
 స్సరం నాభిమాత్రేజలేస్థిత్యా త్రివారంస్నానమాచరేత్ ॥ విశ్వా
 మిత్రః ॥ నాభిమాత్రేజలేస్థిత్యా కృత్వాకేశాన్ ద్విధాద్విజః ॥ నిరు
 ద్ధకర్ణనానస్తుతినారం మజ్జనంచరేత్ ॥ విష్ణుః ॥ త్రిరాప్లుత్యసమాచ
 మ్యశిఖాంబద్ధ్యానమాచమేత్ ॥ ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్యత్రివా
 రం సుజ్జమేక్షునః ॥

దేనాదివిక్ర్యాన్తిభక్తుం యా అన్తరిక్షే బహుధాభవన్తి । యాః పృ
థివీంపయ స్తోన్దన్తిశుక్రాస్తానప్రశ్నగ్గ్స్త్యోనోభవన్తు ॥ శివేనమాచ
క్షుపాపశ్యతాహశ్శివయా తనువోపస్పృశత త్వచంమే । సర్వాగ్ం
అగ్నిగ్ంరపుషదోహువేవో మయివస్సో బలమోజోనిధత్తి ॥ ఇద
మాప్రప్రవహతావద్యంచ మలంచయత్ । యచ్ఛాభిద్రుదోహాన్మ
తంయచ్ఛేపే అభీరుణం ॥ ఆపోమాతస్మాదేనస్తో విశ్వాన్మంచ
త్వగ్ంహసః । నిర్మాముంచామిశపథాన్నిర్మా వరుణాదధి । నిర్మా
యమస్యపడ్భిశా త్సర్వస్మాద్దేవకిల్బిషా దుతోమనుష్యకిల్బిషాత్ ॥

అథ పవమానసూక్తమ్.

పవమానస్సువర్జనః । ప్రవిత్రేణవిచర్షణిః । యఃపోతానపునాతు
మా॥పునంతుమాదేవజనాః । పునంతుమనవోధియా । పునంతువిశ్వఆ
యవః । జాతవేదఃప్రవిత్రవత్ । ప్రవిత్రేణపునాహిమా । శుక్రేణదేవ
దీద్యత్ । అగ్నేకృత్వాక్రతుగ్ంరను ॥ యతేప్రవిత్రమచ్ఛిషి । అగ్నే
వితతమంతర్వా బ్రహ్మణేనపునీమహే ॥ ఉభాభ్యాందేవసవితః । ప్రవి
త్రేణసవేనచ । ఇదాబ్రహ్మపునీమహే ॥ వైశ్వదేవపున తిదేవ్యాగా
త్ । యస్యైవబ్రహ్మ సనువో వీతపృష్ఠాః । తయామదంత స్సధమా
ద్యేషు । ప్రయగ్గ్స్యమపతియోరయీణాం ॥ వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా
పునాతు । వాతఃప్రాణేనీంద్రిరోమయోధూః । ద్యావాపృథివీపయస్తా
వయోభిః । ఋతావరీయజ్ఞయేమాపునీతామ్ ॥ బ్రహ్మస్సవితస్తృ

భిః । వర్షిష్టదేవమన్తభిః । అగ్నేదత్తైః పునాహిమా । యేన దేవా
 అపునతి । యేనాపోదివ్యంకశః । తేనదివ్యేనబ్రహ్మణా । ఇదంబ్రహ్మ
 పునీమహే । యః పావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం ।
 సర్వగ్ంసపూతమశ్వాదిస్త్యదితంమాతరిశ్వనా । పావమానీర్మోఅధ్యే
 తిఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసంతస్మైసరస్వతీదుహే । క్షీరగ్ంసద్విర్మధూ
 దకమ్ । పావమానీస్సస్త్వస్త్వయనీః । సుదుఘాహిపయస్వతీః । ఋషిభి
 స్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం । పావమానీర్దిశంతు
 నః । ఇమంత్కమథోఅముం । కామాంధృమర్థయంతునః । దేవీరేవ
 స్సమాభృతాః ॥ పావమానీస్సస్త్వస్త్వయనీః । సుదుఘాహిఘృ
 తశ్చృతః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితమ్ ।
 యేన దేవాఃప్రవిత్రేణ । ఆత్మానంపునతేనదా । తేనసహస్రధారేణ ।
 పావమాన్యః పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం ప్రవిత్రం । శతోద్యామగ్ం
 హిరణ్మయం । తేనబ్రహ్మవిదోవయం । పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్రి
 స్సునీతీసహసూపునాతు । సోమస్సస్త్వావరుణస్సమీచ్యా । యమో
 రాజాప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామోర్జయంత్యాపునాతు ।
 పునర్నిమజ్జ్య । (ఘటలస్నానముచేశి) । సమోగ్నయ ఇతి సమస్కృత్య ॥
 సమోగ్నయేఽపుమీతేనమృతదాయసమో వరుణాయ సమో
 వారుణ్యేనమోఽదభ్యః ॥ యదపాం కూరమితి సాంగుష్ఠయజ్ఞసూ
 త్రేణఽలోడితాభిరద్భి ప్రైరాప్లుత్య । ఆలోడనపూర్వక మేవగాహ

నమ్ । యదేవాం క్రూరం యదమేధ్యం యదశాంతం తదపగచ్ఛ
 తాత్ । అత్యాశనాదతీతానాద్యచ్ఛ్రాద్ధాత్పితృగృహాత్ । తన్నో
 వసుణోరాజాప్రాణినా హ్యవమశకతః । సోఽహమపాపోవిరజోనిర్ము
 క్తోముక్తికిల్బిషః । నాకస్యప్రప్తమూరుహ్యగచ్ఛేద్భృహ్మనలోకతాం ।
 యశ్చాపున వరుణస్సపునా త్వఘమర్షణః । ఇమంమేగంగ ఇత్యపా
 ఽభిమంత్ర్య । ఇమంమేగంగే యమునేనరస్వతిశుతుద్రిస్తామగ్ంసచ
 త్రావసుష్టియా । అసిక్నియామరుద్వృధేవితస్తయాఽజ్జీయే శృణుహ్య
 సుహోమయా ॥ అఘమక్షణ సూక్తమ్.

ఋతం చేత్యఘమక్షణసూక్తేనా ప్స్వపగాహేత । ఋతం
 చనశ్యంచాభీద్ధాత్తప్రసోఽధ్యజాయత । తతోరాత్రిరజాయతతతస్స
 ముద్రోఅర్ణవః । సముద్రాదర్ణవాదధిసంవత్సరోఅజాయత । అహా
 రాత్రాణిమిదధ (విదధ)ద్విశ్వస్యమిషతోవశీ ॥ సూర్యాచంద్రమసా
 ధాత్రాయథాపూర్వ మకల్పయత్ । దివంచపృథివీం చాంతరిక్షమథో
 సువః । యత్ప్రదిన్యాగ్ం రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసీఇమాగ్స్త
 దాపోవరుణపునాత్వఘమర్షణః । పునంతవసవఃపునాతువరుణపునా
 త్వఘమర్షణః । ఏష భూతస్యమధ్యేభువనస్యగోప్తా । ఏష పుణ్యకృతా
 న్నోకా నేషమృతోఽహ్నిర్హిరణ్మయః । ద్యావాపృథివ్యోర్హిరణ్మయగ్ం
 సగ్గ శ్శిత్రః సువః ॥ స నస్సువ స్సగ్ంశిశాధి । ఆద్భిం జ్వలతీత్యాచ
 మ్య । ఆద్భిం జ్వలతీత్యాతరహ మస్మి । త్యోతిగ్జ్వలతిబ్రహ్మహమస్మి

యోఽహ మస్మిబ్రహ్మహ మస్మి । అహ మస్మి బ్రహ్మహ మస్మి
అవామేనాహం మాం జహామి స్వాహా ।

పూర్వోక్తవంగుణ...శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం స్నానాంగ త్వేనదే
వాదితర్పణ కరిష్యే । ఇతిన కల్ప్య । దేవతీర్థేన తర్పణంకుర్యాత్ । బ్రహ్మ
దయో యేదేవాః తాదేవాగ్ స్తర్పయామి । భూదేవాగ్ స్తర్ప
యామి । భువదేవాగ్ స్తర్పయామి । సువదేవాగ్ స్తర్పయామి । భూర్భు
వస్సువదేవాగ్ స్తర్పయామి । నివీతిః ఋషిరేనద్విరావృత్యా । కృష్ణ ద్వై
షాయనాదయో యేఋషయః తాజ్ఞుషీగ్ స్తర్పయామి । భూర్ ఋషీ
+ మి । భువర్ ఋషీగ్ ... మి । సువర్ ఋషీగ్ ... మి । భూర్భువస్సువర్ ఋ
షీగ్ ... మి ॥ ౨ ॥ ప్రాచీనావీతిః పితృతీర్థేన త్రిరావృత్యా తర్పయేత్ । సోమః
పితృమాతృయమోఽంగిరస్వానగ్నిష్వాత్తాగ్నిః కవ్యవాహనాదయో
యే పితరః తాన్ పితౄగ్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూః పితౄగ్ స్తర్పయా
మి ॥ ౩ ॥ భువః పితౄగ్ ... మి ॥ ౩ ॥ సువః పితౄగ్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూ
ర్భువస్సువః పితౄగ్ ... మి ॥ ౩ ॥ సవ్యం । అనేన దేవఋషి పితృతర్పణేన శ
గవా + మస్తు । (స్నాత్వా) ప్రాచీనావీతిః స్నానకాలే పితృపితామహ
క్రపితామహనాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యరూపా
ణాం । మాతృపితామహీక్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దాయా
నాం వసు... ణాం మాతామహ మాతృః పితామహమాతృః క్రపితామ
హనాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం వసురు... పాణాం । మాతామహీ
మాతృః పితామహీమాతృః క్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దా
యినాం । సర్వేషాం పితౄణాం అక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం
... స్నానమహంకరిష్యే । స్నాత్వా చమ్య ॥ సూర్యార్ఘ్య ప్రదానాని
కరిష్యే । ఓమక్షద్యన్నద్యమిత్రమహః । ఆరోహన్ను త్తరాందివం ।
హృదోగం మమ సూర్యహారిమాణంచనాశయ । మశేషమేనార్తి

మాణం! రోప్తగాకాన దద్ధసి! అథోహరిద్ర వేషుమేహరిమాణానిద
 ధ్ధసి! ఉడగాదయమాదిత్యః! విశ్వేనసహసాసహ! ద్విషంతంమమ
 రంధయ! మోఅహంద్విష తెరథం! ఓమ్మిత్రవిసూర్య భానుఖగ
 పూషహిరణ్యగర్భమరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్కభాస్కరేభ్యోనమః ఇద
 మర్ఘ్యంసమర్పయామి॥స్నాత్వా॥ తతేఉడకప్రక్షేపణం కుర్యాత్॥
 శ్లో॥ యస్మయాదూషితంతోయం శారీరమలసంయుతం! తస్మాత్సా
 పవిశుద్ధ్యర్థం యత్కృణంతర్పయామ్యహమ్! అసంస్కారాశ్చయేకే
 చిజ్జలాశాః పితరోమమ! తేషా మాప్యాయనార్థాయదీయతేసలిం
 మయా! శ్లో॥ యేకేచాన్మత్కులేజాతాఅపుత్రాగోత్రీణోమృతాః!
 తేగృహ్లాంతు మయాదత్తం వస్త్రనిష్పీడనోదకమ్ ॥ ఇతి వస్త్రం
 నిష్పీడ్య! శ్రీరామరామరామ!

తత శ్శుభ్రవస్త్రంధృత్వాచమ్య! విధిప్రకారేణ భస్మధారణ
 సంధ్యావందనాదికంకుర్యాత్॥

శ్లో॥ సువర్ణదర్భరజతై ర్విన్వావేదక్షిణేకరే! యఆచమయతే
 మోహా బాచాంతేరుధిరంభవేత్॥ విష్ణుః! శ్లో॥ ఉత్తమంతునదీస్నా
 నం తటాకేమధ్యమంస్మృతం! కూపేస్నానంతుసామాన్యం భాండ
 స్నానంవృధాభవేత్॥ నదీషుదేవఖాతేషుపాతస్నానాయూద్ధినదినే!
 తదభావేతటాకేచ కూపేవాస్నానమాచరేత్॥ శ్లో॥ శ్వానకుక్కుట
 మార్జాల మద్యభాండరజస్వలాః! స్పృష్ట్యాదేవలం కంచైవసచేలం
 స్నానమాచరేత్॥ శ్లో॥ చిఱించచితికాప్తంచయూవంచండాలమేవచ!
 స్పృష్ట్యాదేవలకంచైవ సవాసాజలమావిశేన్ ॥

అథ భస్మధారణవిధానమ్.

అగ్నేయంభస్మసన్యోజాత మితిపంచబ్రహ్మమంత్రైఃప్రతిగృ
 హ్య! సన్యోజాతంప్రపద్యామి సన్యోజాతాయవైనమోనమః! భవే

భవేనాతిభవేభవస్వమాం । భవోద్భవాయనమః । హమదేనాయ
 నమో జ్యేష్ఠాయ నమశ్రేష్ఠాయ నమోరుద్రాయనమః శాలాయ
 నమః కలవికరణాయ నమోబలవికరణాయనమోబలాయనమోబల
 ప్రమథనాయనమస్సర్వభూతదమనాయనమోమనోస్మనాయ నమః॥
 అఘోశేభ్యోఽధఘోశేభ్యోఘోరఘోరతరేభ్యః॥ సర్వేభ్యస్సర్వశ
 శ్రేభ్యోనమస్తే అస్తురుద్రూపేభ్యః॥ తత్పురుషాయవిద్మహేమహా
 దేనాయధీమహి తన్నోరుదగిఃప్రచోదయాత్ ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యా
 నామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మభివత్తిర్బ్రహ్మణోఽధవత్తిర్బ్ర
 హ్మశివోమేఅస్తునదాశివోమ్॥ అభిరుంతణమ్॥ అగ్నిరిత్యనేనచాఽభి
 మంత్ర్య॥ అగ్నిరితిభస్మ వాయురితిభస్మ జలమితిభస్మ స్థలమితిభస్మ
 వ్యోమేతిభస్మ సర్వగంతువాఇదంభస్మ । మనఏతాని ఛక్షూగంషి
 భస్మాని॥ మానస్తోకఇతీనముద్ధృత్య జలేనసంస్పృజ్య॥ మానస్తోకేతన
 యే మానఆయుషి మానోగోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః । వీరా
 న్మానోరుద్రభామితోవధీర్ హవిష్మన్తోనమసావిధేమతే । త్రాయ
 షైత్ర్యంబకైతిర్యక్తిసోరేఖాఃపక్కుర్వీత॥ త్రాయుషంజమదగ్నే
 కశ్యపస్యత్రాయుషం॥ యదైనానాం త్రాయుష్మంతస్మేఅస్తుత్రా
 యుషం॥ త్ర్యంబకంయజామహేసుగంధింపుష్టివర్ధనం॥ ఉర్వారుకమివ
 బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్ । యేతేనహస్రమయుతం
 పాత్రామృత్యోమర్త్యాయనాంతవే । తాన్ యజ్ఞస్య మాయయాన

త్వానవయజామహే॥మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహా॥ శ్లో॥ శ్రీక
రంచవిత్రంచ శోకరోగనివారణం॥ చోకేవంశీకరంపుంసాం భస్మం
త్రైలోక్యపావనమ్ ॥ ఇతిభస్మధారణమ్॥ తతః విధిప్రకారేణ సం
ధ్యావందనాదికం కుర్యాత్ ।

అథ యమ తర్పణమ్.

వృద్ధమనుః॥ శ్లో॥ దీపోత్సవచతుర్దశ్యాంకార్యంచయమతర్పణమ్।
కృష్ణాంగారచతుర్దశ్యా మపికార్యంతదైవచ॥ సయమస్తు॥ దక్షిణా
భిముఖో భూత్వాతిలైస్సస్యంసమాహితః। దేవతీర్థేన దేవత్వాత్తిలైః
ప్రేతాధిపత్యతిః। ఏవంకుర్వతఃఫలమాహమనుః॥యత్రక్వచసనద్యాం
హిన్నాత్వాకృష్ణచతుర్దశీం॥ సంతపక్వాధర్మరాజానంముచ్యతేసర్వ
కిల్బిషేరితి॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం యమతర్ప
ణంకరిష్యే ॥ దక్షిణాభిముఖ స్తీర్థేబర్హిషి దేవతీర్థేనఽలమిశ్రితంజ
లందద్యాత్ ॥ యవంతర్పయామి॥ధర్మరాజం తర్పయామి॥మృత్యుం
తర్పయామి॥ అంతకం తర్పయామి॥ వైవస్వతం తర్పయామి॥కాలంతర్ప
యామి॥ సర్వభూతక్షయం తర్పయామి॥ ఔదంబరం తర్పయామి॥ఉ
ధ్నంతర్పయామి॥ సీలం తర్పయామి॥ పరమేష్ఠినం తర్పయామి॥ వృకో
దరం తర్పయామి॥ చిత్రం తర్పయామి॥ చిత్రగుప్తం తర్పయామి॥ ఇతి
తర్పయేత్ ॥ శ్లో॥ యమాయధర్మరాజాయ మృత్యువేచాంతకాయ
చ । వైవస్వతాయకాలాయ సర్వభూతక్షయాయచ॥ ఔదు బరాయ
దధ్నాయసీలాయ పరమేష్ఠినే॥ వృకోదరాయచిత్రాయ చిత్రగుప్తా
యతేనమః॥ కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యా మితితత్త్రిధిసంకల్పవిశేషః॥

అథ భీష్మతర్పణమ్.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ శుక్లాష్టమ్యాంతు మాఘస్యదద్యాద్భీష్మాయయో
జలం సంవత్సరకృతంపాశం త త్తాదేవనశ్యతి॥ ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం
మాఘశుక్లాష్టమ్యాం భీష్మతర్పణంకరిష్యే ॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రం

సాంకృతి ప్రవరంగంగాపుత్త్రీన గ్మాణం తర్పయామి॥ వైయాఘ్రుపా
దగోత్రం సాంకృతిప్రవరం భీష్మవర్మాణ తర్పయామి॥ వైయాఘ్రుపా
దగోత్రంసాం కృతిఅపుత్త్రీప్రవరం వర్మాణం తర్పయామి॥ ఇతితర్ప
యేత్॥ అస్యైవ స్యశ్చకల్పః॥ వైయాఘ్రుపాదగోత్రాయ సాంకృతిప్రవ
రాయచ॥ గంగాపుత్త్రాయ భీష్మాయప్రవాస్యే సాంతిః॥ దకమ॥ అపు
త్త్రాయదదామ్యేతజ్జలంభీష్మాయవర్మణే॥ ఇతిభీష్మతర్పణమ్॥

అథ సింధుస్సానప్రయోగః.

శ్లో॥ అశ్వత్థ సాగరాసేవ్యా నన్బుష్టవ్యాకదాచన॥ అశ్వత్థంసుం
దవారేతు సాగరంపర్వణిస్సృశేత్॥ అత్రసముద్రోదకేనాచమనం
నకార్యంకింతూదకాంతః కైవలతథానోక్తం॥ అత్రరాభిరద్భిరాచామే
దితి॥ తత్రైవాచమః యోగ్యస్థలాః॥ గోకర్ణేచ ప్రభాసేచగంగాసాగ
ర సంగమే॥ జగన్నాథే రామసేతా విభానాచమనంచ శిత్॥ సింధౌ
కృత్యమహ॥ ధనుర్బాణౌ లిఖిత్వాశ నమస్కృత్యశ్రుతింజపేత్॥ సిం
ధౌప్రక్షిక్యసూత్రాణిసరత్నం సహరీతకమ్॥ సింధుతీరంప్రాప్య తత్ర
ధనుర్బాణౌలిఖిత్వా॥ శ్లో॥ రఘువీరపదాంభోజపవిత్రీకృతపాంసవే॥ ద
శకంశిరశ్చేద హేతవే సేతవేనమః॥ యానికానిచ...రక్షరక్షసరి

త్పతే॥ ఇత్యాత్మపదక్షిణత్రయంకృత్వా॥ సముద్రాయ వయనాయ
సింధూనాం పతియేనమః॥ సదీనాగ్ంసర్వాం పితే॥ జహుతా విశ్వ
కర్మణైవిశ్వాహుమర్త్యగ్ంహవిః॥ ఇతినమస్కృత్య॥ రత్న హరీతకనహి
తాని యజ్ఞోపవీతాని అథవా ఫలపుష్పతాంబూలానిసింధౌప్రక్షిక్య॥
శ్లో॥ పిష్పలాదాత్సముత్పన్నే కృత్తేనాకథయం॥ రిపామాణం తేమయా
దత్తమానురాధంప్రకల్ప్యతామ్॥ ఇతిపామాణంప్రక్షిక్యప్రార్థయతే॥

శ్లో॥ విశ్వాచీచఘృతాచీచ విశ్వకూసేవిశాంపతే॥ సాన్నిధ్యం
కురుమేదేవ సాగరేలవణాంధసి॥ త్రితత్త్వాత్మకమీశానం॥ నమోవిష్ణు

మునూపః॥ సాన్నిధ్యంకురుమేదేవ సాగరేలవనాగధసి॥ నమస్తే వి
 శ్వగుప్తాయ నమో విష్ణు వసాంపతే॥ నమో జలధిహంసాయ నదీనాం
 పతయేనమః॥ ఇతిఽమస్కృత్య॥ సమ సజగదాధార శంఖచక్రగదాధ
 ర॥ దేవ దేహి మమానుజాం తవ తీర్థనిషేవణే॥ ఇత్యనుజ్ఞాంస్వీకృత్య॥
 మంత్రం పఠేత్॥ అగ్నిశ్చ యోని రనిలశ్చదేహి॥ రేతోధవామృ
 త్యుగమృతస్య నాభిః॥ ఏతచ్ఛుభం ప్రాండవ సత్యవ్రాత్యం శుత్రావ
 గ్రాహేత ప్రతిం నదీనాం॥ తతస్సాన్నత్వా ఆపోహి స్థామయోభువ
 ఇతి తిస్సభిర్ద్విరణ్యవర్ణా ఇతి చతస్సభిః పవమాన స్సువర్జన ఇత్యేతే
 నానునాకేన చేత్యాదిభి స్సాన్నయాత్॥ పూర్వోక్త... శుభతిథౌప్రాచీ
 నావీతి యజమానస్యపితుః పితౄణాంఽక్షయపుణ్యలోక ఫలా వాప్త్య
 ర్థం- ఆకామావైప్రయుక్త మహాపర్వణి సింధుస్నానకాలే పితృపితా
 మహాప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... రూపాణాం॥ మాతృపితామ
 హీ ప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దాయీనాం॥ మాతామహ
 మాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... సా
 ణాం- సపత్నీకానాం॥ సర్వేషాం పితౄణామక్షయపుణ్యలోక ఫలా
 వాప్త్యర్థం... స్నానమహంకరిష్యే॥ ఇతిస్నానంప్రత్యా॥ సూర్యాష్ట్యం॥
 ఉద్యన్నద్య... రథమ్॥ మిత్ర... నమః॥ ఇదమృత్యం... మి॥ ఆచమ్య... ర్థం
 సింధుస్నానాంగ మధ్యప్రదానం కరిష్యే॥ శ్లో॥ సర్వరత్నోద్భవ
 శ్చి మాతృస్వరత్నకరోయతః॥ సర్వరత్నప్రదాత స్వగృహాణ
 య్యంమహాదధే॥ ఇత్యష్ట్యంవత్త్వా॥ ఉదకాంత రేణాచమ్య... ఏవం...
 ర్థం సింధుస్నానాంగపిష్పలాదాదితర్పణంకరిష్యే పిష్పలాదింకిలింక
 బ్ధాంకృతాంశం జీవనేశ్వరం॥ వసిష్ఠం నామదేవంచ పరాశరమపాంప
 తిం॥ చార్మకిం నారదంచైవ వాలఖిల్యాంస్తథైవచ॥ నలం నీలంగవా
 త్మగచ గవయంగంధమాదనం॥ జాంబవంతం హనుమాంతం సుగ్రీవం
 కాంగదంతథా॥ మైందంచద్వివిదంచైవవృషభంశరభంతథా॥ రామంచ

లక్ష్మణంచైవసీతాంచైవయశస్వినీం వతాన్స్తుతర్పయేద్విద్వాజలమ
 ధ్యేవిశేషతః। ఆబ్రహ్మస్త బవర్కంబంయత్కించిత్రచరాచరం। మయా
 దత్తేన తోయేనతృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు॥ ఆచమ్య॥ యస్మయ దూషణం
 తోయం శారీరమలసంయుతం। తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యత్కృణంతర్ప
 యామ్యహం । అసంస్కారాశ్చయే కేచిజ్జలాశాః పితగోమము ।
 తేషామాప్యాయనార్థాయ దీయతేసలిలముయా । ఇతి॥ యే హస్తా
 భ్యాం ఉదకంనిక్షిప్య॥ యేకేచాస్మత్కు...నోదకమ్॥ శుభ్రవస్రం
 ధృత్వాచమ్య॥ యథాశక్తిగోదానాదికంబ్రహ్మణాయదద్యాత్॥ ఆ
 కామావైప్రయుక్త మహిషాదయాది మహాపర్వణి యోగ్యం॥

ఊర్ధ్వపుండ్రవిధిః.

స్నాత్వామృత్తికయాచోర్ధ్వపుండ్రంకుర్యాత్ప్రయత్నతః ।
 జపకాలేమృదాకుర్యాత్సంధ్యాకాలేచవారిణా । భస్మనాహిమ
 కాలేతు చందనంసార్వకాలికం । తత్ప్రకారః ॥ గోపీచందనపాపఘ్న
 విష్ణుదేవాసముద్భవ । చక్రాజ్జీతనమస్తుభ్యం ధారణాన్ముక్తిదోభవ॥
 ఇతిమృత్తికామాదాయ ॥ ఇచంమేగంగే యమునే... శృణుహ్యస్తు
 ఋషయో ॥ ఇతిజలమాదాయ ॥ విష్ణురరాటమసీతిమర్దయేత్ ॥
 విష్ణోరరాటమసి విష్ణోఃప్రవృత్తమసి ... విష్ణవేత్వా ॥ అతోదేవాఇత్యే
 తాభిర్విష్ణుగాయత్రాచ త్రివారమభిమంత్ర్య ॥ అతోదేవాఅవంత
 నోయతోవిష్ణుర్విచక్రమే । ప్రథివ్యాస్సప్రథామభిః ॥ ఇదంవిష్ణు
 ర్విచక్రమే...సురే । త్రిణిపుదావిచక్రమే విష్ణుర్దోపాలదాభ్యః...ధా
 రయ ॥ తద్విష్ణోఃపరమంప ... ప్రచోదయాత్ ॥ శంఖచక్రగదా
 చాణే ద్వారకానిలయాచ్యుత । గోవిందపుండరీకాక్ష రక్షమాంశర
 కాగత మితిధ్యాత్వాగృహస్థో లలాటాదిస్థానేష్వనామికాం గుర్యాత్

విష్ణుగాయత్ర్యా కేశవాదిద్వాదశ నామభిర్వాధారయేత్ । బ్రహ్మ
 శారీవానప్రస్థోవాలఖాటకగఠహృదయమూలేషు నారాయణగాయ
 త్ర్యాకృష్ణాది పంచనామభిర్వాధారయేత్ । యతీస్తర్జన్యా శిశోల
 లాటహృదయేషు ప్రణవేనధారయేత్ । పరమహంసోలలాటే వైక
 మూర్ధ్వపుండ్రం ధారయేత్ ॥

యాజుషస్మార్తానుక్రమణికాయాం తృతీయభాగస్సమాప్తః
 అథ చతుర్థభాగప్రారంభః.

ఘటస్సోటనశ్రాద్ధవిధిః.

బ్రహ్మాండపురాణేశ్లో॥ ఘటశ్రాద్ధం పశుర్వీరసపిండేపతితేనతి
 జ్ఞాతిభిర్బంధుభిస్సాధం కర్తాతత్కరణేచ్ఛయా । పతితానాంఘ
 ఠాక్షీబగభాభ్రష్టసురాపిణాం కులటానాంకథాద్దోహిమీహినాం
 నాస్తినిష్క్రూడిః । నాశౌచంకోదకంతత్రా నకుర్యాత్ప్రైత్యమేధికం ।
 మహాపాతకసంజ్ఞానిపాపానివివిధానిచ । యోమోహాత్సమనుశ్రాప్త
 స్తస్యనాస్తిపతిక్రియా । పతితంపాతయెద్వంశా జీవితంవామృతంచ
 నా । జ్ఞాతయోబాంధనాశ్చాన్యే గ్రామవృద్ధాస్తథాపరే ఘటోత్స
 గవిధంకృత్వా త్యజేయర్వనగవ్వారే । కర్తాప్రణమ్యచనభాంవిజ్ఞా
 వ్యతదనుజ్ఞయా । అమూరిక్తాప్తమీషష్టైకాదశీషుచనైర్యతే ।
 దక్షిణస్యాందిశిమహానద్యాం దేవాలయేతథా । పతితస్యముఖంబా
 హూబధ్వానీయతదంతికం । సమ్మూర్జనీంజలఘటం దాస్యాసంపా
 వ్యచస్వయం । రక్తగంధాక్షతకుశాభృత్వాబంధుజనైస్సహ ।
 సదధ్యోదనపాత్రంచ పక్వార్థంపాత్రీతంఘటా । అన్యమంబుఘటం
 నూత్నమాజ్యంపస్త్రూచనూతినః । అన్నంపక్వాజలఘటే ప్రేతమా
 వాహ్యచార్పయేత్ । పిండందత్వావామపాదపాష్ణినాపాతయేష్ఠ
 టం । పతితస్యముఖంబాస్యా సమ్మూర్జన్యాచమార్జయేత్ । తంఘటం
 తుసమావృత్య పాతయేత్పృష్ఠతోభువి స్వగృహంస్వజనాంశ్చైవన

గచ్ఛేత్పతితోజనః॥ మమగోత్రసముద్భూత పాపిష్ఠమమనంశజః ఇద
మన్నంచపానీయ భుక్త్వాగచ్ఛయధేచ్ఛయా॥ ఇతి దధ్యోదనంచా
న్నం పాత్రస్థసలిలందిశేత్ । తద్వస్త్రంతుద్విధాకృత్వా బ్రాహ్మణా
భ్యాంప్రదాయచ । త్యక్తబంధం సముత్సృజ్య తన్ముఖం నావలోక
యేత్॥ నద్యాంన్నాత్వాగృహంగత్వా పుణ్యాహంనాచయేత్తతః ।
తాకికాగ్నింప్రతిష్ఠాక్య స్వగృహ్యాక్తవిధానతః । తత్రచాజ్ఞాహు
తీహూత్యా గాయత్ర్యాష్టోత్తరంశతం । పతితేతుమృతేతస్మిన్ నా
శ్చాచంకోదకక్రియా ॥

అథ ఘటశ్రాద్ధప్రయోగః.

యస్మిన్కస్మిన్పతితేజనే తత్సపిండః కర్తాయథాశక్తిదక్షి
ణాంగృహీత్వా । సమ ససంపత్స-నమః॥ ఇతికరిషదంసభాంచత్రిప్రద
క్షిణీకృత్య తత్పురతోదక్షిణాంనిహాయ॥ నమోమహద్భ్యోనమో-
దేవాః॥ ఓం నమస్సదసేనదసస్పతయే॥ నమస్సఖీనాం పురోగాణాం
చక్షుషే । నమోదివేనమః పృథివ్యైసప్రథసభాంమెగోపాయయెచ
సభ్యాస్సభాసదః తానిందియావతఃకురు సర్వమాయురుపాసతాం॥
సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః॥ ఇతినమస్కృత్య అశేషే హేమరిషత్
మదీయాంవిజ్ఞాపనాం సమ్యగవధార్యమయా సమర్పితామిమాండ
క్షిణాంస్వీకృత్య అస్మద్వంశజాతః కశ్చిజ్జనః సదాచారపరిభ్రష్టః దు
రాచారనిరతః । బ్రాహ్మణ్యాత్పతితశ్చాసీత్ । తస్యకావాసషక్రతిః
శేషైరస్మాభిః కింకర్త వ్యమితియథాశాస్త్రవిధిం నిశ్చిత్యఉపదిశ్య
మామనుగృహాణ॥ ఇతిప్రార్థయేత్ । తతోఽనువాదకః । హేయజ
మాన అముకగోత్ర అముకనామధేయ । అశేషాపరిషత్త్వదీయాం
విజ్ఞాపనాం సమ్యగవధార్యత్వయాసమర్పితాం దక్షిణాంగృహీత్వా
యుష్మద్వంశే జాతస్యపతితజనస్య । పతితానామిత్యాదిబహువశ్చేత్ ।
బ్రహ్మాండపురాణోక్తప్రకారేణ ఘటశ్రాద్ధేన విసర్జనంకర్తవ్యం । ఏ
వంశ్యయాసమ్యగా చరితేసతిభవా నిష్కల్మషభవేత్ । ఇత్యుక్తేన

భానదోపితథా స్త్వితి ప్రతిబ్రూయాత్ తతః కర్తాబంధుభిరానోచ్య
 రాజ్ఞేనివేద్య తస్మిన్నగ్న్యధికారాన్ధం స్వయంకృతశిరోవపనః తతఃకృ
 చ్చత్రయంకుర్యాత్ । తతోరి క్తతిథౌకృష్ణాష్టమ్యాం కృష్ణైకాదశ్యాం
 అమాయాంవా గ్రహనుకూల్యేనజిజ్ఞాతిర్బంధుభిస్సహ జలపూర్ణఘ
 టంసమ్మార్జనంచదాస్యావాహయిత్వా । అన్యంజలపూర్ణఘటం సద
 ధ్యోదసశరావం పిండార్ధంతండులాక్ । పచనార్థంపాత్రంనూతనైక
 వస్త్రంర క్తగంధాక్షతపుష్పకుశా గృహీత్వా । దక్షిణస్యాంనైర్వ
 త్యాంవాదిశిగత్వా తత్రాశ్వత్థమూలేదేవాలయే చతుష్పథేన శుద్ధ
 జలేనసమ్మార్జన్యామార్జయిత్వా అద్భిఃప్రోక్ష్యప్రాగగ్రాదర్భాన్
 సంస్థీర్య । తేషూదకఘటాదికాని నిధాయ । పతితే ఏతత్కర్మానం
 గీకారే భుజముఖాని బద్ధ్వాఽనీతంపతితజనం తత్సమీపేసంస్థాప్యక
 ర్తాన్నత్వాఽర్చనాసాః దర్శేష్వాసీనః । దర్భాన్ధారయమాణః ప
 విత్రీపాణిః ప్రాణనాయమ్య ॥ ఏఽంగుణఃపుణ్యతిథౌ । మద్వంశేమ
 ద్గోతోద్భవస్య పతితస్య ఘటశ్రాద్ధవిధినావిసర్జనంకరిష్యే ॥ ఇతిసం
 కల్ప్య । స్వశిఖాంవిసస్యప్రాచీనావీతీ । తండులైఃపచనపాత్రేన్నంకృ
 త్వా । ఏకంజలఘటం ర క్తగంధాక్షతపుష్పైరభ్యర్చ్య । వస్త్రేణాచ్ఛా
 ద్యశ్లో । ఆయాహిప్రేతగంధీరైః పూర్వైస్సామ్య పథోత్తమైః ।
 ప్రిజామస్సభ్యమాయాచ్ఛ రయిందీర్ఘాయురేవచ । ఇతిమం తేణఘట
 రూపపతిత ప్రేతదేవతామావాహయామి । ఇత్యావాహ్య ఉచితో
 పచారైరభ్యర్చ్య ! అన్నంపాత్రాంతరే నిక్షిప్య అభిఘార్యనివేదయి
 త్వా తత్పురతో భూమింసమాలిష్య । దక్షిణాగ్రాదర్భాన్సంస్థీర్య
 తచ్ఛేషాన్నేఽపిండంకృత్వా పతితాయేమం ప్రేతాయేషందదామ్య
 కతిష్మతు । ఇత్యవాచీనపాణినా పిండందత్వా తదుపరితృప్యస్వేత్య
 దకందత్వా । పచనపాత్రేఉదకంనిసేయ ॥

శ్లో । మయాస్పృష్టజలఘటః ప్రేతేనసహచాద్వై । పతితంపాల
 యాశుత్వమనేన కృతకర్మణా । అంధస్తం సర్వజగదా మాప్యాయన

కరం న దా యస్మాద నేన పతితం తద్ధామనయచోన్నతం॥

ఇతి కలశస్థోదకైః పతితం మూర్జయిత్వా ఉత్థాయ । తద్గుణపృష్ఠ-
తోన వేక్ష్యమాణః వామపాదపాక్షే ఘాతేన పాతయిత్వా । తతః దా-
స్యానమ్నాజ్జన్యాపతితస్య ముఖ్యత్రిగ్జరయిత్వా । తయాదాస్యాజ-
లఘుటంస్కంధేనాహయిత్వా పతితం చితాగ్ని మేవ త్రి రప్రదక్షిణం
కారయిత్వా పృష్ఠతో భూమాకలం పిసృజేత్ । (నారాయణ స్మర-
ణంకృత్వా)

శ్లో॥ స్వగృహం స్వజనాం శైచైవ న గచ్ఛేత్పతితోజనః । మమగోత్ర-
సముద్భూత పాపిష్ఠ ముచ్యతే ॥ పతితత్వం విస్మయోసి యథే-
చ్ఛంగచ్ఛమాచిరం । యదాకదా వాపి పునర్మాగచ్ఛమమ-
మందిరం । గచ్ఛాస్మాభిర్విస్మయోద్యత్యిక్త స్త్వం సర్వకర్మభిః ।
నాస్మాకంతుత్వయా కృత్యంభ నాస్మాకమంశికేషు పతిత్వా ॥

తతః ఆఖండి వస్త్రం పతితాభిముఖం ద్విధాకృత్వా బ్రాహ్మ-
ణాభ్యాం దత్వా శరావదధ్యోదకంభతయ । పుచనస్మాతస్థోదకం పిబే-
దితి నిర్దిశేత్ ॥ ఇత్యుక్త్వా తం పతితం నావలోక్య విసర్జయేత్ ॥

శ్లో॥ విశ్వంభరః పంచభూతాస్సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః । మయా-
త్యక్తోద్యపతితశ్శృణ్వంతు వచనం మమ ॥ శ్లో॥ దిశాం పతిన్న మస్యామి
సర్వకామఫలప్రదా । కుర్వంతు సఫలం కర్మ కుర్వంతు సతతం శు-
భం ॥ నమస్కృత్య నిర్వృతాన్యమాగ్నేణ గత్వా । ఉపవీతీ బద్ధశిఖో-
భూత్వా బంధుభిస్సహ నద్యాదౌ సమ్యక్స్నాత్వా శుభ్రవస్త్రాణి శృ-
త్వా బ్రాహ్మణేభ్యో గంధపుష్పాక్షత తాంబూలాని దత్వా స్వయ-
మలంకృత్య తే సహగృహం గత్వా పుణ్యం హం నాచయిత్వా దశదా-
నానికృత్వా । గృహమధ్యే తాకికాగ్నిం పతిస్తాప్య స్వశాఖోక్తప్ర-
కారేణ గాయత్ర్యస్తోత్ర రశతం హయత్వా హోమశేషం సమాప్య ।
బ్రాహ్మణా భోజయిత్వా తతః ఆశీర్వాదః కర్తవ్యః । జ్ఞాతిభిస్సహ-
భుంజేత తతః పతితః దేశాంతరంగత్వా వా స్వదేశేస్థిత్యా వా మృతే

శ్చేత్ । జ్ఞాతీనాం సూతకంనాస్తి । ప్రేతకర్మాచనకుర్యాత్ । ఘటోత్సర్గకరణా త్సూర్యం మృతశ్చేత్ తత్ప్రతికృతివర్భగంధంకృత్వా తస్యైతత్కర్మకుర్యాత్ పితృసూతృపితృవ్యాణాం జ్యేష్ఠబ్రాతృణాంఘటోత్సర్గవిధానకుర్యాత్ ॥

ఘటస్ఫోటేతిహాసము మొదలగు విషయములు ప్రత్యేక గ్రంథములలో ముద్రించినందున యీ గ్రంథమందు చేర్చునెతి.

అధోదయ మహాదయ స్నానమ్.

శ్లో । అమార్కపాతశ్రవణై ర్యక్తాచే త్సేవమాఘయోః ।
అధోదయస్పృశ్యజ్ఞేయః కించిన్యూనం మహాదయమితి ।

అధోదయంనా మహాదయంనా సంప్రాప్తేనతినముద్రాస్నానం గంగాస్నానంనా సంకల్పపూర్వకంకార్యం మహాఫలమితి॥ అత్ర షోడశమహాదానాని అథవాశక్తిదానానికారయేత్ । విధిప్రకారేణ స్నానదానాదికంకార్యం ; అత్యన్నినకాలేస్నానమహాసంకల్పంపతిత్వా-అత్రసంకల్పవిశేషః । ఆచమ్య... ఏవంగుణ ...ప్రీత్యర్థంసుమజన్మాభ్యాసాజ్జన్మపభృత్యే తక్షణకర్యంబాల్యయాప్యనకౌమారవయోవృద్ధత్యేషు, జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యావస్థాసు మనోవాక్కాయేంద్రియేరవాన్యప్రకారేచ జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ మయాకృత మహాపాతకనివృత్త్యర్థం అధ్యాత్మికఆదిభూతిక ఆదివైవికాది తాపత్రయజనిత సర్వాకమృత్యు కరిహారార్థం భౌమాంశిక్షు దుస్వప్నాద్భృత దర్శనాదిశేకునాదిదుర్నిమిత్త జనితతద్దోషకరిహారార్థం పరకృతక్రియమాణ మంత్రయంత్రతంత్రక్రియాభిచారిక భూతప్రేతపిశాచ బద్ధబ్రహ్మరాక్షసయక్షయమదూత శాకినీధాకినీ సప్తశ్వాపదతస్కరాద్యసేకోపద్రవాదిసకలమహాభయనివృత్త్యర్థం, వాతపిత్తకపోద్భవనానాకారణనిమిత్తజ్వరసాంఘకుష్మశూలహృదోగ భగంధరాదినానోవిధజనిత సకలరోగనివృత్త్యర్థం క్షేమస్థైర్య విజయాభయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధ

ఫలపుష్పపార్థ సిద్ధ్యర్థం ఇహా...కే బహుప్రకారేణకాయిక వాచిక
మానసిక స్పృహస్పృష్ట భుక్తాభుక్తాది నానావిధ దోషనివృత్తి
ర్థం జేహరోగ్యసిద్ధ్యర్థం చింతితమనోరథ ఫలప్రాప్త్యర్థమమచిత్త
స్వాస్థ్యసిద్ధ్యర్థం అశ్వగోమహిష్యాది పశుబాల్యసిద్ధ్యర్థం మమజన్మ
నక్షత్రవశాత్ - నామనక్షత్రవశాత్ - మమజన్మలగ్నవశాత్ - నామ
లగ్నవశాత్ - మమజన్మాంశవశాత్ - నామాంశవశాత్ - ఏవగ్రహః
అర్చితానేషుస్థితాః తైస్థైక్రియమాణకరిష్యమాణనర్తమానవర్తిష్య
మాన సూచితాగామినర్వారిష్ట కరిహారాం అధోదయ మహాప
ర్వణి (మహాదయమహాపర్వణి) సిద్ధూన్నాన మహాంకరిష్యే ||
ఇతీసంకల్ప్య || విధిప్రకారేణ స్నానంకృత్వా || నదీతీరే వస్త్రదానాని
సువర్ణదానాని హిరణ్యదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ || మహా
ఫలమితి ।

సూర్యోపనిషత్.

సహనావవతు...తి॥ ఓమ్ ఆదిత్యోవావవతస్సన్ధ్యాలం తపతి
తత్రతాఋచస్తద్వచా మన్దలగ్ంసఋచాం లోకోఽథయవవత
స్సీస్సన్ధ్యాలెఽచిదీశ్యతే తానిసామాని ససామ్నాం లోకోఽథయ
వవతస్సీస్సన్ధ్యాలెఽచిషి పురుషస్తానియజూగ్ంషిసయజుషా మన్ద
లగ్ం సయజుషాం లోకస్సైమాత్రయ్యేవ విద్యారపతి యవహేఽస్త
రాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషః । ఆదిత్యోవైతేజః ఓకోబలు యశ
శ్చక్షుశ్శోత్ర మాత్మామనో మన్యుమనుర్మృత్యు స్సోమి
త్రోహాయురాకాశః ప్రాణోలోక ప్రాలకః కింకం తద్సత్యమన్న
మమృతో జీవోవిశ్వేకతమస్స్వయంభుర్బ్రహ్మతదమృతవష పురు

మనమహానామధిపతిబ్రహ్మగ్రాహ్యుజ్యోగంసర్వోకతామాప్నోతి
 త్యేతానామేవదేవతానాగం నాయుజ్యగం స్వాప్తితాగం సమాన
 నోకతామాప్నోతియవనం వేదేత్యుపనిషత్ సహనావవతు...తి॥
 మండలాంతరగతంహిరణ్యమంత్రభాజమానవపుషంశుచిస్థితం చంద్ర
 దీప్తిమఖండవిగ్రహం చింతయేన్మునిసహస్రసేవితం॥ ధ్యేయస్సదాస
 విత్పమండలచువ్యవతీనారాయణ స్సరసిజాననసన్నిపిప్లవః కేయా
 రవాన్మకరకుండలవా నిగ్ధరీటిహరీహిరణ్యయవపుర్ధృత శంఖచక్రః
 నమస్సవిత్తేజగదేకచక్షుషే జగత్ప్రసూతిస్థితినాశహేతవే త్రయీ
 మయూత్రిగుణాత్మధారిణే విరించి నారాయణశంకరాత్మనే ।

శ్లో॥ నారాయణోనామనరోనరాణాం ప్రసిద్ధచోరఃకథితఃప్ర
 థివ్యామ్ అనేకజన్మాజ్ఞితపాపసంచయంహరత్య శేషకస్తుతమాత్రవన॥
 ... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ... గోత్రస్య నామధేయస్య - ఆయు
 ష్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రీ సూర్యనారాయణనమస్కారం కరిష్యే ॥ అత్ర
 సంకల్పవిశేషః శరీరేవర్తమాన వర్తిష్యమాన వాతపితృ కఫోద్భవ
 నానాకారణజ్వర, క్షయ, కుష్ఠశూలాతిసార, పాంశు, ధాతుక్షయ
 వ్రణ, మేహభగంధరాది సమస్తామయనిబహుళార్థం హరిహరనా
 మాత్మక త్రయీమూర్తయే భగవతేఛాయాశిషాసమేత శ్రీసూర్య
 నారాయణనమస్కారం కరిష్యే॥ శ్లో॥ ధ్యేయస్సదాసవిత్ప + శంఖ
 చక్రః॥ భానోభాస్కరమార్తాడ ఛండరిశ్మిదినాకరః॥ ఆగోగ్యమా
 యుర్విజయంశ్రేయః పుత్రాంశ్చదేహిమే॥ ఆశిజీవనమస్తుభ్యం వ్రసీ
 దమమభాస్కర॥ దినాకరః మస్తుభ్యం ప్రభాకరనమోస్తుతే॥ మిత్ర, రుద్ర,
 సూర్య, భాను, భగ, పూష, హిరణ్యగర్భ, మరీచ, ఆదిత్య, సవిత్ర,
 అర్క, భాస్కరభ్యోనమః॥ ఆగ్నేత్రదక్షిణ నమస్కారా సమర్ప
 యామి హుం- హ్రీం- వ్రూం- హేం- హ్రౌం- వ్రూం- హ్రౌం

క్రీచాయాకద్ధిసీడిమాసమేతి శ్రీసూర్యనారాయణభక్తబ్రహ్మణేనమః॥
సమస్కారా సమర్పయామి॥ ఇతి సూర్యోపస్థానమ్ ॥

రథసప్తమీస్నానవిధానమ్.

మాఘశుక్ల సప్తమ్యుగళోదయవ్యాపిన్యేవ స్నానయోగ్యా॥
స్నానప్రార్థనా॥ శ్లో॥ యదాజన్మకృతం పాపం సుయోజన్మసుజన్మసు॥
తస్మైరోగంచ శోకంచ మాకరీ హంతు సప్తమీ॥ ఏతజ్జన్మకృతం పా
పం యచ్ఛుజన్మాంతరాజ్జితం॥ మనోవాక్కాయజయచ్ఛుజ్ఞాతాజ్ఞా
తేచయేపునః॥ ఇతినప్తవిధంపాపం స్నానాస్మేనప్తసప్తికే॥ సప్తవ్యా
ధి సమాయుక్తం హరమాకరసప్తమి॥ ఏతస్మంత్రత్రయంజప్త్వా
స్నాత్వా పదోదకేనరః॥ కేశవాదిత్యసూర్యచ్యక్షణాన్నిష్కలు
పోభవేత్॥ ఇత్సుఖదేవజలం చాలయిత్వా॥ సప్తార్కపత్రాణి బద
రీపత్రాణి శిరిసినిధాయ॥ పూర్వోక్తమంత్రేస్సన్నత్వా॥ తత్రాయం
ప్రయోగః॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం మమ సమస్తపాపక్షయార్థం...
స్నానమహంకరిష్యే॥ శ్లో॥ యదాజన్మకృతంపాపం...సప్తమీ॥ ఏత
జ్జన్మకృతంపాపం...సప్తమీ॥ ఏవంత్రిః॥ (స్నాత్వా) ఏవం...ర్థం
(ప్రసా...తీ) పితృపితౄమహాపితౄమహానాం...గోత్రాణాం...రూపా
ణాం-మాతృపితౄమహీప్రపితౄమహీనాం...గోత్రాణాం...రూపా
ణాం-మాతౄమహానూతుఃపితౄమహానూతుః పితౄమహానూతుః...
గోత్రాణాం...రూపాణాం-సకత్నీకానాం-మమసర్వేషాం పితౄణా
మక్షయపుణ్యలోకఫలావాప్త్యర్థం రథసప్తమీ ప్రయుక్తం...స్నా
నమహంకరిష్యే॥ (స్నాత్వా) ఏవం...ర్థం సూర్యార్ఘ్యప్రదానాని
కరిష్యే॥ అర్కపత్రైస్సజదైర్దూర్యాక్షతసచందనైః అష్టాంగవిధి
సాచార్ఘ్యం నద్యా దాదిత్యచతుష్టయే॥ మంత్రే॥ సప్తసప్తవహీప్రీత
సప్తలోకక్రూరీపన॥ సప్తమీసహితో దేవగృహార్ఘ్యందివాకరః
ఓమ్॥ ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః...ద్యౌష్టతేరథం॥ మిత్రాయనమః॥ రవ
యేనమః॥ సూర్యాయనమః॥ భానవేనమః॥ భిగాయనమః॥ పూష్టే

నమః! హిరణ్యగర్భాయనమః! మరీచయేనమః! ఆదిత్యాయనమః! సవి
త్రేనమః! అర్కాయనమః! భాస్కరాయనమః! ఇతి ద్వాదశార్ఘ్యాని
దద్యాత్ || అభిప్రస్థానా || జననీ సర్వలోకానాం సప్తమీసప్తసప్తికే
సప్తవ్యాహృతికే దేవి నమస్తే సూర్యమండల || తతః యథాశక్తివా
నాని బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || మహాఫలమితి ||

ఇతి రథసప్తమీస్నానవిధానం స పూర్ణమ్.

అథ మాఘస్నానమ్.

మాఘమాసము. మకరసంక్రమణము మొదలు కుంభసంక్ర
మణమువరకును. కొందఱు మాఘ శుక్ల ౧ మొదలు ౩౦ వరకును
మాఘస్నానము వ్రాముఖ్యమందురు. అరుణోదయము మొదలుకొని
స్నానయోగ్యము. సూర్యోదయమైనపిమ్మట స్నానయోగ్యముకాదు.

శ్లో॥ మాఘమాసేఽటంత్యాపః కిందికభృదశేరవౌ | బ్రహ్మ
ఘ్నం వా సురావం వాకంపతతంపునమహే | తా || మాఘమాసము
నందు సూర్యోదయము కాబోవునప్పుడు జలము లన్నియు బ్రహ్మ
హత్యాదోషమును సురాపాన దోషమును గూడఁబోగొట్టి పవిత్రు
నిజేయఁగలవు.

శ్లో॥ తప్తేన వారిణా స్నానం యద్ధృహే క్రియతేనరైః | షడఙ్గం
ఫలనం తద్ధి మకరస్థే దివాకరే || తా || మాఘమకరమందు నుష్ణోదక
ముచే నైనను గృహమందు స్నానముచేసిన నాఱు సంవత్సరములస్నా
నఫలము. వాపి మొదలగు వానియందు స్నానముచేసిన ఒండ్రు
సంవత్సరముల ఫలముకలుగును. లేటాకమందుఁ జేసినవాని ఫలము
ద్విగుణము. నదియందుఁ జేసినఁజతుర్గుణము. మహానదియందు శత
గుణము. గంగయందు సహస్రగుణము. గంగాయమునాసంగమమం
దు శతగుణము. ఎక్కడస్నానముచేసినను ప్రయాగస్మరణము చేయ
వలెను. స్నానము సంకల్పపూర్వకముగాఁ జేయుచుండవలెను.

శ్లో॥ దుఃఖకారిద్రవ్యనాశయ శ్రీవిష్ణోస్తోషణాయచ | ప్రాతస్నానం

కరోమ్యద్యమా ఘేపాపవినాశనం । మకరస్థేరవౌమాఘే గోవిందా
 చ్యుతమాధవ । స్నానేనానేనమేదేవ యథోక్తఫలదోభవః । అనఁగా
 దుఃఖములును దారిద్ర్యమును నశించుటకై పాపనాశకమైనమాఘప్రా
 తస్నానము శ్రీవిష్ణు ప్రీతిపూర్వకముగా జేయుచున్నాను; కనుక ఓ
 గోవింద! ఓఅచ్యుత! ఓబిందుమాధవుండ! నే జేయు ఈస్నానమునకు
 • యథోక్తఫలమిమ్మునుట! ఈశ్లోకములు పఠించిమానమ తో స్నానము
 చేయవలెను ప్రత్యేకముచేయు సూర్యార్ఘ్యమత్రము । సవిత్తే
 పసవిత్తేచ పరంధామజలేమమ! త్వత్తేజసాపరిభ్రష్టంపాపంయాతు
 సహస్రధా॥ పిమ్మట . బ్రాహ్మణసమారాధనము చేయవలయును.
 మాఘస్నానము బహుపుణ్యప్రదంబు. చే॥ ౮॥

అన్వారంభణీయ స్థాలీపాకః.

శ్లో॥ పూర్ణిమాక్షణనాయాంతు విధినాపాననస్యచేత్ ప్రతిపద్యే
 వకుర్వీతయాగద్వయముదాహృతమ్ । వ్రాతఃకాలేముహూర్తాదాయది
 క్రథమపర్వణి । రాత్రౌసంకల్ప్యనిత్యాం తేహఃస్వారంభఃపరేహని ।
 చతుర్థహామమధ్యేతుప్రాప్యతేయదిపూర్ణిమా । తస్యామారభ్యవిధి
 వదన్వాధానపురస్సరమ్ ॥ పౌర్ణమాస్యాంప్రాతరిధ్వాబర్హిషీతసాద్య
 ప్రాతరాపాననంకృత్వా । వధూముత్తంతిడపవేశ్యస్వయందక్షిణతలసీ
 నః । ప్రాణానాయమ్య ॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థందర్శపూర్ణమాసోపక్రమ
 గార్థంఅన్వారంభణీయస్థాలీపాకేన సద్యోయాజయిష్యే॥ విద్యుదసి...
 శ్వేతత్రాగ్నిరగ్నా విష్ణూసరస్వతీ సరస్వానగ్నిర్భగీచప్రధానదేవతాః
 స్విష్టకృదంగదేవతాః । వీహిమయంచరుద్రవ్యమన్యస్మిన్కాతేపుపవ
 త్స్యామీతిసంకల్ప్య । పత్న్యవహంతిచరుగ్ శ్రవయిత్వాభిఘార్యప్రా
 చీనముదీచీనంనోద్వాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘారి॥ (అథవట్పత్రప్రయో
 గః) ఓమ్ భూర్భువస్సువరోమ్ ॥ చత్వారిశృంఘ్రా... అగ్నేరుపసమాధా
 నాద్యాజ్యభాగాంతే పూర్ణాపశ్చాద్యతేదేవా అదధురితిద్వేఅజ్యా
 శుతీమశ్వాః పూర్ణాపశ్చాదుతపూర్ణాపురస్తాదుస్మధ్యతేపౌర్ణమా

సీజగాయ : తన్యాం దేవా అధిసంవసః తడి తమే నాక ఇహమాదయం
 త్వాన్ స్వాహా పార్ణమాస్యా యేదమ్ || య త్తేదేవా అదధుర్భాగధేయ
 మమా వాస్యే సంతవసంతో మహిత్యా సానో యజ్ఞం పిపృహి విశ్వ వారేర
 యి నోధేహి సుభ కేసు సర్గస్వాహా : అమావాస్యాయా ఇదమ్ | ద
 ర్వాముప స్తీర్య చ సుమధ్యాద్విరవ దాయాభిఘార్య హవిః ప్రత్యభిఘా
 రయతి అగ్నయే స్వాహా : అగ్నయ ఇదమ్ | పునరవదానధ శ్కేణావదా
 యా అగ్నా విష్ణుభ్యాగ్ స్వాహా || అగ్నా విష్ణుభ్యామిదమ్ || పునరవదాయా
 సరస్వత్యై స్వాహా | సరస్వత్యా ఇదమ్ || పునరవదాయా | అత్ర పరిధిప్రహ
 రణునా స్తీతి కేపాంచినృతమ్ | సరస్వత్యై స్వాహా : | సరస్వత్యా ఇదమ్ ||
 పునరవదాయా | అగ్నయే భగినే స్వాహా || అగ్నయే భగిన ఇదమ్ || పునరుప
 స్తీర్య | ఉత్తరాధాత్నుకృత్స్విష్టకృతే వదాయాద్విరభిఘార్య హవిః ప్ర
 త్యభిఘారయతి | అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా || అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ |
 ఇశ్మనన్న హనాన్యద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నో ప్రహరతి | రుద్రాయతంతిచ
 రా యేదమ్ నమః || అపడపస్పృశ్య | అన్యకర్మణః హి మామప్రతిష్ఠాసి
 ధ్వర్థమృద్ధికామః జయాది హి మామంకరిష్యే || సుజేణాజ్యమాదాయా
 ఓమ్ | చిత్తంచ స్వాహా... జయాది పతిపద్యతే || సావిష్టకృతగంహు
 త్వాబహిః సుమంజస కృత్వా | దర్వామపరిధీనన క్తిపరిధీన్సహృత్యన
 గ్గ్ ప్రావంచకృత్వా || అస్మిన్స్విష్టకృతే కర్మణీత్యాది పరిషేచనాంతంకృ
 త్వా || క్రణీతా మ్నాజ్జనంబ్రహ్మోద్వాసనంచకుర్యాత్ |

శ్లో || వ్రతేషు శాంతిహోమేషు విభ్రష్టేష్టేషు పురోక్షే చరో
 క్రథానికేచైవ శమ్యానవససంశయః | అత్రవృషభ దక్షిణానాస్తి

పూణా పాత్రస్తుదక్షిణశ్యేకే || తల్లక్షణమ్ || అష్టముష్టిభవేద్వింశతి
 త్వింశచ్చత్వారిపుష్కలః | పుష్కలాశ్చైవచత్వారి అఘకఃపరికీర్ణా
 తః | అఘకాశ్చైవచత్వారిపూర్ణపాత్రస్స ఉచ్యతే || అత్ర కేచనస్విష్టకృ
 తేఽవదాయదర్వాంతసంస్థాప్య జయాదిహోమాం తేజః పుయాదితి
 పరిధ్యర్థే శమ్యాః కార్యా ఇతి చ వదంతి | తత్ర శ్లోకాః || స్థాలీపాకానంతరే
 వావివాహే సుపూర్ణేనాయాతిచేత్పూర్ణమాసీ | తస్యామన్వారంభణీ
 యాఖ్యనోమంకుర్యాత్పాత్రః పాణామాస్యాంయథోక్తమ్ || శ్రాతే
 ఽన్వారంభణీయామగ్నావిష్ణూనరస్వతీ | నరస్వాంశ్చగ్నిర్భగీచస్మా
 తైష్యేతాశ్చ దేవతాః || అగ్నిగ్న్ స్విష్టకృతంచాంతరే నేత్యస్మాచ్చ సూత్ర
 తః | ఆద్యోఽగ్నిస్విష్టకృచ్చాంత్య సృశ్వేషుచరూకర్మసు || తస్మాదన్వా
 రంభణీయేచ కాషడేవతా ఇతి || కారికాకృద్భిస్త్రోక్తాగ్రహ్యావిద్భిః పు

రాత నైః | అనాహితాగ్నేః ప్రథమేచరాచయూదేవతాస్తాః ప్రవదంతి
 తద్జ్ఞాః | తస్యాపికాలః కిల పాణామాస్యాం ప్రాతర్వదంశ్యేనకపర్దిశి
 ష్యాః | అగ్నిస్తథాఽగ్నో సహితశ్చవిష్ణుస్సరస్వతీచైవతథాసరిన్వాన్ |
 అగ్నిర్భగీస్విష్టకృదగ్ని రేతాః క్రమేణ సుత్వాధతతో జయాది ఆద్యేచ
 కాదక్షిణతో వరోత్రావదానధర్మాజ్ఞా పుయాత్తుధీమాన్ | క్రమేణ
 చాగ్నాదిచత్రస ఆహుతీహున్ త్వాగ్న యేఽస్థైభగినేఽవదాయ | శి
 ష్టంహవిః ప్రత్యభిఘోర్యపశ్చద్ధోమస్తతస్విష్టకృతేఽవదాయ | సంస్థా
 ప్యదర్వాంతం జయాదిహోమాం తేయ దస్యతుస్విష్టకృతంచహు
 త్వా || స్థాలీపాకేదేవతావైశ్వదేవేవిశ్వేదేవా ఇత్యనేనోపదిష్టాః | మంత్రా
 మానానుక్రమేనైవచాగ్నాద్యా రాద్రాంతాదేవతాస్త్రింశదుక్తాః |
 సోత్పన్నగ్నేదేవతాపాణామాసీకర్మణ్యుక్తాశ్చావణీమార్గశీర్షే | తత్రా
 ప్యన్వారంభణీయేచరాచ శ్రాతోక్తాయూదేవతాస్తా ఇహస్యః | ధర్మ
 ప్రశ్నోక్తేషు హరాజసంజ్ఞేస్థాలీపాకేదేవతాశ్చైవహుత్వా | సమంజ
 సంబర్హిషివవశమ్యాః పరేఽహ్ని తల్పక్షతిహోమఉక్తః | సతిహుబ
 హ్విష్వశనాహుతీషు ప్రాస్తాస్వదంతంత్వభిఘోరితంచ | శిష్టంహవిస్స్వి

ప్రకృదర్థమేవాభిఘాతయేత్సర్వచరుక్రియాను॥ స్థాలీపాకస్సమాప్తః.

అన్వారంభణీయానంతరమన్వాధానమ్.

పార్థమాన్వారంప్రారంభకాపాననం హుత్వాదర్భేష్వాసీనోదర్భా
ధారయమాణః॥ పత్నీసహపాణినాయమ్య॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్య
ర్థంపాణిమాసేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశ్శ్వాయాజయిష్యే॥తత్రాగ్ని
స్విప్రకృచ్చదేవతే॥ప్రహిమయంచరుద్రవ్యమన్యస్మిన్నా-లకపతన్వ
మిత్యన్వాధానంకృత్వా॥ ఇథాబహిషీసన్నప్యాతి॥ అమావాస్యా
యాందార్భికేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశ్శ్వాయాజయిష్యే ॥ ఇత్యన్వా
ధానంకుర్యాత్ ॥

అథ బిభృష్టేష్టిః.

శ్లో॥ అగ్నయేచ తథేంద్రాయ సోమాయస్విష్టకృత్సునః
హవయేదిద్ధతం తేణ బిభృష్టేష్టిఃజయాదికమ్ ॥ ఆచమ్య...ఏవం
గుణ... ప్రీత్యర్థంప్రథమపర్వణివతిపద్ధోమాతిక్రమణ ప్రాయశ్చి
త్తార్థంఅన్వారంభణ్యధికారసిద్ధ్యర్థంబిభృష్టేష్టింకరిష్యే(ఇతిసంకల్ప్వ)
తత్రాగ్నిండ్రసామ్యాఃప్రధానదేవతాః॥స్విష్టకృదంగదేవతాః॥ప్రీహిమ
యంచరుద్రవ్యం స్థాలీపాకేనసద్వోయాజయిష్యే॥పత్నీనహంతిచరు
గ్గ్రీవయిత్యాభిఘాతప్రాచీనంవోద్వాస్య ప్రతస్మితమభిఘాత్య॥అ
గ్నేరుపసమాధానాద్యగ్నిముఖాంతే ॥ దర్వాముపస్తీర్య॥ చగుమా
ధ్యాద్విరవదాయాభిఘాత్య॥ అగ్నయేస్వాహ॥అగ్నయిదమ్॥ఇంద్రా
యస్వాహ॥ఇంద్రాదేదమ్॥సోమాయస్వాహ॥సోమాయేదమ్॥అవదా
నధర్మేణహుయాత్ ॥ ఉత్తరార్ధాత్సకృదవదాయద్విరభిఘాత్యసహ
విప్రీత్యభిఘాతయతి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహ॥ అగ్నయేస్విష్టకృ
తయిదమ్॥ ఇథసన్నహనాన్యశ్చిస్సగ్గ్స్పృశ్యాగ్నోక్రవారతి॥ రుద్రా
య తంతిచరాదేదమ్నమమ॥ అపతిపస్పృశ్య॥అస్యకర్మణః హా

మప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాద హూమంకరిష్యే॥ జయాదీక
హుత్వాబ్ధిస్సమంజసంకృత్వామామ్యః పరిధ్యక్తేఽస్మిన్ప్రకృతేకర్మ
ణీత్యాదిబ్రహ్మనిస్సజ్జనా తే...నమమ ॥ హూమా తేజోజ్ఞపురు
షాయనమః...వరిత్యల శ్రీయజ్ఞేస్వరార్పణమస్తు ॥ తతిఃఅన్వార భణీ
యంకృత్వాప్రతిపద్ధోమ కుర్యాత్ ॥ ఇతివిభక్తిప్రకాశంసమాప్తః

వైశ్వదేవార్థ గృహపాకార భా.

ఆర్యాఃప్రయతావైశ్వదేవే అన్నస్గ్ స్కర్తారస్సృత్యాపాంశాసంక్ష
పథమిత్యభి ముఖోఽన్నంనర్జయే శ్కేళా నంగంవాసశ్చలభ్యాడప
స్పృశేదార్యాధిష్ఠితావాశూద్రా స్సగ్ స్కర్తార స్సృతీపాగ్ంసవ
వాచమనకంప్రోధికమహారహః కేశశ్శశుక్లో మనఖివాపనముదకో
పస్పర్శనంచసహవాససామపివాప్తమీష్యేవ పర్వసువాపపేరన్పగో
క్షమన్నగ్ంసగ్ స్కృతమగ్నావధిశ్శ్రిత్యాద్భిః ప్రోక్షే త్తదేవపవిత్రమి
త్యాచక్షుతే । సిద్ధేఽన్నేతిష్ఠన్భూతిమితిన్వామినేక్రబూయా త్తత్సు
భూతంవిరాడన్నంతన్మాతౌయీతి ప్రతివచనినోగృహ మేధినో యద
శనీయస్య హూమాబలయశ్చన్వర్గపుష్టి సంయుక్తాఇతి॥

వైశ్వదేవపంచరప్రయోగాః.

- ౧ అగ్నే యేస్వాహ॥
- ౨ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్వాహ॥
- ౩ ధ్రువాయ భూమాయ స్వాహ॥
- ౪ ధ్రువక్షిత్రయేస్వాహ॥
- ౫ అచ్యుతక్షిత్రయేస్వాహ॥
- ౬ అగ్నే యే స్విష్టకృతేస్వాహ॥

జౌపాపవాగ్నియందుగాని అభ
వాలాకికాగ్నియందుగాని ఈయా
లుహోమములును చేయవలయును.

2 ధర్మాయస్వాహా॥

౩ అధర్మాయస్వాహా॥

౪ అధ్యస్వాహా॥

౧౦ ఓషధివనస్పతిభ్యస్వాహా॥

౧౧ రక్షో దేవజనేభ్యస్వాహా॥

౧౨ గృహ్యభ్యస్వాహా॥

౧౩ అవసానేభ్యస్వాహా॥

౧౪ అవసానపతిభ్యస్వాహా॥

౧౫ సర్వభూతేభ్యస్వాహా॥

౧౬ కామాయస్వాహా॥

౧౭ అంతరిక్షాయస్వాహా॥

౧౮ యదేజితశగతియచ్చ చేష్టతి నా
మో భాగోఽయం సామే
స్వాహా॥

౧౯ ప్రదివ్యైస్వాహా॥

౨౦ అంతరిక్షాయస్వాహా॥

౨౧ దివే స్వాహా॥

అగ్నికి బేడమటను (తనకు ముందుగ ను) ఉత్తపరిసమాప్తిగ ౭-రతుంత్రములతో బలిద్యయమిడవలయును

౭ బలికి దూర్వున ౯ బలిని.

ఈ రెండు బలులను గృహమధ్యము నుగాని లేక ౯-వ బలికి తూర్పున భూశుద్ధి నొసర్చి పాక్షిమాప్తిగా ౧౦-౧౧ బలులనుంచునది.

ఈ ౮-సుగృహమునీ కానన భాగముం దుగాని, అథవా ౮-వ బలికి సుత్రరముగా నాదంభించి పాక్షిమాప్తిగా పాక్షిపవర్గముగా ౮-బలుల నుంచవలయును.

ఈ బలిని కయ్యాగృహంబున నుంచవలయును. అథవా ౮-బలికి దూర్వున నుంచునది.

౧౬-వ బలికి దూర్వున ౧౭-బలినుంచవలయును.

తలుపుగ్రింధిమీదను-అథవా-౧౭ బలికి దూర్వున ౧౮-వ బలిని నుంచవలయును.

వాస్తువిద్యాప్రసిద్ధమయి గృహము

- ౨౨ సూర్యాయస్వాహా॥
 ౨౩ చంద్రస్వస్వాహా॥
 ౨౪ నక్షత్రేభ్యస్వాహా॥
 ౨౫ ఇంద్రాయస్వాహా॥
 ౨౬ బృహస్పతయేస్వాహా॥
 ౨౭ ప్రజాపతయేస్వాహా॥
 ౨౮ బ్రహ్మణేస్వాహా॥
 ౨౯ స్వధాపితృభ్యస్వాహా॥
 ౩౦ సమోరుదాయ పశుపతయే
 స్వాహా॥
 ౩౧ దేవేభ్యస్వాహా॥
 ౩౨ పితృభ్యస్స్వధాఽస్తు॥
 ౩౩ భూభౌభ్యోనమః॥
 ౩౪ మనుష్యేభ్యోహంతా॥
 ౩౫ ప్రజాపతయేస్వాహా॥
 ౩౬ పరమేష్ఠినేస్వాహా॥
 ౩౭ యథాకూపశ్శ...ధన ధానైః
 స్వాహా॥

భృగున నుండు బృహ్మదమున ఈ
 ౧౦ది బలులను ఉంచవలయును. తే
 క ఈదిబలులను వైవానికి దక్షిణ
 మునపొక్కుమాప్తిగ నుంచవలయును.
 ఇందలి ౨౪-వ బలి ౭-వ బలికి సమా
 నముగా నుండునట్లుంచుట యాచా
 గము కనుక జాగ్రత్తగా నుంచవల
 యును.

౧౦ బలికి దక్షిణమున లాడితెడు
 దూరమును ౨౯ బలినుంచి- ఈపితృ
 బలికి ఉత్తమున అనగా ౧౯వ బలి
 కి దక్షిణమున ౩౦-వ దగు రుద్రబ
 లి ను చవలెను.

అగ్నియందు హోమము జేయనది

అగ్నికి దక్షిణమున ౩౨-వ దగుపి
 తృబలినుంపవలయును.

జీవపితృకుండియ జ్ఞముచేయఁగూడదు.

అగ్నికి నుత్తరమున ౩౩-వ బలినుం
 పవలయును

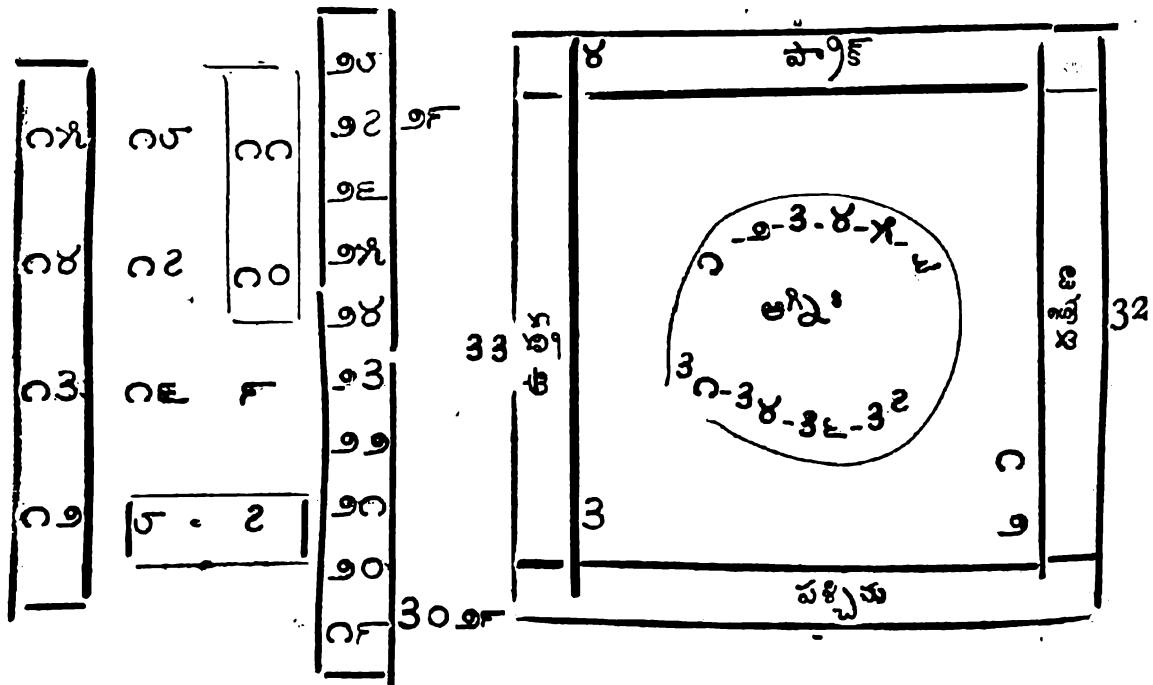
అగ్నిలోహోమముచేయ వలయును
 ౨౭ బలికిదక్షిణంబుననుంపవలయును

౩౬-౩౭ అగ్నిలో హోమముచేయ
 వలయును

3౮ యేభూతాఃప్రచరంతి...పుష్టిప
తిర్దదాత్తు స్వాహా

రాత్రులయందు 3౦ వ- బలిదనుక
వైశ్వదేవముచేసి 3౮-వ దగుఈనక్ష
బలిసుంపవలయును

ఇదినారాయణానువాకమునందు చెప్పినవైశ్వదేవమంత్రాను
క్రమణిక. ఈమంత్రక్రమముగ నేటిపస్తంబులు వైశ్వదేవము నొనర్చె
దరు ఈమంత్రములనే గాక “శ్వానాహి శ్వామశబశా” అనుశ్లోక
ద్వయముచేత శ్వానబలినివేసెదరు. ఈరీతిగానాపస్తంబధర్మ సూత్రో
క్తప్రదేశములందు చుట యుత్తమపక్షము. ఈప్రకారముసాభవము
కానిచో బలులన్నియు అగ్ని సమీపమున నొక్కచోటనేవ్యజనా కా
రముగా వ్రాయబోవు పటమునందువలె ఏకదేశమునం దుంచుట
పక్షాంతరము. వైశ్వదేవబలినిజేపణమ్.

అగ్నికుండముననలుపై పులనుండు కరచిహ్నమునందుంచిన ౧-౨-౩-౪సంఖ్యలు
పరిషేచనక్రమమును బోధించును, ౨౯-3౦ బలులు ౨౪ వ బలికి ఎదురుగ కొండ
ఘంటెదగు

అథ వైశ్వదేవప్రయోగః.

కర్తా శుచిర్భూత్వా ఆచార్యముఖాద్వైశ్వదేవస్వరూపంసర్వం
 యనాశాస్త్రాజ్ఞాత్వా || ఆచార్యంసంపూజ్య, తదనుజ్ఞాంగృహీత్వా,
 యథాధర్మోపదేశంవైశ్వదేవంప్రథమ మాచార్యసన్నిధౌకుర్యాత్ ||
 తత్ప్రకారిశ్చ || బలీనాంచ తస్య తస్య దేశేనగ్న్స్కారోవాస్తేనపరిమృ
 జ్యవోఽక్షిన్యవ్య పశ్చాత్పరిషేచనమాపాసనేపచనేవాషడ్భి రా
 ద్యైః ప్రతిమం తగ్ంచాస్తేనజహుయాదుభయతఃపరిషేచనంయథా
 పురస్తా దేవం బలీనాం దేశేదేశేనమవేతానాగ్ంసకృత్సృదంతేపరి
 షేచనగ్ంసతి సూపనగ్ంసృష్టేనకార్యా || అపరేణాగ్నిగ్ంసప్రమా
 వ్యమాభ్యాముదగపవర్గముదధానసన్నిధౌ నవమే మధ్యేఽగారాస్య
 దశమైకాదశాభ్యాం ప్రాగపవర్గ ముత్తరపూర్వదేశేఽగారాస్యాత్త
 రైశ్చతుర్భిః || శయ్యాదేశేకామలింగేన దేహిశ్యామంతరితలింగేనోత్త
 రేణాసిధాన్యా ముత్తరైర్భిహ్మసదనే దక్షిణతః పితృలింగేన పాతీ
 నావీ త్యనాచీనపాణిః కుర్యాద్ద్రాద ఉత్తరో యథాదేవతాభ్య
 స్తయోర్నానా పరిషేచనం ధర్మభేదాన్నక్తమే వోత్తమేన వైశ్వా
 య సంయవితా నవ్యగ్ం యథోపదేశం కురుతేనిత్యస్వర్గః పుష్టి
 శ్చాగ్ంచదేయమిత్యాది ధర్మోపదేశః ||

అనుష్ఠానక్రమశ్చ || ప్రాణానాయమ్య ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం
 అన్నసంస్కారద్వారా ఆత్మసంస్కారార్థం పంచసూనాపనుత్తయే
 చగృహే సిద్ధేనాన్నేన ప్రాతర్వైశ్వదేవం కరిష్యే || గృహపాకాత్
 హవిష్యం అహవిష్యంచ పృథగాదాయ || అగ్నా వధిశ్రిత్య ఉదగు
 ద్వాస్య | అద్భిః ప్రోక్ష్య | హవిష్యం (ద్విధాకృత్వా) (*కేచి పంచ
 థాకృత్వా) అభిఘార్య | ఓంకారం ప్రస్తుత్యోమ్, ఇత్యగ్ని మిధాన్వీ
 థ్యాత్వా | చత్వారిశ్శంకాత్రయోలస్యపాదా...అలంకృత్య | అగ్న

* గ గ భ గింతుటయుః గలదు

యేనమః...జాతవేదసేనమః అద్రిశేనుమన్యపర్వ...ప్రసూపాహవిష్య
ప్రగమభాగాదాచాయ॥ జౌపాసన పచనేవాషడ్భి రాద్యైః ప్రతి
మంత్రగ్ం హస్తేన జహుయాత్ ॥

హవిష్య ప్రథమాభాగమునుండి గైకొని జౌపాసనాగ్నియందుఁ గాని రాః
కాగ్నియందుఁ గాని ఈయాలుహోమములును జేయవలయును.

(షడాహుతి హోమాః) అగ్నయేస్వాహా॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ విశ్వేభ్యో
దేవేభ్య స్వాహా॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్॥ ధ్రువాయ భూమా
యేస్వాహా॥ ధ్రువాయ భూమా యేదమ్ ॥ ధ్రువక్షీతయేస్వాహా॥
ధ్రువక్షీతయ ఇదమ్॥ అచ్యుతక్షీతయేస్వాహా॥ అచ్యుతక్షీతయ ఇదమ్॥
అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ అద్రితే
స్వమగ్న్యాః...ప్రసాపావీః॥

శాక హోమాః॥ అహవిష్యం
కించిదాదాయ ఉదీచీన ముష్ణం
భస్మాపోహ్యతూష్ణి స్వాహేతి
హుత్వా...స్వాహా॥ ప్రజాపత
య ఇదమ్ (ఇతి హుత్వా)

అథ హవిష్య ప్రథమభాగం అ
హవిష్యేణ సంరూఙ్య బలీహ
హరేత్.

సతిసూప సగ్ం స్పృష్టేన
కార్యః

బలీనాం గన్యతస్య జేశేనగ్
స్కారోహస్తేన కరిమృజ్యవో

అహవిష్యమనఁగా శాకముగానినూ
పముగాని కొంచెముగైకొని... ఉత్తర
మునవేడిభస్మము వెలుపలికితీసి అందువై
జెప్పిన కాకాదికము ఊరక స్వాహా అని
పలికి హోమమును జేయవలయును

పిదప హవిష్యముముక్క ప్రథమ
భాగమునే హవిష్యముగు నూపముతోనగు
వానితోఁగలిపి బలుల నీక్రిందఁ జెప్పిన
చొప్పున నిడవలయును

పప్పు ఉన్నయెడల దానితోఁగలిపి
బలుల నిడవలయును

ఎచ్చుటెచ్చట బలుసుంచెదరో అచ్చ
టచ్చట సమృద్ధమును పోవునమును
నొసర్చిచేతివ్రేళ్లుభూమికిఁదగులునట్లుబలు

శ్చన్యశ్చకశ్చత్పరిషేచనమ్॥
తూష్ణీం సమంతం పరిషేచ
నంకుర్యాత్॥

అనిడకలయునుపిదపపరిషేచనముచేయునది

బలుల నిడి యంతమున సమంతము
గఁ అన గా చుట్టును ప్రతిబలికిఁ బరిషే
చనముచేయవలయును

ఏవం బలీనాం దే శేదే శేషమ్.
వేతానాగ్ం సంకృత్సకృదం తే
పరిషేచనమ్॥

ఒకచోట నుంచిన అనఁగా బ్రహ్మసద
నము మొదలగు గృహభాగములందు అచ్చ
టచ్చట నుంపఁబడుబలులకు నన్నిటిక
నత్రమున నేకముగా పరిషేచనము చేయ
వలయును వేరువేరుగా నక్కఱలేదు

అపరే శాగ్నిగ్ం సప్తమా
ష్టమాభ్యా ముదగ పవర్గమ్॥
అగ్నేః పశ్చత్ స్వస్యపురతః.

అగ్నికిఁ ౭డ పటను (తనకుముందుగను)
ఉత్తఃపరిసమాప్తిఁ ౭-౮ మలత్రములతో
బలిద్వయ మిడవలయును

* హస్తేన పరిమృజ్య, అనోక్ష్య, ధర్మాయస్వాహా॥ ధర్మాయే
దమ్॥ హస్తేన పరిమృజ్య, అనోక్ష్య, అధర్మాయస్వాహా॥ అధర్మా
యేదమ్॥

ఇత్యుదగపవర్గం నిధాయ అ
తేద్యయోఃసకృత్పరిషిచ్య,

పైరీతిగతుత్తగపరిసమాప్తిగా నుంచి
అంతమున రె టికి నేకముగా పరిషేచన
ముచేసి

ఉద్ధధానసన్నిధౌ నవమేన
ధర్మాయస్వాహేతి బలేః పుర
స్తాద్వా

పిదప, నుదక భాండముల యొద్దఁగాని
౭ బలికిఁదూర్పునఁగాని

పరిమృజ్య, అనోక్ష్య, అ
ద్యస్వాహా॥ అద్య ఇదమ్॥
పరిషిచ్య,

భూమిని శుద్ధిచేసి పోక్షించి ౯-౧౦
లిని పెట్టవలయును పిదప పరిషేచనము
చేసి,

మీధ్యేఽగారన్యదశి మైకాద
శాభ్యాం ప్రాగపవర్గంతత్ ...

ఈక్రింద ౧౦-౧౧ రెండు బలులను
గృహమధ్యమునఁ గాని, లేక ప్రావలికిఁ

* పరిమృజ్య అనఁగా స్థలశుద్ధిచేసి, అనోక్ష్య అనఁగా ఉదకముతోఁ బోష్
షించి ఈప్రకారముగా స్వర్చదా గ్రహించునది

అభ్యుక్త్యా హేత్యస్య పురస్తా
న్యా పరిమృజ్య, అవోక్ష్య,

దూర్వుః గాని భూశుద్ధిచేసి ప్రక్షింది
ప్రాక్సమాప్తిగా వైరె డు బలులను నుగ
చవలయును,

ఓషధివనస్థైర్యస్వాహా॥ ఓషధివనస్థైర్యభ్యుదయమ్ ॥ పరిమృ

జ్య, అవోక్ష్య ॥ ఓషధివనస్థైర్యస్వాహా ॥ రక్షో దేవజనేభ్యుదయమ్ ॥

ఓషధివనస్థైర్యస్వాహా ॥ ఓషధివనస్థైర్యభ్యుదయమ్ ॥

అవోక్ష్య ॥ ఓషధివనస్థైర్యస్వాహా ॥ ఓషధివనస్థైర్యభ్యుదయమ్ ॥

ఈక్రిందిర=బలులను గృహముననీరావ
భాగమందుంచవలయును

ప్రాక్సమాప్తిగా ప్రాక్సజ్జి
రక్షామ అధర్మాయస్వాహేత్య
స్యఉత్తరత ఆరభ్య ప్రాగపవ
ర్గమ్ ॥ పరిమృజ్య-అవోక్ష్య ॥

లేక ర-వబలికి నుత్తరముగా నారం
భించి ప్రాక్సాక్తిగా ప్రాగవపగ్నముగానీ
క్రింది ర-బలులనుంపవలయును, భూశుద్ధి
యొసర్చి ప్రక్షింది ఈగరి-వ బలినుంప
వలయును,

గృహ్యభ్యుదయమ్ ॥ గృహ్యభ్యుదయమ్ ॥ పరిమృజ్య-అవోక్ష్య ॥

గరి బలికిఁదూర్వుః గరి బలినుంచ
వలయును.

అవసానేభ్యుదయమ్ ॥ అవసానేభ్యుదయమ్ ॥ పరిమృజ్య-అవోక్ష్య ॥

వై గరి-బలికిఁదూర్వుః గరి-వ బలి
నుంచవలయును,

అవసానపతిభ్యుదయమ్ ॥ అవసానపతిభ్యుదయమ్ ॥ పరిమృజ్య-అవోక్ష్య ॥

వైగరి-బలికిఁ దూర్వుః గరి-వ బలి
నుంపవలయును,

సర్వభూతేభ్యుదయమ్ ॥ సర్వభూతేభ్యుదయమ్ ॥ పరిమృజ్య-అవోక్ష్య ॥

గరి-గరి-గరి-గరి బలులను ప్రాక్స
మాప్తిగనుంచి,

అంతే సకృద్విరిషిచ్య,

వై ర-బలులకు నేకముగా పరిషేదన
ము చేయవలయును,

శయ్యాదేశే కామలింగేన,
అఖర్మాదు స్వాహేత్యస్య
పురస్తాద్వా పరిమృజ్య. అ
వోక్ష్య!

ఈ గఠ-బలి శిశ్నూగృహంబున,
శిశ్నూగృహంబున చోటులేనిచో రబ
లికిఁదూర్పున గఠ-పబలినుం పఠలయును

కామాయస్వాహా॥ కామా
యేదమ్॥ పరిషిచ్య॥ గేహాభ్యా
మంతరిక్షులింగేన,

గఠ-బలి గడపయొద్దనుంపఠలయును,

కామాయస్వాహేత్యస్యపు
రస్తాద్వా పరిమృజ్య అవోక్ష్య॥

లేక గఠ-బలికిఁ దూర్పున గఠ బలి
నుంపఠలయును,

అంతరిక్షాయస్వాహా॥ అంత
రిక్షాయేదమ్॥ పరిషిచ్య॥ ఉత్తరే.
కాపిధాన్యామ్

తలుపుగ్రంథిమీద గఠ-బలిని నుంప
ఠలయును,

అంతరిక్షాయస్వాహేత్యస్య
పురస్తాద్వా పరిమృజ్య అవో
క్ష్య॥

లేక గఠ-బలికిఁదూర్పున ఈగఠబలి
నుంపఠలయును

యదేజతి జగతియచ చేష్టతి
నామ్నో భాగోఽయన్నామ్నే
స్వాహా॥ నాయవ ఇదమ్॥ పరిషి
చ్యతే॥ *ఉత్తరైర్బహ్మసదనే,

బ్రహ్మసదనమునఈక్రి-దఁజే ప్పఁబడు
గం-దిబలుల నుంపఠలయును. లేక ఈ
గం బలులను వైవానికి దక్షిణమునసా
కృమాప్తి నుంపఠలయును, ఇందలితర-వ
బలి 2-బలికి సమానముగా నుండునట్లుం
చుటయాచారము ఈక్రింద గఠ-ది మొ
దలుతిర వఱకు,

పరిమృజ్య-అవోక్ష్య-పృథివ్యేస్వాహా॥ పృథివ్యాఇదమ్॥ పరి
మృజ్య- అవోక్ష్య- అంతరిక్షాయస్వాహా॥ అంతరి యేదమ్॥ పరి

* గాఢాత్మకకర్మములయందు అగ్నికి దక్షిణమున బ్రహ్మ యెచ్చటఁ గూర్చుం
డునో అచ్చట బ్రహ్మసదనమగును,

మృజ్య అవోక్త్య-దివేస్వాహా॥ దివఇదమ్॥ పరిమృజ్య అవోక్త్య-సూ-
 ర్యాయ స్వాహా॥ సూర్యాయేదమ్॥ పరిమృజ్య అవోక్త్య॥ చంద్రమ్
 సేస్వాహా॥ చంద్రమనఇదమ్॥ పరిమృజ్య అవోక్త్య॥ నక్షత్రేభ్యస్వాహా॥
 నక్షత్రేభ్యఇదమ్॥ పరిమృజ్య అవోక్త్య॥ ఇంద్రాయ స్వాహా॥ ఇం-
 ద్రాయేదమ్॥ పరిమృజ్య అవోక్త్య॥ బృహస్పతియే స్వాహా॥ బృహస్ప-
 తియఇదమ్॥ పరిమృజ్య అవోక్త్య॥ ప్రజాపతయే స్వాహా॥ ప్రజాపత-
 యఇదమ్॥ పరిమృజ్య అవోక్త్య॥ బ్రహ్మణే స్వాహా॥ బ్రహ్మణఇదమ్॥
 ఇతి పాగపవర్గం నిధాయ॥ } (౧౯-మొదలు ౨౮-వఱకు) ఈ ౧౦
 సర్వేషామంశే సకృత్పఠి } ని పాగపవర్గముగా సంపవలయును
 షేచనమ్॥ } ఏకముగా వానికన్నిటికిని ఆ మంత్రముగఁ బఠిషేచనము

దక్షిణతః పిశ్యలింగేన పాచీ } పై ౧౦-కిని దక్షిణమున పాచీనావీ
 నావీత్యవాచీనపాణిఃకుర్యాత్॥ } తియై లాడితెడుదూరమున పిశ్యతీర్థము
 } తో నవాచీన పాణియయి మూడుచెప్పఁ
 } బోవు ప్రకారముగా సంపవలయును
 (పిశ్యతీర్థేనదశానాంబలీనాందక్షిణతః) పరిమృజ్య అవోక్త్య॥

స్వధాప్తిభ్యస్వాహా॥ పిశ్యభ్యఇదమ్॥ (ఈ ౨౯-వ బలినుంచి)
 యజ్ఞోపవీత్యప-ఉపస్పృశ్య॥ } ౨౯-బలికి ఉత్తరమున, ౧౯ బలికిద
 రాద్రుత్తరతో యథాదేవతా } క్షిణమున దేవబలులకలెనే ౩౦-దగుద్ర
 భ్యఃదశానాం బలీనాం దక్షిణ } బలినుంపవలయును
 తః పిశ్యబలే రుత్తరతోవా॥

నమోరుద్రాయ పశుపతయే స్వాహా॥ రుద్రాయ పశుపతయ
 ఇదమ్॥ అశుపస్పృశ్య॥

తయో రానాకరిషేచనం ధ } ఈపితృగుర్రబలులు ౨-౩ని ధర్మ
ర్మభేదాత్ ॥ } భేదముండుటచేత వేర్వేరుపరిషేదన
ముచేయునా

ప్రాచీనావీతీ (పితృబలిం) అప్రదక్షిణంకరిషేచ్య ఉపవీతీగుర్రబలిం
ప్రదక్షిణంకరిషేచ్య ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య ఏవం... పీత్యర్థం
దేవయజ్ఞేనయజ్ఞే విద్యుదసి విద్యమే ప్రాప్తానమృతా ధన్యముపై
మి (ఇతి) అపఉపస్పృశ్య అదితేఽనుమన్యస్వ... పసువ ఇతిపూర్వ
పరిషేచనంకృత్వా అథ ద్వితీయభాగా దాదాయ దేవేభ్యస్సా
హ దేవేభ్యఇదమ్ (అగ్నియందు హోమముచేయవలయును.)

ఉత్తరపరిషేచనమ్ అదితేఽన్వయగ్గ్థాః... ప్రాసావీ వృష్టిరసి
వృశ్చమే ప్రాప్తానమృతా ధన్యముపాగామ్ (ఇతి) అపఉపస్పృశ్య
ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య—ఏవం... ర్థం పితృయజ్ఞేనయజ్ఞే (ప్రా
+ తీ) విద్యుదసి... ముపైమి (ఇతి) అపఉపస్పృశ్య అగ్నేర్దక్షిణతో
భూమా సంమృజ్య అవోక్ష్య (ద్వితీయభాగాదాదాయ) పితృభ్య
స్సౌధాఽస్తు పితృభ్యఇదమ్ అప్రదక్షిణం కరిషేచ్య వృష్టి రసి
వృ... ముపాగామ్ (ఇతి) అపఉపస్పృశ్య (ఉపవీతీ) అపఉపస్పృశ్య
ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య ఏవం... ర్థం భూతయజ్ఞేనయజ్ఞే వి
ద్యుదసివిద్య... పైమి ఇతి అపఉపస్పృశ్య అగ్నేరుత్తరతో భూ
మా సంమృజ్య అవోక్ష్య ద్వితీయభాగాదాదాయ భూతేభ్యోన
మః భూతేభ్యఇదమ్ అప్రదక్షిణం కరిషేచ్య వృష్టిరసివృ... పా
గామ్ (ఇతి) అపఉపస్పృశ్య ఆచమనంకృత్వా ప్రాణానాయమ్య
... ఏవం... ర్థం మనుష్యయజ్ఞేనయజ్ఞే నివీతీభూత్వా విద్యుదసి

విన్యమే .. పైరు (ఇతి) అపడిపస్పృశ్యః॥ పూర్వపరిపేచనమ్॥ అది
 తే॒ను॒మన్యస్వ...ప్రసు॒న(ద్వి॒తీ॒యభా॒గాదా॒దాయ) మ॒ను॒ష్యే॒భ్యో
 వా॒ంతా॑॥ మ॒ను॒ష్యే॒భ్యః॒ ఇదమ్॥ ఇది॒అగ్ని॒లో॒హో॒మము॒చేయ॒వలయును

అది॒తే॒న్వ॒మగ్గ్స్థాః...ప్రా॒సా॒వీః॥ వృ॒ష్టి॒రసి॒వృ...ము॒పా॒గామ్॥
 ఇతి॒అపడిపస్పృశ్యః॥ (ఉ॒పవీ॒తీ, ఆచ॒మనం॒క్యత్వా॑॥ ప్రా॒ణానా॒యమ్య॑॥
 ఏ॒వ...ప్రీ॒త్యర్థం॑ బ్ర॒హ్మ॒యజ్ఞే॒న య॒జ్ఞే॒ విద్యు॒దసి॒విద్య...పై॒మి॥ అప
 డిపస్పృశ్యః॥ ప్ర॒జాప॒తీబ॒లే ర్దక్షి॒ణతః॑ పరి॒మృ॒జ్య అ॒నో॒త్య॑॥ ద్వి॒తీ॒య
 భా॒గాదా॒దాయ॑॥ (౨౭ బలికిదక్షిణమున) ఈకింది ౩౫-న బలినుంపవలయును
 ప్ర॒జాప॒తయో॒స్వాహా॑॥ ప్ర॒జాప॒తయ॑ ఇదమ్॥ (ప॒రి॒దక్షి॒ణం) పరి॒షచ్య॑॥
 వృ॒ష్టి॒ రసి॒వృశ్చ॑మే...గామ్॥ ఇతి॒ అపడిపస్పృశ్యః॥ అగ్రి॒దానమ్॥ ఆ
 చ॒మనం॒క్యత్వా॑ ప్రా॒ణానా॒యమ్య॑॥ ఏ॒వం...ర్థం॑ అగ్రి॒దానం॑ కరి॒ష్యే॑॥
 అది॒తే॒ను॒మన్యస్వ...ప్రసు॒వ॥ ద్వి॒తీ॒యభా॒గాదా॒దాయ॑॥ ఈ॒ండిరా॑
 దు॒మంత్రీ॒మలతో॑ హో॒మము॒చేయ॒వలయును॑ ప॒రమే॒ష్ఠి నే॒స్వాహా॑॥ ప॒రమే॒ష్ఠివ
 ఇదమ్॥ యథా॒కూప॑ శ్చ॒తధార॑ స॒హస్ర॑ధారో॒ అక్షి॑త॥ ఏ॒వామే॑
 అస్తు॒ధాన్యం॑ స॒హస్ర॑ధార మక్షి॑తమ్॥ ధన॒ధాన్యే॒ స్వాహా॑॥ అగ్న
 యే స్వి॒ష్టకృ॑త ఇదమ్॥ అది॒తే॒న్వ॒మగ్గ్స్థాః...ప్రా॒సా॒వీః॥

శ్వానబలినిధానమ్॥ సర్వభాగాన్న శేషమాదాయ॥ శ్వా
 నాహి శ్వామశబలౌ వైవస్వతకులోద్భవౌ । తాభ్యాంబలిం ప్రదా
 న్వామి రక్షేతాం పథి సర్వదా॥ ఐద్రవారుణవాయువ్యా యామ్యా
 నైర్ఋత్యోద్భవాః॥ వాయుసః ప్రతిగృహ్వాంతు భూమా పిండం మ
 యార్చియమ్॥ శ్వపతిశ్వ పచ వాయుసేభ్యః క్రియభ్య ఇదమ్॥ ఇతిదే
 వతీర్థేనసేవేశనద్వారదేశే దద్యాత్॥ పాదాప్రత్యౌశ్చాచమ్య॥ వైశ్వ

దేవాంగాఽతిధివీక్షణమ్ । గోదోహనమాత్రం ప్రాంగణేతి ష్టేత్ ॥
(పాపాడియ అతిధివీక్షణమునకై ముంగిటియందు నిలువవలయును,) రాత్రౌ రా
ద్రాంతవైశ్వ దేవానంతరిమ్. రాశ్రులయందు 30-వలసలనుక వైశ్వదేవము
చేసి 30-వదకు ఈకింద వ్రాయఁబోవునకై బలి నుపపలయును)

న క్తబలిః॥ యేభూతాః ప్రచరంతిన క్తం బలిమిచ్చంతో విదు
దస్యప్రేమా ॥ శేభ్యోబలింపుష్టి కామోహ రామిమయిపుష్టిపుష్టిప
రిధాతుస్వాహా॥ న క్తంచారిభ్యోభూతేభ్యఃకదమ్ ॥ (స్వస్తి) శ్రీధాం
మేధాం...పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ చతుస్సగర...యే॥

వైశ్వదేవభాగనిర్ణయః.

శ్లో॥ ప్రథమః పూర్వదిగ్భాగేద్వితీయంచతథోత్తరే । తృతీయం
మధ్యమప్రోక్తం చతుర్థందక్షిణేతథా । పంచమంపశ్చిమంప్రోక్తమి
తి భాగానిర్ణయః॥ అత్ర కేచనద్వాభాగాకుర్వంతి ॥ కేచిత్పంచభా
గాకుర్వంతి॥ తత్రతత్రదేశాచారానక్రమేణగ్రాహ్యః॥

అథ భాగవినియోగః.

శ్లో॥ షడాహుతీరగ్రభాగే ద్వితీయేశాక హూమకమ్ । ద్వితీ
యేబలి నానంస్యా దగ్రదానంతృతీయకే । తృతీయేదేవభూతేపి పిత
ర్థేచచతుష్టయమ్ । పంచమేమానుషోహోమోవైశ్వదేవస్యలక్షణమ్ ॥
స్మృత్యంతరే । హవిష్యంపంచధాకృత్వా పూర్వభాగాష్టడాహుతీః॥
ద్వితీయభాగాదాదాయ జహుయాదుష్ణభస్మని । అగ్రనానందేవయ
జ్ఞం భూతయజ్ఞంచతుర్థకమ్ । పంచమంతుస్పయజ్ఞంస్యా ద్వైశ్వదే
వస్యనిర్ణయః ॥

మతత్రయ వైశ్వదేవప్రయోగః.

ఆచమ్య । ఏవం... ప్రీత్యర్థంసిద్ధేనాన్నేన వైశ్వదేవంకరిష్యే ॥
తతోగృహ్మహా కాధవిష్యమాదాయ తదన్నంపంచధావిభజ్య ॥ అది

తే॒ను॒మ॒న్య॒న్య...ప॒సు॒వః॑ ఔ॒పా॒సనా॒గ్నిం॑పరిషేచ్య॥ ప్రథమభాగా
 దా॒దాయ॑షడాహుతీర్హస్తేన జహుయాత్॥ అగ్నయే॒స్వాహా॑॥ అగ్న
 య॒ఇదమ్॑॥ వి॒శ్వేభ్యో॑దేవేభ్యసా॒న్వహా॑॥ వి॒శ్వేభ్యో॑దేవేభ్యఇదమ్॑॥
 ధ్రు॒వా॒యభూ॒మాయ॑స్వాహా॑॥ ధ్రు॒వా॒యభూ॒మాయే॑దమ్॑॥ ద్రు॒వక్షి
 త॒యే॒స్వాహా॑॥ ధ్రు॒వక్షి॒తయ॑ఇదమ్॑॥ అ॒చ్యుత॒క్షిత॒యే॒స్వాహా॑॥ అచ్యు
 తక్షి॒తయ॑ఇదమ్॑॥ అగ్న॒యే॒స్విష్ట॑కృతే॒స్వాహా॑॥ అగ్న॒యే॒స్విష్ట॑కృత
 ఇదమ్॑॥ అది॒తే॒న్వమగ్న్తాః॑... ఏః॑॥ ఇత్యు॒త్తర॑పరిషేచనం కృత్వా॥
 ద్వి॒తీయ॑భాగాత్కించిదాదాయ॑॥ ఉదీ॒చీన॑ముష్ణంభస్మాపో॒హ్యా॑॥ తూ
 స్టీం॒స్వాహే॑తిహుత్వా॥ స్వాహా॑॥ ప్రజాపతయ॒ఇదమ్॑॥ ప॒థమ॑భాగే
 ద్వి॒తీయ॑భాగంసగ్ం సృజ్యబ॒రీహా॑రేత్॥ యత్రయత్రబలిహరణం
 తత్రతత్రస్థలేషు సమ్నా॒జన॑మవోక్షణంచకృత్వా॒యథా॑ంగుశ్య॒గ్రాణి
 భూమిం॑స్పృశంతి తథాబ॒రీహా॑రేత్॥ సర్వత్రబలిషు గంధపుష్పాది
 భిరభ్యర్చ్య॑॥ తూ॒స్టీంస॑మంతం పరిషేచనంకుర్యాత్॥ ఏకదేశసమ
 వేతానామపిబలీనాం॑ సకృత్సకృదంతేపరిషేచనంకుర్యాత్॥ అగ్నేః
 షణ్శాచి॒త్స్వస్య॑పురతః॑॥ హస్తేనసమ్మృజ్యద్వయో॒ంవోక్ష్య॑॥ ధ॒ర్మా
 య॒స్వాహా॑॥ ధ॒ర్మాయే॑దమ్॑॥ అధ॒ర్మాయ॑స్వాహా॑॥ అధ॒ర్మాయే॑దమ్॑॥
 ద్వయోఃపరిషేచ్య॑॥ అధ॒ర్మాయ॑స్వాహేతిబలేఃపురస్తాత్॥ ఉదధాన
 సన్నిధౌ॑॥ అ॒ద్యుస్వాహా॑॥ అ॒ద్యుఇదమ్॑॥ పరిషేచ్యతత్పురస్తాత్॥
 మధ్యే॒గార॑స్య॑॥ ఓషధివనస్పతిభ్యసా॒న్వహా॑॥ ఓషధి వనస్పతిభ్య
 ఇదమ్॑॥ ర॒క్షోదే॒వజ॑నేభ్యసా॒న్వహా॑॥ ర॒క్షోదే॒వజ॑నేభ్యఇదమ్॑॥ స్రాగప
 వర్గంనిధాయపరిషేచ్య॑॥ అధ॒ర్మాయ॑స్వాహేతి బలేరుత్తరతః॑॥ ఉత్తర

పూర్వజే శేఽగారస్యస్వాక్ష్మంక్తౌ గృహ్యభ్యస్వాహా॥ గృహ్యభ్య
 ఇదమ్॥ అవసానేభ్యస్వాహా॥ అవసానేభ్యఇదమ్॥ అవసానపతిభ్య
 స్వాహా॥ అవసానపతిభ్యఇదమ్॥ సర్వభూభ్యస్వాహా॥ సర్వభూ
 భ్యేభ్యఇదమ్॥ ప్రాగపవర్గంనిధాయ॥ పరిషిచ్య॥ అగారస్యాత్తరపూ
 ర్వజే శే॥ కామాయస్వాహా॥ కామాయేదమ్॥ పరిషిచ్య॥ గేహభ్యా
 మ్॥ అంతరితాయస్వాహా॥ అంతరితాయేదమ్॥ పరిషిచ్య॥ తదపిధా
 న్యామ్॥ యదెజతి జగతియచ్ఛచ్చేష్ఠతి నామ్నా భాగోఽయన్నా
 మ్నే స్వాహా॥ వాయవఇదమ్॥ పరిషిచ్య॥ ధర్మాయ స్వాహేతిబలేర్ద
 షీణతః॥ పాక్ష్మంక్తౌ వ్యజనాకా రేణ॥ పృథివ్యైస్వాహా॥ పృథివ్యైదమ్॥ అంతరితాయస్వాహా॥ అంతరితాయేదమ్॥ దివేస్వాహా॥ దివ
 ఇదమ్॥ సూర్యాయస్వాహా॥ సూర్యాయేదమ్॥ చంద్రః పతే స్వాహా॥ చంద్రః పతే
 ఇదమ్॥ సక్షత్రేభ్యస్వాహా॥ సక్షత్రేభ్యైదమ్॥ ఇంద్రాయస్వాహా॥ ఇంద్రాయేదమ్॥ బృహస్పతయే
 ఇదమ్॥ ప్రజాపతయేదమ్॥ బ్రహ్మణే స్వాహా॥ బ్రహ్మణిదమ్॥ ప్రాగపవర్గంనిధాయ॥ పరిషిచ్య॥ దశానాంబలీనాం ద
 షీణతః॥ (ప్రాచీనావీతీ) పితృష్ఠిరేన॥ స్వధాపితృభ్యస్వాహా॥ స్వధా
 పితృభ్యైదమ్॥ యజ్ఞోపవీత్యపడపస్పృశ్య॥ దశానాంబలీనాం ద
 షీణతః॥ పితృబలేరుత్తరతః॥ నమోయద్రాయపశుపతయే స్వాహా॥ దుద్రా
 య పశుపతయ ఇదమ్॥ అపడపస్పృశ్య॥ ప్రాచీనావీతీ॥ అప్రదక్షిణం
 పరిషిచ్య॥ ఉపవీతీ॥ ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య॥ దుద్రబలేరుత్తరతః॥ భూమిం

సమ్మృజ్యకించిదన్నమాదాయ । యేభూతాః ప్రచరంతిదివా చలి
 మిచ్ఛంతః + + స్వాహా॥దివాచారిభ్యోభూతేభ్యఇదమ్॥ పరిషిచ్ఛ
 ప్రాణానాయమ్య...ఏవం...ర్థంఅగ్రదానం కరిష్యే॥ పూర్వపరిషేచ
 నంకృత్వా॥ తృతీయభాగాదాదాయ॥ దదామిత్యగ్నిర్వదతి । తథే
 తివాయురావృతత్ । హంతేతిస్తత్యం చంద్రమాః । ఆదిత్యస్తస్త్య
 మోమితి॥ ఆపస్తత్యస్త్యనూభరత్ । యశోయజ్ఞస్య దక్షిణామ్॥ మ
 మోపాత్తదురితయోమే కామస్సమృద్ధ్యతాగ్ స్వాహా॥ విష్ణవఇదమ్॥
 ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థందేవయజ్ఞేనయత్యే॥
 విద్యుదసి...పైమి॥ అపఉపస్పృశ్య॥ అదితేనుమన్యస్వ...ప్రసవ॥ఇతి
 పరిషేచనంకృత్వా॥ తృతీయభాగాదాదాయ । దేవేభ్యస్సాహా ।
 దేవేభ్యఇదమ్॥ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥వృష్టిరసిన్వశ్చమే...గామ్॥
 ఇత్యపఉపస్పృశ్య॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థంపితృయజ్ఞేనయత్యే
 (ప్రా + తీ) విద్యుదసి...ముపైమి॥ ఇత్యపఉపస్పృశ్య॥ అగ్నేర్దక్షి
 ణతోభూమాసంమృజ్యావోత్య॥ చతుర్థభాగాదాదాయ । పితృభ్యః
 స్వధాఽస్తు పితృభ్యఇదమ్॥ అప్రదక్షిణంపరిషిచ్ఛ॥ వృష్టిరసిన్వ...
 పాగామ్॥ ఇత్యపఉపస్పృశ్య॥ యజ్ఞోపవీతీఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్య
 ర్థంభూతయజ్ఞేనయత్యే॥ విద్యుదసి...పైమి॥ఇత్యపఉపస్పృశ్య॥అగ్నే
 రుత్తరతోభూమాసంమృజ్యాఽవోత్య॥ తృతీయభాగాదాదాయ ।
 భూతేభ్యోనమః॥ భూతేభ్యఇదమ్॥పరిషిచ్ఛ॥వృష్టిరసిన్వ...పాగామ్॥
 ఇత్యపఉపస్పృశ్య॥ నివీతీభూత్వా॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థంమను
 ష్యయజ్ఞేనయత్యే॥ విద్యుదసి...పైమి॥ పంచమభాగాదాదాయ॥

పూర్వః కరిషేచనం కృత్వా । మనుష్యేభ్యోహంతా ॥ మనుషేభ్య
 ఇదమ్ ॥ అదితేఽవ్య...ప్రసాదః ॥ వృష్టిరసి...గామ్ ॥ ఇత్యుడప
 స్పృశ్య ॥ ఉపవితీభూత్వా ॥ సర్వభాగాన్న శేషచూడాయ ॥ శ్లో ॥ శ్వా
 నాహి శ్యామశబ్దా వైవస్వతకుగ్ధాద్భవోతాభ్యాంబలిపదాన్యా
 మిరక్షేతాంపథిసర్వదా ॥ ఏందనానుణనాయన్యామ్యానైర్ము
 తోద్భవాః ॥ వాయుసాప్రతిగృహ్లాంతుభూమాపిండంనుమూర్చితమ్ ॥ స్వ
 పతితశ్చపచవాయుసేభ్యః క్రిమిభ్యఇదమ్ ॥ ఇతిదేవతీర్థేననివేశనద్వార
 దేశేదద్వాత్ ॥ పాదాప్రత్యుశ్యాచమ్య ॥ గోదోహనమాత్రంప్రాంగశేతి
 ష్టేత్ ॥ శ్లో ॥ ద్వావేకంద్వేచచత్వారిప్రత్యేకంతిసప్తవచః ॥ పృథివ్యాదిదశ
 స్వేకమతఃస్థంపృథక్పృథక్ ॥ నక్తబలిః ॥ యేభూతాః ప్రచరంతిదినా
 నక్తంబలిమిచ్ఛంతోవితుదస్య పేష్యాః ॥ తేభ్యోబలిం పుష్టికామో
 హరామిమయి పుష్టిం పుష్టిపతిర్దధాతుస్వాహా ॥ దివాచారిభ్యోభూ
 తేభ్యఇదమ్ ॥ రాత్రా ॥ యేభూతాః ప్రచరంతినక్తంబలి మిచ్ఛంతో
 వితుదస్యప్రేష్యాః ॥ తేభ్యోబలిం...స్వాహా ॥ నక్తంచారిభ్యోభూ
 తేభ్యఇదమ్ ॥ ఏతత్క్రమేనైవ బహవఃకుర్వంతి ॥ ససమాప్తః.

అథ ప్రియభోజనమ్.

పర్వసుచోభయో రుపనానబోపవస్తమేవ కాలాంతశ్శోభ
 సంతృప్తిశ్చన్నస్య యచ్చైనయోఃప్రియంప్రత్యదేతస్మిన్ననానిభుం
 జీయంతామధశ్చ శయియంతాం మైథునవర్జనంచ ॥

అథ స్థాలీపాకః.

శ్వోభూతేస్థాలీపాకస్తస్యాపచారః పార్వతేనవ్యాఖ్యాతః ॥
 ౭ కరేద్యుఃపాతరాపాసనగ్రంథుత్వా కర్ష్యవహంతీత్యాది ప్రతిష్ఠి
 తాభిఘోరణాంతంకృత్వా ॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే

సృచ్యుప స్తీర్యచరుమధ్యా ద్విరవదాయాఽభిఘార్య హవిఃప్రత్యభి
 ఘారయతి॥ అగ్నయేస్వాహా॥ అగ్నయఞదమ్॥ అపరేణాగ్నిం లేపం
 నిమృజ్య॥ స్రుచ్యుప స్తీర్య॥ ఉత్తరాధా త్సకృత్స్విష్టకృతేఽవదాయ॥
 ద్విరభిఘార్యనహవిఃప్రత్యభిఘారయతి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా॥
 అగ్నయేస్విష్టకృతఞదమ్॥ అపరేణాగ్నిం లేపం నిమృజ్య॥ ఆగ్నేయ
 లేపంఽథమంప్రాశ్యఉత్సృప్యచమ్య॥ తతఃస్విష్టకృతేఽపంప్రాశ్య॥
 ఉత్సృప్యచామతి॥ ద్విర్జుహోతి ద్విర్నిమాష్టిః॥ ద్విః ప్రాశ్నాత్య
 త్సృప్యచామతీతిసూతాత్॥ సమిత్సన్నహంసంసూత్వాబ్ధిసమం
 జనాదిప్రణీతా విమోకాంకృత్వా॥ సవృషభదానమ్॥ పూర్ణపా
 త్రస్తుదక్షిణత్యేకే॥ వైశ్వదేవంకృత్వాభోజయేత్॥

హృదయసంసర్గ హామః.

ఆచమ్య...ర్థం॥ హృదయసంసర్గ హామంకరిష్యే॥ ఉభ
 యోర్హృదయ సంసర్గేషు స్త్రిరాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా
 స్థాలీపాకగ్గశ్రవయిత్వాఽగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాం జే
 న్వాంబాధూగ్ స్థాలీపాకాదుత్తరా ఆసూతీర్హుత్వాజయాది ప్రతిప
 ద్యతేపరిషేచనాంతం కృత్వా తేనసద్విష్మత యుగ్మాన్ద్వ్యవరాన్
 బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాసిద్ధివాచయిత్॥ చర్వాహుతయః॥ ప్రాత
 రగ్నింప్రాతరిండగ్ంహనామహేప్రాతర్మిత్రావరుణాప్రాతరశ్వినా
 ప్రాతరభగృహపూషణాబ్రహ్మణస్పతిః॥ ప్రాత స్సంఘముతిరుద్రగ్ంహు
 వేనుస్వాహా॥ అగ్నిండమిత్రావరుణాశ్వభగపూషబ్రహ్మణస్పతిసోమ
 రుద్రేభ్యఞదమ్॥ ప్రాతర్జితంభగముగ్గం హువేనునయంపుత్రమది
 త్యోః॥ ధర్మాత్రధశ్చిద్యంమనన్యమానస్తురశ్చిదాజాచిద్యం భగంభ
 ష్టిత్యహస్వాహా॥ భగాయేదను॥ భగప్రణేతరభగసత్య రాదోభ

కేమాం ధియముదవదదన్నః । భగప్రణోజనయ గోభిరశ్వైర్భగవ్ర
 సృభిర్షృవంతస్సామస్వాహా॥ భగాయేదమ్॥ ఉతేనానీంభగవంత
 స్సామోత ప్రపిత్యుతమధ్యేఅహ్నిం॥ ఉతోదితామఘవన్ భూర్భువ
 స్వవయందేవానాగ్ంసుమతేస్సామస్వాహా॥ మఘవతఃకదమ్ । భగ
 వ్రవభగవాగ్ంఅస్తుదేవాస్తేనవయంభగవంతస్సామ । తంత్రాభగస
 ర్వఞ్జోహవీమిసనోభగపురవ్రతాభ వేహస్వాహా॥భగేభ్యఃకదమ్॥ సమ
 ధ్వరా యోషసోఽనమంతదధికావేవ శుచయేషదాయ । అర్వాచీ
 నంనసువిదం భగంనోరభిమివాశ్వానాజిన ఆపహంతుస్వాహా॥ భగే
 భ్యోవాజభ్యః కదమ్ ॥ అశ్వావత్తీగ్ంమతిర్న ఉమాసోవీరవత్తీ సదము
 చ్చుంతుభద్రాః॥ మృతందుహానావిశ్వితః ప్రపీనాయూయం పాతస్వ
 స్తిభిస్సదానస్వాహా॥ వాజభ్యఃకదమ్॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥
 అగ్నయేస్విష్టకృతకదమ్ ॥ తంత్రశేషం పార్వణవత్సమాపయేత్ ।
 ఇతిహృదయసంసర్గ హోమః సమాప్తః.

అథమూలికాపహరణ ప్రయోగః.

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం భర్తృపరిగ్రహార్థం పాహిత్యాటనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే॥ శ్వోభూత ఉత్తరయోత్థాప్య । ఇమాం ఖనామ్యోష
 ధీం వీరుధం బలవత్తమాం । యయానపత్నీ బాధతేయయాసంవిం
 దతేపతిం॥ ఉత్తరాభి స్తిస్మభిరభిమంత్యై ॥ ఉత్తానపత్నీ మభగేనహ
 మానేనహస్వతి । నపత్నీంమే పరాధమపతిం మేకేవలంకృధి॥
 ఉత్తరాహ ముత్తర ఉత్తరే దుత్తరాభ్యః । అథానపత్నీయామ

మాధరా సాధరాధ్యః । నహ్యస్యై నామ గృభ్యామినో అస్మి
 నమజ్జేనే । పరామేవపరావతగ్ంసపత్నీంనాశయామసి । ఉత్త
 రయా ప్రతిచ్ఛన్నాగ్ంసాస్తయోరాబధ్య । అహ మస్మి సహమా
 నాథ త్వ మసి సాస్తహిః । ఉభేసహస్వతీ భూత్వా సపత్నీంమేసహ
 వహై । శయ్యాకాలే బాహుభ్యాంభరారం పరిగృహ్ణీయాదుపధాన
 లింగయా వశ్యోభవతి । సపత్నీ బాధనంచ । ఉపతేధాగ్ంసహమానా
 మభిత్వాధాగ్ంసహీయసా । మామనువ్రతే మనోవత్సంగారివధా
 పతుపథావారివధావతు । ఏతే నైవకామేనోత్తరేణాను వాకేననదాది
 త్వ ముపతీవ్రతే । ఉదసా సూర్యోఅగా దుదయంమామకోధగః । అ
 హంతద్విద్వలా పతిమభ్యసాక్షివిషాస్తహిః । అహంకేతురహంమూ
 ధాహముగ్రావివాచసే । మమేదనుక్రతుంపతి స్నేహనాయాఉనా
 చరేత్ । మమపుత్రా శ్శత్రుహణోఽథోమీ దుహితావిరాట్ । ఉ
 తాహమస్మిసంజయాపత్యుర్మేశోకఉత్తమః । యేనోద్రోహవిషా
 కృత్యభవద్దివ్యుత్తమః । అహంతదక్రిడేవా అసప్తాకిలాఽభవం
 అసప్తా సకత్నీఘ్నిజయంత్యభిభూవరీః । ఆవిధిసర్వాసాగ్ంరా
 ధోవర్చో అస్థేయసామివ । సమజైషమిమాఅహగ్ంసపత్నీ రభిభూ
 వరీః । యథాఽహమస్యనీరస్యవిరాజామిధనస్యచ ।

వివాహే ఋతుసంభవః.

వివాహే విశతేతంత్రేవామకాలఉపస్థితే । కన్యాంఋతు
 మతీందృష్ట్వాకథంకుర్వంతియాజ్ఞకాః । హవిష్మతీ రితిస్నాపయిత్వా

66 వివాహేఋతుసంభవః-కృష్ణపక్షవివాహవైశ్వదేవప్రకారః. 521.

అన్యవస్తాభ్యామలకృత్య, యుంజానః ప్రథమం మనఃకథిద్వేఅజ్ఞా
హుతి హోమోఽమ్యామి, ఇతితథాతంత్రంప్రయోజయేత్ ||

పిమ్మట ఆచిన్నదానిని గజస్వలానియమములతో నుంచవలయును శుద్ధిస్నాన
మునుజేసినువప అనఁగా గో వదివసమున తక్కినివివాహకృత్యములను జేయవలయును

కృష్ణపక్షవివాహవైశ్వదేవప్రకారః.

తేషాంచంత్రాణా ముపయోగే ద్వాదశాహ మధశ్శయ్యా
బ్రహ్మచర్యం త్మరలవణవర్జనంచోత్తమస్యైక రాత్రముపవాసః | శు
క్లద్వితీయాయాంతస్యోపక్రమంకృత్వా దంపతీ ద్వాదశాహమధశ్శ
యనం బ్రహ్మచర్యం త్మరలవణవర్జనంచకృత్వా భర్తాచతుర్దశ్యాము
పోష్య పౌర్ణమాస్యాంప్రాతరౌపాసన కృత్వా || అన్వారంభణీయాం
కృత్వా || అన్వాధాయవైశ్వదేవపాకానంతరం వైశ్వదేవమారభ్యపి
యభోజనంచకృత్వా శ్వోభూతేస్థాలీపాకంకుర్యాత్ ||

అథమ పూర్ణిమాతిక్రమ కృత్యమ్.

కాలవిలంబానుసారేణ స్మృత్యుక్తకృచ్ఛాదికంకృత్వా పా
హిత్రీయోదశ హోమంకృత్వా || అనుగతిమగ్నింపున స్సంధాయ
కూశ్మాండాదికంచకృత్వా పౌర్ణమాస్యాంబిభ్రష్టేష్టిం అన్వారంభణీ
యాంచకృత్వా అన్వాధాయ వైశ్వదేవపాకానంతరం వైశ్వానరస్థాలీ
పాకంసప్తహోతారం సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమంకృత్వా వైశ్వదే
వ మారభ్యపియభోజనంచకృత్వా శ్వోభూతేస్థాలీపాకః ||

జోపాసనపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అజ్ఞానాశక్తివిషయేతు శాట్వాయనః || చతుర్థీహోమాదు
ప ర్యాపాసనాగ్నా వనుగతే అయాశ్చేత్యాత్రిరాత్రాన్మనో జ్యోతి
ర్జ్ఞానతా మితిచాసప్తరాత్రాదత ఊర్ధ్వమాద్వాదశ రాత్రా త్రినీ స్తం
తు మతీ స్తంతుతన్వ న్నుద్బుధ్యస్వాగ్నే త్రియప్రింశ త్తంతన ఇతి

చప్రాణాయామశతం చావింశతిరాత్రా దుపవాసంచాత్రిగంశతి గా
తా దతఊర్ధ్వమాసషష్ఠిరాత్రా త్తిసోరా త్తిరుషవ సేదతఊర్ధ్వమా
సంవత్సరాత్పాజాపత్యం విహితమః ఊర్ధ్వంకాల బహు త్వేదోషగురు
త్వ మేనస్సు గురుషు గురుణి లఘుషు లఘూని శుచికరాశిభవం
తి నిశ్వేషోయథాక రాభ్యాసో గరియానితీశ్రుతత్వాదితి॥

ఆలస్యపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

శాట్యాయనః ॥ ఆలస్యాదగ్ని పరిత్యాగే ద్వాదశాహతిక్రమే
త్ర్యహ ముపవాసో మాసాతిక్రమే ద్వాదశాహ ముపవాసో సంవ
త్సరాతిక్రమే మాసోపవాసః పయోవాభక్షయేదుభయత్ర యావ
త్కాలస్సౌత్తవద్ధోమద్రవ్యం త్వ శేషతోదానంచైవం విప్రాయద
ద్వా ద్యథా హిమామ స్తధైవస్యాదితిసిహితోఽగ్ని రుత్సప్తస్తద్వ్య
ద్ధగ్ం సంవత్సరవ్యతిక్రమే పతితో భవతి తస్మాదత ఊర్ధ్వగ్ం సర్వక
ర్మస్వనధికారోన ప్రాయశ్చిత్తమిత్త్యుక్తమితి॥

కామకృతపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

కామకారవిషయేతుమనురాహ ॥ శ్లో॥ అగ్నిహోత్ర్యపవిధ్యా
గ్నీక బ్రాహ్మణః కామకారతః । చాంద్రాయణంచరేన్మాసం వీరహ
త్యాసముహితత్ । అగ్ని హోత్ర్యపవిధ్యాగ్నీకమాసా దూర్ధ్వం
తుకామతః । కృచ్ఛ్రించాంద్రాయణంచైవకుర్యాదేవావిచారయన్నితి॥

నాస్తిక్యపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

నాస్తిక్యవిషయేతువ్యాఘ్రః॥ యోఽగ్నింస్త్యజతి నాస్తిక్యా
త్ప్రాజాపత్యంచరేద్ద్విజ॥ అన్యత్రపునరాదధ్యాదాన మేవతదైవచ॥

వైశ్వదేవ పరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

మాధవీయే ప్రజాపతిః॥ హవిర్యజ్ఞేష్వశ కస్య లుప్తమప్యేక
మాదితః॥ ప్రాజాపత్యేనశుద్ధ్యేత పాకసంస్థా సుచైవహి॥ అక్మత్వాన్య
ధిమంయజ్ఞం యజ్ఞానామధికారతః॥ ఉపవాసేనశుద్ధ్యేత పాకసంస్థాసు

చేసెను॥ మాధవీయై కాత్యాయనః॥ పితృయజ్ఞాత్యయేచైవ వైశ్వదే
సత్యయేఽపిచ॥ అనిష్టానవయజ్ఞేన నవాన్నప్రాశ నేతిథా । భోజనే
వతితాన్నస్య చరుర్వైశ్వనరోభవేత్ ॥ శాత్రూయసీయే॥ అథపంచ
మనాయజ్ఞానా మే కైకస్మిన్నతీతే ద్వ్యహేత్యహేవాతీతేత స్రీస్తం
తుమతీర్జుహుయాదిమంమే వరుణతత్త్వాయా మీతియచ్చిద్దియత్కిం
చేద మిత్యానవరాత్రా దతిడోద్ధ్వమాద్వాదశ గాత్రాదగ్నేఽభ్య
వర్తిన్నితి చతస్రాభ్యావర్తిసిద్ధత్వా ద్వాదశగృహీతేన సుచంపూ
రయిత్వా॥ సప్త తేఅగ్నే సమిధ స్స పజహ్య ఇతి సప్తవత్యా పూజ్ఞా
హుతిగ్ంహుత్వాఽగ్నయేతత్తుమతే స్థాలీపాకంకుర్యాదతిడోద్ధ్వం
పునరాధేయమ్॥ చ॥ ల॥

అథ సర్పబలిః.

సర్పబలియచ్యతే శ్రావణ్యాష్టమాస్యానుస్తమితే నాయ
మాపాసనగ్ంహుత్వా కృతప్రాణాయామస్సర్పబలింకరిష్యే॥ ఇతినం
కల్ప్య॥ ఔపాసనేస్థాలీపాకగ్గ్రేవయిత్వా శ్రవణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠి
తాభిఘారణంచకృత్వాగ్నే రుహసమాధానాది వాత్రప్రయోగే దేవ
పాత్రప్రయోగే దేవపాత్రాణానం శేద్వితీయదర్వానహస్వాంజలిః
ప్రయోక్తవ్యః । అంజలేశ్చ పోక్షణతపనసమ్నాజ్ఞానాన కరోతి ।
ఆజ్యభాగాంతేముఖా హుతిగ్ంహుత్వా । శ్రావణ్యేపాణామానైస్య
స్వాహేతిచరోజ్ఞాహుతి । అత్రోశ్రావణీ పాణామాసీ దేవతా॥
జగ్ధోమశక ఇతిస్వాహాకారాంతై ర్మంత్రైః ప్రతిస్వాహాకార మంజ
లీనాకిగ్ంశుకానిపలాశపుష్పాణి జాహుతి । జగ్ధోమశకో జగ్ధావి
త్పృష్టిజగ్ధావ్యధర స్వాహా ॥ మశకాదిభ్య ఇదమ్ । జగ్ధోవ్యధ్వరో
జగ్ధోమశకో జగ్ధావిత్పృష్టిస్వాహా ॥ వ్యధ్వరాదిభ్య ఇదమ్ । జగ్ధా
విత్పృష్టి జగ్ధోవ్యధ్వరో జగ్ధోమశకస్వాహా ॥ విత్పృష్టే దిభ్య

ఇదమ్ । అత్రాపిద్విరవదానోఽపస్తరిణాభి ఘారణే । అశక్తౌఽహత్వా
 వాకర్తవ్యాసీత్యుక్తమ్ । అంతేక్షతాభిఘారణమ్ । కింఽశుకః పూ
 మేషు సర్పాదేవతాః । ఇంద్రజహీతితిస్సభిస్తిసౌ ఆరగ్వగమయీ
 సమిధఆదధాతి । అత్రప్రథమర్చణందోదేవతా । ఇంద్రజహీ దంద
 శూకంప్రక్షిణం యస్సరీస్సపః । దంక్ష్యంతంచ దశంతంచసర్వాగ్
 స్తాపంద్ర జంభయస్వాహా ॥ ఇంద్రాచ్యేదమ్ ॥ అపుజాతసరేవృద్ధ
 దేవానానుపిహస్యై । త్వమగ్న ఇంద్రప్రేషితస్సనో మాహిగ్ంస్తీ
 స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ త్రాణమసి పర్జితాణమసి కరిధిరసి
 అన్నేన మనుష్యాగ్ స్త్రాయ సేత్మణైః ప్రశూన్తరేనసర్పా యజ్ఞేన
 దేవాన్ స్వధయాప్రీత్యాస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ తత్సత్యమితిచత
 సృభిః ప్రత్యేచమాజ్యాశుతీజాహూతి । ఆసాంసర్పాదేవతాః
 తత్సత్యం యత్తేమావాస్యాయాంచ పాణమాస్యాంచ విషబలిగ్ం
 హరంతి సర్వఉదరసర్పిణః । తత్తేప్రేరతేత్వయి సంవిశంతి త్వయిన
 స్తతస్త్వయి సదోభ్యే వర్షాభ్యానః పరిదేహిస్వాహా । సర్వేభ్య
 ఇదమ్ । సమోఅస్తుసర్వేభ్య ఇతితీసః । సమోఅస్తుసర్వేభ్యోయే
 కేచ పృథివీ మను । యేఅంతరిక్షే యేదివి తేభ్యస్సర్వేభ్యోనమ
 స్వాహా ॥ సర్వేభ్య ఇదమ్ । యేదోరోచనే దివో యేవాసూర్యస్య
 రశ్మిషు యేషామపునదః కృతం తేభ్య స్సర్వేభ్యోనమ స్వాహా
 సర్వేభ్య ఇదమ్ ॥ యా ఇషవో యాతు ధానానామేవా వనస్పతీగ్
 రను । యేవా వృక్షేషు శేరతే తేభ్యస్సర్వేభ్యోనమ స్వాహా ॥ సర్వే

భ్య ఇదమ్ తత శ్చోరు త్తరాధా త్సకృత్స్విష్టకృతే వదాయ ద్వి
 రభిఘోర్యనహవిః ప్రత్యభిఘోరయతి । అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా॥
 అగ్నయే స్విష్టకృతఇదమ్ । ప్రతీపత్ స్థానీపాకవల్లేపప్రాశనమ్ ।
 జయూదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా । ప్రణీతామార్జనమ్ ।
 బ్రహ్మద్వాససంచకృత్వా । వాగ్యతస్సంభారానాదాయ సంభా
 రా సక్తూ ధానాలాజా నాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీరమితి సంభా
 రానాదాయ పాచీ చీ ముదీచీ నాదిః ముపనిష్క్రిమ్యశుచౌ దేశే
 పీఠంకృత్వా తత్రపాచీమదీచీచ్ఛితిస్స స్తిహా రేఖాలిఖత్వా రేఖాకర
 ణప్రకారః పూర్వమేనో కః । శాస్త్రద్విధుపనిసీయ । నమోఅస్తున
 ర్భేభ్యో యేపాథివా ఇత్యాదిబలింహరిష్యా మీత్యం తేరేఖానుక్ర
 మేణ సక్తూన్ని వపతి । సక్తుదేవమంత్రః నమోఅస్తునర్భేభ్యో యే
 పాథివాసు అంతరిత్యౌ యేదివ్యా యేదిశ్యాః తేభ్యైమంబలిగ్ం
 హరిషామి తేభ్యైమంబలిమహర్షమ్ । ఇత్యుత్సజ్జనేవిశేషః॥ సం
 పుష్కా ధానాలాజానాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీర మితి తూష్ణీనివ
 పతి । తక్షకవైశాలేయేతి తిస్సభిస్సమీచీనామాసిప్రాచీదిష్టుతయో
 నామస్తేతి ద్వాదశభిః పర్యాయైరుపస్థాయ॥ తక్షకవైశాలేయ ధృత
 రాష్ట్రేరావత స్తేజీవా స్వయినస్సత స్వయినదోభ్యవర్షాభ్యో
 నః పరిదేహి ధృతరాష్ట్రేరావతతక్షకవైశాలేయ స్తేజీవా స్వయి
 నస్వయి సదోభ్యవస్సతభ్యోనః పరిదేహి । అహిగ్ంసాతిబల స్తేజ
 వా స్వయి నస్సత స్వయినదోభ్యవర్షాభ్యోనః పరిదేహి । అతిబ
 లాహిగ్ంసాస్తేజీవా స్వయినస్సత స్వయినదోభ్యవర్షాభ్యోనః పరి
 దేహి యేదందశూక్తాఃపాథివాస్తాగ్ స్వమితః పరోగప్రూతిర్నివేశ

యానంతివైసశ్శపివస్సంతి దండిస్తేనోనేద్ధినసా న్యేధ్యాయమస్మాన్
 హినసాత | ద్వాదశపర్యాయాణా ముపస్థానప్రయోగశ్చతే | స
 మిచ్ఛామాసిప్రాచీది క్తస్యాస్తేఽగ్నిరధిపతిరస్తిత్తోరక్షితాయశ్చ
 ధిపతిశ్చగోపా తాభ్యాంనమస్తానోమృడయతాం తేయంద్విష్మో
 యశ్చ నోద్వేష్టితం వా జభేదధామి | ఓజస్వినీ నామాసిదక్షి
 గాదిక్తస్యాస్త ఇంద్రోఽధిపతిః పృథాకూరక్షితాయశ్చధిపతిర్యశ్చ
 గోపా తాభ్యాం నమస్తానో మృడయతాం తేయం ద్విష్మోయశ్చనో
 న్యేష్టితం వాంజంభేదధామి || ప్రాచీనామాసి ప్రతీచీది క్తస్యాస్తే
 సామోధపతి స్సజోరక్షితాయశ్చ...దధామి | అవస్థావానామా
 స్యుదీచీది క్తస్యాస్తేవరుణోఽధిపతి స్తిరశ్చరాజీరక్షితాయశ్చ...
 దధామి | అధిపత్నీ నామాసి బృహతీది క్తస్యాస్తే బృహస్పతి రధి
 పతి శ్చిత్తో రక్షితాయశ్చధిపతి...దధామి | వశినీనామాసీయం
 దిక్తస్యాస్తేయమోధిపతిఃకల్మాషగ్రీవోరక్షితాయశ్చధిపతి...దధా
 మి | హేతయోనామస్థ తేహంవః పురోగ్రహా అగ్నిర్వశిషవస్సలి
 లోవాత నామంశేభ్యో వో నమస్తేనోమృడయతాం తేయంద్విష్మో
 యశ్చ నోద్వేష్టితం వో జంభేదధామి | నిలి వానామస్థ తేహంవో
 దక్షిణా గ్రహాః పితరో న ఇషవ స్సగరో వాతనామంశేభ్యోవో
 నమస్తేనో మృడయతాం తేయం ద్విష్మో యశ్చనోద్వేష్టితం వ్రా
 జంభేదధామి | వజ్రోనామస్థ తేహంవః ప్రశ్చద్రహస్సహస్వి

న ఇష మ్రోగవ్యరో వాతనా మంతేభ్యోవోనమస్తేనోమృదయంత
 తేయం ద్విజ్ఞోయస్య నో ద్వేష్టితం వో జ భేదధామి । అస్తస్థా
 వా నో నామస్థ తేహంవశిత్రరా ద్విజ్ఞా అపావ ఇషవ సముద్యో
 వాతనామం...తంవ్రో జంభేదధామి అధిపతయో నామస్థ తేహా
 వ ఉపరిగ్రహానర్వం న ఇషవో వస్వా వాతనామం తేభ్యోవో
 నమ...తంవ్రో జంభేదధామి క్రవ్యానామస్థ పార్థివా స్తేహం ఇహ
 గ్రహా అన్నంవ ఇషవో నిమిషోవాతనామం తేభ్యోవోనమస్తే...
 తంవో జంభేదధామి । ఏవం ద్వాదశశకర్యాయై రుపస్థాయాః పరి
 షిచ్యా ప్రతీక్షస్తూష్ణీ మేత్యాః శ్వేతపదేతి ద్వాభ్యామృగాభ్య
 ముదకుంభేన త్రిప్రదక్షిణమంతరతోఽగారంసవేశనం నాపరిషేచ్య
 అపశ్వేతపదా జహిపూర్వేణ చాపరేణచ । నష్టచమానుషీరిమా
 స్తీసశ్చ రాజబంధవః । నవైశ్వేత స్యాద్వాస్తారే హిర్జ్జఘాన కంచన
 శ్వేతాయ వైదర్వాయ నమోసమశ్వేతాయ వైదర్వాయ । బ్రాహ్మ
 ణా భోజయేద్ధానాః కుమారా వ్రాశయంతి ॥ సమాప్తంకర్మహ
 రిః ఓంతత్సత్ ॥ ఏవ మహాన్యహ న్యోదనేన సక్తుభర్వైతం బలిగ్ం
 హరే దోత్సరాత్ ॥

అగ్రయణ స్థాలీపాకః.

అగ్రయణ ముచ్యతే ॥ వర్షాసుశ్యామాకాగ్రయణం శరదీ
 హిణం శ్యామాకానాం సమాస ఉపలభ్యతే । వసంతేయహవామ్
 పౌర్ణమాస్యామమావాన్యాయాంవా ప్రాతరాపాననగ్ం ముత్వా
 శృతప్రాణాయామః అగ్రయణం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య । పర్వవహ
 నాదినటానాం స్థాలీపాకగ్ శ్రవయిత్వ శ్రవణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠిత

భి ఘోరణం చక్రత్వాఽగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ము
ఖామృతగ్ం ముత్వాదర్వా ముపస్తీర్య స్థాలీపాకా నృధ్యాద్విర
వదాఽయాఽభిఘోర్యఽద్రాగ్నిభ్యాగ్ స్వాహామధ్యేజుహూతిఽఇం
ద్రాగ్నిభ్యామిదమ్ । పున శ్చైవమవదా యాభిఘోర్యఽవిశ్వేభ్యోదేవే
భ్యో స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ । పున శ్చైవమవదాయాభి
ఘోర్య తతాభిఘోరణంచక్రత్వా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా ।
ద్యావాపృథివీభ్యామిదమ్ । పున స్సుప్తి చ్యుపస్తీర్య । ఉత్తరాథా
తస్కృత్స్విష్టకృతేఽవదాయద్విరభిఘోర్యఽ నహవిఃప్రత్యభిఘోరయతి ।
అగ్నే యే స్విష్టకృతేస్వాహా । అగ్నే యేస్విష్టకృతఇదమ్ । ఇధ్మసన్నహ
నాన్యద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాన్నప్రహరతిరుద్రాయ తంతిచరామేదమ్ ।
అపఉపస్పృశ్య । లేపయో రిత్యాదిపరిషేచనాంతేనవానాంతండు
లానానుపక్వానాం ముఖపూరయిత్వా గీర్త్వాభక్షయి త్వాచమ్య ।
చరుశేషా త్కించిదోదనం పి డగ్గ్ సంయత్య పరమేష్ఠ్యసీతియజుషా
వృష్టవంశ ఉద్విధేత్ । పరమేష్ఠ్యసీపరమాం మూగ్ శ్రియంగమయ ।
శ్యామాకాగ్రియణేసోమపవప్రధానదేవతాసమాప్తమాగ్రయణమ్ ।

అథ ఈశానబలిః.

అథ ఈశానబలి రుచ్యతే । ఉదగయనాదిషుకృతప్రాణాయామః
ఏవం . పీఠ్యర్థం ఈశానబలింకరిష్య ఇతినంకల్ప్య । ఈశానార్థమితి
బుద్ధ్యా స్థాలీపాకగ్ శ్రవయిత్వా శ్రవణాభిఘోరణం పతిష్ఠితాభిఘోర
ణంచక్రత్వా । కర్తాయావంతస్సపిండాః స్త్రీకుమారాస్తేషాంభో
క్తుం పర్యాప్తం మృద్భాండేలాకికేగ్నాత్మైలపత్యం చరుగ్ శ్రవయి
త్వాభిఘోర్యాపాసనాగ్నిమాదాయ యేనచాన్యేన ద్రవ్యే గాధీ
భపతితా సర్వానాదాయ పత్నాదై ధృశ్యనహప్రాచీ ముదీచింవా

దిశ ముపనిష్క్రమ్య బహిర్గ్రామే శుచా దేశేనదీతీరే శైలాగ్రేవా
 స్థడిలం కల్పయిత్వాగ్నే రుపనమాధానాదిపాత్రప్రయోగకాలేదేవ
 పాత్రాణా మంత్రేకాంస్యపాత్రత్రయంద్వచత్వారింశత్పలాశపర్ణానిచ
 ద్వద్వంప్రయుజ్య కాంస్యపాత్రపలాశపర్ణానా మపిపృథక్తపనన
 మ్నాజ్జన ప్రతికపనప్రోక్షణాదీని కర్తవ్యాని । అగ్నిముఖాంతేఽపరే
 ణాగ్నింద్వేకుటీప్రాద్ధ్వా రేకృత్వా ద్వయోర్భద్యే జయంతాయావీయ
 థావకాశోభవతి తథాకుటీకరోతి । ఆత్వావహంత్యైత్యుచాద్వయోః
 కుట్యోః దక్షిణస్యాంకుట్యామీశానం మహాదేవ మావాహయతి ।
 ఆత్వావహంతు హరయ స్సచేతనశ్చేతైరశ్వేస్సహకేతుమద్భిః ।
 వాతాజవైర్బల వద్భిర్మనోజవై రాయాహి శీఘ్రం మహి హవ్యాయ
 శర్వోమ్ । ఉత్తరస్యాం కుట్యాంమీశుషీముమాందేవీ మాయాహి
 మీశుషీతి తాకిక్యావాచా ఆవాహయతి । మధ్యేఽవకాశే ఆయా
 హి జయంతేతి జయంత స్సబ్రహ్మణ్య భగవత మావాహయామితి ।
 ఆవాహ్య । ఈశానాయ మీశుష్యేజయంతా యేత్యావాహనక్రమే
 ణ షోడశోపచారపూజాంకృత్వా । కాంస్యత్రయ మాదాయాపరేణా
 గ్నిం కుట్యోఃపురస్తానావాహనక్ర మేణనిధాయా త్రిషుకం సేషుఈశా
 నస్థాలీపాకోదనాత్కల్పయిత్వా ఓదనసహితా కంఠానాదా యాగ్ని
 సమీపమాహృత్య యథాస్థానంనిధాయ । ఉపస్థృశతు మిహ్వా
 మీశుషే స్వాహా ॥ ఇతిఈశానంస్వమోదనం । ఉపస్థృశతుమిశు
 షే మీశుషే స్వాహా ॥ ఇత్యుమాందేవీం స్వమోదన ముపస్థృశతి ।
 జయంతోపస్థృశజయంతాయస్వాహా ॥ ఇతియజమా జయంతంస్వ
 మోదన ముపస్థృశ్య । దర్వాముష్ణస్తీర్య । ఈశానస్యోదనాద్విరవ
 తా యాభిఘార్య । భవాయదేవాయస్వా హేత్యష్టాభిః స్వాహాకారాం

తైర్మంత్రైరస్తాహుతీర్జుహూతి | అంతేక్షతాభిఘారణంచ | ఓంభ
 నాయదేవాయస్వాహా || భవాయదేవాయేదమ్ | శర్వాయదేవాయ
 స్వాహా || శర్వాయదేవాయేదమ్ | ఈశానాయదేవాయస్వాహా || ఈశా
 నాయదేవాయేదమ్ | ప్రశుపతయేదేవాయస్వాహా || పశుపతయేదేవా
 యేదమ్ | రుద్రాయదేవాయస్వాహా || రుద్రాయదేవాయేదమ్ | ఉగ్రా
 యదేవాయస్వాహా || ఉగ్రాయదేవాయేదమ్ | భీమాయదేవాయస్వా
 హా || భీమాయదేవా యేదమ్ | మహతేదేవాయస్వాహా ||
 మహతేదేవా యేదమ్ | ఏవం మిథుష్యా ఓదనాద్విరవదాయా
 భిఘార్య | భవస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహేత్యష్టాభి స్వాహాకారాం
 తైర్మంత్రైరస్తాహుతీర్జుహూతి | అంతేక్షతాభిఘారణంచ | భవస్యదేవ
 స్య పత్నైస్త్వాహా || భవస్యదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || శర్వస్య దేవస్య
 పత్నైస్త్వాహా || శర్వస్యదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || ఈశానస్యదేవస్యప
 త్నైస్త్వాహా || ఈశానస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా || ప్రశుపతేదేవస్యప
 త్నైస్త్వాహా || పశుపతేదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || రుద్రస్యదేవస్యపత్నైస్త్వా
 హా || రుద్రస్యదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || ఉగ్రస్యదేవస్య పత్నైస్త్వాహా ||
 ఉగ్రస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా || భీమస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా ||
 భీమస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా || మహతోదేవస్య పత్నైస్త్వాహా ||
 మహతోదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || సుచ్యుపస్తీర్య | మధ్యాదోదనా
 దవదాయాభిఘార్య | హవిప్రత్యభిఘారయతి | జయంతాయస్వాహా ||
 జయంతాయేదమ్ || దర్భాముకస్తీర్య | సర్వత స్సకృత్సకృదః జా

యద్విరభిఘాత్య | అగ్నయేస్విష్టకృతే సుహృత హృత ఆహుతీనాం కా
 మానాగ్ సమర్థయితేస్వాహా || అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదమ్ | ఉత్తరే
 ణయజుషాఽగ్నిముపస్థాయ | స్వస్తిసినఃపూర్ణముఖః పరిక్రామతు |
 సమితస్సహం చ కృత్వా | లేపయోరిత్యాదిపరిషేచనాంతేపలాశ
 వర్ణాన్యాదాయ సమీపేనిధాయ | ఏకం పర్ణమాదాయ ఉపస్తీర్య
 ఈశానస్యాన్నాదవదాయాభిఘాత్య | గృహపాపస్పృశగృహపాయ
 స్వాహా | గృహపాయేదమ్ | ఈశానాయ దక్షిణస్యాంకుట్యాందత్వా
 పునరపిపర్ణాంతరం పూర్వమంత్రేణ వేశానాయదత్వా | ఏవమితర
 యోరపిఆవాహనక్రమేణ ఉత్తరస్యాంగృహపుష్కస్పృశగృహవై
 స్వాహా | గృహపావ ఇదమ్ | ఇతిద్వేపర్ణేదాతవ్యే | ఘౌషిణఉప
 స్పృశతఘౌషిభ్యస్వాహా | ఘౌషిభ్య ఇదమ్ | ఇత్యేకేన మంత్రేణ
 మధ్యేద్వేపర్ణే దాతవ్యే | పునశ్చ | శ్వాసివక్షపస్పృశత శ్వాసిభ్య
 స్వాహా | శ్వాసిభ్య ఇదమ్ | దక్షిణస్యాంద్వేదాతవ్యే | విచిన్వంత
 ఇత్యుత్తరస్యాంద్వే | విచిన్వంత ఉపస్పృశతవిచిన్వద్భ్యస్వాహా | వి
 చిన్వద్భ్య ఇదమ్ | ప్రపున్వంత ఉపస్పృశతప్రపున్వద్భ్యస్వాహా |
 ప్రపున్వద్భ్య ఇదమ్ | మధ్యేద్వే | సమశ్చంత ఉపస్పృశత సమశ్చ
 ద్భ్యస్వాహా | సమశ్చద్భ్య ఇదమ్ | దక్షిణస్యాంద్వే | దేవసేనా
 ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్య స్వాహా | దేవసేనాభ్య ఇదమ్ | ఇతిదక్షి
 ణస్యా మేవదతపణాని సోదనానిదదాతి | యాఽభ్యాత ఇతిదశ

కృత్వ సస్యా మేవకుట్యాంపునర్దదాతి । యాఆఖ్యాతా యాఖ్యానా
 ఖ్యాతా దేవసేనాఉపస్సృతదేవసేనాభ్య స్సాహా ॥ దేవసేనాభ్య
 ఇదమ్ ॥ ద్వారపాపస్సృత ద్వారపాయస్సాహా ॥ ద్వారపాయేదమ్ ।
 ఇతి దక్షిణస్యాండ్యే । ద్వారపుపస్సృత ద్వారప్రై స్సాహా ॥
 ద్వారప్యాఇదమ్ । ఇత్యుత్తరస్యాండ్యే । అన్వాసారిణ ఉపస్సృత
 తాన్వాసారిభ్య స్సాహా ॥ అన్వాసారిభ్యఇదమ్ । ఇతిమధ్యేద్యే ।
 నిషంగిన్నుపస్సృత నిషంగిణేస్సాహా ॥ నిషంగిణ ఇదమ్ । దక్షిణ
 స్యాండ్యే । ఏవంయథాస్వమోదనేభ్యః పర్ణదానమ్ । తతశ్లోకః ॥
 త్రిభిర్యథోథం పరిదాయమంత్రే సథాపరైర్ముఖ్యకుటత్రభిస్తు త్రిభి
 ర్యథోథం పునరుక్తమేకం ముఖిన్యసందేశ కపర్దిశిష్యః । పర్ణదాన
 శేషోదంతపిండంకృత్వాపర్ణపుటేవదాయ । సమోనిషంగిణ ఇమ
 ధముతే । ఇత్యేవమంత్ర ముక్త్యావృత్తు ఆసజతి । తస్మిన్కాలేనమస్తే
 రుద్రమన్యవ ఇత్యేతం ప్రశ్నంజపేత్ । ప్రథమోమానువాకౌవా
 ఉత్తమానువాకేపిశేషః । సహస్రాశి సహస్రశిఇతిదశసు మంత్రేషు
 తేషాం సహస్రయోజనేవధన్వానితన్మసీత్యనుషంగః । సహస్రాణి
 సహస్రశో యేర్షద్రాఅధిభూమ్యామ్ తేషాంసహస్రయోజనేవ
 ధన్వానితన్మసి అస్మిన్మహత్వర్ణ వేంతరిక్షేభవాలధి తేషాం...సి
 నీలగ్రీవాశ్చితికంతా శ్చర్వాఅధఃకుమాచరాః । తేషాం...సి నీల
 గ్రీవా శ్చితికంతా దివగ్ంరుద్రా ఉపశ్రితాః । తేషాం...సి యేవ్రు
 త్తేషు సస్పింజరా నీలగ్రీవావిహితాః తే...సి యేభూతానామధ
 కరియో విశిఖాసః కపర్దినః । తే...సి యేలన్నేషు వివిధ్యంతిపాత్రే

ఘృ విబోజనాః । తే...సి । యేషథా పథిరక్షయ విలబ్ధదాయ
 • వృధః । తే...సి । యేషీథాని ప్రచింతి సుకావంశో నిమంగిణః
 తే...సి । యస్తావంతశ్చ భూయగ్ంసశ్చ శో రుద్రా విరిష్ఠిరే.
 తే...సి । పశ్చాదయంవి శేషః । నమో రుద్రేభ్యో యేషధివ్యాంయే
 మా మన్నమిషవ స్తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశదక్షిణా...దధామి । నమో
 రుద్రేభ్యో యేంతిత్తే యేషాం వాత ఇషవ స్తేభ్యో దశ ప్రాచీ...
 దధామి । నమోరుద్రేభ్యో యేదివి యేషాం వన్నమిషవ స్తేభ్యోదశ
 ప్రాచీ...దధామి । అభిత ఏత మగ్నింగాః స్థాపయతి । యథాప్రధాన
 హోమకాల ఏవైనాగాఃధూమఃప్రాపుయాత్ తథాస్థాపయతి । తస్మి
 న్కాలేతాగాశ్చందనాదిగంధేన దర్భాగ్రముష్టినా వోక్షతి । వృషాణ
 మేవాగ్రేవోక్షతి । అనన్నా క్షేత్రస్య పతింఃజనే । శుచా దేశే
 ఆత్వావహం త్విత్యయ ఆచార్యా కూర్చంవిధాయ లోకీకపణాని
 చత్వారిసప్తవాదాయ సమీపేవిధాయ ఏకంపర్ణ మాదాయఉప
 స్తీర్య క్షేత్రపత్యాదన్నా దవదాయ । క్షేత్రస్య పతయే త్యాదదా
 మితిదత్త్వా । ఏవంతిః కృత్వష్టక్రత్వోవా । అథక్షేత్రస్య పతినా
 వయ మిత్యగ్భ్యాంక్షేత్రపతిముపతిష్ఠ తే । క్షేత్రస్య పతినావయగ్ం
 హి క్షేనేవ జయామసి । గామశ్వంపోషయిత్వా సనోమృదాతీద్వశే
 క్షేత్రస్యపతే మధుమంత మూర్ధ్ని దేనురిన పయోఅస్మాసుశుక్ష్వా
 మధుశ్చతం ఘృతమివసుపూత మృతస్యనః కతయో మృడయంతుః
 సంతిష్ఠ తే ఈశానస్థాలీపాకః । తేన సర్విష్మతా బ్రాహ్మణా నౌభజ
 యేత్ ॥ తతఃకీర్వచనంచ తతస్సపి.డా సప్తస్త్రీకాః క్షేత్రపత్యప్రా

శ్లో॥ తతశ్చాపాసనాగ్ని మాదాయగృహాగత్వా యత్రక్షచ
నాగ్ని మిత్యాది విధినాఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి॥ సమాప్తమ్॥

అథ మానశాద్ధమ్.

మానశాద్ధముచ్యతే ॥ అపరపక్షేయస్య స్నహనిక్రియతే ।
తతః పూర్వేయ్య రేవ నాయమాపాసనా హూమేహుతే ప్రాచీనావీతీ
కృత పాణాయామః । ఏనం...ప్రీత్యర్థం శ్లోభితే మానశాద్ధం కర్తా
స్మితిమననాన కల్ప్య । తస్మిన్నేవకాలేకృతనాయమాశనా బ్రాహ్మ
ణానయగ్నాన్నిమంత్రయతే । నిమంత్రణప్రకారః । శ్వశ్శాద్ధంభవ
తాత్ర పిశ్వేదేనాథేక్షణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః ।
ప్రాచీనావీతీశ్వశ్శాద్ధం భవితాత్ర పితృపితామహా ప్రపితామహా
థేక్షణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః । మాతామహాధికారి
చేత్ । శ్వశ్శాద్ధం భవితాత్ర మాతామహమాతుః పితామహ
మాతుః ప్రపితామహాథేక్షణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః
అదపరేద్యు ర్బ్రాహ్మణానాహూయ ప్రాణానాయమ్య । ఏనం ...
ప్రీత్యర్థం మానశాద్ధంకరిష్యే । తత్రభవతాదేనాథేక్షణః ప్రసాదః
కరణీయః । ప్రాచీనావీతీ । పితృపితామహాప్రపితామహాథే భవద్భిః
క్షణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః । మాతామహా మాతుః
పితామహమాతుః ప్రపితామహాథే భవద్భిః క్షణః...ణీయః ॥ అత్ర
గోత్రనామాదికముచ్చతే ॥ అక్రోధనైఃకర్మణి తతోగృహంగణే
త్యాద్యర్చనాంతంకుర్యాత్ । ఉద్ధయతామగ్నాచక్రియతామితీకర్తా ।
శామముద్రియతాం కామమగ్నాచక్రియతామితీ భోక్తారః పృతి
జూయః । హవిష్యమన్న మగ్నావధిశిత్య ఉదగుద్వాస్య అద్భిః
పోక్త్యుభిఃపూర్వ । అగ్నేరుపసమాధానాద్యగ్నిముఖాంతే అన్న
స్వోత్తరాభిర్జహూతి । యస్మేమాతేత్యాదిభిస్సప్తభిః ప్రత్యేచం
ప్రథానాహుతిర్జహూతి । సుచ్యపస్తీర్య । ద్వీరవదాయాఽభి

ఘోషాః । యన్మేమాత్రాప్రళు లాభచరత్యననువ్రతా । తన్మే శేతః
 పితామహాప్రళుమాభురన్యోపపద్యతామ్ । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహాః ।
 యజ్ఞేశ్వరశర్మణేపితృణదమ్ । ద్విమాతృకశ్చేత్ । యన్మేమాత్రా
 ప్రళులుభతుశ్చరత అననువ్రతే । తన్మే శేతః=స్వాహాః । యజ్ఞే=దమ్ ।
 బహుమాతృక శ్చేత్ । యన్మేమాత్రః పలులుభుశ్చరం త్యననువ్ర
 తాః । తన్మే శేతః=స్వాహాః । యజ్ఞేశ్వరణమ్ = పూర్వవత్పున రవ
 దాయ । యాస్తిష్ఠాతియాధావంతియా ఆర్ద్రోష్ఠీః పరితస్థుషీః ।
 అభిర్విశ్వస్యభ ర్భిరంత రన్యంపితుర్దధే । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహాః ।
 యజ్ఞేశ్వర శర్మణేపితృ ణదమ్ । పూర్వవత్పున రవదాయ । యన్మే
 పితామహీప్రళులాభచరత్యననువ్రతా । తన్మే శేతః పితామహా
 ప్రళుమాభురన్యోపపద్యతామ్ । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే స్వాహాః ।
 యజ్ఞేశ్వరశర్మణే పితామహాయేదమ్ । ద్విపితామహీకస్య । యన్మే
 పితామహాప్రళులుభతుశ్చరతఅననువ్రతే । తన్మే శేతః = స్వాహాః ।
 యజ్ఞేశ్వర శర్మణే పితామహాయేదమ్ । బహుపితామహీకస్య । యన్మే
 పితామహాః ప్రళులుభుశ్చరం త్యననువ్రతాః । తన్మే శేతః పితా =
 స్వాహాః । యజ్ఞేశ్వర=యేదమ్ । పూర్వవ దవదాయ । అంతర్దక్షిణర్వ
 తైరంతర్మహ్య పృథివ్యా । అభిర్ద్వి రంతరాభి రంతరన్యం పి తా
 మహ ద్దధే । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహాః । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేపితామహ

యేదమ్ । పునరవదాయ । యన్మే ప్రపితామహీ ప్రలులుభ చరత్య
 ననుప్రతా । తన్నే శేతః పప్రితామహా వృక్షా మాభు రన్యోప
 పద్యతామ్ । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహా । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే ప్రపితామహ
 యేదమ్ । ద్విప్రపితామహీకస్య । యన్మే పప్రితామహా ప్రలులుభతు
 శ్చిరత అననుప్రతే । తన్నే శేతః ప్రపితామహా = స్వాహా । యజ్ఞేశ్వర
 శర్మణే ప్రపితామహా యేదమ్ । బహుప్రపితామహీకస్య । యన్మే ప్రపి
 తామహాః ప్రలులుభు శ్చిరం త్యననుప్రతా । తన్నే శేతః - స్వాహా ।

య - దమ్ । పునరవదాయ । అంతర్దధముతుభిం హూరాత్రైస్ససంధి
 భిః । అర్ధమానైశ్చమానైశ్చాతరన్యం ప్రపితామహా ద్దధే । యజ్ఞే
 శ్వరశర్మణేస్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వరశర్మణే ప్రపితామహా యేదమ్ । పున
 రవదాయ । యేచేహపితరోయేచ నేహయాగ్ శ్చవిద్మ యాగం
 ఉచనప్రవిద్మ । అగ్నే తా సత్త యదితేజాతవేదస్తయా ప్రతిగ్
 స్వధయా మదంతుస్వాహా ॥ అవిజ్ఞాతేభ్యః పితృభ్యః ఇదమ్ । స్వాహా

పిత్ర ఇతి షడ్భిః ప్రతిమంత్రం షడాజ్యాహుతీ ర్జుహూతి । స్వాహా
 ప్రితే పిత్ర ఇదమ్ । ప్రితే స్వాహా ॥ పిత్ర ఇదమ్ । స్వాహా ప్రితే పిత్ర ఇదమ్
 ప్రితే స్వాహా ॥ పిత్ర ఇదమ్ ॥ స్వధా స్వాహా ॥ స్వధాయా ఇదం ॥ అగ్నయే
 కస్య వాహనాయ స్వధా స్వాహా ॥ అగ్నయే కవ్య వాహనాయేదమ్ ।
 ఏతద్వావిహరీతమ్ । యజ్ఞోపవీతీస్విష్టకృతమవదాయ । అగ్నయేస్విష్ట

కృతేస్వాహా॥ అగ్న యోస్విష్టకృత ఇదమ్॥ ప్రాచీనావీత్యుదీచీనముష్ణం
 భస్మాసోనా॥ అహవిష్యాత్కించదవదాయ॥ స్వాహా॥ ప్రజాపతయ
 ఇదమ్॥ యజ్ఞోపవీతీనర్వపాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ భూర్భువస్సువస్వాహా॥
 ప్రజాపతయ ఇదమ్॥ ప్రాచీనావీతిలేపయో రిత్యాది పరిషేచనాంతం
 కృత్వా॥ ఏష తేత తేత్యాది యజుగ్ంషి తేనుహిమే క్యేతదంతముక్త్యా
 న్నంవ్యంజనాసచాభిమృశతి॥ అసంభవత్యభిఃసర్వనే మంత్రావృత్తిః॥
 ఏష తే తతమధుమాగ్ం ఊర్విస్సరస్వా॥ యావానగ్నిశ్చ పృథివీ
 చతావ త్యన్యమ్నాతాతావతీం తవతాంమాత్రాం దధామి యథా
 గ్నిరక్షితోఽనుపదస్తవవంమహ్యం॥ పితేక్షితోఽనుపదస్తస్వధా
 భవతాం త్వగ్ స్వధాం॥ తైస్స హూపజీ వర్చస్తేమహిమా॥ ఏష
 తేపితామహామధుమాగ్ం ఊర్విస్సరస్వా॥ యావా వాయుశ్చాత
 ర్మంచ తావత్యన్యమ్నాతా తావతీతవతాం మాత్రాం దధామి
 యథావాయు రక్షితోనుపదస్తవవంమహ్యం॥ పితామహయాక్షి
 తోనుపదస్తస్వధా భవతాంత్వగ్ స్వధాం॥ తైస్స హూపజీవసా
 మానితేమహిమా॥ ఏష తేప్రపితామహా మధుమాగ్ం ఊర్విస్సర
 స్వా॥ యావానాదిత్యశ్చ ద్యాశ్చతావత్యన్యమ్నాతాతావతీంత
 వతాం మాత్రాం దధామి యథా॥ దిత్తోక్షితోనుపదస్తవవం
 మహ్యం॥ ప్రపితామహయాక్షితోనుపదస్తస్వధాభవతాంత్వగ్ స్వ
 ధాం॥ తైస్స హూపజీవయజుగ్ంషి తేమహిమా॥ అగర్మతీయమామం
 త్రణమ్॥ దైవేక్షుణికరణవ్య ఇతిదేవాధే॥ శ్రాద్ధేక్షుణికరణ్య ఇతి

పితృభేదః । యజ్ఞోపవీతీ హవిష్యాదేకం గ్రాసమాదాయ విశ్వేదేవ
 కాంస్యేనిధాయ । జేవసవితఃప్రసువ । ప్రథీవీతేవ త్రిం... లోకే ।
 ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే... సురేస్వాహ ॥ శ్రీవిష్ణోహవ్యంరతుస్స । పురూ
 రవార్ద్రపసంజికా విశ్వేదేవా ఇదంహోహవ్యంసపరికరం... సమస్త
 తిభేషుదత్తమస్తు । యేదేవాదివ్యే... జషధ్వమ్ ॥ ప్రాచీనావీతి
 హవిష్యాదేకం గ్రాసమాదాయ । పితృపాత్రేనిధాయ । ప్రథీవీతే
 వాత్రిం... లోకే । ఇదం... సురే । స్వధాశ్రీవిష్ణోకవ్యం రతుస్సాపిశ్చ
 పితామహా వాపితామహః ఏతద్వ్యకవ్యమ్ । సపరికరం... దత్తమస్తు ।
 యే చేహపితరోయే... జషస్య ॥ సప్తవ్యాధాదళాణ్ణే ప్విత్యాదిభా
 హ్మణభోజనాంతే తృప్తాఃస్థేత్యాదివికిరిపిండాంతే ఉత్తరాపోశనంద
 ద్యాత్ । భుక్తవతోఽనువ్రజ్యప్రదక్షిణీకృత్యకుశతలపుష్పాణీత్యాది
 మాచయాచిష్మకంచనే త్యంతంకృత్వా । అథసర్వేభ్యోఽన్న శేషే
 భ్యః పిండార్థం ప్రాశనార్థంచోద్ధృత్య అన్న శేషఃకింక్రియతామతిశే
 షం నివేదయేత్ । తేచ ఇష్టైస్సహ భుజ్యతా మితిబ్రూయః । అద్య
 మేసఫలంజన్మేత్యాద్యాసీమాంతంకృత్వా ప్రాణానాయమ్యవవం...
 ప్రీత్యర్థం మాసశ్రాద్ధీయతిలోదకపిండప్రదానం కరిష్యే । శుశౌదేశే
 ద్వైధం దక్షిణాగ్రాదర్భాసగ్గస్తీర్థావవం మాతామహమాతాః
 మహీనామపిదర్భాసగ్గస్తీర్థా తేషాత్తరైరపోదత్వా । పూర్వస్మి
 న్నాస్తరణే మాజయంతాం మమపితరఇతిప్రతిషంత్రందక్షిణాపవ
 ర్గంప్రీతాదీనాంయథాక్రమమపోదత్వా । మార్జయంతాంమమపితరో
 మార్జయంతాంమమపితామహః మార్జయంతాంమమప్రపితామహః
 పశ్చిమాస్తరణే । మార్జయంతాంమమ మారోమార్జయంతాంమమ
 పితామహోమార్జయంతాం మమ వాపితామహః । యదిమా
 తామహః । మార్జయంతాంమమ మాతామహఃమార్జయంతాం మమ
 మాతూః పితామహః మార్జయంతాం మమ మాతూఃప్రపితామహః ।

మార్జయంతాంనుమమాతామహ్మ్యామార్జయంతాంనుమమాతాః
 పితామహాః మార్జయంతాంనుమమాతాః ప్రపితామహాః ఓదనా
 ద్వ్యంజనేభ్య శ్చోపదాయ పట్టిండా కృత్వా । మాతామహాధి
 కారీ చేత్ । ద్వాదశిపిండా కృత్వా । ఏతత్తేపితః గోత్రశర్మకరూప
 యేచ త్వామను । తేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మైతే స్వధా నమః ।
 పితామహా గోత్ర శర్మక రూపయే చ త్వామను । తేభ్య శ్చాయం
 పిండః తస్మైతే స్వధానమః । ప్రపితామహగోత్రశర్మక రూపయేచ
 త్వామను । తేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మైతే స్వధా నమః । ఏతత్తే
 మాతఃగోత్రేదాయరూపేయాశ్చ త్వామను । తాభ్య శ్చాయంపిండః
 తస్మైతే స్వధానమః । పితామహి గోత్రే...నమః । ప్రపితామహి
 గోత్రే...నమః । ఏతత్తే మాతానునా గోత్రశర్మక రూపయేచ త్వా
 మను । తేభ్యః = పిండః । తస్మైతే స్వధానమః । మాతాఃపితామహా
 గోత్రశర్మక...నమః । మాతాః ప్రపితామహా గోత్ర...నమః । ఏతత్తే
 మాతామహిగోత్రేదాయరూపేయాశ్చ త్వామను । తాభ్య శ్చాయం

పిండఃతస్మైతేస్వధానమః । మాతాఃపితామహిగోత్రే = నమః । మాతాః
 ప్రపితామహిగోత్రే = నమః ద్వి మాతృకస్య ఏతద్వాం మాతరా ।
 గోత్రే దాయక్యా రూపే యాశ్చయవామను । తాభ్య శ్చాయం
 పిండః తస్మైతేస్వధానమః । బహుమాతృకస్య । ఏతద్వోమాతగో
 త్రతాదాయోరూపాయాశ్చనోను । తాభ్య-నమః । ద్విపితామహీ
 కస్య । ఏతద్వాం పితామహాభ్య గోత్రేదాయక్యా రూపేయాశ్చవా
 మను । తాభ్య- నమః । బహుపితామహీకస్య । ఏతద్వఃపితామహాభ్య
 గోత్రతాదాయోరూపాయాశ్చనోను । తా- నమః । ద్విప్రపితామహీ
 కస్య । ఏతద్వాంప్రపితామహాభ్యగోత్రేదాయక్యా రూపేయాశ్చ యు
 వామను । తాభ్య...నమః । బహుప్రపితామహీకస్య । ఏతద్వః ప్ర
 పితామహాభ్యగోత్రతాదాయోరూపాయాశ్చనోను । తాభ్య శా
 యం = నమః । మార్జయంతామహిసర్వత్ర సుండా యిత్వా । యేన్న

వోతేతిపితృపిండానువస్థాయ । యేచవోతేయేచాస్మా స్వాశగ్ం
 సంతే । యాశ్చవోతేతిమాతృపిండా । యాశ్చవోతే యాశ్చ
 స్మాస్వాశగ్ంసంతే । తేచవహంతామితి పితృపిండా । తేచవహం
 తామ్ । తాశ్చవహంతామితి మాతృపిండా । తాశ్చవహంతామ్ ।
 తృప్యంతుభవంత ఇతిపితృపిండా । తృప్యంతుభవంతః । తృప్యంతు
 భవత్యితిమాతృపిండా । తృప్యంతు భవంత్యః । తృప్యతతృప్యత
 తృప్యతేతీనర్వేషామువస్థానమ్ । తృప్యతతృప్యతతృప్యత । పుత్రా
 న్పుత్రా నభిత్తర్పయంతీ త్యృచాత్రిః ప్రసవ్యపిండా పరిషంచతి ।
 పుత్రాన్పుత్రా నభిత్తర్పయంతీ రాహోమధుమతీ రిమాః । స్వధాం
 పితృభ్యో అమృతం దుహంతా ఆహ దేవిరుభయాగ్ స్తర్పయంతుః పరి
 షిచ్య । న్యుబ్జపాత్రాణి । యస్మింశ్చ పిండార్థ మన్నం గృహీతంతద
 పిన్యుబ్జమ్ । ఉత్తరః తృప్యత తృప్యత తృప్యతేతియజరనవానంత్యవ
 రార్థ మావర్తయిత్వా । తృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృ
 ప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యత । పోక్ష పాత్రాని ద్వంద్వ మభ్యుదా
 హృత్య । ఉత్తరేణ యజమా శేషస్య గ్రాసవరార్థంప్రాశ్నీయాత్ ।
 ప్రాణేనివిష్టోమృతం జహూమిబ్రహ్మణీమ ఆత్మామృతత్వాయ । ప్రా
 శ్నాచమ్య । శిష్టే రిష్టే ర్భంధుభి స్సహ భుజ్జీత ॥ సమాప్తమ్.

అథ పుత్త్రదానప్రయోగః.

శ్లో॥ యశ్చివో...మహాజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య...ర్థం మమపితౄ
 ణాం శాశ్వతిపుణ్యలాభ ఫలాపాప్తివ్వారా క్రీపరమేశ్వర పీతృర్థం

ఐహికాముష్మికఫల సిద్ధ్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...
 పుణ్యాహవాచనంకరిష్యే || ఆదానర్విఘ్నం... గణాధిపతిపూజాం
 కరిష్యే || గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంవాచయిత్వా || ఏవం...ర్థం
 మమపితౄణాం శాశ్వత...ర్థం పుత్రదానాఖ్యంకర్మకరిష్యే || తదంగ
 దంపతిపూజాంకరిష్యే || శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య బ్రాహ్మణ
 స్య ఇదమాసనం...మస్తు || అథనూతనవస్త్రాణివద్యాత్ || అథపుత్ర
 దానసమయేమహాసంకల్ప మంత్రీపతనంకుర్యాత్ || తనబీజసముత్ప
 న్నం సర్వాలంకారసంయుతమ్ | ఐహికాముష్మికార్థాయ పుత్రందే
 హివరంమను || ఇతియాచయేత్ || అథదాతా || శ్లో || మమబీజసముత్ప
 న్నః సర్వాలంకారసంయుతః | ఐహికాముష్మికార్థాయ తుభ్యందత్తో
 మయాసుతః || ఇంద్రాగ్నియమనైర్మతి వరుణానిలయక్షిపాః | ఈశా
 నోబ్రహ్మవిష్ణూచ సాక్షిణోభాస్కరాదయః | విశ్వంభరాస్సర్వభూ
 తా సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః || మమపుత్రంకుమారంశ్రీమహావిష్ణుప్రీ
 తిం కామయమాన...నమమ || దేవస్యత్వా...ప్రజాపతయే పుత్రమ్ |
 దానసాద్గుణ్యార్థం సువర్ణపూర్వకందక్షిణాండద్యాత్ || శ్లో || సాక్షిణ
 సోమరుద్రాద్యా భాస్కరశ్చసచాద్రమాః | ఇమంకుమారమదదాం
 పరలోకసుఖేచ్ఛయా || పుత్రదానప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ దత్తహామము.

ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం అపుణ్యస్య మేస్వీకృత్య పుత్రస్యపు
 త్రత్వసిద్ధిద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం దత్తహామాఖ్యం కర్మకరి
 ష్య మాణస్తదంగ త్వేనతదాదా శుద్ధ్యర్థం...పుణ్యాహవాచనం కరి
 ష్యే || గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా || మాతేకు
 మారమితికుమారం మాతురంకఆదాయ || మాతేకుమారగ్గోరక్షో
 ...గృహే || అయంకుమార ఇతిమాతుర్దక్షిణగ్గస్తనంప్రతిధాప్య | అ
 యంకుమారో...యనోబలమ్ | తతఃఅష్టదిక్పాలకబ్రహ్మదిపంచపాలక

పూజాచక్రుర్యాత్ ॥ ఏవం...ర్థం విహికానుష్ఠితఫలసిద్ధ్యర్థం దత్త
 మంగళిష్యే ॥ విధిప్రకారేణ అగ్నిముఖంకుర్యాత్ ॥ తత్రవల్పాత్ర
 ప్రయోగః ॥ ఆజ్యభాగాంశేఽన్వారభాయాం ప్రాతరగ్నిమితి ఏప్తా
 ఽజ్యాహుతీర్హత్యా ॥ ౧ ॥ ప్రాతరగ్నిం ప్రాతరిన్ద్రగ్ం హవామహేప్రా
 తర్ద్రితావరుణా ప్రాతరశ్వినా ॥ ప్రాతరభగం పూషణం బ్రహ్మణస్ప
 తిం ప్రాతసోమ ముతర్దుదగ్ం హవేమన్వాహా ॥ అగ్నిండమిత్రావ
 రుణాశ్వభగపూషబ్రహ్మణస్పతిసోమదుదేభ్య ఇదమ్ ॥ ౨ ॥ ప్రాతర్జితంభ
 గముగ్ం హవేమవయం పుత్రమదిత్యోవిధర్తా ॥ ఆధశ్చిద్యం
 మన్యమానస్తురశ్చిద్రాజా చిద్యంభగం భక్షిత్యాహస్వాహా ॥ భగా
 యేదమ్ ॥ ౩ ॥ భగప్రణేభగసత్యరాధోభగేమాంధియముదన్దదన్నః
 భగప్రణోజనయ గోభిశ్చైర్భగప్రవృభిర్నవన్త సన్యమస్వాహా ॥
 భగాయేదమ్ ॥ ౪ ॥ ఉతేదానీంభగవన్తసన్యమోతప్రపిత్వ ఉతమధ్యే
 అహ్నమ్ ॥ ఉతోదితామసున్దంతూర్యన్యన్తయందేవానాగ్నిసుమతౌ
 సన్యమస్వాహా ॥ భగాయేదమ్ ॥ ౫ ॥ భగవన్తభగవాగ్ం అస్తుదేవాగ్నేనన్త
 యంభగవన్తసన్యమతన్త్యాభగసర్వజ్ఞోహవీమి సనోభగపురన్త
 భవేహసన్యహా ॥ ౬ ॥ భగాయేదమ్ ॥ సవద్వరామోషసానమన్తదధి
 క్రావేన్తశుచయేప్రవాయ ॥ అర్వాచీన్దవసుషదన్తభగన్తోరథమివాశ్వ
 వాజినావహన్తసన్యహా ॥ భగేభ్యోవాజిభ్య ఇదమ్ ॥ ౭ ॥ అశ్వావత్తీన్
 మతీర్నిఉమాసోవీరవత్తీస్సదముచ్చన్తభద్రదాః ॥ ఘృతం దుహానావిశ్వ
 తః ॥ క్రపీనా యూహన్తాతస్వస్తిభి స్సదాన్తసన్యహా ॥ ౮ ॥ వాజిభ్య ఇద

మ॥ అగ్నయశ్చదమ్ ॥ రుద్రాయ తంతిచరాదేదమ్ । అస్యకర్మణః
 హోమప్రతిస్థాసి ధ్యేధ్యధ్యధ్యధికామః జయాదివహోమంకరిష్యే॥ ౧౦
 చిత్త చన్వాహ... జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనం శే...నమమ॥ అథనామక
 రణంకేచిత్కుర్వంతి ॥ అంగాదంగాదితి ద్వాభ్యామభివంత్య ॥ అం
 గాదంగా...మి॥మూర్ధన్యవప్రణామమ్॥ అంగాదంగా...మి॥ ఆభ్యుదయ
 కంకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ బ్రాహ్మణాభోజయేత్ ॥
 ఇతి దత్తహోమ సమాప్తః.

అథ కడళీవివాహః

అథాతః కడళీవివాహవిధిం వ్యాఖ్యాస్యమః॥ బ్రాహ్మణైస్స
 హవరః కడళీసమీపంగత్వా॥ స్నాత్వాఽచమ్యగణపతి మభ్యర్చ్య
 పుణ్యాహంకుర్యాత్ ॥ వృక్షమూలే వేదికా నిర్మాయత ద్వేదికామధ్యే
 ఆశకపరిమిత శ్వేతతండుగోపరికడళీం సగంధావ్యవంశగవ్యేన శుద్ధో
 దకేన ఆహోహిస్తామయోభువణితితిస్పృభిఃపవమానసూక్తేనాద్భిరూ
 ర్జయిత్వా॥ వస్త్రసూపణాదిసర్వాలంకారైరలంకృత్య । కడళీవివా
 హాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ ఇతినంకల్ప్య ॥ అనుహవమితిమంత్రాపఠిత్వా
 పాదాపత్యశ్య॥ ఆచమ్య॥ రక్షాబంధం యజ్ఞోపవీతం కన్యావరణం
 వినాగారీపూజించ బృహత్సామేతి కదళ్యాంకంకణంబద్ధ్యా । మహా
 సంకల్పముచ్ఛార్య॥ సప్తేగోత్రాయ పౌత్రాయ పుత్రాయ వరాయ
 కదళ్యాం గోత్రనామ్నానివర్జయిత్వా॥ కడళీనామ్నామిమాంకన్యామ్
 ప్రతిపాదయా మీతి తతోవరస్తుముక్తామవేదేభ్యో యజ్ఞశేషఘ్నా
 న్మంత్రా జపిత్వా॥ అథ వరమిత్యాది ఓంకల్పయ తేత్యంతం జపేత్ ।
 తత స్సుముహూర్తేన్వయం దృష్ట్వేత్యాది పఠిత్వాకపిలావాచనాది
 బ్రహ్మగంధి పర్యంకుర్యాత్ ॥ లాజహోమం వినాప్రధానహో
 మంకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వచనంకారయేత్ । అత్రతండుల వస్త్రద్వయన
 హితవధూ మలంకారసహితా మాచార్యాయదద్యాత్ । పృథివీగ

చ్చేతి తత్సూక్ష్మకదలీమన్యత్ప్రీత్యాప్యనభేదంశ్యతేత్ । సాత్వాచమ్య-
గోదానాదీసుహదానాని కుర్యాత్ । శూర్పనాయన దానంచద-
ద్యాత్ ॥ ఏవమేవార్కవివాహః॥

సామాన్యశీః

మమాగ్నే వసోచిహవే వ్యస్తుచయం త్వేంధానాస్తనువం
పుషేమ మహ్యం నమంతాం ప్రదిశే శ్చేతస్తస్వయాధ్యక్షేణ
పృతనా జయేను । మమదేవా విహవేసంతు సర్వ ఇంద్రావంతో
మరుతో విష్ణురగ్నిః । మమాంతరిక్ష మురు గోప మస్తు మహ్యం
వాతః పవతాం కామే అస్మిక్ మయిదేవాద్రవిణ మాయాజంతాం
మయ్యాశీ రస్తు మయిదేవాహూతిః । దైవ్యావహతారావనివంత
పూర్వేర్విష్టాస్సామతనువా సువీరాః । మహ్యం యజంతు మను
యాని హవ్యాకూతి స్సత్యా మనసో మే అస్తు ఏనోమానిగాంకత
మచ్ఛసాహం విశ్వే దేవాస్తో అధివోచతామే దేవీష్వడుర్వీ రురుణ
కృణోత విశ్వే దేవా స ఇహ వీరయధ్వమ్ । మాహస్మహిప్రజయా
మాతనూభిర్మారథామ ద్విప్రజేనోమరాజా । అగ్నిర్మన్యంప్రతి
నుదన్బురస్తాదదభ్యోగోపాః పరిపాహి నస్తస్త్వం । ప్రత్యంచోయంతు
నిగుతః పునస్తేమైషాంచితం ప్రబుధావినేశత్ । ధాతా ధాతృణాం
భువనస్య యస్పతిదేవగ్ం సవితార మభిమాతృషాహమ్ । ఇమం
యజ్ఞమశ్వినోభాబృహస్పతిదేవాః సాంతుయజమానం వ్యథాత్ ।
ఉరువ్యచానోమహిష శ్శర్మయగ్ంనదస్మిక్ హవేపురుహహూతః పురు

ము । సనః ప్రజామైహార్యశ్వ మృతయేంద్ర మానోరీరిషుః మాప
 రాదాః । యేనస్సపత్నా అపతే భవంత్యింద్రాగ్నిభ్యా మవబాధా
 మహేతాన్ । వననోరుద్రా ఆదిత్యా ఉపరిస్పృశం మోగ్రంచే తార
 మధిరాజ మక్రత్ । అర్వాంచమింద్రమముతోహ వామహేయోగోజ
 స్థనజిదశ్యజిద్యః । ఇమంనో యజ్ఞ విహవేజవ స్వాస్యకుర్మోహరి
 వోమేదినంత్యా॥ ఆశుశ్చిశానోవృషభోనయుధోమనామసఃక్షోభణ
 శ్చౌషణినామ్ । సంక్రిందనోనిమిషవకవీరశ్చతిగ్ంసేనాఅజయత్సాక
 షాద్రః । సంక్రిందనే నానిమిషేణ జిష్ణునాయుతా రేణదుశ్చ్యవనేన
 దృష్ట్యానాతదింద్రేణజయతతత్సహస్వంయుధోనరఇషుహస్తేనవృష్టా
 సఇషుహస్తేననిషంగి భిర్వశీసగ్గస్త్రస్తాసయుధ ఇంద్రోగతేన । సగ్ం
 స్పృష్టజిహ్వోమహాబాహుశ్చర్ధ్వర్ధ్వధన్వాప్రతిహితాభిరస్తా । బృహ
 న్నతేపరిదీయారథేనరక్షోహమిత్రాగ్ంఅపబాధమానః । ప్రభంజ
 తేనాఃప్రమృణోయుధాజయన్న సాకమేధ్యవితారథానామ్గోత్ర
 భిదం గోవిదంవజ్రబాహుం జయంత మజ్జప్రమృణంత మోజసా ।
 ఇమగ్ంసజాతా అనువీరయధ్వమింద్రగ్ం సఖాయోఽనుసగ్ంరభ
 ధ్వమ్ । బలవిజ్ఞాయస్థవిరఃప్రవీర స్సహస్వావాజీనహమానఉగ్రః ।
 అభివీరో అభిసత్వాసహజా జైత్రమింద్రరథ మాతీష్ గోవిత్ ।
 అభిగోత్రాజి సహస్రాగాహమానో దాయోవీరశ్చతమశ్చురింద్రః ।
 క్షుశ్చ్యవనశ్చుతహాహదయుధోస్సాకగ్ంసేనాఅవతు ద్రయుశ్చు ।

ఇంద్రులసాం నేతాబృహస్పతి ర్దక్షిణా యజ్ఞః పురవీతునామః । దేవ
 సేనానా మభిభంజతీనాం జయంతీనామంకుతో యంత్యగే । ఇన్ద్రస్య
 వృష్ణోవరుణస్య రాజ్ఞాదిత్యానాం మరుతాగ్ం శర్ధక్ష్మగమ్ । మహా
 మనసాంభవనచ్యవానాం ఘోషోదేవానాం జయతా ముదస్థాత్ ।
 అస్మాకమింద్ర సేమృతేషు ధ్వజేష్వస్మాక యా ఇషవస్తా జయంతు ।
 అస్మాకం వీరాక్షత్రేభవం త్వస్మానుదేవా అవతాహవేషు । ఉద్ధ
 గ్నయమఘవన్నాయుధాన్యత్సత్త్వనాం మామకానాం మహాగ్ంసి
 ఉద్వృతహా హాజినాం చాజినా న్యుద్రాభానాం జయతా మేతు
 ఘోషః । ఉప్రపేత జయతానరస్థిరావస్సంతు బ్రాహమః । ఇంద్రో
 వశ్శర్మయచ్ఛత్వనాథృష్యాయథాసథ । అవస్మష్టాపరా పతశరవ్యే
 బ్రహ్మసగ్ం సిత - గచ్ఛామిత్రా స్పృవిశమైషాం కంచనచ్ఛిషః ।
 మర్మాణితేవర్మభిశ్చాద్ధయామిసామస్త్యా తాజామృతేనాభివస్తామ్ ।
 ఉరోర్వరీయో వరివస్తే అస్తుజయంతం త్వమనుమదంతు దేవాః ।
 యత్రబాణాస్సంపతంతి కుమారావిశిఖాఇవ । ఇంద్రోనస్త్రవృత్ర
 హవిశ్వాహాశర్మయచ్ఛతు ॥ ఇతిహామన్యాశీః ॥

అథ చంద్రగ్రహణహామము.

ఆచమ్య...వవం...ర్థం రాహుగ్ర ససామోపరాగప్రయుక్తగ్రహ
 ణహామముకరిష్యే ॥ ఔసాసనాగ్నిం బ్రహ్మలఘుర్వపరిషేచనం
 కృత్వావకం - ద్వే - త్రిణి చత్వారి - ఆప్యాయస్వస...సంగథే స్వా
 హా ॥ సోమా యేదమ్ ॥ సం తే వయాగ్ం సి సముయంతు వాజాస్సంవృ

స్త్రియాణ్యభిమాతిమాహః | ఆస్యామమానోఅమృతాయసోమద్దివిశ్ర
వాగ్ స్మృతమానిధిష్వ స్వాహా || సోమాయేదమ్ || యాతేథామా
నిధివి యాపృథివ్యాం యా పర్వతే షోషధీ త్వపు | తేభ గ్నోవి
శ్వేసుమనా అహేక్షనాజ్ఞా త్సోమ ప్రతిహవ్యాగృభాయ స్వా
హా || సోమాయేదమ్ | ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా | స్వస్తిశ్రద్ధామి
త్యాది నమస్కారః కార్యః || ఇతి చంద్రగ్రహణ హోమాః ||

అథ సూర్యగ్రహణ హోమాః.

ఆచమ్య... ఏవం...ర్థం కేతుగ్రస్తసూర్యోపరాగప్రయుక్తగ్ర
హణ హోమాన్కరిష్యే | ఔపాసనాగ్నింప్రజ్వాత్య || పూర్వపరిషే
చనంకృత్వా | ఏకం...రి | తుణిర్ద్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి
సూర్య | విశ్వ మాభాసి రోచన్తగ్ స్వాహా | సూర్యా యేదమ్ |
ఉద్వయం ..జ్యోతిరుత్తమగ్ స్వాహా || సూర్యా యేదమ్ || ఉద్యుత్యం...
సూర్యగ్ స్వాహా || సూ...దమ్ || చిత్రం...శ్చ స్వాహా | సూర్యా...మ్ |
ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా | స్వస్తిశ్రద్ధా మిత్యాది నమస్కారః ||

జన్మోత్సవమ్.

మాసిమాసిప్రత్యబంధా జన్మక్షే కుహూశనినారసంక్రమణచం
ద్రసూర్య గ్రహణాదిషు జన్మనక్షత్రయోగే జ్వరాదిమహావ్యాధి
పీడాదుం నాలపమృత్యుపరిహారార్థం ఆయుష్య హేమామం కు
ర్యాత్ || స్నాత్వా...చమ్య | శుక్లాంబరధారం ఏవం ప్రీత్యర్థం మమ
కుమారస్య అపమృత్యుపరిహారార్థం ఆయుష్య హేమామాఖ్యంకర్మ
కరిష్యమాణస్త...స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే || ఆదానిర్విఘ్నన
పరిసమూప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజా కరిష్యే || గణపతిమభ్య

ర్వ్యపుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ || తతఃవిధిప్రకారేణ సత్తతోపూర్వక
సవగ్రహారాధనం. మృత్యుంజయదేవతారాధనంచకుర్యాత్ || ఆయు
ష్య హోమార్థం బ్రాహ్మణాయ ఋతిగ్వరణం దద్యాత్ ||

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం మమకుమార వ్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
ఆయుష్య హోమం కరిష్యే || అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదిసర్వం కుర్యాత్ ||
షట్పాత్రప్రయోగః || ముఖాహుతింహుత్వా || ఆయుష్మచ్ఛరోరవ
దానధర్మేణావదా యాయుష్టే విశ్వతో దధదితిపురోనువాక్యామ
నూచ్యాయుదా అగ్ని ఇతి యాజ్ఞయాహుత్వా — సవగ్రహహో
మం మృత్యుంజయ హోమంచ కుర్యాత్ || తతఃజయాదిహోమం
కుర్యాత్ || తతఃయథాశక్తి సవగ్రహదానాని కుర్యాత్ || భూరి
దానం కృత్వా బ్రాహ్మణ భోజయేత్ || ఆశీర్వాదః ||

ఆయుష్య హోమవిధి:

మదనరత్న శాసకః || 1 || ఆయుష్య హోమం కర్తవ్యమి శాసేత్ 2 హంద్విజన్మ
హమ్ కుర్యాత్తుజన్మనత్తత్రేవిషువే సంక్రమే తథా || పార్థమాప్యా మమాయంవా
శ్రిహణేచంద్రిహ్యాయోః | అలంకృత్వాస్వస్తివాచ్యమన్నం దద్యాద్విజాతయే || ఆధా
జ్యోతిగవ్యంతం అవదానస్య సంపదా | ఆనోభద్రాః క్రతవఃత్వచాంచదశకేన తు |
ఇమంతోమ మహాత ఇత్యుచాం పాడశకేనచ | జాతవేదసేత్యుచ్చాహుతేత్సిప్త
కృతంతతః || హోమశేషం సమాప్యాన బ్రాహ్మణా భోజయేత్తతః | స్వస్తివాచ్య
ద్విజానన్నై ధేనుం దద్యాచ్చదక్షిణామ్ | ఇత్యాయుష్యహోమః ||

ఆయుష్య హోమము.

యోబ్రహ్మబ్రహ్మణోజ్జహర ప్రాణైశ్చిరః కృత్తివాసవినాకే
ఈశోనో దేవస్సన ఆయురదధాతుః | సైజ హోమ హవిషాఘ్న
తేనస్వాహా || ఈశానాయేదమ్ || ౧ || విభౌజమాన స్సరిరన్యమధ్యా
ద్రోచమానో ఘర్షణరుచిర్యతగాత్ | సమృత్యుపాశా దక్షనుద్య
ఖూర్తాదిహాయుషేణోఘ్నమత్తుదేవస్వాహా || ఘర్షణరుచయ ఇదమ్

బ్రహ్మజ్యోతి బ్రహ్మకర్తృ ముగర్తృగయమాదధాత్పురుషాశంజయ
తమ్ । నువణా రంభగ్రహమర్కమగ్నాతిమాయుషే వదయామౌ
మృతేనస్వాహా ॥ బ్రహ్మజ్యోతిష ఇదమ్ ॥ 3 ॥ శ్రియః లక్ష్మీహాపలా
మంభికా గా వప్తిం జయ్యామి ద్రసేనేత్యుదాహుః । తాంవిద్యాం
బ్రహ్మయోనిగ్ంసరూప్రామిహాయుషేతర్పయామౌమృతేనస్వాహా ॥
బ్రహ్మయోనయ ఇదమ్ ॥ ౪ ॥ దాతౌయణ్యస్సర్వయోస్మిన్నయోస్యస్స
నాస్రశోవిశ్వరూపా విరూపః । నస్తూనవస్సపతయస్సయాధ్య ఆయు
షేణోఘృతమిదంజప్తంతాగ్ స్వాహా ॥ దాతౌయణీభ్య ఇదమ్ ॥ ౫ ॥ డి
వ్యాగణబహురూపాః పురాణా ఆయుచ్ఛిదోన పృబుధ్నంతు వీరాః
తేభ్యోజహౌమి బహుధాఘృతేనమానః ప్రజాగ్ం రీరిషామౌ
తవీరాస్వాహా ॥ దాతౌయణీభ్య ఇదమ్ ॥ ౬ ॥ ఏకః పురస్తాద్య ఇదం
బభూవ యతో భుభూవ భువనస్యగ్రోపాః । యమప్యేతి భువనం
సాంపరాయే ననోహవిర్భుతమిహాయుషేత్తు దేవస్వాహా ॥ ఈశా
నాయ బ్రహ్మణ ఇదమ్ ॥ ౭ ॥ వషూన్రుదానాదిత్యాన్మరుతోఽథస్తాధ్యా
న్నభూన్యతౌగంధర్వాగ్ం పిశ్యాగ్ంశ్చవిశ్వా ॥ భృశౌ
స్తర్వాగ్ంశ్చాంగిస్తోఽథస్తర్వాఘృతగ్ం హుత్వా స్యాయుష్యా
మహాయామశశ్వత్ — వస్వాదిభ్య ఇదమ్ ॥ ౮ ॥ విష్ణోనో అస్తమ
శ్శమయచ్ఛసమాప్త్య । ప్రతేధారా మధుశ్చుత ఉత్సౌదుగాత్రే
అక్షితమ్ — విష్ణవ ఇదమ్ ॥ ౯ ॥ ఇత్యేకాహుతిరంతే ॥

ఆయుష్కములైనవారు వారివారిజన్మనకు త్రమునందు జన్మతినిపించును కూర్
కాలంబులలోను ఈయాయుష్యహోమమును చేయుచు వచ్చినవారు ఆయుర్వృద్ధిగల్గి

కర్మలైనను-తుదకు సంకర్షణమున కొకతూరి యైనను తనపుట్టినిదినమునాడుచేయుట
మిక్కిలి మంచిదనినలితార్థము- శ్రేయాభివృద్ధికొఱకుబ్రాహ్మణసమారాధనము - నవ
గ్రహదానములు మొదిలగునవి జరుపుట శ్రేయాభివృద్ధి,

అథ జన్మోత్పవవిధి:

వర్షదినే అథవా జన్మనక్షత్రేకుమారం ఆదౌ మంగళస్నానం
కార్యం । నూతన కటిసూత్రం వస్త్రంచ ధారయిత్వా అలంకృత్య-
విధిప్రకారేణ గణపతిమభ్యర్చ్యపుణ్యాచాంచయిత్వా॥ స్వజన్మ
నక్షత్ర నవగ్రహపూజాంచకృత్వా॥ తతః ఆయుస్సుక్తపఠనం-తతః
ఆయుస్సుక్త హోమంచకుర్యాత్॥ ఆశీర్వాదః ఇత్యబ్దపూస్త్విత్సవః
అథ వివాహాద్యగ్ని నాశే ప్రాయశ్చిత్తమ్.

వివాహాద్యగ్ని నాశే ప్రాయశ్చిత్తమ్॥ జౌహవనారంభశేషహో
మయోర్మధ్యే అగ్ని నాశే దశరాత్రమధ్యే జాతకర్మాగ్ని నాశేత్రా
త్ర మధ్యే ఉపనయనాగ్ని నాశేచక్రమేణ వివాహాగ్ని సంధానంజాత
కర్మాగ్ని సంధానం ఉపనయనాగ్ని సంధానం కరిష్యతిసంకల్ప్య॥ అప
వతాఅసురాః॥ శన్నో దేవీరితి న్వాభ్యాంతద్భస్మప్రోక్ష్య॥ అయంతే
యోనిరితితద్భస్మ సమిధిసమారోప్య । మథితాగ్నా వివాహశ్చేన్మ
థితాగ్నిమ్ । శ్రోత్రియాగారాదాహృతేగ్నా వివాహశ్చే చ్చో
త్రియాగారాదాహృతమగ్నిమ్॥ జాతకర్మోపనయనయోర్లాకికాగ్నిం
ప్రతిష్ఠాప్య । ఆజహ్వనః ఉద్బుధ్యస్తేతి ద్వాభ్యాంతాం సమిధ మ
గ్నా వాధాయ పరిస్తీర్య । ఆజ్యందర్శ్వం చసంస్కృత్య - పరిషిచ్య॥
అయా శ్చాగ్నే - అగ్ని హోమాతా - ఇతిద్వాభ్యామ్ - బ్రాహ్మణ
ఏక హోమతేత్యనువాకేన దశభిః-మనోజ్యోతిః - యన్మ ఆత్మనో
మిందా- పునరగ్ని రితి తిస్మభిః - భూరగ్నయే - భూరన్న మగ్నయే-
భూ రగ్నయే చేత్యనువాకత్రయేణప్రతిస్వాహాకారం- వ్యస్తాభిస్సమ
స్తాభి ర్వాహృతిభిః- అనాజ్ఞాత మిత్యాదిభిశ్చహుత్వా- పరిషిచ్య,

తంత్రం శేషం సమాపయేత్ - ఇతి వివాహాద్వయాగ్ని నా శేప్తాయశ్చిత్తమ్॥

బౌపాసనాగ్నిద్వయసంసర్గప్రాయశ్చిత్తమ్.

ద్యయో రాపాసనాగ్నోన్యస్సంసర్గే, తమగ్నిం వ్యాపియ
గవత్ - అయం తేయో నిరితిద్యయో స్సమిధోస్సమారోప్యతమగ్నిం
ద్వేధావిభజ్య - మమ్మాయమంశోమమాయ మం ఇతి ద్యావప్రిత్యే
క మభిమత్య - స్వస్మిన్ స్వస్మిన్నగ్నాన్వం స్వాంసమిధమ్ । ఆజ
హ్వనః ఉన్మభ్యస్వేతి ద్వాభ్యామాధాయ పూర్వహోతాస్వాంశే
అగ్నయే వివిచయే స్వాహేతి హుత్వా - ప్రాయశ్చిత్తాహుతి జ
హుయాత్ । ఋశ్చద్ధోతా స్వాంశే అగ్నయే పథి కృతే స్వాహేతి హు
త్వా - ప్రాయశ్చిత్తాహుతి జహుయాత్ । తత స్తావభాసహౌవస
మారోపయేతామ్ ॥ బౌపాసనాగ్నే తాకికాగ్ని నాసంయోగే అగ్న
యే వివిచయే స్వాహేతి హుత్వా, పాహిపంచకం ప్రాయశ్చిత్తాహుతి
శ్చ జహుయాత్ ॥ కించ॥ శ్లో॥ బౌపాయనాగ్నాచ వివాహావహన్నా
స్యావానలే సూతికపావకేచ । శాంతిగతే చోపహతేచ నృప్తే శిన్నోదే
వీరత్యద్భిరవోక్త్యభన్మ । తస్మిత్సమారో పణసమిధయంతాం ఆజ
హ్వ ఉన్మభ్యధ్యపదద్వయర్చితా క్యానలేతాం సమిధం ప్రస్థాత్యదద్వా
ద్వరంకా చనమేవమూల్యం । ఆయాశ్చ కంచ హూతా బ్రాహ్మణ
ఏక హూతాదశ । వైవస్వతీచమిందాచమహావ్యాహృతయస్తథా । అ
నంతరమనాజ్ఞాతం వ్యాహృత్య ప్రణవాదికం ।

భార్యద్వయాగ్ని సంసర్గః.

భార్యాయాం ఏద్యమానాయాం ధర్మాధం ప్రజాధాకం వా
పురర్వివాహే కర్తవ్యే పూర్వస్మిన్నగ్నా తాకికాగ్నా ద్వితీయవివా
హ హూతామఃకార్యః । తాకికాగ్నా ద్వితీయాదివివాహా శ్చేత్ తయోర
గ్నోన్యస్సంసర్గం కుర్యాత్ । దక్షిణనామపాశ్వేనాభ్యాం జ్యేష్ఠాకని
ష్ఠాభ్యాం సహ బౌపాసనాగ్ని ద్వయసంసర్గం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ।
ద్వితీయాగ్ని గృహతిష్ఠాప్యహరీర్య ఆజ్యోదర్శించ సంస్కృత్య పరిషిచ్య

కనిష్ఠ భార్య యా అన్యారభః ప్రధానదర్శ్యమితరదర్శ్య ఆజ్యం చతు
ర్థా గృహీత్వా - నమస్తేషే గదలన్యథా యేత్వా స్వధామైత్వా
మాన ఇంద్రాభి త స్వదృష్టావిష్వానః ప్రవాబ్రహ్మక లేవేదస్తుస్వా
హేతిహుత్వా - అయం తేయోనిరితితమగ్నిం సమిధాసమారోహ్య ।

ఆజహ్వనః । ఉచ్ఛృభ్య స్వేతిద్వాభ్యాం పూర్వస్మిన్నగ్నాం సమిధ
మాధాయలగ్నిప్రతిష్ఠాపనాద్యగ్ని ముఖా తే పత్నీ భ్యామన్వారభః ।
యోబ్రహ్మబ్రహ్మణ ఇతి పుతసూక్తేన ప్రత్యాహుతి చతుర్గృహీత
మష్టావాహుతీహుత్వా - అగ్నేరుత్తరతః ప్రతిష్ఠితాదభిఘాతాదన్నా
ద్విరవనాయాఽభిఘార్య - సమితిగ్ం సజ్జల్పే ధామితివాక్య (చతు
ష్టయం) (ద్వయం) ప్రణవాంతముక్త్వా అగ్నే పురీషే త్యృచా

హుత్వా పురీష్య స్త్వమగ్న ఇత్యనువాకాంతం ప్రతిమంత్రంద్వాభ్యాం
వాక్యాభ్యామష్టా దశాహుతిరాజ్యేన హుత్వా స్విష్టకృదా ద్యుపథా
నాంతకృత్వా దక్షిణతో నిషాదితాయ బ్రాహ్మణాయ గాందత్వా ।

అగ్నేః పురస్తాద్దభక స్తంభేషు బ్రహ్మజ్జానమ్ - పితావిరాజామితిద్వా
భ్యాం హుత శేషమన్నం నిదధ్యాత్ । ఏవం సంస్కృష్టేఽగ్నా పుభయోః
పతోష్విః పునవనాదికుర్యాత్ । అథవా సంస్కృష్టాగ్ని విభాగం కరిష్య
ఇతి సంకల్ప్య తమగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య - కరిస్తీర్య ఆజ్యం దర్శించ సంస్కృ
త్య - కరిషిష్య - సప్తశేలగ్న ఇతి పూర్ణాహుతిం హుత్వా అయంతే
యోనిరితితమగ్నిం ద్వయోస్సమిధోద్యుగపదారోహ్య అచ్ఛాగిరోమ
తయ ఇత్యృచాతమగ్నిం ద్వేధావిభజ్య - ఆజహ్వనః - ఉచ్ఛృభ్య స్వేతి
ద్వాభ్యాంతయోరగ్నే సమిధానాధాయ అయాశ్చాగ్నే సీత్యేత
యావ్యాహుతిభిః అనాజ్ఞాతమిత్యాదిభిశ్చ తయోరగ్నేః ప్రత్యేకం
హుత్వా, దక్షిణపార్శ్వస్థేఽగ్నా జ్యేష్ఠాయాః వామభాగస్థేఽగ్నా కనిష్ఠా
యాశ్చ పునవనాదికుర్యాత్ । పూర్వస్మిన్నగ్నాద్విరయవివాహ

శ్రీ సీతారామకల్యాణోత్సవః కుర్యాత్ । బహుపత్నీ కేప్యేన మేవా
గ్నీనాం సంసగం విభాగంచ కుర్యాత్ ॥ స్సమాప్తః.

శ్రీ సీతారామకల్యాణోత్సవః.

హరిః॥౧॥ ఏవం నవమ్యాంనుధ్యాపే శ్రీరామజన్మోత్సవం

కృత్వా । జన్మోత్స వానంతరం కల్యాణోత్స వాచరణ స్యావశ్యక
త్వాత్ - నవమ్యాం రాత్రౌదశమ్యాంనా కల్యాణోత్సవః కార్యః ।

సయథా॥ కదళీ స్తంభైర్వితానతోరణధ్వజపతాకాదిభిః కల్యాణమంట

కునిర్నాయతదంతర్వి నావాహ వేదింకృత్వా రంగవల్ల్యాదిభిరలంకృత్య

తత్రకల్యాణపీఠం సంస్థాప్య తదుపరివస్త్రునిధాయ ప్రస్థపరిమితంతం

దులం నితీ ప్యతదుపరి కలశం సంస్థాప్యతం గోధూమఫలపుష్పాదిభి

రాతూర్య-కౌశేయేన వస్త్రేణాచ్ఛాద్య తదుపరితందులపూరితం

పూర్ణపాత్రం నిధాయ । తస్మిన్ కంకుమాదినాఽష్టదశపద్మం లిఖ

త్వా- తత్రశ్రీసీతారామప్రతిమాం సౌఖ్యేణంప్రాణైః ప్రశిష్టాపితాం

సంస్థాప్య షోడశోపచారైస్సంపూజ్య- కల్యాణోత్సవం కుర్యాత్ । ఆ

శక్తౌపుస్తకంవాసంస్థాప్యతత్రైవసర్వం కుర్యాత్ ॥ తదిత్యం॥ శ్లో॥ ఆధో

చ్యతేచ సీతాయాః పాణిగ్రహణముత్తమమ్ । సర్వకల్యాణజననం సౌ

ఖ్యశ్రీకీర్తివర్ధనమ్ । వివాహాదీవసేప్రాప్తేముహూర్తే దేశికోత్తమః ।

పుష్పగ్రేవస్య దేవ్యాశ్చ బద్ధీయాత్కరకౌతుకమ్ । బ్రాహ్మణాబు

ధూశ్చహూయ ॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచనంచ కు

ర్యాత్ ॥ పూర్వోక్తప్రకారేణ వివాహప్రయోగం కుర్యాత్ ॥ ఆదౌ

సంకల్పవిశేషః॥ ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య- శ్రీభగవత్ప్రీత్యర్థం లో

కసంరక్షణార్థం-శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్న హనుమత్సమేత శ్రీరా

మచంద్రప్రీత్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః... షే॥ త

తఃపత్యబంధనాదిసర్వం వివాహప్రయోగానుసారేణ కుర్యాత్ । ప

రిమాంబాలసంభవే పుస్తకోఽరికల్యాణోత్సవకరణపక్షే॥ మహిషా

రితిమంటపాంతర్భూమింస్పృహ్య ॥ మహిష్యాః పృథ్విచన... భరతు

భిః॥ అభివస్తాసువసనానీతివస్త్రమభిమంత్య॥ అభివస్తాసువసనా +
 దేవసాను॥ ఓషధయః ఇతి తండులూనభిమంత్య॥ ఓషధయః— చార్తయా
 మసి॥ ఆకలశేష్వితి కలశం స్పృష్టా॥ ఆకలశేషుధా...వర్ధతే॥ తస్మిన్
 కుంకుమాదినా విలిఖతాఽష్టదశేషు విమలాదిశక్త్యప్తక మావాహ
 యేత్॥ ఓంవిమలాయైనమః- ఉత్కృష్టాయైనమః- జ్ఞానాయైనమః-
 క్రియాయైనమః- యోగాయైనమః- ప్రహ్వాయైనమః- సత్యాయైనమః-
 ఈశానాయైనమః- మధ్యే అనుగ్రహాయైనమః- ఏవమావాహ్యపూ
 జయిత్వా॥ తతః పాణిగ్రహణవిధిపకా రేణ తత్సంత్రావాచయేత్॥

ఆదా కౌతుకధారణమ్.

అస్య దేవస్య చతుర్దశభువనాధీశ్వరస్య శ్రీమదక్షిణాంధకో
 టి బ్రహ్మాండనాయకస్య జగత్కుటుంబినః సకలలోకజనన్య్యా స్సీతా
 యాశ్చ సాణిగ్రహణాధికారసిద్ధ్యర్థం జగద్రక్షణార్థం ఆదా కౌతుక...క
 ర్మకరిష్యే॥ సువర్ణకౌతుకరిసుగః ధేనానులిక్య॥ అర్చమణ మితి మంత్రే
 నాభిమంత్య॥ అర్చమణా బృహస్పతి మింద్రం దానాయ చోదయ॥
 వాచం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం సవితారం చ వాజినమ్॥ సోమగ్ం
 రాజానం వరుణ మగ్ని మన్వారభామహే॥ ఆదిత్యా విష్ణుగ్ం సూర్యం
 బ్రహ్మణం చ బృహస్పతిమ్॥ విష్ణోర రాటమసీత్యష్టశారమభి మంత్య॥
 విష్ణోర రాటమసి...విష్ణవేత్వా॥ కౌతుకదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానావా
 హనాది షోడశోపచారా సమర్పయామి॥

శ్రీసీతారామకల్యాణప్రవరనిర్ణయః.

యజుర్వేదశాఖాధ్యాయినే వాసిష్ఠమైత్రావరుణ కాండిన్యత్యా
 షేయప్రవరాన్విత వసిష్ఠగోతోద్భవా యతిభువనాధీశాయ అభి
 లాంధకోటి బ్రహ్మాండనాయకాయ తత్త్వాతీతాయ న్నచ్చిదానందమూ
 ర్తయే సూర్యవంశి పావనాయ శ్రీమదిత్వౌకుఃంశోద్భవస్య రఘున

మహారాజవర్మణోనప్రే- అజమహారాజవర్మణః పౌత్రాయ—దశరథ
మహారాజ వర్మణఃపుత్రాయ ॥ శ్రీరామచంద్రవర్మణేనాథాన్నారా
యణస్యకూపవరాయ॥

యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః- ఆంగీరసాయాస్యగౌతమత్యాగ్రే
యప్రవరాన్విత గౌతమసగోద్రోద్భవాం చతుదశశభువనాధీశ్వరీం
అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకాంత త్వస్వరూపిణీ- చంద్రవంశ
ప్రదీపికాంబిమివంకోద్భవస్య స్వర్ణగోమ మహారాజవర్మణోనప్రే॥
హ్రీస్వరోమమహారాజవర్మణః పౌత్రే ॥ జనకమహారాజవర్మణః పు
త్రే॥ శ్రీసీతానామ్నీం సాక్షాల్లక్ష్మీరూపిణీ కన్యామ్॥

ఇమం సీతామమసుతా సహధర్మచరీతవ । ప్రతీచ్ఛచైనాంభ
ద్రంతేపాణింకృష్ణీష్వాప్సపాణినా ॥ పతివ్రతా మహాభాగా ఛాయేవా
నుగతానదా ॥ కన్యాదానసమయే ఆత్మాకన్యావరగోత్రనామాన్యు
క్త్వా ॥ తతః గోదానభూవానాది షోడశమహాదానానికుర్యాత్ ॥ సు
ముహూర్తే మంగళాష్టకాని చూర్ణియాని కరిత్వా ॥ సుముహూర్తే
వధూనరయోచ్ఛిరసిసజిరఃగుడం బక్షిపేత్ ॥ అఘోరచక్షురితి శ్రీరా

మసీతాందృష్ట్వా ॥ అఘోరచక్షు...చతుష్పదే॥ తతస్సీతాంవస్త్ర
భూషణాదిభిరలంకృత్య । తతఃమాంగల్య తంతునానేతి మంగళసూ
త్రంకంఠేబధ్నాతి ॥ మాంగల్యపూజాం కృత్వా ॥ మాంగల్యతంతు
నానేనజగజ్జీవన హేతునా । కంఠేబధ్నామిసుభగేనాజీవ శరదశ్శతమ్॥
ఇతిమంగళసూత్రంబధ్నాత్ ॥ తతఃఏకస్మిన్ స్వర్ణాదిపాత్రే ప్రస్తపరిమిత
మంగళాచారతండులంకనధాయ॥ సప్పుతేనక్షీరేణ శ్రీసీతారామయో
రంజయ్యదుపస్తీర్యద్విస్తండులనోప్య ద్విరభిఘాత్య బ్రాహ్మణైర్వై
ష్ణవైస్సహకపిర్గాస్తారయేత్ ॥ దక్షిణాఃపాంతు భూషణేయంచా
స్తుపుణ్యంవరతాగ్ంశాంతిరస్తు । పుష్టిరస్తు । తుష్టిరస్తు । వృద్ధిరస్తు ।
అవిఘ్నముస్తు । ఆయుష్యముస్తు । ఆరోగ్యముస్తు । ద పత్యోనాకము

జన్మనక్షత్రేతభిషక్కునర్వసూనక్షత్రే శనిచంద్రగ్రహే - వరుణాదిత
 దైవతేనహసామేన క్రియేతాగ్ం శాంతిరస్తు ప్రజాపతిః స్త్రియాం
 యశః... ప్రజామేకామస్సమృధ్యతాం || ఇతివధూవరయోశ్చిరస్యక్ష
 తారోపణంకృత్వా || ప్రశవోమేకామస్సమృధ్యతామ్ | యజ్ఞోమే...
 తామ్ || ద్వితీయంశృతీయంమంత్రవత్కృత్వా తూష్టించతుర్థమ్ || ఏవ
 మక్షతారోపణంకృత్వా యోవైతామితి బ్రహ్మగ్రంథింకుర్యాత్ |
 యోవైతా...దదుః || అనంతరంశ్రీసీతారామయోః కల్యాణోత్సవప్ర
 యుక్తహోడశోపచారపూజాంకృత్వా మహానీరాజనందద్యాత్ || ఏవం
 కల్యాణోత్సవంకృత్వా - తత్పీఠకలశవస్త్రసహిత శ్రీరామప్రతిమాం
 వాచకాయాచార్యాయవాదద్యాత్ || బ్రాహ్మణానంతోషయేత్ ||
 ఇతి శ్రీసీతారామకల్యాణోత్సవస్సమాప్తః. చ|| ౮||

శ్రీసీతారామ కళ్యాణసర్గ విషయః.

సీతావివాహసంగేతుపర్యమానే సదానరైః | ఆచార్యస్తు
 సుసంపుజ్యస్తథాజ్ఞేయ్యద్విజనత్తమాః || సీతాసమేతప్రతిమాం
 రాఘవస్యస్వశక్తితః | జాంబూనదమయ్యాంకృత్వా వాంఛితార్థస్య
 సిద్ధయే | నిధాయపూర్ణాం శేశుభ్రవస్తీణవేష్టితే | యథావిధిసుసం
 పూజ్యసద్భక్త్యాఽపీణాయుతమ్ | ధరణీగర్భసంభూతేధరణీధరవల్లభే
 ధరణీమేప్రయచ్ఛాశుప్రీత్యాభవశుచిస్మితే || కౌసల్యాగర్భసంభూత
 భూభారోత్తారణాయచ | ప్రతిమాదానతుష్టస్స వాంఛితంయచ్ఛ
 రాఘవ || మంత్రద్వయంసముచ్చార్యదద్యాద్వక్త్రోద్విజన్మనే | ఏవం
 సంపూజ్యవిధివద్వక్తారంశ్రావణిస్తుధీః || తతోవిష్కానమభ్యర్చ్య
 సర్వానిష్టాస్తుభోజయేత్ | విత్తశాత్యమకృత్వైవ తాత్వైవా
 తాధయేన్ముదా || ఏవంకృత్వానరోభక్త్యా తతః శ్రవణమారభేత్

తస్యపుణ్యఫలంవాహంవక్తు శక్తోముసీశ్వరః॥ కిమత్రబహున్తోక్తేననవై
రామోభవేద్భవమతి॥ ఇతి శ్రీరామాయణ మాహాత్మ్య సారసంగ్ర
హేచ్ఛక్తమ్ ॥

అథ పుత్రికామేష్టిప్రయోగః.

అయ్యా! పుత్రిసంతానము కలుగనిపక్షమందు ఈప్రయోగముజరుపుటవలన
దంపతులకు నుభవదంబగుపుత్రిప్రదంబగును. ఋతుకాలమునకాఁగదినమునందు
భార్యతోనభ్యంగముచేసికొని పిమ్మటఈప్రయోగముశక్త్యనుసారముజనుపనిలయును.

ఆదాదీపారాధనంకృత్వా॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం...నమః॥
ఆచమ్య...వవం...ప్రీత్యర్థంచమ ఇహమనోభీష్టసిద్ధ్యర్థం వంశాభివృ
ద్ధ్యర్థంపుత్రికామేష్టినామకం కర్మకరిష్యమాణః...స్వస్తిపుణ్యాహ
వాచనంకరిష్యే॥ ఆదానిర్విఘ్నన...గణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ విధి
ప్రకారేణ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకుర్యాత్ ॥ ఆచమ్య...ప్రీ
త్యర్థం పుత్రిప్రాప్త్యర్థం పుత్రికామేష్టిం కరిష్యే ॥ తతః అభ్యుద
యార్థంనాందీనమారాధనం కుర్యాత్ ॥ అథప్రాగ్దేశే మంటపమా
సాద్య॥ తత్రనూతనవస్త్రంపరిస్తీర్య॥ తదుపరియథాశక్తితండులాన్ని
క్షీప్య ॥ తత్రబ్రహ్మవిష్ణురుద్రకలశా తదుపరినూతన వస్త్రాణినిధా
య॥ ఆచమ్య...ర్థంబ్రహ్మాది మంటపదేవతాహ్వానంకరిష్యే ॥ ఆదా
గణపతిమావాహ్య॥ గణాధిపతిమా...సాదనమ్॥ గణాధిపతిమా...మి॥
బ్రహ్మదేవానాం + రేభః॥ బ్రహ్మణమా + మి॥ ఇంద్రవిష్ణు + సురేశ
విష్ణుమా + మి॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే + హృదే॥ కుద్రమా + మి॥
పూర్వోక్తప్రకారేణ నవగ్రహారాధనంకుర్యాత్ ॥ తతఃఅష్టదిక్పాలక
పూజాంచకృత్వా షోడశోపచారపూజాంచ కుర్యాత్ ॥ అత్రక్షీరా
న్నంనివేద్య॥ తతఃరుద్రాభిషేకంకుర్యాత్ ॥ తతఃకులదేవతా పూజాం
చకుర్యాత్ ॥ పిమ్మటహోమామప్రకరణము వ్రాయుచున్నాను.
శ్రేష్ఠమైవ తెల్లనిగోవుయొక్క ఊరములనుసంపాదించి పిమ్మటఅటువది

ముష్టలగునట్లుగా తండులములు నొకచాత్రలో నుంచి పిమ్మటప్రో
క్షించి క్షీరముతో ముందు ప్రతిష్ఠ చేయబోవు పత్రికాగ్ని యందు
పచనము చేయవలయును. ఆచమ్య + ప్రీత్యర్థం పుత్రిప్రాప్త్యర్థం పం
శాభిప్రత్యర్థం బ్రహ్మాదినకలదేవతా ప్రీత్యర్థం సమిదాజ్య చగుప్రీహి
భిచతుర్విధ హోమంకరిష్యే || హోమార్థం ఆచార్య బ్రహ్మఋశ్వ
గ్వరణంకరిష్యే || ఋశ్వగ్వరణందన్యాత్ || వృతోస్సికరిష్యామితిప్రతి
పచనమ్ || తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే || విధిప్రకారేణ అగ్నిం
ప్రతిష్ఠాప్య || అత్రషట్పత్రప్రయోగం కుర్యాత్ || అథాజ్యభాగా
నుచాజహోతి || ఏకం + రి || అగ్నయేస్వాహా || ఉత్తరార్థ పూర్వా
ర్థే అగ్నయిదం || ఏకం + రి || సోమాయస్వాహా || దక్షిణార్థ పూర్వా
ర్థే సోమాయేదం || సమంపూర్వేణ - మధ్యేఽగ్నా జహోతి ||
తతస్సృచ్యుపస్తీర్య చరుమధ్యాద్విరవదాయుః | అభిఘాత్యహవిఃప్ర
త్యభిఘారయతి || ఓం ఆతేగర్భో యోనిమేతుపుమా బాణఞివేషుధిమ్ |
ఆవీరోజాయతాంపుత్రస్తేదశమాన్యస్వాహా || అగ్నయిదం నమమః ||
౧ || కరోమి తే ప్రాజాప్త్యమాగర్భో యోనిమేతుతే | అనూనః పూర్ణో
భాయతానుశోణోపితాచధీతస్వాహా || అగ్నయిదం నమమః || ౨ ||
పుమాగ్ స్తేపుష్కో వారితంపుమాసినుజాయతాం | తాసభద్రాణిబీజా
న్యప్తభాజనయంతున్తోస్వాహా || అగ్నయిదం నమమః || ౩ || యానిభ
ద్రాణిబీజాన్యప్తభాజనయంతినః | తైస్త్వంపుత్రాన్విం దస్త్వసాప్ర
సూర్ధేరుకాభవస్వాహా || అగ్నయి...మ || ౪ || కామస్సముధ్యతాం
మహ్యుశుపరాజిత మేవసి | యంకామగ్ కామయేదేన తన్నేవా

సోనమర్థయస్వాహా॥ అగ్నయః ఇదం॥ ౧॥ అగ్ని నైతు పృథమో జీవతా
నాగ్ంనాఽన్యైశ్చ బాం ముఖ్యతు మృత్యువాశాత్ తదయగ్ం రాజ
వరుణోఽను మన్యతాం యథే యగ్ స్త్రీపౌత్ర మఘన్న గో వాతస్వ
హా॥ వరుణా యేదం॥ ౬॥ ఇమా మగ్ని స్త్రీయతాం గాహా పత్యః ప్రబా
హు స్యైవయతు ద్విగమాయుః॥ అశూన్యో వక్తా జీవతా మస్తుమాతా
పౌత్రమానంద మభిషబుద్ధ్యతా మియగ్ స్వాహా॥ వరుణా యేదం॥ ౭
సూతేగ్రహే నిశి ఘోష... సుమనస్యమానాగ్ స్వాహా॥ వరుణా యే
దం॥ ౮॥ అప్రజస్తాం పౌత్రమృత్యుం... ప్రతిముంచామి పాశేగ్ స్వాహా॥
వరుణా యేదం॥ ౯॥ దేవకృతం బ్రాహ్మణ కల్పమానం తేనహా న్మేయో
నిషదః ప్రిశాచాః॥ క్రివ్యాదో మృత్యావనధరా న్పాతయామి ద్విగ
మాయుస్తవ జీవంతు పుత్రా స్వాహా॥ వరుణా యేదం॥ ౧౦॥

నేజ మేష పరాపత.....యః పుష్కరాత్స్వాహా॥ విష్ణవః
దం॥ ౧౧॥ యథేయం కృధినీ మహీతిష్ఠం..... వాయుర్యథాదిశాంగర్భ
వీవం గర్భందధామితేస్వాహా॥ వృష్ట్యా ఇదం॥ ౧౨॥ విష్ణో శ్రేష్ఠేన
రూ..... మాసి సూతవేస్వాహా॥ విష్ణవ ఇదం॥ ౧౩॥ సోమో ధో
నుగ్ం..... దన్యైస్వాహా॥ సోమాయేదం॥ ౧౪॥ తాం పూనశ్చైవ
తమా..... ప్రవా కేను శేధమ్ స్వాహా॥ సూర్యా సావిత్రి ఇదం॥ ౧౫॥
అస్య కర్మణః హోమ ప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం జయాదిహోమం కరిష్యే॥ జ
యాదిహోమం సిష్టకృద్ధోమంచ కృత్వా॥ వధూవరయో హుత శేష

చదుప్రాశనంకు ర్యాత్ | అపశ్యంత్యాః సనస్తా చేకితానం.....ప్రజయా
 పుత్రికామ||౧|| (అగ ద్వితీయం) అపశ్యంత్యా మనస్తాదీభ్యానాగ్
 స్వాయాం.....ప్రజయాపుత్రికామే || ౨ పిశంగభృష్టి మమృణంపి
 చా ఇతిమగత్రేణద్వయాః నాభింస్పృష్ట్యా || తతః గోదాన భూదాన
 మహాదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ || బ్రాహ్మణాదిసర్వేజనాన్
 సంతోషయేత్ | అథ దంపతీ పూజాంచకుర్యాత్ | ఆశీర్వాదః || రా
 త్రౌ దర్భాస్తరణేశయనంకుర్యాత్ |

అథ ఉదక దానమ్.

చైత్రాదినాలుగుమాసములయందును ప్రపాదానమనగా మార్గశులకునియతము
 గజలాదిదానముచే అనంతపుణ్యఫలముకలుగును || శ్లో||మీనాకిర్కటయోర్మధ్యే యావ
 చ్చరతిభాస్కరః | ఫలమేకంతుతోయానాం సువర్ణం కోటిమచ్యతే | అగిప్రమాణ
 ము. ఇది గాక || శ్లో || ప్రపేయం సర్వసామాన్యా భూతేభ్యః ప్రతిపాదితా | ప్రదా
 నాత్పితర సుర్వేతృప్యశుచ పితృమహాః || అనివార్యమితోదేయం జలంమాసచగుప్త
 యం || అనఁగాస్వప్రాణులకు సాధారణము గా నీచలిపండిలియించవలెను, సువిస్త
 పితృదేవతలు తృప్తిపొందుదురు గాన ర మాసముల మవిచ్ఛిన్నముగ నుండవలెను.
 జలదానముచేయలేనివాడు పృథిదిసమందు వారివారిగృహమునకు బిడ్డుజనులకైనను
 జలదానముచేయవలెను || శ్లో || ఏషధర్మఘటోదత్తో బ్రహ్మవిష్ణు శివాత్మకః | అస్య
 ప్రదానాత్సకలామయసంకుమనోరధాః || తా||బ్రహ్మదిసమస్తదేవతా స్వరూపమైన
 ఈ ధర్మఘటము నిచ్చుచున్నానుగనుక నామనోరథములన్నియు సమకూడుఁగాక
 యనియర్థము ఈజలదానమహిమవలన విశేషఫలముకలదని తెలియవలెను.

యాజుషశ్రౌతస్మార్తానుక్రమణికాయాం.

తృతీయభాగ స్సమాప్తః.

(కం|| కం|| వ)

31-3-22

కూశ్మాండవలూమాః.

అచమ్య...ర్థం భూణమాత్యాయాఅర్వాచీనైనోనిర్వరణార్థం
 కూశ్మాండైహోమ్యామి॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ అగ్నింధనాదిషట్పత్రప్రయో
 గంకుర్యాత్॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేముఖాహుతిం
 హుత్వా॥ వక్వాజ్జవలూతి॥ ఓంభూర్భువస్సువః... ప్రచోదయా
 త్స్వాహ॥ సవిత్రఇదమ్॥ ఆజ్యేన॥ భూస్వాహ॥ అగ్నయిదమ్॥
 భువస్వాహ॥ వాయవిదమ్॥ సువస్వాహ॥ సూర్యాయేదమ్॥ ఓం
 భూర్భువస్సువస్వాహ॥ ప్రజాపతయిదమ్॥ యద్దేవాదేవహేళనం
 దేవాస శ్చక్రమావయమ్॥ ఆదిత్యాస్తస్మాన్మాముంచ తర్తస్య
 ర్దేవమామితస్వాహ॥ దేవేభ్యఆదిత్యేభ్య ఇదమ్॥ దేవా జీవన
 క్రామ్యామ ద్వాచాన్మతమూదిమ॥ తస్మాన్న ఇహముంచత విశ్వే
 దేవాస్సజోషస్వాహ॥ దేవేభ్యఇదమ్॥ ఋతేనగ్యావా పృథివీ
 ఋతేనత్వగ్ం సరస్వతి॥ కృతాన్నఃప్రాప్యేనస్తాయ త్కించాన్మత
 మూదిమస్వాహ॥ ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం సరస్వత్యా ఇదమ్॥ ఇం
 ద్రాగ్నిమిత్రావరుణౌసోమోధాతాబృహస్పతిః॥ తేనోముంచం
 త్వేనస్తో యదన్యకృతమారిమస్వాహ॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యాం మిత్రా
 వరుణాభ్యాగ్ం సోమాయధాతేబృహస్పతయిదమ్॥ సజాతశగ్ంసా
 దుత జామిశగ్ం సాజ్జ్యాయస్శగ్ం సాదుతవాకనీయసః॥ అనా
 ధృష్టకదేవకృతంయదేవస్తస్మాత్త్వమస్మాజ్జాతవేదోముముగ్ధిస్వాహ॥
 అగ్నయే జాతవేదస ఇదమ్॥ యద్వాచాయ స్మనసాబ్రాహుభ్యా

మూరుభ్యామస్తీనద్యాభ్యగ్ం శిశ్నైర్వదన్మలంచక్రమూ వయమ్ ।
 అగ్నిర్మాతస్మాదేనసః ప్రముంచతుచక్రమయానిదుష్కృతాస్వాహా॥
 అగ్నయ ఇదమ్ ॥ యేనత్రిణో అర్ణవాన్నిర్భభూన యేన సూర్యం
 తమసానిర్ముమోచ । యేనేంద్రోవిశ్వాఅజహః దరాతీస్తే నాహం
 జ్యోతిషాజ్యోతిరానశానఆక్షిస్వాహా॥ అగ్నయేజ్యోతిష్మత ఇదమ్ ॥
 యత్కుసీద మప్రీతీత్తం మయేహయేనయమన్య నిధినాచరామి
 ఏతత్తదగ్నే అన్త్రణోభవామి జీవన్మేవప్రతితత్తే దధామి స్వాహా ॥
 అగ్నయ ఇదమ్ (యన్మయి మూతాయదాపిపేష యదంతరిక్షంయ
 దాశసానిత్రామాత్రితేదేనా ద్వివిజాతాయదాప ఇమంమే నరుణ
 తత్వాయామి త్వంనో అగ్నే సత్వంనో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి)
 యన్మయి మూతాగచ్ఛేనశ్యే సశ్చకార యత్ప్రితా । అగ్నిర్మా
 తస్మాదేనసా గార్హపత్యః ప్రముంచతుదురితాయానిచక్రమకరోతు
 మామనేనసగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేగార్హపత్యా యేదమ్॥ యదాపిపేష
 మూతరం పితరం పుత్రః ప్రముదితోభయః । అహిగ్ంసితేపితరా
 మయా తత్తదగ్నే అన్త్రణోభవామి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ య
 దంతరిక్షం పృథివీ ముతద్యాం యన్మాతరం పితరం వాజహిగ్ంసితమ్
 అగ్నిర్మాతస్మాదేనసా గార్హపత్యః ప్రముంచతుదురితాయానిచక్రమ
 కరోతు మామనేనసగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేగార్హపత్యా యేదమ్॥ య
 దాశసా నిశసా యత్పరాశసా । యదేన శ్చక్రమూ నూతనం య

త్పురాణమ్ | అగ్నిర్మాతస్మా... సగ్ స్వాహా || అగ్నయేగార్హత్యాయేదమ్ |
 అతిక్రామామి దురితం యజేనో జహామిప్రపం పరమే సధస్థేయః |
 యంతి సుకృతోనాపి దుష్కృతస్తమారోహామిసుకృతాన్నులోకగ్
 స్వాహా || సుకృతాన్ను లోకాయేదమ్ | త్రితేజేవా అమృజ తైత
 దేనః | త్రిత ఏతన్మనుష్యేషు మామృజే తతో మా యది కించిదాస్త
 శే | అగ్నిర్మాతస్మా... సగ్ స్వాహా || అగ్నయేగార్హత్యాయేదమ్ |
 దివి జాతా అపుజాతా యాజాతా ఓషధీభ్యః | అథోయా అగ్నిజా
 ఆప్తస్తాన శ్శుంధంతు శుంధనీస్సాహా || అదభ్యశ్శుంధసీభ్య ఇదమ్ |
 యదోహో న క్తం దురితంచరాను యద్వాదివా నూతనం యత్పురా
 ణమ్ | హిరణ్యవర్ణా సత్ర ఉత్పసీతనస్సాహా || అదోభ్యహిరణ్య
 వర్ణాభ్య ఇదమ్ | ఇనుం మే వరుణ... చ కేస్వాహా || వరుణా యేదమ్ |
 తత్వాయామి... మోషీస్సాహా || వరుణా యేదమ్ || త్వంనో అగ్నే...
 గ్ధ్యస్మక్ స్వాహా || అగ్నీ వరుణాభ్యామిదమ్ || సత్వంనో అగ్నే... వది
 స్వాహా || అగ్నీ వరుణాభ్యామిదమ్ || త్వమగ్నే అయా స్యయా... భే
 షజగ్ స్వాహా || అయసేఽగ్నయ ఇదమ్ | యదదీవ్యం నృణా మహం
 బ్రహ్మ వాదిత్సన్వా సంజగర్ జనేభ్యః | అగ్నిర్మాతస్మాదింద్రశ్చసంవి
 దానా ప్రముంచతాగ్ స్వాహా || అగ్నిగ్రాభ్యామిదమ్ | యద్ధస్తా
 భ్యాం చకర్ కిల్బిషాణ్యతాణాం వగ్ను ముప్రజిస్సుమానః | ఉగ్రం
 ప్రశ్యాచరాప్రభృచ్ఛ తాన్యప్సరసా వనుదత్తా మృగాని స్వాహా |

ఉగ్రం పశ్యా రాష్ట్రభృద్యాభ్యామిదమ్ । ఉగ్రం పశ్యే రాష్ట్రభృత్కల్పి
 పాణి యదక్షపృత్త మనుదత్తమేతత్ । నేన్న ఋణా నృణాన ఇథ
 మానో యమస్య త్లోకే అధిరజ్జగాయస్వాహా ॥ ఉగ్రం పశ్యా రాష్ట్ర
 భృద్యాభ్యామిదమ్ । (అవతేహేడ ఉదుత్తమ మిమంమే వరుణ తత్త్వా
 యామిత్వం నోలగ్నే సత్వనోలగ్నే) అవతేహేడో వరుణ నమో
 భిరవ యజ్ఞేభి రీమహే హవిర్భిః । పయన్నస్మభ్య మసురప్రచేతో
 రాజన్మనాగ్ంసి శిశ్రధః కృతానిస్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ ఉదు
 త్తమం వరుణపాశ మృదవాధమం విమద్యమగ్గ్ శఠాయా అథా
 వయ మాదిత్య స్రతేతవానాగస్యో అదితయేస్వామ స్వాహా ॥ వరుణా
 యేదమ్ ॥ ఇసుమే... చక్రేస్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ తత్త్వాయా...
 మోషీస్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ త్వం నోలగ్నే... ప్రముముగ్ధ్య
 స్మ తస్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ ॥ సత్వం నో... వధిస్వాహా ॥
 అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ ॥ సంకుసుకో వికుసుకో నిర్ ఋధో యస్మిన్ స్వనః ॥
 తేవ్రస్మద్యక్షమనాగసోదూ రాద్దూర మచీచతగ్ స్వాహా ॥ సంకుసుక
 వికుసుకనిర్ ఋధనిస్వ నేభ్య ఇతమ్ ॥ నిర్యక్షమచీచ తే కృత్యాం నిర్ ఋ
 తిః చ ॥ తేన యో ౨౬౭ స్మతస్మచ్చాచైతమ్ స్మైప్రసవ మసిస్వాహా ॥
 నిర్యక్షాయేదమ్ ॥ దుశ్శగ్ం సానుశగ్ం సాభ్యాం ఘృణేనానుఘృణేన చ ॥
 తేనా న్యో ౨౬౮ స్మతస్మచ్చాచైతమ్ స్మైప్రసవ మసిస్వాహా ॥ దుశ్శ
 గ్ం సానుశగ్ం సఘృణానుఘృణేభ్య ఇదమ్ ॥ సంవర్చస్తా పయస్తా సంతనూ

భిరగన్మహి మనసానగంశివేన త్వష్టానో అత్రవిదధాతు రామోఽ
 నుమార్తు త్వనోఽయద్విలిష్టగ్న్వాహం త్వష్టానోఽయమ్ ఆయుష్షే
 విశ్వతో దధద్రయ నుగ్నిర్వరేణ్యః పునస్తేప్రాణ ఆయాతి పరాయ
 త్మగ్ం నుపామి తేస్వాహం ఆయుషేఽగ్నయ ఇదమ్ ఆయుర్దా అ
 గ్నే హవిషో జుహాణో మృతప్రతికో మృతయోనిరేధ మృతంప్రీత్వా
 మధుచారు గవ్యం పితేవపుత్ర మభిరక్షతా దిమగ్న్వాహం ఆయు
 ధేగ్నయ ఇదమ్ ఇమ మగ్న ఆయుష్షే వర్చసే కృధి తిగ్మమోజోవ
 రుణసగంశిశాధి మా వేషస్మా అదితేఽర్మయచ్చ విశ్వేదేనాజర
 దష్టిర్యథానత్వాహం అగ్నివరుణాదితివిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్
 అగ్న ఆయుగ్ంషి పవన ఆనునోర్జమిషంచనః ఆ రేబాధస్వ దుచ్చ
 నాగ్ స్వాహం అగ్న యేపవన ఇదమ్ అగ్నే పవన్వస్వపాఅస్మేవర్చ
 సువీర్యమ్ దధద్రయింమయిపోషగ్ స్వాహం అగ్న యే పవమా
 నాయేదమ్ అగ్నిర్ముషిః పవమానః పాంచజన్యః పురోహితః తమీ
 మహేమహాగ్నయగ్ స్వాహం అగ్న యే ఋషయే పవమానాయపాం
 చజన్యాయపురోహితాయేదమ్ అగ్నే జాతాన్ప్రణదానస్సత్త్వా
 ప్రత్యజాతా జాత వేదోనుదస్వ అస్మేదీదిహిస్తుమనా అహేళాచ్చ
 ర్మోతేస్యామత్రివరూధక్షిణాస్వాహం అగ్నయ ఇదమ్ సహసాజా
 తాన్ప్రణదాన స్సపత్నాన్ప్రత్యజాతా జాత వేదోనుదస్వ అధినో
 బ్రూహిస్తుమనస్యమానోవయగ్ స్వామప్రణదానస్సపత్నాత్వా

హః॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ అగ్నే యోనోఽభివోజనో వృకోవరోజిఘా
 గ్గోనతి॥ తాగ్ స్త్వంవృప్రహం జహివస్త్వస్మధ్య మాభ్యర స్వాహా॥
 అగ్న యేనృత్నఘ్న ఇదమ్॥ అగ్నే యోనోభివాసతినమానో యశ్చైని
 వ్యః॥ తంనయగ్గోనమి॥ కృత్వాతుభ్యమగ్నే పిదధ్మసిస్వాహా॥
 అగ్నయ ఇదమ్॥ యోనశ్శపావశివతోయశ్చనశ్శ పతశ్శపాత్॥
 ఉపాశ్చతస్మైనిముక్తసర్వంపాపగ్గోనమూహతాగ్ స్వాహా॥ ఉపా
 నిముగ్భ్య ఇదమ్॥ యోనస్సపతోయోరణో మరోభివాసతిదేవాః॥
 ఇధ్మస్యేవప్రతాయతో మాతస్యోచ్చేషికించన స్వాహా॥ దేవేభ్య
 ఇదమ్॥ యోమాం ద్వేష్టిజాతవేదోయం చాహం ద్వేష్టియశ్చ
 మామ్॥ సర్వాగ్ ప్తానగ్నే సందహయాగ్ శాహంద్వేష్టి యేచ
 మాగ్ స్వాహా॥ అగ్న యేజాతవేదస ఇదమ్॥ యో అన్మభ్యమరాతీయా
 ద్యశ్చనో ద్వేషతేజసః॥ నిందాద్యోఅస్మాదిహ్నిచ్చ సర్వాగ్ ప్తా
 న్మహ్మపాకుగ్ స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ సగ్గోశితంమే బ్రహ్మసగ్గో
 శితవీర్యాత బలమ్॥ సగ్గోశితంక్షత్రిమజిష్ఠ యస్యాహమస్మేపు
 రోహితస్వాహా॥ బ్రహ్మక్షత్రిభ్యామిదమ్॥ ఉదేహంబాహులతిర
 ముద్వరోఅభోబలమ్॥ క్షిణోమిబ్రహ్మణామిత్రా నున్నయామి
 స్వాంఅహగ్ స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ పునర్మనఃపునరాయర్మతగా
 త్పునశ్చక్షుః పునశ్శోత్రం మఱగ్రాత్పునః ప్రాణః పునరాకూరింస్తు
 ఆగ్రాత్॥ పునశ్చిత్తంపునరాధీశమ్మఱగ్రాత్॥ నైశ్వానరోమేదభననూ

పాపవబాధతాం దురితానివిశ్వాస్వాహా॥ వైశ్వానరాయాదభ్యాయతి
 నూనపథిదమ్॥ స్రువేణవహామః॥ సిద్ధింహేవ్యాఘ్ర ఉరయాఘ్రదాత్రా
 త్విషిరక్నా బ్రాహ్మణే సూర్యేయాః । ఇంద్రం యాదేవీ సుభగా
 జజాన । సానతగ్రా వర్చసాసంవిదానాస్వాహా ॥ ఇంద్రజనన్యై
 దేవ్యాఇదమ్॥ యారాజన్యేదుంసుభావాయతాయామశ్వస్యక్రంద్యే
 పురుషస్య మాయా । ఇంద్రంయా ... దానాస్వాహా ॥ ఇంద్రజన
 న్యైదేవ్యాఇదమ్ । యాహస్తివిద్వీపిని యాహిరశ్వే త్విషిరశ్వేషు
 పురుషేషుగోషు । ఇంద్రంయాదేవీ ... దానాస్వాహా ॥ ఇంద్రజన
 న్యైదేవ్యాఇదమ్ । రథేఅక్షేషువృషభస్యవాజే । వాతేప్రజన్యే వరు
 ణస్యశుష్మే । ఇంద్రంయాదేవీసు...దానా స్వాహా॥ ఇంద్రజనన్యై
 దేవ్యాఇదమ్ । అగ్నేభ్యావర్తినభినతవర్తస్వాయుషావర్చసానన్యా
 మేధయాప్రజయాధనేనస్వాహా॥ అగ్నయేభ్యావర్తినఇదమ్ । అగ్నే
 అంగిరశ్శతం తేసంత్యావృతస్సహస్రంత ఉపావృతః । తాసాంపోష
 న్యపోషేణ పునర్వోనప్తమాకృధి పునర్వోరయిమాకృధి స్వాహా॥
 అగ్నయేఽంగిరస ఇదమ్ ॥ పునరుర్జాని...తస్వాహా ॥ అగ్నయ
 ఇదమ్ । సహరయ్యా...విశ్వతస్సరిస్వాహా ॥ అగ్నయిదమ్ । అథ
 సమిత్పాణిరగ్నిముపతిష్ఠ తే । అథోఽపస్థానమ్ । వైశ్వానరాయాప్రతివేద
 యామోయ దీప్తణగ్ం సంగురో దేవతాసు । సవితా న్నాకాన్వప్రి
 ముచస్పివేదసనోముంచాతుదురితాదవద్యాత్ । వైశ్వానరావవయా

స్మృతవిత్తైర్యత్సంగర మభిధానా మ్మృశామ్ | అనాజానన్మన సాయాచ
 మాన్యోయదత్త్రైన్లోలనరథ్సునామి | అమియేసుభగేదివిచిత్రేనా
 మతారక్తేపేహమృతస్యయచ్చతా మేతద్భద్రకమోచఃమ్ | విజహీ
 ర్ష్వజ్జోకాన్కృధిబంధాన్మంచాస్తి బద్ధకమ్ | యోనేరిప్రచ్యుతోగ
 ర్భస్సర్వాన్సథో అనఃష్వ | సప్రజానః ప్రతిగృభీతవిద్వాన్ప్రజాప
 తఃప్రథమజాబ్జుతస్య | అస్మాభిర్దత్తంజర సఃపరస్తాదచ్ఛిన్నంతంతుమను
 సంచరేమతతంతంతుమస్వేకేఅనుసంచరంతియేహంద్రత్తంపితృనూ
 యనవత్ | అబ ధ్వేకేదడతఃప్రయచ్ఛాద్దాతుంచేచ్ఛక్ష్మవాగ్ంసస్వ
 ర్గవమామ్ | ఆరభేథామను సగ్ంరభేథాగ్ంసమానంబంధామవధోమృ
 తేనాయద్వాంపూర్తం పరివిష్టాయదగ్నాతస్మైగోత్రాయేహజాయా
 పతీసగ్ంరభేథామాయదంతరిక్షం పృథివీ ముతద్యాంయన్మాతరంపిత
 రం వాజిహిగ్ంస్తిమ | అగ్నిర్మాతస్మాదేనసో గార్హపత్య ఉన్నోనేష
 ద్దురితా యానిచక్రమ | భూమిర్మాతాఽదితినోజనిత్రింభాత్రాం
 తరిక్ష మభిశస్తవనః | ద్యౌర్షఃపితాపితృయా చ్ఛృణవాసి జామి
 మిత్యామా వివిత్సిలోకాత్ | యత్రసుహర్షస్సుకృతోమదంతేవి
 హాయరోగంతన్వాగ్ ఆస్వాయామ్ | అశ్లోకాంశైరహృతాన్సగ్గేత
 త్రపశ్యేమపితరంచపుత్రమ్ | యదన్నమద్యున్మతేన దేవా దాస్య
 న్నదాస్యన్నుతవా కరిష్య | యదేవానాం చక్షుష్యాగ్ం అస్తియ
 దేవకించప్రతిజగ్రాహమగ్నిర్మాతస్మాదన్మణాంకృణోతు | యదన్న

మద్వి బహుధా విరూపం వాస్తో హిరణ్య ముతగామజా మఃమయ
 ద్వేనానాం చక్షుస్యాగ్లో అస్తియదేవ కించప్రతిజగ్రాహ మగ్నిర్మా
 తస్మాదన్త్రణంకృణోతు | యస్మయామనసా వాచాత్పత మేనఃకదా
 చన | పర్వస్మా తస్మాన్మేళితో మోగ్ధిత్వగ్ం హివేత్థ యథాతథగ్
 స్వాహా | సమిద్వయమగ్నోప్రహృత్య | అగ్నయశ్చదమ్ | అవధాన
 ధర్మేణ || అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా || అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదమ్ |
 ఫలితాం సమిధమాధాయ బ్రహ్మణేవరందదాతి | తతస్సమిధమిద్ధ
 సన్నహనం చాగ్నోప్రహృత్య జగూదీజ హుయాత్ | ఇత్యాది
 తంత్రస్సమాప్తః || కూశ్మాండసంగ్రహశ్లోకః || సావిత్వాగ్నిముఖా
 తేన్నహవనంయద్యేవాయనువాకత్రయమ్ | సిగ్ం హేవ్యాఘ్రుచతురశ్చ
 సకలా అభ్యావర్తినీ రాజ్యతః | హుతోద్వదజ్ముఖ ముపతిష్ఠే తథృత
 వైశ్వానరేత్యాది సమిధమాధాయ వరందదా త్యతిథయే కుర్వాజ్జ
 యాదీన్నవా | ఇతి కూశ్మాండసంగ్రహప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ గణ హామమంత్రాః.

దర్భాన్ధారయనూణః పత్న్యసహస్రాణానాయమ్యి | ఏవం
 గుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిశౌధర్మకత్తి సమేతస్య అగ్ంహ ఆగ
 ఏనోసివృత్త్యర్థంసకృత్పక్షమాశ్రిత్య సవనత్రయం గణహోమాన్క
 రిష్యే ఇతిసంకల్ప్య | ఉత్తరతో దర్భాన్నిరస్యా పడపస్పృశ్య |
 పునస్సంకల్ప్య | అగ్ంహ...త్త్యర్థం ప్రాతస్సావనికగణహోమాన్క
 రిష్యే | పత్న్యసహస్రాపాసనాగ్నోచరుగ్ శ్రవయత్వా ప్రాచీనముద్ధి
 చీనం వోద్వాప్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘాత్యాగ్గ్ం ధనాద్యాజ్య భా
 గాంతే | అగ్నేనుత్తరతస్సవనకుంభ మాసాద్య | ప్రాక్షణాదిభిస్సగ్గ్
 స్పృత్య అద్భిస్సంపూర్వఫలపుష్పాదిభి రభ్యర్చ్య ప్రతిష్ఠాప్య అగ్ని

ముఖాంశే ఆశ్రేయః । ఓం భూభువస్సువః ...యాత్వాహః । సగ్రీవ
 ఇదమ్ ॥ భూస్వాహః ॥ అగ్నయఇదమ్ । భువస్వాహః ॥ వాయవ
 ఇదమ్ । సువస్వాహః ॥ సూర్యాదేవ ఇదమ్ । భూభువస్సువస్వాహః ॥
 ప్రజాపతయ ఇదమ్ । అథ చారవాః । అగ్నేనయసుకథా గ్రాయే
 అస్మాకవిశ్వానిదేవ వయసాని విద్వాన్ । యయోధ్యస్మ జ్ఞహు
 రాణమేనోభూయిష్ఠాంతేనమ ఉక్తివిధేమస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥
 ప్రవ శ్శుక్రాయభానవే భరద్వాగ్ం హవ్యం మతిం చాగ్నయే
 సుపూతమ్ । యోదైవ్యాని మానుషా జనూగ్ వ్యంతర్విశ్వానివిద్మ
 నాజిగాతిస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥ అచాగిరో మతశ్చా దేవయం
 తీరగ్నియంతి ద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృశగ్ం సుకతీగ్న్యం
 చగ్ం హవ్య వాహ మరణిమానుషాణాగ్ స్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥
 అగ్నే త్వమస్మ ద్యుయో ధ్యమీవాఅగ్నిత్రా అభ్యమంతకృష్ణేః ।
 పున రస్మభ్యగ్ం సువితాయ దేవతాంవిశ్వేభిరజ కేభిర్యజత్రస్వాహః ।
 అగ్నయ ఇదమ్ ॥ అగ్నే త్వం పారయా నవో అస్మాత్స్వస్తిభిరతి
 ద్గుర్యాః విశ్వా । పూశ్చప్రథ్వీ బహుణాన ఉర్వీ భవాతోకాయతన
 యాయ శంద్రోస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥ ప్రకారవో మన నా
 వచ్య మానా దేవద్రీచీం నయథ దేవయంతః । దక్షిణావా ద్వాజినీ
 ప్రాచ్యేతి హవిర్భరం త్వగ్నయేఘ్నరాచీస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥
 సహస్రరీరమా పునుషస్సహస్రగ్నస్సహస్రహస్రహత్ । సహమింవిశ్వహో

వ్రత్యాఽత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులగ్ స్వాహా॥ పురుషామనారాయణాయే
 షమ్॥ పురుషప్రవేదగ్ం సర్వం యద్భూతం యచ్ఛ భవ్యమ్ । ఉతా
 మృతత్య స్యేశానో యదన్నేనాతిరోహతిస్వాహా॥ పురుషామనారా
 యణాయేషమ్॥ ఏతావనస్య మహిమాఽహో జ్యాయాగ్ శ్చపూరు
 షః॥ పాదోస్య విశ్వా భూతాసిత్రీపాదస్యామృతం దివిస్వాహా॥ పురు
 ...షమ్ । త్రీపా దూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః పాదోస్యేహ భవా త్పునః॥
 తతో విష్వ జ్వ్యక్రామ త్సశినానశనే అభిస్వాహా॥ పురు...షమ్॥
 తస్మాద్విరా డజాయత విరాజో అధిపురుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత
 ప్రశ్చ ద్భూమి మధోపుర స్వాహా॥ పురుషా...షమ్॥ యత్పురుషే
 ణ హవిషా దేవా యజ్ఞమతన్వత । వ్రసంతో అస్యాస్తీ దాజ్యగ్ంగీ
 మృతధృశ్చర ద్ధిస్వాహా॥ పురు...షమ్॥ సప్తాప్యసౌ పరిధయ
 స్త్రిసప్తసమిధః కృతాః॥ దేవా యద్యజంతిన్వానా అబధ్నౌపు
 రుషం ప్రశుగ్ స్వాహా॥ పురు...షమ్॥ తం యజ్ఞంబర్హిషి ప్రౌక్షౌ
 పురుషం జాత మగ్రతః । తేన దేవా అయజంత సాధ్యా ఋషయ
 శ్చయేస్వాహా॥ పురుషా...షమ్॥ తస్మాద్యజ్ఞత్సర్వహుతస్సంభృ
 తం పృషదాజ్యమ్ । ప్రశూగ్స్తాగ్ శ్చకే వాయవ్యా నారణ్యాన్త్రా
 మ్యాశ్చయేస్వాహా॥ పురు...షమ్॥ తస్మాద్యజ్ఞత్సర్వహుతముచ్ఛస్స
 మానిజజ్ఞరే । భందాగ్ంసిజజ్ఞరేతస్మాద్యజ్ఞస్త్సాదజాయత స్వాహా॥
 పురు...షమ్॥ తస్మాద్యజ్ఞాఅజాయంతే కేచోభయూ దతః॥ గావోహ

జ్ఞజ్ఞేత స్మాత్తత్సజ్జాతా అజావయ స్వాహా | పురుష...దమ్ || య
 త్పురుషంవ్యదధుః కతిధావ్యకల్పయః | ముఖింకి మస్యకాబాహు
 కా పూయా పాదా పుచ్ఛేతేస్వాహా | పురు...దమ్ || బ్రాహ్మణోస్య
 ముఖ మాసీ ద్బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మకత్వతః | ఊహతదస్యయద్వైశ్యః
 క్షత్రియో హూయో అజాయత్స్వాహా | పురు...దమ్ || చంద్రమా
 మననాబాతచ్ఛ్రోమ్యుశ్యో అజాయత | ముఖాదింద్ర శ్చగ్నిశ్చ
 ప్రాణా ద్వాయురజాయత స్వాహా | పురు...దమ్ || నాభ్యా అసీ
 దంతరిక్షగ్ంశీష్ఠా ద్యాస్సమవర్తత | ప్రదాభ్యం భూమిర్దిశశ్శోత్రా
 త్తథాహ్ంకాగ్ం అకల్పయత్స్వాహా | పురు...దమ్ || వేదాహ
 మేతం పురుషంమహంత నూదిత్యవర్ణం తమస్మపారే | సర్వాణి
 రూపాణి విచిత్ర్యధీరో నామాసక్తత్వాభినదన్ యదాస్తేస్వాహా |
 పురు...దమ్ || ధాతా పురస్తాద్యముదాజహర శక్రః ప్రవిద్వాన్వది
 శ్శచిత్రస్రః | తమేవం విద్వాన్మృత ఇహభవతి నాన్యః కంధా
 అయనాయ విద్యతేస్వాహా | పురు ... దమ్ || యజ్ఞేన యజ్ఞమయ
 జంతదేవాస్తానిధర్మాణి కథమాన్యాసన్ | జేహనాకం మహిమాన
 స్సచంతే యత్రాపూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాస్స్వాహా | పురు ...
 దమ్ || అగ్నేర్మస్వే ప్రథమస్య ప్రచేతసాయం పాంచజన్య బహవ
 స్సప్తింధతే | విశ్వస్యాంవిశి ప్రవివిశివాగ్ం సమీమహేసనోముంచ
 త్స్విగ్ంహ స్వాహా | అగ్నయేగ్ంహహాముచ ఇదమ్ | యస్యేదం

ప్రాగం నిమిషద్యదేజలి యస్యజాతం జనమానంచ కేవలమ్ । స్థా
 మ్యగ్నిం నాధితోజోహవీమి సనోముంచ త్వగ్ంహస స్వాహా ॥
 అగ్నయేఽగ్ం హోముచఇదమ్ ॥ ఇంద్రస్యమన్వేప్రథమస్త్వచేత
 సోవృత్తఘ్నుస్తోమాఉపమామువాగుః యోదాశుషస్సుకృత్తో హవ
 ముపగంతాసనోముంచత్వగ్ం హసస్వాహా ॥ ఇంద్రాయాగ్ం హో
 ముచ ఇదమ్ ॥ యస్సగ్రామం నయతి సంవశీయుధేయః పుష్టాని
 సగ్ంస్తృజతిత్రయాణి । స్తోమింద్రం నాధితోజోహవీమిసనోముంచ
 త్వగ్ంహసస్వాహా ॥ ఇంద్రాయాగ్ం హోముచఇదమ్ ॥ మన్వేవం
 మిత్రావరుణాతస్యవిత్రగ్ం సత్యేజసాద్యగ్ం హాణాయన్న దేధేయా
 రాజాసగ్ంసరథం యాథఉగ్రాతానోముంచతమాగసస్వాహా ॥ మి
 త్రావరుణాభ్యా మాగోముగభ్యమిదమ్ ॥ యోవాగ్ం రథఋజురశ్మి
 నైత్యధర్మామిధుర్చరంత ముప్రయాతీ నూషయన్ ॥ స్తోమిమిత్రావ
 రుణా నాధితో జోహవీమి తేనో ముంచతమాగస స్వాహా ॥ మి
 త్రావరుణాభ్యామాగోముగభ్యమిదమ్ ॥ వాయోస్సవిత్తుర్విదధాని
 మన్మహేయా ॥ త్మన్వ ద్భిభృతో యశాచరక్షతః । యశావిశ్వస్య
 పరిభూ బభూవతు స్తోనోముంచత మాగస స్వాహా ॥ వాయుసవి
 తృభ్యా మాగోముగభ్యమిదమ్ ॥ ఉప్రశేష్తానత్రశిషో దేవయోర్ధ
 శ్శేలస్థిరన్ ॥ స్తోమివాయుగ్ం సవితారంనాధితో జోహవీమి తేనో
 ముంచత మాగసస్వాహా ॥ వాయుసవితృభ్యా మాగోముగభ్యమి

డమ్ । రథీనమారథీనామహ్వా త్తతయేశుభం గమిష్ఠా సుయమేభి
 రశ్వేః । యయోర్వాం దేవాదేవేష్య నిశితమోజ స్తానో ముంచ
 తమాగనస్సాహా । అశ్వభ్యా మాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥ యదయా
 సంహతుగ్ం సూర్యాయా స్త్రిచక్రేణసగ్ం సద మిచ్ఛమానా ।
 స్తామి దేవానశ్వినా నాదితోజోహవీమి తోనో ముంచత మాగన
 స్సాహా । అశ్వభ్యామాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥ మరుతాంమవ్యే అధి
 నోబ్రువంతు ప్రేమాంవాచం విశ్వామవంతువిశ్వే । ఆశూహు
 వేసుయమా నూతయే తేనో ముంచం తేనస సస్సాహా । మరుద్భ్య
 ఏనోముగ్భ్యఇదమ్ ॥ తిగ్మమాయుధంవీడితగ్ సహస్వద్దివ్యగ్ంశర్ఙ్గః
 పృతనాసుజిష్ణు । స్తామిదేవా న్మరుతో నాదితో జోహవీమి తేనో
 ముంచం త్వేనససస్సాహా । మరుద్భ్య ఏనోముగ్భ్య ఇదమ్ ॥ దేవా
 నాం మవ్యే అధినో బ్రువంతు ప్రేమాం వాచం విశ్వామవంతువిశ్వే ।
 ఆశూహు వేసుయమా నూతయే తేనోముంచం త్వేనస సస్సా
 హా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఏనోముగ్భ్యఇదమ్ ॥ యదిదం మాభిశోచ
 తిపారు పే యేణదైవ్యేన । స్తామివిశ్వా దేవాన్నాదితో జోహవీ
 మితేనో ముంచం త్వేనససస్సాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఏనోముగ్భ్య
 ఇదమ్ ॥ అనునో ద్యానునుతి ర్యజ్ఞం దేవేషు మన్యతామ్ । అగ్నిశ్చ
 హవ్యవానానో భవతాంద్రాశుషే మయస్సాహా ॥ అనుమత్యా
 ఇదమ్ । అన్విద నుమ వేత్స్వా మన్యాసైశంచనకృధి । క్రత్వేదతా

య నో హీను ప్రణ ఆయాగ్ంషి తారిష స్వాహా ॥ అనుమత్యా
 ఇదమ్ ॥ వైశ్వానరో స ధౌత్యా పయాతు పరావతః ॥ అగ్నిర్భుక్తేన హ
 హ సా స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్ ॥ ప్రప్టోద్విప్రప్టో
 అగ్నిః పృథివ్యాంప్రప్టో విశ్వానరః పథీరావివేశ ॥ వైశ్వానర ససహసా
 ప్రప్టో అగ్నిస్సనో దివా సరిషః పాతుసక్తగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే
 వైశ్వానరాయేదమ్ ॥ యేలప్రథేతా మమితేభిరో జోభిర్వేపత్తిష్ఠే
 అభవతాం వసూనామ్ ॥ స్తామిద్యావాభృథివీనాధితో జోహవీమితే
 నో ముంచత మగ్ం హస స్వాహా ॥ ద్యావాపృథివీభ్యామగ్ంహా
 ముగ్భ్యమిదమ్ ॥ ఉర్వీరోదనీవరివః కృణోతం క్షేత్రస్యపత్నీ అధినో
 బ్రూయాతం ॥ స్తామిద్యావా దివినాధితో జోహవీమితేనో ముంచత
 మగ్ం హస స్వాహా ॥ ద్యావాపృథివీమిదం యజ్ఞేవయం పురుషతా
 యవిష్టా విద్వాగ్ంభశ్చక్రమా కచ్చనాగః ॥ కృథీస్సస్మాగ్ం అదితే
 రనాగ్రా వ్యేనాగ్ంసి శిశ్రథో విష్వగక్నే స్వాహా ॥ అగ్నయేఽగ్ం
 హామచఇదమ్ ॥ యథాహః ద్వసనో గౌర్యం చిత్పదిషితా మ
 ముంచతా యజత్రాః ॥ ఏవాత్వమస్మత్ప్రముంచావ్యగ్ంహా ప్రాతా
 ర్యక్నేత్రతరాంసత్రయస్వాహా ॥ అగ్నయేఽగ్ం హామచఇదమ్ ॥
 యావామింద్రావరుణా యత్రవ్యా తనూ సద్యోమమగ్ంహాసామంచ
 తగ్ స్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మగ్ం హామగ్భ్యమిదమ్ ॥
 యావామింద్రావరుణా సహస్యాతనూస్తద్యోమమగ్ంహాసామంచ

తస్మాద్ స్వాహా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మగ్ంహోముగ్భ్యా మిదమ్ । యా
 వామింద్రావరుణా రక్షస్వాతనూస్తయే...స్వాహా॥ ఇంద్రావ...మి
 దమ్ । యావామింద్రావరుణా తేజస్వాతనూ స్తయే...స్వాహా॥ ఇ
 ద్రావరు...మిదమ్ । యావామింద్రావరుణా వగ్నా సాగ్రీమస్తంవా
 మే తేనావయజే స్వాహా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మిదమ్॥ యావామిం
 ద్రావరుణా ద్విపాత్సుప్తశుషుప్రామస్తంవామే తే నావయజేస్వా
 హా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యామిదమ్॥ యావామింద్రావరుణా చతుష్పా
 త్సుప్రామస్తంవా...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ । యావామిం
 ద్రావరుణాగ్ంహేష్సుప్రామ...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ । యావా
 మింద్రావరుణాగ్ంహేష్సుప్రామస్తంవా...స్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ ।
 యావా...తాపుసాగ్రీమ స్వాహా॥ ఇంద్రావ...దమ్ । యావా...
 గ్ంహేష్సుసాగ్రీమ...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ । యావామింద్రా
 వరుణావస్తస్పృహేష్సుసా...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...మిదమ్ । పవమాస్త
 స్సుప్తజనః పవిత్రేణ విచర్షణః । యః పోతానపునాతు మాస్వా
 హా॥ అగ్నయేపవమానా యేదమ్ । పునంతుమాదేవ జనాః । పు
 నంతుమననో ధియా । పునంతు పిశ్వతయవ స్వాహా॥ దేవజన
 మనువిశ్వాయుభ్య ఇదమ్ ॥ జాతవేదః పవిత్రవత్పవిత్రేణ పునాహి
 మా । శుక్లేదేవదీద్యదగ్నే క్రత్వాక్రమాగ్ంరనుస్వాహా॥ జాత
 వేదసేఽగ్నయఇదమ్॥ యతేప్రవిత్ర ముచ్చిష్యగ్నే వితత మంత్రాః ।

బ్రహ్మతేన పునీమ హే స్వాహా॥ అగ్న యేవ వమానా యేదమ్॥ ఉభా
 భ్యాం దేవన వితః ప్రవిత్రేణ సవేనచ॥ ఇదం బ్రహ్మ పునీమ హే స్వాహా॥
 దేవాయ నవిత్ర ఇదమ్॥ వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యా గౌద్యస్యై బహ్వీ
 సనువో వీతపృష్ఠాః॥ తయామదంత స్సధమా ద్యేషు వయగ్ స్వాను
 పతియో రయీణాగ్ స్వాహా॥ వైశ్వదైవ్యై పునత్యా ఇదమ్॥ వైశ్వా
 నరో రశ్మిభిర్భా పునాతు వాతః ప్రాణే నేషిరో మయోభూః॥ ద్యా
 వా పృథివీ పయస్తాపయోభిర్ బుతావ రీయశ్చియే మా పునీతాగ్
 స్వాహా॥ వైశ్వానరాయ వా తేరృతాయ ద్యావా పృథివీభ్యామృతావ
 రీభ్యామిదమ్॥ బ్రహ్మచ్చ సస్వితస్తృభిర్వర్షిష్టదేవ మన్మభిః॥
 అగ్నేదక్షైః పునాహిమా స్వాహా॥ సవితేదేవా యేదమ్॥ యేన
 దేవా అపునతయేనా పోదివ్యం కశః॥ తేన దివ్యేన బ్రహ్మణేదం
 బ్రహ్మ పునీమ హే స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ యః పావమానీరధ్యే
 తృప్తిభిస్సంభృతగ్ం రసమ్॥ సర్వగ్ం సప్తాతమశ్నాతి స్వదితం
 మాతరిశ్వనా స్వాహా॥ పావమానీభ్య ఇదమ్॥ ప్రావమానీర్యోత్రధ్యే
 తృప్తిభిస్సంభృతగ్ం రసమ్॥ తిన్నై సరస్వతీ దుహేక్షీరగ్ం నన్వి
 ర్మధూదకగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదమ్॥ ప్రావమానీస్త్వ
 స్త్యయినీ స్సుదుమాహి పయస్వతీః॥ ఋషిభిస్సంభృతో రసోబ్రా
 హ్మణేష్వపుతగ్ం హిరిగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదమ్॥
 ప్రావమానీర్దిశంతున ఇమం లోకమథోలముమ్॥ కామాత్సమగ్

యంత్రునోదేవీదేవైస్సమాభృతాస్సహా॥ పావమానీభ్యః॥
 పావమానీ స్వస్వస్వయినీ స్సుదుఘాహి ఘృతశ్చరః॥ ఋషిభి
 స్సంభృతోరసో బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితగ్ం స్వాహా॥ పావమా
 నీభ్యః॥ యేనదేవాః ప్రవిశేణ... పునంత్రుమాస్వాహా॥ పావ
 మానీభ్యః॥ ప్రాజాపత్యంప్రవిత్రం... బ్రహ్మపునీమహేస్వాహా॥
 ప్రాజాపత్యాపవిత్రాయేదమ్॥ ఇంద్రస్సనీతీసహమా పునాతు...
 పునాతుస్వాహా॥ ఇంద్రాయసునీత్యాసహితాయ సోమాయస్వస్త్వా
 సహితాయ వరుణాయసమిచ్యాసహితాయ యమాయరాజేపమృ
 తాభి ససహితాయ జాతవేదసంజ్ఞయంత్యా సహితాయేదమ్॥ యదే
 వా దేవహేదనంజే...మాముతస్వాహా॥ దేవేభ్య ఆదిత్యేభ్యః॥
 దేవాజీవన...మూర్తిమ అగ్నిర్మాతస్తా దేనస్తోగార్హ పత్యః ప్రముం
 చతుదురితా యానిచక్రమ కరోతుమామనేన సగ్ం స్వాహా॥ దేవే
 భ్యోఽగ్నయే గార్హ పత్యాదేదమ్॥ ఋతేనగ్యావాపృథివీ...స్వతి॥
 ఋతాన్మాముంచతాగ్ం హస్తోయదన్యకృతమూర్తిమ స్వాహా॥ ద్యా
 వాపృ... ఇదమ్॥ సజాతశగ్ంసా దుతవాజామిశగ్ంసాజ్ఞాయసశ్చ
 గ్ం...యసః॥ అనాజ్ఞాతం దేవకృతం యదేనస్తస్మాత్త్వమస్మాజ్ఞాత
 వేదోముముగ్ధిస్వాహా॥ అగ్నయేజాతవేదసః॥ యద్వాచాయ
 స్మ...అగ్నిర్మాతస్తా దేనస్తోగార్హ... నేనసగ్ం స్వాహా॥ అగ్నయే
 గా...దమ్॥ యద్ధస్తాభ్యాంచకరకి...ఘ్నమానః॥ దూరేప్రశ్యాచరాప్రి

శృచ్చతాన్యస్సరస్తావ... నిస్వాహా॥ దూశేపశ్యా రాష్ట్రభృద్భ్యామి
 దమ్॥ ఆదీవ్యంస్త్రాణం యదహంచకారయద్వాదాస్య తస్మంజగారా
 జనేభ్యః॥ అగ్నిర్మాతస్సాదేనస్తా... నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేగార్
 హపత్యాయేదమ్॥ యన్మయి మాతాగర్భే... నేనస్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ యదాపిపేష + భవామిస్వాహా॥
 అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ యదంతరిక్షం + నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్న
 యేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ యదాశసా + నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే
 గార్ హపత్యా యేదమ్॥ అతిక్రమామి దురితంయదే... క్తగ్ స్వాహా॥
 సుకృతాంను లోకాయేదమ్॥ త్రితేదేవా... నేనస్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ దివిజాతా + శుంధనీస్వాహా॥ అదభ్య
 శ్శుంధనీభ్య ఇదమ్॥ యదాపో నక్తం + నీతన స్వాహా॥ అదోభ్య
 హిరణ్యవర్ణాభ్య ఇదమ్॥ ఇమమే వరుణాత్యామి త్వంనో అగ్నే
 సత్వంనో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి॥ వైశ్వానరో + వాహస్తాస్వాహా॥
 అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్॥ ఋతా వాసం వైశ్వానరమృతస్య జ్యోతి
 షస్సతిమ్॥ అజసంఘర్మమీమహేస్వాహా॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయే
 దమ్॥ వైశ్వానరస్య దగ్ధం సనాభ్యో బృహదరిణాదేకస్వప్తస్య యా కవిః॥
 ఉభాపితరామహాయన్న జాయతాగ్నిర్ద్యావాపృథివీ భూరితేతస్వాహా
 హా॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్॥ ప్రప్తోదివిప్ర... నక్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయే... యేదమ్॥ సాతోయదగ్నే భువనావ్యఖ్యః ప్రశుంసోపాత

ద్యుఃపరిజ్ఞావై శ్వానరబ్రహ్మణేవిందగ్రాతుంయూహం పాతస్య సిభిస్స
 దానస్వాహా॥ అగ్నయేవై శ్వానరాయేదమ్ । త్వమగ్నే శోచమాశో
 శుచానఆరోదసి అపృణాజాయమానః । త్వందేవాగ్ం అభిశస్తేరమం
 చోవై శ్వానర జాతవేదో మహిత్యాస్వాహా॥ అగ్నయే వై శ్వానరా
 యేదమ్ ॥ అస్మాకమగ్నే మఘవత్సుధారయా నామ త్తత్తమజ
 రగ్ం సువీర్యమ్ । నయం జయేమశతినగ్ం సహస్రిణం వై శ్వానర
 వాజమగ్నే తవోతిభి స్వాహా ॥ అగ్నయేవై శ్వానరా యేదమ్ ।
 వై శ్వానరస్య సుమతౌ స్యామరాజాహిక్రంభవనానామభిశ్రీః । ఇతో
 జాతోవిశ్వమిదం విచ స్తేవై శ్వానరో యతతేసూర్యేణ స్వాహా ॥
 అగ్నయే వై శ్వానరా యేదమ్ । అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా॥ అగ్న
 యేస్విష్టకృతఇదమ్ ॥ సమిత్సన్నహన ప్రహరణాది తంతః । అపరే
 గాగ్నిం ప్రాజ్ఞుఖ ఉపవిశ్య తిస్సప్తభి ర్దగభృంజీలై ప్రౌరాత్మానం
 సంపాదయేత్ ॥ ఏవామాంతేయజ్ఞ ... మి । ససమాప్తమ్.

అథ సింహానువాకః.

యజమానః పూర్వమగ్నేరుత్తరతః ప్రాచ్యాంచా పాపితం
 స్వర్చితం కలశంగ్మహీత్వా । మహాజనైస్సస్వస్తివాచన వతనై ససహ
 చతుష్పథంగత్వాత్రతరంగవల్ల్యాశోభితదేశే కలశంధిధాయ పత్నీ స
 మేతస్స ఆసీన శ్చతుర్దిక్షు దర్భైః పరిస్తీర్య ప్రాణానాయమ్య
 వైశ్వదేవాఖ్యంకర్మప్రారంభమాణాదానపస్తాం ఏవాసినృత్యర్థం
 సింహానువాకమంత్రవతనం కరిష్యతినంకల్ప్య । కలశస్థజలే స్వప్రతి
 భిభిషాక్షమాణ సింహానువాక వతనం కుర్యాత్ ॥ మయాకృత

ప్రాతస్సవసమాధ్యందినసవన ప్రతియసవనప్రయుక్త గణపహామాం
గల్ప తి సవనపక్ష సంకల్పవిశేషః.

సిగ్ం హేమేమన్యుః। న్యాః ఘేమేఽంతరామయః। వృకేమే
క్షుత్। అశ్వేమేఘసిః। ధన్వనిమేపిస్తానా। రాజన్యగృహేమేఽశనయా।
అశ్మని మేతంద్రిః। గర్దభేమేఽర్ఘః। శయ్యకేమేఽహీః। అశ్వత్థే
మేవేషధుః॥౧॥ కూశ్వేమేఽంగరోగః। బస్తేమేఽవసర్యా। ఆప్రియే
మేమృత్యుః। భ్రాతృవ్యేమేఽపామ్నా। సపత్నేమేనిర్ఘుతిః। ద్రుష్కేఽ
మేవృద్ధిః। సరస్వతిమేసమృద్ధిః। ఖడ్గేమేఽత్రిః। గవయేమ
ఆంధ్యమ్। కారేమేబాధిర్యమ్॥౨॥ ఋక్షేమేఽశోకః। శోభా
యాంమేఽసేదః। జరాయాంమేఽహిమః। వృష్ణశకునేమేభీరుతా।
క్షశేమేఽపగంధః। ఉలూకేమేఽశ్వభ్యశః। శ్లోకేమేఽశ్వార్థా। మర్కటే
మేదుర్బుద్ధిః। కులలేమేమృగ్స్యా। ఉలలేమేఽప్రధ్యా॥౩॥ ఉష్ఠే
మేఽత్పిష్టా। ఋశ్వేమేఽశ్రమః। అఘ్నాంమేఽవ్యమ్। కోశేమేఽగంధః।
కుమార్యాంమేఽలంకారః। సూకరేమేఽక్షద్రుః। పృథాకుమే
స్వన్నః। అజగరేమేఽదుస్స్వప్నః। విద్యుతిమేఽస్తయః। లోభా
యాంమేఽకేదః॥౪॥ శలభేమేఽపామ్నాఽల్పక్షిః। స్త్రీఘమేఽస్త్రమ్।
అజసుమేఽకర్కశః। వ్రాశ్వేమేఽశ్వత్థా। శూద్రేమేఽస్త్రయమ్। వైశ్వేమేఽ
ర్మకృత్యమ్। రాజన్యబధునిమేఽజ్ఞానమ్। నైషాదేమేఽబ్రహ్మహత్యా।
కుల్కుంశేమేఽక్షుధుః। ఉలలేమేఽబ్రాహ్మణః॥౫॥ ఉద్రిణిమేఽవమసిః

కింపురు మే మేగోదః । ద్వివిని మేనిష్టపత్ । హస్తాని మేకిలానః ।
 శునిమేమరీప్రిన్నా । వన్యేషుమే మేచ్ఛః । విదేహేషుమే శీప్రధుః । మ
 హావన్యేషు మేగ్లాః । మూజవత్సు మేతన్నా । దుందుభౌ మేకాశికా
 ౬॥ ఇత్వాకుషుమేపి తమ్ । కళింగేషు మేమేధ్యమ్ । అశతర్యాం మే
 ప్రజస్తా । పుష్పశ్చల్యాం మేదుశ్చరితమ్ । అఖినిమేదంతరోగః । మక్షి
 కాయాం మే శ్వల్కశః । శుకేషుమేహరిమా॥ మయా రే మేజల్యాన్వి
 వృషే మేజరా । చాపే మేపవాదః । అశ్విమే శ్రమః॥ ౭ ॥ బ్రహ్మ
 యే మేకిల్బిషమ్ । అపేహిపాప్లకా । పునరపనాశనోభవానః । పాప్లకా
 త్సుక్తతస్య లోకే । పాప్లకా ధేవ్యా విహృతః । యోనః పాప్లకా
 జహతి । తముత్వాజహి నోవయమ్ । అస్యత్రాస్మన్ని విశతాత్ । సహ
 స్త్రాక్షో అమర్త్యః । యోనో ద్వేష్టి సరిష్యతు । య ముద్విష్టు స్తముజ
 హి । కలశోదకం కించిద్భూచావిసృజ్య । కలశ ఆత్మానంసమ్యగా
 తాశ్య । సుమిత్రానతపటపథయ స్సంతుదుర్మితా స్తస్మై భూయా
 ను ర్యోఽస్మాద్ ద్వేష్టియంచవయద్విచ్ఛః॥ ఇతియ స్యాందిశి ద్వేష్ట్య
 స్తస్యాందిశికలశం నిరస్యపాణిపాదౌ ప్రతౌశ్యాచమ్యా ప్రతీక్షమా
 నోగృహంఽచ్చేత్ । సిరిహనువాళి స్సమాప్తః.

అథ గృహనిర్మాణమ్.

అచమ్య... ధ గృహనిర్మాణాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణస్త... స్వస్తి పుణ్యా
 గోవాచనంకరిష్యే విధిప్రకారేణగణపతిపూజాం పుణ్యాగోవాచనంచతుర్వార్త ॥ తతః
 పులకుద్ధిం కృత్వా ఈశాస్వభాగే వాస్తుపూజాం నవిగ్రహపూజాంచతుర్వార్త ॥ జ్యోతి
 శ్చాస్త్రోక్షప్రకారేణ శంకుస్థాపనంనుముహూర్తేకృత్వా అభినవరత్నాదికంనుము

జూరూదా నితీప్య శఃకుస్థాపనం కుర్యాత్ || తతః || బ్రాహ్మణాః సంపూజ్య || ఆశీ
ర్యావఃకర్తవ్యః || ఇతి గృహనిర్మాణం సమాప్తమ్.

అథ గృహప్రవేశః.

ఆచమ్య...ర్థంనూతనగృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్...
స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే! గణపతిమభ్యర్చ్యపుణ్యాహవాచ
నంకుర్యాత్ || అథ వాస్తుపూజాం నవగ్రహపూజాంచకృత్వా || పూ
ర్ణకరణద్వయం ప్రాగ్భగేప్రతిష్ఠాప్య గృహదేవతాపూజాది కం కృ
త్వా || తతఃవాస్తుహోమంకరిష్యే! అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదీసర్వంకుర్యా
త్ || షట్పాత్రప్రయోగః || పూర్వపరిషేచనా కృత్వా || వాస్తోష్పతే
ప్రతిజా...చతుష్పదేస్వాహా || వాస్తోష్పతయధిదమ్ || వాస్తోష్పతే శగ్న
యా...స్వస్తిభిస్సదానస్వాహా || వాస్తోష్పతయధిదమ్ || వాస్తోష్పతే
ప్రతిరణో నవధిగోభిరశ్వేభిరిందో || అజరానస్తే సఖ్యే స్యామ పితేవ
పుత్రాన్ప్రీతి నోజ్జ్వలస్వ స్యాహా || వా...దమ్ || అమీవహా వాస్తోష్ప
తేవిశ్వారూపా ణ్యావిశేః స ఖాస్తుశేవధిసస్వాహా || వాస్తు...
దమ్ || జయాదిప్రణామద్యతే || వాస్తుహోమంకేచిత్ నకుర్వంతి ||
బ్రాహ్మణాః సంపూజ్య || తతః బ్రాహ్మణ సమారాధనం కృత్వా ||
ఆశీర్వాదః || గృహప్రవేశసమాప్తః.

● అథ శత్రుహోమాః ||

ఆచమ్య...ఏవ...ర్థంప్రతి పత్నాయంప్రభృతి చతుర్దశీసాయ
మాపాసనహోమా నవకృష్య శత్రుహోమపక్ష మాశీర్వతండులై
హోమామ్యామి || పక్షాదినాని సంఖ్యాయ సంకల్పః కార్యః || తత్సంఖ్య
యాఆహుతిద్రవ్యోన్నయనంచ కార్యం || అస్మిన్నపి పక్షే హోమవసద్యే
హానిసాయంహోమఃకర్తవ్యః || ఏవమే వద్విధియాయాం ప్రాతరాపా
సనా న్యవకృష్యపక్షహోమపక్ష మాశీర్వతండులై హోమా

మి॥ పక్షుడి సంఖ్యాన పూర్వవత్ । అత్రయజనీయే హనిప్రార్థనా
మస్మిన్ కృత్యః॥ ఇతి పక్షు హామపకరణమ్.

అథాక్షరాభ్యాసః.

ఆచమ్య... ఏవం... స్థనకలవిద్యా పారంగతత్వసిద్ధ్యర్థం అక్షరా
భ్యాసాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్త... స్వస్తిపుణ్యా హామచనం కరిష్యే॥
గణపతిపూజాంపుణ్యాహంచకృత్వా ॥ ఏవం... స్థం అంగదేవతాసహిత
శ్రీమహాసరస్వతీపూజాంకరిష్యే ॥ ఆదాలప్తదిక్పాలకపూజాంకుర్యా
త్ ॥ మధ్యే సరస్వతీ-దక్షిణతో హరిం-పశ్చాత్ లక్ష్మీం- ఉత్తరతో
దేవించావాహ్య ॥ ప్రణోదేవీ సరస్వతీ... శీభిర్వాజినీవతీ॥ ధీనామవి
త్ర్యవతు॥ సరస్వతీమా... మి॥ బ్రహ్మదేవానాం... రేభః॥ బ్రహ్మణ
మా... మి॥ సక్తుమిన్తతి... నాచీ॥ లక్ష్మీమా... మి॥ ఇదంవిష్ణు... మా
మి॥ గౌరీమిమాయసలిలా... వ్యోమః॥ గౌరీమా... మి॥ షోడశోపచార
పూజాంచ కుర్యాత్ ॥ కేచిత్ హామంసకుర్వంతి ॥ తత్కరణేల
గ్నిప్రతిష్ఠాపనాదికం కుర్యాత్ ॥ చతుష్పత్రప్రయోగః॥ పూర్వపరి
షేచనం కృత్వా ॥ ప్రణోదేవీ... వతు॥ సరస్వత్యై స్వాహా॥ సరస్వ
త్య ఇదమ్॥ బ్రహ్మ దేవా... స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ సక్తుమిన్త...
స్వాహా॥ లక్ష్మ్యై ఇదమ్॥ ఇదంవిష్ణు... స్వాహా॥ శ్రీవిష్ణవ ఇదమ్॥ గౌ
రీమిమాయ... స్వాహా ॥ గౌర్య ఇదమ్ ॥ దేవ్యై స్వాహా॥ దేవ్యా ఇ
దమ్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ॥ తతః శ్రీగురుః ప్రాజ్ఞుభో ధూ
త్వావస్తాదికందత్త్వాప్రణ్యజ్ఞుఖం శిష్యం శివాయనమ ఇతిమంత్రము
ఋదిశేత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ అక్షరాభ్యాస స్సమాప్తః॥

విధురాపాననమ్.

పూర్వకృష్ణేయ్యే శ్లో॥ ఉధృత్యవహ్నిం ప్రణవేనచాదావన్యగ్ని

ఐత్యానిహితాపుగస్తాత్ । నిధాయపృథ్విదివిమంత్రకేసతతస్తు హోమ
శ్చకలైశ్చతుర్భిః ॥ రేఖాదయోనైవచ తత్సతాంస విశ్వానినోద్వాన
ఇమేతిమంత్రః । వివాహానన్యాస మృతాంతమేతం గృహీవకుర్యా
ద్విధురోపయాజాత్ ॥ (శాకలహోమములు) తత్సవిత్వృణీమహే
వయోదేవస్యభోజనం శ్రేష్ఠం సర్వధాతమం తురంభగస్యనీమహి
స్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదసఇదం తాగంసవితుర్వరేణ్యస్య చిత్రా
మహం వృణేసుమతీంపశ్వజన్యాం యామస్యకణ్వోఅదువాత్ ప్రపీ
నాగ్ సహస్రధారాం పయసామహీంగాగ్ స్వాహా ॥ సవిత్రఇదం ।
విశ్వానినోదుర్గహ జాతవేదస్సిధుంసనావాదురితాతిపర్షి । అగ్నే
అత్రివన్మనసా గృణానోఽస్మాకం బోధ్యవితాతనూనాగ్ స్వాహా ॥
అగ్నయేజాతవేదసఇదం ॥ అవ్యానోదేవసవితః ప్రజావత్సావీస్సా
భగం పరాదుష్వప్నియగ్ సువస్వాహా ॥ సవిత్రఇదం ॥ (విధురోప
యాజాంతవివాహాంతమాసన్యాసాంతమామరణాంతం ఏవం ప్రకా
రేణకుర్యాత్ ॥) ఇతివిధురౌపాసనంసమాప్తమ్.

అథ విధురవైశ్యదేవః.

అనగ్నికస్యవైశ్యదేవమాహ వృద్ధవస్తిష్ఠః । అనగ్నికస్తుయో
విప్రసోన్నం వాహ్మతిభి స్స్వయమ్ । హుత్వా శాకలమంత్రైశ్చ
శిష్టం శాకబలింహరేత్ ॥ దేవకృతస్త్వేనస ఇత్యాద్యా శ్చాకలమం
త్రాః । విష్ణురపి । అన్నంవాహ్మతిభిస్తుత్వా హుత్వా మంత్రైశ్చ
శాకలైః । ప్రజాపత్యైర్హవిహుత్వా పూజయేదతిథీ తతః ।
ప్రథమతస్సర్వప్రాయశ్చిత్త పూర్వకంవైశ్యదేవ మారభేత్ । తత్ప్ర
కారః । ఆచమ్య...ర్థంప్రారేత్వైశ్యదేవంకరిష్యే । అగ్నిమిద్ధేత్వాది
అన్నమగ్నా వధశ్రిత్య । ఉదగుద్వాశ్యఅన్నం ద్వేధావిభజ్యైభి
ఘోర్యః ప్రథమభాగమాదాయ । భూస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ।
భువస్వాహా ॥ వాయుపఇదమ్ । సువస్వాహా ॥ సూర్యాదేదమ్ ।
భూమ్యసస్సువస్వాహా ॥ ప్రజాపతయఇదమ్ । శాకబలిః ॥ ఉదీచీస

ముష్ణంభస్మాసోహ్యః స్వాహాః । ప్రజాపతయఇదమ్ ॥ దేవయజ్ఞవక్త్రం
 మహాయజ్ఞానగ్రదానంచకుర్యాత్ ॥ ఏవం...ర్థం వైశ్వదేవాంగ త్వేన
 శాకలహోమా స్కరిష్యే । సమిధ అహృత్య వైజ్ఞహురూత్ ।
 దేవకృతస్త్వేనసోఽవయజన మసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ మను
 ప్యకృతస్త్వేనసోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ పితృకృత
 స్త్వేనసోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ ఆత్మకృతస్త్వేన
 సోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ అన్యకృత...స్వాహా ॥
 అ...దమ్ । అన్యకృత...స్వాహా ॥ అ...దమ్ ॥ యద్దివాచనక్తం
 చై...స్వాహా ॥ అగ్న...దమ్ ॥ యత్సవం...మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ
 ఇదమ్ ॥ యత్సుషుప్తశ్చ...మసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ యద్వి
 య్యాగ్ంసశ్చవిద్వాగ్ం స...మసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ ఏనస
 ఏ...సోఽవయజన...మసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ । ఇతిశాకలహోమా
 శ్వాహాస్త్వేన్ద్విధామిత్యాదినానమస్కృత్యశ్వానబలింహృత్వాఽ
 ధీకాపూజయేత్ ॥ అత్రవైశ్వదేవే అగ్న్యలంకరణ పూర్వోత్తరపరి
 పేచనాదికంసర్వంమహాయజ్ఞాదితంత్రంచ వైశ్వదేవద్విప్రవ్యమ్ ।
 ఇతి విధురవైశ్వదేవ ప్రకరణమ్సమాప్తమ్.

అథ గోదానవ్రతమ్.

వారిః ఓమ్ ॥ ఏవంగోదానమన్యస్మిన్నపినక్షత్రేషోడశేవర్షేఽ
 గ్నిదానోవాస్యాత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవం + శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమే
 తస్యమమకుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతాఖ్యం కర్మ
 కరిష్యమాణస్తదంగ త్వేనతదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం + మహాజ
 వైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే ॥ ఆదానిర్విఘ్ననపరిసమా
 ప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే ॥ గణాధిపతిపూజాం
 కృత్వా ॥ పుణ్యాహంవాచయిత్వా ॥ ఆచమ్య + మమకుమారస్యా
 యుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం ఇమం + శర్మాణంకుమారం గోదానాభ్యేన
 కర్మణాసగ్గ్ స్కరిష్యే ॥ తదంగమాభ్యుదయికం కరిష్యే ॥ ఆభ్యుదయ

కంకుర్యాత్ | బ్రాహ్మణానాం శోషయేత్ || అచమ్య + ఏవంగుణ
 + మమకుమారస్య యుష్మాభి వృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రత సిద్ధ్యర్థం
 గోదానవ్రత హిమంకరిష్యే || తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనః కరిష్యే |
 స్థంబిణో లేఖనాది || తతఃపట్నాశ్రమయోగం కుర్యాత్ || శ్లో || పాత్ర
 ప్రయోగే ఖలుయోజనీయో గోదానకర్మణ్యపిచాలపత్తు | నగ్లప్ప
 పుంజీలశలబ్యుత్పా అత్రార్థలుప్తాహి భయంతియస్మాత్ || పవిత్రకఠే
 కాద్యాజ్యభాగాం తేనాస్వరభేకుమారే ధాతాదదాతునోరయమితి
 చతస్ర యస్తాహ్మదాకీరిణేతి చతస్ర ఇత్యుత్పాజ్యా హుతీర్హుత్వా ||
 ధాతాదదాతునోరయమిశానోజగతస్పతిః - సనఃపూర్ణేన వావన
 ధ్వాహం || ధాత్రఇదం || ధాతాప్రజాయా + వద్విధేమస్వాహం ||
 ధాత్రఇదం || ధాతాదదాతు + సత్యగాధసస్వాహం || ధాత్రఇదం ||
 ధాతాదదాతు + అదితిస్సజోహస్వాహం || ధాత్రఇదం || యస్తా
 హ్మదా + తత్త్వమశ్యాగ్ స్వాహం || అగ్నయేజాతవేదస ఇదం ||
 యస్మైత్వగ్ం సుకృతే + స్వస్తిస్వాహం || అగ్నయేజాతవేదస ఇదం ||
 త్వేసుపుత్త్రీశవసా + తిరిచ్యతేస్వాహం || ఇంద్రదాయపుత్రిణ ఇదం ||
 ఉక్తఉక్తేసోమ + హవంశేస్వాహం || ఇంద్రదాయమఘవతఇదం || అగ్న
 యఇదం || రుద్రదాయతంతిచరాయేదం || అస్యకర్మణః హిమప్రతి
 స్థాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయాదిహిమంకరిష్యే || సువేణాజ్య నూ
 దాయ || ఓచిత్తంచస్వాహం || + + + జయాదిబ్రహ్మచిన్ద్రనాంతే
 ...నమమః తతః శిఖామాత్రమవశిష్య సర్వాన్కేళాన్ వాపయతి ||
 స్నాత్వాఽచమ్య బ్రహ్మణేవరందదాతి || గోదానవ్రతం సమాప్తమ్

అథ స్థాలీపాకపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తమ్.

అథపర్వణ్యతీతే మనోజ్యోతిరయాశ్చ యదప్మిక్ యజ్ఞేస్వ
 స్తినఇంద్రేతిచతస్ర ఆజ్యాహుతీర్జుహుయాత్ || స్థాలీపాకం కుర్యా
 త్ప్రగప్తమ్యాఅతఃకర్ష్యగ్ం సోమవాసం కుర్యాద్వయోబాహ్వతి
 పుత్రయశ్శేవగం స-కల్ప్యతే ప్రథమం పాథిప్యగ్ం స్థాలీపాకం

కుర్వాద్విత్తీయే వైశ్వానరపాథికృతౌ తృతీయే పునరాధేయ ఇతి
శాట్వాయనః ।

ప్రాయశ్చిత్త సమన్వయః.

ఏవంచవైశ్వదేవస్య కయాచిదనుపకత్త్యాప్రథమపర్వణ్యానా
రంభేఽగామిపార్ణమాస్యాది వైశ్వానరస్థాలీపాకం కృత్వాసప్తహా
తారంసర్వప్రాయశ్చిత్తంచహుత్వా యేథోక్తప్రకారేణ వైశ్వదేవ
మారంభేత్ । అతఃఉర్ధ్వం సంవత్సరపర్వంతం ఉపవాసం ప్రాజాపత్యవ్రా
తంచకృత్వా ఉక్తప్రకారేణారంభేత్ । స్థాలీపాకస్యాపి ప్రథమపర్వా
తిక్రమ్యే బిభ్రష్టేష్టంకృత్వా॥ సప్తహారతారంసర్వప్రాయశ్చిత్తం
చహుత్వా స్థాలీపాకమారంభేత్ । అతఃఉర్ధ్వం సంవత్సర పర్వంతం
ప్రాజాపత్యముపవాసంచ కృత్వా ఉక్తప్రకారేణారంభేత్ । ఔపాస
నేన త్యేవాయంకల్పః । తదనుగమేతుచతుర్థ హారమాదిత్యారభస్స
యదుక్తంతత్సర్వం కృత్వా ఆరంభేత్ । అతఃఉర్ధ్వం సంవత్సరాంత
రంసర్వేషామ్ ।

అథ ప్రాయశ్చిత్తవిషయః

సర్వప్రాయశ్చిత్తంచకృత్వా ఆరంభః ॥ వైశ్వదేవస్థాలీ పాక
యారారంభాఽతిక్రమేతు ఉక్తవచనానుసారేణ కాలవిలంబమాశ్రి
త్యపునరాధేయాంతంచకృత్వా ఔపాసనాదికంకుర్యాత్ । అత్రాప్యల
స్యాద్యతిక్రమేతు ఉక్తప్రకారేణ సంవత్సరపర్వంతం ప్రాయశ్చిత్తంకృ
త్వా ఔపాసనాదికంకుర్యాత్ । తదుపరిసర్వప్రాయశ్చిత్తం కూశ్లాం
జాదికంచకృత్వా ఔపాసనంకుర్యాత్ ॥ సర్వత్రప్రథమ పర్వాతిక్ర
మ మారభ్యగృహిణో ర్గృతలోప ఇత్యాది శాట్వాయనవచనాత్పా
హిత్రయోదశేషణామశ్చిక్తవ్యః॥

అథ ఏతద్విషయానుక్రమణికా.

సంవత్సరపర్వంతం ప్రాజాపత్యాదికం అతఃఉర్ధ్వమాపాసనప్ర
ాయశ్చిత్తప్రకారణోక్త ప్రథమకల్పవ్యతిరక్తవిషయే ఏతత్థానసర్వపా

యశ్చిత్తం । పర్యుదస్తవిషయేతు నిలబానుసారేణ ప్రాజాపత్యా
దికమేవ॥

అథ వైశ్వదేవే కేచనవిశేషాః.

ఆపస్తంబినాం లౌకికాగ్నౌ పశ్యమన్నం వైదికాగ్నౌ వైశ్వదే
వంకుర్యాత్ । తథాహంపస్తంబః॥ పరోక్షమన్నం సగ్గస్కృతమగ్నా
వధిశిత్యాద్భిః ప్రోక్షేత్తద్దేవ పవిత్రమిత్యాచక్షుశే దేవానా మపిత
త్పవిత్రంకిం పునర్గనుమ్యాణామితి । ఏతేనభార్యపుత్రాదిసంస్కృత
మన్నం పాతేనిధాను జహుయాదితి ॥ శ్లో॥ ప్రాతఃపూజామగతు
నిర్వర్త్య సముద్ధృత్యహుతాశనాత్ । శేషం మహానసేపక్త్వాత్రైపా
కం సమాచరేదితి మనువచనాత్ ॥ యస్మిన్నగ్నౌ భవేత్పరో వై
శ్వదేవంతు తత్రవై ఇతిశాతాతపవచనాచ్చ । అన్యగ్ని పక్వాన్నస్యా
న్యాగ్నౌ వైశ్వదేవోనక రవ్యత్యర్థః । లౌకికాగ్నిపక్షే పరగృహద
గ్నింనాహరేదితి । యతఃపరాగ్నిపక్వేనకృతస్య కర్మణోఽర్థంఫలమ
గ్నిదస్యభవతి ॥ అపరార్కే । పచనాగ్నింనగృహ్స్థాయా త్పరివేశ్విని
జాతుచిత్ । తేనపక్వేనచాన్నేన యత్కర్మకురుతేశుభం । తచ్చుభ
స్యఫలస్యార్థ మగ్నిదస్యభవేన్నుపేదినచనాత్ । పచనన్యాగ్నిలో
కికాగ్నిః । అచోదితేన పాకేనకృతేనోద్ధరణేనవా । లౌకికాగ్నిస్సవిజ్ఞే
యో హోమేనాచోదితేన చేత్యాదివచనాని ధార్యాగ్నివిషయాణి
లౌకికాగ్నిపక్వపక్షేతు గృహ్యాపారికాకారతా । అవోక్ష్యోన్వాస్య
ఘృతాభ్యక్తం భువిసవ్యం నిధాయచేతి॥

అథ దేవతార్చనా త్పుర్వం వైశ్వదేవనిర్ణయః.

ధర్మఖండే శ్లో॥ అకృతవైశ్వదేవేతు యదిదేవనివేదనమ్ । సద్యః
పాపండతా మేతికర్తోచ్ఛిష్టు యదిస్మరేత్ ॥ నివేదితే నచాన్నేనవై
శ్వదేవంయదిష్యతే । వినియుక్తవిరోధేన మీమాంసాయాః ప్రకోప
నం ॥ వ్యత్యయోనహిశంకాహాన్మృతివాక్య విరోధతః వైశ్వదేవ

విధాయాదౌ తదన్నం మంత్రసంస్కృతం దేవేభ్యశ్చప్రదాతవ్యం బలికర్మావసాసకం । ఖడ్గధారాసమంవిద్యా తస్మిన్ కర్మమునీరితమ్ । సూక్ష్మత్వాత్కృతరంతిచ్చయ తత్ స్మృతివిలోకనాత్ । స్మృతిజ్ఞానా దనుష్ఠాన మనంతరఫలదంవిదుః ॥ స్మృత్యభావేపి వృద్ధాభ్యఃస్త్రిభ్యోఽపి రావగాహనం । శ్రుతిస్మృతిభ్యాం హీనోఽంధః కాణోహ్యైకయావనేతి ॥ శ్రుతిస్మృతిహి విప్రీణాం చక్షుషీపరమేమతే కాణస్తైక్రియాహీనో ద్వాభ్యామంధఃప్రకీర్తితః ॥ అధీత్య చతురోవేదాన్ షడంగంచపదక్రమాన్ । స్మృతీహీనానశోభంతే చంద్రహీనేవశర్వరీ ॥

అథ వైశ్వదేవేసంస్కారదుష్టం క్రియాదుష్టాదివిషయః.

హేమాద్రా॥ దేవలః॥ శ్లో॥ వైశ్వదేవంద్యజైః కార్యమన్న శుద్ధ్యః ర్థమాధరాత్ । శంచనానాపనుత్త్యర్థం లవణైర్వ్యంజనైర్విना॥ లోకాక్షిః ॥ ద్విజస్త్యహరహః కుర్యాద్వైశ్వదేవం హుతాశనే అన్యథా దోషమాహ్నితి వృక్షస్సౌత్యత్కంటకీభువి ॥ అన్నందుష్టంత్రివిధం ॥ సంస్కారదుష్టం క్రియాదుష్టం స్వభావదుష్టం చేతి ॥ దేవపూ

జావైశ్వదేవరహితం సంస్కారదుష్టం ॥ ఏకపంక్తాభుంజానోద్విజఃభోజనంత్యక్త్వాగచ్ఛతిశేషై ర్యద్భుక్తం తస్మియాదుష్టం ॥ లశునాదికం స్వభావదుష్టం । తథాహమనుః ॥ సంస్కారదుష్టం విజ్ఞేయంవైశ్వదేవవివర్జితం । ఏకకజ్జ్యుషవిష్ట శ్చిత్త్యక్త్వా పాత్రంగోయది క్రియాదుష్టం హివిజ్ఞేయం లదోక్తాణాం ద్విజన్ననాం స్వభావదుష్టం లశునం విప్రైస్సర్వత్రగణ్యతే ॥ తస్మాద్వైశ్వదేవోఽవశ్యంకర్తవ్యః ॥ అన్యథా దోషమాహగౌతమః ॥ వైశ్వదేవం పరిత్యజ్య యోభుంక్తేన ద్విజాధమః ॥ మాహాంతంనరకంగత్వావృక్షోభవతికంటకీ । ప్రియశ్చిత్తమిదం ప్రోక్తంవైశ్వదేవపరిగ్రహే । ఫలకృచ్ఛం తథాగత్వా శుద్ధిమాహ్నితిపూర్వజః । మాసత్యాగేతుచాంద్రస్సౌద్యవ్యత్యాగేఽతిత్యసా । అరణ్యం పతితప్రాయశ్చిత్తముక్తం ॥

వైశ్వదేవాత్మార్పణం భిక్షాదానమ్.

అకృతే వైశ్వదేవేతు భిక్షాభిక్షార్థమాగతే ఉద్ధృత్యవైశ్వదే
వార్థం భిక్షాదత్వావిసర్జయేత్ ॥

బలిప్రదానకాల కాకస్పృష్టేపాయశ్చి శమ్.

అథ బలిప్రదానకాలే కాకస్పృష్టమాహ ॥ స్మృత్యంతరే బలి
ప్రదానకాలేతుకాకైరభిన్నుకై ద్విజః । బలినిధాయ భూమాత
ఘృతం ప్రాశ్యవిశుద్ధ్యతీః ॥ హేమాద్రాచ ॥ బల్యర్థమన్నమాదాయ
శ్వానావితజగన్గృహీ । స్పృష్టో బలిభూజావిప్రః పాదాప్రక్షాళ్యపా
గ్యతః । భూమాబలింవిసిక్షిప్యద్వి రాచమ్యవిశుద్ధ్యతి । బలిప్రదానా
దన్యతస్నాన మేవవిధీయతఇతి ॥

—o—
బలిప్రమాణమ్.

బలిప్రమాణమాహ ॥ గ్రాసమాత్రేణచాన్నేన దద్యాచ్ఛాప్య
దిబలింగృహీతి ॥ చంద్రికాయాం ॥ ఉత్తానేనతువాస్తేన హ్యంగుష్ఠా
గ్రేణపీడితం । సంహతాంగుళిపాణి స్తువాగ్యతో జహుయాద్ధవిరితి ॥
షట్కర్మ చంద్రికాయాం ॥ దేవేభ్యస్తుహుతాదన్నా చేపాదూభత
బలిం హరేత్ ॥ అథ వైశ్వదేవవర్జ్యద్రవ్యాణి.

అథ వైశ్వదేవ వర్జాన్యాహ చంద్రికాయాం ॥ అహవిష్యం
సనుస్తంవా వైశ్వదేవేవివర్జయేత్ । కోద్రవంవరకంమాషం మసూ
రంచవివర్జయేత్ ॥ ఇతి చకారాత్కృతసర యావనాళాన్నమ్ ॥

వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తంకులదానవిధిః.

అథ వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తంకులాదిదానేనాన్నేదానా
త్వద్గుణఫలంభవతి ॥ తథాచస్మృతిః ॥ ఆనుమేవప్రదాతవ్య మన్నదా
నాచ్ఛవద్గుణమ్ । అతిధిర్వైశ్వదేవంచదేవో భార్యాసురిస్సవ్యయం ॥
ఆనుం తంకులాదిద్రవ్యం స్వగృహం ప్రత్యాగతస్య వైశ్వదేవాద్యధి
కారిణో గృహస్థస్య గృహస్థేనభోజ్యాన్నేనా పితస్యామ మేవచాత

వ్యం తత్సర్గిగ్గృహ్యపక్వా తేనాన్నేన వైశ్వదేవాదికరణాద్ధాతురన్న
దానాత్పుష్పపుణ్యంభవతి । వైశ్వదేవాద్యభికారిణః పరాన్నభోజనే
కృతేవైశ్వదేవాద్యభావేన అన్నప్రతిగ్రహపాపాత్పుష్పగుణపాపం భవతి
త్యభిప్రాయః॥ పురాణేఽపి ॥ అన్నదానా చ్ఛత్తిగుణాఫలం తండుల
దానతః । ఔపాసనంవైశ్వదేవః మాతిథ్యం దేవతార్చనం । బుధూనాం
పుత్త్రీదారాణాం తథాస్వస్వచ పోషణం । భవంత్యేతానిసర్వాణి
రాజాతుండులదానత ఇతి ॥ స్వయంపాకీ శతంభు క్తే ఇతి లోకప్రసి
దత్యాచ్యుతే ॥

అథ సర్వబలై రుత్సర్గః.

సర్వబలిప్రయోగః పూర్వము క్తమ్.

మార్గశీర్ష్యాం పౌర్ణమాస్యా మస్తమితేచాపాసనగ్ం ముత్వా
ప్రాణానాయమ్య ఏవం ప్రీత్యర్థం సర్వబలేరుత్సర్జనంకరిష్యే । సర్వ
బలివత్థానీపాకాద్యగ్నిముఖాంతే స్థాలీపాకాదవదాయ ॥ మార్గశీ
ర్ష్యే పౌర్ణమాస్యేస్వాహా॥ మార్గశీర్ష్యే పౌర్ణమాస్యాఇదమ్ ।
ఏవం జగ్ధోమశిక ఇత్యాదిహుత్వా జయూదిహరిషేచ నాంతం కృత్వా
పూర్వవదోదనంవా సకూన్యాఽదాయ ప్రాచీముదీచీం వేత్స్యాదిబలి
ప్రక్షేపణేవిశేషః । తేభ్య ఇమంబలి మహర్షమితి మంత్రసన్నా
మః । తతఃపస్థాయాః పరిషిచ్ఛేత్వాద్యత్రైసముత్సృజతి । తతో
బ్రాహ్మణభోజనమాశీర్వచసంచ ।

హేమంతప్రత్యవరోహణమ్.

హేమంతప్రత్యవరోహణముచ్యతే । హేమంతక్తా ప్రత్యవరో
హణంకర్తవ్యమ్ । కృత్ప్రాణాయామః । హేమంతప్రత్యవ రోహణం
కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య । ప్రత్యవరూఢోనో హేమంతః । ఇత్సేతావ
దుక్త్వా ఖట్వాదే ప్రత్యవరూహ్యశయనదేశేనగ్న్వస్తర మాస్తీర్ష్య
ప్రతిక్షత్తి ఇతి త్రిభిర్మంత్రై ర్దక్షిణేపార్శ్వేనవస్వస్తరే యజమానా
దయస్సంవిజ్ఞాతి । ప్రతిక్షత్తే ప్రతితిష్ఠాతు రాష్ట్రే । ప్రత్యశ్వేషుప్రతి

తిష్ఠామిగోమః । పృథివీజాయాం ప్రతితీష్ఠామిభవ్యే । ఇహాధృతిరిహ
 విధృతి రిహాంశిరిహరమతిః దక్షిణతః పితౄత్తరతా మాతామధ్యే
 కర్తా ఏవమితి తే జ్యేష్ఠాదయస్సహతా భూత్వా సంవిశేయః । ఉత
 రాభ్యాం పృథివిమభిమృశతి స్యానాపృథివిభవా నృతరానివేశనీ ।
 యచ్చానశ్చిర్మసప్రథాః । బహిర్ధాపర్వతానాం ఖద్రంబిభర్షి పృథివి ।
 ప్రయాభూమి ప్రవత్సతిమహ్నా జిహోషిమహ్ని ॥ ఏవం సంవేశనాది
 పృథివ్యభిమర్శనాంతం సర్వేషాం మత్రావృత్తిస్త్రీః కర్తవ్యాః ।
 హేమంత ప్రత్యవరోహణం సమాప్తమ్.

అష్టకా.

అథాష్టకోచ్యతే । యామాఘ్యాపౌర్ణమాస్యా ఉపరిష్టాద్వ్య
 ష్టకా । ఆశ్రేమామఘానాయయా పౌర్ణమాస్యా సంగతా సామా
 ఘీతశ్చా ఉపరిష్టాద్వ్యష్టకా కృష్ణపక్షే । తస్యామష్టమీ జ్యేష్ఠయా
 సంపద్యతే । తామేకాష్టకే త్యాచక్షతే । తస్యామష్టకాకార్యా । అసం
 యోగే సంయోగేఽపి తస్మిన్నాసి జ్యేష్ఠయాక్రియతే । ఏవం సప్తమ్యాం
 సాయమాపాననగ్ం హుత్వా ప్రాచీనావీతీ కృతప్రాణాయామః । అష్ట
 కాం కరిష్య ఇతినంకల్పయజ్ఞోపవీతీ చతుశ్శరావమపూపంశ్రవయి
 త్వా । శ్రవణాభిఘాతాం ప్రతిష్ఠితాభిఘాతాంచకృత్వాఽగ్నే రుపస
 మాధానాద్యంజలిదర్శ్యో స్సగ్గ్ సాగరః । అగ్నిముఖాంశే యాంజ
 నా ఇత్యేచాంజలినాఽపూపాఽజహోతి । యాంజనాః ప్రతిసందం
 తి రాత్రిం ఛేనుమివాయతీమ్ । సంవత్సరస్య యోపత్తిః సానోఅస్తు
 సుహంగలీ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయాఇదమ్ । దర్వాస్విష్టకృతంచ అ
 గ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతఇదమ్ । లేపయోరిత్యా
 దిపరిషేచనాంతే । అపూపశేషమష్టధాకృత్వా బ్రాహ్మణేభ్య ఉచా
 హరతి ॥ ఇతి ప్రథమాష్టకా సమాప్తా ॥

విధ్యమాప్తకా.

తదానీమేన ప్రాచీనాపితీ శ్రుతప్రాణాయామ శ్శ్వేమధ్యమా
 ప్తకాంకరిష్య ఇతి సంలబ్ధ్య మానశ్రాద్ధవద్రాబహ్మణా నామంత్రయ
 తే । శ్శ్వేమధ్యమాప్తకా శ్రాద్ధం భవిష్యతి । తత్రభవద్భిః ప్రసాదాక
 రణీయఇతిః ప్రభృతిప్రాచీనాపిత్యేన । శ్శ్వేభూతే ద్వితీయపత్త్రతి
 య మామంత్రణంచక్ష్మత్వాగా ముపస్సర్శయతి । పితృభ్యస్త్యాజుష్టా
 ముపాకరోమి । ఇతిమాప్తేం వంచాబ్యాహుతీ ర్జునాతిస్వాహాకా
 రోపినాస్తి । ఉపాకరణంచ పశుధర్మాణాం ప్రయోజకం । అతస్స
 ర్విధర్మాన్కరోతి । తేహంప్రయోగః । అగ్నేఃపురస్తాత్పదమపితూ
 ణీమనటం బాత్వాతిస్మిన్ననకుభాదిరం పాలాశంవా యూహ్మపతి
 త్తాప్త్య త్రివృతాయూహతుష్ణీం పరివీయ ॥ పశురశనామపి తూష్ణీ
 మావాహు । పశోద్విజేతే బాపశాతయా రశనయా పరివీ యార్ధ్వ
 ముత్కృష్ణా దక్షిణేశ్శిరసి పాశేనాత్మయా ప్రతిముచ్య పితృభ్యస్త్యా
 జుహంవియునజ్జి । ఇత్కుత్తరతో యూహస్యనియునక్తి । ప్రోహామితి
 ప్రయోగః । మాప్తేం వర్తగ్నికృత్వాయాపాత్ప్రశుంవిసృజ్య శమితా
 పూజస్తేపశుంప్రయోశ్యప్రాయశ్చిత్తేన భవితన్యం ।
 పాలాయమానస్య పూర్వవత్ । యదస్యప్రారేరజన
 త్తమహ । తన్నః పరుష దత్తిష్విహోగ్నే వైశ్వానర
 నై వైశ్వానరాయేదమ్ । యస్మాద్భిషావాశిష్టాస్తతో
 హవిరభ్యస్సర్వాభ్యో మృడపమోరుద్రాయ
 రుద్రాయమీధుషఇదమ్ । అపఉపస్పృశ్య ।
 యదవయస్త్వస్మైనహస్తస్మైస్వాహా ॥ రుద్రాయమీధుషఇదంఅప

ఉపస్పృశ్య | యదస్య పారే...స్వాహ|| అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్
 యస్మాద్భీషా న్యషద స్తతోనో అభయంకృధి | ప్రజాభ్యస్సర్వా
 భ్యో...మీధుషే స్వాహ|| రుద్రాయ మీధుష ఇదమ్ | అషడప
 స్పృశ్య | యదమక్ష...స్వాహ|| రుద్రాయ=దమ్ | అప=శ్యాయ
 దస్య పారే=స్వాహ|| అగ్నయే = దమ్ | యస్మాద్భీషా వేషిస్తా స్తతో
 నో అభయంకృధి ప్రజాభ్య = షే స్వాహ|| రుద్రాయ = దమ్ | అ=శ్యాయ
 య ఇదమక్ష = స్వాహ|| రుద్రాయ = దమ్ | అ= శ్యాయదస్య పారే=
 స్వాహ|| అగ్నయే = దమ్ | యస్మాద్భీషా పలాయస్తా స్తతోనో అభ
 యంకృధి ప్రజాభ్య = స్వాహ|| రుద్రాయ = దమ్ | అ= శ్యాయదమ=
 హ|| రుద్రాయ = దమ్ | అ= శ్యాయదస్య = హ|| అగ్నయే = దమ్ | య
 ద్భీషా సమక్షాస్తా స్తతోనో అభయంకృధి ప్రజాభ్య = హ|| రుద్రాయ =
 దమ్ | అ= శ్యాయద = హ|| రుద్రాయ = దమ్ | అ= శ్యాయదస్య = హ|| అ
 గ్నయే = దమ్ | యస్మాద్భీషా నిమేనా స్తతోనో అభయంకృధి | ప్ర
 జాభ్య = హ|| రుద్రాయ = దమ్ | అ= శ్యాయదస్య = హ|| అ= దమ్ | య
 స్మాద్భీషా శక్నోరోషి తతోనో అభయంకృధి | ప్రజాభ్య...హ||
 రుద్రాయ = దమ్ | అషడ = శ్యాయాశిన్యషద వేషిస్తా పలాయస్తా స్తతోనో
 అదిర్యదస్య సస్తాసాం యదదం నా త్య దేవేభ్యో దేవేభ్యో దేవేభ్యో
 హ|| మం తూష్ణింపూత్వా | ద్విశూలా మేకశూలాంచాదాయ |
 పితృభ్యస్తాజ్జప్తా ముత్కృంతామి | ఇతివసా ముత్కృత్య | పసా
 థ శ్మేదా శ్రవయిత్వా | అప రేణాగ్నిం దర్భాన్ సగ్ధ స్తీర్యప్రక్షాళా

యాం వసానిధాయ । పశుంవిశస్య । అన్వష్టకార్థం మాంసమవ
శిష్యేతిరత్కృత్స్నం తాకిశ్రవకా రేణశ్రవయిత్వాతదేతదేశం మాంస
శ్రాద్ధవద్బ్రహ్మణభోజనార్థా దన్వాద్ధోమార్థమద్ధ్యతేన్నేన సగం
సృజ్య । మాంసమిశ్రంచరుగ్గ్త్రవయిత్వా । అకుర పిష్టార్థం కయసి
శ్రవయిత్వాఉభయత్ర శ్రవణాభిఘాతణంచ కృత్వాన్నేరుప సమా
ధానాద్యగ్నిముఖాంతే మాంసశ్రాద్ధ వద్బ్రహ్మణానాహూయపాద
క్రమోశనంకృత్వా । తుణేవిశేషః । మధ్యమాష్టకాశ్రాద్ధేతుణః కర్త
వ్యఇత్యుక్తేఃఓంశభేతి ప్రతివచనంపూర్వవత్ । తతస్స కల్పసిద్ధిరస్త్వి
త్యుక్తేః అస్తుసంకల్పసిద్ధిరస్తు ఇతిప్రతివచనమ్ । ఉద్ధ్రియతామగ్నాచ
క్రియతామిత్యుక్తే । కామముద్ధ్రియతాం కామమగ్నాచ క్రియతా
మితిప్రతి వచనమ్ । తతఃపర్ణ ఉప స్తీర్య । హిరణ్యశకల మవదాయ
కృత్స్నం వసానిధాయ । హిరణ్యశకల ముపరిష్టా త్కృత్వాఽభి
ఘూర్జ్యవసావసా మీత్యృచావపాం జుహూతి । వహవపాం జాత
వేదః పితృభ్యోయత్రైతావేత్త నిహితాన్పరాకే । మేదస్తఃకూల్యా
ఉపతాక్షురంతు సత్యావతా ఆశిషన్సంతు కామైస్సాన్సహా ॥ అస్మి
న్వసాహూమేపితరోదేవతాః । పితృభ్యఇదమ్ ॥ యజ్ఞోపవీతీదర్వాన్య
ముప స్తీర్య మాంసోదనం ద్విరవదాయాఽభిఘూర్జ్య । యాంజనాఇతి
సప్తభిః ప్రత్యేచంసప్తాజ్యాహుతీర్జుహూతి । యాంజనాది చతస్స
ప్వేలూఖలా ఇత్యేతస్యాంచోక్త్యాదిషానప్తసు యజ్ఞోపవీతీస్యాత్ ।
అత్రిశ్లోకః ॥ యాంజనాద్యాశ్చైత సోయానుచైకొలూఖలా ఇతి ।
యజ్ఞోపవీత మేవస్యా దుక్త్యాదిషాచ సప్తసు ॥ యాంజనాది సప్త
స్వేకాష్టకా దేవతా । యాంజనాః ప్రతిసందంతి రాత్రిం ధేనుమివా
యతీం । సువత్సరస్య యావత్తీ సానో అస్తు సుమంగళీ స్వాహా ।

ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఇయమేవసాయా ప్రథమావ్యాచ్య దంత
 రస్యాంచరతి ప్రవిష్టా । నధూ న్జజాన నవగజ్జనితీ త్రయ ఏనాం
 మహిమానస్సచంతేస్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఛందస్వతీ
 ఉవసాపే పిశానేసమానం యోనిమను సంచరంతి । సూర్యపత్ని
 విచరతః ప్రజావతీకేతుంకృత్వానే అజరేభూరిరేతసాస్వాహా ॥ ఏకా
 ష్టకాయా ఇదమ్ ॥ ఋతస్యపథామను తిస్రాగుప్త్రయోఘర్మాస్తా
 అనుజ్యోతిషాగుః । ప్రజామేకా రక్షత్యూజ్జ మేకాన్త్ర మేకా
 రక్షతిదేవయానాగ్ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఏకాష్టకాం
 పశ్యత దోహమానామన్న మాగ్ంసవ ధ్వృతవత్స్వధావత్ । త
 ద్బ్రహ్మణై రతిపూతమనంగ మత్యయమముష్మిక్ లోకే స్థితిం
 గచ్ఛతుమేపితృభ్య స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఔలూఖిలా
 గ్రహణో ఘోషమృకత హవిష్కృణ్వంతఃపరివత్సరీణమ్ । ఏకాష్టకే
 సుప్రజాక్షర వంతోవయగ్ స్వామపతయో రయీణాగ్ స్వాహా ॥
 ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఏకాష్టకా తపసాతప్యమానా సవత్సరస్య
 పత్ని దుమహీప్రపీనా తదోహముప జీవాథ పితరి స్రహస్రధార
 మముష్మిక్ లోకే గ్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ॥ పిష్టా నాంపిష్టకృత
 మలవణమ్ । తస్మాదవదా యోగ్య శ్చేత్యచా జహోతి ॥ ఉక్థ్య
 శ్చాస్యాతిరాత్రశ్చ సాద్యస్త్రీశ్చందసానహ । అపూపఘృతా
 హుతేనమస్తే అస్తుమాగ్ం సపిష్పలేస్వాహా ॥ మాగ్ంసపిష్పలా నూ

ఇదమ్ । భూః శ్రుతిన్యగ్ని నేత్యస్తాభిః ప్రతినుంత్రీ వస్తాహుతీ జ్ఞా
 హ్వాతి । భూః శ్రుతిన్యగ్ని నచామం మన్యు కామం నియునజ్ఞి
 స్వాహా॥ మాగ్ంసపిష్పలాయా ఇదమ్ । భువో వాయునాం రిక్షేణ
 సామన్మం మన్యు కామం నియునజ్ఞిన్వాహా॥ మాగ్ంసపిష్పలాయా
 ఇదమ్ । సువర్ది వాదిత్యేన యజుషా మంనుమన్యు కామం నియునజ్ఞి
 స్వాహా॥ మాగ్ంసపిష్పలాయా ఇదమ్ । జనదద్భిరధిర్వాంగ్రిరోభిరమం
 మన్యు కామం నియునజ్ఞిస్వాహా॥ మాగ్ం...దమ్ ॥ గోచనాయాజిరా
 యాగ్న యేదేవజాత వేద సేస్వాహా॥ అగ్న యేజాత వేద స ఇదమ్ । కేత వేమ
 నవే బ్రహ్మణేదేవజాత వేద సేస్వాహా॥ బ్రహ్మణేజాత వేద స ఇదమ్ । స్వధా
 స్వాహా॥ స్వధాయా ఇదమ్ । అగ్న యేకవ్యవహనాయ స్వధాస్వాహా॥
 అగ్న యేకవ్యవహనాయేదమ్ । అగ్న యేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్న యే
 స్విష్టకృత ఇదమ్ । గ్రానవరాధ్యైః ప్రాశనాంతం సర్వం మాసశ్శాద్ధవత్ ॥
 ఇతి మధ్యమాష్టకమ్ ।

అథ దధ్యంజలిః.

అధైతిదపరం దధ్యంజలినా జహవాతి ॥ ప్రథమమధ్య
 మయోః ప్రత్యామ్నాయః । అష్టమ్యాం । ప్రాతరాపాసనేకృతే య
 జ్ఞోపవీతీకృతప్రాణాయామోదధ్యంజలివహామంహావ్యామితి సం
 కల్ప్య । అగ్నేరుపసమాధానాది ప్రతిపద్యతే । అంజలిదర్శ్యో సగ్ధ
 స్కారః । అగ్ని ముఖాంతే అంజలాపుప స్తీర్య దధ్నోద్విరప దాయా
 భిఘార్యయాంజనా ఇత్యేచా ముఖేః జహ్వాతి । యాంజనాః ప్రతి
 క్షుదంతిరాత్రం ధేనుషు మయతీం సంతధ్ధరస్యయాశ్చ తీసానో అస్తు

సునుగ్రలీ స్వాహా॥ అష్టకాయాఇనమ్॥ దర్శ్యాస్మిష్టకృతంజుహాతి
పరిమేచనా తంకుర్యాత్॥ అస్మిన్పక్షేపినమ్యామన్వష్టకాకర్తవ్య
తత్రశోకః॥ హామో దధ్యః జలే ప్రాతరష్టమ్యా ముపవీతినా॥
పక్షేచాస్మిన్నవమ్యా తుభవేదన్వష్టకాక్రియా॥ ఇతిదధ్యంజలిః॥

అన్వష్టకాపక్రియా.

అష్టమ్యాం రాత్రౌసాయమాసాసనం కృత్వా ప్రాచీనావీతి
కృతప్రాణాయామః॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం శ్లో॥ అన్వష్టకాశాద్ధం కర్తా
స్మితిసంకల్ప్య॥ సర్వంమాసశాద్ధవత్॥ పయోగేవిశేషః॥ శ్లో॥ అన్వ
ష్టకాశాద్ధంభవిష్యతి॥ తత్రభవద్భిక్షుణః పసాదః కరిణీయః॥ ఇతి
క్షుణేవిశేషః॥ అన్వష్టకాశాద్ధేక్షుణః కర్తవ్యఇత్యుక్తిః॥ ఓలిధేత్యాది
సర్వం మాసశాద్ధవత్కుర్యాత్॥ ఇతిన్వష్టకాపక్రియా॥

పిండపితృయజ్ఞః.

అమావాస్యాయాం యదవాశ్చంద్రమసం నపశ్య నితదహః
పిండపితృయజ్ఞం కురు శేషపరాష్ణాఫివృక్షమాశ్యేనా పిండపితృయ-
జ్ఞేనచరంతి॥ అపాం మేధ్యంయజ్ఞేను మితిసమూలగ్ం సకృదాచ్ఛి
న్నంబహిరాహంతి॥ సకృదాచ్ఛినానివా తృణాన్యపమూలందినా
నిదక్షిణా ప్రాగైర్దక్షిణమగ్నిం పరిస్తీర్య॥ దక్షిణతః పశ్చాద్వా
దర్భాన్ సగ్ం ప్రీత్య దక్షిణా పా వ్యేకైకశః॥ పిండపితృయజ్ఞసాక్షా
ణిప్రేయసక్తి స్ఫ్యంమేక్షుణాకృష్ణాజిన ములూఖలం ముసలగ్ంశూ
త్పమాజ్యస్థాలీంచరుస్థాలీంచేన చాన్యే నార్థభవతి దక్షిణతః ప్రాగ్
షంప్రీహిమచ్చకట మవస్థితం భవంత్యధ్వమ్య గుపవీతి స్థాలీమేకపవి
త్రేణాంతర్ధాయ తయాదక్షిణత శ్చకటా దధినిర్వవత్సు తరతోవా
ప్రాచీనావీతి తాంపూయిత్వా నిమాప్తిచుక్కుయే నివపతిపితృభ్యో
జుష్టం సర్వపామితిశూష్ణిం నాపరే శాన్వాహార్యపచనం ప్రత్యగుద
గ్రివేకృష్ణాజిన ఉలూఖలముసలే ప్రతిష్ఠితేదక్షిణాప్రాచీతిష్ఠంతీకర్ష్య
వహంతి పరాసావ మవివేకగ్ం సకృత్ఫలికరోతదక్షిణాగ్ం జవతండు

అగ్నిః పయః॥ అపనాతా అసురారక్షాగ్ంసిపితౄణా వేదిషద ఇత్యంత
 రాగ్ంనా కత్యాన్వాహార్యపచనాదక్షిణ పూర్వేణవాఽన్వాహార్యప
 చనందక్షిణాపాచీ మేకస్థ్యం పరాచీంవేదిముద్ధృత్య శుంధారాం
 పితర ఇత్యర్భిగవోక్త్యాః॥ అతుపితరో మనోజవన ఇత్యభిమన్త్ర్యైః సక్తృ
 దాచ్ఛిన్నైః బర్హియాణామృదు స్తోనంపితృభ్యస్తాభ రామ్యహమ్॥
 అస్మిన్ స్త్రీదంతమే పితరస్తోమ్యాః పితామహః ప్రపితా మహాశ్వా
 నుగైస్స హేతిసక్తదాచ్ఛిన్నేనబర్హిహవేదిగ్స్తృణాతి॥౧॥ ఉత్పా
 శేననవసితే నానుత్పాతే నవానర్హిష్ఠాస్థాలీపాకమభిఘాతైక స్థాస్థ
 యాం మేక్షణమాసాద్యస్థాలీపాక మాసాదయతిదక్షిణతః కశిపూప
 బర్హాణ మాంజన మభ్యంజనముదకుంభమిత్యేకైకశ ఆసాదయత్య
 భ్యర్చ్య రుపవీతీదక్షిణం జాన్వాచ్య మేక్షణ ఉపస్తీర్వతేనావదాయా
 భిఘార్య॥ సోమాయ ప్రితృపీతాయ స్వధానమ ఇతిదక్షిణాగ్ంనా జ
 హోతి॥ యమాయాంగిరస్వతే పితృమతే స్వధానమ ఇతిద్వితీయా
 మగ్ంనయే కన్త్యవాహనాయస్వధానమితితృతీయాంయే మేక్షణేతం
 దులాస్తావాత్వా తూష్ణిం మేక్షణమాదధాతినయమాయజ హో
 తీ త్యేకే॥ అపయంత్యసురాః పితృరూపాఽయేరూపాణిప్రతిముష్యా
 చరన్తి॥ పర్రాపురోనిపురోయేభరం త్యగ్నిష్టాగ్ంనా త్పృణదాత్వ
 స్థాత్॥ యేదేవాః పితరోయేచమానుషాయే గర్భేమమురుతయే
 ప్రగాస్తాః॥ యఉద్ధతాఉతయే నిఖాతాస్త్రీసమ్యంచ ఇహమాదయం
 తామ్॥ యేరూపాణి ప్రతిముంచమానా అసురాస్సంత స్స్వధయా
 చరన్తి॥ పర్రాపురోనిపురోయేభరం త్యగ్నిష్టాగ్ంనా త్పృణదా త్వ

స్థాత్. మేజ్జతీనాం ప్రతియాపాఃపిగ్నా మాయమాసురాః ప్రవి
 ప్తాః ప్రరాపునోనిపురో మేభరంత్యగ్నే తా నస్తాగ్నిః సుదస్వతోకా
 దితిదక్షిణాగ్నే శకోల్కుకంధూపాయద్ధరతి దక్షిణపూర్వమవాంతర
 దేగంసకృతేస్సన్ధ్యనో ల్లిఖ్యోదీరతామవర ఇత్యద్భిరవో త్వోల్లిఖ
 తాంతే నిదధాతియజమానోఽత ఊర్ధ్వంప్రాచీనావీతీ కర్మాణికర్ణో
 తిమూర్జయంత్రాం మమపితరో మూర్జయంత్రాం మమపితామహః మూ
 ర్జయంత్రాం మమ ప్రపితామహః ఇత్యేకస్థాస్థయాంత్రీ నుదకాంజలీ
 న్నినయతిప్రసవ్యంవాత్రిః పరిపించతి త్రీనుదకపాత్రా వాజసనే
 యిన ససమామనంతి॥ ౨॥ సవ్యంజాన్వాచ్యా వాచీనపాణి సకృదా
 చ్చిన్నే బర్హిషి దక్షిణానవరాన్నిండా న్దదాత్యేతతే తతాశ్రాయేచ
 త్వామన్వత్యేతైః ప్రతిమంత్రం తూష్ణీచతుర్థగ్ సకృతాకృతః క్రపి
 తామహే ప్రభృతీన్వా వానామగృహీతంగచ్ఛతి । యదిబంధూనవి
 ద్యాత్స్వధాపితృభ్యః పృథివీషడ్భ్య ఇతిప్రథమంపిండందద్యాద్వాస్వ
 ధాపితృభ్యోంతరిక్ష సడ్భ్య ఇతిద్వితీయగ్ స్వధాపితృభ్యో నివిషడ్భ్య
 ఇతితృతీయం । యదిద్విపితాస్యా దేవైకస్మిన్పండే ద్వాద్వాపువలక్ష
 యేద్యదిజీవపితానదద్యాదాహోమాత్కృత్వా విరమేత్ । యస్మై
 మాతా క్రమమాదయచ్చ చారాననువ్రతమ్ । తస్మైరేతఃపితా వృ
 క్తాః మూఘరన్యోపపద్యతామ్ । పితృభ్యస్స్వధావిభ్య స్స్వధాన
 మ॥ పితామహేభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః । క్రపితామహేభ్య
 స్స్వధావిభ్య స్స్వధానమ ఇత్యుపస్థాయాత్రపితరో యథాభాగం
 మండధ్య మిత్యుక్త్వా పరాజావర్తత ఓమ్నోవ్యావృత ఉపాస్తేమి॥

మదంత పితరస్సాన్యాయాభివ్యాప్తౌష్యభిపర్యావర్తేనాన్యా
వృత్తేనాన్యస్థాన్యాగ్ం శేషస్తదుపజిఘ్రతి యేనమానాస్సమనసః
పితరోయమరాజ్యే । తేహంగోకస్వధానమో యజ్ఞోదేవేషు కల్ప
తామ్ । ఏరంధతపితర ఇత్యామయా వినాప్రాశ్యో న్నాద్యకామేన
ప్రాశ్యో మోలమన్నా ద్యాయ సన్నాద్యా తేనవాప్రాశ్య పూ
ర్వవదేక స్థాన్యామంత్రీ నుదకాంజలీ నుపవీతీ యాంజనా భ్యం
జనేవాసశ్చ త్రిరసఃపిడండ దాత్యాంక్షుతత సాంక్షు పితామహ
సావాంక్షుపపితామహ సావిత్యాంజనమేవ మభ్యంజన మభ్యక్షే
తిమంత్రగ్ంసన్నమయతి యదినామాని నవిద్యా తాంజతాం మమ
పితరటంజతాంమమపితామహాటంజతాంమమ ప్రపితామహఇత్యాం
జనమేవ మభ్యంజతా మితిమంత్రగ్ం మభ్యంజనంసన్నమయతి । 3।
ఏతానివఃపితరో వాసాగ్స్యతో నోస్యత్పితరో మాయోష్ఠేతి వాస
సోదశాంఛిత్వా నిదధాత్యూర్ణాస్తుకాంవా పూర్వేవయ స్మృతర
ఆయుషిస్యం లోమవీతోష్మసు పిండేషు సమోవః పితరోరసా యేతి
నమస్కారా జపతి । ధృహస్తః పితరోదత్తస్తదోనః పితరోదే
ష్ఠేతి పితౄనుపతిష్ఠతే ॥ ఊర్జ్వంవహంతీ రమృతం ఘృతం పయః
క్రీలాం పర్తిస్రుతమ్ । స్వధాస్థతర్పయత మేపితౄ నిత్యుదకం సిన
యతి । మనోన్వాహువామహాభిమనస్వతీభి రుపతిష్ఠతేషిత్తిష్ఠతపితరః
ప్రేతశూరాయమస్య పంథామనవేతాపుగాణమ్ । ధత్తార్దస్సాను
ద్రవిణం యచ్ఛుద్ద్రంప్రణో బ్రూతా ద్భాగధాందేవతాన్వితిపితౄ
నుత్థాపయతి । పరేతపితరస్సాన్యాయాభిప్రవాహాన్యాపితౄప్రవా
హయతి । ప్రజాపతేనర్వ దేతానితి యజ్ఞోపవీతినాగార్హకత్యదేశం

గచ్ఛతి । యదంతరిక్షమితి జ్ఞాన్య గావాపత్యమువతిష్ఠతే । అపాం
త్వోషధీనాగ్ం రసంప్రాశయామి భూతకృణంగర్భంసత్స్వేతి మధ్య
మపిండంపత్నైవ్యప్రయచ్ఛతి । ఆదత్తపితరోగర్భంకుమారం పుష్క
రస్రజమ్ । యదేనాపురుషో నదితీతం పత్నీప్రాశ్నాతి । పుమాగ్
సగ్ంహజానుకాభవతీతి విజ్ఞాయతే । యేనజాతా స్సమనసా జీవా
జీవేషుమానుకాః । తేషాగ్ శ్రీర్మయి కల్పతా ముస్మిన్లోకే శతగ్ం
సమాః । ఇత్యపశిష్టానా మేకంయజమానఃప్రాశ్నాతి । నవాస్థాల్యాం
పిండాన్ సమవధాయ యేనమానాఇతిసకృదాచ్ఛిన్నమగ్ంప్రహ
రతి । అభూన్నోద్మాతో హవిషోజాతవేదా అవాడ్ధవ్యాని సురభీణి
కృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్యస్తస్వధయాతే అక్షున్ప్రజానన్నగ్నే పున
రప్యేహి దేవానిత్యేకోల్కుకం ప్రత్యపిసృజ్య ప్రోక్ష్యపాత్రాణి ద్వం
ద్వమభ్యుదాహరతి । సంతిష్ఠతేపిండపితృయజ్ఞోపః పిండానభ్యవసారే
ద్యాహ్మణంవాప్రాశయేత్ । యమేననిహిత ఏనానాహితాగ్నే
రాపాసనే శ్రవణధర్మాహూమ ఇచ్ఛతిప్రణతేవా జహుయాద్య
స్మిజహుయాత్తముపతిష్ఠతే । తత్రగార్హపత్యశబ్దోలుప్యేతస్గ్
స్కార ప్రతిషేధాత్ । ఇతిపిండపితృయజ్ఞ స్సమాప్తః ।

అథ అశ్వత్థోపనయనమ్.

ఈవృక్షముద్విజులు స్థాపించినది మొదలు ౮-౧౧-౧౨ సంవ
త్సరములలో ఐంచాంగ శుద్ధిగల శుభదినమందు ప్రాముఖ్యము;
శూద్రుడు స్థాపించినచో, ఉపనయనముకూడదు; కానిపురాణమం
త్రములచే వృక్షముకు బలిష్ఠ చేయవచ్చును. అథప్రయోగఃన్నత్వా
చమ్యవృక్షమూలేస్థలశుద్ధిం కృత్వావృక్షమలంకృత్య దీపారాధనం
కృత్వా ప్రణమ్య ఆదాపఘ్నేశ్వర పూజా పుణ్యాపాపచంప కు

శ్వాత్. ఆదేశంకల్పవిశేషః (మమసర్వపాపక్షయకుల కోటిసము
ద్ధరణపూర్వక విష్ణుసాయోజ్యప్రాప్తికామోఽశ్వత్థోప నయనాఖ్యం
కర్మకరిష్యమాణః ... కరిష్యే || (ఇతి) అథలఘుమార్గేణ అంకురా
రోపణం నాందీసమారాధనంచ కుర్యాత్ || అథవృక్షమార్జనార్థం
ముత్విగ్ధరణందద్యాత్ || హిరణ్యసూక్తేనమార్జనంకృత్వా || ఆచమ్య
4 థ మమసర్వపాపక్షయకుల కోటిసముద్ధరణపూర్వకవిష్ణుసాయ
జ్యప్రాప్తికామోఽశ్వత్థోపనయనం కరిష్యే || తద్వృక్షస్యప్రాగ్భా
గేలగ్నిం ప్రకీర్తయ్య || 'అగ్నిం వాయుంసూర్యం త్రిలింగం పవమా
నంప్రజాపతిం ద్విరోషధీర్వనస్పతిం పిప్పలాప్రజాపతించ పాణశ
సమిచ్ఛర్వాజ్యైః ప్రత్యేకమేకైకయా హుత్వాశేషేణస్విష్టకృత "
మనిమొదలుగనుచ్చరించిన నలువదెసిమిది పిడికిళ్లకును నూరకనిర్వా
పముప్రోక్షముచేసిశ్రవణము మొదలుగ నాజ్యభాగాంతము జరిగిన

పైన యువంవస్త్రాణి, యనుమంత్రముచే నశ్వత్థమును రెండుబట్టలచే
జాట్టి యజ్ఞోపవీతమిచ్చి, ప్రావేసామయని మేఖలమును వృక్షమునకు
పైభాగము నంతుంచి । పిమ్మటకృష్టా జనమునుదండమును అవృక్ష
మండుంచి॥ అశ్వత్థేవోనిషదనం— అనుఋక్కును వఠించి॥ పిమ్మట

పోడశోప చారములచే బూజింపవలెను. దేవస్యత్వా యనుమం
త్రముచే॥ హస్తంగృహ్ణామ్యశ్వత్థం || యనిస్మృశించి ప్రణవవ్యూహృ
తులతోగూడ గాయత్రిని ముమ్మాటుజపించి । అశ్వత్థేవోనిషదన
మనుసూక్తమును అశ్వత్థం స్థాపయామి యనిపఠించి సువర్ణ తీగచే

ముట్టి, నేయిమోదుగ సమిధలు చరువునను నీద్రవ్యములతో ౧౨మా
ఱులు హోమాము జేయవలయును. భూస్వాహా॥ అగ్నేయేస్వాహా॥
భువస్వాహా॥ వాయవేస్వాహా॥ స్యస్వాహా॥ సూర్యాయస్వాహా॥
భూర్భువస్వస్వాహా॥ ప్రజాపతేనత్వ...స్వాహా॥ అగ్నాయా

అగ్ని ఋక పీఠః అగ్నే పవన్త్య॥ యనుమూడి టికి అగ్న యేవమానా
యేదం॥ ప్రజాపతేనత్వ యనుదానికి ప్రజాపతయేయనియు॥ ఓషధ
యస్స॥ అశ్వత్థేహో॥ వీనికిత్యాగము ఓషధీభ్యఃఅనియు॥ వనస్పతే
శతయనుమంత్రమునకు వనస్పతయేయనియు॥ ద్యాసుపర్ణాయనుదా
నికిపిప్పలా యేదమనియున ప్తవ్యాహృతులకు ప్రజాపతయే మనియు
జెప్పవలయును. పిమ్మటజయూదిస్విష్టకృద్ధోమంమొదలగువివిధగా జే
సినపిమ్మటగోదావాదమ్మహాదానములును జేయవలెను. అశ్వత్థనస్త్రాదు
లు మొదలగునవి ఆచార్యునకేయ్యవలెను. ఈఉపనయనము; బహుపుణ్య
ప్రదంబు—అశ్వత్థోపనయనం నమాప్తమ్.

స్వస్తీమంత్రార్థమ్.

ఈస్వస్తీ మంత్రార్థము ఆశీర్వాచనమంత్ర దర్పణమునందును
ఆశీర్వాచన దీపికయందునుజూడఁదగును గ్రంథవిస్తరభీతిచేచేర్చునైతిని.

కృష్ణాపుష్కరమ్.

ఈకృష్ణాపుష్కరమునుగుఱించి సప్రయోగముతోడను అందు
న్నానదానవ్రతపూజాదికముతోడను ఇతిహాసముతోడను ధర్మపిండ
ములతోసహా ప్రత్యేకగ్రంథముగా ముద్రించిప్రకటించియున్నందున
యందు చేర్చబడలేదు.

షట్పవిత్రధారణవిషయః.

శ్లో॥ సంకల్పపూర్వంయేదర్భాః పాదశౌచేవిసర్జయేత్ | పాద
శౌచేతుయేదర్భా విష్టరాంతేవిసర్జయేత్ | విష్టరాంతేతుయేదర్భా
వికిరాంతేవిసర్జయేత్ | వికిరాంతేతుయేదర్భా వీరంధ్రతేవిసర్జయేత్ |

మింధ శేతుయేద రాభి ఆసిమాం తేవిసర్జయేత్ | ఆసిమాం శేతుయేద
రాభిః పరహనివిసర్జయేత్ | ఇతి శ్రాద్ధేషట్పవిత్రధారణం కేమాంచి
స్మరేత్ || ఇతి షట్పవిత్రవిషయస్సమాప్తః.

అధిశ్రవణమ్.

యాజుషస్కార్తమంత్రపాఠమను ప్రథమభాగపుస్తకమందు
నాచి కేతాంతమువఱకధిశ్రవణము ముద్రించియుండుటచే యీ గ్రంథ
మండు చేర్చునెరిని. చీ॥ ల॥

ఆశీర్వచనమంత్రాః.

ఆశీర్వచనమంత్రములు 30 ఘనపనసలతో ప్రత్యేక గ్రంథము
గా ముద్రించియున్నాడను. గ్రంథవిస్తరభీతి తేయీ గ్రంథమందు చేర్చు
నెరిని. చీ॥ ల॥

విశ్వేదేవనిర్ణయః.

శ్లో॥ ఇష్టిశ్రాద్ధే దక్షతూ సంకీర్త్య వైశ్వదేవకా నాదీము
భే సత్యవసూ నాపిండ్యే కాలకామకా | పురూరవార్షివా చైతే పార్వ
తే సముదావృతా | హేమశ్రాద్ధే ధనురుచీతీరే ధురివిహంచనా ఏకో
ద్దిష్టేరుద్రసంక్షో విశ్వేదేనాస్త్రయోదశ ||

ఇతి విశ్వేదేవనిర్ణయస్సమాప్తః.

శ్లో॥ శ్రీ చల్లాన్వయనారిరాశిశశిన శ్రీనాగలింగాహ్వయః।
ప్రఖ్యాతస్యతనూజవీష విదితోలక్ష్మీన్మసింహభిః।
గ్రంథోఽనేనసుసంచితోఽస్తిహియజశ్వేదప్రయోగాత్మక
స్సార్థానాంపరమోపకారకలనా బద్ధాదరేణస్వయమ్।

శ్లో॥ చంద్రపురనాగభూమిపరిమితకే శాలివాహనసుకే।

సామ్యమాధవమాసేరాకాయా మేషనిర్మితోగ్రంథః॥

కించ॥ అథ ద్వితీయముద్రణమ్॥ శ్లో॥ పరిధావీవత్సరేతు గ్రంథో
యంముద్రితోభవత్॥ మాధవేమాసిశూర్వాస్మాద్విశేషాస్సైకేచన॥

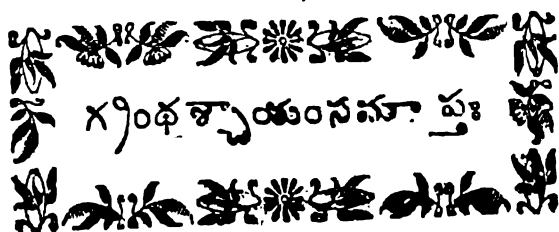
తృతీయముద్రణమ్.

ఋష్యగ్నిగజచంద్రేషు శాలివాహగణేషుచ । శ్రీరాక్షసా
భ్యసద్వర్షేకార్తికేశుక్లృషుకే । చ॥ ౮॥

చతుర్థముద్రణమ్.

శ్రీ దుందుభి స॥ వైర బి ఆదివారం 1922 స॥ యేప్రియల్

16 వ తేదీ.

కొందరినామములు.

1 చల్లా బుచ్చన్న శాస్త్రిగారు- పత్నీ - లక్ష్మీదేవమ్మగారు.

వీరి పుత్రులు.

2 ,, వేంకటరామ శాస్త్రిలవారు- పత్నీ - రావమ్మగారు.

వీరి పుత్రులు.

3 ,, గంగాధర శాస్త్రిలవారు- పత్నీ - మహాలక్ష్మమ్మగారు.

వీరి పుత్రులు.

4 ,, నాగలింగ శాస్త్రిలవారు- పత్నీ - సీతాదేవమ్మగారు.

వీరి పుత్రుడు - గ్రంథకర్త

5 ,, లక్ష్మీనృసింహ శాస్త్రి- ధర్మపత్నీ సుందరలక్ష్మి

వీరి పుత్రులు.

1 సుబ్బాయ శాస్త్రి- 2 నాగేశ్వర శాస్త్రి- 3 సీతారామ శాస్త్రి.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

పుట.	పక్క.	ఏతత్సంస్కృతే.	ఏతత్సంస్కృతమ్.
౧	౬	స్థాను	స్థాను
౨	౩	నమ	నమః
"	౯	నాయ	నాయ
౩	౧౭	మృత	మృత
గీ	౧౮	ఆఘ్న	ఆఘ్న
౧గీ	౧౮	ఇష్టసంప	ఇష్టసంప
"	౨౦	యచ్ఛేయ	యచ్ఛేయ
౧౯	౬	ప్రాచ్య	ప్రాచ్యం
"	౨౦	స్వస్వయ్య	స్వస్వయ్య
౨౧	౧గీ	బ్రాహ్మ	బ్రాహ్మ
"	౨౧	యంతా	యంతా
౨౩	౨౩	సయతే	సయతే
౨౪	౧౩	గృహీత్యా	గృహీత్యా
"	౧౪	యమ	యమం
"	౧౬	బిల్వ	బిల్వ
"	౨౧	ప్రత్యస్య	ప్రత్యస్య
"	౨౪	యతేషు	యతేషు
౨గీ	౩	తామా	తామా
"	గీ	ప్రియాణి సప్త	ప్రియాణి సప్త
"	౧౮	ముద	ముద్గ
"	౧౯	ద్వాదశ	ద్వాదశం

పుట.	పక్క.	వీరత్సాన.	వీరత్సానమ్.
౨౬	౨	భూణా	భూణా
”	౧౨	మవ	మవ
”	౧౩	తాస్సర్వా	తాస్సర్వా
”	౧౪	సనిష్యం	సనిష్యం
౨౭	౧౨	ఆవహా సబు	ఆవహా సబు
”	౧౩	ప్రజా	ప్రజా
౨౮	౧౨	పురంత	పురంత
౩౦	౧౦	బ్రాహ్మ	బ్రాహ్మ
”	౧౧	వేదా	వేదా
”	౨౧	వృధివై	వృధివై
౩౧	౧౦	సూక్త	సూక్త
”	౧౭	సూను	సూను
౩౨	౨౧	హస్తైస్తు	హస్తైస్తు
”	౨౪	(ఆత్మాభిముఖమాసీనమే పంధ్యా యేద్ధతాశనమ్! ఏషహిదేవః ప్రది)
౩౩	౮	అగ్నిం పరిసమూహ్య	సోదకేన పాణినా ప్రదక్షి ణమగ్నిం పరిసమూహ్య
”	౯	హుతాశ	హుతాశి
”	౧౪	స్సృవావితి	స్సృవావితి
”	౧౭	సంస్పృశ్య	సంస్పృశ్య
”	౨౨	ద్యోత్య ప్రాశ్య	ద్యోత్య ప్రాశ్య

పుట.	పంక్త.	వీరత్పాదన.	వీరత్పాదనమ్.
38	౪	అనుమ	అనుమ
౪౭	౭	పున	పున
౫౨	౬	పయితో	పయితో
౫౪	౨౩	స్త్రిస్తో	స్త్రిస్తో
౫౬	౨	త్రగ్ం	త్రగ్ం
”	౮	మభి తరా	మభి తరా
”	౯	ముత్తరాయను	ముత్తరాయను
”	౨౪	నైయ్య	నయ్య
”	౨౬	యితా	యితా
౫౭	౪	దేనా	దేనా
౬౦	౪	ముత	ముత
౬౩	౧౭	కాష్ఠ	కాష్ఠ
”	౨౨	ఘాం	ఘారాం
”	౨౬	భూతేన్వ	భూతేన్వ
౬౪	౭	దణ్డచా	దణ్డచా
౬౫	౨౧	అదిత	అదిత
౬౬	౨౩	శ్రాద్ధతు	శ్రాద్ధతు
౭౭	౬	హత్మా	హత్మా
”	౧౩	ఇతాది	ఇత్యాది
౭౯	౧౮	యోనిం	యోనిం
౮౦	౧౧	శ్వశురే	శ్వశురే
౮౪	౨౭	పాణాయామము	పాణాయామము
౮౭	౫	యజమా	యజమా
”	౧౧	అక్షతో	అక్షతో

పుట. పక్క. ఏతత్సానే

ఏతత్సాత్యమ్.

అ 3 స్త్రీని
౧౮ ౨౮ సమూ
౧౨ ౧౧ వాచయితా
౧౩ ౪ తేణా
౧౭ ౩ దాజ్యం

స్త్రీని
సమూ
వాచయిత్యా
తేణ్యా
దాజ్యం

౧౦౮ పేజీ మొదలు ౨౨౫ వ పేజీ వరకును చేర్చవలసిన శుద్ధపత్రిక

యొక్క విషయముచివరచూడగలదు.

౨౨౭ ౧౮ తేమా
౨౨౮ ౩ అను
" ౨౩ దివారో
౨౨౯ ౨ రథే
" ౪ రక
" ౯ పరిపార
" ౨౨ యజమా
౨౩౦ ౮ జ్ఞాని ధర
" ౧౩ సోమో
" ౧౪ భేష | శంభు
" " విశ్వశం
౨౩౧ ౬ రిక్తః | వతి
" ౭ రికాం
" ౨౪ యత్వా
౨౩౨ ౧౬ చ్చత
" ౨౦ సప్తమ్యా

తేమాం
అను
దివారో
రథే
రక్త
పరివార
యజమాన
జ్ఞానిం | ధరం
సోమో
భేష | శంభు
విశ్వశం
రిక్తః | వంతి
రిక్తాం
యత్వా
చ్ఛత
సప్తమ్యాం

పుట.	పజ్ఞా.	ఏతత్థాన.	ఏతత్సార్వమ.
౨౩౫	౪	మేర	మేరు
౨౩౮	౧౨	కిరీట గణ	కిరీటి గణ
౨౩౮	౨౩	క్షుత్రం	క్షుత్ర
౨౩౯	౪	దైకేతు ప్రత్యధివ	కేతు ప్రత్యధిదైవ
౨౪౧	౯	చక్షుఃస్తోమ	చక్షుస్తోమ
"	౧౬	దేనం	దేనం
౨౪౩	౫	పద్మాసనం	పద్మాసనస్థం
"	౬	ధర	ధర
"	౮	చర్మా	చర్మా
౨౪౪	౧౧	యన్న	యన్న
"	౧౨	మర్త్యం మేన	మర్త్యం మేన
"	"	యాతి	యాతి
౨౪౫	౮	వంత	వంత
"	౧౪	యిత్వా	యిత్వా
౨౪౬	౨౧	తర్పణాదిః	తర్పణసంఖ్య
౨౪౯	౧౦	కయానశ్చిత్రశిచి	కయానశ్చిత్ర...శిచి
"	౧౧	ప్రియం	ప్రియం
౨౫౦	౭	త్యంబకం	త్యంబకం
"	౮	గంధ శ్రియం	గంధ శ్రియం
"	౯	పాహం	పాహం
"	౧౦	ధిం అగ్నిం	ధిమగ్నిం
"	౧౧	మాహు	మాహు
౨౫౧	౩	సెనగలు	సెనగలు

పుట. పక్కా. ఏతత్సానే.

ఏతత్సాత్యమ్.

౧౧౨ ౧౦ స్తుభ్య

తుభ్య

" ౨౦ యదీ

యదీ

" ౨౧ చణకా

చణకాం

౧౧౩ ౯ కేతుం

కేతుం

" ౧౧ త్యంబకం

త్యంబకం

" ౧౨ స్మృత్యో

స్మృత్యో

౧౧౪ ౧౨ పూపయా

పూపయా

" ౨౦ సిద్ధ్య

సిద్ధ్య

౧౧౫ ౧ కథ

కథ

" ౧౨ శాంత్య

శాంత్య

౧౧౬ ౧ రకఃశిరో

రకఃశిరో

" ౧౭ అనేన

అనేన

౧౧౭ ౧౭ శ్చరరో

శ్చరరో

౧౧౮ ౩ బరా

బరా

౧౧౯ ౨౦ స్యప

శ్యప

౧౨౦ ౨౬ షట్రి

షట్రింశ

౧౨౧ ౧౦ స్మరణ

స్మరణం

" ౧౧ యశ్యేనా । భవనా

యశ్యేనా । భవనా

౧౨౨ ౨ శ్చియై । కీర్తిచ

శ్చియై కీర్తించ

" ౧౧ హౌహయ

హౌహయ

౧౨౩ ౨ సుదర

సు దర

౧౨౪ ౧౩ హషీ

హషీ

౧౨౫ ౮ సభూమిం

సభూమిం

" ౯ యచ్చ

యచ్చ

పుట.	పంక్త.	వరత్సాన.	వరత్సానమ్.
"	౧౪	రాడ	రాడ
౨౭౦	౪	సభూమి	సభూమి
"	౯	యచ్చ	యచ్చ
౨౭౧	౩	ధవః	ధవః
"	౧౩	చల	చల
౨౭౬	౩	తథ్న	తథ్న
౨౭౯	౬	శితాః	శితాః
"	౮	కరెస్స	కరెస్స
"	౨౧	గంగా	గంగా
౨౮౨	౨౦	సమ్మ	సమ్మ
౨౮౫	౫	సస్య	సస్య
౨౮౬	౧౬	దరా	దరా
"	౫	శివ	శివా
"	౧౭	జటాదరా	జటాదరా
"	౮	భద్రాయ	భద్రాయ
"	౧౮	ధన్య	ధన్య
"	౨౩	ప్రమథాదిపా	ప్రమథాది
"	౨౭	పదే	పాదే
౨౮౮	౩	జనరం	జన్వరం
౨౯౨	౨౨	అగ్ని	విచ్చిన్న
౨౯౩	౧౩	జౌపాననం	నిత్యపాననం
"	౨౫	సప	స్పృ
౨౯౪	౪౦	శనే	శినే
"	౧౩	దర్భా	దర్భా

పుట.	పంక్తి.	పదార్థము.	పదార్థము.
300	190	అమృత	అమృత
309	190	ధారయే	ధారయ
303	191	ఆసనస్థ	ఆసనస్థ
308	192	వదం	యద్రదం
302	193	స్వధయా	స్వధయా
305	194	పితృమతే	పితృమతే
306	195	స్థోకే	స్థోకే
"	196	భూర్	భూర్
300	197	యజ్ఞసః	యజ్ఞసః
309	198	సందర్భ	సందర్భ
308	199	స్మధు	మధు
302	200	చతమును	యేచత్వామను
"	"	శ్చత్వా	శ్చత్వా
"	201	యన్మే	యన్మే
"	202	వృక్షైః	వృక్షైః
"	203	ర్మయ	ర్మయ
300	204	దేవా	దేవాః
303	205	విద్వాన్	విద్వాన్
302	206	పుష్పన్తి	పుష్పన్తి
305	207	విషయః	విషయః
306	208	పిడ	పిండ
339	209	గయ	గయా
"	210	పిహ్	పిహ్
"	211	ల్యంతు	ల్యంతు

పుట. పక్క. ఏతత్సాన.

333	౪	అత్రః
"	౨౭	శుద్ధ్యం
33౫	3	సచ్చ
"	౬	విప్రా
33౬	౨	కానా
"	౬	కానా
"	౧౬	దశ
33౭	౭	విద్య
"	౧౭	పాత్ర
"	౨౩	ద్విజ
33౮	౧౨	న్యాశ్ర
"	౧౪	లోమ
"	౧౮	రాజా
3౪౦	౭	దివ! పృథి
3౪౨	౧	3౦౨
3౪౩	౧౧	మిద్ర
"	౧౬	పథా
"	౮	చిత్ర
3౪౪	౮	చిత్తంకువిజ్ఞా
"	౧౬	రోజ ఇత్యూ
"	౨౦	రాజాం
"	౨౫	భ్యః
3౪౫	౬	ఆక
"	౮	యతి
"	౧౧	చతు

ఏతత్సానమ్.

అత్ర
శుద్ధ్యం
సచ్చ
విప్రా
కానాం
కానాం
దశ
విద్య
పాత్ర
ద్విజ
న్యాశ్ర
లోమశిఖా
రాజా
దివ! పృథివీం
3౦౨
మింద్ర
పంథా
చిత్ర
చిత్తం...విజ్ఞా
జోరి
రాజా
భ్యః! యతోధ
ఆపదపథయా
ఇతి
చతు

పుట్ట. పక్ష. ఏతత్సానే.

ఏతత్సాన్యమ్.

ర3గ	ర	సామి
"	గ	పర్కః
"	ఁ	బంధు
"	౧౨	నంస్తు
"	౨౨	సమాప్త్య
"	౨౩	పూజా
"	౨౪	ప్రీత్యర్థ
ర3ఁ	ఁ	ప్రాణ
"	౧౧	ధారణ
"	ర	ప్ర్యాగ్ని
ర3ర	ర	తస్మై నాత
"	౨౦	గర్వాపః
"	౨౧	భేద
ర౪౧	ర	స్నాన
"	ఁ	సర్వే
"	౧౩	వృద్ధ
ర౪౨	గ	బంధన
"	౭	చాయా
"	ర	బంధ
"	౧౦	ఏవ
"	౧౬	వృణే
"	౧౮	ప్రసీ
"	౨౨	ధన
ర౪౩	౧౩	జ్ఞుభే

స్వామి
పర్కః
బంధు
నస్తు
సమాప్త్య
పూజాం
ప్రీత్యర్థం
ప్రాణా
ధారణం
ప్ర్యాగ్నిం
తస్మై వాంత
గర్వాపః
భేద
స్నాన
సర్వే
వృద్ధ్య
బంధనం
చాయా
బంధ
ఏవం
వృణే
ప్రసీ
ధనం
జ్ఞుభం

పుట	పంక్త.	వీరత్వాన.	వీరత్వాద్యమ్.
౪౪౩	౧౭	భృత	భృద
"	౨౦	పాద్యా ఉత	పాద్యా ఉత
"	౨౧	ఆస్మి	అస్మి
౪౪౪	౪	దీయ	ద్రీయ
"	౫	ఆహా	అహా
"	౭	పజానా అజ	ప్రజానాం అంజ
"	౧౯	కుర్వధ	కుర్వధ
"	౨౧	ఆమృ	అమృ
౪౪౫	౩	మద గాని	మద సాని
"	౪	క్షీంక	క్షీంక
"	౫	హస్త	హస్తం
"	౭	పాపా	పాపానం
"	౯	ఆష	అనప్త
"	౧౦	యజ్ఞోధక	యజ్ఞోవధక
"	౧౯	సక	సంక
"	౨౧	సక సలక	సంక సంక
౪౪౬	౪	సర్వ స్వద్వా	సర్వ స్వద్వా
"	౫	స్వాక్షిణ్య	స్వాక్షిణ్య
"	౯	ర్యంత	ర్యంతం
"	౧౮	కామఃత్రి	కామఃప్రతి
"	౧౯	ఉతా	ఉత్తా
"	౨౦	గృహ్ణాత్	గృహ్ణాయా
"	౨౩	స్వస్తిస్వతీతి	స్వస్తితి
"	౨౪	చరితన్యా	చరితన్యా

పుట సంఖ్య వరత్సాన.

వరత్సానమ్.

౪౪౭ ౩ బల | బల

బలం | బలం

,, ౭ మంగళ

మంగళ

,, ౧౧ గుడ

గుడం

,, ౧౨ ధ్రువేణ

ధ్రువంధ్రువేణ

,, ౧౯ అయచ

అయంచ

,, ,, ఆయం

అయం

౪౪౮ ౨౦ శమున

సముశ

౪౪౯ ౨ స్వధా

స్వధా

౪౫౦ ౧౧ యనం

యనం

,, ౧౭ సమ్యా

శమ్యా

౪౫౩ ౪ ర్మహ్య

ర్మహ్యం

౪౫౫ ౧౬ శిష

తిష

౪౫౬ ౨ ధూర్యాం

ధూర్యాం

౪౫౭ ౧౨ అధూ

వధూ

,, ౨౦ స్సవిదా

స్సవితా

౪౫౮ ౭ స్తిరే

స్తిరే

,, ౯ ధుమ

ధుమ

౪౫౯ ౨ ఆవా

ఆవా

,, ౭ పాపా

పోష్యా

౪౬౦ ౧౦ గంధ

గంధ

,, ౧౭ గంధ

గంధ

,, ౧౯ దండ

దండ

,, ౨౦ ఆవయో

ఆవయో

౪౬౧ ౪ సత

సత

౪౬౨ ౩ స్వాహా

స్వాహా

పుట. పక్క. ఏతత్తానే.

౪౬౨ ౧౪ మధ

,, ౧౪ అజలి

౪౬౩ ౧౫ జౌషా

౪౬౪ ౧ స్నానప్రకరణమ్

౪౬౫ ౨౨ కృతే

౪౬౬ ౧౭ విష్ణు

౪౬౭ ౨౬ చాద్య

,, ౨౭ స్తంస

౪౬౮ ౧౬ పవిత్రు

౫౦౪ ౨౪ త్పిరి

౫౦౫ ౭ ప్రేమాః

౫౦౬ ౫ నమం

౫౦౭ ౧౪ అధమ

౫౦౮ ౩ స్థితి

౫౦౯ ౧౩ సాహ

,, ౨౧ కృద

౫౦౯ ౨ దత్తమం

౫౧౦ ౧౫ కృణోత

,, ౧౫ దేవ

౫౧౧ ౧౫ ప్రజ్ఞాన

౫౧౨ ౧౬ జన్మోత్సవమ్

,, ౨౨ నార

,, ౨౧ మృతు

ఏతత్పాత్యమ్.

మధః

అంజలి

జౌషా

స్నానకాలేదేవాదిలత్ప
ణమ్

కృత్యే

విష్ణు

చాద్య

స్తంస

పవిత్రు

త్పిరి

ప్రేమాః

నమం

ప్రథమ

స్థితి

సాహ

కృద

దత్తహామం

కృణోతు

దేవ

ప్రజ్ఞాన

జన్మోత్సవ

ప్రయోగః

నార

మృతు

పుట.	ఖండ.	వీరశాస్త్రం.	వీరశాస్త్రం.
గీర౨	౪	బాహు	బ్రాహ్మ
గీర౪	౧౨	బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మణ
గీర౯	౧౫	వస్థు	వస్థు
గీగి౦	౩	శ్రేయోభి	శ్రేయోభి
గీగి౧	౬	ఇతిద్యా	ఇతిద్యా
"	౭	మత్స్య	మత్స్య
"	౧౫	స్వావా । సూతి	స్వావా । సూతి
"	౨౦	హృత్య	హృత్య
గీగి౨	౨౨	ప్రజాధాకం	ప్రజాధాకం
గీగి౩	౧౦	రూపిణి	రూపిణి
"	౧౬	శ్చిరసి	శ్చిరసి
"	౨౦	శరదశ్చత	శరదాంశత
"	౨౨	తండులం	తండులా
"	౨౬	దప	దంప
గీగి౬	౨౧	ద్వక్త్రే	ద్వక్త్రే
"	౨౩	నిష్టా । తా	నిష్టా । తా
గీగి౭	౩	మతి	మతి
గీగి౮	౨౧	సమృ	సమృ
గీ౬౦	౬	సర్వ	సర్వ
గీ౬౧	౨౦	ప్రక । కృత	ప్రక । కృతం
గీ౬౩	౧౪	వది	వధి
గీ౬౪	౭	క్షయ	క్షయ
"	౧౦	గస్త్య	గస్త్య
"	౧౬	ఇతం	ఇదమ్
గీ౭గి	౧౩	కృధీస్య	కృధీష్

అయ్యో! ఆధానపంచకమందు శుద్ధాశుద్ధములు వానిలో పాతభేదములు సరిమా
చుమన్నందున ఈమార్పునందు ఆ అక్షరలోపములు చేర్చబడలేదు. సమాప్తము.